

KALBİN MÜSEKKİNİ

ZİKRULLAH

Ebubekir TANRIKULU

İÇİNDEKİLER

1-Önsöz.....	5
2-İnsanın Yaratılış Gayesi.....	11
3-Nefsin Tezkiye ve Terbiyesi.....	13
4-Terbiyedeki Amaç.....	26
5-İman.....	27
6-Takva.....	29
7-On Temel İbadet.....	30
8-Te vessül.....	49
9-İstimdat.....	59
10-Allah(c.c) ı Anmak.....	63
11-İlây-ı Kelimetullah.....	67
12-Kur'an Okumak Enbüyük Zikir.....	73
13-Peygamber(s.a.v)Efendimizin Zikri.....	78
14-Zikrin Çeşitleri.....	80
15-Cehri Zikir-Hafî Zikir.....	83
16-Zikrin Belirtileri.....	86
17-Zikrin Şartları.....	87
18-İlahî Kapıların Anahtarı.....	88
19-Zikir Meclisleri.....	89
20-Zikrin Hakikatı.....	91
21-Müslümanın Zikirleri.....	93
22-Bugünün Kerameti.....	93
23-Her zaman Her halde Zikir.....	94
24-Kalbi Hastalıklara İlaç.....	98
25-Hangi durumda Hangi Zikir Yapılır?.....	98
26-Cemaatle Zikrullah.....	99
27-Zikrullahda Devamlılık.....	101
28-Belli Vakit ve Mekânlarda Yapılan Zikirler.....	104
29-Her Namazın Arkasından Yapılan Zikirler.....	105
30-Zikrullahın Faydaları.....	106
31-Zikrin Psikolojik Faydaları.....	110
32-Kadiri TariakatıHalisiye Kolu Günlük Virdler.....	123
33-Vird-Evrad.....	125
34-Letaif Dersleri.....	129
35-Kadiri Tariakatı Halisiye Kolu Toplu Zikri.....	135
36-İstiase.....	139
37-İslamda bir işe, bir söze başlama Usulü.....	143
38-Besmele.....	143
39-Besmelenin Ahkâmı.....	144
40-Besmelenin Fazileti.....	147
41-Hamdele.....	149
42-Fatiha Suresi.....	151
43-Hamd ve Şükür.....	153
44-Salvele.....	159
45-Salatu Selamın Fazileti.....	159
46-Salât-Selam Nasıl Getirilecek.....	163
47-Ençok Söylenen Salât ve Selamlar.....	163
48-Salatu Selamın Faydaları.....	191
49-Selamın Fazileti.....	194
50-Tevbe-i İstiğfar.....	197

51-Seyyidül İstığfar.....	200
52-Sıkıntıdan Kurtuluş.....	201
53-Saadet ve Huzurun Anahtarı Tevbe.....	202
54-Candan Tevbe Edenler.....	211
55-Tevbenin Kabul Şartı.....	231
56-Tevbeye Mani Olan Şeyler.....	234
57-Nasuh Tevbesi.....	235
58-Tevhid.....	236
59-Tevhidin Mertebeleri.....	237
60-Kelime-i Tevhidin Fazileti.....	241
61-Yetmişbin Kelime-i Tevhid.....	271
62-İhlâs	272
63-İhlâs Suresinin Fazileti.....	279
64-İman ve Şubeleri.....	284
65-Esma-ül Hüsna.....	289
66-Allah'ı Zülcelalin İsimlerinin Şıfası.....	333
67-Allah (c.c).....	350
68-Hu (c.c).....	355
69-Hak (c.c).....	359
70-Hay (c.c).....	360
71-Kayyum (c.c).....	362
72-Kahhar (c.c).....	363
73-Vahhab (c.c).....	366
74-Fettah (c.c).....	368
75-Vahid (c.c).....	370
76-Ehad (c.c).....	372
77-Samed (c.c).....	373
78-Aliyy (c.c).....	375
79-Aziym (c.c).....	376
80-Esma ü'l Hüsna ile Yapılan Dualar.....	379
81-Allah (c.c)'ın İsimleri Nasıl Okunur?.....	386
82-Soru ve Cevaplar.....	388
83-Peygamber (s.a.v)'in Yasakladığı İsimler.....	391
84-Esma-ün Nebi. Efendimizin (s.a.v) Güzel İsimleri.....	394
85-Peygamber (s.a.v)Efendimizi Sevmenin Alameti.....	403
86-Tefekkürü Mevt.....	406
87-Ölümü Anmanın Fazileti.....	409
88-Dua ve Önemi.....	414
89-Dua Ne zaman Yapılmalı?.....	415
90-Duanın Kabul Sırları.....	418
91-SözlüDua, Fiili Dua.....	424
92-Duanın Usul ve Adabı.....	425
93-Mübarek Gün ve Geceler.....	442
94-Peygamber (s.a.v) Efendimizin Dilinden Dualar.....	445

ÖNSÖZ

Euzübillahimineşşeytanirraciym

Bismillahirrahmanirrahim

İlahi ente maksudi ve rıdake ve likaike matlubi.

Elhamdulillahi Rabbil alemiyn vessalatü vesselamu ala rasulina

Muhammedin ve ala alihi vesahbihi ecmaiyn.

Allah’a hamd, Rasulü Hz. Muhammed Mustafa(s.a.v.) ve ona uyanlara salât ve selam olsun.

Allah’u Zülcelalin mahlûkat içerisinde yarattığı en şerefli varlık insanoğludur. İnsanında en şerefli Müslüman olanıdır.

İlk insan ilk peygamber Hz. Adem (a.s.)’dan son peygamber Hz. Muhammed Mustafa’ya (s.a.v.) kadar gelip geçen bütün nebi ve resuller insanları tevhid dini İslama çağırmışlar, insanın dünyada ve ahirette mutlu olmasını istemişler, ilahi ahlak esaslarını öğretip örnek olmuşlardır. Peygamber varisi olan, âlimler, veliler, mürşidi kâmillerde aynı görevi yapmışlar kıyamete kadarda insanları Hak’ka davete devam edeceklerdir.

Dinimiz bize bu yolu göstermiş ve sorumluluklarımızı bildirmiştir. Müslüman’a düşen, dini ve milli görevlerini doğru olarak öğrenmek ve bunları Allah’ın rızasına uygun bir biçimde yapmaya çalışmaktır.

İslamı öğrenme ve yaşamada Kur’an ve Sünnet çizgisinde yaşamamıza yardımcı olacak bir mürşidi vesile ve rehber edinmek, Medresede müderris, üniversitede profesör ne ise, tarikattada odur. O peygamberin (s.a.v) varisidir.

Allah’u Zülcelalin mahlûkatın en şerefli, yeryüzünün halifesi olarak yarattığı ve Ahsen-i takvim sırrına mazhar kıldığı insanoğlu, dünyaya bir gaye için gelmiştir. Bu gayeyi bilmek, bulmak ve yaşamak insanın başlıca vazifesidir. Bu üstünlük sebebiyledir ki, imtihan dünyasında bir takım vazifeler verilmiştir. Bunların başında Allah’ı tanımak, Onun kulu olduğunu hiçbir zaman unutmamak ve bütün iman esaslarına inanmak gelir.

Dünya sahasına ağlayarak gelen insanoğlu, beşikle mezar arasında uzanan kısa bir ömrü vardır. İnsanoğlu bu ömrünü değerlendirebiliyor, ahirete giderken yüzü gülebiliyorsa mutludur. Dünya köprüsü üzerinde cereyan eden bu hayatın başı beşik sonu tabuttur. Gelirken beyaz bir kundağa sarılan insanoğlu giderken beyaz bir kefene sarılmaktadır. İnsanoğlunun gelirken değil giderken gülebilmesi, mutlu olabilmesi önemlidir.

Rabbimiz Kur'an-ı Mübinde: "Ben insanları ve cinleri ancak beni tanısınlar, bana kulluk etsinler diye yarattım".(Zariyat Suresi,56)

"Ey iman edenler, çokça Allah(c.c) ı zikredin. Ve O'nu sabah ve akşam tesbih edin." (Ahzab Suresi. 41-42

Rasûl-i Ekrem (s.a.v) Efendimizde: "Allah'ı zikredenle zikretmeyen, diri ile ölü gibidirler." Buyuruyor. (Buhârî, Deavât 67)

Rabbimize bizler nekadardır hamdetsek, şükretsek azdır. Bizleri insan olarak yarattı, İslamla şereflendirdi, Hz.Muhammed Mustafa(s.a.v)yı ümmet kıldı. Müslüman bir anadan, babadan, Müslüman bir nesilden vücuda geldik. Müslüman bir vatanda doğduk. Kulağımıza Ezan-ı Muhammedi okundu. Müslüman bir ad konuldu. Müslüman bir cemiyette yaşıyoruz. Günün beş vaktinde Ezan-Muhammedi okunuyor, insanlar hidayet yoluna, dünyevi ve uhrevi kurtuluşa davet ediliyor.

Bunlardan mahrum olarak da dünyaya gelebilir, seni bir böcek, bir hayvan, bir ot v.s.olarak yaratabilirdi. Senin hidayete ermen, hakkı bulman, kurtuluşa ermen zor olabilir, belkide ebediyen karanlıkta da kalabilirdin. Onun için Rabbimize ne kadar hamdetsek, ne kadar şükretsek azdır. Elhamdulillah bizler müslümanız, şerefli bir peygamberin ümmeti, şerefli bir milletin evlatlarıyız.

İslamın gayesi, insanda ki mevcut fitri kabiliyetleri, güzellikleri ortaya çıkarmak, insani özellikleri kuvvetlendirmek, hayvani derekeden meleki derecelere yükselterek Kamil insan yapmaktır.

Şeyh Galib (k.s) derki:

***"Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen,
Merdum-i dîde-i ekvan olan âdemsin sen."***

Aziz Mahmud Hüdayi(k.s) de:

***"Âyinedir bu âlem her şey Hak ile kâim,
Mir'ât-ı Muhammed'den Allah görünür daim."***

İnsan-ı kâmil, din ve diyanet adına örnek bir tiptir. İman, İslâm, ihsan onun yol ve yörüngesi, Allah rızası hedefi, Hakk'ı sevip sevdirmek vazifesi, Cennet ve Cemalullah da, kulluğunu onlara bağlamama kaydıyla, bu mübarek düşünce ve aksiyonun sürpriz semeresidir.

Allah'a giden yol, ancak Resulullah'ın yaşadığı gibi yaşayan, onun sünnetini diri tutanlara açıktır. Cenab-ı Hak, Kur'an'ında: **"Andolsun ki, Resulullah'da sizin için, Allah'a ve Ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için en mükemmel örnek vardır."**(AhzabSuresi,21)

"Ey İmanedenler! Allah'dan korkun. Ona yakınlaşmak için vesile arayın."(Maide Suresi,35)buyurur.

Zikirde nefsin belini büken şey, virdtir. Virt, zikir dersidir.

Gerçek kalbin tatmin olması, Allah'ı Zülcelali daima zikretmekle mümkündür. Yalnız dil ile söylemek kâfi gelmez ama belki tevhidin gerçek manasına ulaşp ve hiç ara vermeden ona devam etmekle daha iyi tatmin olur. Zatullahı ancak böyle ulaşılır. Çölde giderken susayan bir insan nasıl devamlı surette "Su, Su" diyerek susuzluğunu gideremez ve ancak su bulduğu zaman suya kanarsa, talipler de ancak hiç fasıla vermeden Zikrullah ile uğraştıkları zaman Allah'ı Zülcelalin muhabbetiyle ünsiyet kurabilirler. Vuslat mümkün olmadan kalbin tatmin olması mümkün değildir.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz bu gerçeği şöyle ifade buyurmuştur: **"Bir topluluk Allâh'ı zikretmek üzere bir araya gelirse melekler onların etrafını sarar; Allâh'ın rahmeti onları kaplar; üzerlerine sekînet iner ve Allah'ı Teâlâ onları yanında bulunanlara över."** (Müslim, Zikr, 38, 39)

Gönül Zikrullahtan lezzet bulduğu zaman iman üzerine iman hâsıl olur.Muhabbetullah hakim olur. Zikir gönüldeki karanlığı giderir, basiret gözünü açar. Gönülde Allah'dan başkası için ne kadar sevgi varsa yok eder. Şeytanın bütün vesvese, hile ve tuzaklarını boşa çıkarır. İmanı sağlamlaştırır. Gönül pasını siler. Kalbi nurlandırır. Allah-ü Teâlâ çok zikrolunduğu zaman kalbler cilalanır ve o cila gönle korku verir. Sevgi ve muhabbet artar.

Yüce Rabbimiz buyurur ki: ***“Beni anın ki bende sizi anayım.”(Bakara Suresi,152)***

Sonu ölüm ve son durağı ahiret olan insan için en büyük hedef, Yüce Yaratıcısı’nın hoşnutluğuna ulaşmaktır. Böylece ebedi saadet yurdu cennete girmek ve Yüce Allah’ın cemalini görmektir. Yüce Allah’ın bir kulundan razı olması en büyük saadettir. Bu nimet, cennetten daha büyüktür.

Zikir ruhun, kalbin gıdasıdır. Çağımızın stres, kaygı, depresyon, panik atak, melankoli... Gibi psikolojik hastalıklarına deva ancak zikirle olur. Bu hastalıklar manevi birer boşluktan doğarlar. Bunları ilaçlarla tedavi etmek de doğalarına aykırıdır. Çünkü ilaç bedene tesir eder, bu rahatsızlıklar ise ruhsal bir özellik taşırlar.

Rabbimiz Kur’an-ı Kerimde:"Kim Benim zikrimden (Beni zikretmekten) yüzçevirirse, şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacaktır (onun dar bir geçimi, geçim sıkıntısı vardır)." (Tâhâ Suresi, 124)

"Yi bilin ki kalpler, ancak Allah'in zikriyle tatmin olur, huzur bulur." (Ra'd Suresi, 28)

"Allah'ı çok zikredin; umulur ki bu sâyede kurtulursunuz." buyurur. (Cum'a Suresi, 10).

İnsanın gerçekten endişelenmesi gereken en büyük tehlike, ilâhî sevgi ve rahmetten mahrum kalıp, ebediyyen Yüce Allah’ın gazabı altında bulunmak ve O’nun cemalini hiç görememektir. Bu azap, cehennemden daha şiddetlidir

İşte bu büyük hedefe ulaşmanın ve gerçek zafere kavuşmanın yolu zikirdir. Kur’an ve Sünnet, kurtuluş kapısı olarak zikri göstermiştir. Kalbin bitmeyen huzuru zikre bağlanmıştır. Zikir bütün hayır kapılarının anahtarı yapılmıştır.

Zikirsiz Allah dostluğu mümkün değildir. Bütün ibadet çeşitleri bir tür zikirdir. Ancak asıl zikir, kalbin derinliklerine inen ve onu fetheden zikirdir. Bu zikrin sonucu kalbin Yüce Allah’ı tanınması, O’na bağlanması ve O’ndan başkasını aramamasıdır. Arifler bu hali gerçek hürriyet olarak tarif etmişler, bütün şerefi onda görmüşler ve bir ömür boyu onu ele geçirmek için çalışmışlardır.

Kuran ve Sünnet bizlere ısrarla zikri emretmektedir. Rasullullah (s.a.v) Efendimiz zikir meclislerini cennet bahçelerine benzetmiş ve herkesi bu bahçenin meyvelerini toplamaya davet etmiştir.(Tirmizî, Ahmed)

Peygamber Efendimiz (s.a.v); Melikiniz (Rabbiniz) katında amellerinizin en hayırlı ve en verimlisini derecelerin en yükseğini, altın ve gümüş harcıyıp yedirmenizden size daha hayırlısını, düşmanınızla karşılaşp onların boyunlarını vurmanızdan size daha hayırlısını bildireyim mi? Dediğinde.

Ashab-ı Kiram, Evet, bildir ya Resulallah dediler. Efendimiz (s.a.v) de: “Allahu Zülcelali zikretmektir.” Buyurdu.” (Nevevi, Tirmizi; İbn Mace, Hâkim, el Müstedrek)

Allah’u Zülcelalin zikri, kalbin nuru, gözün ışığı, ruhun kuvvetidir. Zikre devam edenin kalbi mamur fiil ve ahlakı güzel, ruhu sevinçli olur. Zikir ruha hidayet, her derde ilaçtır. Zikri Allah (c.c) olanın fikri de Allah (c.c) olur ve ruhu uyanık olur. Zikrin gerçeği, kalbi Allah (c.c) Hz.leri’nden gayrisinden temizlemektir.

Zikre devam, Cenab-ı Hakk’ın sevgisini artırır. Allah’u Zülcelalin zikri, dilden kalbe, kalbden ruha ulaştığı gün, devamlı olarak kalbin çalıştığı zaman, veli mertebesine çıkmıştır. Sahabe-i Kiram’dan, Âlemlerin Efendisi (s.a.v) Efendimiz’den Cennet bahçesinden maksadın ne olduğu izah edilmesi istendiğinde, ***“Zikrullah, Zikir halkaları cennet bahçeleridir.”*** buyurmuştur. (Tirmizi, İmam-ı Ahmed Müsned.)

Tasavvuf ve tarikat; İslam’ı; Kur’ana, Sünnete ve Şeriata göre, aslına uygun şekilde dosdoğru yaşamak demektir. Allah’ı zikir etmek, başta beş vakit namaz olmak üzere ibadetleri dosdoğru bir şekilde eda etmektir.

Resulullah (s.a.v) Efendimizi kendisine en büyük örnek ve model olarak kabul edip onun izinden gitmek, Sünnetine yapışmak, onun gibi güzel ahlaklı olmak için var gücüyle çalışmak demektir.

Anadoluya İslam ve Tevhid tasavvufla girmiştir. Osmanlı devlet-i islamiyesi bir Şariat-Tarikat devletiydi.

Gerçek tasavvuf Şeriattan kıl kadar ayrılmaz. Gerçek mürşid-i kâmiller, gerçek şeyhler, gerçek dervişler ve sûfiler; âbid, zâhid, muttaki, müteverri, muhlis, mustakim Müslümanlardır. Onlar haram yemezler. Onlar halkın paralarını ve mallarını toplayıp zimmetlerine

geçirmezler. Onlar hikmet sahibidir. Onlar âdildir. Onlar israf etmezler, lüks hayat sürmezler.

Bazı kötü örnekler yüzünden tasavvuf ve tarikata cephe almak zulümdür, büyük yanılgıdır, insafsızlıktır. Tasavvufa ve tarikata cephe almak, bindiği dalı kesmek demektir.

Bugünkü fitne ve fesadın, kokuşmanın, tefrikanın ilacı gerçek tasavvuftur. İslam bu ülkeye tasavvufla gelmiştir. Tekrar yükselecek ve hâkim olacaksa yine tasavvufla olacaktır. Sahtesi değil, gerçeği ile.

Allah’u Zülcelâl, dilimizden zikrini, fikrini ve şükrünü, kalbimizden de aşkını, muhabbetini, Muhabbet-i Resulullah’ı almasın ve bizleri Şefaati-i Resulullah’tan ve Himmet-i Evliyaullah’tan ayırıp da mahrum etmesin. Her dem O’nun zikri ile meşgul olanlardan eylesin.

Ey müslüman! Sen sana emanet olan iki şeye sımsıkı sarıl. O emanetin birisi Kur’an-ı Kerim, birisi de Hadis-i Şeriftir (Sünnet-i Resulü Allah (s.a.v)). Bu iki emanete sımsıkı sarılırsan ebedi âlemde mahrum olmazsın. Yol kesicilere sakın aldanmayasın. Dünya menfaati için dinini satanlara aldanma. *(Muvatta, İmam-ı Malik)*

Elinizdeki bu kitap, muteber kaynaklardan da yararlanılarak hazırlanmış, büyük bir boşluğu dolduracak bilgileri ihtiva etmektedir. Çalışmak ve gayret bizden, muvaffakiyet Allah’u Zülcelâl dendir.

Ebubekir Tanrıkulu
Diyanet İşler Başkanlığı
Uzmanı

İNSANIN YARATILIŞ GAYESİ

Allah’u Zülcelalin mahlûkatın en şereflişi, yeryüzünün halifesi olarak yarattığı ve Ahsen-i takvim sırrına mazhar kıldığı insanoğlu, dünyaya bir gaye için gelmiştir. Bu gayeyi bilmek, bulmak ve yaşamak insanın başlıca vazifesidir. Bu üstünlük sebebiyledir ki, imtihan dünyasında bir takım vazifeler verilmiştir. Bunların başında Allah’ı tanımak, Onun kulu olduğunu hiçbir zaman unutmamak ve bütün iman esaslarına inanmak gelir.

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ 56

Cenab-ı Hak: **”Ben insanları ve cinleri ancak beni tanınsınlar, bana kulluk etsinler diye yarattım”**buyurur. (Zariyat Suresi,56)

İnsan maddesi ve manasıyla insandır. Manasız bir madde boş arı peteklerine benzer. Petek olmadan bal olmayacağı gibi, balsız petekte gayeyi temin edemez. Petek madde, yani insan vücudu ise, balda imandır, ruhtur. Şu halde insan, iki yönlü gelişmek, yani hem bedenlen, hemde ruhen, manen olgunlaşmak zorundadır. Tek ayakla yürüyen bir canlı, tek kanatla uçan bir kuş varmalıdır. Tek kanatla uçmaya çalışmanın insanı saadete ulaştırdığı hiçbir zaman görülmemiştir. Cenab-ı Hak, Kur’an’ı Kerimde:

“إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ” **Allah katında hak din şüphesiz İslam’dır.”** (Âl-i İmrân Sûresi, ayet 19)

Allah’u Zülcelalin katında razı olduğu ve Peygamberleri vasıtasıyla tebliğ ettiği, insanların uymasını istediği en doğru Hak din şüphesiz ki İslam dinidir. Bu dinin ilk tebliğcisi, Hz. Adem (a.s), son tebliğcisi ise Hatem-ül Enbiya Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) dır. Bütün beşeriyetin, ins ve cinin kurtuluşu buna

bağlıdır.Kur'an'dan geçmeyen yollar saadete varamaz.İslamı yaşamayan ruhlar saadeti bulamaz.

Dünya sahasına ağlayarak gelen insanoğlu, beşikle mezar arasında uzanan kısa bir ömrü vardır. İnsanoğlu bu ömrünü değerlendirebiliyor, ahirete giderken yüzü gülebiliyorsa mutludur. Dünya köprüsü üzerinde cereyan eden bu hayatın başı beşik sonu tabuttur. Gelirken beyaz bir kundağa sarılan insanoğlu giderken de beyaz bir kefene sarılmaktadır. İnsanoğlunun gelirken değil giderken gülebilmesi, mutlu olabilmesi önemlidir.

Tevhid dini İslam, dün olduğu gibi, bugünde yarında insanlığı kurtuluşa götürecek tabiri caizse tek gemidir. Bu geminin sahibi bütün mahlûkatı “kün”emriyle yoktan vareden Allah’u Azimüşşan, kaptanı gelmiş geçmiş bütün insanların, bütün peygamberlerin en faziletlisi Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v),ışığı kararmış kalpleri ilahi hidayetle açan Kur'an-ı Kerimdir. Bu gemiye binmeyen bir ferdin, bir cemiyetin felaketlerden kurtuluş ümidi yoktur. Bundan başka kurtuluş gemisi arayanlar hüsrana yuvarlanırlar.

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾

Cenab-ı Hak: “Kim İslam’dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecek ve ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır.” (Âl-i İmrân Sûresi, ayet 85)

Hz.Adem (a.s) dan itibaren bütün Nebi ve Resuller Müslüman olarak yaşamışlar,çocuklarına ve kavimlerine müslümanca yaşamalarını ,ölürkende Müslüman olarak ruhlarını teslim etmelerini istemişlerdir.

İnsanoğlu, kendisini kurtuluşa götürecek İslam gemisine binip binmemekte serbesttir. Dileyen biner. Ancak bindikten sonra, onun kanunlarına kurallarına riayet etmek mecburiyeti vardır. Onun yap dediklerini yapacak, yapma dediklerini yapmayacaktır. Aksi takdirde o gemide barınamaz, İlahi cezaya çarptırılır, felaketten felakete sürüklenir.

İnsanoğlunun yeryüzünde tek ve değişmeyen gayesi Kelime-i Tevhid anahtarıyla açılan İslam saltanatıdır. Bu saltanatın hükümrانlığını tanıyan herkes, gayesini bilmiş ve bulmuştur. Ancak, bu gayeyi yaşamak ve yaşatmak zarureti vardır. Dostu düşmanı tanıma, yaratana karşı kulluk görevlerini yerine getirme, enbüyük düşmanımız olan nefis ve şeytana karşı uyanık ve tedbirli olmamız lazımdır. Eğer

yaratılış gayesine uygun yaşanmaz ise nefis ve şeytan ordularının tuzağına düşer dünyamızı ve ahiretimizi berbat ederiz.

Cenab-ı Hak Kur'an'ında bizlere hitaben:

“Ey İman edenler! Eğer siz Allah’a, onun emrini tutar dinini uygular yardım ederseniz, O da size yardım eder ve düşmanlarınıza karşı ayaklarınızı sabit kılar, sağlam bastırır.”(Muhammed suresi, 7)

O halde, Müslümanların yeniden dirilişi, yeniden cihana hâkim oluşu ve kurtuluşu için tek yol vardır. O da İslam’a dönüştür. Allah’a ve Resulüne itaattir. Kendi öz değerlerine sahip çıkmaktır. Ebedi kurtuluşa ermek isteyen herkes, İslam’a koşmak ve hayatını İslam’a göre düzenlemek zorundadır. Çünkü İslam’ın bütün emir ve yasakları insan için, hayattır, diriliştir, emniyetir ve kurtuluştur.

Bugün dünyada bütün engellemelere rağmen, İslam’a doğru hızlı bir yöneliş vardır. Bunun sebebi, İslam’ın Hak din oluşu, gönüllere huzur ve güven vermesidir.

NEFSİN TEZKİYE VE TERBİYESİ

Tezkiye: Lügatte, temizlemek, arındırmak mânâlarının yanısıra, artırmak, geliştirmek, bereketlendirmek ve feyizlendirmek anlamını da ihtiva eder. Bu mânâ çerçevesinde tezkiye, esasen manevî eğitimin bütün seyrini ifâde eder.

Nefsi tezkiye; öncelikle onu küfür, cehalet, kötü hisler, yanlış îtikadlar, fena ahlâklardan temizlemektir. Yâni şer’-i şerife aykırı her türlü îtikâdî, ahlâkî ve amelî yanlışlıklardan arındırmaktır. Onu temizleyip kötülüklerden koruduktan sonra da, îmân, ilim, irfan, hikmet, hayırlı duygular, güzel huylar gibi takva hasletleriyle terbiye ve tezyîn ederek, onu rûhâniyetle doldurmaktır.

Tasavvufta tezkiye; nefsin isteklerini azaltarak onun beden üzerindeki hâkimiyetini kırmak ve bu suretle ruhun hükümrânlığına imkân sağlamaktır. Bu da ancak nefse karşı irâdeyi güçlendirecek olan riyâzât yoluyla, yâni yiyip içme, uyuma ve konuşmada îtidâle riâyet gibi usûllerle sağlanabilir. **Bundan dolayıdır ki, tasavvufta nefsi dizginlemenin usûlû; killet-i taam (az yemek), killet-i menâm (az uyumak) ve killet-i kelâm (az konuşmak)’dır, denilegelmiştir. Çünkü bunlar riyâzât ile nefse hâkimiyetin ilk adımlarıdır. Fakat her hususta olduğu gibi, bu usûlleri tatbikte de îtidâli elden bırakmamak gerekir.**

Çünkü beden, Allah'ın insanlara bir emânetidir. Yâni kul, nefsinin tezkiye ederken ifrat ve tefritten sakınmalı, onun azgınlıklarına set çekeyim derken, riyâzât ve mücâhedede aşırılığa düşmemelidir. Çünkü din, bütün hâl ve davranışlarda itidâli emreder. İnsanlara her türlü ifrat ve tefritten uzak durmayı öğütler. Üstelik nefsi, mutlak surette bertaraf etmek mümkün olmadığı gibi, bu, matlûb da değildir. Buna göre nefsin tezkiye edilmesi, nefsânî temayüllerin ilâhî emirler çerçevesinde dizginlenip terbiye edilmesi demektir.

Nefsin terbiye ve tezkiye edilmesi, beşerî akıbetin felâket veya saadet olarak gerçekleşmesinde en belirleyici faktördür. Bu terbiye ve tezkiye için evvelâ ilâhî irâdeye ram olup şehvî ihtiraslar ve çirkin hâllere karşı koymaya çalışmak îcâb eder. Her mümin, kendi kusur, noksanlık, acziyet, hîçlik ve cahilliğini idrâk ederek; Rabbini bütün azamet, kudret ve kemâliyle kavramalı ve fiillerine bu idrâk ile yön vermelidir. İşte bu yapılabildiği takdirde, -Kur'ânî tâbirle- وَمَا أُنَبِّئُ نَفْسِيَّ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ (53) "**kötülüğü şiddetle emreden**" (Yûsuf Sûresi, 53. âyet-i kerime.) nefis, mezmûm sıfatlardan arınıp makbul bir hâle gelir

Nefsi tezkiyeye çalışmak ve bu uğurda ciddî bir gayret ile seyr u sülûke girmek, ehemmiyetine ve zorluğuna binâen "cihâd-ı ekber" kabul edilmiştir. Nitekim bu tâbiri Peygamber (s.a.v) Efendimiz pek zorlu geçen Tebûk Gazvesi'nden dönüşlerinde bizzat ifâde ederek ashabına:"- **Şimdi küçük cihâddan büyük cihâda dönüyoruz.**" buyurmuşlardır.

Hâlbuki dönmekte oldukları sefer, pek büyük bir gazveydi. Zira seferin evvelinden nihayetine kadar münafıkların fitneleri ve şeytanın vesveseleri eksik olmamıştı. O yıl şiddetli bir sıcaklık ve kuraklık hüküm sürmüştü. Katedilen yol, oldukça uzundu ve yaya yürümeye müsâid değildi. Meyvelerin toplanacağı hasad mevsimi de gelip çatmıştı. Kendilerini kalabalık bir Bizans ordusunun beklemekte olduğu haberi ise, bu gazveyi daha da zorlu bir sefer kılmaktaydı. Otuz bin kişiyi aşan sahâbî ordusu, bin kilometre gitmiş ve geri dönmüştü. Medîne'ye yaklaşırken adetâ şekilleri değişmişti. Derileri kemiklerine yapışmış, saç-sakal birbirine girmişti. Hâl böyleyken Rasûlullâh (s.a.v)'in söylediği bu sözün hikmetini merak eden bâzı sahâbiler, hayretler içinde:"- **Yâ Rasûlâllâh! Hâlimiz meydanda! Bundan daha büyük cihâd olur mu?**" dediklerinde Peygamber Efendimiz (s.a.v):-

Evet! Şimdi küçük cihâddan en büyük cihâda; nefsin hevâsı ile mücâhedeye dönüyoruz!"buyurdular. (Suyûtî, Câmiu's-Sağîr, II, 73.)

Diğer taraftan bütün gazvelere katılıp sâdece Tebük Gazvesi'nden -mazeretsiz- geri kaldıkları için ihtilâftan men (yalnızlığa terkedilmek) ile cezalandırılan ve bu sebeple ashâb ve Rasûlullâh (s.a.v)'in yüzlerine bakmadığı, kendileriyle konuşmadığı, selâmlarına bile mukabele etmediği üç sahâbînin tasvîre sığmayan pişmanlık ve perişanlığı meşhurdur. ***(Bu üç sahabi, Mürâre bin Rabî'ül-Amrî, Hilâl bin Ümeyyetî'l-Vâkıfî ve şâir Ka'b bin Mâlik'tir.*** Bunlar, bütün gazvelere iştirak etmişlerdi. İçlerinden Ka'b hâriç, diğer ikisi Bedre'de katılmıştı. Ne var ki Tebük'e iştirak etmemekle içine düştükleri hatâ yüzünden kendilerine alınan tavır karşısında, dünyâ gönüllerine dar gelmişti. Hele Allah Rasûlü (s.a.v)'ve ashabın, selâmlarını dahî almayacak derecede onlardan yüz çevirmesi karşısında, yeryüzü adetâ kendilerine dar gelmiş yabancılaşmıştı. Öyle ki, hanımları bile kendileri için artık bir yabancı gibi idi. Zîrâ haklarında vahy-i ilâhî gelene kadar onlarla her türlü irtibat kesilecek ve tecrîd edileceklerdi. Çaresizdiler. Bu sebeple, gece gündüz nedamet gözyaşları döktüler. Erimiş mumlara döndüler. Hatâ yapmışlardı ama ihlâs, doğruluk, teslimiyet ve tevbeden uzaklaşmamışlardı. Bu minvalde tam elli gün geçti. Nihayet gerçeği olduğu gibi îtirâf etmeleri ve samîmî bir şekilde tevbe etmelerinin bir mükâfatı olarak şu âyet-i kerîme ile affa mazhar oldular: وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنَّهُ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١١٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

"Allah, geri bırakılan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkıyordu. Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çâre olmadığını anlamışlardı. Sonra (eski hâllerine) dönmeleri için Allah onların tevbesini kabul etti. Çünkü Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir. Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve sâdiklarla beraber olun."(Tevbe suresi, 118-119).

Şimdi insaf ile düşünmeli ki, böyle bir cihâd, küçük cihâd addedilir ve küçük cihâddan geri kalmak, insanı daha dünyâ hayâtında bu kadar hakîr ve hacîl bırakırsa, en büyük cihâd olan nefislerin tezkiyesi ve kalelerin tasfiyesi hususundaki gaflet ve ihmâl, yarın

huzûr-i ilâhîde insanı ne derece zor ve müşkil bir vaziyete dıçar eyler! Bu ürpertici hakikat önünde her akıllı mümin, nefsini derhal derin bir muhasebeye tabî tutmalıdır. Yarın çok geç olmadan ve ilâhî hesap gelmeden evvel kendimizi, yine kendi irâdemizle hesaba çekmek mecburiyetindeyiz.

Zîrâ yüce Mevlâmızın âyet-i kerîmedeki şu ikâzı gayet şiddetlidir:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ (115)

"Sizi boş yere yarattığımızı ve bize geri döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?" (el-Mü'minûn Suresi, 115)

Diğer bir âyet-i kerîmede de: (36) أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى

"İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı zanneder." (el-Kıyâme Suresi, 36) buyurmuştur. Rasûl-i Ekrem(s.a.v): "Akıllı, nefesine hâkim olup onu hesaba çekerek ölümden sonraki hayat için çalışan, ahmak da nefsini hevâsına tabî kıldığı hâlde Allah'tan (hayır) umandır." (Tirmizî, Kıyâmet, 25; ibn-i Mâce, Zühhd, 31) buyurmuştur.

Bu itibarla her mümin, tezkiyesi ile mükellef olduğu nefesine karşı ciddî bir mes'ûliyet şuuruyla hareket etmelidir. Kişinin, nefsini tezkiye etmeye çalışırken, bu işin ehemmiyet ve usûllerine vâkıf olması gereklidir. Aksi hâlde **"kaş yapayım derken göz çıkarma"** misalinde olduğu gibi bir hatâyâ düşülebilir. Nefsin tehlikelerine karşı Cenâb-ı Hak biz kullarını şöyle uyarır: عَلَيْهِ أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهُهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ (43) **"(Ey Rasûlüm!) Nefsânî arzularını kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü? Artık ona sen mi vekîl olacaksın?" (Furkan Suresi, 43)**

Bir hadis-i şeriflerinde Efendimiz(s.a.v)de: "- Ümmetim adına en çok korktuğum şey; nefislerinin hevâlarına uymalarıdır. " (Suyûtî, Câmiu's-Sağîr, I, 12) buyurmuştur. Bu sebeptendir ki nefis tezkiyesi, her mümin için son derece hayatî ehemmiyeti hâiz ve büyük mes'ûliyeti mûcib bir keyfiyettir. Bu mes'ûliyeti Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de: فَذَقْ أَفْلَحَ مَنْ رَكِبَهَا (9) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا (10) **"Muhakkak ki nefsini tezkiye eden (kötülüklerden arındıran) kurtuluşa ermiş, onu fenalıklara gömen de ziyân etmiştir." (Şems suresi, 9-10)** şeklinde ifâde buyurmaktadır. Yâni nefsini terbiye edip uslandıran, selâmetle yolunu katetmiş, bunun aksine onu azgınlık ve vahşîliğiyle başbaşa bırakan da ebedî bir hüsrân ve ziyana dıçar olmuştur. Görüldüğü üzere nefis, kendisine ölçüsüzce tabî olduğu zaman ebedî bir felâket sebebiyken,

terbiye edilip itaat altına alındığında ise insanı meleklerden üstün bir mevkiye yükselten bir kazanç vesilesidir.

Diğer taraftan infak, sadaka, hizmet gibi sâlih ameller, zahiren başkalarına faydalı olmak suretinde görünse de, hakikatte nefse doğruyu, güzeli ve hayırlıyı telkindir. Çünkü iyilikler bu suretle benlikte yer eder ve ruh, bunlarla ünsiyet peyda eder. ***Diğer bütün sâlih amellerle birlikte sözlerin en güzeli ve en doğrusu olan Kur'ân-ı Kerîm'i okumak, nasihatlerini can kulağıyla dinlemek ve ahkâmıyla âmil olmak da, nefsin ıslâhına en büyük vesilelerden biridir.*** Hayatını bütünüyle Kur'ân istikâmetinde tanzîm eden bir kul, nefsinin şerrinden ve şeytanın desiselerinden kurtulur ve yalnız Hakk'ın rızâsını talep hâlinde yaşar. Kalbi ilâhî lütuf tecellîlerine mazhar olur. Bu duruma gelen bir kul için, artık gözün gördüğü, kulağın işittiği zahîrî iklimin ötesine manevî bir pancur açılmış ve kâinat, hikmetli ve azametli bir kitâb hâline gelmiştir.

O hâlde hiçbir mümin, Kur'ân-ı Kerîm'deki ilâhî emir ve nehiylerden gafil olmamalı, ebedî saadet ve selâmetini tehlikeye almamalıdır. Yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'de nefis tezkiyesiyle alâkalı pek çok âyet-i kerîme mevcuttur. Bu âyetlerde"tezkiye":Allah'ı Teâlâ'nın tezkiye etmesi,- Rasûlullâh (s.a.v)'in tezkiye etmesi, Kişinin kendi nefsinin tezkiye etmesi şeklinde, umumiyetle üç kısımda mütâlâa edilmiştir

Cenab-ı Hak'ın Tezkiye Etmesi

Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmede şöyle buyurur: فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿32﴾ ***"Kendinizi (beğenip) temize çıkarmayın. O, fenalıktan sakınanın kim olduğunu çok iyi bilir."*** (NecmSuresi,32)

Merhum Elmalılı Hamdi Efendi bu âyet-i kerîmeyi şöyle tefsir eder:"Kendinizi günahsız, kusursuz ve tertemiz addederek övmeyin. Zirâ farkında olmadığınız birçok kusurlarınız bulunabilir." Bumevzuda **müfessir Âlûsî** deşöyle der:"Buâyetin,"***Bizim namazımız, orucumuz, haccımız var!***"diyen bir topluluk hakkında indiği rivayet edilir.

Ucub ve riya karışması endişesiyle kulun işlediği ibâdet ve hayırları gizli tutması daha makbuldür. Fakat böyle menfî bir niyet olmaksızın, teşvîk maksadıyla söylenmesinde bir beis yoktur."

Diğer bir âyet-i kerîmede de: **لَمْ تَر إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنفُسَهُمْ بِاللَّهِ يَزْكِي** *"Kendilerini temize çıkaranlara bakmadın mı? Bilakis, Allah kimi dilerse onu temize çıkarır."* (NisaSuresi,49)

Bu âyetteki tezkiye, kişinin kendini överek temize çıkarma çabasından ibarettir. Hâlbuki tezkiye takvaya bağlıdır. Takva ise bâtında bir sıfattır ve onun hakîkatini ancak Allah bilir. O bakımdan ancak Allah'ın tezkiyesi makbul olur, kendi kendimizi tezkiye etmemiz değil. Nitekim Efendimiz(s.a.v): *"Allah'ım! Nefsime takvasını ver ve onu tezkiye et! Sen onu tezkiye edenlerin en hayırlısıdır. Sen onun velisi ve Mevlâ'sısın."* diye dua ederlerdi. (Müslim, Zikir,73) Âyeti kerîmede: **وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ** (21)

"Eğer üzerinizde Allah'ın fazlı ve rahmeti olmasaydı içinizden hiçbiriniz ebediyyen temize çıkamazdı. Ancak Allah, kimi dilerse onu temize çıkarır. Allah hakkıyla işiten ve her şeyi kemâliyle bilendir." (NurSuresi, 21) buyurulur.

Görüldüğü gibi âyet-i kerîmede tezkiyenin Allah'a ait olduğu ifâde ediliyor. Zîrâ Allah'ı Teâlâ, fazlı ve rahmetiyle kulu taatlere ve diğer tezkiye vâsıtalarını kullanmaya muvaffak kılar. Bu itibarla kul, benlik iddiasından sakınarak, ilâhî tezkiye sayesinde ulaştığı kemâli, kendi dirayet, liyâkat ve gayretine hamletmemelidir. Cenâb-ı Hakk'ın tezkiye etmesi dışında kulun, âhirette kendini temize çıkaramayacağını idrâki içinde bulunması gerekir. Bu anlayış, ebedî kurtuluşa kavuşmanın en mühim vesîlelerinden biridir. Zîrâ tezkiye, her ne kadar azim ve gayret bakımından insana; irşâd ve tâlim yönüyle peygamberlere ve onun vârisi durumundaki mürşidlere nisbet edilirse de, ilâhî merhametiyle kullarını tezkiyeye muvaffak kılması ve bunu yaratması açısından Cenâb-ı Hakk'a nisbet edilmelidir.

Resûlullah (s.a.v.)'in Tezkiye Etmesi

Kur'an-ı Kerîm'de Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in vazifeleri hakkında şöyle "buyurulmaktadır: **كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا** *"وَيُزَكِّيْكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ"* (151)

"(Ey insanlar!) Andolsun ki, kendi içinizden, size bir peygamber gönderdik. O, size âyetlerimizi okuyor, sizi tezkiye edip kötülüklerden arındırıyor, Kitâb'ı ve hikmeti tâlim edip bilmediklerinizi öğretiyor." (BakaraSuresi,151)

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿164﴾

"Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, (kötülüklerden ve inkârdan) kendilerini temizleyen, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lutfu bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içinde idiler."(Âl-i İmrân Suresi, 164)

Bu âyetlerden de açıkça anlaşılacağı üzere **Fahr-i Kâinat Efendimiz'in üç aslı vazîfesi vardır:**

1-Allah'ın âyetlerini insanlara okumak: Peygamberlerin ümmetlerini hak yoluna daveti, gelen vahyin okunmasıyla başlar. Ancak bu vazîfe, insanları umulan hedefe ulaştırmada ilk merhaleidir ve bir zemîn teşkil eder.

2-Tezkiye etmek: Tevhîd davetinin maksadına ulaşması, ancak nefisleri küfür, şirk ve günah gibi manevî kirlere temizleyip huşu ve huzura erdirmekle mümkündür. Nitekim mâzîsi câhiliyye insanı olan ashâb-ı kiram, hidâyet bulup Allah Rasûlü (s.a.v)'in feyizli sohbeti ve manevî terbiyesiyle gönüllerini arındırdıkları anda dünyânın en mümtaz insanları hâline geldiler. Onların, dillerde ve gönüllerde dolaşan fazilet menkıbeleri çağları ve iklimleri aştı.

3-Kitap ve hikmeti öğretmek: Bu merhalede ise uyulması gereken kânunları ve hükümleri beyân eden kitabın, yâni Kur'ân-ı Kerîm'in tâlimi gelir. Kur'ân-ı Kerîm'in ruhunda derinleşebilmek, kalbî seviyeye bağlıdır. Kur'ân-ı Kerîm, asıl kalb ile okunup anlaşılır. Gözler ise kalbe ancak basit bir vasıta hükmündedir. Gözler kalbin aynasıdır. Kur'ân, kâinat ve insan, esmâ-yı ilâhiyye tecellileriyle meydana geldiğinden sonsuz bir sırlar hazinesidir. Bu sır ve hikmetler de kalbî arınma ve olgunlaşmaya göre idrâkte tecellî eder. Hikmetin tâlimi, bütün bu merhalelerden sonra gelir. Çünkü Allah'ı Teâlâ, esmâ-yı ilâhiyyesinin beşer idrâkine kelâm suretinde tecellîsi demek olan Kur'ân-ı Kerîm'in hikmet ve sırlarına, ancak arınmış bir kalbe sahip kimseleri vâkıf eyler. Âyet-i kerîmelerde tezkiye ile kitâb ve hikmetin tâliminin bir arada zikredilmesi, tezkiye olunmamış kimselerin ilim elde edemeyeceklerini, etseler de bu ilmin kendilerine bir fayda sağlamayacağını ifâde etmektedir. Zira ilim ve hikmet öyle bir nur ve zînettir ki bunu elde etmek için, onun mekân tutacağı yerlerin, yâni kalbin, evvelâ lüzumsuz ve zararlı şeylerden tahliye edilmesi

gerekmektedir. Bu bakımdan Peygamberler önce âyetleri okurlar, sonra bu âyetlere inanan ve gönül veren kimselerin, nefislerini aşırılıklardan, çirkinliklerden arındırarak kalblerini manevî kirlerden tasfiye ederler. Daha sonra da tezkiye ve tasfiye olunmuş kimselere kitâb ve hikmeti tâlim ederler. Kâinattaki sır ve kudret akışlarına da ancak böyle bir kalbin sahipleri âşinâ olur ve bir hikmet menbâi hâline gelebilir. Peygamber (s.a.v)Efendimiz 'in bu vazifelerinden âyetleri okuyup haram ve helâlî öğretmek âlimler tarafından; nefisleri tezkiye, kalbleri tasfiye etme vazifesi ise mürşid-i kâmiller vasıtasıyla kıyamete kadar devam edecektir.

Kişinin Kendi Nefsini Tezkiye Etmesi

Bu hususta Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmede şöyle buyurur:

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيْنَاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْنَاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّيْنَاهَا ﴿١٠﴾

"Nefse ve onu düzenleyene, sonra da ona hem kötülüğü hem de ondan sakınmayı ilham edene yemin olsun ki, nefsinin tertemiz yapan kurtuluşa ermiş, onu (cehalet ve günahlar ile) mâsiyetlere gömen de ziyan etmiştir." (ŞemsSuresi,7-10)Âyet-i kerîme muktezâsınca ancak Allah'ın temizlediği, yâni günahlardan arınmış, feyz ve takva ile terbiye olunmuş kimseler gerçek kurtuluşa ermişlerdir. Hak Teâlâ'nın:

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾ وَاَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

"(Salih) kullarımın arasına katıl ve cennetime gir." (Fecr Suresi, 29-30)âyetindeki beşareti de yine bu mes'ûd kullar hakkındadır. Diğer bir âyet-i kerîmede de Cenâb-ı Hak:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾

"Gerçekten temizlenen ve Rabbinin ismini zikredip O'na kulluk eden kimse, şüphesiz kurtuluşa ermiştir." (A'lâSuresi,14-15)buyurur. Ayrıca âyet-i kerîmedeki sıralama da câlib-i dikkattir. Şöyleki: Önce kalb, beden ve malî menfiliklerden güzelce temizlemek, Bu sayede Rab ile kul arasına giren gaflet perdelerini kaldırıp atmak, Sonra da helâl gıdalarla beslenmiş bir beden ve zâkir bir kalb ile huşu içerisinde tam bir ibâdet iklimine girerek gönlü ruhanî lezzetlerle tezyîn etmektir.

Müfessir İsmail Hakkı Bursevî (k.s)'nin beyânı veçhile: "Bu âyette, şeriate aykırı işlerden nefsi temizlemeye, kalbi dünyâ

sevgisinden arındırmaya, gücü nisbetinde Allah'a yönelmeye, hattâ Allah'tan başkasını hatırlamaktan bile sakınmaya işaret vardır."

Nitekim Allah dostlarından Ebû Bekir Kettânî (k.s)'a ölüm döşegindeyken ne gibi bir ameli olduğu sorulduğunda, bu umdelerin adetâ fiilî bir numunesi mâhiyetinde şu güzel sözlerle mukabele etmiştir: "*Ölümüm yakın olmasa, riya olacağı endişesiyle size amelimden bahsetmezdim. Tam kırk yıl kalbimin kapısında bekçilik yaptım. Onu Allah'ı Teâlâ'dan başkasına açmamaya çalıştım. Kalbim o hâle geldi ki, Allah'tan başkasını tanımaz oldum.*" **İbn-i Abbas (r.a)** yukarıdaki âyette geçen "tezekkâ" kelimesini, "**Kişinin Lâ ilâhe illallah! Demesidir.**" şeklinde tefsir eder. (*Kurtubî, el-Câmî, xx, 22*)

Zîrâ tezkiyede ilk adım, kalbin küfür ve şirkten temizlenmesidir. Nitekim Kelime-i Tevhîd, önce nefy ile başlar. Yâni "Lâ ilâhe" diyerek kalbden adetâ put hâline gelmiş nefsânî hevesler, çirkin ahlâk ve huylar çıkarılır. Sonra isbâta geçilir. Yâni "İllâllâh" demek suretiyle, bir nazargâh-ı ilâhî durumunda olan kalb, Allah'ı Teâlâ'nın tevhîd nûrlarıyla doldurulur.

Aziz Mahmut Hüdai(k.s) bu gerçeği ne güzel ifâde eder.

"Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecellî ede Hak

Pâdişah girmez saraya, hâne mâmûr olmadan."

Gönül sarayından Allah'tan gayrı ne varsa hepsini çıkar. Zîrâ hâne mâmur olmadan pâdişâh, saraya teşrif etmez."

Tezkiyenin ehemmiyeti sadedinde; **İbrahim Desûkî (k.s)** şöyle buyurur: Ey oğlum! Gündüzlerini oruçla, gecelerini namazla geçersen, temiz bir iç âlemine ve Hak ile hâlis bir muameleye de sahip olsan, sakın benlik iddiâsında bulunma! Sakın gurura mağlûb olup nefsin kandırmasına aldanma. Zîrâ nice derviş, nefsinin hevâsına kapılıp helak oldu."

Hâtem-i Esamm(k.s)da şöyle buyurur: "Muhteşem konaklara, verimli bağ ve bahçelere aldanma. Cennetten daha güzel bir yer yoktur. Fakat Hz. Âdem(a.s)'in başına ne geldiyse, cennetin o sonsuz güzellikleri içindeyken geldi. Nefsi orada ebedî kalmak istedi. Yasak meyvaya yaklaştı. Murâd-ı ilâhî icâbı, dünyâya indirilmekle cezalandırıldı. İbâdet ve kerametinin çokluğuna aldanma. Zîrâ sâhib olduğu bunca keramete rağmen, Allah (c.c)'ın kendisine ism-i âzami öğrettiği Bel'am bin Baura'nın(r.a) (*A'raf Sûresi, 175-176.*) başına gelen hazîn akıbet, nekadar ibretlidir. Sen, sen ol; ilim ve amel çokluğuna da

aldanma. Çünkü onca ilim ve tâatine rağmen iblisin başına neler geldi, bilmiyor musun? Nefs ve şeytanın iğvâsıyla aldananlardan olma! Nitekim kullarına merhameti sonsuz olan yüce Rabbimiz, âyet-i kerîmelerde şeytanın hîle ve tuzaklarına karşı ikaz sadedinde şöyle buyurur:

قَالَ فِيمَا أَعُوذُ بِكَ يَا رَبِّ لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

"İblis dedi ki: (Ey Rabbim!) Yemin ederim ki, beni azdırmana karşılık, ben de insanları saptırmak için senin doğru yolunun üstüne oturacağım." (A'rafSuresi,16)

"(İblis) dedi ki: Rabbim! Beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracağım!" (HicrSuresi,39) Âbidlerin, zahidlerin yanında bulunuyorum diye de kendine güvenme. Zîrâ kuru kuruya bir beraberlik faydasızdır. Sâlebe (Sâlebe, önceleri mescidden ve Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in sohbetlerinden ayrılmazken, mal-mülk sahibi olup dünyâ sevgisi gönlünde yer edince, zamanla cemaati terketmiş, farz olan zekâtını bile vermekten imtina ederek hazîn bir akıbete duçar olmuştur. (Taberî, Tefsir, XIV, 370-372; İbn-i Kesir, Tefsir, II, 388)

Peygamber (s.a.v) Efendimizin sohbetinde duygusuzca bulunduğu feci bir akıbete uğradı. Bir peygamber evlâdı olmasına rağmen Hz. Nuh(a.s)'un oğlu, babasının davetinden kendisini müstağnî görmek gibi bir bedbahtlığa duçar oldu. Aralarındaki kan bağı dahî ona bir fayda vermedi. Netîcede, helak edilenlerden oldu. Hz. Lût(a.s)'un karısı, kâfir ve fâsiklara olan ünsiyet ve muhabbeti sebebiyle yanıbaşındaki hidâyet nurundan nasibsiz kaldı ve gaflet içerisinde küfrün karanlıklarına daldı. Hülâsa; ilim, amel, mal, evlâd ve dost gibi ne kadar dayanak varsa âhiretteki kurtuluşun için bunlara çok güvenme! Bunlardan nefsinde asla pay çıkarma."Âyet-i kerîmede, "nefs engelini aşarak menfiliklerden arınanların kurtuluşa ereceği" ifâde buyuruluyor. Bu ifâdeden aynı zamanda "tezkiye olmayanların yâni benliklerini menfiliklerden arındırmayanların kurtuluşa eremeyecekleri" mânâsı ortaya çıkmaktadır.

Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurur:

إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَرَكَا فإِنَّمَا يَتْرَكَا لِنَفْسِهِ وَاللَّهُ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

"Sen ancak göremedikleri hâlde Rablerinden korkanları ve namaz kılanları uyabilirsin. "Kim temizlenirse", sırf kendi faydasına temizlenmiş olur. Nihayet varış Allah'adır."(FâtırSuresi,18)Âyet-i kerîmede, peygamberlerin ümmetlerini fecî akıbetlere dâir inzâr ve korkutmalarının, ancak görmedikleri hâlde kalbleri Allah'ın haşyeti ile dolu olan, namaz kılan ve zahirlerini ibâdet ile tezyîn etmiş bulunan kimselere fayda vereceği beyân buyurulmaktadır. Günahkâr kişi, günâhının vebalini ancak kendisi çekecek ve kimse ona ortak olamayacaktır. İşlenen hayırlar da sâdece sahibine fayda verecektir. Temizlenen kimse de, kendi lehine temizlenecektir. Âyetteki "tezekkâ", haşyetullâh ve namazı huşu ile kılmaya da şâmilidir.﴿28﴾ اِنَّمَا يُخَشِيَ اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ غَفُوْرٌ

"Allah'tan gerçek mânâda ancak âlim olanlar haşyet duyar, korkar ve düşünürler."(FâtırSuresi, 28)âyeti, kişinin gerçek bilgiye eriştiği ölçüde, Allah'a karşı kalbî ürperişler içinde olacağını ifâde eder. Rabbini bilmeyen ve ondan haşyet duymayan kimselerin kalbleri ölüdür. Böylelerine îkâz ve nasihat tesir etmez. **Yâsîn Sûresi'nin 70.âyetinde** buyurulan لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقُّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿70﴾ **"(Peygamber, Kur'ân ile kalbleri) diri olanları uyarсын diye..."** beyânı da bunu anlatır. Yâni bâtında haşyet, zahirde de dosdoğru bir namaz olmalıdır. Günahlardan temizlenmenin karşılığı, cennet ve onun yüksek dereceleridir. Âyet-i kerîmede buyrulur:

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿75﴾ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَاُ مَنْ تَزَكَّى ﴿76﴾

"Kim de sâlih amellerde bulunmuş bir mümin olarak O'na varırsa, üstün dereceler işte sırf bunlar içindir. İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri! İşte arınanların mükâfatı budur."(TâhâSuresi,75-76)

Allah'tan başkasına gönül bağlamaktan kurtulmanın karşılığı ise cennetin de ötesinde bir nâiliyyet olan Cemâlullâh nîmetidir ki, orada Allah'ı Teâlâ'nın tariflere sığmayan güzellikteki cemâlinin tecellîleri temaşa edilir. Kim kendi irâde ve ihtiyarı ile ve hakkıyla Allah'a yönelirse, O'nun dışında bir düşüncesi kalmaz. Allah'ı tanımak, yâni mârifetullâh da, tezkiye edildikten sonra nefsin hakikatini öğrenmekle başlar. **"Nefsini bilen, Rabbini de bilir."** hakikati, bu mânâyâ tekabül etmektedir.

İşte insanlığın ekseriyetle maddeye ram olup nefsâniyet sultasında ruhlarını kararttığı günümüzde, nefsin süflî ihtiraslarından müstağnî kalabilen nûrânî zevatın rehberliğine olan ihtiyâcımız daha da şiddetlidir. Bu münâsebetle Hak dostu maneviyât sultanlarının, kalbleri ihya eden nasîhat ve tavsiyelerinden ve onların bir nûmûne-i imtisal olan ibret ve hikmet dolu yaşayışlarından kendi nâmımıza hisseler almalıyız.

Millî târihimizin zahir planında olduğu kadar maneviyât âleminde de zirve şahsiyetlerinden biri olan **Yavuz Sultan Selîm Han'ın**, yolumuzu aydınlatmaya medar olabilecek şu davranışı ne kadar manidardır: O, zaferlerden zaferlere nail olduğu Mısır Seferi'nden dönerken, İstanbul halkının kendisini büyük bir heyecanla beklediğini haber aldı. Bunun üzerine şehre yaklaşmış olmasına rağmen, ordusunu Çamlıca'nın arka eteklerinde konaklatarak hemen İstanbul'a girmede. Nice muazzam ordulara gâlib gelmiş olan Sultan, nefesine mağlûb oluvermek korkusuyla bin-bir endişeye bürünerek lalası Hasan Can'a:"- *Lala! Hava kararsın, herkes evlerine dönsün de ondan sonra İstanbul'a girelim. Fânîlerin alkışları, zafer takları ve iltifatları bizi nefsimize mağrur edip yere sermesin.*" dedi. Nihayet akşam olup her yer karanlığa gömüldükten sonra, gizlice ve alâyişsiz bir şekilde şehre girdi. Zîrâ o, ihtişam ve saltanatın nefsi düşürebileceği tuzaklara karşı uyanık bir sultan idi. Bir velînin kudsî nefesiyle irşâd olunmanın, dünyâ saltanatından da kıymetli olduğunu ifâde eden şu beyti pek meşhurdur:

Pâdişâh-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş

Bir velîye bende olmak cümleden âlâ imiş.

Her mümin, sık sık nefsiyle iç hesaplaşmaya girerek, onu sîgaya çekmeli; manevî vaziyetine ciddî bir şekilde çeki-düzen verip, gidişatını kontrol altına almalıdır. Buna *ruhiyat ilminde "bâtınî tefahhus"* (*nefs muhasebesi*) denilir. İnsan, hiç olmazsa başını yastığa koyduğu her yirmi dört saatte bir, o günün muhasebesini yapmalı ve kendini sîgaya çekmelidir. Bunu alışkanlık hâline getirenlerin hatâda ısrar illetinden kurtulabilmeleri kolaylaşır.

Bu hususta **İmâm Gazâlî(k.s)** Hazretleri'nin şu nasîhatlerine kulak verelim: "*Bir mümin, sabah namazını kıldıktan sonra ve güne başlamadan evvel, bir süre nefsi ile başbaşa kalıp, onunla bâzı muahedeler yapmalı ve birtakım şartlar üzerinde anlaşmalıdır. Nitekim*

bir tüccar da sermâyesini ortağına teslim etmek mevkiindeyse onunla böyle muahedeler yapar. Bu arada ona bâzı ikâzlarda bulunmayı da ihmâl etmez. İnsan da nefesine şu ikâz ve telkinlerde bulunmalıdır: Benim sermâyem ömrümdür. Ömrüm gidince anaparam da gider ve artık kâr ve kazanç sona erer. Fakat bu başlayan gün, yeni bir gündür. Allah'ı Teâlâ bu gün de bana müsâade ederek ikramda bulundu. Eğer beni öldürseydi, elbette bir günlüğüne de olsa geri gönderilip burada devamlı sâlih ameller ve çeşitli hayırlarda bulunmayı temennî edecektim. Şimdi kabul et ki öldürüldün ve geri çevrildin. O hâlde bugün günah ve mâsiyete katiyyen yaklaşma ve sakın ola ki bu günün bir ânını bile boşa geçirme. Zirâ her nefes, paha biçilemeyen bir nîmettir. İyi bil ki bir gün, gece ve gündüzü ile yirmi dört saattir. Kıyamet günü insanoğlunun önüne her gün için yirmi dört tane kapalı kutu getirilir. Kutunun birini açıp, o saatte yaptığı amellerin mükâfatı olarak, içinin nur ile dolu olduğunu görünce, Allah'ın lütfedeceği mükâfatı düşünerek kul öyle sevinir ki, bu sevinci cehennem halkı arasında paylaşılsa, cehennemnin acısını duymaz olurlardı. İkinci kutuyu açtığında, bundan karanlık ve pis kokular çıkar ki, bu da isyan ile geçirdiği saattir. Buna da öyle üzülmür ki, eğer bu üzüntü cennet halkına dağıtılsaydı, kederlerinden cennetin zevkini kaybederlerdi. Üçüncü bir kutu daha açılır ki içi tamamen boştur. Bu da uyku veya mubah şeylerle geçirdiği saattir. Fakat küçük bir hayrın ecrine dahî şiddetle ihtiyâç duyulan o günde, imkânı olduğu hâlde büyük bir kazancı kaybeden tüccarın hasreti gibi ve belki çok daha fazla yanar ve o saati boşa geçirmesinin acısıyla kıvranır. O hâlde; Ey nefsim! Fırsat eldeyken sandığını iyi doldur, sakın boş bırakma. Tembelliğe düşme, sonra yüksek derecelerden düşersin."

Bedenin azaları da, nefsin yardımcıları mevkiindedir. İnsan, onlara vazîfelerine göre husûsî tavsiyelerde bulunmalı, bu emânetleri kötü işlere bulaştırmamayı nefesine telkîn etmelidir. **Gözü;** haramlara ve kalbi meşgul edecek faydasız, boş şeylere bakmaktan men etmeli. **Dili;** "âfât-ı lisân" tâbir olunan dedikodu, gıybet, iftira, yalan, söz taşıma, kendini övme, başkalarını yerme, yaltaklanma gibi mezmûm şeylerden alıkoyup dâima zikir ve hayır sözlerle meşgul etmeli, **Mîdeyi;** haram ve şüpheli gıdalardan sakındırıp, helâlleri de asgarî seviyede istîmâle alıştırmalıdır. İnsan her hareketinde pek çok mubah

şeylerle karşı karşıyadır. Gayesiz meşguliyetleri terk etmesi ise, en muvafık olanıdır.

Nitekim Rasûlullâh(s.a.v) Efendimiz: "**Lüzumsuz şeyleri terk etmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır.**" buyurmuştur. (Tirmizî, Zühd,11;İbniMâce, Fiten,12) Yâni gerçek bir müminin konuşması zikir, bakışı ibret ve sükûtu tefekkür olmalıdır. İşte nefis, bu gibi telkinlerle dâima gafletten uyanık tutulmalıdır. Nefsi hesaba çekerken ihmâl edilmemesi gereken hususlardan biri de yaptığı amelin Allah için mi, yoksa nefsi için mi olduğunu yoklamaktır. Zirâ insan, zaman zaman Allah için sâlih ameller işlediğini zannettiği hâlde, nefsânî duygularını tatmin için de hareket etmiş olabilir.

Nefs tezkiyesi neticesinde kalb, "selîm" hâle gelir. Kalb-i selîm merhalesinde şu üç hâl müşahede edilir:

1-Kimseyi incitmez. Bu, ittikâ ehlinin hâlidir. Kalb, nefsin şerrinden korunur. Güzel ahlâk teşekkül eder.

2- Kimseden incinmez. Bu da, muhabbet ehlinin hâlidir. Fânilerin medih ve yermeleri bir ehemmiyet ifâde etmez. Güneş ışığı karşısında aydınlatma ve karartmaların bir önemi olmayacağı gibi. Şâir bu hâli şöyle fâde eder:

Cihan bağında ey âşık budur maksûd-ı insü cin

Ne kimse senden incinsin, ne sen bir kimseden incin.

3- Dünyâ menfaatiyle âhiret karşı karşıya gelince, âhireti tercih ederek rızâ-yı ilâhîyi hedefler. Bütün bu söylediklerimizin hülâsası şudur: Allah ‘u Teâlâ, bir imtihan âlemi olmasını murâd eylediği bu dünyada, her insanın önüne nefis engelini koymuş ve insanı, nefsin ortaya çıkaracağı güçlükleri yenerek muzaffâr bir şekilde kendisine avdete memur eylemiştir. Nefs, hayra da şerre de vesîle olma istîdâdındaki bir vasıta hükmündedir. Dolayısıyla o, hem bir kazanç kapısı ve hem de kendisine tabî bulunduğu takdîrde bir gayya kuyusudur. Nefsi tezkiyenin bereketi ise, dünyâda hiçbir şeyle mukayese edilemeyecek derecede muazzamdır. Cenâb-ı Hak cümlemizi nefsinde galip gelenlerden eylesin! Âmin!

NEFSİN TERBİYESİNDEN AMAÇ

Nefsin terbiyesinden amaç; nefsi ilk yaratıldığı gibi saf ve temiz bir duruma getirmektedir. Cenâbı Hakk, insanlardan ilk yaratılıştaki

özellikte kalbinin lekesiz yani kötülüklerden arınmış olmasını istemektedir. **Şuara Suresi 89'**uncu ayetinde: ﴿لَا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقُلُوبٍ سَلِيمٍ﴾ (89)

"Allah'a ancak temiz bir kalp ile gelenler kurtulur." Bilindiği gibi benliğin iki parçası nefis ve ruhtur. İşte yaratılışın negatif kuvveti ve kötülüklerle yüklü olan nefsi, pozitif olan ruhun emrine vermektir. Böylece kul ilâhî sıfatlara bürünerek; Cenâbı Hak'ın istediği özelliklere sahip olacak, hayat macerasında da ilk geldiği gibi temiz bir ahlâk ile Yüce Yaratıcı'sına geri dönecektir.

Peki, kötü ahlâkın kaynağı olan nefsin arındırılması nasıl mümkün olacaktır? Yaşadığımız hayatta nefislerimizi öldürerek, ona zulüm yaparak mı? Yoksa çıkışı bitmeyen bir dağı aşmak süretiyle mi? Kur'an bu yollara "hayır" diyor. **Kasas Suresi 77'nci** ayetinde:

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿77﴾

"Allah'ın sana verdiklerinden (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste, Dünyadan da nasibini unutma..." Cenâbı Hak, kullarından yapamayacakları görevleri istememekte ve Tevhid Din'ini de kolaylığı esas alarak indirmiştir. **Araf Suresi 42'nci** ayetinde: وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿42﴾

"Hiç bir benliğe yaratılış kapasitesinin üstünde görev yüklemeyiz..." Yine Kur'anı dinleyelim. **Bakara Suresi 185'inci** ayetinde: ۞ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ

"... Allah, sizin için kolaylık ister, O sizin için zorluk istemez..." Nefsin arındırılması, eski inanışların aksine zorlu bir mücadeleyi gerektirmemektedir. Yüce Kitabımızın açık beyanına göre, ancak iman ve takva ile kötülüklerden korunarak yücelebildiğimiz belirtilmiştir. **Yunus Suresi 63'üncü** ayetinde: الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿63﴾

"Veliler, iman edip de takvaya ermiş olanlardır." Şu halde nefsin arınarak ilâhî ahlâk sahibi olabilmesi, takva özelliklerine sahip olmakla mümkündür. Bu gerçeklere göre yaşamımızı tanzim eder ve onun icaplarını tatbik etmek bizi Cenâbı Hak'ın yoluna ulaştırabilecektir. Böyle bir hayat; hiç de zor değil, bilakis huzurlu ve mutluluk verici bir yaşam tarzı izlemiş oluruz. Kur'anı Kerim'in vurguladığı gibi gidilecek erdirici yol takva yaşamı ile gerçekleşir. Bu yol iki bölümdür.

1-İman,

2-Takva

İMAN

Bakara Suresi 177'nci ayetinde: لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَآءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿177﴾

”.. Zafer ve mutluluğa ermek, o kişinin hakkıdır ki Allah'a, Ahiret Günü'ne, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanır... Takva sahibi ancak onlardır.”

İman, Allah'ın Bir'liğine kalben inanmaktır. Bir'lemeye "Tevhid" denir ki "La ilâhe illallah = Allah'tan başka ilâh yoktur." sözleriyle ifade edilir.

İman; sezgiye, hissedişe dayalı bir sevgi olayı, Cenabı Hakk tarafından insanlara verilmiş eşsiz bir yaratılış duygusudur. **Hucûrat Suresi 7'nci ayetinde:** وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿7﴾

”...Allah, imanı size sevdirmiş ve onu gönüllerinizde süslemiştir...” İnsanlara doğuştan verilen iman sırrına, akıl çizgisinin ötesinde ancak gönül ile ulaşılabilir. Başka bir deyişle iman, Yüce Yaratıcı'yı minnet ve şükran duyguları ile sevmektir. İman nimeti, kulun Allah'ı Zülcelale yönelerek gönlündeki iman ışığının yanması ile başlar ve Cenabı Hak da bu sevgi cereyanına cevap vermesi ile tamamlanır. **Yunus Suresi 100'üncü ayetinde:**

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿100﴾

” Allah'ın izni olmadıkça hiçbir nefsin iman etmesi mümkün değildir...” Minnet ve şükran duyguları ile Yüce Yaratıcı'sına sığınan kul, Allah'ı Zülcelalin cevabî ışığı ile imana kavuşur. İmanda ilk ışık, doğuştan insanlara verilen Rabbinin bilme özelliğinden dolayı kuldaki gelmektedir. İmana kavuşma ile o insan için kurtuluşun başlangıç yolu açılmış, Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna ve sevgisine erişmiştir. **Enfal Suresi 2'nci ayetinde:**

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

"İnanmış olanlar o kişilerdir ki, Allah anıldığında yürekleri ürperip titrer ve onlara Allah'ın ayetleri okunduğunda, bu onların imanlarını arttırır. Ve onlar yalnız Rablerine güvenip dayanırlar. "

İslâmiyet; imanın esaslarını **"Amentü = İman ettim"** ismiyle altı prensipte formüle etmiştir: Allah'a, meleklerle, ilâhî kitaplara, peygamberlere, ahirete ve kader'e iman ettim. Kalpten gelen iman duygusunu, gözle görüyormuş gibi içtenlikle kabul etmek ve dil ile de açıklamak esastır.

TAKVA

Kur'ân-ı Kerim'de; takva ile arınarak yücelmek ve dolayısıyla nefsi terbiye edebilmek için yaklaşık on temel ibadet belirlenmiştir.

- 1) İnfak
- 2) Namaz
- 3) Zekât
- 4) Af Edici ve Dileyici Olma
- 5) Sabır-Tevekkül
- 6) Oruç
- 7) Muhsin Olma
- 8) Sözlerini Yerine Getirme
- 9) Adalet ve Dürüstlük
- 10) İlim

Gibi ilahi sıfatlara bürünmekle elde edilir. Böylece kul; takva özelliklerine kavuşma oranında, nefsin kötü sıfatlarını da disipline ederek onlardan kurtulmaya başlar. Kötü nitelikler, Cenab-ı Hak'ın istediği ilâhî özelliklere bürünmeden nefsi asla terk etmez. Takva sıfatları kazanıldıkça, kötü sıfatlar kulu bir bir bırakmaya başlar. Kemal mertebesinde de tam arınıp yücelerek kurtuluşa ve mutluluğa erişilir.

Nefsin terbiyesi, ancak takva yaşamına geçmekle mümkün olur. Cenab-ı Hak ile kul arasında bir duvar gibi duran nefis perdesi kalkmadan kurtuluş ve mutluluğa ulaşılamaz. Evrenin ve insanın yaratılışının sırlarını düşünen kişi,

güçsüzlüğünü ve ölümlü oluşunu anlamaya başlar. Kendi kendini; nefsinin kötü sıfatları nedeni ile eleştirme ve hesaba çekme arzusu ile dolar: (Bu Dünya'ya nereden geldik? Nereye gideceğiz? Bizi kim ve niçin yarattı? Vazifelerimiz nelerdir?) gibi sorular peşpeşe sıralanır. Bu hal Kur'an'da **Kıyamet Suresi** 2'nci ayeti ile de vurgulanmıştır:

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿2﴾

" Kendini sürekli kınayan (ayıplayan, pişmanlık duyan) nefse yemin ederim ki. Dirtilip hesaba çekileceksiniz "
Kınamalar sonucunda kişi, Cenab-ı Hakk'ın lütfu ile iman ederek Yüce Yaratıcı'sına teslim olur.

İlâhî Yasaları öğrenme gayreti içine giren kul, nefsini adeta döve döve çirkin arzulardan kurtulma yoluna girer. Takva yaşamı ile ilâhî özellikler kazanıldıkça, nefsin kötü sıfatları da kontrol edilerek benliği bir bir terk etmeye başlar. Zaten oluşun pozitif kuvvetleri olan takva sıfatları ile negatifitenin temsilcisi nefsin kötü nitelikleri, yaratılış kanunu icabı bir arada bağdaşmaz. Üstün gelen kuvvetler diğerlerini yok eder. Son mertebede de kötü sıfatlar tamamıyla kaybolarak, yerini Allah'ü Zülcelalin istediği ilâhî özelliklere bırakır. Bu hal; kemale ermiş benliğin durumudur ki, Cenab-ı Hakk'ın sevgisine ulaşmış, Dünya planındaki makamların en yücesine kavuşmuştur. **Fecr Suresi 27-30'**uncu ayetlerinde:

﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿27﴾ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿28﴾ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿29﴾ وَادْخُلِي جَنَّاتِي ﴿30﴾﴾

" Ey huzur içinde olan can! O, senden, sen de O'ndan hoşnut olarak Rabbine dön. İyi kullarımın arasınakatıl. Cennetime gir. "

Yüce Rab'bim! Bizlere de ihsan ve lütfünle takva sahibi kullarının makamını kısmet et.

TAKVA'DA ON TEMEL İBADET

1) İnfak ve Sevgi

Al-i İmran Suresi 134'üncü ayetinde:

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿134﴾

“Takva sahipleri, bollukta da darlıkta da infak ederler..”.

Zariyat Suresi 15,19’uncu ayetlerinde:

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ أَجْذِينَ مَا أُنْثِيَهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

“Gerçekten takva sahipleri cennetlerde ve pınar başlarındadır... Mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.”buyuruyor.

İnfak; sahip olduklarımızdan ihtiyaç sahipleri için pay ayırarak vermedir. Bu verme, insanlığa hatta tüm canlıların yararına yöneliktir. Zengin, yoksul ayrımı yapmadan bütün iman edenler için konulmuş eğitici ve erdirici en mükemmel ibadetlerdendir. İnfak; Allah’u Zülcelale olan sevginin, güvenin ve teslimiyetin bir ifadesidir. Paradan, maldan yapıldığı gibi güzel söz söylemek güler yüz göstermek de bir infaktır. Ayrıca dertli bir insanı teselli etmek, güçsüz yaşlı birine yardım etmek, hasta ziyaretleri ile moral vermekte bir infak şeklidir. Zekât, sadaka ve fitre miktarı tayin edilmiş sınırlı bir yardımdır. Oysa infak, sahip olunanlardan gönlün dilediği kadar ayırdığı sınırsız bir vermedir. **Âli İmrân Suresi 92’nci ayetinde** de şöyle buyruluyor:

لَّنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

“ Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe zafer ve mutluluğa asla ulaşamazsınız...” Şu halde verilenler, nefsin sevdiği şeylerden olmalı, yani verirken bir fedakârlık yapılmış olmalıdır ki nefs arınabilirsin.

Takva ehli, Cenabı Hakk’ın verdiği nimetleri, varlıkta da yoklukta da başkalarıyla paylaşırlar. Fakirlikte de zenginlikte de sevilenlerden verme ilâhî ahlâkın oluşmasına vesile olur. **Haşr Suresi 9’uncu ayetinde:**

... **Kim nefsinin cimrilüğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.** " İnsanlardaki geçici Dünya nimetleri olan mal ve parayı depolama hırsı, ancak cömertlikle kırılmaktadır.

yardımdır. Hayır, işleri de bir infak şeklidir. **Ali İmran Suresi 114-115**'inci ayetlerinde:

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿114﴾ وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿115﴾

"...Hayır, işlerinde yarışırmasına koşarlar. Hiçbir hayır karşılıksız bırakılmaz. Allah takva sahiplerini çok iyi bilmektedir." Şu halde Allah(c.c) ın rızasını kazanabilmek, hayır işlerinde yarışarak en iyisini yapmakla mümkündür. Halka hizmetin Hakk'a hizmet olduğunun şuuru temel prensiptir. Gerek kendi ülkesindeki din kardeşleri arasında ve gerekse başka kitap bağımlısı diğer ülkelerdeki insanlara hayır yapmada, en ileri olmayı hedef alarak yarışılmalıdır.

Kur'an, insanlara yapılan iyilik ve hizmetin büyük sevabını muhtelif ayetlerle açıklamaktadır. Yapılması istenen hayır işleri nelerdir? Örneğin yoksul ve yardıma muhtaç olanları giydirmek, yemek yedirmek, evlendirmek, sermaye vermek v.s. hayır işleri ile hayır kurumlarının kurulmasına katkıda bulunmak veya onlara bağış yapmak, faydalı kitaplar yazmak, insanlığa hizmete yönelik bilimsel araştırma ve buluşlar yapmak. Kur'an'da yapılan bu gibi hayırların Allah (c.c) tarafından hiçbir zaman karşılıksız bırakılmayacağı da belirtilmektedir. Günümüzde, dini bilgi eksikliğinden kaynaklanan bazı yanlış yatırımlar yapılmaktadır.

Salih amel sergilemek. Hayır işi, Cenâb-ı Hakk'ın çok sevdiği bir kulluk görevi olan salih ameli de içerir. Salih amel, insana hizmete ve barışa yönelik bütün düşünce ve faaliyetlerdir. **Beyyine Suresi 7**'nci ayetinde:

"İman edip salih amel işleyenler, yaratıkların en hayırlılarıdır." Buyuruyor.

Çok çalışmak. Hayır, işleri ve salih amel gibi insanlara faydalı ve esenliğe yönelik hizmetler, büyük ölçüde bir yardım şeklidir. Bunları karşılamak için, takva sahiplerinin çok çalışmak ile yükümlü olacağı şüphesizdir. **İnşirah Suresi 7-8**'inci ayetlerinde: ﴿8﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿7﴾

" İşlerinden boşaldığın zaman tekrar çalış, başka işe koyul. Yalnız Rabbine yönel. " buyurarak Cenâb-ı Hak;

kullarından kendilerine ve insanlara faydalı olabilmeleri için çok çalışarak didinmelerini istemektedir. **Necm Suresi 39-41**'inci ayetlerinde:

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿39﴾ وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَى ﴿40﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى ﴿41﴾ وَأَنْ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى

" *Şu bir gerçek ki, insan için çalıştığından başkası yoktur. Elbette çalışması ileride görülecektir. Sonra ona en doğru karşılık verilecektir.* " Yine Kur'ân-ı dinleyelim. **Tevbe Suresi 105**'inci ayetinde: وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿105﴾

" *İş yapip değer üretin; Allah, O'nun Resulü ve mü'minler yaptıklarınızı görecektir...* " İslâmiyette tembelliğe yer yoktur.

Yaratılanları sevmek. Takva sahiplerinin bir özelliği de, kaynağını Yüce Yaratıcı'dan aldıkları sevgi ile dolu oluşlarıdır. Sevgi, sahip olduklarını diğerleriyle paylaşmaktır. **Âli İmrân Suresi 119**'uncu ayetinde: هَآ أَنتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لُفُّوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْمِنُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿119﴾

" *İşte siz iman edenler öyle kimselersiniz ki, imansız olanlar sizi sevmedikleri halde siz onları seversiniz.* " Kalpleri yumuşak, gönül pencereleri açık, sevgi ile doludur. Gönülleri iyilik, güzellik ve merhamet ile yüklü olan takva sahiplerinin kendi nimetlerini başkalarıyla paylaşma duygusu, dalgalar halinde yayılmaya başlar. Veren ile alan arasındaki bu alışveriş, sevgi kıvılcımlarını oluşturur. İşte bu paylaşma insanlar arasında bir sevginin doğmasının öncüleridir. İnanmayanların kendilerini sevmemesine rağmen, onlar Allah'ın bütün kullarını severler. Bu gerçeği büyük tasavvuf şairi Yunus Emre ne kadar güzel söylemiştir: " *Yaratandan ötürü yaratılanları severim.* "

2) Namaz

Bakara Suresi 177'nci ayetinde: وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿177﴾ وَالْقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ

"... *Namaz'ı kılar, zekât verir... Takva sahibi ancak onlardır.* "

Nisa Suresi 103'üncü ayetinde: **فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا ﴿103﴾**

” ... Namaz, mü'minler (iman edenler, inananlar) üzerine vakitleri belli bir farzdır” buyruluyor

İbadetlerin en önemlisi temel direği olan namaz, Allah tarafından açık ve kesin emirlerle istendiği için farzdır ve bütün Müslümanların kılması gereklidir. Kendisini yaratan, sonsuz nimetler veren Yüce Yaratıcı'ya teşekkür, şükür, hamd edilerek namazla ibadet etmek her insanın tabii kulluk borcudur. Namaz, aynı zamanda bedene sonsuz faydalar verdiği gibi, ruhsal yapımızda da sapıklıklardan, kötülüklerden uzak kalındığından ihtiras ve buna bağlı streslerden korunulur. İman gittikçe güçlendiğinden, şeytanın aldatmacası olan kuruntu ve şüpheler yerini huzura bırakır. Namaz; huşu içinde ürpererek, Yüce Allah (c.c) a saygı ve sevgi ile dolu olarak kılınmalıdır. İnsanlığı kötülüğe götüren yalan ve ikiyüzlülük yavaş yavaş dürüstlüğe dönüşerek karakter düzelmeye başlar. Nefsin en kötü hastalığı olan gurur, namazdaki secde halindeyken yok olur, böylece insanın ahlakı da güzelleşir. **” Namaz, mü'minlerin miracıdır.**” Hadisi, namazın erdirici sırrına açıklık getirmiştir. Nasıl ki Peygamber (s.a.v) Efendimizin Mirac mucizesi ile Allah'ı Zülcelalin katına yükselmişse, iman edenler de namazlarıyla Cenâbı Hakk'a ulaşırlar.

Bakara Suresi 45'inci ayetin: **وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿45﴾**

” ...Şüphesiz ki namaz, Allah'a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir “buyurarak;

Nefsin arınmasındaki önemi çok büyük olan namazı, bugünkü dünya şartlarında çok çalışma mecburiyeti neticesi zamanı kısıtlı olanlar, iyi niyetini Cenab-ı Hakk'a göstermelidir.

Ahzab Suresi 56'ncı ayetinde: **إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿56﴾**

“... Muhakkak ki Allah ve melekleri Peygambere salât ederler. Ey iman edenler! Sizde O'na teslimiyetle salât ve selâm getirin” buyurarak;

Namaz, Peygamber (s.a.v) Efendimizi de anıştır. Her namazda okunan Allahümme salli ve barik duaları ile yerine getirilmektedir. Ayette açıklandığı gibi, mü'minlerine kendilerinden daha yakın ve sevgi ile dolu olan Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimize salâvat getirmemiz yani dualar okumamız istenmektedir. Bu ayetle Peygamber (s.a.v)Efendimize salâvat getirmek kesin olarak farz kılınmıştır. İman edenlerin en büyük dostu ve en yakını olan Peygamber (s.a.v) Efendimiz her şeyden çok sevildiği zaman, iman da kemale erişilir.

Allah'ü Zülcelali anma (zikir). Namaz belli vakitlere bağlı olduğundan, Yüce Yaratıcı ile her an beraberliğin en ideal şekli zikir yani Allah (c.c) ı anmadır. **Tahâ Suresi 14'**üncü ayetinde: ﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾ (14)

" **...Namazını, Beni hatırlayıp anma için kıl. " Yine Kur'anı dinleyelim. Ankebut Suresi 45'**inci ayetinde:

﴿أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ﴾ (45)

"...Kitaptan sana vahyedileni oku. Namazı da kıl. Çünkü namaz, çirkinliklerden ve kötülüklerden alıkoyar. Elbette ki Allah'ın zikri daha büyüktür."

Diğer bir ismi Zikir olan Kur'an-ı Kerim okumak, içeriği anlaşılmayan Arapça Kur'an'dan muhakkak ki daha erdiricidir. **Araf Suresi 205'**inci ayetinde:

﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ (205)

" Rabbini; benliğinin içinden yalvarıp ürpererek alçak bir sesle sabah akşam zikret. Gafillerden olma. " Cenab-ı Hak'ı sevmenin belirtilerinden biri de, O'nu anmayı sevmektir. Çünkü fazla zikir, sevginin açığa çıkışıdır. **Nur Suresi 37'**nci ayetinde: ﴿رَجُلٌ لَا تُلْهِيمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتَاءَ الزَّكَاةَ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ﴾ (37)

" Öyle kişiler vardır ki, ne ticaret ve ne de alışveriş onları Allah'ın zikrinden... Alıkoyamaz. " Bu kemale ermiş benliklerin halidir ki her anı, Cenab-ı Hak ile beraber olma suuru iledir. **Bakara Suresi 152'**nci ayetinde:

" Siz Beni anın ki, Ben de sizi anayım..." Cenab-ı Hak; içtenlikle anıldığı zaman mutlaka karşılık vermekte, her türlü yardım ve lütuflarını ihsan etmektedir.

Zikir veya anma; Allah'ı Zülcelalin ilâhî isimlerinden biri veya birkaçını söyleyerek tekrar etmek suretiyle lisanen zikir de yapılır ki, " **Allah** " kelimesi ile söyleneni en yaygın olanıdır. Cenab-ı Hakk'ın Yüce Zat'ını gönülden düşünmek suretiyle kalben zikir de yapılmaktadır. **Âli İmrân Suresi 191**'inci ayetinde: **الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ** (191)

" Onlar ki; ayaktayken, otururken, yanları üzerine yatarken Allah'ı zikrederler..." Böylece devamlı zikir ile o insan her an Allah (c.c) ile beraber olur, bütün iş ve çalışma durumları da bu halinin devam etmesine mani teşkil etmez. Kulun gönlünde yanan İlâhî Aşk ateşi ile Yüce Yaratıcı'nın cereyanına bağlanarak sonsuz mutluluğa erişir. **Rad Suresi 28**'inci ayetinde:

... "الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ" (28)

Gönüller yalnız Allah'ın zikri ile huzur bulur. " Cenab-ı Hakk bize **" Şah damarımızdan daha yakın "** ve her an birlikte olduğumuzun sırrına erişenler, mutluluk ve kurtuluşa kavuşmuş yüce benliklerdir.

3) Zekât

Bakara Suresi 177'nci ayetinde: **وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ** (177) **وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ** **..Namazı kılar, zekât verir... Takva sahibi ancak onlardır."**

Zariyat Suresi 19'uncu ayetinde: **وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ** (19)

"Mü'minlerin mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır."

Tevbe Suresi 103'üncü ayetinde: **خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ** (103)

"Onların da mallarından bir zekât al ki, onunla kendilerini temize çıkarmış, mallarına bereket vermiş olsun." buyuruyor.

Zekât; bereket, artış ve temizleme demektir. Cenab-ı Hak, mal sahiplerinin mallarında fakirlerin de hakkı olduğunu Kur'ân ile bildirmiş ve bu hakkın da verilmesini emretmiştir. İşte zenginlerin malından yoksullara verilmesi gereken bu hakka zekât denir. Sahip olunan maldan vermekle, nefsin isteklerine karşı bir set çekildiğinden nefis terbiye edilir ve veren-olan arasında bir sevgi bağı oluşması sağlanmış olur. Böylece zengin-fakir arasındaki zıtlaşma kırılır ve yerini sevgi ile dostluğa bırakır. Zekât; bir yıllık kazancın ve birikmiş malın devlete olan vergisi çıktıktan sonra geriye kalan yüzde iki buçuk veya kırkta bir tutarındaki miktarının, fakirlere dağıtılması zorunlu olan bir mali ibadettir. Mallardan bir arıtma ve temizleme görevi yapmaktadır. Verilmediği takdirde o kazanç ve mal haram olur. Zekât, yalnız zenginler için miktarı belli asgari bir ölçüdür. İnfak ise varlıkta da yoklukta da verilmesi gereken ölçüsüz bir yükümlülüktür.

Tevbe suresi 34'üncü ayetinde:

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُفْقِدُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (34)

.. Altın ve gümüşü depolayıp da onları Allah yolunda sarf etmeyenler varya, işte onlara acı bir azabı haber ver”.

Rum Suresi 39’uncu ayetinde : وَمَا آتَيْنَا مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ : *Allah rızasını dileyerek verdiğiniz zekât, sevaplarınızı ve mallarınızı kat kat artırır.* “

Şu halde zekât verme, mallarda eksiltme değil ancak artışa sebep olmaktadır. İslâmiyet, alın teri dökerek doğru yoldan kazanılan büyük servetlerin karşısında değildir. Ancak zengin olan her Müslüman'ın farz olarak belirlenen zekât ve sadakaları ihtiyaç sahiplerine vermesi, kazanç ve malının arınması ve Allah'ı Zülcelalinn hoşnutluğu bakımından mutlaka gereklidir. Böylece hem kendisine ve hem de yoksullara faydalı olacaktır. Ancak para, altın, gümüş gibi kıymetli malları biriktirip de bunların zekâtını vermeyenler için de acı bir azap vardır.

Al-i İmran Suresi 14'üncü ayetinde: رُبُّنَا لِلنَّاسِ حُبُ السَّهْوَاتِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَابِ ﴿١٤﴾

..”*. Yiğın yiğın biriktirilmiş altın ve gümüşe... Karşı düşkünlük insanlara çekici kılındı. Bunlar Dünya hayatının geçici menfaatleridir. “*

Cenab-ı Hak insanlara yaşayışlarını düzgün bir şekilde sürdürmeleri için, çalışma arzusu ile mal sevgisi vermiştir. Ancak mal sevgisi kontrol altında tutulmadığı zaman, mal edinme hırsı bütün benliği kaplar. Artık o insan hayatı boyunca yalnız ve yalnız mal edinmeyi esas alarak onun tutsağı olur ve her türlü kötü yollardan hedefine varmayı kendine gaye edinir. İşte insanların bu tür kötülüklerden korunabilmesi için Cenab-ı Hak, infak ve zekât mucizesi ile mal sevgisi hırsını kontrol ettirmiştir.

Tevbe Suresi 60’inci ayetinde: *إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَىٰ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿60﴾*

” Sadakalar zekâtlar Allah’tan bir farz olarak; yoksullara, düşkünlere... Gönülleri İslâm’a ısındırılacak olanlara, borçlulara, Allah yolundakilere, yolda kalmışlara mahsustur...”

Zekât vermeye, en yakın akraba içinde bulunan yoksullardan başlanır. Sonra yoksul komşular ve şehir içindeki diğer yoksullar aranır. Ana baba, eş ve çocuklara zekât verilemez. Ancak onlara infak ibadeti ile mal ve nimet verme yükümlülüğü getirilmiştir. **Bakara Suresi, 262 :** *الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿262﴾* *” Mallarını Allah yolunda harcıyıp da fakirlerin gönlünü kırmayan kimseler varya, onların Allah katında ödülleri vardır...”*

4) Af edici ve dileyici olma

Al-i İmran Suresi 134-135’inci ayetlerde: *الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿134﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِرَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ فَعَسَىٰ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿135﴾* *”O takva sahipleri ki... Öfkelerini yutarlar, insanların kusurlarını affederler... Onlar çirkin bir iş yaptıklarında yahut özbenliklerine zulmettiklerinde, Allah’ı hatırlar, günahları için af dilerler. Günahları Allah’tan başka kim affeder ki?”*

En'am Suresi 54'üncü ayetlerde: .. وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿54﴾ **İçinizden her kim bilgisizlikle bir kötülük işler de, ardından tövbe edip halini düzeltirse, hiç kuşkusuz Allah çok affedici, çok merhametlidir."**

Af dileme, işlediği günahın af edilmesi için Allah'ı Zülcelale yalvarma demektir. Kur'an, yapılan kötülüklerden pişman olunarak, onu adet haline getirmeden terk etme uyarısında bulunmaktadır. İşlenilen suç ve günahlar katiyen unutulmamalı, kendisinin suç işlemeye kabiliyeti olduğundan dolayı bu suçları işlediğini anlamalı, yaptığından pişman olarak da af dilemelidir.

Nur suresi 31'inci ayetinde: . وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ . لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿31﴾ **"Ey mü'minler, istisnasız hepiniz Allah'a tövbe edin ki kurtuluşa eresiniz".**

Yalnız günahkârların değil, bütün müminlerin tövbe ederek bilip bilmediği günahlarından arınmaları bir kulluk görevidir. Bir hadiste de: **"Tevbe eden hiç günah işlememiş gibidir."** diye buyrulması tövbenin fevkalade önemini belirtmektedir.

Zariyat Suresi 15-18'inci ayetlerinde : إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿15﴾ آخِذِينَ مَا أَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿16﴾ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿17﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿18﴾ **"Takva sahipleri bahçelerde ve pınar başlarındadır. (Cennettedir.) ... Onlar seher vakitlerinde af dilerlerdi. "**

" Seher vakitlerinde af dilerlerdi. " ayeti takva sahiplerinin tövbe etme zamanını belirtmektedir. Günün zaman dilimleri içinde duaların, ibadetlerin ve günahlardan bağışlanmanın en çok kabul buyrulduğu zamanlar vardır. Gecenin son üçte biri olan seher vaktinin, af dileme ve bağışlanmalarının kabulü bakımından önemi çok büyüktür. Oruç ayında da, günün en sessiz zamanı olan seher vakti kalkılarak dua edilip af dilenir. Daha sonra da yemek yenilerek ibadet tamamlanır.

Al-i İmran Suresi 134'üncü ayetinde: ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ **"O takva sahipleri ki... Kızdıklarında öfkelerini yutarlar**

ve insanların kusurlarını affederler. Allah ta o iyilik edenleri sever. “

Takva ehli; insanlar arasındaki münasebetlerde, öfkelerine hâkim olurlar ve kendisine yapılan kötülüklere rağmen insanları af edicidirler. Nasıl ki Rabbi günahlarını affediyorsa, o da kendine yapılan sebepli ve sebepsiz kusur ve kabahatleri büyük bir hoşgörü ile affetmelidir. Araf Suresi 199’uncu ayetinde:

﴿199﴾ **” Sen affetmeyi esas al ”** Gördüğü kusurları ve kabahatleri örtücü olmak ve hiç kimsenin kusurunu ve ayıbını yüzüne vurmamaktır. **”Âli İmrân Suresi 159’uncu ayetinde** Cenâb-ı Hak, Peygamber(s.a.v) Efendimize hitaben şöyle buyurmuştur:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِظَ الْقَلْبُ لَأَنِفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿159﴾

” Allah’ın rahmeti sayesinde onlara yumuşak davrandın. Eğer sen kaba ve katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Artık sen onları bağışla; Allah’tan da günahlarının bağışlanmasını dile...”

5) Sabır

Bakara Suresi 177’nci ayetinde: وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ وَجِينَ النَّاسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿177﴾ ... **“Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder... Takva sahibi ancak onlardır.”**

Bakara Suresi 155’inci ayetinde: وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ وَجِينَ النَّاسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿155﴾... **“Sizi korku, açlık, mallardan, canlardan ve ürünlerden azaltma ile mutlaka imtihan edeceğiz. Sabredenlere müjdele.”**

Hud Suresi 49’uncu ayetinde: إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ . ﴿49﴾.. **“Sabırlı ol. Sonuç takva sahiplerinindir.”**

Sabır; acılara, zorluklara, felaketlere katlanmaktır. Takva sahibi, her şeyin Cenab-ı Hakk ‘dan geldiğinin bilincinde hastalıklara, kötülüklerde, savaşlarda ümitsizliğe düşmeden sabreder, başkalarına da sabır tavsiyesinde bulunur. Cenab-ıHak, sabrın sonunda

esenliğe muhakkak erişeceğini belirtmektedir. Sabır sırrı ile benlikler olgunlaşarak zafer ve mutluluğa erişirler.

Ahzap Suresi 2-3'üncü ayetlerinde: *وَاتَّبِعْ مَا يُرْحَىٰ . إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿2﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ إِلَٰهَكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿3﴾* **“Rabbinden sana ne vahyediliyorsa ona uy... Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter. “**

Sabır kavramı, geniş bir alanı kapsar ve tevekkül de içerir. Tevekkül; Kur'ân lisanında Allah (c.c) ı vekil etme, Allah (c.c) a dayanıp güvenme anlamında kullanılmaktadır. Takva ehli; vahye uygun olarak verilmiş olan bir kararda, başlanmış olan bir işin sonucunun hayırlı olması için yalnız Allah (c.c) a dayanıp güvenir.

6) Oruç

Bakara Suresi 183'üncü ayetinde: *يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿183﴾* **“Sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de oruç farz kılındı. Ta ki takva mertebesine erebilesiniz”.**

Bakara Suresi 185'inci ayetinde: *شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿185﴾* **“Ramazan ayı insanlara yol gösterici, doğruyu ve yanlış birbiriinden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'ânın indirildiği aydır. Öyleyse sizden Ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun.”** Buyuruyor.

Oruç; Cenab-ı Hakk'ın rızası için bir gün boyunca yemeden-içmeden, cinsel ilişkide bulunmadan yapılan ibadet şeklidir. Böylece insanın nefisle ilgili bütün istek ve arzuları, geri çevrilerek nefis terbiye edilmektedir. Ramazan ayı müddetince bir ay devam eden oruç, İslâmiyet'in beş temelinden biridir. Orucun farz olduğu on bir ayın sultanı Ramazan ayı kutsal bir aydır. Kur'ân'ın ilk ayetleri bu ayda, Kadir gecesinde indirilmeğe başlanmıştır. Bu ay, af ve bağışlanma ayıdır. Ramazanda daha çok ibadet edilir, daha çok Kur'ân okunur, zekât ve sadakaların büyük bölümü bu ayda verilir.

Bakara Suresi 184'üncü ayetinde: وَأَنْ تَصُومُوا ﴿184﴾... *“Eğer gerçekten anlıyorsanız, her güçlüğe rağmen oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır.”*

Oruç; aç ve susuz kalarak bedenimize işkence etmek suretiyle yapılan bir ibadet şekli değildir. Hem Allah’u Zülcelale karşı kulluk borcu ödenir ve hem de nefsin isteklerine karşı çıkılır, ilâhî bir ahlâka kavuşmanın da en mükemmel yoludur. Oruç ibadeti ile nefsin arzuları ve bilhassa cinsel istekler frenlenir, irade de kuvvetlenir. Sabrın erdirici sırrına ancak oruç ile ulaşılır. Böylece Cenab-ı Hakk’ın emrettiği emir ve yasaklara uymakla günahlardan, tehlikelerden korunarak takva mertebesine erişilebilir. Oruç ibadetinde, gösteriştan uzak tam bir içtenlik ve samimiyetle yerine getirildiğinden benlikler yücelir. Oruçlu iken aç kalındığından fakirin hali daha iyi anlaşılır, onlara yardım eli uzatılır ve dolayısıyla ahlâkın da en güzeli kazanılır. Oruç ibadetinin yapıldığı Ramazan ayı boyunca Müslüman toplulukları arasında kardeşlik sevgisi artar, birlik ve beraberlik duygusu kuvvetlenir. Orucun; bir ay müddetle dinlenen sindirim sistemimize, dolaşım sistemimize, sinir sistemimize mucizevî faydaları bulunduğunu da konunun uzmanı doktorlarca belirtilmektedir.

7) Muhsin olma

Zariyat Suresi 15-16'ncı ayetlerde: إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿15﴾ أَخَذِينَ مَا أَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿16﴾ *“Gerçekten takva sahipleri, cennetlerde ve pınar başlarındadır... Doğrusu onlar, bundan önce de iyilik ve güzellik (muhsin) sergilemekteydiler”*

Al-i İmran Suresi 133-134'üncü ayetlerde: وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿133﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ... *“Cennet takva sahipleri için hazırlanmıştır... Allah Muhsinleri sever”* buyuruyor

Muhsin;*güzel düşünüp güzel davranan, başkalarına nimet veren demektir. İhsan ise; güzel*

düşünüp, güzel davranmak, iyilik etmek, bağışlamaktır. Takva sahibi aynı zamanda Muhsin'dir. Muhsin hiçbir karşılık beklemeden Allah (c.c) ın rızası için hep ihsanda bulunandır. Her işinde iyilik ile güzellik sergiler ve sevgi doludur. Tüm iyiliğin ve güzelliğin kaynağı Cenab-ı Hakk'ın bir ismi de Muhsin'dir. Cenab-ı Hakk; en güzel bir şekilde yarattığı insandan güzel düşünmesini, güzel davranmasını, iyilik ve yardım halinde bulunmasını öğütlemektedir.

Kasas Suresi 77'nci ayetinde:

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ
الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿77﴾

“Allah, sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsan et!...”

İslâm bilginlerine göre ihsan, Yüce Yaratıcı ile her an beraber olma şuuruna ererek yaşamaktır. Cenab-ı Hak; melek ve cin aracılığı ile olduğu gibi, bazı insanlar aracılığı ile (muhsinlerle) de lütuf ve bağışını varlıklara ihsan etmektedir. Nasıl ki Allah'ı Zülcelâl kuluna devamlı ihsan ediyorsa, kullarının da birbirine ihsan üzere olmasını istemektedir.

Fussilet suresi 34'üncü ayetinde: وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿34﴾ *“Güzellikle çirkinlik, iyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğün en güzel bir tavırla sav. O zaman görürsün ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sınırsız bir dost gibi oluvermiştir.”*

Kur'an, çirkinliği güzellikle değiştirmeyi öğütüyor. Çirkinden sonra güzellik sergilemek ile çirkinlikler ve kötülükler yok olabilmektedir. Takva ehli; kusurları, kötülükleri büyük bir hoşgörü ile karşılar, onlara ancak ihsan ile cevap verir. İlgili bir atasözünü nakledelim : *“ Güzel ahlâk sahibi olmak; eziyet edene sabır ile, red edene kabul ile, cimrilik edene cömertlik ile, yüz çevirene güler yüz ile muamele etmektir. ”*

8) Sözlerini yerine getirme Ahde Vefa

Bakara Suresin 177'nci ayetinde: وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا... وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ *“Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir... Takva sahibi ancak onlardır.”*

Maide Suresi 1'inci ayetinde: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا **“Ey iman edenler! Allah ve insanlar arasında verdiğiniz söz ve yaptığınız bağlantıları yerine getirin!.”** بِالْعُقُودِ

Ahd, söz verme, antlaşma, yemin, misak manalarına gelir. Ahde vefa ise sözünde durma, anlaşmaları yerine getirme, sözünde güvenilir olma demektir.

Antlaşma ve söz verme Kur'ânı Kerîm'in temel yasalarındandır. Antlaşma; insan ile insan, insan ile toplum arasında olduğu gibi, Allah'ı Zülcelâl ile insan arasındaki ilişkilerin de temelidir. Anlaşmaları yerine getirme, bireyler arasındaki ilişkilerde barış ve mutluluğu getirdiği gibi, Allah Celle Celaluhü hazretleri ile kul arasında ki münasebetlerde de kulun imanda yücelmesini ve sonsuz kurtuluşunu sağlar. Ancak kesin söz verdiği halde onu yerine getirmeyenler, en büyük zarara uğrayanlardır. **Bakara Suresi 124'üncü ayetinde:** لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿124﴾

“Verdiği sözü tutmayanlar zalimdir. ” Yerine getirilmeyecek sözler de sarf edilmemelidir. **Saff Suresi 2-3'üncü ayetinde:**

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿2﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿3﴾﴾ **“Yapmayacağınız şeyi neden söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyi söylemek Allah katında büyük bir günahdır. ”**

9) Adalet ve Dürüstlük

Maide Suresi 8'inci ayetinde: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ آلَا تَعْدِلُوا إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿8﴾﴾

“Ey iman edenler! Adalet ve dürüstlüğün tanıkları olarak Allah için kollayıp gözetleyenler olun. Bir topluluğa kininiz sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun. Bu takvaya daha uygundur.”

Adalet;hak edene hakkını vermek, doğruluktan ayrılmamak ve Allah (c.c) ın emrini, emrettiği şekilde uygulamaktır. Adalet, takva sahibinin önemle üzerinde durması gerekli bir yaratılış yasasıdır. Herhangi bir kimseye kızmak veya onu sevmemek, onu adaletten saptırmamalıdır. Milletleri ve cemiyetleri ayakta tutan, huzurun ve sükûnun teminatı olan

adalet ve dürüstlüktür. Hak sahiplerine haklarının verilmesiyle ancak sulh ve adalet sağlanabilir.

Taraflar kim olursa olsun, hâkimlik ve şahitlik tarafsız bir şekilde doğruluktan ayrılmadan yapılmalıdır. **Nisa Suresi 135'inci ayetinde** de şöyle buyrulmaktadır : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أُولَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَّوْا أَوْ تُخْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿135﴾ *Kendinizin, anne-babanıza, yakınlarınızın aleyhine de olsa, zengin veya fakir de olsalar, adaleti dimdik ayakta tutarak, Allah için tanıklık edenler olun... Nefsinizin arzusuna uyarak adaletten sapmayın! “*

10) İlim

Fatır Suresi 28'inci ayetinde: إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ ... اللهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿28﴾ *“Kulları içinde ancak ilim sahipleri, Allah'tan gereğince korkar...”*

Takva kelimesi, korunma, sakınma manasıyla birlikte, korkma anlamını da taşır. Ayette, Cenabı Hakk'a karşı sevgi ve korku duygusunu en çok taşıyan, aynı zamanda ilim sahibi olan takva ehlini tanımlamaktadır. Kötülüklerden en iyi korunan, ilâhî yasaları da en iyi bilendir. Kur'an'a göre Rab'den en çok korkanlar peygamberlerle ilim sahipleridir. Yüce Allah (c.c) tarafından da en çok sevilende onlardır. Mülk Suresi 12'nci ayetinde:

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿12﴾

“ Görmedikleri halde Rab'lerinden içleri titreyerek korkanlara gelince, onlar için büyük bir bağışlanma ve büyük bir ödül vardır.”

Şüphesiz ki sevgi ve muhabbetle yapılan bir iş, korku ile yapılandan çok daha üstündür. Seven sevdiğini kırmaktan, darıltmaktan çekindiği için onun arzularını seve seve yerine getirir. İstemediklerini de incitip kırabileceği endişesi ile yapmaktan çekinerek korkar. İşte kişinin sevdiği Yüce Yaratıcı'sı olursa, sevgi ve korku hissi ne kadar büyük olur. İslâm bilginleri; takva sahibinin Allah'ı Zülcelale karşı olan duygularını, küçük bir çocuğun anne-babasına duyduğu sevgi, saygı güven ve korku hissine benzetmişlerdir. Çocuklar, anne ve babalarına olan sevgileri ile birlikte korkma hislerini de taşırlar.

Takva ehli aynı zamanda Peygamber (s.a.v) Efendimizin de gerçek Sünnetine çok iyi vakıf olandır. Onlar **Ahzab Suresi 21'inci ayetindeki** oluş sırrına erişmişlerdir.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ :
﴿21﴾ *Andolsun Allah Resulünde sizin için Allah'ı ve Ahiret Günü'nü arzu edenlerle, Allah'ı çok ananlara güzel bir örnek vardır. "*

Ra'd Suresi 37'nci ayetinde: وَلَئِن أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِن أَنْزَلْنَاهُ بَعْذَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿37﴾
...*Kur'ânı bir hüküm kaynağı olarak indirdik.*" Sana gelen ilimden sonra... Buyrulan ilim, Cenab-ı Hak tarafından peygamberlere vahy ile indirildikten sonra insanlara tebliğ edildiği zaman oluşmaktadır. Kaynağı vahy kitapları, İslâmiyette de Kur'ân'ın içeriği olan ayetlerdir. İlim, ayetlerden birinin veya birkaçının sırlarını keşfetme ve prensiplere bağlama uğraşısıdır. İlim esas itibariyle ikiye ayrılır. **İlâhî İlim ve Faydalı İlim.** **İlâhî İlim;** *Allah'ı Zülcelalin sözlerini içeren, tüm varlıkların özünde saklı sırları bildiren bir ilimdir. Âlemlerin ve insanların yaratılış kanunları nelerdir? Bu Dünyaya nereden geldik, vazifelerimiz nelerdir, nereye gideceğiz? Gibi suallerin cevaplarını Cenâb-ı Hakk'ın muhteşem sistemini içeren İlâhî Yasaları ancak bu ilim ile öğrenebiliriz. İnsanları diriltecek, onlara gerçekleri gösterecek en önemlisi de Yüce Yaratıcı'yı Kendi sözleriyle tanıyıp öğrenecek ve O'nun gösterdiği yola yönelerek olgunlaşacağız, kemale ereceğiz. Cenab-ı Hakk'ı gereğince fark edebilme mutluluğu, ancak ilim sahiplerine özgü bir yücelik olmaktadır.*

Alak Suresi 1-5'inci ayetlerinde: ﴿1﴾ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿2﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿3﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿4﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿5﴾ لَمْ يَعْلَمْ ﴿5﴾
"*Oku! Yaratan Rabbinin ismiyle. O, insanı aşılanmış bir yumurtadan yarattı. Oku! İnsana bilmediklerini belleten,kalemle yazı yazmayı öğreten Rabbin en büyük kerem, cömertliğin sahibidir. "*

Kur'ânı Kerim'in ilk ayeti oku kelimesi ile başlamaktadır. İslâm müfessirlerine göre; " Oku " kelimesi üç anlamda izah edilmektedir.

1) Kur'ânı Oku,

2) İnsan Kitabını Oku,

3) Evren Kitabını Oku.

Şu halde İnsanoglunun birinci vazifesi okumaktır. İlim ancak okumakla elde edilir. **Zümer Suresi 9'uncu ayetinde:**

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا
{9} "الْأَلْبَابِ" ... *Hiç bilenlerle bilmeyenler eşit olur mu? ...*

ve **Mücadele Suresi 11'inci ayetinde:**

وَإِذَا قِيلَ انشُزُوا فَانْشُزُوا يَزِفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {11}

" İman edenleri Allah yükseltir, ilim verilenleri ise kat kat dereceleri ile büyültür... "buyruluyor.

Okumakla da ilim öğrenilemez. Üzerinde tefekkür etmek yani düşünmek, okuduğunu anlayarak hazmetmek gerekir.

Bakara Suresi 266'ncı ayetinde:

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ {266}

" ... Allah size ayetlerini bu şekilde açıklıyor ki, inceden inceye ve derinden derine düşünebilesiniz. " Yalnız okumakla yetinenler, üzerinde gereğince düşünmeyenler, okuduklarını hazmedemeyenler ve ondan faydalanamayanlar maalesef o kitaptan istifade edemezler, ancak okuma hamallığını yapmış olurlar. Yüce Yaratıcı böyleleri için **Cuma Suresi 5'inci ayetinde** de şöyle buyurmaktadır:

مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ
{5} "الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ" *Tevratla yükümlü olup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. "*

Cenab-ı Hak İlâhî İlim vahy ile gelmiş ve insanlar bilgisizlikten kurtularak İlâhî Yasaları öğrenmişlerdir. Ayrıca insan için Faydalı İlimler de bilinmelidir ki çağdaş teknoloji elde edilebilsin ve insanlara hizmet gerçekleştirilsin. Yüce Yaratıcı kullarına muhteşem bir ışık vermiş: Akıl. İlâhî yasalar peygamberler vasıtasıyla bildirilmiş, ancak aklımız ile de faydalı ilimleri bulmamız bizlerden istenilmektedir. Böylece insanlar akılları ile birçok bilimsel araştırmalar yapmışlar, pek çok ilmî buluşlara da imzalarını atmış ve atmaktadır.

Cenab-ı Hakk'ı sevmek, O'nun görüntüleri olan halkı sevmektir. Halka sevgi ise hizmetle olur. Hizmetin en büyüğü, ancak insanlara faydalı olabilecek ilim öğrenmekle mümkündür. Tıp, Mühendislik, Fizik, Matematik, Hukuk, Çevrebilimi, Astronomi v.s. gibi ilimler de iyi bilinmeli; bunlara sahip olanlara, ilim öğrenmek isteyenlere hak ettiği değer verilmeli ve her türlü yardım da yapılmalıdır. Peygamber (s.a.v) Efendimiz : **" İlim, Çinde dahi olsa, onu bulunuz. "** ve başka bir hadisinde de : **" İlim her müslüman erkek ve kadın üzerine farzdır. "** diye buyurmakla ilme verdiği büyük önemi belirtmiştir. (-*Kur'an'da Sevgi Mesut Kaynak. Kadiri Yolu Saliklerinin Zikir Makamları Hacı Muharrem Hilmi Efendi sf:159,163 Ankara -1976.Hadis Kudsi, Sahihi Buhari. Marifet-i İlahiyye Tarikat-ı Aliyye sayfa (315-330 arası).Tecd-i Sarih Terc. Sünen-I Ebu Davud, Münavi, Künuzü'l Hakaik*)

TEVESSÜL

Birşeyi veya bir şahsı Allah için aracı ve vasıta kılmak, şefeatçi ve vesile edinmek demektir.

Teveessül, ya ibadet ve amellerle olur, yada, Peygamber Efendimizi(s.a.v),veli ve salih kişileri vesile kılarak olur. Amellerin Hakk'a yakınlığının vesile, Allah'ın rızasına ermeye vasıta olduğunda hiç şüphe yoktur.

Teveessülde birinci hedef, Allah'a yaklaşmak, rızasına ulaşmaktır. Bir dileğin kabulü veya bir musibet veya belanın def ve ref edilmesi için, enbiya, evliya ve salih kulların ruhaniyetlerine teveessül suretiyle Cenab-ı Hakk'tan talepte bulunmakta bir teveessüldür.

Kulu, yaratılıştaki esas gâye ve maksada ulaştıran her türlü yol ve vâsıta bir vesîledir. Allâh'a yaklaşmak için bu vesîlelere sarılmaya da teveessül tâbir olunmuştur. Daha husûsî mânâda ise, duânın kabulüne sebep olacağı ümidiyle başta esmâ-i hüsnâ, Kur'ân-ı Kerîm, sâlih ameller, peygamberler ve sâlih zâtlar vesîle kılınarak Allâh'tan bir şey istemek, arzu edilen bir şeyin elde edilmesi veya arzu edilmeyen bir şeyin def edilmesi için O'na duâ ve ilticâda bulunmak demektir.

Mâide Sûresi'nin 35. âyet-i kerîmesinde:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿35﴾

"Ey îmân edenler! Allâh'tan korkun ve O'na yaklaşmak için vesîle (sebepe) arayın!" buyrulmaktadır.

Âyet-i kerîmede "**vesîle**" kelimesi, mutlak olarak, yâni hiçbir tahdid olmadan zikredilmiştir. *Bu itibarla Allah'a yaklaşmak için aranması gereken vesîleden maksat; namaz, oruç, cihâd ve benzeri Sâlih amellerdir. Bazı müfessirler ise bu sayılanların yanısıra, Hz. Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in ahlâkı ile ahlâklanmak gâyesiyle bir mürşid-i kâmilin terbiyesine girmenin de bir "vesîle" olduğunu ifâde etmişlerdir.*

Âlimler ve sâlihlerin, kulu Rabbinin yoluna tevcih etmeleri, ruhbanlık mâhiyetinde bir faâliyet değildir. O, bir irşâd ve ikâzdır. Yürünecek yollarda yolculara rehberlik etmekten ibârettir. Buna mukâbil Hristiyanlıkta ruhbanlık vardır. Onlara göre ruhban, Allâh ile kul arasında zarûrî bir vasıta durumundadır. İslâm ise bunu reddeder. Yâni Allâh ile kul arasında bir üçüncü şahıs tasavvur olunamaz. Kul, Rabbine şahsen ve doğrudan her an yönelebilir ve O'na ibâdet edebilir.

Hâl böyleyken ruhbanlıkta olduğu gibi mürşidlerin, mâneviyat yolunda ilerleyen mürîd ile Allâh arasına girdikleri farz olunarak, onların gördüğü bu vazîfeye karşı bâzı îtirazlar vâkî olagelmıştır. Hâlbuki ruhbanlık bir kimsenin râhib mevcûd olmaksızın, Cenâb-ı Hakk'a kullukta bulunamamasıdır. Bu, tahrif edilmiş Hristiyanlıkta mevcûddur. Ulemâ ve meşâyihın icrâ ettikleri vazîfe, râhiplerinkiyle aslâ kıyaslanamaz.

Bu husustaki tenkidler, tevessülün lûgat mânâsını ön plana çıkarmaktan doğan yersiz ve yakışıksız sözlerdir. Böyleleri tevessülün hakîkî mâhiyetini gözardı ederler. Bu tip îtirazlar daha ziyâde gerçek mürşid-i kâmilin hâllerine vâkıf olamayan, tasavvufî muhitlerin dışındaki insanlar arasından çıkmaktadır. Böyle düşünülmesine bâzen de tasavvufî metodları lâıyıkıyla hazmedememiş olan bir kısım müntesiplerin hareketlerindeki yanlışlıklar sebep olmaktadır. Ancak bunu da haklı saymak imkânsızdır. Çünkü bir dâvâyâ mensûp olan kişinin acziyet, kifâyetsizlik ve bâzen de kötü niyeti sebebiyle, o dâvâyâ îtiraz etmek nasıl doğru değilse, bu meselede de şahısların kusurunu dâvâlarına izâfe etmek doğru değildir. Böyle şahsî kusûrları onların temsîl etmek iddiâsında

bulundukları yüce değerlere atfetmek, mantiken de doğru olamaz. Nitekim bugün aklı başında hiç kimse, müslümanların kusurlarından İslâm'ı mes'ul tutamaz.

Yukarıda da izâh etmiş olduğumuz üzere hakîkî mürşidler, gerçekte ulemânın, zâhirî ilimlerin tâliminde yaptığı rehberliğe benzer bir vazîfeyi, mâneviyat yollarında ifâ ederler. Bu, kul ile Allâh arasına girmek değil, insanları mürşid-i kâmilin tecrübe ve dirâyetine istinâden Allâh'a giden yolda ikâz ve irşâd edip onları muhâtaralardan kurtarmak ve yollarını selâmetle kat edebilmelerini sağlamak gayretinden ibârettir. Nasıl ki, bir yolculuk esnâsındaki bineğimiz gâye değil vâsita ise, bir mürşid-i kâmil de, mürîde kalbî eğitimi tâlîm edip onun iç dünyâsını Allâh ve Rasûl'ün ahlâkı ile tezyîn eden bir muallim demektir. Hattâ bâzı mürîdler -nasîb ve istidâdları varsa- sür'atle terakkî ederek, bidâyette kendisine yol gösterip önünde ufuklar açan mürşidini, nihâyette geride bırakabilir. Zâhirî bir kıyaslamaya göre Şems-i Tebrizî ile Hz. Mevlânâ misâlinde olduğu gibi. (-Bkz. *Buhârî, Cihâd, 76; Taberânî, Mûcemu'l-Kebîr, I, 292*)

Yâni mürşid-i kâmiller bütün ehemmiyet ve kıymetine rağmen aslâ gâye değil, ancak bir vâsita hükmündedirler.

Gerçekten tevessül, bir mânâda, olgun ve tecrübeli bir mümin demek olan mürşid-i kâmilî rehber edinerek, ayakların kayması kuvvetle muhtemel bulunan ince yollardan sâlimen geçmek için onların rehberliğine mürâcaat edip irşâd ve feyizlerinden istifâdeye çalışmaktır. Diğer bir mânâsıyla da tevessül, merâmını Cenâb-ı Hakk'ın sevdikleri hürmetine O'na arz ederek duâya makbûliyet kazandırma gayretidir. Yoksa Hak Teâlâ'nın sâlih kullarına kudsîyyet atfetmek değildir.

İmâm Mâlik (r.a): "Dileklerinizde Rasûlullâh (s.a.v) i vesîle edininiz!." buyurur.

İmâm Cezerî (k.s) da: "Duâlarınızın kabulü için peygamberler ve sâlih kişileri vesîle ittihâz ediniz!.." buyurmaktadır.

Sahâbe-i kirâmdan Osman bin Huneyf (r.a)'ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf şöyledir:

Bir âmâ Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz'e gelerek: "*Yâ Râsûlallâh! Allâh'a yalvar da gözümdeki hastalığı gidersin! Gözümün kör olması bana çok zor geliyor!..*" dedi.

Efendimiz(s.a.v): "*Dilersen sabret, bu senin için daha hayırlıdır.*" buyurdu.

Âmâ ise: "*Yâ Rasûlallâh! Beni elimden tutup götüreceğim kimsem yok. Bu hâl bana çok meşakkat veriyor. Lütfen gözlerimin açılması için duâ ediniz!*" deyince Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurdu:

"*Git abdest al! Sonra iki rek'at namaz kıl! Ardından da şöyle duâ et: "Allâh'ım! Rahmet peygamberi olan Nebin Muhammed'le (O'nun hürmetine) Sen'in zâtından diliyor ve Sana yöneliyorum... Yâ Muhammed! İhtiyâcımın verilmesi için seninle Rabbime yöneliyorum!.. Allâh'ım! O'nu bana, şefaatçi kıl!..*" (Tirmizî, Deavât, 118; Ahmed b.Hanbel, Müsned, IV. 138)

Hâkim'in rivâyetinde, ayrıca âmânın gözü görür bir hâlde ayağa kalktığı ziyâdesi de bulunmaktadır. (Hâkim, Müstedrek, I, 707-708)

Öte yandan Rasûlullâh (s.a.v)'in de kendi duâlarında çoğu zaman: "Peygamberinin ve benden evvelki peygamberler hakkı için (dileğimi kabul eyle!)" cümlesini zikrettiği rivâyet edilmiştir. (Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, IX, 257)

Diğer bir hadîs-i şerîflerinde Habîb-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: "*Âdem (a.s) cennetten çıkarılmasına sebep olan zelleyi işlediğinde, hatâsını anlayıp: " Yâ Rabbî! Muhammed hakkı için Sen'den beni bağışlamamı istiyorum."* dedi. Allâh'u Teâlâ: "*Ey Âdem! Henüz yaratmadığım hâlde Muhammed'i sen nereden bildin?*" buyurdu.

Âdem (a.s): "Yâ Rabbî! Sen beni yaratıp bana rûhundan üflediğinde başımı kaldırdım, arşın sütunları üzerinde "Lâ ilâhe illâllâh, Muhammedü'r-Rasûlullâh" cümlesinin yazılı olduğunu gördüm. Bildim ki Sen, zâtının ismine ancak yaratılmışların en sevimlisini izâfe edersin!" dedi.

Bunun üzerine Allâh Teâlâ: " Doğru söyledin ey Âdem! Hakîkaten o, bana göre mahlûkâtın en sevimlisidir. Onun hakkı için bana duâ et. (Mâdem ki duâ ettin), Ben de seni

başışladım. Şâyet Muhammed olmasaydı seni yaratmazdım!" buyurdu." (Hâkim, Müstedrek, II, 672)

Diğer taraftan İslâmî an'anede duâ, hamdele ve salveyle başlayıp yine onlarla nihâyete erdirilir. Salve, Peygamber (s.a.v) hakkında Cenâb-ı Hakk'a bir duâ ve niyâzdır. Peygamberimiz için yapılan duânın (salavâtın) reddedilmeyip kabul edileceği yolunda bir inanış ve kanaat mevcuttur. Duâlarımızın başını ve sonunu salât ü selâm ile süslemek de bu gerçekten kaynaklanmaktadır. Böylece iki makbûl ve kabulü muhakkak olan duânın arasına kendi duâlarımızı sıkıştırmak, onların da kabulünü sağlamak düşüncesiyledir.

Nitekim Rasûlullâh (s.a.v), namazdan sonra Allâh'a hamdetmeden ve O'nun peygamberine salât ü selâm getirmeden duâ eden bir kimse gördü. Bunun üzerine: "Bu adam acele etti." buyurdu. Sonra o adamı yanına çağırdı ve şöyle buyurdu: "Biriniz duâ edeceği zaman önce Allâh'ü Teâlâ'ya hamd ü senâ etsin, sonra Peygamber'e salât ü selâm getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde duâ etsin." (Tirmizî, Deavât, 64)

Kulun duâsında merâmını, başta peygamberler ve onların vârisi durumundaki evliyâullâh ile Hak katında yüksek mevkîleri bulunan sâlihlerin Cenâb-ı Hak nazarındaki hatırı hürmetine istemesi, Allâh'ü Teâlâ'nın sevdiklerini vesîle kılarak bu duygularla yalvarıp ilticâda bulunması da merhamet-i ilâhiyyeyi celbedip duânın müstecâb olmasındaki mühim müessirlerden biridir. Ancak duâ, yalnız Allâh'ü Teâlâ'yadır. Bu yüzden duâda Allâh'ın sevdiklerini vesîle kılarak onların şahsından değil; yalnız Allâh (c.c) dan istemelidir. Duâda Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği zâtları zikretmek, sâdece Allâh'a yapılan duânın kabulüne sebep olması için mürâcaat edilen bir usûldür.

Ayrıca, fazîlet sâhibi sâlih zâtlarla tevessül de, hakîkatte onların sâlih amelleri ve üstün meziyetleriyle tevessül etmek demektir. Çünkü onların Hak katındaki yüksek mertebe ve yüce kıymetleri bu salih amelleri sebebiyledir.

Bu itibarla Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz bile, Allâh'tan zafer ve yardım taleb ederken muhâcirlerin fakîrleri vesîlesiyle

niyâzda bulunur. (Bkz. *Buhârî, Cihâd, 76; Taberânî, Mûcemu'l-Kebîr, I, 292*)ve şöyle buyururdu:

"Bana zayıfları çağırınız. Çünkü siz ancak zayıflarınız(ın duâ ve bereketi) ile rızıklandırılır ve yardım edirsiniz."(*Ebû Dâvud, Cihâd, 70; Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 198*)

Zîrâ toplum nezdinde îtibâra medâr olacak bir makâm ve varlıkları olmayan, boynu bükük, kalbi kırık fakat kanaat ve takdîre rızâ ile gönlü zengin olan bu sâlih insanların tevessülüyle yapılacak duânın kabule daha lâyük olduğu muhakkaktır.

Kırık ve mahzun kalbleri vesîle edinerek rızâyı ilâhîye vâsıl olabilmek sadedinde Mâlik bin Dinar'ın şu rivâyeti oldukça mânidârdır: Mûsâ(a.s) Cenâb-ı Hakk'a bir ilticâsında: **"Yâ Rab! Seni nerede arayayım!"** dedi.

Cenabı Hak (c.c) da: **"Beni, kalbi kırıkların yanında ara."**(*Ebû Nuaym, Hilye, II, 364*)

Enes (r.a)'tan rivâyet edildiğine göre, Hz. Ömer (r.a),devr-i hilâfetinde vâkî olan kuraklıkta, Rasûl-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz'in amcası Hz. Abbas (r.a) yanına almış ve yağmur yağması için Cenâb-ı Hakk'a O'nu vesîle ittihâz ederek: "Allâh'ım! Peygamberimiz ile Sana tevessül ederdik de bize yağmur verirdin. (Şimdi ise) Peygamberimiz'in amcası ile Sana tevessül ediyoruz. Bize yağmur ver!" derdi. Bunun üzerine yağmur yağar ve halk suya kavuşmuş olurdu.(*Buhârî, İstîskâ, 3*)

Bir başka rivâyete göre Hz. Ömer(r.a): **" Allâh'ım! Bulut da, su da Sen'in katındandır. Bulutu gönder ve bize yağmur indir."** diyerek tevâzû ve gözyaşları içerisinde uzun ve duygu yüklü bir duâ ile yalvarmıştır. Bu duânın ardından rahmet bulutları gökyüzünde hevenk hevenk kümelenmiş ve bereketli yağmurlara nâil olmuşlardır. Hz. Ömer (r.a)bu ilâhî ikrâm üzerine: **"Ey insanlar! Rasûlullâh(s.a.v) bir çocuğun babasını sevdiği gibi amcası Abbas'ı sever, ona hürmet gösterir ve onun yeminini kendi yemini sayardı. Ey insanlar! Amcası Abbas hakkında Rasûlullâh –(s.a.v)'in gösterdiği bu saygı ve hürmete siz de riâyet edin! Onu, başınıza gelen her türlü**

musîbette Allâh'a (duâlarınızda) vesîle edin'in!"buyurmuştur. (Hâkim, Müstedrek, III, 377)

İbn-i Abdi'l-Berr'e göre şu rivâyet de bu hususta aydınlatıcı bir mâhiyet arz etmektedir: Hz. Ömer (r.a) istiskâda bulunmak üzere Abbas'ı da yanına alarak (musallâya) çıktı ve şöyle duâ etti: "Allâh'ım! Biz Peygamberimiz'in amcası ile Sana yaklaşıyor (takarrub) ve onun şefaathî olmasını diliyoruz (istişfa'). Peygamberin için onu gözet! Nitekim Sen, ana-babasının iyilik ve salâhı yüzünden iki (yetim) çocuğu gözetmiştin. Biz istiğfar ederek ve şefaathî dileyerek Sana geldik!" (Bu sözüyle Hz Ömer (r.a) Hızır (a.s) ın Hz. Mûsâ (a.s)'ya müdâhalesinden bahseden şu âyete işâret etmektedir:

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿82﴾

"Duvara gelince bu, o şehirdeki iki yetim çocuğun idi. Altında onlara âit bir hazîne vardı. Babaları da sâlih bir kimse idi. Rabbin istedi ki, o iki yetim çocuk rüşd çağlarına erişsinler ve definelerini çıkarsınlar. (Bu) Rabbinden bir merhametti. Ben bunu da kendiliğimden yapmadım. İşte sabredemediğin şeylerin içyüzü budur."(*el-Kehf*, 82).

Sonra Hz. Ömer (r.a), insanlara yönelerek Nûh Suresi 10-12'nci âyet-i kerîmeleri tilâvet buyurdu: فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿10﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿11﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿12﴾

"Rabbinizden mağfiret dileyin! Çünkü o çok bağışlayıcıdır. (Mağfiret dileyin ki) üzerinize bol bol yağmur indirsin, mallarınızı ve oğullarınızı çoğaltsın, size bahçeler ihsân etsin, sizin için ırmaklar akıtsın!"

Sonra da Abbas (r.a) ayağa kalkarak duâ etti. Hz. Abbas'ın gözleri pınar gibi yaş akıtıyordu. (Bu vesîleyle Allâh'ın yağmur ihsân etmesinden sonra) halk: **"Seni tebrik ediyoruz, ey Harameyn sâkîsi!"** diyerek Abbas'a dokunmaya başladı. (İbn-i Abdi'l-Berr, İstîâb, II, 814-815)

Bu hâdis, sahâbenin bir başka sahâbeyle tevessülünü gösteren apaçık bir delildir. Ancak bu hâl, bâzılarınca

tevessülün yalnız sâlih kimselerin hayatta oldukları zaman için mümkün olduğu, vefâtlarından sonra ise kendileriyle tevessülde bulunulamayacağı şeklinde iddiâlara mevzu olmuştur. Peygamber (s.a.v) Efendimiz ile tevessülü yalnızca vefâtlarından öncesine tahsîs etmek, hakîkati yansıtmayan indî bir görüştür. Nitekim Hz. Ömer (r.a)'ın; **"Yâ Rabbî! Biz sana peygamberimiz ile tevessül ederdik."** şeklindeki ilticâsı, Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz'in yalnız vefatlarından öncesine değil, vefatlarından sonrasına da şâmilidir. Zâten Hz. Abbas (r.a) ile tevessülleri de onun -başka bir kimsenin değil- Allâh Rasûlünün amcası olması sebebiyledir. Yâni onun Fahr-i Kâinât (s.a.v) Efendimiz'in bir yakını olması dolayısıyla tevessülün nisbet edildiği makâm, vefât etmiş de olsa yine bizzat Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz olmaktadır. Bunun gibi evliyâullâhın büyüklerinin bâzıları hakkında da ölümden sonraki tevessül imkân ve îcâbı vâkîdir. (-*Mevzû hakkında teferruatlı mâlûmât için bkz. Zekeriya Güler, "Vesîle ve Tevessül Hadislerinin Kaynak Değeri", İLAM Araştırma Dergisi, c. II, sayı 1, s. 83-132.*)

Bunun en açık misâllerinden biri şudur: **Âlimler ve ihtiyaç sâhipleri, selef-i sâlihînin büyüklerinden İmâm-ı Âzam (r.a)'ın kabrini ziyârette bulunurlar ve onunla tevessül ederek faydasını görürlerdi.** Nitekim bunlardan biri olan İmâm Şâfî (r.a) Hazretleri şöyle anlatır: **"Bir ihtiyacım olduğu zaman iki rekât namaz kılardım. Sonra Ebû Hanîfe'nin mezarına gider ve orada Allâh'a duâ ederdim. Onun bereketiyle ihtiyâcım derhal karşılanırdı."**(*el-Heytemî, el-Hayrâtü'l-Hisân, s. 94.*)

Öte yandan, sâlih ameller de müşkillerden kurtuluşa bir vesîledir. Hadîs-i şerîfte **Peygamber Efendimiz (s.a.v),geçmiş ümmetlerden yolculuğa çıkan üç arkadaşın hâlini şöyle bildirir:"Yolculuk esnâsında yağmura yakalanan üç arkadaş geceyi geçirmek için bir mağaraya girer. Derken dağdan bir kaya parçası düşer ve mağaranın girişini kapatır. Bunun üzerine onlar:"Sâlih amellerimizle Allâh'a duâ etmekten başka çâremiz yoktur; bizi buradan Allâh'tan başka hiçbir şey kurtaramaz."** derler.

Onlardan birisi, ana babasına olan itaatini vesîle kılar. Kaya biraz yerinden oynar fakat mağaradan çıkılacak gibi değildir. İkincisi, Allâh korkusunu, hayâ ve iffetini vesîle

kılar. Kaya biraz daha aralanır ama yine çıkılacak gibi değildir. Üçüncüsü de, kul hakkına olan riâyetini vesîle kılarak Allâh'a yalvarır. Bunun üzerine kaya mağaranın ağzından tamâmen kayar ve dışarı çıkarlar."(Buhârî, Edeb, 5, Enbiyâ, 53; Zikir, 100)

Duânın makbûliyyetine ve müstecâb olmasına vesîle olan diğer bir müessir de esmâ-yı ilâhiyedir.

Esmâ-yı ilâhiyenin çokça zikredilmesi sûretiyle de Cenâb-ı Hakk'a bir kısım taleplerin kabulü yolunda ilticâda bulunmak da çok yaygın bir tevessül yoludur.

Âyet-i kerîmede:

وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿180﴾

"En güzel isimler (esmâ-i hüsnâ) Allâh'a âittir. O hâlde bu isimlerle O'na duâ edin!" (el-A'raf, 180) buyrulur.

Nitekim Hz. Âîşe (r.anha)vâlidemiz, Rasûlullâh (s.a.v)'in şöyle duâ ettiklerini bildirir: *"Allâh'ım! Ben senin tâhir, tayyib, mübârek ve sana en sevimli olan isminle (o ismin hürmetine) Sen'den diliyorum. O isim ki, onunla sana duâ edildiğinde icâbet edersin, Sen'den istendiği zaman verirsin, Sen'den merhamet talep edildiğinde rahmet edersin ve sıkıntıdan kurtulmak için onunla Sen'den yardım dilendiği zaman çıkış yolu ve genişlik verirsin."*

Bu hadîs-i şerîfin devâmında Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz, Hz. Âîşe (r.anha)'ya: "Yâ Âîşe! Hangi ismiyle duâ edildiğinde, Allâh'ı Teâlâ'nın, o duâyı kabul edeceğini bana öğrettiğini biliyor muydun?" diye sormuş, Hz. Âîşe (r.anha):

"Anam, babam sana fedâ olsun yâ Rasûlallâh! Onu bana öğretiniz!" deyince de; (s.a.v) Efendimiz: "O isim sana öğretilmemeli yâ Âîşe!" buyurmuşlardır. Bunun üzerine Hz. Âîşe vâlidemiz oradan uzaklaşıp bir müddet oturmuş ve sonra gelip Rasûlullâh –(s.a.v)'in başını öperek:

"Yâ Rasûlallâh! Lütfen onu bana öğretiniz." demiş; Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz ise tekrar:

"O ismi sana öğretmemeliyim yâ Âîşe! Çünkü o isimle senin dünyâlık bir şey istemen (hiç de) uygun düşmez!" buyurmuşlardır. Hz. Âîşe (r.anha) sonrasını şöyle anlatıyor:

Bunun üzerine ben de kalkıp abdest aldım ve iki rekât namaz kıldıktan sonra Cenâb-ı Hakk'a şöyle yalvardım:

"Yâ Rabbî! Ben Sen'i "Allâh" diye çağırıyor, duâ ediyorum. "er-Rahmân", "el-Berr" ve "er-Rahîm" diye çağırıyorum. Bildiğim ve bilmediğim bütün esmâ-i hüsnâ ile Sen'i çağırıyorum. Beni bağışlayan ve bana merhamet etmen için sana duâ ediyorum!"

Âişe (r.anha) vâlidemiz sözlerine devâmla diyorlar ki:

Ben bunları söyleyince Rasûlullâh (s.a.v) güldü ve şöyle buyurdu:

"Şüphesiz o isim, senin duâda bulunduğun isimler içindedir!" (*İbn-i Mâce, Duâ, 9*)

Enes bin Mâlik (r.a) da şöyle bir hadîs-i şerîf rivâyet eder: Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir adamı: "*Allâh'ım! Ben, "Hamd sana mahsustur. Senden başka ilâh yoktur. Sen ortağı olmayan teksin. Sen bol nîmet verensin (Mennân). Gökleri ve yeri yaratansın (Bedî'). Sen celâl ve ikram sâhibisin!" diyerek Sen'den istiyorum!" şeklinde duâ ederken işitti. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v): "Vallâhi bu adam, Allâh'ın ism-i âzamı ile istedi. O isim ki, Allâh'ı Teâlâ, onunla istendiğinde verir ve onunla duâ edildiğinde icâbet eder."* buyurdu. (*İbn-i Mâce, Duâ, 9; Nesâî, Sehv, 58*)

Bu ve benzeri hadîs-i şeriflerden anlaşılacağı üzere, esmâ-i hüsnâ ile tevessül etmek de, Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz'in sünnet-i seniyyesindendir.

Bâzı âlimler, genelde tasavvufî ıstılahlar olarak zikredilen "*tevessül, istiâne, istigâse, istişfâ, teşeffu, teveccüh ve teberrük*" lafızları arasında muhtevâ bakımından bir fark olmadığını söylemişlerdir. (*Sübkî, Şifâü's- Sekâm fî Ziyâratı Hayri'l-Enâm, s. 133-134*)

Yardım istemek mânâsına gelen bu kelimeler, tasarruf salâhiyetine sâhib Hak dostlarından gerek huzurlarında ve gerek de gıyablarında himmet talep etmeyi ifâde eder. "Himmet talep etmek" mânâsına üst derecede olduğuna inanılan sâlih zâtlardan, maksûda vâsıl olma yolunda vesîle olmalarını istemektir. Bu ise, onların duâ, teveccüh, yakın ilgi ve alâkaları ile gerçekleşir.

Himmet kelimesi, ekseriyetle Allâh'ın velî kullarının yardımı hakkında kullanılır. Allâh'ın yardımından ise, "nusret" ve "tevfik" gibi kelimelerle bahsedilir.

Esâsen, yardım edecek olan yalnız Allâh'ı Teâlâ'dır. O'na yapılan duâlarda vesîlelere tevessül etmeyi, sanki Allâh'tan başkasından yardım talep etmek şeklinde telakkî etmek, muvâfık değildir. Zîrâ tevessülde kendisine yönelinen zât, ancak Hak Teâlâ'dır. Âyet-i kerîmelerde buyrulur: وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ (10) إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

"... Yardım (nusret), sâdece ve sâdece Allâh katındandır..." (el-Enfâl, 10)

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبَتُوكُلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿160﴾

"Allâh size yardım ederse, artık sizi yenecek yoktur. Sizi yardımsız bırakırsa, ondan sonra size yardım edecek kimdir? Artık müminler ancak Allâh'a güvenip dayansınlar." (Âl-i İmrân, 160)

İSTİMDAT

Medet dilemek, imdat istemek, yardım istemek demektir. Her türlü yardımın kaynağı ve başvurulacak mercii Allah'ı Zülcelaldir.

Allah'dan başkasından doğrudan yardım dilemek söz konusu olamaz.

Tasavvufta, Peygamber Efendimiz(s.a.v),tarikat piri, şeyh veya benzeri maneviyat büyüklerinden istimdat, onların indi ilahideki derece ve değerlerinden yararlanmak için bir tevessüldür. Bu şahıslar hakkında manevi sevgi ve hüsnü zannın bir ifadesidir. Doğrudan onların şahıslarından bir talep demek değildir.

Tasavvufta, herhangi bir sebebdan dolayı daralma ve zorlukla karşılaşma anında tasavvuf büyüklerine sığınma vardır.

"Meded Ya Resulallah, Meded Ya Abdulkadir Geylani, Meded Ya Şeyhim" gibi lafızlar bu şahıslara duyulan manevi sevginin bir ifadesidir.

Şeyhülislam, Kemalpaşazade, şerhi Hadisi Erbain adlı eserinde, nakledilen bir hadisi şerifte: "İşlerinizde Şaşkınlığa düşünce

ehli kuburdan yardım (istiane) isteyiniz.” (*KesfülHafa,1/85.H.No:213*) hadisini sufiler delil kabul ederler.

Ehli Kubur, ölüler veya ölümü düşünerek kendilerini ölüm sonrasına hazırlayanlardır. İnsan dünya içine dalmaktan şaşkına dönünce kabir ehlinin halini, ölümü ve ölüm ötesini düşünerek kendini toparlamak ve onların halinden kendine bir ibret yardımı alıp, gönlünü Allah’a bağlamak durumundadır. Ölüm rabıtası veya tefekkürü mevt, insanı dünya lezzetlerine dalmaktan belli ölçüde korur. Çünkü Efendimiz (s.a.v):”***Dünya lezzetlerini unutturana ölümü çokca anın.***”buyurmuştur.(*Tirmizi, Kıyame,26.Nesei, Zühd,31.İbn.Hanbel,2/293*)

Tasavvufta, darda kalan bir tarikat ehlinin şeyhini yardıma çağırması veya ermişlerin ruhaniyetinden yardım ve imdat istemesi, çocuğun anne-babasına sığınıp yardım istemesi gibidir.

İnsan beşer olarak sığınma duygusu taşır. Çocuk anne-babasına, talebe -hocasına, mürid - şeyhine, sığınmak ve yakın olmak ister. İstimdat bu sığınma duygusunun bir tezahürüdür. Nasıl küçük bir çocuk anne-babasının yanında kendisini daha güvende olduğunu hisseder, onlardan uzakta iken, anne-baba diyerek ebeveyninden meded umarsa, müridde öyledir. O da kendisini mürşid ve manevi büyüklerinin yanında daha güvende hisseder. Onlardan uzakta olduğu zamanda ise anne-babasına seslenen yavru gibi seslenerek onlara sığınır. Ancak, mürid sülukunda ilerleyip fenafillâha erdikçe bu sığınmanın doğrudan Allah’a olması gerektiğini, şeyhine yaptığı istimdatın da aslında Allah’dan onun adına bir meded talebi olduğunu anlayıp Allah’a iltica eder.

Gerçek tasarruf sahibi Allah’u Zülcelaldir. Kul bu tasarrufun görüntüsüdür. Bu itibarla sâlik ve derviş, insan-ı kâmil olarak gördüğü şeyhinden, tarikat piri ve pirlerden birinden istimdat ve istiane ettiğinde, aslında talebini Allah’a arzetmiştir.

İstimdatın ölü veya diriden olması, onlara bir varlık izafe etmemek şartıyla mümkün görülmüştür. Onun için istimdat ve istiane

kulluğa ruhi bir hazırlıktır. Yoksa Allah'dan başkasından meded umma değildir.

Abdullâh ibn-i Abbas (r.a) anlatır: *Bir gün, Peygamber (s.a.v)'in terkisinde bulunuyordum. Bana:"Evlâdım! Sana birkaç söz belleteyim. Allâh'ı (yâni O'nun emir ve nehiyelerini) gözet ki Allâh da seni gözetip korusun. Allâh'ı(n rızâsını) her işte önde tut ki, Allâh'ı önünde bulasın. Bir şey isteyeceksen Allâh'tan iste. Yardım dileyeceksen Allâh'tan dile! Ve bil ki bütün insanlar toplanıp sana fayda temin etmeye çalışsalar, ancak Allâh'ın senin için takdîr ettiği faydayı temin edebilirler. Yine eğer bütün insanlar, sana zarar vermeye kalksalar, ancak Allâh'ın senin hakkında takdîr ettiği zararı verebilirler..."* ⁽⁶⁾ *Tirmizî, Kıyâmet, 59*

Bu hakîkati bütün müminler böylece kabul ettikleri gibi namazların her rekâtında tilâvet edilen **Fâtîha Sûresi'ndeki:** **يَا نَعْبُدُ** وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⁽⁵⁾

"(Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız Sen'den yardım dileriz."âyet-i kerîmesiyle de bu gerçeği ikrar hâlindedirler.

Nitekim Bedir Harbinde düşmana karşı yaşanan ilâhî yardım üzerine Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmede Rasûlü (s.a.v)'e:

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتُ إِذْ رَمَيْتُ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى
وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ⁽¹⁷⁾

"Attığın zaman sen atmadın fakat Allâh attı..." ^(el-Enfal, 17) buyurmuştur. Yâni yaşanan her türlü mânevî yardım ve lutuflarda gerçek ve mutlak fâil, yalnız Allâh'ı Teâlâ'dır.

Bâzı müminlerin -hiçbir şirk ve küfür kasdı taşımaksızın- Allâh'a yakınlaşma arzusuyla yaptıkları hâlisâne duâlarında, sâlihlerin mânevî yardımlarını ummaları, onların yâd edilmesiyle inmesi ümid edilen rahmetten bir teberrük mâhiyeti taşır. Bu, bir tür mânevî iklimin, feyiz ve bereketin hâsıl olması içindir. Her şey, ancak ve ancak Allâh'ın dilemesiyle olur. Zâten kendisi vesîlesiyle istiğâse edilen zât, mutlak fâil değildir ve hakîkatte yardım eden sâdece Allâh'ı Teâlâ'dır.

Bâzı kimselerin, sâlihlerin gıyablarında veya kabirlerini ziyâret esnâsında; "Ey filân zât! Bana şifâ ver! Benim şu ihtiyâcımı gider!"

gibi sözlerle doğrudan doğruya kendilerinden talepte bulunmaları, son derece yanlış ve şirke kapı aralayabilecek olan istigâse cümlesindendir. Şüphesiz bu tür istigâseler için birtakım te'viller yapılabilirse de, gâyet hassas olan tevhîd akîdesinin özünü zedeleyebilecek bu ve benzeri câhilâne hareketlerden şiddetle sakınılmalıdır. Müşkillerin bertaraf edilmesinde, kâinâtın sevk ve idâresinde, Allâh'tan gayrısının mutlak tasarrufunun bulunabileceği intibâımı veren bu nevî ifâdeler, aslâ kullanılmamalıdır. Peygamber, veli, mübarek kişilerin kabir ziyaretlerinde selam verip dua ederken; Allah'ım senin katında duasını, şefeatini kabul ettiğin Peygamber, veli, âlim, şehid,(v.s) kulların hürmetine duamızı kabul eyle derse şirk olmaz.*(Bu tür ifâdelerin kullanılabileceğini söyleyenler, bu sözlerin belâğat ilmindeki "mecâz-i aklî" nev'inden olduğunu ileri sürmüşlerdir. Mecâz-i aklî, fîlin gerçek fâil ve müessirine değil de, o fâilin mekân, zaman, sebep gibi alâkası bulunduğu bir şeye isnâd edilmesi demektir. Bu edebî sanata göre meselâ, "Yeryüzü ağırlıklarını dışarı çıkardığı zaman." (ez-Zilzâl, 2) âyetinde, ağırlıkları dışarı çıkaran Allâh olduğu hâlde, fîl hakikîfâile değil, fîlin mekânına isnâd edilmiş, ancak Allâh murâd edilmiştir.)*

İşte sûfiler de kendisiyle istigâse edilen zâtın hakîkî fâil değil, hakîkatte yardım edenin Allâh olduğuna inandıklarını ve O'ndan istediklerini söylemektedirler. (Aksi hâlde onlar da bunun açık bir şirk olduğunu kabul eder.)

Bu konuda **Muhammed Ebû Zehrâ** şöyle demektedir: *"Avâmın ve câhil müslümanların sözleri, en yakın olanıyla te'vil edilir... Onları Rasûl-i Ekrem'in kabrini ziyâretten engellemek değil, irşâd etmek güzel olur. Onları tekfir veya şirke nisbet etmek değil, anlatmak ve öğretmek uygun olur. Şüphesiz Allâh'u Teâlâ tevhidi kıyâmete kadar muhâfaza edecektir. Peygamber (s.a.v) âhir ömründe, şeytanın bu beldede kendisine ibâdet edilmesinden ümidini kestiğini bildirerek müminleri müjdelemiştir. O hâlde, artık İbn-i Teymiyye tevhidten endişe etmemelidir."* (*Ebû Zehrâ, İbnü Teymiyye, s. 326*).

Dînî edebiyatta çeşitli vesîlelerle sıkça tekrâr edilen "Meded yâ Rasûlallâh!" nidâları da Rasûl-i Ekrem'in âhiretteki şefaatini umarak kendisine mürâcaat mânâsındadır. Bazı insanların buna da şirk gözüyle

bakması yersizdir. Çünkü her mümin, Peygamber (s.a.v) Efendimizin şefaatinin bile sırf Cenâb-ı Hakk'ın dilemesiyle gerçekleşebileceğine zâtenpeşineninmaktadır(*İmandan İhsana Tasavvuf, Osman Nuri Topbaş, Erkam Yay-2002*)

ALLAH'I ANMAK

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

“Onlar, ayakta iken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah’ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler ve şöyle derler: “Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tenzih ederiz. Bizi cehennem azabından koru.”(Âl-i İmrân suresi, 191)

Onlar, mü'minler her durumda Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışını düşünür ondan ibret alırlar.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v): ***“Yaratılanlar hakkında düşünün, yaratıcı hakkında düşünmeyin”*** buyurmuştur. (*Fethül Kebir, 2/35*)

Allah’u Zülcelalin zatı hakkında düşünmek yasaklanmış, çünkü Allah’ın gerçek mahiyeti, insan düşüncesine sığmaz. İnsan düşüncesi onu kavrayamaz. Onun zatını düşünmek insanlara bir fayda da sağlamaz. İnsan, nefis ve bedenden oluşmuştur.

İbadet de, bedene ve nefse göredir. Allah’u Zülcelâl anılırken bedenle yapılan ibadete işaret edilmiştir.

Ashab-ı Kiramdan, Ata b. Ebi Rebah (r.a.) rivayet eder: İbn Ömer ve Ubeydullah b. Ömer (r.a.) birlikte Hz. Aişe (r.a.) validemizin yanına vardım ve selam verdim. Hz. Aişe (r.a.) bunlar kim? Diye sordu. “Ubeydullah b. Ömer” dedim. Bunun üzerine “Hoş geldin ey

Ubeydullah b. Ömer. Neden beni ziyaret etmiyorsun?” dedi. Ubeydullah da: “Seyrek ziyaret et ki, sevgin artsın” dedi.

İbn Ömer (r.a.): “Bu kadar yeter. Ey Müminlerin annesi, Resulullah (s.a.v)’den gördüğün en garip şeyi bize anlat” dedi. Hz. Aişe (r.a.) validemiz hüüngür hüüngür ağladı ve: “Onun her işi gariptir. Bir gece odama geldi. Yatağıma girdi. Cildi cildime değiyordu. Sonra bana; “Ey Aişe! Rabbime ibadet etmek için bana izin verir misin?” dedi.

Ben de: “Allah’a yemin ederim ki, ben senin ibadetini de, bana yakın olmanı da seviyorum. Sana izin verdim” dedim. Bunun üzerine, bir kırba su alarak abdest aldı. Sonra namaza durdu. Ayaktayken ağlıyordu. Gözyaşları beline kadar akmıştı. Sonra secdeye vardı ve yer ıslanuncaya kadar ağladı. Namazı bitirince sağ yanına dayanıp, sağ elini sağ yanına koyarak tekrar ağladı. Sabah ezanını okuduktan sonra Bilal (r.a.) gelip, onu namaza çağırdı.

Bilal (r.a.) onun ağladığını görünce: “Niçin ağlıyorsun Ey Allah’ın Resulü? Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını affetmiştir. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v): “Ey Bilal, şükreden bir kul olmayayım mı? Nasıl ağlamam ki “Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler. Rabbimiz sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tenzih ederiz. Bizi cehennem azabından koru.” Ayetine kadar olan kısım bana bu gece indi. Onu okuyup ta düşünmeyenlere yazıklar olsun.” (İbn Merdeveyh, Tefsirul Hafız, İbni Kesir, 1/348)

Başka bir hadisinde de: “Bir saat düşünme tefekkür, altmış yıl ibadetten hayırlıdır.” (Deylemi, ed Dürrül mensur 2/111) buyurulmuştur. Bunun iki sebebi var.

Birincisi; tefekkür seni, Allaha ulaştırır. İbadet ise, Allah’ın sevabına ulaştırır. Seni ulaştıran şey, Allah’tan başkasına ulaştırandan hayırlıdır.

İkincisi ise; tefekkür, kalbin. İtaat da organların işidir. Kalp organlardan daha şerefli. Kalbin işi de, organların işinden daha şerefli.

Cenab-ı Hak ayetin devamında dua öğretiyor. Çünkü dua, vesileyi sunduktan sonra insana fayda verir. O vesile de Allah'ı anma ve Allah'ı düşünme gibi kulluk görevleridir.

“Onlar düşünür ve şöyle derler. Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni, hikmetsiz ve boş şeyler yaratmak gibi sana layık olmayan şeylerden tenzih ederiz. Bizi cehennem azabından koru.”

Cehennem azabı, Allah'ı tanımayanların cezasıdır. Burada, Allah'ı anmanın büyüklüğüne ve zikrin en üç mertebesine işaret edilmiştir.

Birincisi, dil ile zikretmek, **ikincisi**, kalp ile düşünmek, **üçüncüsü de**, ruh ile tanımadır.

Çünkü dil ile zikretmek, sahibini kalple zikretmeye ulaştırır. O da Allah'ın kudretini düşündürür. Kalp ile zikretmek de, ruhun makamına ulaştırır. Bu makam da da, eşyanın gerçeğini öğrenir. Allah'ın yarattığı şeylerdeki ilahi hikmeti görür. Bundan sonra da: “Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın!” der.

Mü'min, her zaman, diliyle Allah'ı zikretmeli, bunu terk etmemelidir ki, böylece, kalple zikretmeye ulaşabilsin. Daha sonra da, ruhun zikrine ulaşarak yakîn ve marifeti elde etsin. Cahilliğin karanlığından kurtulsun, marifetin nuruyla aydınlansın.

Bu ayeti celile aynı zamanda Ayakta, oturarak, yatarak, adaba aykırı olmamak şartıyla zikir yapılabileceğini bildirir. Zikir sesli ve sessiz olarak yapılır.

Bir kudsi hadiste: ***“Ben kulumun beni zannettiği üzereyim. Beni zikredince onunlayım. Beni tek başına zikrederse ben de onu kendim anarım. Beni bir toplulukta zikrederse, ben de onu, daha hayırlı bir toplulukta anarım.”*** (Buhari; Müslim)

Bir başka hadiste de: “Allah'ın bir takım melekleri vardır. Onlar, yollarda dolaşıp, zikir yapan insanları araştırırlar. Allah'ı zikreden insanları bulunca: “Geliniz, aradığınız burada” derler ve onların etrafını kanatlarıyla kuşatırlar.” (Buhari; Müslim; Tirmizi; R. Beyan Tefsiri, c. 2, sh. 146)

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

“Rabbimiz! Sen kimi cehenneme koyarsan, mutlaka onu perişan etmişsindir. Zalimlerin hiçbir yardımcıları yoktur.” (Âl-i İmrân suresi, 192)

Cabir (r.a.): Resulullah’ın (s.a.v) yanındaydık. O bize: “Size cennet odalarından bahsedeyim mi?” dedi. Bizler de: “Bahset ey Allahın Resulü” dedik. Bunun üzerine Resulullah: “Cennette, dışarısı içeriden, içerisi dışarıdan görünen odalar vardır. Orada hiçbir kulağın duymadığı hiçbir gözün de görmediği nimet ve lezzetler vardır.” buyurdu.

Ben: “Bu odalar kimindir ey Allah’ın elçisi” diye sorduğumda ise; “Selamı yaygın hale getirenin, yemek yedirenin, oruca devam edenin ve insanlar uykuda iken namaz kılanındır.” buyurdu. (Tirmizi; A.b.Hanbel, Müsned)

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّفْنَا مَعَ الْأَنْبِرَارِ ﴿١٩٣﴾

“Ey Rabbimiz! Biz, “Rabbimize iman edin” diyerek imana çağıran bir davetçiyi işittik ve iman ettik. Ey Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyilerle beraber al.” (Âl-i İmrân suresi, 193)

Ya Rabbi, biz islama, imana davet eden Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’in Hak davetini duyduk. Ona iman ettik ve itaat edeceğimize söz verdik.

Ya Rabbi, bizim büyük ve küçük günahlarımızı affeyle, kötülüklerimizi ört. Bizim ruhumuzu iyilerle beraber al. Bizi cennetine koy, cennette o salih kullarınla, peygamber, âlim, veli, şehit kullarınla komşu eyle.

Bu ayetteki ifadelerde; Kim Allah’a kavuşmayı arzu ederse, Allah da ona kavuşmayı ister.Müjdeler olsun, sözün en güzelini işiten ve ona tabi olanlara. Müjdeler olsun, güzel sözü işitip ibret alanlara.

İbn Abbas (r.a.) “Her kim, istiğfar etmeye devam ederse, Allah da onun sıkıntısını neşeye çevirir, darlığına bir çıkış yolu bulur ve

ummadğı bir yerden kendini rızıklandırır.” (Ebu Davut; İbn Mace; Fethül kebir 3/237)

Dua ibadetin özüdür. Dünyada fayda verip afetleri savar. Ahirette ise, Allah’u Teâlâ ona, melekler eliyle hediyeler verir ve: “Bu, senin dünyadaki duanın, karşılığıdır.” der.

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ (١٩٤)

“Ey Rabbimiz! Bize, peygamberlerin vasıtasıyla vaad ettiklerini ver. Bizleri kıyamet gününde rezil etme. Sen vaadinden dönmezsin.” (Âl-i İmrân suresi, 194)Âmin.

İ'LÂ-Y-I KELİMETULLAH

İ'lây-ı Kelimetullah, Allah'ın adını yüceltmek demek. Dolayısıyla insanın hem iç dünyasında, hem de dış dünyasında Lafza-i Celâl'i (Allah lafzının) sıkça anması yücelmesine vesile olacaktır.

İç dünyalarında Allah (c.c)'ın zikrinden yoksun gönüller, İ'lây-ı Kelimetullah'ın mana ve içeriğinden uzak olmaya mahkûmdurlar. Kalp, Allah'ı zikretmeyince, gerek iç âlem gerekse dış âlem felah bulamaz. Ne yazık ki Allah'ın zikrinden gafiliz. Oysaki ne tatlıdır onu anmak. Ah bir bilsek İ'lây-ı Kelimetullah'ın mana ve ruhuna yaraşır şekilde yaşamanın ne demek olduğunu.

Prof.Dr. Osman Turan; “Türkler İslâm'dan önce cihan hâkimiyeti sloganı ile savaşırken, İslâm'dan sonra, İ'lây-ı Kelimetullah biçiminde değişerek, cihat karakteri kazanmıştır” diyor.

Gerçektende Türkler, İslâm'la tanıştıktan sonra, bu uğurda can vermeyi şeref bilmişler de. Neydi bu şeref? Canını bile yoldaş bilip gözünü kırpmadan seve seve uğruna feda edilecek ülkü neydi acaba? Buna benzer tüm sorulara verilecek cevap; “İ'lây-ı Kelimetullah” için âleme nizam verme davasıdır elbette ki. Bu dünyada Allah adını, içte ve dışta yüceltmek kadar daha büyük bir dava var mı? Şüphesiz böyle bir duygu selinin alternatifi yok. Şu şöyle biline: Peygamber (s.a.v)

Efendimiz: ‘*’Yeryüzünde Allah Allah diyen bulundukça kıyamet kopmayacaktır.*’.”(Abdurrahman Cami 898 Nakduin- Nusus, 97)

Bugün de Haçlı Seferleri bitmiş değil. Değişik bir maskeler adı altında rolüne devam ediyorlar. İşte Çeçenistan, İşte Bosna, işte Irak, işte Filistin vs. bütün dünyanın gözü önünde yaşanmış en canlı trajik örnekleri.

Hristiyan Batı, Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında sırra kadem basarak gerçek yüzlerini ortaya bu şekilde ortaya koymuşlar, hatta bugüne kadar insanlıktan yoksun halde olaylara seyirci kalmayı yeğlediler hep.

Bir zamanlar Söğüt’te başlayan İlây-i Kelimetullah davamız, Viyana kapılarına kadar dayanmıştı. Şimdi ise ne yazık ki geldiğimiz nokta: Sakarya...

Necip Fazıl’ın Sakaryam... Sakaryam... Dediği şiirindeki feryat bunun içindir. Yine de Üstad: “Oluklar çift akar, birinden nur diğerinden kir” diyerek gönüllere su serpip “ayağa kalk Sakarya!” tarzında uyanmamızı istemekte. Zaten Sakarya bir ayağa kalkarsa, ne Bosna, ne Çeçenistan, ne Filistin, ne şu, ne bu, hiçbir ülkede ağlayan anneler, yürekleri dağlanan babalar, feryatları ile gök kubbeyi titreten bacı ve kardeşlerimizin gözyaşları elbet son bulacak, bir gün kanayan yaraların dineceğini umuyoruz.

Osmanlı gittiği yerlere zulüm, kan, gözyaşı ve nefret götürmedi. Bilakis Gayri Müslimler bile başımızda Kardinal külâhı görmektense Müslüman Türk sarığı görmeyi tercih ederiz dediler. Adaletle hükmetti gayri müslim tebaa’yı. Bizim topraklarda azınlıklar bile kendi Krallarından görmediği insani muameleyi, İslâm’ın şemsiyesi altında tatmışlardır hep. Devleti aliyyenin kuruluşunda sevgi vardı çünkü. Söğüt’te Osman Gazi ve Şehy Edebalı bu koca çınar ağacın fidanını diken ilk müthiş ikilimizdir. Bu fidan kısa sürede boy verince Orhan Gazi, Yıldırım, Murat vs. derken Kanuni ile ulu çınar olmuş ve böylece bu koca çınarın her dalında binbir lezzetteki meyve ve çiçekler insanlığa soluk aldırılmış. O ağaca renk veren de; “Ordu-

Medrese-Tekke’’ üçl s y d  zaten. Daha sonraları bu soylu ağaca bir haller oldu, o anda ne olduysa yavaş yavaş solmaya başladı, derken Osmanlı alafrangalaşmaya başladı, alafrangalaştık a da lüzumu azaldı ve geldiğimiz nokta itibariyle nihayet Sakarya oldu. Neyse ki şimdilerde dünya, yeniden Sakarya’dan başlayacak bir dirilişten  ekinmekteler. Belki de *Aliye İzzet Begovi ’in*; ‘*’Türkiye bir ayağa kalkarsa, dünya ayağa kalkar’’* sözlerindeki m n  ve içerik, batı  lemini kuşkalandırmakta, kim bilir.  ylede olsa korkunun ecele faydası yok ki.

Allah adı çok güzel. Nasıl güzel olmasın ki, baksanıza İsmi azam bütün ‘‘Esmâ-i İlahiye’’yi içine aldığı gibi, tüm insanlık bu güzel isimlerin tecellilerine mazhardır. Yeter ki kalpte Allah adını anarak Esmâ’ l Hüsna’nın m n  ve ruhuna sadık kalınabile. *Bu yüzden Resûlüllah (s.a.v.): ‘‘Bedende bir et parçası vardır, düzelirse bedeninin hepsi düzelir, bozulursa beden hepten bozulur. Dikkat edin o da kalptir’’ buyuruyor.*

şah-ı Hazne (k.s)’de; ‘‘... *Kalp’te 70 küsur şube vardır. Nefsinde 70 küsur başı vardır. Kalp kuvvet bulursa hareretinden nefis başlarını geriye çeker. Kalpte zikir yoksa nefsin başları hücum eder’’* ifadeleriyle kalbin gıdasının İ  -i Kelimetullah olduğunu vurgulamıştır.

‘‘Hadis-i şerifte belirtilen et parçası mecazidir. Kalp ruhani yüreğe bağlı bir hakikatı camiadır. Et parçası onun aynasıdır. Yani yürek ruhun ve kalbin aynasıdır’’ demişlerdir.

Aslında ruhun aynası kalp ve kalbin aynası da yürektir. Kalbin vasıtası da akl-ı selimdir. Bütün mesele kalbi çalıştırıp  alıştıramamakta... Kalbi mutlaka il  -ı Kelimetullah ile beslemeli ve ‘‘lafza-i celal’’ zikri ile gafleti yok etmek gerekir. Evliyaullah, kalbin iki yüzü olduğunu, birinci yüzünün cesede baktığını, ikinci yüzünün de ruha baktığını beyan buyurmuşlardır. Bu konu da bedenın arşı ‘‘kalp’’ ruhun arşı da ‘‘ lem-i emr’’ olduğunu da belirtmişlerdir. Allah (c.c.) Kur’an-ı Kerim’de; ‘‘*Gerçek mü’minler Allah anıldığı zaman kalpleri*

titrer’’ (Enfal Suresi- 2) buyuruyor. Peygamber (s.a.v.)’de; ‘‘Allah’ım korkmayan kalpten sana sığınırım’’ niyazında bulunarak kalbin ehemmiyetini ortaya koymuştur. Demek ki; Kalpler ancak ve ancak İ’lây-ı Kelimetullah ile aydınlanabiliyor.

İ’lây-ı Kelimetullah davası kadar ulvi bir dava olamaz. Dava Allah’ı çokca anıp, iç âlemimizi nur’a gark ettikten sonra dış âlemde bu nur sayesinde örnek ‘‘mü’min’’ olabilmektir. ‘‘Onlar ticaretle de meşgul olsa dahi Allah’ı zikirden alıkoymaz’’ ölçüsü sufiliğin de şiarıdır. Allah’ü Teâlâ; **‘‘Bunların ticaretleri, alışverişleri, Allah’ı hatırlamalarına mani olmaz’’** (Nur Suresi, 37) ayetinde beyan olunan mânâ bizim kurtuluşumuz olacaktır.

Birgün Bahaüddin Nakşibendî (k.s.) Mina pazarındayken dikkatini bir genç çeker: Genç tacir, aşağı yukarı ellibin altın civarında alış veriş yapıyor. Şah-ı Nakşibend bu gencin dünyaya daldığını sanar. Sonra gencin kalbine nazar eder bir bakar ki kalbi ‘‘Allah... Allah...’’ diyor. Şah-ı Nakşibend (k.s.) bir de Kâbe’nin eşiğinde sakallı bir yaşlı bir ihtiyarın ağladığına şahit olur. Kâbe’nin eşiğinde ne için ağlanır? Elbette Allah için ağlar diye düşünür. İhtiyarın kalbine nazar eder, birde ne görsün Allah’tan gayri (dünyalık) bir şey istiyor.

Bu misalden de anlaşıldığı üzere, zahirimizin(dışımızın) halkla batınımızın(içimizin) Hakk’la olması icap eder. Halk içinde ve iç dünyamızda Allah’ı yüceltmek, insana ‘‘Eşref-i Mahlûkat’’ özelliği kazandırır. Kalp ile tasdik, dille ikrar ilmi tevhiddir zaten. İnsanın bu prensip doğrultusunda yaşaması da ‘‘Ameli Tevhid’’ olarak nitelenir.

İ’lây-ı Kelimetullah tevhid şuuru ile doruğa ulaşır. Tevhid Kelime-i Şahadet’le simgelenmiştir çünkü. Cennet anahtarı ise Kelime-i Şahadet’ten ibaret üç dişli anahtara benzetilir. Bu dişler; ‘‘İhlas, Teslimiyet ve Muhabbet’’tir. Bu üç unsur bir araya gelerek Kelime-i Şahadet’in mana ve ruhunu oluştururlar.

İhlâs, Allah’a kullukta samimiyetin ifadesidir. Teslimiyet, tevhid sancağına şeksiz şüphesiz ram olmaktır. Muhabbet ise tevhide

can-ı gönülden sevgi duymaktır. Resulü Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu: **“Benim ve benden önceki enbiyanın söyledikleri en hayırlı kelime; Lâilâhe İllallah’tır. Bilesiniz ki; yedi kat gök ve yedi kat yerin terazinin bir kefesine, Kelime-i Tevhid’de bir kefesine konsa bu kelime ağır gelir.”**

Evliyaullah’ın bir kısmı, müridlerine belirli aşamalardan sonra, en son olarak “Nefy-i İsbat” zikri telkin eder. Kelime-i Tevhid, Nefy-i isbatla yapılır. Zikir sayesinde çeşitli safhalardan belirli kıvama gelen vücuda, zikrin en efdali olan Kelime-i Tevhid zikri uygulanır. Yolun başında olan bir salık, önce Lafza-i Celâl (Allah Lafzı) talimatı alır. Kalp zikrinden sonra da letaiflere (sır, ehfa, ruh, hafî, nefîs-i natika) geçilir. Zikir letaiflerden sonra artık tüm vücuda dağılır. Böylece o vücut “Lafza-i Celal” zikriyle kimya veya altın olur sanki yani vücudun azaları zikirlenmiştir artık. Tabir caizse kimya ya da altın olan vücut artık Kelime-i Tevhid zikrini hak etmiştir. Allah dosları bu noktada nefy-i isbat dersi telkin ederek, seyr-ü süluk yolunda seyreden talibliyi Allah’a ulaştırır. Seyr-ü sefer ancak ve ancak İlay-i Kelimetullah ile mümkündür.

İnsanın kalbini kirlerden günahlardan koruması için, başlangıçta Lafza-i Celal zikrine devam etmesi gerekiyor. Resul-ü Kibriya: **“Kul günah işlediği zaman, bu onun kalbinde siyah bir nokta olur”** buyuruyor. O halde kirlenmeye karşı en etkili koruyucu ilaç, Allah adını kalbimizde yüceltmektir. İşte İ’lây-ı Kelimetullah dediğimiz “Allah adını yüceltmek” önce kalpte Allah’ı sıkça anmak, daha sonra Allah adını âlem-i emirle bağlantılı olan letaiflere taşımaktır. Oradan da vücuda dağılmakla ilahi huzur gerçekleştirilir. Artık bu noktadan sonra insan, İ’lây-ı Kelimetullah’ın mana ve ruhuna uygun olarak Allah’ın Kur ‘an-ı Kerim’de buyurduğu ayet-i celileye muhatap olur: **“(Öyle) adamlar (vardırlar ki) onları ne bir ticaret ne bir alışveriş, Allah’ı zikretmekten, dosdoğru namaz kılmaktan, zekâtı vermekten alıkoyamaz.”** (Nur Suresi, 24 -27)

Hakeza Resûlullah (s.a.v.)’de şöyle müjdeler; **“Kıyamet gününde kulların en büyük derecesi Allah’ı çokça ananlardır”** buyuruyor. **Evet, ne mutlu o insanlara ki, yanık gönülleri sayesinde İlay-i Kelimetullah iksiri ile huzura eriyorlar.**

Allah adı ve Habibi’nin adı ezan sedalarıyla her saniye yankılanmaktadır. Ezanlar, İ’lây-ı Kelimetullah’ı her an dünyaya yankılandıran meşalelerdir. **İnşirah Sûresinin dördüncü ayetinde meâlen Allah (c.c.) Habib’i için; “Senin ismini (şarkta, garbda yer kürenin her yerinde) yükseltirim”** buyuruyor. Gerçekten de garba(batıya) doğru bir tül derecesi (111,1 km) gidilince namaz vakitleri dört dakika gecikiyor. Her 28 km. gidişte aynı vaktin ezanı birer dakika sonra tekrar okunmaktadır. Böylece dünyada her an Ezan-ı Muhammediye okunmakta. Muhammed (s.a.v.) ismi işitilmekte yirmidört saat içerisinde O’nun isminin söylenmediği bir an yoktur zaten. İ’lây-ı Kelimetullah minarelerin şerefelerinde bütün âleme yankılanır böylece.

İ’lây-ı Kelimetullah davası o kadar kutsi bir dava ki, Osmanlı’da bir insan hangi ırktan olursa olsun veya Kelime-i Şahadet getiren her kim olursa olsun bütün hukuki ve siyasi haklara bir anda kavuşabiliyordu. Devletin en üst kademelerine yükselme imkânı sağlanıyordu. Nitekim vezir-i azamların birçoğu değişik etnik kökenli ırktan idiler. Demek ki, önemli olan Kelime-i Şahadet getirmektir. Hristiyanlar kendi dindaş ve ırkdaşlarından dahi adalet ve hürriyeti esirgemişlerdir. Dünyada hiçbir millet Osmanlılar kadar kendi dilinden, dininden ve ırkından olmayan insanlara adaletle muamele etmemiştir. Hatta 1848 Macar ihtilalinde Ruslar Hristiyan Macarlar’ı kılıçtan geçirirken o yıllarda binlerce mülteciyi bağrına basan tek devlet Osmanlı idi. Osmanlı’yı merhamet ve adalet kılıcı yapan sır; “İ’lây-ı kelimetullah” davasında gizli. Gel gör ki bizİ’lây-ı Kelimetullah düsturu ile sekiz asır önce İspanya’ya kadar adalet dağıtırken bugünlerde İspanya’da tek bir müslüman bırakmamışlardır.

İşte İ'lây-ı Kelimetullah'ın öncüleri ile haçlı ruhunun öncülerinin arasındaki fark bu noktada düğümlüdür.

İ'lây-ı Kelimetullah duygusundan uzak kalmak perişanlık doğurmaktadır. Bu ideali mutlaka kalbimize işlemeliyiz. Resûlullah (s.a.v.); **“Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza değil kalblerinize ve amellerinize bakar”** buyuruyor. Yine Allah Rasulü (s.a.v.), bir hadis-i şeriflerinde de; **“Müminin niyeti amelinden hayırlıdır, kâfirin niyeti ise amellerinden şerlidir”** diyerek niyetlerimizi düzeltmemize dikkat çekmiştir.

Hâsılı kelim, içimizi İ'lây-ı Kelimetullah idealiyle süslemedikçe, hem iç âlemimize hem de dış âleme nizam veremeyiz!

KUR'AN OKUMAK EN BÜYÜK ZİKİRDİR

Hayırlı insanların en üstün ibadeti Kur'an okumak onunla amel etmektir.

Ne acıdır ki, günümüzde Kur'an garip kalmıştır. Kimi Müslüman Kur'an okumayı bilmiyor, kimisi Kur'an öğrenmek için bir çaba göstermiyor, kimisi Kur'an-ı kendi kafasına göre yorumluyor, kimiside şeyhlerinin tertiplemediği vird'leri daha faziletli diye Kur'an-okumayı, onu anlamayı terk ediyor.

Hâlbuki Kur'an okunmak, anlaşılacak ve onunla amel edilmek için gönderilmiş Allah'ı Zülcelalin can simididir. Kur'an okuyan onun manasını bilse de, bilmese de okuduğu için sevap ve mükâfat kazanır. Çünkü Kur'an-ı Kerim'in lafzını okumak ta bir ibadettir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) buyururlar ki: “Allah kelimasının diğer kelimalar üzerine olan üstünlüğü Allah'ın yaratıkları üzerine olan üstünlüğü gibidir.” (*Deylemi, İbn Abbas (r.a.)'den*)

“Allah ile konuşmak isteyen kimse, Kur'an okusun.” (*İbn Kesir*)

“Eğer Allah'ın (Andolsun ki biz Kur'an-ı düşünmek için kolaylaştırmışızdır. O halde bir düşünen var mı?) mealindeki beyanı olmamış olsaydı, diller Kur'an-ı okumaya güç yetiremezdi. Çünkü onun azameti ve mehabeti oldukça yüksektir.” (*Hâkim, Müstedrek, Deylemi*)

“Bütün namazların sevabı toplanacak olursa, Kur'an 'dan bir harfin sevabına karşılık olamaz.” (Deylemi)

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَا حِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ وَأَمَرَ قَوْمَكَ بِأَخْذِهَا بِأَحْسَنِهَا سَأَرَيْكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

“Ona (Hz. Muhammed(s.a.v) levhalarında (Tevrat) her şeyden bir öğüt yazdık ve her şeyi uzun uzadıya açıkladık. Onlara sıkça sarıl, milletine de emret, en güzel şekilde tutsunlar (uygulasınlar). Yakında size fasıkların yurdunu göstereceğim.” (A'raf suresi, 145)

وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾

“Size ansızın, farkına varmadan azab gelmeden önce Rabbinizden size indirilen en güzel söz, Kur'an'a uyun.” (Zümer suresi, 55)

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

“Dinleyip de en güzel söze uyan kullarımı müjdele... İşte Allah'ın hidayete doğru yola erıştirdiği onlardır. İşte onlar akıl sahiplerinin ta kendileridir.” (Zümer suresi, 18)

Şüphesiz ki bu ayet ve hadisler, Kur'an'ın esrarı ile ilgili beyanlardır. Tahrik ve teşviklerdir. Uyarma ve talimlerdir. Onun kıraatine devam eden herkese (gafillere) ikazdır. Onu terk edip başka şeylerle meşgul olanlara, kınamadır, azardır.

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

“Kendilerine okunan bir kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? Şüphesiz bunda inanan bir kavim (topluluk) için bir rahmet ve ibret (öğüt) vardır.” (Ankebut suresi, 51)

Adamın biri İmam Şibli (r.aleyh) hazretlerine gelerek, bana tavsiyede bulun deyince ona şu tavsiyede bulundu:

“- Allah'ın kelimasına (Kur'an'a) sarıl, gerekeni yap, ondan başkasını terk et! Kur'an'la beraber ol, diğerlerini bırak. Bırak da kendi sapıklıkları içerisinde bocalayıp dursunlar.”

Yahya bin Muaz (r.aleyh) diyor ki:

“- Kendisinde üç haslet bulunmayan kimse Allah dostu değildir.

1-Allah kelamını başka sözlere,

2-O’na kavuşmayı başkasına kavuşmaya,

3-O’na ibadeti başkasına hizmete, tercih eder.” *(İhya Ulumiddin, İ. Gazali, Muhabbetullah bahsi)*

Büyük sahabi İbni Mes’ud (r.a.) da diyor ki:“- Bir şey okumak istediğinizde, Kur’an-ı tercih edin. Çünkü onda önce gelenlerle sonra gelenlerin ilmi mevcuttur.”

Meşayihî Kiramdan bazıları diyor ki: “- *Virdini, Kitap ve sünnette geçen virdlerden başkası yapma ki âlimlerden ve ediplerden olası. Çünkü öyle yaptığın zaman, yani Kur’an ve Sünnete uyduğun zaman zikirle tilavet arasını birleştirmiş, ikisini bir arada yapmış olursun. Böylece sana hem tilavet edenin, hem zikredenın sevabı verilmiş olur.*”

Kitap ve Sünneti terk etmek, insanın arzuladığı bir mertebe olmasa gerek, dünya ve ahiret hayrını uman kimse için ancak bu ikisine uymak gerek. Kim sünnete vârid olmayan bir virdi fakirlerin önüne koyarsa, Allah ve Resulullah’a karşı edebini bozmuş olur.” *(Ruhul beyan, Hadid Suresi Tefsiri, İ.H.Bursevi)*

Allah kelamından başka bir vird arzu eden kimse kıymetli elmas ve yakut dururken boynuna boncuk takan kadına benzer.

AŞİKÂR KUR’AN OKUMAKTA 7 ADAB VARDIR

1-Emredildiği şekilde tane tane ve ahenkli okumak.

2-Sesi güzelleştirmek. Böyle yapmak menduptur. Zira Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Kur’an-ı seslerinizle süsleyin.” Diğer bir hadiste “Kur’an-ı güzel sesle makam üzre okumayan bizden değildir.” *(Buhari, Ebu Hureyre (r.a.); A.b. Hanbel; Ebu Davut; İbn Hibban)*

3-Kulaklarına duyurmak ve kalbiyle öğüt almak. Bu da kelimullah üzerine derinden derine düşünmek ve manasını anlamaya çalışmakla olur. Bütün bunlar aşikâr okunurken mümkündür.

4-Sesini yükseltmek suretiyle uykuyu kaçırmak.

5-Allah'ı anmasını sağlamak için uykuda olanı, uyandırmak. Böyle yapmak, o adamı ihya etmeye sebep olur.

6-Tembel oturarı, gaflet içinde bulunanı harekete geçirmek, hevesini getirmek. Böylece Rabbin hizmetine kalkmasını sağlamak. Böylece onun iyilik yapmasına ve takvaya yönelmesine yardımcı olur.

7-Aşikâr okumakla Kur'an-ı çok okumaya yol açmak ve bunu adet haline getirip devam etmek.

Böyle yapmakla çokça amelde bulunmak vardır.

“Ashabı Kiram bir yerde toplandıkları zaman, aralarından birine Kur'an'dan bir sure okuması için emrederlerdi.” (*Ruhul Beyan tefsiri*)

Akabe bin Âmir (r.a.) rivayetinde, Peygamberimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Kur'an-ı aşikâr okuyan, aşikâr sadaka veren gibidir. Kur'an-ı gizli okuyan, sadakayı gizli veren gibidir.” (*Meşabih*)

İmam Rabbani (k.s.) hazretleri diyor ki: “-Kim Kur'an okumanın veya namazın veya sadakanın sevabını ölümlerinden bir şahsın ruhuna bağışlamayı niyet eder ve diğer mü'minlerden de buna ortak olmayı kastederse, Allah ber birinin ruhuna kâmil sevap verir, o şahsın sevabından da hiçbir şey eksilmemiş olur. Çünkü Cenâb-ı Hak buyuruyor ki; “Şüphesiz Rabbim mağfiretin çok geniştir.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Kur'an-ı öğrenin ve okuyun! Çünkü Kur'an-ı öğrenip okuyan ve onun hükümleriyle amel edip yaşayanın misali, içi misk dolu bir keseye benzer, kokusu her yana yayılır. Kur'an-ı duyup onu sadece içinde tutan, ağzı düğümlü misk torbasına benzer.” (Tirmizi; Nesai; İbn Mace, Ebu Hureyre (r.a.)'den)

Diğer Hadisler de de: “Sizin hayırlınız Kur'an-ı öğrenen ve öğreteninizdir.”

“Sizin en üstünüünüz, Kur'an-ı öğrenen ve öğreteninizdir.” (*Buhari; Ebi Davut; Tirmizi, Hz.Osman (r.a.)'den*)

“Allahın kitabını öğrenen ve sonra Kitap'ta olana uyup amel eden kimseyi Allah sapıklıktan kurtarıp doğru yola kavuşturur ve kıyamet günü onu kötü bir hesaptan korur.” (*Taberani, el-itkan*)

“Allah’u Zülcelâl, Bu Kur’an’la amel eden milletleri yükseltir. Onun izinden gitmeyenleri de alçaltır, zelil eder.”(Müslim ve Şerhi. C.4 sh.393.No:269)

Enes bin Malik (r.a.) rivayetinde, Efendimiz (s.a.v): “Çocuğuna Kur’an öğreten kimsenin boynuna Allah öyle nurdan bir gerdanlık takar ki, önce gelenlerle sonra gelenler hayretler içinde kalırlar.”

Kur’an okuyup onunla amel eden kimsenin ana babasına kıyamet günü öyle bir tac giydirilir ki, ziyası, güneşin dünya evlerine vuran ziyasından daha güzeldir. Ya bir de onunla amel eden kimse hakkında ne dersiniz.” (Ebu Davut, Hâkim)

“Kur’an okuyan mü’min turunca benzer. Onun kokusu da tadı da hoştur. Kur’an okumayan mü’min, hurmayabenzer. Onun tadı hoş, kokusuyoktur. Kur’an okuyan kötü kimse, fesleğen çiçeği gibidir. Onun kokusu hoş, tadıacıdır. Kur’an okumayan facir, kötü kimse ise Ebu cehil karpuzu yani acı hıyar gibidir. Onun tadı acı, kokusunda yoktur.”(Katade, Enes b.Malik(r.a.)ve Ebu Musa Eşari(r.a)den. Tenbihül Gafilin Bustanül Arifin, Ebulleys Semerkandi.)

“Kur’an şefeatı kabul olunan bir şefeatci, haberi tasdik edilen bir muhabirdir. Kim onu önüne alırsa, onu cennete götürür. Kim de onu arkasına alırsa, onu cehenneme sürer.”(Abdullah b.Mesud(r.a)Tenbihül Gafilin Bustanül Arifin. Ebulleys Semerkandi)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:”Size iki şey bıraktım. Onlara sarıldığınız müddetce hiç sapıtmazsınız. Biri Allah’ın Kitabı Kur’an-ı Kerim, diğeri Allah Rasulünün Sünnetidir.”(İmam-ı Malik, et-Tac, c.1,sh.47.)

“On şey on şeyi engeller.”

- 1-Fatiha, Allah’ın gazabını,
- 2-Yâsin suresi, Kıyamet günündeki susuzluğu,
- 3-Duhan suresi, Kıyamet korku ve dehşetini,
- 4-Vakıa suresi, fakirliği, miskinliği,
- 5-Mülk suresi, kabir azabını,
- 6-Kevser suresi, hasımların kinini,

- 7-Kafirun suresi, ölüm anında küfrü,
- 8-İhlâs suresi, ikiyüzlülüğü, samimi-yetsizliği,
- 9-Felak suresi, haset edenlerin hasedini,

10-Nâs suresi, vesveseyi, önler. (*Ravzatü'l-Müttakin, Miskatül Meşabih; Hazinetül Esrar Celiletül ezkar Seyyid Muhammed, Çeviren Celal Yıldırım, sh. 40*)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Âmin dört harftir. Kim âmin derse, Allah onu dört türlü beladan koruyup güven içinde bırakır.

- 1-İmanın kalpten ayrılması,
- 2-Hesap gününün korkusu,
- 3-Sıratı geçememe endişesi,
- 4-Cehennem derekesinde ebediyen kalma belasından, koruyup güven içinde bırakır.”

Zira sözlerin en güzeli Allah’ın kitabı Kur’an-ı Kerim. Yolların en güzeli, Hz.Muhammed Mustafa(s.a.v)nın sünneti. İnsanların en güzeli de Kur’an ve Sünnete sarılanlardır.

PEYGAMBER (S.A.V) EFENDİMİZİN ZİKİRİ

Peygamberimiz (s.a.v) Allah’u Zülcelali en güzel şekilde zikreder, zikredince bütün azaları da zikrederdi. Ahab-ı kiram diyor ki: “Nebiler nebisi zikrettiği zaman o kadar aşka gelirdi ki, bizim hiç birimiz O’nun gibi yapamazdık. Namaz kılınca onun kadar kılamazdık. Her ibadet te hepimizden ziyade idi. Cenab-ı Hakk’ı zikretmeye başlayınca bir ateşe düşerdi. Olduğu yerden ayağa kalkardı. Hareket ile Cehri (aşikâre) Zikrullah’a devam ederdi. ‘Dostunun (c.c) ismini duyunca harekete gelmeyen kerim dost değildir.’ derdi.”

İmam-ı Şafî (r.a) Hz.leri de buyurur ki: “Allah-ü Teâlâ (c.c) Hz.leri’ni zikretmeden bir zamanın geçmesinden, dudağımdan bir parçasının kesilmesini daha çok severim.”

Efendimiz (s.a.v): “Allah’ı zikr eden kimse ile zikretmeyen kimselerin misali ölü ile diri misalidir.” (*Zübdetül Buhari, 1089 nolu Hadis şerhi*) Zikredenin kalbi diri etmeyen ölüdür.

“Allah’a yemin ederim ki, sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar, Allah’ı zikreden bir cemaatle oturmam, her birinin diyeti onikibin olan, İsmail (a.s.) oğullarından dört köle azad etmemden benim için daha sevimlidir.

Benim için ikinci namazından sonra güneş batıncaya kadar, Allah’ı zikreden cemaatle oturmam, her birinin diyeti onikibin olan İsmail (a.s.) oğullarından dört köle azad etmemden daha efdaldır.”

(*Ramuzul Ehadis, 4275 nolu Hadis şerhi*)

“Her kim sabah namazını cemaatle kıldıktan sonra güneş doğuncaya kadar zikrullah ile meşgul olarak namazgâhta oturur, sonra kalkıp iki rekât namaz kılsa o kimse Hac ve umre sevabına nail olarak kalkar.” (*Ebi Ümeme (r.a.) Taberani, Mecmiati’z-Zevaid, c. 10, sh. 104*)

“Her kim sabah namazını kılar, sonra güneş doğuncaya kadar zikrullah yaparak oturursa ona cennet vacip olur.” (*Muaz, İbn Enes (r.a.), Mecmuati’z zevaid, c. 10, sh. 105*)

Ruhun gıdası, kalbin cılası, gönlün sefası zikrullahtır.

Resulullah (s.a.v) İmam-ı Ali (k.v) Hz.leri’ne şöyle buyurmuşlardır: “Üç şeyi yerine getirmek ümmetin takatı üstündedir:

1-Mümin kardeşlerle malda eşitlik ve beraberlik.

2- Halka insaflı davranmak.

3-Her durumda Allah’u Zülcelali zikretmek. Zikirten maksat “subhanallah”, “elhamdulillah”, “la ilahe illallah” ve “Allah-u ekber” demek değildir. Zikir, haram bir işle karşılaştığında Allah (c.c)’tan korkarak, haramı terkederek Allah’u Zülcelali anmaktan ibarettir.”

İmam Ali (k.v) Hz.leri şöyle buyuruyor: "Allah-u Teâlâ'yı gafletle zikretme, O'nu (c.c) unutma. Allah-u Teâlâ'yı kâmil bir şekilde zikret; öyle ki, kalbinle dilin bir olsun ve içine dışın uyum sağlasın. Zikrettiğin zaman kendini unutmadıkça ve işlerinde kendi nefsinin etkisiz bilmedikçe Allah'u Zülcelali gerçekten zikretmiş sayılmazsın."

İmam-ı Cafer-i Sadık (r.a) Hz.leri'nden şöyle nakledilmiştir: “Her kim gerçekten Allah’ı (c.c) anarsa, O’na (c.c) itaatkâr olur, her kim de Allah(c.c)’tan gafil olursa günah işler. Allah’a itaat etmek hidayet, günah işlemek ise sapıklığın nişanesidir. Zikir ve gaflet itaat

ve günahın kökleridirler. O halde kalbini kible kıl ve dilini kalbin emri, aklın onaması ve imanın rızası dışında hareket ettirme. Çünkü Allah (c.c) senin batınından (içinden) ve zahirinden (dışından) haberdardır. Ruhu alınmakta olan veya amellerinin muhasebesi için Allah-u Teâlâ'nın huzurunda olan kimse gibi ol. Nefsini senin için önemli olan ilahi vazifeleri yerine getirmekten, yani emir ve yasaklara, sevap ve cezaya baş eğmekten başka şeyle meşgul etme. Hüzün suyuyla kalbini yıkayarak temizle. Allah'ı Zülcelâl seni andığına göre sen de O'nu (c.c) an. Çünkü O (c.c), sana ihtiyacı olmadığı halde seni anıverdi. O halde Allah'ın seni anması, senin Allah'ı zikretmenden daha değerli, daha lezzetli, daha mükemmel ve daha öndedir. Allah'ın zikriyle tanışman, O'nun karşısında huzu huşu etmene çekinmene ve mütevazı olmana sebep olacaktır. Ve bunun neticesi de O'nun önde (Kıyamet'te) olan fazl ve keremini görmektir. Bu durumda itaatlerin çok olsa da Allah'ı Zülcelâlin bağışları karşısında küçük olur. O halde amellerini sadece Allah (c.c) için yap. Eğer ettiğin zikri (büyük) sayarsan bu, riyaya, kibire, cehalete, halka sert ve kaba davranmana, ibadetlerini büyük görmene, Allah'ın fazlı ve kereminden gaflet etmene sebep olur. Böyle bir zikrin Allah'tan uzaklaşmaktan başka bir faydası yoktur ve günlerin geçmesiyle üzüntü ve vahşetten başka etkisi olmaz.

Allah'ı zikretmek iki kısma ayrılır: Biri halis zikirdir ki kalp ona eşlik eder ve diğeri de sarfınazar edici zikirdir ki Allah'tan başkasını anmayı reddeder. Resulullah (s.a.v)'ın buyurduğu gibi: 'Ben seni medhedemem, sen kendin kendini methettiğin gibisin.' O halde Resul-ü Ekrem (s.a.v) kendi zikrine değer vermemiştir. Zira Resulullah (s.a.v) kendisinin Allah'ı zikretmesinden önce, Allah'ın O'nu (s.a.v) zikrettiğinin bilincindeydi. O halde diğerleri kendi zikirlerini bir hiç saymaya daha layıktırlar. Binaenaleyh Hakk'ı zikretmek isteyen kimse bilmelidir ki, Allah'ı Zülcelâl insanı anarak onu kendisini zikretmeye muvaffak etmedikçe insan Allah'ı (c.c) zikredemez."

ZİKRİN ÇEŞİTLERİ

Zikir dört çeşittir.

1. Dilin.

2. Gönün.

3. Ruhun.

4.Sırrın Zikridir. Sır zikrinin afeti, ruhun ona muttali olmasıdır. Ruh zikrinin afeti, gönlün onu bilmesidir Dil zikrinin afeti de kendini görüp beğenmesidir.

Ey ebediyet yolcusu! Gerçek kalbin tatmin olması, Allah’u Zülcelali daima zikretmekle mümkündür. Yalnız dil ile söylemek kâfi gelmez ama belki tevhidin gerçek manasına ulaşır ve hiç ara vermeden ona devam etmekle daha iyi tatmin olur. Zatullah ancak böyle ulaşılır. Çölde giderken susayan bir insan nasıl devamlı surette “Su, Su” diyerek susuzluğunu gideremez ve ancak su bulduğu zaman suya kanarsa, talipler de ancak hiç fasıla vermeden Zikrullah ile uğraştıkları zaman Allah’u Zülcelalin muhabbetiyle ünsiyet kurabilirler. Vuslat mümkün olmadan kalbin tatmin olması mümkün değildir. Gafleti defetmek de mümkün değildir ama talib zevk bulunca kalb tatminliği de hâsıl olur.

İkinci mertebe belirttiğimiz zikir ise hem dille hem gönülle yapılır. Yani kalb huzuru ile yapılan bir zikirdir. Bu şekilde zikir yapanlara Allah’u Zülcelâl çeşitli ihsanlarda bulunur. Ama asıl maksat bu ihsanlar değildir.

Zikrullahın sevabı ve fazileti pek çoktur. Biz burada hepsini saymaya kalkarsak zaman buna yetmez. Bizim bahsimiz denizde bir damla misalidir. Bir nebzecik de olsa bahsetmektir. Belki böylece taliblerin Zikrullahda bulunmaları ve aradaki hicabı kaldırmaları kolaylaşır ve maksude erişirler.

Ey yolcu! Şunu bilki, kalb huzuru ile Zikrullahda bulunmanın fazilet ve hususiyetleri ve haysiyeti pek çoktur. Ama en önemli faydası kalbde Muhabbetullah hâsıl etmesidir. Sonra gönülde Allah’tan başkası için ne kadar sevgi varsa yok eder. Şeytanın bütün vesveselerini dağıtır, şeytanın bütün hile ve dalaverelerini boşa çıkarır, imanı

sağlamlaştırır ve gönül pasınısiler. Kalbi nurlandırır. Allah-ü Teâlâ çok zikrolunduğu zaman kalbler cilalanır ve o cila gönle korku verir. Gönül Zikrullahtan lezzet bulduğu zaman iman üzerine iman hâsıl olur. Zikir gönüldeki karanlığı giderir, basiret gözünü açar. Zikrullahın sayılamayacak kadar özellikleri çoktur.

Şayet zikir Allah'u Zülcelalin ve Resulünün (s.a.v) belirttiği kaidelere uyularak yapılırsa, o zaman faydası görülür. Ey Hak yolunda yürümek isteyen talib! Biraz önce de söylediğimiz gibi, asıl olan zikir hem kalb hem de dil ile yapılan zikirdir. Cenab-ı Hak böyle yapanlara türlü türlü nimetler vereceğini vaad etmektedir. Fakat istenilen zikir bu da değildir. Asıl zikir, bütün şart ve kaidelerine riayet edilerek yapılan zikirdir.

Allah'u Zülcelalin arzu ettiği zikir odur ki, zikir yapa yapa kişinin kalbine Zikrullah gelir. Oradan ruhuna ulaşır. Ruhta Muhabbetullah teşekkül eder. Talibin bütün nefsanîyeti (nefsi arzuları) kaybolur. Gönül masıvaya nazar etmez, daha sonra da gönüle marifetullah inmeye başlar. Bu mertebede kalbdeki hicab (perde) kalkar. Basiret gözü açılır. Mutlak mabud olan maşukun cemali tecelli eder. Her ne kadar Havassa mahsus olan zikir de makbul ise de asıl olan Hassül Hasın zikridir. Bu da daha dünyada iken gönülden Zikrullah ile hicabı gidermek, mevla ile gönül bağı kurmaktır. Zikirde Allah'u Zülcelale hiçbir şeyi ortak koşmamak, ondan başka her şeyi tamamiyle unutmak demektir. Bunu başarabilmek için devamlı olarak zikirle uğraşmak, kalbden hicabı kaldırmak, ruhta Muhabbetullah meydana getirmek, gönül gözünü açmak gerekir. Bu hallere ermenin çaresi tasavvuf yoluna girmektedir. Bunun için de talibin beşeriyet sıfatlarını tamamen yok etmesi lazımdır. Öyle ki artık kendi isminden başka, çevresindeki herşeyi ve dünyayı unutmalıdır. Hatta ismi sorulduğu zaman zikrettiği sevgilinin Allah'u Zülcelalin ismini hemen söyleyivermelidir.

Bir kimse düşünün ki, devamlı olarak sevgilisinin ismini sayıklıyor. İşte o kişi aşk ve muhabbet ile kendi adını ve masıvayı

unutur. İşte bu da böyle bir şey. Elhasıl mecazi ve gerçek aşk olsun, kişi kendi ismini ve masivayı unuttur ve onların yerine sevdiğinin ismini kor. Nitekim mecnuna sormuşlardı: “Adın nedir?” diye, O da: “Leyla” diye cevap vermişti. Çünkü nereye baksa Leyla’dan başka bir şey görmüyordu ki... İşte Sadık Âşık odur. Dost adından başka bir isim ağzına almaz ve bütün isimleri unuttur. Devamlı surette Zikrullahla meşgul olanlara tevacüd hâsıl olur. Daha sonra vecd meydana gelir ve nihayet vücud hâsıl olur. Ama bunların da ayrı ayrı alametleri vardır. Tevacüd ehli mübtedilerdir. (Yeni başlayanlardır). İradeleri ellerindedir. Zikir halinde fani olmazlar. Beşeri sıfatlar baki kalır. Çünkü bunlar henüz akıl âlemindeyler. Aşk âlemine düşmedikleri için de akıl âleminden uzaklaşamazlar. Aşk âlemine düşmemelerine sebep ise zikir nurunun galip gelmemesidir. Bunun alameti ise şudur. Onlar daha ziyade Zikrullahta iken bir beyit okunduğu zaman veya bir ses işittikleri zaman ızdıraba düşerler

CEHRİ ZİKİR-HAFİ ZİKİR

Namazın nasıl ki cehri, aşikâre kılınanı ve hafi (gizli) kılınanı olduğu gibi, zikrinde cehri ve hafisi vardır. Biri Zahir, biri Batın ismi şerifinin muktezasıdır. Her ikisi de haktır ve haklarında ayet ve hadisi şerif bulunmaktadır.

Zikir, anmak, hatırlamak, yâd etmek, unutmamak demektir.

Cenâb-ı Hak:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونَ ﴿152﴾

“Beni zikrediniz ki, ben de sizi zikredeyim. Beni anın ki ben de sizi anayım”(Bakara Suresi,152) buyurur.

Bu ne demek: Cenâb-ı Hak bizi anıyor! İnsan, bir gönüldaşı tarafından anıldığını gönlünde duydu mu, bahtiyar olur. Bir dost sizi anıp, seni andım, seni hatırladım deyince, gönlümüzde bahar çiçekleri açılır. Gönlümüz bir gül bahçesi olur. Gül açan, bülbül öten bir Gülşen olur..

Ya Allah sizi anarsa ne olur?

Cenâb-ı Hak: “Benim Peygamberime bir defa salâvat getireni ben on defa salâvat getiririm” diyor. Bu ne demek? Allah’ın salâvat getirmesi demek, “Günahlarını affederim, tevbeni kabul ederim, ömrüne bereket veririm, ne isterse onu veririm” manasınadır. **(Müslim)**

Üç şeyin Allah-ü Zülcelalin indinde sinek kadar değeri olmadığına bütün Meşayih-ı Kiram (RA) ittifak etmişlerdir:

1. Gafletle Zikrullah etmek.
2. Sünnet-i Seniyyey’e uymadan Salâvat getirmek.
3. Kalb huzuru olmadan namaz kılmak.

Meşayih-ı Kiram (r.a) bu sebeple: “Dil ile (gaflet halinde) yapılan zikir, laklakadır.” buyurmuşlardır.

“Allah’ı (c.c) zikredin. O (c.c) size nasıl hidayet etti ise, siz de O’nu öylece anın (zikredin).”

Fahreddin Razi Tefsir-i Kebirde: “Menasik-i Haccı bitirdikten sonra babalarınızı nasıl zikrederseniz Allah-ü Zülcelali de öyle zikrediniz. Veyahut daha ziyade zikrediniz.” Şiddetli olarak bu Ayet-i Kerime, Zikrullahın Cehren (aşikâre) ve şiddetli yapılmasına emri ilahidir. Tefsir sahibi diyor ki, Zikrullahın aşikâre olamayacağını söyleyen bedbaht din düşmanlarının sözleri boştur. Şeriat, din aşikârdır. Zikrullah da emri ilahidir. Şer’îdir, âşikârdır. Bir kısım serserilerin “Zikrullah yapılan yerde zikir yapanlar hareket halinde zikrederlerse, orada namaz olmaz, zikir yapılan yeri kazıyıp atmalı, kilim ve halılarını yakmalı” dedikleri sahtekârlıktır. Bu Ayetlere göre mel’undurlar.

Ehl-i sünnet itikatına göre camiler üç şey için yapılır: Biri namaz, birisi zikrullah, üçüncüsü de Kur'an dersi okutmaktır. Bu caminin neresi kazılacaktır? Ey Hak yolcusu! Bu gibi din kisvesine bürünmüş olan bu yol kesicilerin sözüne bakma, camilerde hem namaz ve hem zikrullah edilmesini Yüce Rabbimiz ayet-i kerimelerinde beyan eylemiştir. Büyüklerimizin bir sözü vardır. “Kişi bilmediğinin düşmanıdır” buyurmuşlardır

Kur'an'ın ikaz ve uyarmalarıyla Cenab-ı Hakkı zikretmeyen ve bu Zikr-i İlâhî ile mutmain olmayan kalblerin, hiçbir ayetle mutmain olmalarına imkân yoktur. Bunlar, daima itminan ve huzurdan mahrum olarak ızdırıp içinde çırpınacak ve “ah bir ayet indirilseydi” deyip gideceklerdir. Sanki Kur'an Ayetleri bu günkü ihtiyacı karşılamıyor ve sadre (derde) şifa olmuyormuş veya istenilen hükümleri muhtevi değilmiş gibi geçmiş milletlerde olduğu gibi Kur'an'ın zikrini ve hükümlerini unutarak Cenab-ı Hakk'ı unutan kimselerde, Allah-u Zülcelâl bunların kalbinde itminan ve ayetlerden ders almayı yaratmaz.

Allah (c.c) ın zikrini unutan kimseler, kalblerine başka başka varlıkları yerleştirirler ve zikrullah yerine o batıl veya Cenab-ı Hak'dan başka manasız şeyleri zikrederler ve bu suretle İlâhî zikirden boş olan kalblerde istikrar, sükûn ve huzur olmaz.

Evet, Allah'ı Zülcelali unutanlar kendilerini avutmak için başka batıl olan şeylerle daima meşgul olurlar ve Allah(c.c) dan korkmayanların kalblerini başka korkular kaplar.

Allah-ü Zülcelale kulluk borcu olan ibadet ve taatte bulunmayı, insanlara hizmet ve itaatta bulunmayı tercih etmeyen kimselerin Cenab-ı Hakk'ın sevgisine dair iddia abes ve boştur.

Allah 'u Zülcelalin sevgisinin alametlerinden birisi de, yetişilemeyen dünya serveti ve mevkileri için üzüntüye kapılmamak, asıl üzüntüyü Allah (c.c) ın rızasını kazanmak için bir şeyler yapamadan ibadetsiz, zikirsiz, fikirsiz ve şuursuzca geçen zamanlar için duymak ve buna hayıflanmaktır, boş geçen günler ve zamanlar için ağlamak, üzülmektir.

O'nunla olmaktan uzak, tevbesiz, istiğfarsız, himayesinden çıkmış ve O'ndan gafil olarak geçen vakitler cidden üzülmeye ve hayıflanmaya değer şeylerdir.

Cenab-ı Hakk'ı sevmeye gayret eden kimseye düşen şey, O'ndan gaflet ettiğinin farkına varır varmaz, hemen nefsinin ayıplamaktır. Gerçek şudur ki, seven sevdiğinden başka bir şey görmediği gibi, her gördüğü şeyi de sevdiğinden görür.

Yapılan ibadet ve zikrullahtan ve taattan zevk almak, onu bir angarya ve bir yük kabul etmeyip, her ibadet taat ve zikrullahın sonunda daha neşeli, daha zinde ve dinlenmiş olarak çıkmak, kulda Allah'ı Zülcelalin sevgisinin varlığını ortaya koyan alametlerdendir. Cenab-ı Hakk'ı hakikaten seven bir kimse, kendisinde O'nun sevmediklerinden ne varsa, hepsinden O'nun hatırına vazgeçer ve emirlerini harfiyyen yerine getirmeye gayret eder. Gerçek sevgi, sevgilinin hatırına neyi feda ettirmez ki?

Rabbimiz buyuruyor: “Sen (Allah’a (c.c) ettiğin dua ve zikirle) sesini yükseltsen, bil ki Allah’ı Zülcelâl bundan müstağnidir. Çünkü Allah gizliyi de bilir, kalbdekini de. (Bunun için bağırarak dua etmeye lüzum yok, huzur ve ihlâs lazımdır)

“Ancak iman edip salih amel işleyenler Allah’ı (c.c) çok ananlar (zikredenler)” İşte bu bahtiyar insanlara yukarıda anlatılan Ayet-i Kerimeler’de Yüce Rabbimizin büyük müjdeleri vardır.

Cenab-ı Hak, Zekeriyya (a.s)'a Yüce zatını anmasını Mucizel Beyan’ında şöyle buyurmaktadır: ***“Senin (anlayabileceğin) alamet ve nişan, insanlara üç gün (el, baş ve göz işaretinde bulunup) söz söylememendir. Bununla beraber Rabbini çok an (zikret) ve akşam sabah tesbih et.”***

Aziz kardeşlerim! Yüce Rabbimiz Peygamberine (s.a.v) Yüce Zatını (c.c) zikretmesini emrederse sana hiç emretmez mi? Elbette Mucizel Beyan’ında inanan bir mü’min olarak sana da emrediyor kulaklarını iyi aç da bu emirleri tatbik et.

Ya Rab! Dilimizi zikrinden mahrum etme! Yüce Zatını unutan ve Yüce Zatının unuttuğu kullarından etme. Zira Kur’an’ı Mübinde Yüce Zatını zikreden kullarını çok medhü sena ettin. Yüce Zatını (c.c) yine Yüce Zatının istediği şekilde unutmadan zikreden bahtiyar kullarının katarından bizi de ayırıp da mahrum etme (AMİN)!

Zikrin Belirtileri

Issız bir odada zikre devam edenin kalbine ilk defa bir Nur doğar ve söner. Bir müddet sonra bir daha parlar, biraz daha durur ve

söner ve en sonra devamlı kalır. Gönül ondan lezzet, ruh hikmet alır ve her şeyi unutup, onda gömülür. Vücudunun her cüzünün adeta zikir sesini işitir. Ağacın rüzgârdan sallanışı gibi kalbde zikrin etkisiyle adeta titrer. Bu hal ona zevk verir. Zikir, sahibinin kalbinde bir kuş gibi uçar. Onu gafletten uyandırır ve huzura götürür. Zikirle kalbe doğan nur, sahibine bitmez tükenmez manevi zevk verir ve onu ebedi mutluluğa kavuşturur.

Zikrin şartları

Maksut olan zikir, bütün kaideleri ve şartları ile yapılan zikirdir. Allah'ü Zülcelalin buyurduğu Zikir odur ki, Zikrullah ede ede dilinden kalbine, kalbinden de Ruhuna ulaşır. Ruhta “Muhabbetullah” galip gelir. Talibin (taleb edenin) bütün nefsanîyetini (nefsi arzularını) giderir, Gönül mâsivâdan (dünya sevgisi) kurtulur. Gönüle “Marifetullah” nazil olmaya başlar. Bu takdirde kalbinden hicap (Perde) giderilir. Basiret gözü açılır. Mutlak Mabudu İLAH (c.c) olan Maşuk'un Cemali müşahade olunur. Maksut olan ve üçüncü mertebe denilen Zikir budur. Gerçi Havasa (Allah'u Zülcelalin Has kulu) mahsus ikinci mertebe zikir de makbul ise de, asıl matlub olan bu üçüncü mertebe zikir, yani Hassül Havas'ın zikirleridir. Dünyada iken gönülden Zikrullah ile hicabı (Perdeyi) gidermektir. Mevla (c.c) ile ilgi ve gönül bağı kurmaktır. “Bu ne zaman hâsıl olur?” dersin, “Lailaheillallah) dediğin zaman Allah'ü Teala dan gayrisini unuttuğun, hatta kendi nefsinin dahi unuttuğun zaman hasıl olur. Zira: “Tatmayan bilmez.” buyurulmuştur.

Nebiler Nebisi (s.a.v) Efendimiz'in ümmetine de Yüce Rabbimiz buyurur ki: *فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ* {152}

“Beni anın ki bende sizi anayım.”(Bakara Suresi,152)

Bu ayette bir kaç mana vardır buyrulmuştur. Şöyle ki: “Beni taatle anın, bende sizi Rahmetimle anayım. Beni dua ile anın, ben de sizi icabetle anayım. Beni nimetimle anın, ben de sizi inayetimle anayım. Beni dünyada anın, ben de sizi ahirette anayım. Beni yalnızlıkta anın, ben de sizi toplulukta anayım. Siz zayıflığınızla bana

itaat edersiniz, ben sizi kuvvetle anarım. Siz fanide beni anarsanız, ben de sizi Rahmet ve Ubudiyetle anarım. Siz beni ihlâs ile anarsanız bende sizi Halas ile Anarım. Siz Beni Hikmet ve Rubuubiyetle anarsanız, ben de sizi Rahmet ve Ubudiyetle anarım.” manası vardır.

İmam-ı Ahmed (r.a) Hz.leri Müsnedinde şunları zikreder: “Allah-ü Zülcelalin kuluyla beraber oluşu, başka hiç bir mahiyet ve beraberliğe teşbih olunamaz. Mesela Cenab-ı Hak, muhsinlerle, sabirlerle, müttekilerle beraber olduğunu Kur’an-ı Kerim’inde bildirir ve lakin bu beraberlik bunların hiç birine benzemez. Bu beraberliği tarife ve tavsife ne dil ne de ibareler kâfi gelir. Bu ancak Allah’u Zülcelalin verdiği manevi zevk ile tadılır ve bilinir.”

Allah-ü Zülcelalin zikriyle meşgul olanlar, Cenab-ı Hak’ın emir ve yasaklarından, herkesten çok kaçtıklarından ve O’nun zikrini de dillerinden bırakmamayı kendilerine şiar edinmişlerdir. Takva ise insanın cennete girmesine ve cehennemden kurtulmaya sebeptir. Zikrullah ise kulu Allah-ü Zülcelale yakınlığa erıştırir.

Onun için aziz kardeşlerim! Mümkünse Zikrullahı hiç dilinden kalbinden ve azalarından hiç düşürme ki, selamete eresin. Nebiler Nebisi (s.a.v) Efendimiz buyurdu ki: “Dilleri Cenab-ı Hak’ın zikriyle devamlı meşgul olan kimseleri, Allah’u Zülcelal, yüzleri güler olduğu halde cennetine koyacağını beyan buyurmaktadır.”

İlahi Kapıların Anahtarı

İşte bu büyük hedefe ulaşmanın ve gerçek zafere kavuşmanın yolu zikirdir. Kur’an ve Sünnet, kurtuluş kapısı olarak zikri göstermiştir. Kalbin bitmeyen huzuru zikre bağlanmıştır. Zikir bütün hayır kapılarının anahtarı yapılmıştır.

Zikirsiz Allah dostluğu mümkün değildir. Bütün ibadet çeşitleri bir tür zikirdir. Ancak asıl zikir, kalbin derinliklerine inen ve onu fetheden zikirdir. Bu zikrin sonucu kalbin Yüce Allah’ı tanınması, O’na bağlanması ve O’ndan başkasını aramamasıdır. Arifler bu hali gerçek hürriyet olarak tarif etmişler, bütün şerefi onda görmüşler ve bir ömür boyu onu ele geçirmek için çalışmışlardır.

Kuran ve Sünnet bizlere ısrarla zikri emretmektedir. Rasulullah (s.a.v) Efendimiz zikir meclislerini cennet bahçelerine benzetmiş ve

herkesi bu bahçenin meyvelerini toplamaya davet etmiştir. (Tirmizî, Ahmed)

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ فَيَأْمُرُوا بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ وَهُمُ الْمُسْلِمُونَ...

Akıl sahipleri, akıl nimetinden istifade edenler, akliselimi olanlar, bakarlar, görürler, yerlerin ve göklerin yaratılışında onlar için ayrıntılı işaretler, deliller vardır. Onları görürler. Bunlar kimlerdir?

İşte onlar: “Gerek ayakta, gerek oturdukları yerde ve gerek yatarken Allah’ı anarlar, Allah’ı zikrederler, Allah’ı unutmazlar.”

Yaratana unutmadıkları nisbette de Allah’la beraber olurlar. Allah’ın maiyetinde olurlar. Sırdaşları, gönüldaşları, sohbetdaşları Allah olur.

Dikkat edin, İnsan üç halden başka bir halde bulunamaz. Ayeti celilede de bu zikrediliyor: Allah’ı anarlar. Ne vakit? **1- Ayakta, 2- Otururken, 3- Yatarken.** Mü’min üç halinde de yani her an Allah’la beraberdir.

Allah zikredenle beraberdir.

Bir Hadis-i Kudsi de Cenâb-ı Hak: **“Ben Azimüşşan, beni zikreden kulumun meclisindeyim. O kulumun sohbetdaşıyım. Onunla beraberim. O kulum, benimle beraberdir.”**

Yani zikir, sizi Cenâb-ı Hakkın huzuruna yükseltiyor. Onun sayesinde, artık kullarla değil, Allah’la beraber oluyorsunuz. Kullarla birlikte bir zikir meclisinde iseniz, demek ki hep birlikte Allah’ın huzurundasınız.

Zikir meclisleri

Zikir ehlini nîmet bilip onlarla ünsiyet etmek ve onların meclislerine devam edip zikir halkalarına iştirâk etmek, büyük bir saâdetir. Bunun aksine gâfillerin meclislerine yönelmek ise, o nisbette büyük bir felâkettir. Nitekim Rabbimiz, zikir ehli sâlih mü’minlerle beraber olmayı, buna mukâbil, zikirden nasipsiz gâfillerden de uzak durmayı şöyle emretmektedir:

“Sabah-akşam Rablerine, O’nun rızâsını dileyerek duâ edenlerle birlikte candan sebât et. Dünya hayatının süsünü isteyerek

gözlerini onlardan çevirme. Kalbini Bizi anmaktan gâfil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme.” (el-Kehf, 28)

Yine bu hususta Hz. Dâvûd (a.s)un şu münâcâtı da çok ibretlidir: “İlâhî! Sen’i hatırlayıp zikredenlerin meclisinden beni ayırma! Şâyet gâfillerin meclisine gitmek istersem, ben daha oraya gitmeden ayaklarımı kır! Zira Sen’in böyle yapman, benim için büyük bir lütuftur.” (İhyâ, I, 852)

Öte yandan, Allâh’ın anıldığı zikir meclislerinin, Hak katında müstesnâ bir kıymeti vardır. Peygamber (s.a.v) Efendimiz bu gerçeği şöyle ifâde buyurmuştur: **“Bir topluluk Allâh’ı zikretmek üzere bir araya gelirse melekler onların etrafını sarar; Allâh’ın rahmeti onları kaplar; üzerlerine sekînet iner ve Allah’u Teâlâ onları yanında bulunanlara över.”** (Müslim, Zikr, 38, 39)

Yine bir gün Rasûlullah (s.a.v): “Allah’u Teâlâ, kıyâmet günü bir topluluğu diriltir ki onların yüzü nurdan parlamaktadır, inciden yapılmış minberler üzerine otururlar ve bütün insanlar onlara gıpta eder. Bunlar, ne peygamber ne de şehiddirler.” buyurmuştu.

Bir bedevî hemen dizleri üzerine çökerek: “Yâ Rasûlâllah! Ne olur onları bize anlat da bilelim!” dedi.

Fahr-i Kâinât Efendimiz şöyle îzah eder: “Onlar, çeşitli kabile ve beldelerden olup Allah için birbirlerini seven ve Allâh’ı zikretmek üzere toplanarak O’nu ananlardır.” (Heysemî, X, 77)

Yine Efendimiz (s.a.v) bir gün ashâbına zikir halkalarının faziletini beyân ederek: “Cennet bahçelerine uğradığınızda oradan hakkıyla istifâde ediniz.” buyurdu.

Ashâb-ı kirâm: “Cennet bahçesiyle neyi kastediyorsunuz yâ Rasûlâllah?” dediler.

Efendimiz (s.a.v) cevâben:“Zikir halkalarını.” buyurdu. (Tirmizî, Deavât, 82/3510)

Sahâbeden Ebû Hüreyre (r.a) da buyuruyor ki:“Yer halkı gökte yıldızları parlak olarak gördükleri gibi, gök halkı da yeryüzünde zikrullah olan evleri öyle parlak olarak görürler.” (İhyâ, I, 852)

Zikrin Hakikati

Zikrin hakikati, Allah’ü Azimüşşanı daima hatırdan çıkarmayıp zatını unutmamak ve emirlerine de sınıksız sarılmaktır.

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ ﴿٦٧﴾ **“Münafık erkeklerle münafık kadınlar birbirlerine benzerler. Onlar kötülüğü emrederler. İyilikten alıkoymaya çalışırlar. Ellerini sıkı tutarlar (Hayır yapmazlar). Allah’ı (O’na (c.c) itaati) unuttular. Allah (c.c) daonları unuttu (Hidayetinden mahrum etti). Doğrusu münafıklar hep fasıktırlar.”**(Tevbe Suresi,67)

Zikrullahı dilimizden, kalbimizden hiç çıkarmamalıyız

Hız Aîşe (r.anha) Validemizden “Peygamberimiz boş kalınca ne yapıyor?” diye sordular. Cevaben: “Her zaman zikir ile meşgul olurdu.” dediler.

“Muhakkak ki Allah’ü Teala (c.c) Hz.leri’ni zikretmek şifadır, insanları anmak ise dert ve marazdır.”

Resulü Ekrem (s.a.v)Muaz (r.a) Hz.leri’nin elini tuttu: “Ben seni severim sana bir tavsiyede bulunacağım. Her namazın arkasında sakın terketmeksizin bunu daima oku.” buyurdu. **“Ey Allah’ım! Seni zikretmek ve Sana şükretmek ve güzel ibadet etmek için bana yardım et.”** (Ahmed, Ebu Davut, Vitr 26.Nesei,60 Tirmizi, Zühd 60)

Nebiler Nebisi (s.a.v) buyurur ki: **“Ya Rabbi! Beni Sana şükreyleyen ve seni zikreyleyen ve Sana rağbet eden ve itaat eyleyenlerden kıl.”**

Resülullah (s.a.v) Efendimiz: “Bir müslüman abdestli olarak yatağına yatar da zikirle uyur ve gece uyanıp da Allah’u Zülcelalden bir istekte ve dilekte bulunursa dünya ve ahirete ait hayırlı olmak şartı ile muhakkak Allah’ü Teâlâ (c.c) Hz.leri o isteğini verir.” buyurmuştur.

Nebiler Nebisi yine bir Hadisi Şerif'lerinde buyurur ki: "Her şeyin bir cilası vardır. Muhakkak kalblerin cilası da Zikrullahtır. Zikrullahtan daha fazla kabir azabından kurtaran bir şey yoktur." Bunun üzerine ashab sordular: "Allah (c.c) Hz.leri'nin yolunda cihaddan da mı üstündür?" dediklerinde buyurdu ki: "Allah (c.c) Hz.leri'nin yolunda cihattan da Zikrullah üstündür. Ancak cihad eden kimse kılıcı kırılıncaya kadar düşmanla çarpışır, o müstesnadır."

Efendimiz (s.a.v) Ashab-ı Kiram (r.anhüma) sordular: ***"Zikir sadaka gibi belaları def eder mi?" Nebiler Nebisi (s.a.v): "Evet! Bu zikri söyleyen, beladan şeytandan zarardan zehirden akrep sokmasından bir fenalık isabetinden emin olur."***

"Bir cemaat bir mecliste oturup da zikirsiz ve salâvatsız kalkarlarsa, kokmuş eşek leşinden daha kokmuş olarak dağılırlar." (A.b.Hanbel,Müsned,2/389.515,527.Ebu Davud Sünen,,Hakim,Müstedrek,1/492.)

Diğer Hadisi Şerif'lerinde de Şahı Rusul (s.a.v) şöyle buyuruyor: "Her gece bir melek kabir halkına bağırır ve der ki: 'Ey ehli gubur (kabir ehli)! Bugün kimlere gıpta ettiniz?' Onlar da cevaben derler ki: 'Mescidlerin ehline gıpta ediyoruz, çünkü onlar oruç tutuyor biz tutamıyoruz, namaz kılıyorlar, biz kılamıyoruz ve Allah'ı Zülcelali zikrediyorlar, biz zikredemiyoruz.' buyurdular."

İmam Hasan (r.a) Hz.leri'nin Resuli Ekrem (s.a.v) Efendimiz'den şöyle rivayet ettiği nakledilmiştir: "Cennet bahçelerine doğru yarışın." Ashab: "Cennet bahçeleri nelerdir?" diye sorunca, Efendimiz (s.a.v): "Zikir halkalarıdır." cevabını verdiler.

Diğer Hadis mealinde bir kişi sordu: "Ya Resulellah (s.a.v)! Mücahidlerin hangisi üstün ve sevabı ecri en büyüktür?" Peygamberimiz (s.a.v) buyurdu ki: "Allah'ü Teâlâ (c.c) Hz.leri'ni en çok zikredendir." O sahabe tekrar sordu: "Oruç tutanlardan hangisinin sevabı büyüktür?" Yine cevap vererek: "Allah'ü Teâlâ (c.c) Hz.leri'ni en çok zikredeninin ecri en çoktur." buyurdu. Sahabe yine sırası ile namaz kılanların ve zekât Hac ve sadakadan hangilerinin sevabının çok olduğunu sordu. Hepsine Nebiler Nebisi cevaben: "Allah'ü Teâlâ (c.c)

H.z.leri'ni en çok zikredenlerin sevabı en çoktur.” buyurdu. Bunun üzerine Ebubekir Sıddık (r.a) H.z.leri, H.z. Ömer (r.a) H.z.leri'ne dedi ki: “Ya Eba Hafs, şu halde zakirler (zikredenler) hayırları toplayıp gidiyorlar.” Bunun üzerine Resuli Ekrem (s.a.v) Efendimiz, Ebubekir (r.a) H.z.leri'ni tasdik ederek: “Evet haklısın.” Buyurdu.

Müslümanın Zikirleri

Müslümanın zikri var, kalbin zikri var, ruhun zikri var. Allah'a kul olarak yaşayan Müslüman'ın her işi, her yaptığı zikirdir. Çünkü her yaptığı hayırdır. Hayırla yapılan işlerin hepsi zikirdir. Zikir sözle olur, işle olur, icraatla olur. Allah'ın kullarına faydalı olmakla olur. İnsanlara vaaz, nasihat, her türlü yardım ve hizmet zikirdir.

Kalble, ruhla, tefekkürle yapılan, iyi, hayır, faydalı, ilahi düşünceler zikirdir.

Cenâb-ı Hak: وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ Ben azimüşşan, gerek insanları ve gerek cinleri, bana kul olsunlar, ibadet etsinler, yani hayatları bana kullukla geçsin, kulların kulu olmasınlar, nefislerinin, şeytanlarının, benim düşmanlarımin kulu olmasınlar. Yalnız beni ilâh tanısinlar diye yarattım buyuruyor.

Allah'a kul olduktan sonra Müslümanın her anı zikirdir. Yaptığı işler zikirdir. Attığı adımlar zikirdir. Çoluğuyla, çocuğuyla, ehliyle, iyaliyle geçirdiği zamanlar, cemiyetle olan münasebetleri zikirdir.

Bugünün Kerameti Hizmet

Bu günün kerameti hizmettir. Bu günün velisinin, evliyasının kerametini, İslam'a yaptığı hizmetlerle ölçün. Ne yaptı, ne yapıyor. Dinimize hizmet için, Müslümanlara ne öğretiyor, ne anlatıyor, onları nereye sevk ediyor.

İslam'a hizmet edecek insanları yetiştiriyor mu? İslam'ı öğretmek, yaşatmak, yükseltmek, Müslümanları şuurlandırmak, onları müslümanca yaşatmak için ne gibi hizmetler düşünüyor, yapıyor, etrafındakileri, nelere teşvik ediyor? Vaktini, naktini din yoluna

harcıyor mu? Zahmetlere katlanıyor mu? Her gününü, her anını Müslümanca yaşıyor insanlara haliyle güzel örnek oluyor mu?

“Müslümanları, gençleri, islama bilerek, ilimle, irfanla hizmete teşvik ediyor mu? Hizmet edecek olanları itikade, sabra, sükûnete sevk ediyor mu?

Aşırılıkları, israfları, tefritleri gideriyor mu? Her hizmete gönüllü oluyor, şandan şöhretten uzak duruyor mu? Hülâsa her an hizmet için nöbete hazır bir asker mi?

İşte bu günün işi de kerameti de, dine ve Müslümanlara hizmettir. Allah ve Resulullah yolunda samimiyettir.

Her zaman ve her halde zikir

Bütün ibadetler bir tür zikirdir. Ancak asıl zikir, kalbin derinliklerine inen ve onu fetheden zikirdir. Bu zikrin sonucunda, kalp Yüce Allah'ı tanır, O'na bağlanır ve O'ndan başkasını aramaz. İşte bu hal, gerçek hürriyettir. Bütün korku ve endişelerden kurtulmak, bu dünyada huzura, ebedi âlemde de sonsuz mutluluğa ulaşmaktır.

Her insanın farklı beklenti ve endişeleri vardır. Herkes beklentilerine ulaşmak ve endişelerinden kurtulmak ister, bunun için her yolu dener.

Sonu ölüm ve son durağı ahiret olan insan için en büyük hedef, Yüce Yaratıcısı'nın hoşnutluğuna ulaşmaktır. Böylece ebedi saadet yurdu cennete girmek ve Yüce Allah'ın cemalini görmektir. Yüce Allah'ın bir kulundan razı olması en büyük saadettir. Bu nimet, cennetten daha büyüktür.

İnsanın gerçekten endişelenmesi gereken en büyük tehlike, ilâhî sevgi ve rahmetten mahrum kalıp, ebediyyen Yüce Allah'ın gazabı altında bulunmak ve O'nun cemalini hiç görememektir. Bu azap, cehennemden daha şiddetlidir. Dünyadaki bütün korkular ve sıkıntılar bunun yanında hiç kalır. Kim Yüce Allah'ın rahmetiyle bu azaptan kurtulup ilâhî himayeye girerse, o kimse hedefine ulaşmış ve gerçek zaferi ele geçirmiş olur.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz Ashabına cemaat halinde ve ferden (tek tek) telkinde bulundu. Seddat ibni Evs (r.a) Hazretleri diyor ki: “Resulûllah'ın yanında idik. Resulûllah (s.a.v) Efendimiz ‘İçinizde

garip (yabancı) kimse var mı?’ diye sordu. ‘Yok.’ dedik. Kapının kapatılmasını emretti ve ‘Ellerinizi kaldırınız, (Lâ ilâhe illallah) deyiniz’ buyurdu. Sonra ‘Allah’ım! Sana Hamd olsun ki, Sen beni bu kelime ile bas ettin (yarattın) ve onunla bana cennet vaadeyledi. Muhakkak ki Sen vaadinden dönmezsin (Hulf etmezsin)!’ dedikten sonra ‘Agâh olun. Muhakkak Allah’u Zülcelâl sizi mağfiret etti.’ buyurdu.”(İmam Ahmed bin Hanbel, Taberani)

Ferden telkini de şöyledir: “İlim beldesinin kapısı Hz. Ali (r.a.), Rasulullah (s.a.v)’in huzurunda ashabla beraber otururlarken Ya Rasulallah, anam, babam, canım, sana feda olsun, Allah’a vuslat yolunun en yakını ve kullarına en kolay geleni Allah indinde de en faziletlisini bize bildirirmisin?”

Peygamber Efendimiz (s.a.v); “Ya Ali yaklaş” dedi. “Dizlerini dizlerime daya. Gözlerini yum. Benim Cemalimi gözlerinin önüne getir. Söylediklerimi de tekrarla, “ فَأَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ” üç defa tekrarladılar.“Benim ve benden önceki Peygamberlerin söylediklerimizin eftali (Lâ ilâhe illallah) ‘tır. 7 kat gökler ve 7 kat yerler terazinin bir kefesine ve (Lâ ilâhe illallah) ta diğer bir kefesine konsa, hepsinden ağır gelir!” buyurduktan sonra “Ya Ali(k.v)! Yeryüzünde Allah diyen bulundukça kıyamet kopmaz.” buyurdu.Daha sonra dediler ki: “Ya Ali, bu zikre devam et.”

“Peygamber Efendimiz (s.a.v) Mekke’den, Medine’ye hicretlerinde saklandıkları sevr mağarasında, diz çıkmış bir vaziyette, gözlerini yumarak Hz. Ebubekir (r.a.)’in kulağına “Tevhid kelimesini” üç defa fısıldamış. Hz. Ebubekir (r.a.) kulakların duymadığı, gözlerin görmediği birçok keşf ve sırlara mazhar olmuştur.

“Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir gün Hz. Ömer (r.a.) zikre devam etmesini buyururken; “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ”ın önce ayrı ayrı “La”sını, sonra “ilahe”sini, sonra da bitişik olarak “illallah”ını üç kere söyleyerek telkinde bulunmuşlardır.”

Yine bir gün Hz. Osman (r.a.)’ın eşleri vefat edince Resulullah (s.a.v) Efendimiz taziye için Hz. Osman’a gelmiş, bir ara onu karşısına

olarak, “zihninden dünyaya ait şeyleri çıkar” dedikten sonra, hiçbir ses çıkarmadan “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ” telkin etmişlerdi. (*İbni Hanbel, Müsned, 4/124; Ariflerin Menkıbeleri, çv. Tahsin Yazıcı, MEB. Yay. S. 708-709, c. 3, 405*)

أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

“Zikrin en faziletlisi Lailahe illallah, Muhammedün Resulullah”dır. (*Cabir (r.a.) Tirmizi; R.S.T. c. 3, sh. 39, Diyanet Yay.; İbn Mace, Sünen, c. 2, sh. 1249*)

“Hâkim “Müstedrek” adlı eserinde, Evs (r.a.) rivayetinde Ubadet İbn Samid (r.a.)’ında tasdik ettiği bir hadisi şerifte “Resulullah (s.a.v) Efendimizin huzurunda bulunduğumuz sırada, buyurdular ki; “İçinizde yabancı ehl-i Kitap’tan kimse var mı? Dedi.

Ashab da: “Yoktur, ya Rasulellah” dediler. Kapıyı kapatmamızı, ellerimizi kaldırmamızı emrettiler ve “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ” deyiniz buyurdular. Bir saat kadar ellerimizi kaldırdık ve Tevhidi zikrettik. Sonra, “Elhamdülillah, Ya Rabbi, Sen Beni bu kelime ile ba’settin ve Onu emrettin ve Onunla Cenneti vaad buyurdun. Sen vaadinden dönmezsın.”

Sonra ashabına dönerek, “Mübeşşer (mutlu) olunuz. Allah’u Zülcelâl sizi bağışladı” buyurdular. (Osmanlı Tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü, c. 3, Tarikat maddesi, MEB. Yay.)

Ashabı Kiramdan Hanzale (r.a.) Rasulullah (s.a.v)’a gelerek: - Ya Rasulallah, Hanzale münafık oldu. Çünkü senin yanında bulunduğumuzda bize Cenneti ve Cehennemi hatırlatıyorsun. O esnada onları gözle görür gibi oluyoruz. Senin yanından ayrıldığımızda ise, hanım, çocuk, geçim işleriyle meşgul oluyor, birçok şeyi unutuyoruz” deyince, Allah’ın Resulü (s.a.v) buyurdular ki: “Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, eğer siz benim yanımda bulunduğunuzda elde ettiğiniz hali muhafaza edip zikre devam edebilseydiniz.

Melekler sizinle yataklarınızda ve yollarınızda musafaha ederlerdi.

Fakat “Ya Hanzale! Bazen böyle, bazen öyle olur” buyurdu ve bunu üç defa tekrar ettiler.” (Müslim, Tövbe, 12; Tirmizi, Kıyame, 59, H.No: 2514)

Allah’ın Resulü (s.a.v) Efendimiz buyurdular ki: “Allah’dan başka ilah olmadığına, Muhammed’in Allah’ın Resulü olduğuna şehadet edinceye, Namazı kılıp, zekâtı verinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum.

Bunları yaptıklarında canlarını ve mallarını Benden korumuş olurlar. Ancak İslam’ın hakkı olarak alınan kısımları hariç.” (Müslim, iman, 24-26; Tirmizi, iman, 1; Nesei, Cihad, 1; İbn Mace, fiten, 1; Buhari, iman, 17)

Resulullah (s.a.v) Efendimiz buyurdular ki: “Bazen kalbimde bir bulanıklık ve örtülü olma hali hisseder, hemen Allah’a yetmiş defa, (bir başka rivayette yüz defa) tevbe ve istiğfar ederim.”(Müslim, Zikr, 41; Ebu Davut, Vitr, 26)

Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Allah’u zülcelalin yollarda gezen ve ehl-i zikri arayan melekleri vardır. Allah’ı zikreden bir cemaat buldukları zaman birbirlerine, aradığınız buradadır, geliniz derler.” (İbn Hanbel, c. 2, sh, 359)

“Allah’ı zikretmek için toplanan bir cemaati melekler kuşatır. Onları rahmet kaplar. Üzerlerine sekinet ve vakar iner. Cenab-ı Hak da onları katında bulunan meleklerle metheder.” (Müslim, zikr, 38-39; Tirmizi, Kur’an, 10)

H.z. Ömer (r.a.) rivayet ettiği bir hadiste: Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki; “Kim okumasını adet edindiği zikrini yahut ondan bir kısmını geceleyin yerine getirmeyip uyurda sonra onu, sabah namazı ile öğle namazı arasında okursa, geceleyin okumuş, zikretmiş gibi kendisine sevap yazılır.” (Müslim; Tirmizi; Ebu Davut, Muvatta)

Ashab’dan Abdullah b. Büşr (r.a.)’ın rivayetinde bir adam Resulullah (s.a.v) Efendimize: Ya Rasulellah İslam’ın hükümleri çoğaldı. Bana çok gelmektedir, bana öyle bir şey bildir de, ben ona bağlanayım, tutunayım dedi. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v) Ona: “Dilin devamlı Allah’u Zülcelali zikrden ıslak kalsın.” (El ezkar, Nevevi; Tirmizi)

Ebu Derda (r.a.) rivayetinde de: Peygamber Efendimiz (s.a.v); Melikiniz (Rabbiniz) katında amellerinizin en hayırlı ve en verimlisini derecelerin en yükseğini, altın ve gümüş harcayıp yedirmenizden size daha hayırlısını, düşmanınızla karşılaşp onların boyunlarını vurmanızdan size daha hayırlısını bildireyim mi?

Ashab-ı Kiram, Evet, bildir ya Resulallah dediler. Efendimiz (s.a.v) de: "Allahu Zülcelali zikretmektir." Buyurdu."(Nevevi, Tirmizi; İbn Mace, Hâkim, el Müstedrek)

Ebu Musa (r.a.)'ın rivayetinde de: Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki; "İçerisinde Allah zikredilen evlerin misali ile içerisinde Allah zikredilmeyen evlerin misali, diri ile ölü'nün misali gibidir." *(Buhari, Daavat, 66; Müslim, Salatu müsaafirin, 211)*

Kalbi hastalıklara ilaçtır

Kalbin manevi hastalıklardan, mezmum sıfatlardan halas olabilmesi ve tedavisi için beş şart vardır: 1-Açlığa riayet etmek. Oruç tutmak, az yemek, 2- Seher vaktinde Allah'a dua ve niyazda bulunmak, namaz, dua ve istiğfarda huzurlu olmak. Gece ibadet etmek, 3- Kalb, Sadır ve nefiste zikri daimî sahibi olmak, devamlı zikir halinde olmak, Allah'ı çok zikretmek, 4- Salih ve sadık zatlarla sohbet etmek, 5- Kur'an'ı manasını düşünerek okumak. Bu beş şart asla ihmal edilmemelidir.

Manevi hayatın sıhhati kalbin sıhhatine bağlıdır. Kalb manevi hastalıklara uğrarsa, beden hareketleri de hastalığa tutulur. Kalbin hastalıkları ancak zikrullah ile tedavi olunabilir.

"Kalblerinde hastalık var" diye bildirilenlerin kalbleri Zikrullah'a kapanmıştır. Hastalanmıştır.

"Allah kalblerini mühürlemiştir." Kezâ "Kalbleri var ama, düşünmezler" gibi Ayeti Kerimeler kalbin hastalıklarını bildirirler.

Beş Türölü kalb vardır: 1- ÖLÜ KALB, 2- HASTA KALB, 3- GAFİL KALB, 4- ZAKİR KALB, 5- DİRİ KALB. Rabbimiz Kur'anında: Ölü kalb; "Münkir kalbidir ve inkârdadır, buna hiçbir şey işittiremezsin, kör ve sağır gibidir, ne işitir, ne görür." (Neml Sûresi 80)Hasta Kalb:"Onların kalblerinde, fisku fücür, nifak, hased, kin, husumet, ucub, kibir, gurur, riya, fitne, fesad gibi hastalıklar vardır, Allah'da onların yalan söylemeleri sebebiyle hastalıklarını artırmıştır." (Bakara Sûresi,10) Gafil Kalb: "Yemin ederim ki, cin ve insanlardan bir

çoğunu cehennem için yarattık, zira onların kalbleri vardır fakat hakkı anlamazlar, gözleri vardır fakat hakikati görmezler, kulakları vardır fakat hakkı duymazlar, işte onlar hayvanlar gibi, hatta hayvanlardan da aşağıdırlar ve onlar gafillerin ta kendileridir" (*Araf sûresi, 179*) demektedir.

İşte bu kalb hastalıkları ancak ÎMAN ve ZİKİR ile tedavi olabilir Zakir Kalb: "Allah'ın zikriyle ve nuruyla nurlanmış kalb'dir. "De'ki, Ey Rasûlüm, Allah istediğini şaşırtır fakat kendisine kalbi ile bağlanmış ve dayanmış olan kimseyi de hidayete erdirir. Bunlar Allah'ın zikri ile kalbleri huzura ve itmi'nana (eren) kavuşan mü'minlerdir. Evet iyi bilinki kalbler ancak Allah'ı anmakla huzur ve sükuna kavuşur." (*Rad Sûresi, 27-28*)

Diri kalbe gelince, Allahı çok zikir ede ede, bütün Letaifi, nefsi ve bedeni huzura ermiş olanların, her türlü hastalıklardan kurtulananların kalbi. İnsanın kalbinde bulunan kin, haset, kibir, öfke gibi bütün hastalıkların ilacı Allah'ın zikridir. Diğer organların Allah'ın zikrini yapmaları da kendilerine emredilen emir ve yasakları yerine getirmeleridir.

Ölüm, ölü kalbli, hasta kalbli, gafil kalbli kimseler için pek zordur, bunlara ölüm meleği gelirken, ruhları çıkarılırken, çektikleri sıkıntıdan dolayı, ölümü istemezler. Hâlbuki mü'minler ölümden korkmaz. Çünkü mü'min Allah'a kavuşacak, kim Allah'a kavuşmak isterse Allah da ona kavuşmak ister. Kim de Allah'a kavuşmak istemezse Allah da ona kavuşmak istemez. Kâfirlerin ruhları pis kokularla çıkar, mü'minlerin ruhu da misk kokularıyla çıkar.

İmamı Şafii(r.a), daima kalben Allah'ı zikrettiği gibi diliyle de zikrediyordu. Bir gün, bıyıklarını kısaltmak için berbere gitmişti. Tabi zikirle meşgul olduğu için dudakları kıpırdıyordu. Berber;" Ey imam! Dudaklarını kıpırdatırsan, dudağını kesebilirim", deyince; İmam Şafii;" Senin dudağımı kesmen, benim bir an Allah'u Zülcelal'in zikrini terk etmemden daha iyidir," diye cevap vermiştir.

İşte, hakiki olarak Allah'u Zülcelal'in zikrini yapmak böyledir. Biz de her ne kadar böyle yapamıyorsak da hiç olmazsa zikre olan

ilgimizi devam ettirelim. Belki Allah’u Zülcelâl kalbimize bakıp samimiyetimizi görürse o lezzeti bize de nasip eder.

Hangi durumda Hangi zikir yapılır?

Her meşru işin başında; “Bismillahirrahmanirrahim” demelidir. Her işin sonunda “Elhamdülillah” demelidir. Bir şeye hayret ettiğinde “Subhanellah!”; hoşumuza giden bir şey gördüğümüzde “Maşaallah”; ne dünyasına nede ahiretine hiçbir faydası olmayan bir iş yaptığında ya da bir söz söylediğinde **“Estağfirullah”**; herhangi bir işi daha sonra yapacaksa **“İnşaallah”**demelidir. Başına bir bela veya musibet geldiğinde; **“La havle vela kuvvete illa billahi’l aliyyi’l azim”**; bir musibet veya vefat haberi duyulduğu zaman **“İnna lillahi ve inna ileyhi raciun”** (Biz Allah içiniz, Allah’a döneceğiz) demelidir.

Gece gündüz, nerede olursa ve ne yaparsa yapsın; **“La ilahe illallah Muhammedun Resulullah”** demelidir. İşte insan, bunları yapmak suretiyle, Allah’ın zikrini kalbine ve ruhuna yerleştirebilir.

Cemaatle Zikrullah

Bir kişi Resulullah (s.a.v) Efendimiz’e gelmiş şikâyet ederek: “İbni Revaha (r.a) çok zikir meclisi kuruyor, Ashab’ı (r.a) toplayıp zikir yaptırıyor demiş. O zaman Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “Allah (c.c) Hz.leri, İbni Revaha’ya Rahmeti ile muamele eylesin.” buyurmuştur. Çünkü Allah’ın meleklerle karşı zikir meclislerini ve bu meclisi tertib eden Adullah İbni Revaha (r.a) Hz.leri’ni ona benzer bahtiyar kullarını Mucizel Beyanında şu şekilde medhü sena ederek Resul’i Azamında beyan ediyor: “Habibim! Sabah ve akşam Rablerini zikreden sahabelerinle sen de otur. Onlarla zikre devam ve sabret.” buyurmakla, bu sabah ve ikinci namazlarından sonra cemaatle zikir yapan sahabelerin içlerine Peygamber (s.a.v) Efendimiz’in de teşrif edip onların zikrine katıldığını görmekle bu sahabelerin kalblerini takviye, neşe ve şetaetlerini arttırmak ve böylece bu iki kıymetli ve azim sevabı olan vakitlerin faziletini elde etsinler diye Cenab-ı Hak Celle ve Ala Hz.leri, Resulullah (s.a.v) Efendimiz’e de onların aralarına katılmasını Ayet-i Kerime’siyle emir buyurmuştur. Bundan

sonra sabah namazını müteakip mescitten ayrılmayıp zikirle meşgul olan cemaatin tam bir hac sevabı kazanacakları ve günahlarının tamamıyla af edileceğine dair müteaddit Hadis-i Şerifler rivayet edilmiştir.

Bir gün Abdullah İbni Revaha (r.a) Hz.leri Ashab'dan topladığı bir cemaate mescitte zikir yaptırıyordu. Resulüllüh (s.a.v) Efendimiz bunlara uğradı, buyurdu ki: “Ey cemaat! Sizler öyle bir cemaatsınız ki, Cenab-ı Hak: ***‘Sabah ve akşam beni zikreden kimselerle sen de otur onlarla zikret ve sabret.(Kehf Suresi 28)*** Ayet-i Kerime’sini sizin sebebiniz ile inzal etti.” Sonra halka kurarak oturmuş cemaata: “Sizi burada oturtan sebep nedir?” diye sordu. Onlar: “Bizi İslam’a hidayet etmesi ve onu bize ihsan etmesine karşı Rabbimizi zikir ve O’na hamd edelim diye oturmuş bulunuyoruz.” dediler. Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz de: “Allah (c.c)ın hakkı için söyleyin, sizi burada toplayıp oturtan sadece bu mudur?” diye sordu. Devamla dedi ki: “Ben size şüphe etmiş olduğum için yemin teklifinde bulunmuş değilim. Bana Cebrail (a.s) geldi ve Allah-ü Teâlâ (c.c) Hz.leri’nin sizinle meleklerle karşı iftihar ettiğini gerçekten bana haber verdi.” buyurdu. *(Sahihi Buhari, Müslim. Riyazus Salihin.)*

Onun için aziz kardeşim! Mümkünse Zikrullahı hiç dilinden kalbinden ve azalarından hiç düşürme ki, selamete eresin. Nebiler Nebisi (s.a.v) buyurdu ki: “Dilleri Allah-ü Teâlâ (c.c) Hz.leri’nin zikriyle devamlı meşgul olan kimseleri, Cenab-ı Hak (c.c) Hz.leri, yüzleri güler olduğu halde cennetine koyacağını beyan buyurmaktadır.”

Hasan Basri (r.a) Hz.leri de buyurdu ki: ***“Allah-ü Zülcelalin en sevgili kulları, kalbleriyle ittika eyleyen ve çok zikir yapan müttekilerdir.”***

Ebu Ali Ed-Dekaik(k.s)de:”Zikir velayetin sancağıdır. Zikirde muvaffak olan kimselere velayet sancağı verilir. Muvaffak olmayanlara veya zikre devam etmeyenlerden de bu sancak geri alınır.”Buyurur.

Zünnun-i Mısri (r.a) Hz.leri de derler ki:“Yüce Allah zikirle vasıflanmaktadır. Bu sebeble zikir fikirden daha faziletlidir. Bir zikir için zikirden kesilmesi, uzaklaşması azapların enbüyüğüdür.” Zikir sadece bu ümmete nasip olan bir özelliktir.“***Dünyanın bütün güzelliği, ancak O’nun (c.c) zikriyle; ahiretin güzelliği de, Cenab-ı Hakk’ın (c.c) affıyladır. Cennetin güzelliği ise Cemalüllahu rü’yetledir (görmektedir.)***”

Ey Hakk’a süluk eden! Malumun olsun ki, zikrolunan mertebeler ve makamlar hiç bir veçhile hâsıl olmaz, ancak bir mürşidin eliyle tevbe edip telkin almak ile hâsıl olur. Yani bir Mürşid-i Kâmilin elini tutup can-ü gönülden ona teslim olmak ve emirlerine tam inkiyad ile münkad olup ve dünyanın fani zevklerini terk edip Cenab-ı Hakk’ı kalben zikreylemekle hâsıl olur. Yoksa lisanen tevbe edip kalbin dünya ile meşgul bulunur ise matlub husule gelmez. Bunun için buyurulmuştur ki: “Nefsini bırak ve gel.” Nitekim Cenab-ı Hak“**Onları takva kelimesine terğib et.**”(Fetih Suresi 26) buyurmıştır. Müşarünileyh Hazeratı bu Ayet-i Kerime’yi delil olarak zikretmektedir ve Allah (c.c) Hz.leri’ne süluk eden kimseler, mutlaka masivadan alakayı kesip, tam huzura erişmek için, takva yaşamaya devam etmelidir ki, muradına nail olsun.

Camilerde cehren yapılan zikir halkaları nafile namazlar gibi değildir. Bu zikir meclisleri men edilemez, çünkü bunları yasaklayan kimselerin Bakara Suresi. 114’te beyan edilen zalimlerden olacağı bildirilmiştir. Bundan sakınıp camilerde kurulan zikir meclislerinin yasak edilemeyeceğini bu Ayeti Kerime açıkça beyan etmektedir.

Zikrullahda Devamlılık

Allah’u Zülcelalin zikri, kalbin nuru, gözün ışığı, ruhun kuvvetidir. Zikre devam edenin kalbi mamur fiil ve ahlakı güzel, ruhu sevinçli olur. Zikir ruha hidayet, her derde ilaçtır. Zikri Allah (c.c) olanın fikri de Allah (c.c) olur ve ruhu uyanık olur. Zikrin gerçeği, kalbi Allah (c.c) Hz.leri’nden gayrisinden temizlemektir.

Zikre devam, Cenab-ı Hakk'ın sevgisini artırır. Allah'ı Zülcelalin zikri, dilden kalbe, kalbden ruha ulaştığı gün, devamlı olarak kalbin çalıştığı zaman, veli mertebesine çıkmıştır. Sahabe-i Kiram'dan, Âlemlerin Efendisi (s.a.v) Efendimiz'den Cennet bahçesinden maksadın ne olduğu izah edilmesi istendiğinde, **“Zikrullah, Zikir halkaları cennet bahçeleridir.”** buyurmuştur. (Tirmizi, İmam-ı Ahmed Müsned.)

Hal böyle iken, bazı kimseler halka halinde zikir yapılmasını Sultanül Enbiya (s.a.v) Efendimiz'e muhalifmiş gibi göstermeye çalışmaktadır. Böyle hürmetsizlikte bulunan kimselerin basiret gözünü Mevla açsın, günahını af buyursun.

Hasan-ı Basri (r.a) Hz.leri'nden şöyle rivayet edilir: **“Zikir ikidir. Birincisi, kendinle Allah (CC) Hz.leri arasında Allah (CC) Hz.leri'ni anmaktır. O ne güzel bir zikirdir ve ecri ne kadar büyüktür. Buna ruh ve kalbin zikri denir. Bundan daha üstün olan ikincisi, Allah (CC) Hz.leri'nin haram ve yasakları ile karşılaşınca Allah (CC) Hz.leri'ni hatırlamak (anmaktır).”**(Allah'ı Niçin Anıyoruz?)

Ümmü Seleme (r.anha) Annemiz diyor ki: “Bana Resulullah (s.a.v) Efendimiz: ‘Allah (c.c) ı çok zikret. Zira muhakkak ki, Allah'ın huzuruna O'nun zikrinden çok daha fazla sevdiği bir şey ile gelemeyeceksin.’ buyurdu.”(Riyazus-Salihin. Sahih-i Buhari)

Resulullah (s.a.v) Efendimiz buyurur ki: “Allah'ı Zülcelalin zikredildiği her mecliste melekler bulunur ve “Çok yapın. Allah (c.c) size ihsanını ziyade eder.” derler. Onlar kanatlarını yayıp havalandıklarında zikir de aralarında onlarla birlikte yukarı çıkar.”(Ramuzul Hadis. sh.421.No: 4247)

Yine buyururlar ki: “İnsanların en yüksek dereceli olanları, Allah'ı Zülcelali çok zikredenlerdir.”(Ramuzel Hadis. sh..111. No:1027)

Zikrullah kalbin gıdası, ruhun devası, fikrin cilasıdır. İnsan, cesed ve ruhun imtizacı ile meydana gelmiş, bütün canlıların üstünde akıllı bir varlıktır. **Cesedin gıdası ekmek ve su, ruhun ve kalbin gıdası “Huu” Esmasıdır.** Yani O'nu anmaktır. O'nun (c.c) zikri ile kalb rahat, yüz güzel, göz nurlu, zihin şuurludur. Ruhsuz cesed nasıl

kokup dağılmaya mahkûmise, zikirden mahrum bir kalb de ızdırab heyecan, gadab, kin ve kötü düşüncelerle perişan olur. Yine Nebiler Nebisi (s.a.v) Efendimiz buyurdu: ***“Allah’ın zikrini çok yapmayan imandan yoksun olur.”(Allah’ı Niçin Anıyoruz?)***

Cafer-i Sadık (r.a) Hz.leri başka bir yerde de şöyle buyurmaktadır: “Allah’u Zülcelali zikretmekten başka her şeyin bir haddi ve sınırı vardır. Ancak Cenab-ı Hak’ın zikretmenin bir haddi ve sınırı yoktur. Allah’u Zülcelâl bir takım farizaları vardır ki, her kim onları yaparsa sınırları odur. Her kim Ramazan ayının orucunu tutarsa onun sınırı odur. Hac da sınırlıdır. Her kim hac merasimlerini yerine getirirse onun sınırı da odur. Ancak Allah’u Zülcelali zikretmenin bir sınırı yoktur. Cenab-ı Hak onun azına razı olmamıştır. Ona son bulacağı bir sınır da bırakmamıştır.” Daha sonra şu Ayet-i Kerime’yi okudu: ***“Ey iman edenler, çokça Allah(c.c) ı zikredin. Ve O’nu sabah ve akşam tesbih edin.” (Ahzab Suresi. 41-42)*** ve sonra da: “Cenab-ı Hak, bu ayette zikir için belli bir miktar tayin etmemiştir.” buyurdu. Daha sonra şöyle devam etti: “Babam İmam-ı Muhammed Bakır (r.a) Hz.leri çokça zikrederdi. Ben O’nunla birlikte yürürken O,Allah(c.c) ı zikretmekteydi. O’nunla yemek yerken O zikrederdi. Hatta halk ile konuştuğu zamanda bile Allah’u Zülcelalin zikrinden gafil değildi. Dili ağzına yapıştığı halde dahi ‘Lâ İlahe İllallah’ dediğini görüyordum. Sabah namazından sonra bizi etrafına toplayarak güneş doğuncaya kadar zikretmemizi emrederdi.” Sonra da şöyle devam etti: “Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: ‘Size her amelden daha fazla derecenizi yükseltecek, Allah (c.c) yanında her şeyden daha temiz ve daha sevgili olan, sizin için dirhem ve dinardan daha iyi ve hatta Allah (c.c) yolunda düşmanlarınızla cihad etmekten daha faziletli olan amellerin en iyisini haber vereyim mi?’ Ashabı: ‘Buyur ya Resulullah (s.a.v)!’, diye arz edilince, O: ‘Allah (c.c)’ı çokca zikredin.’ diye buyurdu.”

Cafer-i Sadık (r.a) Hz.leri daha sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: “Adamın biri Resulullah (s.a.v) Efendimiz’in huzuruna çıkarak: ‘Mescid ehlinin en üstünü kimdir?’ diye arzetti. Resulullah

(s.a.v) Efendimiz: ‘Allah (c.c)’ı diğerlerinden daha fazla zikreden kimsedir.’ cevabını verdi. Resulullah buyurmuştur ki: ‘Her kimin zikreden dili varsa, dünya ve Ahiretin hayırı ona verilmiştir.’ (*Vesail-C.4, S.1181*)

Allah’u Zülcelâl, dilimizden zikrini, fikrini ve şükrünü, kalbimizden de aşkını, muhabbetini, Muhabbet-i Resulullah’ı almasın ve bizleri Şefaati Resulullah’tan ve Himmet-i Evliyaullah’tan ayırıp da mahrum etmesin. Her dem O’nun zikri ile meşgul olanlardan eylesin.

Ey müslüman! Sen sana emanet olan iki şeye sımsıkı sarıl. O emanetin birisi Kur’an-ı Kerim, birisi de Hadis-i Şeriftir (Sünnet-i Resulullah (s.a.v). Bu iki emanete sımsıkı sarılırsan ebedi âlemde mahrum olmazsın. Yol kesicilere sakın aldanmayasın. Dünya menfaati için dinini satanlara aldanma. (*Muvatta, İmam-ı Malik*)

BELLİ VAKİT VE MEKÂNLARDA YAPILAN ZİKİRLER

Zikri Mukayyed:

Her namazın arkasından çektiğimiz **33 defa tesbih** (*Subhanellah*), **33 tahmid** (*Elhamdülillah*), **33 tekbir** (*Allahu ekber*)’lerle, misafir giderken, yemek yerken, su içerken, nikâh kıyılırken, şiddet ve felaket ve kuraklık zamanlarında, hastalık ve ölüm halinde, cum’a günü ve gecesi, yeni ay görülünce, iftar zamanında, Hac ve Umre zamanında bir hastalık bir felaket görüldüğünde buna benzer hallerde yapılan zikirlerle **zikri mukayyed** derler. Yani bu zikirler öyle zamanlara mahsustur.

Mutlak Zikir ise hiçbir zaman ve mekân ve hadiselerle alakası yoktur. Onu kişi Allah’a yakınlık (kurbiyyet) kasdıyla her yer ve zamanda yapması gerekir. Hatta yolda yürürken, otomobilde, trende, uçakta, vapurda otururken, yatarken, hatta uyuyuncaya kadar yatakta bile zikrullah ile meşgul olmaya **Zikri Mutlak** denir.

Peygamber (s.a.v) Efendimizin güzel adetlerinden birisidir. Efendimiz (s.a.v) her yer ve zamanda her halde Zikrullahdan uzak kalmaz Allah'ı anardı.

Ashab'dan Abdullah Büşr (r.a.) hazretleri der ki: Bir adam Resulullah (s.a.v)'in huzuruna gelerek dedi ki; "Ya Resulullah, islâmın emirleri bana çok geliyor. İhtiyarlığımdan mı? Yoksa takatsizliğimden mi? Bunların hepsini yapmaya gücüm yetmiyor.

Mesele, çok nafile namaz kılamıyorum. Çok nafile Oruç tutmak, Kur'an okumak, Sadaka vermek gibi şeyleri fazla yapamıyorum. Bana benim yapabileceğim bir şey bildiriniz de onu yapayım" dedi.

Bunun üzerine Resulullah (s.a.v) Efendimiz: "Dilin Zikrullahdan kesilmesin. Yani Allah'u Zülcelali devamlı zikret, an, gafil olma. O sana yeter." buyurdular.

Hz. Aişe (r.a.) validemiz buyururlar ki: Resulullah (s.a.v) daimi surette Allah'u Zülcelali zikrederdi. *(Buhari)*

Bu sebeptendir ki, Resuli Ekrem (s.a.v) Efendimiz her zaman, çeşitli zikir, tesbih, tehlil ve istiğfarlara devam etmemizi tavsiye buyurmuşlardır.

İbn-ı Abbas (r.a.) der ki: Cenâb-ı Hak, farz kıldığı bütün ibadetleri birer vakitle ve birer hududla tayin buyurmuşlardır.

Mesela: Namazlar, ne kadarsa o kadardır. İki rekât üç olmaz. Dört rekât da beş olmaz. 5 vakit namazda 6 vakit olmaz. Hac başka vakitte olmaz. Oruç Ramazandan başka ayda olmaz. Sonra bunların özür hali kabul edilir. Ayakta duramayan oturarak kılar. Buna gücü yetmezse yatarak kılar. Su olmazsa teyemmüm eder. Orucu tutamayacak kadar özrü varsa fidye kabul olur.

Lakin zikrullahı hiçbir vakit hudut tayin etmeden her zaman zikrini ifâ etmeyi emretmiş, onu terke hiçbir surette izin vermemiştir. Meğerki aklı olmaya.

Her halde, karada, denizde, havada, seferde, hazaarda, zenginlikte, fakirlikte, sağlıkta, hastalıkta, gizlide, aşıkâarda her halukarda yapılabilir.

HER NAMAZIN ARKASINDAN YAPILAN ADEDİ BELLİ OLAN ZİKİR, TESBİH, TAHMİD VE TEKBİRLER

Ebu Hureyre (r.a.) der ki; Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Her kim namazların arkasında 33 tesbih, 33 tahmid, 33 tekbir getirip, sonunda yüzüncü olarak لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ derse, onun günahları ve hataları denizlerin köpükleri kadar dahi olsa Allah onu mağfîret eder.” (Müslim)

Yine Sa’d bin Ebi Vakkas (r.a.) rivayet ettiği hadis de: “Biz Resulullah (s.a.v) Efendimizin huzurlarında oturuyorduk. Buyurdular ki, “Her gün bin hasene kazanmaktan aciz mi olursunuz?” Bu soru üzerine cemaatten biri “Bin hasene nasıl kazanılır?” diye sordu. O zaman buyurdular ki: “Yüz kere tesbih etmek suretiyle, yani yüz kere Sübhanallah diyen kimseye bin hasene yazılır ve bin günahı afv olunur” buyurdular.

Yine Resulullah (s.a.v): -“Ey İnsanlar! Allah’u Teâlâ’ya tevbe ve istiğfar ediniz. Ben de günde yüz kere istiğfar ediyorum.” buyurdular. Resulullah günde yüz kere istiğfar ederse, bizler artık nasıl davranmamız gerekir sizlerin takdirine bırakıyorum.

Zira kim bir şeyi çok severse onun adını çok anar.

Nebiler Nebisi (s.a.v) Efendimiz yine buyururlar ki: “Her kim sabah namazını cemaatle kıldıktan sonra güneş doğuncaya kadar Zikrullah ile meşgul olarak namazgahta oturur, sonra kalkıp iki rekat namaz kılsa, o kimse Hac ve Umre sevabına nail olarak kalkar.”

Bütün bunlardan anlaşıldı ki, ruhi hastalıkları ve kalbi, kötülükleri ortadan kaldırmanın çaresi, yalnız lisanla değil, bilakis murakabe, tefekkür ve tezekkür olduğu bütün tasavvuf imamlarınca üzerinde ittifak edilen bir husustur.

ZİKRULLAHIN FAYDALARI

1-Hiçbir topluluk yoktur ki, Allah’u Tealayı zikir ettikleri vakitte melekler o zikir meclisini tavaf etmesinler ve rahmeti ilahiye onları kuşatmasın ve üzerlerine rahmet sekine inip Hak Subhanehû ve Teâlâ o cemaati kendi indindeki meleklerine övmesin, bu mümkün değildir.

2-Her kim ki Kur’an-ı Kerimi okuması veya zikrullah ile meşgul olması sebebiyle hacetlerini istemeğe vakit bulamazsa Allah’u Zülcelâl o kimseye, diğer dua edip yalvaranların istediklerinden daha fazlasını ve efdalini istemeden verir.

3-Kıyamet gününde toplanan halkın arasından kerem ehlinin bilinmesi, Muradı ilahi olarak emr olunur. Diyen Peygamber Efendimiz (s.a.v)’e, Ashabı Kiram “Bu kerem ehli kimlerdir? Ya Resulallah” diye sordular. Cevaben: “Onlar camilerde Allah’ın zikri için toplanan müminlerdir” buyurdular.

4-Resulullah (s.a.v) bir cemaate uğradı. Onlara niçin toplandıklarını sordu? Onlar da: Allah’u Tealayı zikir ve tahmid için” dediler. Efendimiz (s.a.v): Cebrail (a.s.) geldi ve bana haber verdi ki: “Allah’u Zülcelâl sizlerle iftihar ediyor, meleklerine sizleri övüyor.” buyurdular.

5-Bir cemaat ki, Allah’u Zülcelali zikir için toplanırlarsa, muhakkak semadan münadiler seslenip “mağfiret olundunuz ve günahlarınız, hatalarınız hasenata, iyiliğe çevrildi, affedildiğiniz halde dağılımız” derler.

6-Selmanı Farisi (r.a.) bir toplulukla beraber zikir ederlerken Resullullah (s.a.v) Efendimiz onların yanına uğrar. Onlar Resulullahı görünce zikri bırakırlar. Resulullah (s.a.v) sorur: Ne diyordunuz? Onlar da: “Allah’ı zikir ediyorduk” dediler. O zaman Efendimiz: “Rahmeti ilahiyenin nazil olduğunu gördümde sizlerin aranızda girmeye istidim. Ümmetimden müttaki bir zümre ile beraber bulunmayı ve onlarla birlikte nefsimi sabretmesini emr eden Allah’u Zülcelale hamd ederim ki, bana ümmetimin zâkir ve sâbirleri arasında olmamı emr buyurdular. Lütuf ve ihsan ettiler.” buyurdular.

İBNİ KAYYIM'İL ÇEVZİ HAZRETLERİ ZİKRİN FAYDALARI HAKKINDA ŞÖYLE DİYOR

1-Zikir Şeytanı kovar. Onun belini kırar. İşe yaramaz hale getirir.

2-Allah'u Zülcelâl, zikreden kulundan razı olur.

3-Zikir kalpten gam, kaygı, pussa ve kederleri giderir.

4-Zikir kalbe ferah, sürur ve genişlik verir.

5-Kalbi ve yüzü nurlandırır.

6-Kalbi ve bedeni kuvvetlendirir.

7-Rızkı celbeder. Cenab-ı Hak esbabını halk ile kolaylıkla merzuk olur.

8-Zikir sahibine mehabet, halâvet ve güzellik parlaklık verir.

9-Ruhu İslam olan zâkire Allah'u Teâlâ sevgisini ihsan eder. Her şeyin bir sebebi vardır. Muhabbeti ilahiyeye sebep de zikrullahın dil ve kalble devamıdır. Zikrullah muhakkak ki muhabbetullahın kapısıdır.

10-Zikir, mürakabeyi, tefekkürü, düşünmeyi getirir. Taki ihsan kapısından içeri sokar. İhsan ise en yüksek makamdır. Sanki Allah'u zülcelali görüyormuş gibi ibadet eder. Zikrullahdan gafil kalanların, ihsan makamına yükselmelerine yol ve nasipleri yoktur.

11-Zikrullah sebebiyle kalbinde büyük bir Marifeti ilahiye kapısı açılır ve zikrini artırdıkça Marifetullah da o nispette artar.

12-Zikir zâkirin kalbinde Allah'u Azimüşşanın heybet azamet, iclal ve ta'zimini artırır. Bu hal, zikrin kalbi ve bütün vücudu istilası sebebiyle hâsıl olur.

13-Zikir, Allah'a tevbeye yöneltir. Kalbe tesir eder. Sığınağı, iltica yeri ve kalbin kıblesi olur.

14-Zâkir, zikri kadar Allah'a kurbiyyet hâsıl eder.

15-Zikir kalbin hayatiyetini artırır. Zikir kalp için çok lazımdır ve ona muhtaçtır. Balığın suya muhtaç olduğu gibi.

16-Zikrullah kalbe cila verir. Paslarını giderir. Kalbin pası, gaflet ve hevasına uymak, cilası da, tevbe istiğfar ve zikrullahtır.

17-Zikrullah hata ve günahları siler. Çünkü إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُرْهِبَنَّ السَّيِّئَاتِ “Şüphesiz ki güzel ameller, kötülükleri giderir” buyurmaktadır.

18-Zikir, kul ile Hakk arasındaki haşyeti ve korkuyu giderir ve Hak Sübhanehu ve Teâlâ hazretleriyle ünsiyet peyda eder.

19-Kul, Allah’ı genişlik ve rahatlık zamanında zikir ederde sonra ona bir darlık veya sıkıntı gelip, Hakk’a yalvarmağa başladığı zaman, melekler ona yardımcı olurlar.

20-Zikir, kulu ilahi azaptan kurtaracak yegâne bir ibadettir.

21-Zikir, dilin gıybet, nemime, yalan, fuhuş ve boş faydasız sözlerden korunmasına sebep olur. Zikirten mahrum olanlar ise elbette bu gühanlara düşerler. Bunlardan kurtuluş, ancak Zikrullah ile kabildir. Her kim dilini ve gönlünü zikrullaha alıştıırırsa, kendisini her türlü felaketlerden korumuş olur.

22-Zikir meclisleri, Meleklerin de bulunduğu meclislerdir. Gaflet içinde boş ve faydasız sözlerle sahne olan meclisler şeytanların meclisleridir. Sen hangisini seçersen, Ahirette de onlarla haşrolursun.

23-Cennetin ağaçları, yapılan zikir ve tesbihlerle vücuda gelir.

24-Zâkir kullara verilen büyük ihsan ve dereceleri başka amellerle elde etmek mümkün değildir.

Her kim günde yüz defa لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ derse on köle azad etmiş gibi yüz hasene yazılır ve yüz günahı silinir. O gün akşama kadar şeytanın şerrinden muhafaza olunur. Ondan daha efdal bir amelli kimse olmaz. Ancak yüzden fazla tespih ve tevhit yapanlar müstesna.

Ve yine her kim hergün yüz kere سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ derse, günahı denizköpükleri kadar çok da olsa yine afv ve mağfiret olunur. Bu ne büyük bir nimet ve Allahın ihsanı.

Ey mü’min kardeşim kim ne derse desin, sakın Allah’u Zülcelali unutanlardan olma ki, kıyamet gününde sen de unutulanlardan olmayasın.

25-Şu bir hakikattir ki, Zikrullah her tarikatta ve tasavvuf ehlinin indinde, bütün usul ve kaidelerin ve edeblerin başıdır. Velayet

alametidir. Her kime Zikrullah kapısı açılır, hiç şüphesiz ona, Allah'ı Zülcelalin huzuruna dâhil olunacak bütün kapılar açılır.

Öyle ise sen de temizlen ve Rabbin huzuruna gir. Her istediğini orada bulursun. Rabbin bulan her şeyi bulur. Allah'ı unutan her şeyden mahrum kalır.

26-Allah'ı Zülcelalin müttaki kullarından en çok ikrama layık olanı, dilleri Allah'ın zikriyle meşgul olanlardır.

Zira bunlar Allah'ın emir ve nehiyelerine herkesten daha çok dikkatli olmakla beraber, onun zikrini de dillerinden bırakmamayı kendilerine şiar edinmişlerdir. İşte takva böyle olur. Takva ise insanın Cennete girmesine ve Cehennem den kurtulmasına sebeptir.

Zikrullah ise kulu, Allah'ı Zülcelale yakınlaştırır. Mertebe ve derecelere ulaştırır.

27-Muhakkak ki bir beşer olarak kalplerde kasvet, (katılık) zulmet (merhametsizlik) gibi arızalar olur. Gerek hata ve kusurlarımızdan ve gerekse başka bilmediğimiz sebeplerden dolayı arız olan bu sıkıntıları zikrullahtan başka hiçbir şey gideremez, yumuşatamaz ve nurlandırıp parlatamaz.

Onun için kararan, sıkılan kalplerimizi, ancak zikrullah ile aydınlatır, parlatır, temizleriz.

28-Zikrullahta kalplere şifa vardır. Kalbin yegâne ilacıdır. Gaflet ise kalbin hastalığıdır. Hasta kalplerin devası ve şifası zikrullahtır.

ZİKRİN PSİKOLOJİK FAYDALARI

Her çeşit ibâdet ve zikir, insanı Rabbine yaklaştırır. Kendisinin O'nun koruma ve gözetiminde olduğu duygusunu verir; bağış umudu güçlenir, içinde gönül rahatlığı oluşur, üstüne sekînet ve huzur iner. 28) الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

"İyi bilin ki kalpler, ancak Allah'ın zikriyle tatmin olur, huzur bulur." (Ra'd Suresi, 28)

"Allah'i çok zikredin; umulur ki bu sâyede kurtulursunuz." (Cum'a Suresi, 10).

Rasûlullah (s.a.v) de, Allah'ı zikretmenin insanın içinde huzur ve sükûnet yaydığını dile getirmiştir: **"Bir topluluk Allah'i zikretmek üzere oturlarsa, melekler onları kuşatır, rahmet onları kaplar, üzerlerine sekine (huzur, feyiz) iner ve Allah onları yanındakilere (meleklerle) zikreder."** (Müslim, Zikir 25, 30, hadis no: 2689, 2700, 4/2069; Tirmizî, Deavât 7, hadis no: 3375)

İnsanın huzur ve sükûna erebilmesi için, mutlaka vücudun kontrol mekanizması durumunda olan kalbin mutmain olabilmesiyle mümkündür. إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُتَالَىٰ يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿142﴾

Bunun içindir ki, karakersiz, kişiliksiz, renksiz kişiler, ya da ikiyüzlü, iki kişilikli, çifte standartlı olan yahûdiler, Allah'ı yeterince zikretmez, gerektiğinden çok az zikrederler (Nisâ Suresi, 142). Allah'ı zikretmeyen kâfir veya gâfiller, dünyada da ızdırap ve stresden, bunalım ve şikâyetlerden kurtulamaz, huzûr-i kalp denilen saâdeti yakalayamaz. Ve esas mutluluğun âhirette olduğunu bilen ve unutmayanlar için, bu istekleri de zikir sâyesinde olacaktır:

"Allah'i وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿35﴾ çok zikreden erkekler ve zikreden kadınlar için Allahbir magfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır." (Ahzâb Suresi, 35)

Şeytanın vesvese ve tuzaklarına, haramları güzel gösterip mü'mine Allah'ı ve kendisinin müslümanlığını unutturmasına karşı en etkili silâh; kişinin diliyle, kafasıyla, gönlüyle ve her organı aracılığıyla yaptığı eylemleriyle zikretmektir. Allah'ın zikri, kulunu kendine yaklaştırır, onu gözetimine alır, nimet ve rızâsıyla dolar, kendini güven ve huzur duyguları kaplar. Zikir, kesinlikle ruhu canlandırır. Allah'ın rızâsı ve bağıışı yolunda umudunu güçlendirir, rahatlama ve mutluluk duyguları verir.

Rasûl-i Ekrem (s.a.v): "Allah'ı zikredenle zikretmeyen, diri ile ölü gibidirler." (Buhârî, Deavât 67) Zikir, stres ve kaygıya sebep olan anlayışve psikolojiyi giderir. Kalp, âdeta Allah'ı zikretmek için

yaratılmıştır. Zikir, kalbin kasvetini, katılık ve karanlığını giderir; Gam ve kederi, hüznün ve tasayı, gönül darlığı ve cansıkıntısını dağıtır. Allah'ı zikreden insan, nimetlerin farkına varıp şükreden insandır, zikir ve şükrü yüzünden anlaşılan, devamlı tebeessüm içinde olan kimsedir.

Kalplerin ancak Allah'ı zikretmekle tatmin olabileceğini bildiren Ra'd sûresi 28. âyetini açıklarken,: "Âyette yer alan "zikir" kavramı, Allah'ı anmak ve düşünmek mânâlarını ifade etmektedir. İnsanın Allah'ı düşünmek üzere yoğunlaşması, kalpte bazı değişimleri meydana getirmektedir. Bu değişimlerin en önemlisi, en derini ve en kalitelisi, tatmin denen doyum merhalesini yakalamasıdır. "Kalp", gelişme ve değişme süreci içinde daima yeni merhalelere geçer ve geçmeye de âşıktır. Doyuma ulaşmadan, onu daha aşağı bir seviyede tutmak ve onu orada hapsedmek, ona yapılacak en büyük zulümdür. Mânâsı değişim olan "kalp", daima daha şerefli merhalelere uzanarak huzurunu bulacaktır. Madde âleminde duyulacak olan lezzet ve doyumun ötesinde daha kaliteli lezzet ve doyumların olduğunu kalp bilir ve daima onlara sevdâlı olduğunu insana hissettirir. Kalp ile akıl, beraberce ilâhî bilgi ve ilâhî nur sâyesinde bu merhaleleri aşmak isterler. Bu merhalelerin en sonu, Allah'ı düşünerek varılan doyum noktasıdır. Kalp o noktada bir karara ulaşır. Bütün değişimlerden geçerek değişmeyene ulaşma merhalesi dediğimiz bu mertebe, mutluluğun en son noktası olmaktadır."

Zikir, kalpleri doyuran, iştahların aç gözlülüğünü gideren, susuzları suya kandıran, akılları hedefine ulaştıran bir ibâdettir. Zikir kul için uyanıklılıktır, şuurdur, bilinçli olmaktır. Zikir takvaya ulaştırır, takvayı öğretir, takvaya arkadaş eder. Zikir şuurları diri tutar, gönülleri gafletten korur. Zikir ilaçtır, zikir iksirdir, zikir âb-i hayattır, zikir canlara can katan merhemdir. Zikir yoksullukları kanaat zenginliğine, yalnızlıkları ebedi ve bitmez dostluğa, mahrumiyetleri ilâhî ilgiye dönüştürür. Zikir dünyalık korkuları giderir, endişeleri umuda çevirir, hayalleri götürür; onun yerine solmaz gerçekleri yerleştirir. Zikir boş

kuruntular (ümniyye) yerine Allah'ı bilme, takdir etme, önünde kul gibi eğilme ve O'ndan isteme cesareti arama ümidini verir.

İnsan, zikir sâyesinde, iç dünyasında oluşan huzur, sükûnet, doygunluk, tatmin ve ilâhî aydınlığın yardımıyla, hayatın geçici ve igrati çemberini yarıp zorlukları aşarak, geldiği yer olan baba vatani Cennet'e geldiği gibi saf ve temiz bir şekilde geri dönme imkânını elde eder. Zikirle insan ayrı bir güç ve olgunluk kazanır. Allah'ın da insanı zikretmesi, ancak kişinin gereği gibi Allah'ı zikretmesiyle mümkün olacaktır (**Bakara Suresi, 152**). İnsan, Allah'ı zikretmez, unutursa; Allah da onları terkeder, hidâyet ve rahmetini keser; yani mecâzi anlamda Allah da onları unuttur: **"Onlar Allah'ı unuttular, Allah da onları unuttu!"**(Tevbe Suresi, 67)

Zikir çeşitlerinin en üstünü, Kur'an okumaktır. Bu yüzden, kalbin temizlenmesinde, psikolojik problemlerinin çözümünde ve ruhun şifa bulmasında büyük yeri vardır.

وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

"Biz Kur'an'dan mü'minlere şifa ve rahmet olan şeyler indiriyoruz. Zâlimlerin ise ancak hüsrânini/zıyanını artırır." (İsrâ Suresi, 82)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

"Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerindeki bir şifâ, mü'minler için bir hidâyet ve rahmet gelmiştir." (Yûnus Sursi, 57)

﴿ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَعْرَبِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

"De ki: 'O, iman edenler için hidâyet/doğru yolu gösteren bir kılavuzdur ve şifâdır. İman etmeyenlere gelince, onların kulaklarında bir ağırlık vardır ve Kur'an onlara kapalıdır.'"(Fussilet Suresi, 44)

Günahların bağışlanması, Cehennemden kurtulmak, Cennete girmeyi başarmak için Kur'an okumanın faziletini ortaya koyan hadisler, günahkârlık duygusundan doğan nefisteki stresten kurtulmak

için, Kur'an'ın çok önemli bir ilaç olduğunu gösteriyor. Kur'an, yalnızca günahkârlık hissinden dolayı insanın içinde oluşan gerginliğin değil; aklî ve psikolojik bunalımlar ve ruhî rahatsızlık durumlarının hepsi için bir ilaçtır. Kur'an, kalplerde olanın, gönüllerdeki şüphe ve aşırılıkların şifasıdır.

Onda hakkın bâtılı nasıl giderdiğinin, eşyayı olduğu gibi görmeyi sağlayan bilgi, düşünce ve kavramayı bozan şüphe hastalıklarını nasıl yok ettiğinin açıklaması vardır. Onda hikmet, korkutma, özendirme ve kalbin iyi olmasını sağlayacak ibret alınması gerekli şeyleri hikâye etme yollarıyla güzel öğüt verme vardır. Kalbi kendisine yararlı şeylere teşvik eder, zararlı olacak şeylerden uzaklaştırır. Kalp, daha önce yanlışın bağımlısı, doğrunun düşmanı olsa bile, böylece doğruyu sever, yanlıştan nefret eder.

Kur'an, bozuk irâdenin nedeni olan hastalıkları giderir. Kalp düzelince, irâde de düzelir, yaratıldığı hale, fitrata döner. Ayrıca beden de normal haline kavuşur. Vücudun, gelişim ve güçlenmesi gibi kalp de, temizleyici ve güçlendirici olmaları sebebiyle iman ve Kur'an'la beslenir. Kalbin gelişmesi, bedenin gelişmesi gibidir. Müslüman, Allah'ın zikrine devam ettiği zaman, kendisinin Allah'a yakın, O'nun himayesi ve gözetiminde olduğunu hisseder; bu durum da, içinde metânet ve güce bağlı bir şuur ile güven, dinginlik ve mutluluk duymasına neden olur. Allah'ın zikri, insanın gönlünde güven ve tatmin hissi uyandırdığı için, hayatın sıkıntı, zahmet ve tehlikelerinin önünde zayıflık ve âcizlik duyulduğu ve hiçbir güvence ve yardımcı bulunamadığı zamanda, insanın hissettiği stresin ilacı olmaktadır.

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾

"Kim Benim zikrimden (Beni zikretmekten) yüzçevirirse, şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacaktır (onun dar bir geçimi, geçim sıkıntısı vardır)." (Tâhâ Suresi, 124)

Başta namaz olmak üzere bütün ibâdetler, zikirdir veya zikre yardımcı birer unsurdurlar. Namaz kılan kişi, namazda, her biri birer

zikir olan tekbir getirmekte, Kur'an okumakta, tesbih etmekte, Allah'a hamd ü senâ etmektedir.

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿14﴾

"Bana ibâdet/kulluk et; Beni zikretmek için namaz kil." (Tâhâ Suresi, 14)

Zikretmeyenler, ya da zikirten yüz çevirenler ebedî açlığa, doyumsuzluğa, mutsuzluğa, sıkıntılı bir hayata ve yalnızlığa mahkûmdurlar. Kur'an; beden, kalbin ve toplumun mutluluğunu şu veciz ifadeyle ortaya sermektedir:

“الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿28﴾” Dikkat edin, kalpler ancak Allah'ın zikriyle tatmin olur (doyar).” (Ra'd Suresi, 28)

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿16﴾” İman edenlerin Allah Allah'ı zikretme ve O'ndan inen hak/gerçek için kalplerinin saygıyla yumuşaması zamanı daha gelmedi mi?” (Hadid Suresi, 16)

Ruh ibadet olmadan ölü gibidir. Varlığını pek göstermez. Nefis ile ruh aynı hali alır. Onun için psikoloji, psikanaliz, psikoterapi... Gibi bilimler, disiplinler ruhu tanıyamadıkları, ayırt edemedikleri için nefsi incelemişler, nefsi ruh diye ele almışlardır. Dolayısıyla bunların vardıkları kanılar da hep nefisle ilgili olmuştur. Asla da bir insana şifa kaynağı olamamışlardır.

Ruh hiçbir zaman hastalanmaz. Psikolojik rahatsızlıklar nefisten kaynaklanır. Çünkü ruh Allah'tan ilahi bir nefhadır. İnsan nefsinin bu dünyaya aşırı şekilde ve yanlış yollarla bağlı olmasından dolayı psikolojik sıkıntılar, rahatsızlıklar ve hastalıklar yaşar.

İnsan günahlara tövbe ettiğinde ve ibadetlerle yaratılış amacına yöneldiğinde ruh hızla manevi âlemlere doğru yükselir, nefis bu sayede dünyaya aşırı ve yanlış yollardan bağlı bulunduğu psikolojik rahatsızlıklardan, sıkıntılardan, hastalıklardan kurtulmaya başlar. Yoksa nefsi temel alan ve ruhu görmezden

gelen modern bilimlerin ve disiplinlerin insana hiçbir şekilde belirgin bir şifa verdiği görülmemiştir.

Bu dünyada gurbette olan ruhun ilahi âlemlere karşı olan iştiyakı ve özlemi ancak günahlara tövbe etme ve ibadetlere yapışmakla giderilir.

Ruh yükselişle kendisini belli eder. Durağan olduğu zaman nefsin egemenliği altına girip tanınmaz olur. Ruh ibadetlerle Allah'a (c.c.) doğru, asıl vatanına yolculuğa çıktığı zaman varlığı sezilir. O zaman bir insanda ruhtan söz edilebilir.

Yoksa nefsinin esiri olup da çeşitli günahların pençesindeki insanların ruhi bir hayatı olmadığı gibi böyle bir insanın ruhunun soluklarını duyması bile imkânsızdır. Günahkâr insanın hayatında ruhun varlığı silinmiş, adeta buhar olmuştur.

Kişi ne zaman günahlara gözyaşı ile nasuh tövbesi yaparsa ve ibadetlere başlarsa ruh adeta hayat bulup kendisini gösterir. Böyle bir kişinin ruhu yükselmeye başlamıştır.

Ruh yükselmezse varlığını göstermez. Nefsin elinde yok olup gider, adeta erir. Haramlardan kaçınma ve ibadetleri yapma ruha bir anlam verir. Onu nefsin egemenliği altında kurtarır. Asli vatanına doğru bir manevi yolculuğa çıkartır. Kişinin haramlara tövbe etmeden, İslam'ın şartlarına yapışmadan cennete gireceğini düşünmesi boş bir hayaldir, şeytanın insanı Allah'ın (c.c.) rahmeti ile kandırmasıdır. İsterse bu kişiler her gün rüyalarında uçup kaçsınlar, cezbe ve vecd, keşf ve keramet ehli olsunlar. Kitap ve sünnet ölçü olmadan kişinin nefsini tezkiye etmesi, Allah'ın rızasına ermesi mümkün değildir.

Ruhun yükselmesi gerçek anlamıyla zikirle olur. Onun için zikrin en temel işlevi; ruhu, yani onun manevi organları olan letaifleri manevi âlemlere doğru yükseltmesidir. Ruh yükseldiği zaman kişide cezbe ve vecd halleri görülür. Cezbe ve vecd halleri ruhun yükselmesi ile buna karşı koyan nefsin etkileşimi sonucu meydana gelir. Ruh önce zulmani perdeleri, sonra da nurani

perdeleri aşar. Ruh yükselince pek çok âlemi geçer. Misal âlemine ulaştığında rüyalarının büyük kısmı hak olmaya başlar. Daha doğrusu burada hak rüyaları görme oranı sıklaşır.

Cinler âlemi de Misal âlemine yakındır. Ruh belli bir makam elde edince şeytanlarla imtihan edilebilir. Elbette cin ve şeytan musallatları ile tımarhaneye düşmüş insanlar vardır. Ama bunlar genellikle namazdan niyazdan uzak kimselerdir. Yani ellerinde zikir, rabıta, murakabe gibi nur ve feyz kaynakları olmadığı gibi dinden diyanetten uzak oldukları için çaresizlikle onların elinde oyuncak olurlar.

Yüce Allah (c.c.) manevi yolculukta taşıyamayacağımız yüklerle bizleri imtihan etmez. Nefsimizi imtihan için bazı yollar açar. Biz biraz gayret gösterdik mi yüce Allah (c.c.) üzerimizdeki ağırlığı kaldırır, bu sefer başka bir şeyle imtihan eder. Çünkü bu dünya imtihan yurdu. Ahiret için sermaye biriktirme yeridir. Ödül ve ceza yurdu değildir. Sermaye de imtihanlarla elde edilmektedir. Elbette O'nun rızasını kazanmak kolay değildir. Şairin de dediği gibi herkes haddini bilmelidir:

‘Bu bir rıza lokmasıdır yiyemezsin demedim mi?’

Rıza biliyorsunuz usul-i aşerede en yüksek makam. Melekût ve Ruhlar âlemi ise ruhun dünyaya gönderilmeden önce Allah'ın (c.c.) hitabına mazhar olduğu, biraz eğleştiği, büyük hazları yaşadığı yerlerdir. Buralar ruhun asli mekânları olduğu için ruh bu makamlara ulaştığında büyük bir huzur ve sevinç duyar. Bu âlemlerde türlü zevklerin yanında melekleri görmek ve onların Kuran-ı Kerim'i okumalarına şahit olmak gibi türlü zevkler de vardır. Kuran-ı Kerim'de yüce Allah'ın (c.c.) ruhlarla bu dünyaya inmeden önce ilgili mekânda yaptığı sözleşme şöyle geçmektedir: *“Hani Rabb'in (yaratılmazdan önce) Âdemoğullarının soy soplarını (n ruhlarını) almış, onları kendilerine karşı şahit tutarak ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ demişti. Onlar da ‘Evet, şahit olduk (ki Rabbimizsin.)’ demişlerdi. Böyle yapmamız kıyamet*

günü ‘Biz bundan habersizdik.’ dememeniz içindir”(A’raf suresi, 172). İşte bu öyle bir hitap ki bunu hiçbir insan hatırlamasa da ruhu Allah’ın (c.c.) bu hitabıyla mest olmuş, dünyada hep bu ilahi âleme karşı bir özlem ve aşk içerisinde olmuştur. Ruhun tövbe etme ile ibadetlerle yükselmesinde bu aşk ve özlem birinci derecede rol oynamaktadır.

Bir Müslüman’ın bir gününü hiçbir zikre ayırmadan geçirmesi telafisi imkânsız büyük bir zarardır. Çünkü geçen zaman bitmiştir. Asla geri gelmez.

Hadis-i şerifte cennet ehlinin her şeyden hoşnut olduğunun ama zikirsiz geçen anlarından büyük bir üzüntü duyduklarını anlamaktayız. Çünkü zikrin kazancı çok büyüktür. Cennet nimetleri de kişilerin amellerine göre verilmektedir. Cennetteki müminlerin dereceleri bu açıdan birbirinden çok farklıdır. Hatta Peygamberimiz (s.a.v) bu farklılığı ifade sadedinde dünya ölçülerini kullanmamış, Süreyya yıldızının uzaklığını işaret buyurmuştur. Bundan dolayı ebedi hayatımızda ezilip büzülmemiz için zikre yönelmek akıl karıdır. Günün belli bir vaktinde, yolda, arabada, yatmadan önce vs. bize göre zikredebileceğimiz bir anda az da olsa sayıya vursak da vurmasak da bir zikrimizin olması bizler için büyük kazançlar getirecektir. Şunu unutmamak gerekir ki her zikrin dünyaya bakan ufak bir hediyesi, hediyeleri de mutlaka vardır.

Bir de Peygamberimizin (s.a.v) Müflis Kimdir hadis-i şerifinden hisse almak gerekir. **Peygamberimiz (s.a.v) sahabesine sormuş “Müflis kimdir?” diye. Sahabeler şöyle buyurmuşlar: ‘Elindeki sermayesini kaybeden kimse.’ Efendimiz (s.a.v) ise ‘Hayır,’ demiş ‘gerçek müflis, ahrete, mahşer meydanına dağlar büyüklüğünde sevapla gelip de günahları yüzünden bunları dağıtan kişidir.’**Çünkü o kimisinin gıybetini yapmış, kimisine iftira etmiş, kimisinin hakkını yemiş, kimisine sövmüş, kimisini dövmüştür. Hak sahiplerine sevapları verilince elinden bir şeyi kalmayıp da onların günahlarını yüklenmiştir. Bu yüzden cehennemlik olmuştur.’ Şimdi bu hadis-i şerifi kimse pek üzerine almak istemez. Nefsimize sorsak,

üzerinde hiç kul hakkı var mı, diye. Nefis kendisini hemen temize çıkarır. Hâlbuki her gün nice kişinin günahını bilerek veya bilmeyerek yüklenmeyen kişi yoktur. Onun için bu hadis-i şerifi her insanın kendi nefsi hesabına alması, anlaması, sanki kendisi için söylenildiğini farz etmesi takvaya ve ihtiyata daha uygundur.

Gerçekte zikir her kişi için lüks değil, ekmek su gibi ahirette gerekli bir sermayedir.

Zikrin İşlevi, Zikir Ne İşe Yarar, Zikrin Fonksiyonu:Bir insan bir şeyleri yaparken bunların neye hizmet ettiğini iyi bilmelidir. Çarklar dönüyor ama niçin dönüyor ve neye hizmet ediyor? Bunları iyi bilmek lazım. Yoksa gözü kapalı kimse yol alamaz. Bir müddet böyle gitse bile pek verimli olmaz ve işin sonunu da getiremez. Bu nedenle zikirde de bilinçli olmak gerekiyor. Tamam, zikir Allah (c.c.) rızası için çekilir. Bunun dışında başka bir fayda umulmaz. Bu işin bir yönü. Ama nasıl meyvesiz bir ağaç pek makbul değilse, yani insanlar ağaçları bahçelerine meyveleri için dikerlerse zikrin de nefse dönük bazı beklentileri vardır. Zikir nefis ağacını büyütür, yeşertir, meyvelendirir. Kendisine, topluma zararlı durumda olan insanı olgunlaştırır. Nefsi emmareyi nefis-i kâmile düzeyine çıkartır. Yoksa yüce Allah'ın (c.c.) hiçbir ibadete ihtiyacı yoktur. İbadetler insanlara dünya ve ahiret hayatları için yarar sağlarlar. Kısacası zikir Allah (c.c.) rızası için çekilir ama yüce Allah bu ibadeti yapanları da nefsin güzel karakterleri ile ödüllendirir.

Allah'ı (c.c.) zikrin pek çok faydaları vardır. Bunların hepsini burada saymak olanaksızdır. Biz bu faydalardan birkaç tanesine değinmeden geçemeyeceğiz:Allah'ı (c.c.) zikreden insana bu dünyada iken yüzüne genellikle bir nur ihsan edilir. Bu nur, zikrine göre o insanda kuvvet bulur. İhtiyarladıkça da yüzü ışıldar. Hâlbuki zikirden uzak, özellikle Müslüman olmayan insanların yüzlerine yaşlandıkça genellikle bir meymenetsizlik, çirkinlik gelir. Öyle ki bazılarının yüzüne insan bakmak bile

istemez. Baktığında nursuzluktan ve fersizlikten rahatsız olur. Zikrinde olan bir müminin yüzü, Allah'ın (c.c.) varlığı ve birliğine nuru ile adeta şahitlik eder.

Zikir ruhun, kalbin gıdasıdır. Çağımızın stres, kaygı, depresyon, panik atak, melankoli... Gibi psikolojik hastalıklarına deva ancak zikirle olur. Bu hastalıklar manevi birer boşluktan doğarlar. Bunları ilaçlarla tedavi etmek de doğalarına aykırıdır. Çünkü ilaç bedene tesir eder, bu rahatsızlıklar ise ruhsal bir özellik taşırlar. Zikir bu tür rahatsızlıkları kökünden kazır. Çünkü zikir hem bu hastalıklar gibi ruhsal bir mahiyete sahiptir hem de doğrudan ruha tesir eder. Evinden çıkıp da nereye gideceğini bilemeyen bir insanın başıboşluğu, derbederliği ve serseriliği yerine zikir insanı yaratılış amacına sevk ederek bütün ruhsal boşluklardan, sıkıntılardan ve hastalıklardan korur.

Allah'ı (c.c.) zikreden bir insanın ruhu ve kalbi sağlıklıdır. Zikir insanın evine, işine bir bereket getirir. Allah'ı (c.c.) zikreden bir insan, şükür ve kanaat ile bir doygunluk ve yeterlik duygusu içerisinde bulunur. Öyle ki böyle birisi kimseye muhtaç olmaz. Zenginliği ve tokluğu başkalarını da kendisine imrendirir. Zikirle insana sırlar dünyası açılır. Allah'ın (c.c.) rızasının ve veliliğın yolu zikirledir. Namaz ve diğer ibadetlerden zevk alma zikirle kolaylaşır. İbadetler nefse önce ağır gelir. Nefis ibadetlerden başlangıçta hiç hoşlanmaz. Zikir ibadetlere bir tat ve anlam katar. Zikirle kalp ve letaifler açılır. Üzerlerindeki günah kirleri temizlenir. Allah'tan (c.c.) gelen rahmet, nur ve feyz dalgalarını hissetmeye başlanır. Bu nur alışverişı sayesinde ibadetler nefsin de hoşuna gider. Böylelikle zikir ibadetlere bir derinlik ve boyut katar. Allah'ı (c.c.) zikirde nefsin takılıp kaldığı bazı engeller vardır. Onun için zikir herkese nasip olan bir devlet değildir. Allah'ı (c.c.) zikreden insanlar adeta özel olarak seçilmişlerdir.

Zikirde nefsin belini büken şey, virdtir. Vird, zikir dersiştir. Gün içerisinde bitirilmesi gereken belli sayıdaki zikre denir. Böyle

bir dersi ehil birisinden, mürşid-i kâminden alan büyük bir devlete sahip olmuştur. Virt ile nefsin belinin bükülmesinin nedeni, nefsin alışkanlıklara olan bağımlılığın kaynaklanı. Nefis hoşuna gitmese de alışkanlıklara karşı büyük bir bağımlılık gösterir. Onları yapamadan duramaz. İşte onun bu eğilimi, sigara ve içki içmede kötüye kullanılır. Ama her türlü ibadetin yerine getirilmesinde ve özellikle virdi çekmekte büyük bir işe yarar. Virt sürekli zikir için bir başlangıç olmalıdır. Virt olmadan sürekli zikre geçiş yapılamaz, ama sürekli zikre geçmeden virdin de tek başına bir yararı olmaz. Sürekli zikir sayıya vurmadan her uygun fırsatta Allah'ı (c.c.) zikretmek, her an düşünmek demektir. Nefis Allah'ı (c.c.) zikirde önce hoşlanmaz, ama Allah (c.c.) kalbe verdiği genişlikle, cezbe; nisbet, rahmet ve feyz ile nefsin bu olumsuz duygusunu da ortadan kaldırır. Zikir nefsin de hoşuna giden bir ibadet durumuna dönüşür.

Allah'ın (c.c.) zikrinde gözetilecek asıl amaç, O'nun rızasıdır. O'nun güzel isimleri ile dünyalık isterken utanmamız gerekir. Zira Allah'ın (c.c.) indinde bu dünyanın hiçbir değeri yoktur. Bu konuya Peygamberimiz (s.a.v) bir hadis-i şeriflerinde şöyle işaret etmişlerdir: “Eğer Allah'ın yanında dünyanın bir sivrisinek kanadı kadar değeri olsaydı kâfirler ondan bir yudum su içemezlerdi.” Başka bir hadis-i şeriflerinde de “Dünya lanetlidir, dünyada olan her şey lanetlidir; yalnız Allah için olan bunun dışındadır.” buyurmuşlardır. Allah (c.c.) ahirette inanan kulları için akla gelemeyecek, hayal edilemeyecek nice nimetler yaratmıştır. Kuşkusuz cehennemden sığınmak, cenneti istemek de güzel şeylerdir. Ama Allah'ın (c.c.) rızası bunlardan daha öte, daha güzel olan bir amaçtır. O'nun rızası kazanıldığı zaman elbette cehennem bizden uzak, cennet de bizim mekânımız olacaktır. Allah'a (c.c.) gerçek anlamıyla iman eden âşıklar ve ârifler O'nun cemalini görmek için cennete de değer vermemişlerdir.

Günümüzde dînî hayatın gerilemesi insanda aşkınlık ihtiyacını arttırmaktadır. Çünkü maddenin öne çıktığı çağımızda insanın bedeni ihtiyaçları tam olarak karşılanmakta, arzuları tatmin olmaktadır. Bugün tıp ilmi pek çok ağır hastalığa çare buldu, insan ömrü uzadı, hayat kalitesi arttı ama rûhî problemler çoğaldı. Rûhî bunalım toplumları içten içe kuşattı. Din/mâneviyet ile psikoloji/psikiyatrinin düşman kardeşler durumunda olması anlayışının artık değişmesi zamanı geldi. Çünkü insanlar metâfizik ve mânevî hayatı yaşayamama geriliminin artmasıyla aşkınlık boyutu olmayan ve insanı olduğundan da basite indirgeyen psikolojik yorumlardan hazzetmiyorlar.

İnsanın kim olduğunu unutması, davranış ve varoluş ahlakını kaybetmesi sadece ruhunu karartmakla kalmıyor, aynı zamanda küresel boyuttaki ekolojik bir kirlenmeyi de beraberinde getiriyor. Kirlenen denizler can çekişerek ölen balıklar, yavrularımızın soluduğu kirli hava, delinen ozon tabakası, mor otesi ışınlarla kör olan kuşlar, sera etkisiyle ısınan atmosfer e oluşan küresel ısınma sonucu buzulların erimesi, seller, çölleşen toprak, bunların hepsi vahşileşen insanoğlunun eseri. Bu felaket tablosunun oluşumunda insanı yanlış okuyan ve onu sadece maddeden ibaret gören anlayışların da önemli bir katkısı var.

Son yıllarda insanlar din ve maneviyat konularına daha bir ilgi duymaya başladılar. Özellikle Amerikada ortaya çıkan bu durumun Batıda gözlendiğini söylemek zordur. İnsanı yeniden okumayı denemek ve ona ruh-beden bütünlüğü içerisinde bakarak ruh ve bedenin birbirini etkilediği düşüncesinden çözüm aramak daha akılcı olacaktır.(Doç.Dr.Süleyman Derin 2007 Mevlâna Sempozyumunda sunulan “Mevlânâ’nın Mesnevî’sinde Psikolojik Yaklaşımlar” tebliğinden özetlenmiştir.)

Modern insanın en önde gelen problemleri korku, kaygı ve strestir. Sanılanın aksine bunların sebebi fakirlik ve yoksulluk değildir. İnsanların refah düzeyi arttıkça kaygıları artmaktadır.

İnsanın kaygılarını yok etmek için pozitif düşünmeye ihtiyaç vardır. Olayların, hatta başa gelen musibetlerin iyi yanına bakmak, onların insana verdiği acıyı azaltır. Psikologlar, insanlara zarar veren şey, olaylardan çok insanın o olayı algılamasıdır, derler. Kötümser bakış açısı olayları olduğundan da kötü yapabilir. Bu sebeple Norman Vincent Peale: “Hiçbir zaman korkularınıza danışmayın” diyerek insanları bu durumdan sakındırır.

Kaygılar, korkular ve stresler üstesinden gelinebilirse insan için avantaja dönüşebilir. İnsan korkunun kodlarını kırabilir ve onu aşmayı başarabilirse hayatta başarılı olur. Bunun da en önemli yollarında biri insanın mânevi gelişimini tamamlamış olmasıdır. İnsan hayal gücünü hep müsbet şekilde işletmeli ve olayları hayra ve iyiliğe yormalıdır.

Müspet ve menfi telkinlerin insan üzerinde psiko-somatik etkileri vardır. Bugün modern hekimlik, insan rûhunun olumsuz etkilerinin vücudu hasta yaptığını kabul etmektedir. Nitekim yapılan araştırmalara göre halsizlik, tansiyon ve buna benzer pek çok hastalığın sebebi iç huzursuzluktur. *(Norman Vincent Peale, Olumlu düşünmenin büyüğü; çev. Şahin Cüceloğlu. İst.: Sistem Yay, 1997, s.18-48)*

Ruh beslendikçe sıkıntılar birer zevk haline dönüşür. Ruh beslenmeden elde edilen maddi zevklerden cesed bile yorulur. İnsan neyi düşünürse, iyi olsun kötü olsun, güçlü bir mıknatıs gibi düşündüğü şeyi kendine çeker. Hasta olduğunu düşünen hastalığı, başarısız olduğunu düşünen başarısızlığı, parasız olduğunu düşünen fakirliği kendine doğru çeker. Aynı konu üzerinde ne kadar fazla düşünürseniz o kadar fazlasını kendinize çekersiniz. Bu durumun farkına varan insan istemediklerini değil de arzu ettiklerini düşünmeye başlar. Bir başka deyişle hayat ve olaylar hakkında pozitif düşünmeye başlar. Düşünceler kontrol altına alınmaz ise insana zarar verirler. *(Özdengül, Faik, Rumi ve Aşkın Terapi, Konya, 2005, s.203)*

KADİRİ TARİKATININHALİSİYYE-İ HAYRİYYENİN GÜNLÜK ÇEKİLEN DERSLERİ

EUZÜBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİYMBİSMİLLAHİRRA HMANİRRAHİYM

İLAHİ ENTE MAKSUDİ VE RIZAKE VE LİKAİKE MATLUBİ

Önce: 1 Fatiha ve 3 İhlâsı şerif okuyup, hâsıl olan sevabını Peygamber Efendimiz Hz.Muhammed Mustafa'nın (s.a.v) mübarek ruhi şeriflerine, İmam Hz.Ali (r.a) nın, imam-ı Hasan (r.a) ın, İmam-ı Hüseyin (r.a) Efendilerimizin mübarek ervah-ı şeriflerineve Şeyh Hasan Basri (k.s) Hazretlerinin, Pirimiz Gavsı'l-Azam Abdulkadir Geylani (k.s) Hazretlerinin ve Şeyh Hacı Mustafa Hayri Baba (k.s) Hazretlerinin, Hocamız Seyyid Hacı Ebubekir Tanrıkulu Erzurumi(k.s)nın, gelmiş geçmiş bütün silsile-i meşayih Efendilerimizin ervahı şeriflerine ayrı ayrı hediye ettim dedikten sonra;

Beş dakika ölüm halini tefekkür ettikten sonra, Cenab-ı Hak'dan şeyhine kadar teveccüh ve rabita ederek, teveccühünü bozmadan verilen tesbihat ve dersleri okur.

33veya 100 defa;"Estağfirullah-Elhamdulillah"Sonunda bir kere;"El Aziym, el Keriym elleziy Lailahe illa Hu el Hayyul Kayyume ve ettuvbu ileyh"

33 veya 100 defa;"Allahümme Salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed"Sonunda bir kere;"Vesahbihi vesellim aleyhi ve aleyhim tesliymen kesiyren kesiyra"

33 veya 100 defa;"Lailahe illallah"Sonunda bir kere;" El Melikül Hakkul Mübiyn Muhammedün Resulullah Sadikul vağdil Emiyn"

100 defa;"Allah(c.c)"Sonunda;"Celle Celalühu ve amme nevalühu vela ilahe gayruhu"

33 veya 100 defa;"Besmele ile İhlâs Suresini, Yani: Kul Hüvallahu Ehad. Allahüssamed. Lem Yelid ve lem Yüled. VelemYekünlehuKüfüvenEhad."Sonunda;"Sadakallahül'aziym"Dedikt en Sonra:

1 Fatiha,3 İhlâsı şerif okuyup, sevabını Sevgili Peygamber Efendimiz Hz.Muhammed Mustafa'nın(s.a.v) mübarek ruhi şeriflerine, diğer bütün peygamberanı kiram efendilerimizin, Çâr-ı Yârı Güzin, Ezvacı Resul, Evladı Resul, Ashabı Resul, Ehli beytin, tabiin, tebeu

tabiin, eimmei müçtehidin, ulemai amiliyn, meşayihî kâmilin, vasiliyn ve âlâ cemi-ı evliya-ı, veş şühedai, ves sülehai, ves sıddikine, vel aşikine, vel hazirine, vel kaibin ve âlâ Pirimiz Eş Şeyh es Seyyid Abdulkadir Geylani(k.s)nin, Şeyh Hacı Mustafa Hayri Baba(k.s)Şeyh Mustafa Yaşar Göletderevi (k.s),Hocamız Seyyid Hacı Ebubekir Tanrıkulu Erzurumi (k.s)nın ve bu tarikten gelmiş geçmiş bil cümle silsilei meşayih efendilerimizin, Cemi Pirlerin, cemi evliyaların, ahirete intikal etmiş olan anamın, babamın, akrabai taaluğatımın ve alâ cemi Mümin ve müminatın ve alâ cemi-i Müslim ve müslimatın ve alel melaiketi vel mukarrıbine kaffeten ammeh, cümlesinin ervahı şeriflerine hediye ettim. Sonunda El Fatiha der.

Ayrıca müridin durumuna göre Şeyh Efendi derslerini artırabilir, azaltabilir veya ek dersler verebilir. Bunlarda:

Usul Esmalar:

- 1-Lailahe illallah Muhammedün Resulullah.
- 2-Allah (c.c).
- 3-Hu (c.c).
- 4-Hakk (c.c).
- 5-Hayy (c.c (c.c)
- 6-Kayyum(c.c)
- 7-Kahhar (c.c).

Füruğ Esmalar:

- 1-Vehhab (c.c
- 2-Fettah (c.c).
- 3-Vahid
- 4-Ehad (c.c).
- 5-Samed (c.c)
- 6-Aliyyun (c.c)
- 7-Aziym (c.c).
- 8-Muhiyt (c.c)

VİRD-EVRAD

“Evrâd” sözlükte; “gelmek, çeşmeye varmak, suya gelen topluluk, akan su ve dere **İtiyad, alışkanlık halinde nafil olarak devamlı yapılan ibadet, tesbih ve dua**” anlamlarını taşıyan “vird” kelimesinin çoğuludur. Virdler daha ziyade maneviyat yolunda ilerlemek, Hakk’a yakınlık kazanmak için okunur. Vird, vecdin meydana gelmesine ve vâridelere yani kalbe doğan mânalara vesiledir. Bu yüzden “virdi olmayanın vâridi olmaz” denmiştir. Evrâd ve ezkâr, imanı kuvvetlendirir. İmandaki sağlamlık Hak Teâlâ’nın o kul üzerindeki lütfunu çoğaltır; zühd, takva, ihlâs, vera’ gibi makamların kazanılmasına sebep olur. Mânasını bilip bunlar üzerinde düşünerek dua etmek imanı artırır, duanın amacına ulaşmasını temin eder.

Her tarikatin hususî bir virdi bulunur. **Mürşid-i kâminden alınan belli sayıdaki zikre virt denir. Virt kendi başımıza**

artırılamaz, eksiltilemez. Virt ev ödevi gibidir. Eksiksiz yapılmalıdır.

Zikir ve vird bir takım dünyevi ve uhrevi maksatları gerçekleştirmek veya sevap kazanmak için değil Allah (c.c.) rızasını tahsil için yapılır. Zaten O'nun rızası kazanıldığı zaman insanın sevaba da ihtiyacı yoktur.

Lafza-i Celal (Allah) Zikri, Gizli Zikir, Kalp Zikri, Virt. Diğer bütün isimler, Allah (c.c.) isminin adeta sıfatı durumundadırlar. Allah (c.c.) lafzı, bütün güzel isimlerin anlamını kendisinde toplamıştır. Bir insan Allah (c.c.) demeye başladığında ayrıca Allah'ın (c.c.) bütün güzel isimlerini de zikrediyor sayılır. Bundan dolayı tarikatların hemen hepsi zikirde Allah (c.c.) kelimesini temel almışlardır. Bu nedenle zikirlerin en güzeli "Allah" lafzı ile yapılır. İnsan dışındaki bütün canlı ve cansız varlıklar, yaratılışları istikametinde kendi dilleri ile zikir halindedirler. Mikro âlemde maddenin en küçük parçası atomun çekirdeği etrafındaki elektronlar sınırsız bir hızla dönerek bu zikir halini gerçekleştirirken; makro âlemde dünya gerek kendi eksenini gerekse güneşin etrafında yaptığı dönüşlerle ayrı ayrı zikirlerde bulunur. Güneş sisteminin belli bir yörüngede Vega yıldızına doğru akışı da başka bir zikir halidir. Bitkiler ve hayvanlar da zikirden asla gafil değillerdir. Yalnız bu dünyada imtihana tabi tutulmakta olduğu için insanların büyük bir kısmı zikirden uzak bir hayat yaşamaktadır: ***"Yedi kat gök, dünya ve onların içinde olan herkes Allah'ı tespih eder. Hatta hiçbir şey yoktur ki O'na hamd ile O'nu tespih etmesin. Lakin siz onların bu tespihlerini anlayamazsınız. Muhakkak O kullarına karşı Halîm ve Gafûr'dur."*** (İsrâ suresi, 44).

Lafza-i Celal zikrinde amaç ruhu tüm letaifleri ile Allah'a ulaştırmaktır. Yani bu zikir ruhu güçlendirir. En önemlisi de ruhun manevi organları durumunda olan letaiflerin (kalp, ruh, sır, hafi, ahfa) zikirle tasfiye edilip yani günah kirlerinden arındırılıp güçlenip enerjilerini alarak Allah'tan gelen bir cezbe ile asıl yerleri olan emir âlemine (Allah indindeki yerlerine) ulaşmalarını sağlamaktır.

Cansız varlıklarda rızık, geçim endişesi olmadığı için onlar her daim zikirdedirler. Zikirden hiç gafil kalmazlar. En küçük yapı taşları, sözünü ettiğimiz tarzda yüce Allah'ı zikrederler. Çünkü iradeleri tamamen Allah'a (c.c.) bağlıdır. Allah ise şanını en mükemmel şekilde zikrettirendir. Sonra sırasıyla bitkiler ve hayvanlar gelir. Bitkiler

tevekküllerinden yerlerinden ayrılmazlar. Hayvanlara göre zikre daha bir tutkundurlar. Çünkü iradeleri hayvanlara göre daha bir azdır, daha bir Allah'a bağlıdır. Hayvanlar zikirde insanlardan öndedirler. İnsan kadar bir iradeye malik olmadıkları için yüce Allah onlara zikir nimetini daha çok tattırmaktadır. İnsanların bazılarına zikir hiç nasip olmaz.

İmam-ı Gazali(k.s): *"Dua, zikir, Kur'an-ı Kerim okuma ve tefekkür ederek Allah'ın yüceliğini anlaması, insanın günahlarını hatırlayıp, bunlara tevbe etmesi lazım geldiğini, ibadet ve taatlerini düşünerek bunlara şükretmesi gerektiğini hatırlama getirmesi, sabah namazından sonra, ahiret yolcusu kulun virdi olmalıdır."* Der.

Yine bir başka sözünde: *"Okunmalarında fazilet bulunan bazı ayeti kerimleri vird edinip okumakda müstehaptır. Fatiha, Ayetel kürsi, Amenerrasulü bunlardandır. Kaylule öğleye doğru uyumakda gündüz virdlerindendir."* der.

Malik b.Dinar(k.s) da: *"Birgece uykuya daldım ve evradımı yerine getirmedim. Rüyamda birisi karşıma çıktı ve okuryazarlığın varmı? Dedi. Bende, var dedim. Şu yazıyı okurmusun dedi."* Ve elime bir kâğıt parçası verdi. Kâğıtta: *"Dünyanın geçici ve aldatıcı nimetleri, ölümsüz olarak yaşayacağın cennetin zevk ve sefasından seni alıkoymuştur. Yani geçici olarak zevk aldığın bu uyku, ebedi saadetine yarayacak ibadetine mani olmuştur. Uyan, namaz kıl ve Kur'an-ı Kerim oku. Zira bunlar uykudan hayırlıdır."* yazılıydı. Der.

VİRDLERİ İHMAL ETMEMELİ

"Virdlerinizi sağlam çekin, ara vermeyin. Bir çekip bir çekmemek kalbi tahriş eder. Nasıl ki doktorun verdiği ilacı bir alıp bir almazsanız faydası olmaz, bu da öyledir. Virdini bir gün çekmeyen sûfî, doksan gün geriye gider. Yani üç ay önceki hali ne ise o hale döner. Bir de ne az ne fazla verilen sayıda çekmek lazım. İlacı az alırsanız faydası olmaz, çok alırsanız zararı olur."

"Sûfî üç gün zikir çekmese kalbi hasta olur. Beş-on gün, bir, iki, üç ay, dört ay zikir çekmezse kalbi (iyice) hasta olur ve ölür. Zikir kalbin hakkıdır."

"Zikre gafletsiz ve ara vermeden devam ederseniz bu zikirden kısa zaman sonra zevk alırsınız. Hem dünyada hem de ahirette gerçek cenneti yaşayanlar zikir ehli kişilerdir."

"Kalp iki kısımdır: Kalb-i hayvanî ve Kalb-i insani. Kalb-i hayvanî bir et parçasıdır. Bu hayvanlarda da bulunur. Kalb-i insanî ise, o et parçasının içinde bir nurdur. Günahlardan dolayı o nur kararırAncak kalp zikrullahla temizlendikten sonra tekrar nurlanır etrafına ışık saçmaya başlar."

Peygamber(s.a.v)Efendimiz: " **Vücut ta bir et parçası vardır, o kalptir. Kalp hidayet bulursa bütün vücut hidayet bulur. Kalp ifsad olursa bütün vücut ifsad olur.**" (*Buhârî, İman, 39*) buyuruyor. Bu tarikat-ı âliyenin hedefi kalbin hidayetidir."

"Allah'tan başka bir şeyi vird esnasında düşünmek gaflettir. Kalp, yerinde durur kafa başka yerde gezerse hiç çekilmemiş gibi olur. Vird esnasında müşrid, Allah'ın yarattığı (dağ, deniz vb.) hiçbir varlık ve hiçbir şahıs düşünülmez. Sadece Allah'ı Zülcelâl düşünülür. Aklımız dağılabilir, olabilir, tekrar akli kalbe yöneltmeye zorlayacağız. Bu zorlama ne kadar? Fazla değil bir hafta, iki hafta, bilemedin iki ay sonra kalp gafletsiz zikre başlar."

"**Virdi zor çekme veya çekememenin sebepleri şunlardır:** *Haram nazar, günahlar, haram yiyecek, zulmetli gıda, gıybet, televizyon, kötü arkadaş, dünyaya meyil, ehl-i dünya ile ünsiyet, ailevi huzursuzluk, gafil birinin bulunduğu oturma, yirmi dört saat dünya ile meşgul olma.* Bunlar varsa ne kadar zikir yapsa da istenilen faydayı sağlamaz. Sûfî, gerçekten sûfilik yapar ama zulmetli birinin çayını içer, yemeğini yer, oturur, konuşur, zulmet ona geçer, karşıdaki biri ona bakar, onun zulmeti de sûfiye geçer. Bu aldığı zulmetten sonra vird, namaz, zikir zor gelir, zulmet insanın vücudunu kilitler. Hakiki rabta ve zikirden başka bir şeyle zulmeti atamaz."

"**Gerçek sûfî devamlı zikir halindedir.** Böylelerine zâkir denilir. Onlar istese de gaflete düşemez. Biz şimdi nasıl gafletsiz zikrinizi çekin diyorsak onlar da tam tersi olur. Onlar isteseler de gaflete düşemezler. Bütün letaifleri çalışır."

" **Allah dostları diyor ki:** Kalp bir çocuk gibidir, kalbe ne öğretirsen o da onu söyler. Yeni dillenen çocuğa nasıl mama, baba demeyi öğretiyorsan kalbe de Allah Allah demeyi öğretmen gerekir. Onun ağzının olduğunu düşüneceksin ve Allah dediğini düşüneceksin,

Allah demeye zorlayacaksın. Çok değil üç ay, beş ay sonra kalbin Allah demeye başlayacaktır. Gayret etmek lazım.

Ölüm anında kalp ne söylüyorsa dil onu söyler. Sağlığında bir insanın çocuğuna çok muhabbeti varsa kalbi de devamlı çocuğunu söyler ve ölüm anında akıl başta olmadığı için dili onu söyler. Aynı şekilde karısına muhabbeti varsa karısını söyler. Ancak kalp Allah derse, dil de Allah der. Akıl başta olsa şehadet getirir, tekbir getirir ama akıl başta olmayınca kalp ne söylüyorsa dil onu söyler. Bunu da hayattayken yakalamak lazım..."

"Vird ile latifeler arş-ı âlâdaki (asıl vatanlarına) makamlarına çıkarlar. Nefis yalnız kalır. Hizmetçisiz kalan padişah gibi olur. (O da diğerlerinin peşine takılıp arşa çıkar.) Burada Rabbü'l-âlemin onların sıfatlarını değiştirir. Nefis müslüman olur. Artık her şeyi Allah rızası için isteyerek yapmaya başlar. Böylece şeklî insandan hakiki insana, taklidi imandan hakiki imana geçiş olur."

"İnsanın kalbine zikir yerleşince daha durmaz. Çarşıda, pazarda alışveriş yaparken kalp 'Allah' der. Siz istemeseniz de çalışır. Nasıl ki mideniz sizin elinizde olmadan gıdaları hazmediyor, siz uyurken bile işine devam ediyorsa, içine zikir yerleşen kalp de öylece zikreder. Bunun sevabını yalnızca Allah bilir."

"Her fırsatta kalbinizi zorlayın. Yatarken, otururken, kahvaltıyı beklerken, dilinizi damağınıza yapıştırın, (ders olarak çektiğiniz virdin haricinde) sayı tutmadan ve dilinizi oynatmadan "Allah" dedirtmeye çalışın. Bir müddet sonra kalp zikre geçer. Fakat biz zikrin çokluğunda değiliz. Biz zikrin huşu ve hudusundayız. Zikir huşu ve huduyla çekilmez, gafletle çekilirse nefse bir şey olmaz."

"Bizim tarikimizde vird çekmekle beraber, yerken, içerken, otururken, yürürken, hatta uykularında bile Rabbü'l-âlemîn'i zikrederler. İşte gerçek zikir ehli bunlardır."

"Vird nurdur, ışıktır, aynen taksinin farı gibidir. Taksinin her şeyi olsa fakat farı olmasa karanlıkta yol gidemez. Kısa zamanda tepe taklak olur. Vird, zikir kalbin kirini pasını temizler. İnsan günah işlemeye başlayınca kalp yara alır. Bu durum, odanın içinde yanan bir sobaya benzer. Soba devamlı yana yana boruların içi kurum bağlar, temizlenmese zamanla boruları tıkar, dumanı geri teper, odanın içindekileri zehirler ve öldürür. Aynen bunun gibi, zikir de kalbin isini (kurumunu) temizler. Zikir çekilmezse kalbe Allah'ın nuru gelmez. Ya

ne gelir? Şeytanın vesvesesi gelir ve Allah'ı unutturuncaya kadar (vesvese) devam eder. Sonunda misaldeki boru gibi tıkanıp insanı (manen) zehirleyerek öldürür. Onun için herkes virdine dikkat etmeli.

Akıllı, şuurlu müslümana gereken ki zikrullah gibi manevi ilaçlara sarılsın. Zikrullahın sesi şeytanı kaçırır. O çok korkaktır. Bir ses gelse hemen kaçır. Fakat nefs-i emmâre öyle değildir. İnsandan bir an bile gafıl olmuyor. Kedinin fareyi beklerken takındığı tavır gibi, sessiz bir şekilde insanın hata yapmasını bekliyor. Ne ibadet yapma mağrur oluyor. Çok dikkatli uyanık olmalıdır. Çünkü nefsin gıdası zulmettir. Letaiflerin gıdası ise, muhabbet ve nurdur. Nefs ancak nefy-i ispat ile müslüman olur."

"Nefy-i isbat dersinde 'lâ ilâhe' derken alından sağ omuz üzerine gelme esnasında Allahlık iddiasında bulunan Nemrud, Firavun, putlar, her kim ve her ne var ise tevhid kılıcıyla hepsini temizleyeceksiniz. O nefiy cümlesinin nuru Allah'tan başkasını silecek. 'illallah' deyince öyle bir kalbe ineceksin ki bütün vücuda dağıldığını hissedeceksin. Sonunda "Muhammedün Resûlullah" derken Allah'ın huzurunda kendinizi hissedecek ve O huzurda (kalben) "Muhammed senin Resûlündür" diye haykıracaksın.

LETAİF DERSLERİ

Letaif;Arapça 'Latife' kelimesinin çoğulu olup” Latifeler” anlamındadır. Latife insan vücuduna yerleştirilmiş manevi, nuranî cevherlere verilen isimdir. Gizli, sırlı ve iç bünyede saklı cevherler olan Letâif, baş gözüyle görülmezler, ancak gördükleri vazifelerden varlıkları anlaşılır. İnsanın aslı bunlardır. Bu cevherler mümin-kâfir her insanda mevcuttur. Kâmil mürşidler bu cevherleri ilim, tecrübe ve müşahede ile tanıyıp yerlerini ve görevlerini tespit etmişlerdir.

Cenabı Hakk; insanı on asıl şeyden yaratmıştır. **Beşi mahlûkat âlemi denilen hâlk âlemindendir.** Bunlar insanın maddesini meydana getiren **1-toprak, 2-su, 3-hava, 4-ateş ve 5-nefistir.** Bunların başkanı ve hâkimi nefistir. Âlem-i emrden olan Letâif ruhanî ve nûrani, âlem-i halktan olan Letâif ise cismânî ve zulmânidir. **Diğer beş unsur** ise;asılları âlem-i emirden olan,**1-İnsani kalp,2-Ruh,3-Sır,4-Hâfi,5-Ahfa** dır.Bu 5 manevi latife Cenab-ı Hak'kın kün emriyle meydana gelen latifelerdir.Bunların başkanı ve hakimi kalptir.Ruhun sarayı kalptir. Ruh kalbe hâkimiyetini kurunca, kalp bedeni ona göre yönetir.

Ruh vasıtasıyla aldığı ilahi feyz ve terbiyeyi bedeninin bütün işlerine yansıtır.

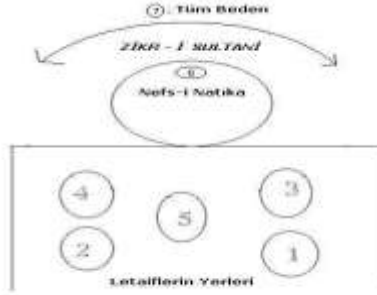
Âlemi emir ile âlemi halk iki ayrı âlem olup, âlemi emre giren latifelerin makamı arşın üstündedir. Onun bu latifelere âli latifeler denir. Âlemi halka giren latifelerede süfli latifeler denir. Yerleri arşın altındadır. Cenab-ı Hak yüce kudreti ve ince hikmetiyle her iki âlemin latifelerini aşk yoluyla aralarını birleştirmiş ve kaynaştırmıştır. Öyleki bunlar birbirlerinden ayrılmak istemezler. Bu aşkdan dolayı hâlk âleminin latifeleri emir âleminin latifelerini hükmü altına almıştır.

Bir mü'minin nefsi, yedi sıfatında terakki edebilmesi için vücudunun içinde bulunduğu letâif-i seb'a denilen letâifin de; zikir, fikir ve tefekkürle tasfiye ve terbiye görmesi lazımdır.

O yedi sıfat da: Kalp, Sır, Ruh, Hafî, Ahfa ve Nefs-i natıka ile tüm bedendir. *İnsanı diğer canlılardan ayıran fark âlem-i emrden olan rûhânî ve nûrani letâif-i hamse (letâifden beş tanesi)* kalb, ruh, sır, hafî, ahfa âlem-i emrdendir. His, hayal, yön ve mekânla sınırlanmayan, mesafe ve maddesi olmayan, Allah'ı Zülcelalin'ol' emri ve iradesinin tecelli etmesiyle yaratılan şeylerden oluşan Âlem-i emr(emirâlemi)'den olan letâif, rûhani ve nûranidir. Bir kula Cenab-ı Hak'ın yardımı yetişirse o kulunu bir velinin hizmetine kavuşturur. O velide terbiyesine aldığı bu kimseye riyazatlar(nefsi kırma, terbiye)mücadeleler, kalbin tasfiyesi ve terbiyesi ile ilgili emirler verir ve hizmetler gördürür. Bu hizmetleri gördürürken, ilk defa huzuruna aldığı salikin, müridin çok zikir yapabilmesi için, latifelerine teveccühte bulunur. Bundan sonra müridin karşısına üç mühim vazife çıkar. **Birincisi zikir.** Müride verilen zikir dersleri, Tevhid, Allah(c.c), Salatu Selam(v.s). **İkincisi Murakabe.** Feyzin kaynağı olan Cenab-ı Hakk'ın feyzini almak niyetiyle sakince bekleyişten ve hangi latife üzerine feyiz bekliyorsa o latifeyi düşünmekten ibaret olan hizmete murakabe denir. **Üçüncü vazife Rabıta'dır.** Rabıta müridin şeyhinin suretini aklında veya kalbinde taşıması, onu düşünmesi manevi sevgi bağı kurmasıdır. Müridin rabıtası zamanla gelişir ve kuvvetlenirse, şeyhin suretini her yerde görmeye başlar, buna Fena fiş-Şeyh denir. Tasavvufta rabıta yolu, yolların gerçeğe en yakın olanıdır. Tevhidi vücudide bulunan hallerden aşk, zevk, ilham ve beraberlik sırlarındaki hassalar ile vecde gelip bağırma, kendini kaybetme, varlığın sırrına dalma, raks ve sema etme, gaip ten sesler alma, cezbeye girme ve o halde kendinden geçme hallerinin hepside

kalp latifelerinin sırlarıdır.Bu latifenin sırlarının seyri evvela imkan dairesinde cereyan eder.Cezbe,huzur,beraberlik,ilhamlar,maddenin sırlarına ait,kevni olan keşifler,misal aleminin keşfi ve mülk aleminin seyri,kalp latifesinin alemi imkan dairesinde cereyan eden hallerden bazılarıdır.Alemi imkan varlık alemidir.Bu sırların cereyan ettiği yer feleklerin altındadır.Melekut alemi,meleklerin,ruhların,cinnilerin ve semalar üstü varlıkların seyir alemidir.Cezbe hali,ikinci dairedede melekut aleminde meydana gelmektedir.Mülk alemi ise,ilahi fiillerin tecellilerine ait sırlardan ibarettir.Müridin yaptığı mücadelelerin hepsi Allah'ın Resulüne iteattan dolayı yapılırsa,o müride ait latifelerin hepsi,hertürlü manevi lekelerden arınır.Kalbi gaflet kirlerinden temizlenir.Hak Tealanın isim ve sıfatlarının gölgesindeki manevi yolculukta velayeti sugra,yani küçük velilik dairesi denir.Mürid bu makama;Esmâ ve Allah'ın sıfatlarına ait olan gölgenin akisi ve tasavvuru ile,açık bir şekilde ulaşır.Ayna vazifesi yapar.Burada Şathiyet görülebilir.Konuşmalarına şathiyat karışır,bulunduğu manevi makamın sarhoşluğuyla kendilerinden geçerler.Sırrındaki kavuşmanın hayaliyle,gördüğü şey sevgilisinin aslı mı,yoksa gölgesimi farketmez.Bu durumda,mürid kendine hakim olamaz ve Hak ile Hak olduğunu Hakk'ı gördüğünü çekinmeden söylemekten kendini bir türlü alamaz.Hakk'ı gördüğünü ve maksadına erdiğini zanneder.Açık olarak,Hallac-ı Mansur gibi "Enel Hak"Ben Hakk'ım.Bayazd-i Bestami gibi,"Ene Subhani" Ben beni noksan sıfatlardan tenzih ederim.Gibi söylemeye başlar.Bir Hadis-i Kudside:"Ben kulumun zannı üzereyim."Yani kulum Beni nasıl bilirse Bende öyleyim.Rahmeti bol bilirse öyleyim.Azabımı şiddetli bilirse yine öyleyim.İşte bu halin sahibi,nefsinden ve nefsanî zevklerinden uzaklaşarak fenâ(yok)mertebesine erince,kendisinden bu hal meydana gelmektedir.Bu durumdaki kişilere kötü davranmak doğru değildir.Bunlar Allah'ın veli kullarındandır.

LETAİFİN VÜCUDDA YERLEŞİM YERLERİ:

Elbette zikir Allah rızası için çekilir ama zikrin nefse dönük yararları da olduğu kuşkusuzdur. Daha doğrusu nasıl ağaç meyve veriyorsa zikrin meyveleri de nefiste meydana getirdiği değişimdir. Bu değişimlere nefis makamları dendiğini nefsin de bu değişimleri usuli aşerede belirtilen ahlaki karakterleri kazanarak elde ettiğini belirttik. Evet, bir mürit nasıl gizli ve aşikâre zikirle bu değişimi nefsinde gerçekleştirmektedir? Yani elindeki tespihi kalbinin veya letaif noktalarının üzerimde tutup ‘Allah Allah’ diye zikrederken içinde, nefsinde nasıl bir değişim olmakta, süreç nasıl işlemektedir? Kalp ve letaif noktaları ile nefsin nasıl bir ilgisi vardır? Dahası zikrin nefis makamları üzerindeki tesiri nasıl gerçekleşmektedir?

Kalp ve letaif noktaları ruhun adeta duyu organları mesabesinde dirler. Dahası ruh bu noktalarda zikirle işlemeye, çalışmaya başladığında gelişmekte, bu sayede nefis de makam kazanmaktadır. Yani kalp ve letaif noktaları ile nefsin doğrudan bir ilgisi bulunmaktadır. Kalp ve letaif noktaları zikirle çalışmaya, işlemeye başladığında ortaya nur ve feyz çıkmaktadır. Bunlar ruhu beslemektedirler. Ruh olgunlaştıkça önce nefsin ve şeytanların boyunduruğundan kurtulmakta, sonra da nefsi kendisine benzetmeye başlanmaktadır.

İşte nefis makamları ve usuli aşere o zaman gündeme gelmektedir. Demek ki ruh zikirle yani feyz ve nurla olgunlaşırken nefis de bu nefis makamlarını, daha doğrusu usuli aşeredeki ahlaki umdeleri kazanmaktadır. Ekmeğin enerjiye veya yağa dönüşmesi gibi bir durum.

Nur ve feyzde ilahi bir ikram olarak usuli aşereyi oluşturan ahlaki veya karakter özelliklerinin tohumları mevcuttur. Çünkü bunlar zikirle ortaya çıkmaktadırlar. Dolayısıyla nur ve feyz yüce Allah'tan (c.c.) birer hediye olarak bu ahlaki karakter ve özelliklerle ruhu beslemektedirler. Sonra da bunlar ruhtan tıpkı aynadaki görüntü gibi nefse yansımakta, orada boy göstermekte, yerleşmektedir. Tabii nefsin değişimi uzun bir zamanı aldığı ve bu yansımanın nefse adam akıllı etkisi için yoğun çalışma ve çok emek harcamak gerekmektedir. Ömrü zikirle yoğunlamak icap etmektedir. Bu da ancak sabredenler için bir nasip meselesi olmaktadır.

Bilindiği üzere başlıca letaif noktaları şunlardır: *Kalp, ruh, sır, hafî, ahfa*. Ayrıca *iki kaş arasında bulunan nefis, kafanın üst kısmında bulunan letaif-i küll*.

Letaiflerin vücuddaki yerleri, nurları, adetleri ve yapılış sebepleri:

1.Kalp makamı: Sol memenin iki parmak altında, İlahi huzur ve tecelliyat mahallidir. Hz. Âdem (a.s) ın kademi ve mebd-i terakkileri tahtında olup; nûru sarıdır. Sâlik, râbita, zikir veya rüya esnasında sarı bir nûr ile karşılaşır. *Kalp ilahi tecelligahın ve huzurun merkezidir*. Huzur derken bizdeki göz nasıl görürse bu kalp de öyle bir işleve sahiptir. Yani iyi çalışırsa kişi ibadetlerde ilahi huzuru bulabilir. Allah karşısında ibadet ediyormuşçasına bir meleke kazanabilir. Dinde buna ihsan hali, murakabe de denir. Uzun bir süre zikirde sadece kalp üzerinde durunca bu hali yaşarsın ve huzur hali zihinsel bir süreç değil, ruhun kalp ayağı ile sunulan bir nimettir. Bir de tabii bu letaifin dünyaya bakan ciheti vardır. Gerçekten tek kelime ile ifade edersek, kalp zikri kelimenin tam anlamıyla insana bir 'huzur' bahşediyor. İnsan huzuru yaşıyor kalp letaifini çalıştırdığı zaman.

2.Ruh makamı: Sağ memenin iki parmak altında,İlahi aşkın ve muhabbetin merkezidir.

Hz. Nuh ve Hz.İbrahim (a.s)ların kademleri ve mebd-i terakkileri tahtında olup; nûru kırmızıdır. Uzun bir süre ruh letaifi üzerinde çalışınca garip bazı haller yaşamaya başlarsın. Hani çocukken meyvelerin, çiçeklerin, kuşların başka başka anlamları, daha doğrusu insanı yaşama, sevince, aşka boğan güzellikleri vardı. Birden dünyanın değişir. Onları yeniden yaşamaya başlarsın. Her şeyde bir sevgi, aşk anlamı görülmeye, sezilmeye başlar. Ailendeki fertler de bundan hisse

alırlar. O zaman anlarız ki, ruhun sevgi ve aşk çağlayanı bir gözlük gibi üzerimizde, bu ruh letaifinin çalışması ile geçmiş durumda. Allah Allah mutluluğun anahtarı burada, insanlar ilaçlara, uyuşturuculara, alkole koşuyorlar. Ama kime ne kadar anlatabiliriz ve yararlı olabiliriz?

3.Sır makamı: Sol memenin iki parmak üstünde, İlahi marifet mahâllidir.

Hız.Musa (a.s) ın kademi ve mebbe-i terakkileri tahtında olup; nûru beyazdır. *Sır letaifi vahdaniyetin merkezi.* Her şeyde Allah'ın elini görme... Kuşku ve kaygılardan uzaklaşma... Tevekkülü ve tefekkürü bir hal olarak yaşama... Nefsin mutmainne makamına kavuşmada en çok yararlanılan letaif merkezi.

4. Hafî makamı: Sağ memenin iki parmak üstünde, İlahi tecelli ve nurlar içinde kaybolma mahallidir. Buna istiğrak denir. Hz. İsa (a.s) ın kademi ve mebbe-i terakkileri tahtında olup; nûru siyahtır. Nasıl suya girdiğinizde kendinizi koyverirseniz ve sonra rahatlırsanız, bu letaif noktası da zikirle çalıştırıldığı zaman öyle bir hal zuhur ediyor. Allah'tan razı olmak gibi bir duygu sizi bürüyor, sarıyor. Bir rahmet denizine gark oluyormuş gibi bir duygu yaşıyorsunuz. Çok hoş bir duygu. Rıza hali insanı çok rahatlatıyor. Varoluş kaygılarınızı yok ediyor.

5. Ahfa makamı: İki meme arasında, Göğüs kafesinin üst ucundan yani gırtlak çukurundan iki parmak kadar aşağıdır. İlahi sır mahallidir. Gizli ilimler ve tecelliler merkezidir. *İzmihlal yok olma hali.* Burada elde edilen duruma izmihlal denir. Peygamberimiz Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v)Efendimizin mebbe-i terakkileri tahtında olup; nûru zümrüt yeşilidir. Fena hali, yani tasavvufta yaygın kullanılan tabiriyle. bu letaif noktası bir kopuş yeri. Fena halinin başlangıcı buradan başlıyor. Gerçekten insan özel bir duygu ile kendisini dünyadan ve yaşamdan çekiyor. Ama bunun ayırında olamıyor veya bunu geç fark ediyor. Adeta kendisi gölge mesabesine geliyor. Bu sırada bütün letaif noktaları azami derecede çalışıyor. Nur ve feyze gark oluyor. Bu da onu manevi olarak ilerletiyor. Çünkü yukarıda anlattığımız süreç hız kazanıyor. Ruh, nur ve feyze gark olunca güçleniyor. Vücut ülkesinde hâkim duruma geçmeye başlıyor. Nefis ruha

benzeyerek makamlar, yüksek karakterler kazanıyor. Çarklar böylece işliyor.

6. Letâif-i Nefs makamı: İki kaş ortasında olup nûru turuncudur.

7. Letâif-i Kül makamı: (Tüm Beden) : Sultani Zikir Makamı. Perçem, alın ortası olup; nûru akik rengindedir.

Bütün latifelerin merkezi kalptir. Kalp ruhun sarayı hükmündedir. Terbiye olmamış nefis, devamlı kötülüğü emreden sıfatıyla kalbi tamamen hükmü altına aldığı zaman, kalpten Allah için hiçbir hayırlı amel çıkmaz. Bu durumda ruh da, nefsin arzularına bağımlı hale gelir. Artık kalp ve ruh asli vazifelerinden uzaklaşmış ve ölmüşçesine gaflete düşmüş olurlar. Bu hal kalbin perdelenmesi ve günahlarla kararmasıdır.

İnsanın bu durumdan kurtulması için çok ciddi bir tedaviye ihtiyacı vardır. Bu tedavinin en güzel ve en kolay yolu bir mürşidi kâmilin elinden tevbe alıp, kendisine intisab edip manevi terbiyeden geçmektir.

Mürşidi kâmil kendisine intisab eden müride önce güzel bir tevbe yaptırır. Sonra zikir telkin eder.

Bu letâif nûrları ancak; sâlik, zikrini huzurla çeker ve kalbini her türlü kayıttan tecrid ederek farz ve sünnetleri hakkıyla yerine getirirse zuhûr eder. Letâif nûrlarının her sâlikte zuhûr etmesi gerekmez. Sâlik, daha başlangıçta, beşerî vücûdunu mahvedip doğrudan siyah nûru müşahede edebilir; ondan başkası da zuhûr etmez. O siyah nûrdan geçerse, Allah'ı Zülcelâlhazretlerinin nûrunu müşahede eder.

Sâlik, bütün uzuvlarını bir ayna karşısında görüyormuş gibi bütün makamların belirtilen yerlerine müteveccihen, Allah zikrini yaparsa, kısa bir sürede Cenab-ı Hakk'ın ilhamına nâil olur. Hangi uzvu ile zikretmek isterse, onunla zikreder ve ten kulağı ile seslerini dahi işitir. Bundan sonra, Cenabı Hakk 'a hamd-ü senâlar ederek her gün dersine devam eder. Bu hizmetin sükûtu hiç bir zaman düşünülemez. Bırakmak istese de bırakamaz. Zira vücut, hakikî gıdasını bulmuştur.

Bu zikrin nuru ilk olarak kalbe, sonraları diğer letaiflere sirayet eder. Zikre devam edildiğinde kalpten Allah'ı Zülcelalın sevmediği ve razı olmadığı düşünceler silinip gider.

Zikir kalbe iyice yerleşince her hâlde zikretme hâline geçer, böylece gaflet yok olur. Zikir sayesinde insanın sıfatları değişir. İnsanda Cenab-ı Hakk'ın razı olduğu ahlak ve sıfatlar oluşur.

Mesela, *münafıklık nefsin kötü sıfatlarından birisidir. Vücuttaki su unsurunun özelliği ile irtibatlıdır.* Su da, bulunduğu kabın şeklini ve rengini alma özelliği ve bulunduğu şartlara göre değişme sıfatı vardır. Bu sıfat insana yansır ve iki yüzlülük meydana gelir. Ancak bu sıfat, mürşidi kâmilin terbiye, himmet ve tasarrufu ile alçak gönüllü olmaya dönüşür. Kalpten nifak ve yalancılık gider, yerini samimiyet ve mertliğe bırakır.

Ateş unsurundan kaynaklanan zulüm ve hiddet sıfatı, islamın emir ve hükümleri karşısında gayret en ince davranmaya ve rahmani taraftarlığa dönüşür.

Toprak unsurundan kaynaklanan, tembellik, uyuşukluk gibi durumlar, sabır ve efendilik sıfatına dönüşür.

Letaifleri hakiki vazifelerine döndürmek, gevşemeyi gidermek için onların zikir nurları ile aydınlanması, temizlenmesi ve beslenmesi gerekir.

Letaif virdi, altı latife üzerine çekilir. Bunlar: **1-Kalp, 2-Ruh, 3-Sır, 4-Hafi, 5-Ahfa, 6-Nefis** latifeleridir.

Mürid letaifler üzerinde aynen kalp zikrinde olduğu gibi zikir çeker. Her bir latife kalp gibidir. Zikir onun üzerinde çekilir. Hedef her bir latifenin zikre geçmesi, uyanması, olgunlaşması ve böylece bütün vücudun zikre geçmesidir. **Buna Zâti zikir, Sultani zikir denir.**

Tesbihi, zikir çekilecek latifenin üzerine koyar ve kalp zikrinde olduğu gibi çeker. Allah, Allah der.

Nefy-ü İsbat Zikri: Letaif zikrinde başarılı olan müride nefy-ü isbat zikri tarif edilir. Bu zikir; *"Lailahe illallah" dır. Kelime-i Tevhid zikridir.* En faziletli zikirdir.

Bunun zamanını de mürşid belirler. Bütün bu terbiye ve zikirlerle elde edilecek sonuç Zâti zikirdir. Zâti zikir insanın bütün vücuduna yayılan, benliğini saran, kalbini Allah aşkında toplayan zikirdir. Bu zikir haline ulaşan kimse, yürürken, otururken ve yatarken devamlı Allah'ı zikreder. Ayrıca zikir nuru, onun etine, kemiğine yansır. O insan bu nur ile bütün eşyanın zikrini işitecek, hissedecek bir makama ulaşır. Artık her şey ona Allah'ı hatırlatır. Her varlık bir ilim sebebi olur. Hikmet öğretir, ilahi sevgisini artırır. Bunların sonu

müşahede ve güzel ahlaktır. Müşahade, ihsan makamı olup Allah'ı görür gibi Ona kulluk yapmaktır,

Dersi Yapma Usulü LETAİFLER

1-Latıfei Kalbimin İslahı için:"Lailahe illallah"Sonunda, Muhammedün Resulullah.

2-Latıfei Ruhumun İslahı için:"Lailahe illallah"Sonunda, Muhammedün Resulullah.

3-Latıfei Sırrımın İslahı için:"Lailahe illallah"Sonunda, Muhammedün Resulullah.

4-Latıfei Sırrı Sırrımın İslahı için:"Lailahe illallah"Sonunda, Muhammedün Resulullah.

5-Latıfei Hafamın İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

6-Latıfei Ahfamın İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

7-Latıfei Nefsiyyemin İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

8-Latıfei Turabiyyemin İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

9-Latıfei Maiyyemin İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

10-Latıfei Nariyyemin İslahı için:"Lailahe illallah"Sonunda, Muhammedün Resulullah.

11-Latıfei Hevaiyyemin İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda Muhammedün Resulullah.

12-Letaifi Külliyyemin İslahı için:"Lailahe illallah" Sonunda, Muhammedün Resulullah.

Mürid, günlük zikrini yapıp bitirmeden önce, yani en son esmayı okuduktan sonra, 100 defa okuduğumuz İhlâs-ı şerîfi okumadan, bu ikisi arasında yukarıda yerlerini belirttiğim noktalara düşüncesini yoğunlaştırarak, her biri için en az otuz üçer (normali 100'er defa) defa Kelime-i Tevhîdi (**LÂ İLÂHE İLLALLÂH**) der, okur ve ötekine geçer. Yani şöyle der:"Latîfe-i kalbimin ıslahı için; Lâ ilâhe illallâh, Lâ ilâhe illallâh, Lâ ilâhe illallâh ..."

Sayı tamam olunca, latife-i rûhumun ıslahı için der, belirtilen miktar kadar tevhîd okur. Son latife-i külliye de okunup bitirilince,

dersin diğer geri kalan kısımları (100 defa İhlâs okuyup bitirme ve yeniden Fâtiha-İhlâs okunuşuyla tamamlanır.

Kalb bütün latifelerin merkezi olup "Ruh"un sarayıdır. Ruh kalbde egemen olunca, bedeni "Ruh"un emirlerine göre yönetir; ruh vasıtasıyla aldığı ilâhi feyiz ve terbiyeyi bedenin bütün işlerine yansıtır. Kalpte yakîn nûru parlamaya başlayınca dünya hayatı fâni ve kıymetsiz görünür. Çünkü kalp, marifetullah nûrunun parlayacağı yegâne mahaldir ki, iman güneşi o burçtan doğar. Bütün ilâhi sırlar orada gizlidir. Kalpte o hakiki, lâhutî güneşin doğmasıyla bu yüksek tecellinin nurlu eserleri insanın bütün azalarında zâhir olur. O zaman kulluk vazifelerini; derin ve derûni bir zevk ve neş'e içinde seve seve îfa eder. Kalbin salahının cesede sirayetini Buhari'deki şu Hadis-i Şerif izah etmektedir: ***"Dikkat ediniz ki, insanın cesedinde bir et parçası vardır ki, o et parçası sâlih oldukça bütün vücuddaki âzalar sağlam olur. Eğer o fasid olursa bütün cesedi bozulur. O et parçası kalptir."***

Terbiye olmamış nefis, devamlı kötülüğü emreden sıfatıyla kalbi tamamen hükmü altına aldığı zaman, kalbden Allah'ı Zülcelâl için hiç bir hayırlı amel çıkmaz. Bu durumda ruh da, nefsin arzularına bağımlı hâle gelir. Artık kalb ve ruh asli vazifelerinden uzaklaşmış ve ölmüşçesine gaflete düşmüş olurlar. Bu hâl kalbin perdelenmesi ve günahlarla kararmasıdır.

İnsanın bu durumdan kurtulması için çok ciddi bir tedaviye ihtiyacı vardır. Bu tedavinin en güzel ve en kolay yolu bir mürşid-i kâmilin elinden tövbe alıp, kendisine intisap edip manevi terbiyeden geçmektir.

Bu zikirler günün her vaktinde çekilebilir. Zikir için mekruh vakit yoktur. Zikri vücudun en dinç ve neşeli olduğu anlarda, özellikle sabah ve akşam vakitlerinde çekmek daha faziletli ve faydalıdır. Böylece gün zikirle başlamış ve zikirle kapanmış olur.

KADİRİ TARİKATININ HALİSİYYE-İ HAYRİYYE KOLUNUN TOPLU YAPILAN HALAKA-İ ZİKİRİ

Önce Halakai Zikre niyet edilir. Sonra Silsilei Meşayihinin ve umumun ruhlarına birer Fatiha-ı Şerif okunur, Ölüm hali tefekkür edildikten ve Teveccüh yapıldıktan sonrada:

**Euzübillahimineşşeytanirraciym
Bismillahirrahmanirrahiym**

3 Defa, **"Estağfirullah"**

1 Defa, **"Estağfirullah el Aziym, Ya Malikel Mülkil Kadim."**

1 Defa, **"Estağfirullah el Aziym, Rabbel Beraya."**

1 Defa, **"Estağfirullah el Aziym, Minel Hataya."**

1 Defa, **"Estağfirullah el Aziym, Min Külli Zenbina."**

11 Defa. **"Allah, Estağfirullah, Daim Estağfirullah."**
Sonunda; **"El Aziym, el Keriyim, Elleziy Lailahe illa Hu, el Hayyel Kayyume ve etubu ileyh."**

11 veya 21 Defa, **"Bismillahirrahmanirrahiym"** Okunur.
Daha sonra **Fatiha Suresiyle** birlikte , **"İnnallahe ve Melaiketehu Yusallune Alennebi, Ya Eyyühelleziyne Amenü SalluAleyhi Vesellimu Tesliyma."**Dedikten sonra:

1 Defa, **"Allahüme Salli vesellim vebarik âlâ Seyyidina Muhammedin vealâ âlihi Adede Kema lillahi vekema Yeliyku bikemalihi."**

1 Defa, **"Allahümme Salli vesellim vebarik âlâ Şemsid Duha Muhammedin ve âlâ âlihi adede Kema lillahi vekema Yeliyku bikemalihi."**

1 Defa, **"Allahümme Salli vesellim vebarik âlâ Nuril Hüda Muhammedin vealâ âlihi adede Kema lillahi vekema Yeliyku bikemalihi."**

1 Defa, **"Allahümme Salli vesellim vebarik âlâ Hayril Vera Muhammedin vealâ âlihi adede Kema lillahi vekema Yeliyku bikemalihi."**

1 Defa, **"Allahümme Salli vesellim vebarik âlâ Bedrid Düca Muhammedin ve âlâ âlihi adede Kema lillahi vekema Yeliyku bikemalihi."**Sonunda, **Vesahbihi vesellim aleyhi vealeyhim tesliymen kesiyren kesiyra.**

İstenildiği kadar, Efdalüz Zikr Fağlem Ennehu “ *Lailahe illallah*” Sonunda, *El Melikül Hakkul Mübin Muhammedün Resulullah Sadikul Vağdil Emiyn*.

3-5-7 Defa, “*Entel Hadi Entel Hak Leysel Hadi İlla Hu.*” Sonunda; *Ya Hu, Ya Men Hu, Leysel Hadi İlla Hu.*

3-5-7 Defa, “*Ya Selamu Sellim, Ya Rabbi Sellim.*” Sonunda; *Hu Tesliymen kesiyrar kesiyra.*

3-5-7 Defa, “*Ya Erhamerrahimiyn İrhamna*” Sonunda; *Bi hurmeti Seyyidel Mürseliyn.*

3-5-7 Defa, “*Ya Ekremel Ekremiyn Ekrimna*” Sonunda; *Bicahi Seyyidel Evveliyne vel Ahiriyn.*

İstenildiği kadar, “*Ya Hay, Ya Kayyum*” Sonunda; *Ya Zelcelali vel ikram, Celle Celalühü Amme Nevalühu velailahe illa hu.*

Ayağa Kalkılarak İstenildiği kadar, “*Allah*” Sonunda; “*Celle Celalühu*”.

İstenildiği kadar, “*Hu Allah*” Sonunda “*Celle Celalühu*”

İstenildiği kadar, “*Hay Allah*” Sonunda “*Celle Celalühu*”.
İstenildiği kadar, “*Hay Ya Hay*” Sonunda; “*Celle Celalühu.*”
Cematin durumuna göre, istek var ise ayakta, istenildiği kadar;

“*Hu Hu Allah*” Sonunda; *Celle Celalühu.*

“*Hay Hay Allah*” Sonunda; *Celle Celalühu.*

Oturduktan Sonra:

3-5 Defa, “*Hu Allahümme Salli Alel Mustafa, Hu Nebiyyer Risaleti ve Bahrissafa, Hu Çerağı Mescidi Mihrabı Minber, Hu Ebu Bekir, Ömer, Osman’ü Ya Haydar*” Sonunda; *Radiyallahu taala aleyhim Ecmain.*

Daha sonra Musafaha yapılır. Musafaha esnasında:

3 Defa, *Allahümme Salli Âlâ Seyyidina Muhammedin ve âlâ âlihi ve sahbihi vesellim, Hu tesliymen kesiyrar kesiyra.*

3 defa,”Tekbiri Şerif getirilir. *Allahu ekber Alahu ekber Lailahe illallahu vallahu ekberAllahu ekber velillahil hamd.*”Dedikten sonra, Kur’an-ı Kerimden bir aşrı şerif okunur ve genel bir dua yapılır.

HALAKAİ ZİKİR DUASI

EUZÜBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİYM BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİYM

Elhamdulillahi Rabbil Alemiyn. Vessalatü vesselamu Âlâ Rasulina Muhammedin ve Âlâ Alihi vesahbihi Ecmaiyn. Allahümme Rabbena Evsıl veBelliğ misle sevabe Ma Kare’nahu ve nuvre ma televnahu vasilen ila Ruhi Menbail Feyzi Velkema. Seyyidil Evveliyne Vel Ahiriyn. .Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v).Ve ila Ervahi Cemiyil Enbiyai vel Mürseliyn. Ve ila Ervahi Emiyril Mü’miniye Hz.Ebubekir es Sıddık Ve Emiyril Müminin Hz.Ömerül Faruk Ve Emiyril Müminin Hz.Osman’e Zinnureyn Ve Emiyril Müminin Hz.İmam-ı Aliyyül Mürteda Kerremallahu Veche. Ve İmam-ı Hasen’il Müçteba Ve İmam-ı Hüseyni Şehiydi Deşti Kerbela. Ammi Resuli Hz.Hamzate vel Abbasi ve Cağferi Tayyar.

Evladi Resul ve Ezvaci Resul Ve Ashabi Resuli Kiram Rıdvanullahi Teâlâ Aleyhim Ecmaiyn. Ve ila Ervahi İmam-ı Zeynel Abidin Ve İmam-ı Muhammed Bakır Ve İmam-ı Cağferi Sadık Ve İmam-ı Musa Kazım Ve İmam-ı Aliyyür Rıda Ve İmam-ıt Taki Ve İmam-ın Naki Ve İmam-ı Hasenil Askeri Ve İmam-ı Muhammed Mehdi Rıdvanullahi Teâlâ Aleyhim Ecmaiyn.

Ve İla Ervahi Eş Şeyh Hasanil Basri, Eş Şeyh Habiyybil Acemi, Eş Şeyh Davudut Tai, Eş Şeyh Mağrufu Aliyyül Kerhi, Eş Şeyh Seriyyüs Sakati, SeyyidütaifetüsSufiyyetü, Eş Şeyh Cüneydi Bağdadi, Veş Şeyh Ebubekir eş Şıblı Kaddesallahu Esrarehümün Nurani. Ve ila Ervahi Piri Tarikatı Gavsı’l-A’zam Kutbur Rabbani, Gavsus Samadani, Mahbubis Subhani, Kandiylin Nurani, Eş Şeyh, Es Seyyid Muhyiddini Abdulkadir Geylani, Veş Şeyh Es Seyyid Ahmeder Rufai, Eş Şeyh Es Seyyid Ahmedel Bedevi, Eş Şeyh Es

Seyyid İbrahim Ed Dussuki. Ve İla Ervahi Mevlana Celaledдини Rumi, Veş Şeyh Es Seyyid Bahauddini Bişahi Nakşibendî. Ve İla Ervahi Sairi Piyranî İzam Kaddesallahu Esrarahümün Nurani. Ve İla Ervahi Eimmeti Müçtehidini Kiram Rahmetullahi Aleyhim Ecmaiyn. Ve İla Ervahi Eş Şeyh Es Seyyid Cemalül Iraki AbdurRezzaki, Eş Şeyh Es Seyyid Ebubekir AbdulAziz, Eş Şeyh Es Seyyid Muhammed Huseyin el Ezmirani, Eş Şeyh Ahmed Hindillahuvi, Eş Şeyh Es Seyyid Ziyauddini Abdurrahmani Halis Talabani Kaddesallahu Esrarahüm.

Ve ila Ervahi Eş Şeyh Es Seyyid Süleymanül Bağdadi, Eş Şeyh Es Seyyid Aliyyül Bağdadi, Kaddesallahu Esrarahüm.

Ve İla Ervahi Eş Şeyh Es Seyyid Dede Osman Avni Baba Urfevi, Eş Şeyh Es Seyyid Hacı Ömer Hüdai Babayi Kuhanki, Eş Şeyh Es Seyyid Hacı Muhammed Babayi Kürki, Eş Şeyh Es Seyyid Hacı Mustafa Hayri Babayi Malatyavi, Eş Şeyh Es Seyyid Hacı Mustafa Yaşar Babayi Göletderevi, Hocamız Seyyid Hacı Ebubekir Tanrıkulu Erzurumi Kadesallahu Esrarahüm venefeallahu vel Müslimiye bihi vebihim Ecmaiyn.

Ve İla Ervahi Külli Silsiletit Tariykati Kadiriyyeti ve Gayriha. Ve ila Ervahi Veliyyin ve Veliyyetillahi Meşarıkı Ardı ve Megaribiha Eynema Kanu vehaysu ma hadaru Ve ila Ervahi Cemiyil Müminiye vel Müminatı, Vel Müslimiye vel Müslimat, El Ahyai minhüm vel Emvat. İnneke Semiyun kariybün müciybüd Deavat, Bicahi Nebiyyi Seyyidis Saadat.

Alahümmahfezna ya Feyyadu min Cemiyil Belaya vel Kadaya vel Mesaibi Vel Emraz, Kaffeten Ecmaiyne Birahmetike ya Erhamerahimiyn.

Allahümansur Cumhuriyyetel İslamiyyete ve Asakirel Muvahhidiyn. Vektübis Selamete ves Sıhhate vel Afve vel Afiyete fid Dünya vel Ahireti Aleyna ve âlâ Abiydikel Huccaci vel Guzati vel Müsafiriye vel Mukiyimiye fi Berrike vebahrrike vehevaike min Ümmeti Muhammedin Aleyhim Ecmaiyn. Ve Sallallahu âlâ Seyyidina Muhammedin ve âlâ âlihi ve Ashabihi Ecmaiyn. Velhamdulillahi Rabbil Alemiyn, El Fatiha.

İSTIAZE - ŞEYTANDAN ALLAHA SİĞİNMA

“Eüzü çekmek, Eüzübillahimineşşeytanirracyim” demektir.

İstiaze kelimesi, sığınma, bağlanma, güvenme ve korunma istemek manalarına gelir. Şeytandan ve her türlü şerlerden Allah’ın korumasına ve yardımına sığınmaya istiaze denir.

Kovulmuş şeytanın şerrinden, her türlü kötülüğünden Allah’a sığınma demektir.

Bir imtihan yeri olan dünya hayatında insanın en büyük düşmanı şeytan, o insanı aldatmaya, doğru yoldan saptırmaya çalışmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için gizli açık her yola başvurur. Bunun için Müslüman, şeytanın oyunlarına karşı daima uyanık olmalı, aklını kullanarak Kur’an’ın gösterdiği Allah’ın ve Resulünün yolundan gitmelidir. İnsana yaraşan da daima Rabbine sığınması, koruyucusunun O olduğunu bilmesidir.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında (*Nahl Sursi.98*) فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ (Kur’an okuduğun zaman, o kovulmuş şeytandan Allah’a sığın. Seni Şeytanın vesvese, hile ve tuzaklarından korumasını Allah’tan iste. “Eüzü billahi mineşşeytanir raciym, Bismillahirrahmanirrahim” de.

Kur’an Allah’u Zülcelalin insanlara gönderdiği talimatıdır. Şeytan, Kur’an okuyan kişiyi, Kur’an-ı anlamaktan doğru yorumlamaktan ve onunla amel etmekten vazgeçirmek için var gücüyle uğraşır. Kalbine vesvese sokar, onu doğru düşünüp, güzel amel etmekten alıkoymaya çalışan şeytana karşı istiaze ile Allah’a sığınarak kurtuluyoruz.

Namaz için abdest ne ise, Kur’an okumak için de istiaze odur. Caferi Sadık hazretleri der ki: “Kur’an okunmak istendiğinde ve diğer ibadetten önce istiaze’nin emredilmesinin sebebi, dilini gıybet, yalan ve dedikodu gibi kötü işlerle kirleten insanın istiaze ile onu temizlemesi, böylece her türlü noksanlıklardan uzak olan Rabbi’nin kalamını temiz bir lisanla okumasıdır.

Kötülüğün kaynağı ister bizzat Şeytan, isterse onun oyuncacı haline gelen bir kısım insanlar olsun, bu kötülüğü defetmenin mümkün olduğu bilinmelidir. Şeytandan ve onun dostlarından kurtuluş, tüm yaratıkların yaratıcısı ve Rabbi olan Allah’a sığınmak, O’nun hayat nizamı olan İslam Dininin emir ve yasaklarına uymakla mümkündür.

İnsanoğlu, fıtratı gereği bütün güzelliklerinin yanında nefsanî ve hayvani duygulara da sahiptir. Bu kötü duygu ve düşünceleri gizli açık tahrik eden, düzenler, tagutlar, insan ve cin şeytanları her zaman var olmuşlardır. Bunlardan korunmak ve kurtulmak için Allah’a sığınmak gerekir.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında:

وَلَمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾

“Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah’a sığın. Çünkü O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.”(Fussilet suresi, 36)

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

“Gerçek şu ki; şeytanın, inanan ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde bir hâkimiyeti yoktur. Şeytanın hâkimiyeti, sadece onu dost edinenler ve Allah’a ortak koşanlar üzerindedir.”

(Nahl suresi, 99-100)

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

“De ki; Ey Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından, vesveselerinden sana sığınırım. Ey Rabbim! Onların benim yanımda bulunmalarından da sana sığınırım.”(Mü’minun suresi, 97-98)

Şeytanın tahriklerinden birisi de, küçük günahları, mekruhları önemsiz göstermek, sünnetleri, vacipleri olmasa da olur dedirtmektir.

Nasıl ki sağlıklı bir bünyeye küçücük bir mikrop girer, eğer zamanında teşhis ve tedavi yapılmazsa ölümcül bir hale gelirse, küçük günahlar da kalpte siyah bir leke manevi bir leke meydana getirir. Eğer tevbe edilmez, ihmal edilirse o leke günah işlene işlene bütün kalbi kaplar, iman ışığından mahrum bırakır.

İnsanı, içten veya dıştan, tahrik ederek Allah'a isyana sevk eden her şey mümin için zir zarar unsurudur.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦٦﴾

“Şüphesiz şeytan sizin için bir düşmandır. Öyle ise sizde onu düşman tanıyın. O, kendi taraftarlarını ancak alevli ateşe girecek kimselerden olmaya çağırır.”(Fatır suresi, 6)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir duasında: “Allahım, ölüm anında şeytanın beni istila ederek yaptıklarımı boşa çıkarmasından, senin doğru yolundan dininden yüz çevirmiş olarak ölmekten sana sığınırım” derdi.

Mümin'in görünen ve görünmeyen düşmanları vardır, bunlardan da Allah'a sığınarak kurtulunur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Allah’tan bağışlanma, nur, dünya ve ahirette afiyet, ayıplarını gizlemesini, korkulardan emin kılınmasını, şeytana karşı korumasını, fazlını, keremini, nusretini istiyor. Şeytan dan, küfürden kötü ahlak ve kötü heveslerden, cehennemden, kabir fitnesinden, her şeyin ve her canlının şerrinden, nefsinin şerrinden, acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, yoksulluk ve borca batmaktan, kederden çok yaşlılıktan, yangın ve sel felaketinden, güç yetmez bela ve musibetlerden Allah’a sığınıyor ve bu şekilde dualar yapmamızı öğütüyor.”(Buhari, Deavat, 35-46)

... قَالَ اللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

“Allah, en iyi koruyandır ve O merhametlilerin en merhametlisidir.”(Yusuf suresi, 64)

وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلِيكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

“Eğer yüz çevirirlerse bilin ki Allah sizin dostunuzdur. O, ne güzel dosttur. O ne güzel yardımcıdır.”(Enfal suresi, 40)

وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

“Allah bize yeter, o ne güzel vekildir.” (Âl-i İmrân suresi, 173)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
“Kovulmuş şeytandan Allah’a sığınırım” bu lafzın Cebrail (a.s.)

tarafından öğretilmesini bildirmiştir. (*Kurdubi Tefsiri*, c. 1/8; *Abdullah Aydemir, Diyanet D. C. 10/42*)

İSTİAZE ÇEŞİTLERİ

- أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
- أَعُوذُ بِاللَّهِ الْقَادِرِ مِنَ الشَّيْطَانِ الْعَادِرِ
- أَعُوذُ بِاللَّهِ الْقَوِيِّ، مِنَ الشَّيْطَانِ الْغَوِيِّ
- أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
- أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
- أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

(*İbnül cezeri, en Neşr, c. 1/244; el Furkan, ibnül Hatib, sf. 95; Diyanet Dergisi 480/43*)

“Peygamber Efendimiz (s.a.v) kim sabahları üç defa dedikten sonra Haşr suresinin sonundaki üç ayeti okursa, Allah ona akşama kadar istiğfar edecek, yetmiş bin melek tevkil eder. O kimse o gün ölürse şehid olarak ölür. Akşama eriştiği zaman okursa yine böyle olur.”(H.B. Çantay, K. Kerim Meali, c. 3, sh. 1006)

İSLAM’DA BİR İŞ VE SÖZE BAŞLAMA USULÜ

- 1-Besmele :- أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 - 2Hamdele : الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 - 3-Salvele : وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
- başlanır.

BESMELE

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِفْتَاحُ كُلِّ كِتَابٍ

“Bilcümle semavi kitapların anahtarı “Rahman ve Rahim olan Allah” adı ile dir, yani besmeledir. (Ramuzul ehadis, 241)

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِسْمِ اللَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ

“Meşrû işlerin hangisi olursa olsun besmele-i şerife ile başlanmazsa hayrına va tamamına nail olunamaz, bereketsiz kalır.” (Ebu Davud, edeb, 18)

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَالِيمُ

“Her günün sabahında ve her gecenin akşamında; Allah’ın adıyla ki, O’nun adı sayesinde ne semada, ne yeryüzünde, hiçbir şey zarar vermez. O her şeyi işiten, her şeyi hakkıyla bilendir” diyen ve bunu üç defa tekrarlayan kimseye hiçbir şey zarar veremez.” (Ebu Davud, edeb, 101; İbn Mace, Dua, 2; İbn. Hanbel, Müsned, 1/62, 66, 72)

Kur’an-ı Kerim’de iki türlü besmele vardır.

1-Sure başlarındaki besmele,

2-Neml suresi ayet 30’daki besmele إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Mektup Süleyman’dandır. Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla başlamaktadır.” Bundan dolayı Kur’an ayetidir.

BESMELE’NİN AHKÂMI

Mühim ve meşru şeylere başlarken besmele çekmek, derecesine göre, farz, vacip, sünnet, mendup, mekruh veya haramdır.

1-Kur’an-ı Kerim yazarken Tevbe suresi haricindeki surelerin başında besmele yazmak farz’dır. (Elmalılı H. Yazır, C. 1, sh. 15-.)

2-Hayvan keserken, ava silah çekerken sadece “Bismillah” demek farzdır.

3-Namazın haricinde, kıraatin başlangıcında ve sure başlarında “euzü-besmele” çekmek Cumhura göre sünnet Atâ gibi bazı eimmeye göre vaciptir. (Elmalılı H. Yazır, c. 1, sh. 15)

4-Abdesten önce, Fatiha’dan önce, helal olan şeyleri yerken, içerken, giyerken vs. besmele çekmek Sünnet’tir.

5-Temizlenirken, yolculuk ederken, nikâhlısı ile cinsi münasebette bulunurken, besmele çekmek güzel ve menduptur.

6-Helâya girerken, haram olan şeyleri yiyip içerken, işerken, Besmele çekmek mekruh ve haramdır.

7-Kat’i olarak haram olduğu bilinen bir şeye bile bile Besmele çekmek küfürdür.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Cebrail (a.s.) bana geldiğinde, gönlüme ilk ilga ettiği şey بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ “Bismillahirrahmanirrahiym “ oldu.” (*Dare kutni, İbni Ömer (r.a.) , Ribat Dergisi, c. 1, sh. 19, Konya-1982*)

Müslümanlar her türlü meşru işine besmele ile başlar. Bunu bilinçli yaparsa şu **üç güzel sonuca ulaşır.**

1-Besmele kişiyi birçok kötülükten uzak tutacaktır. Çünkü Allah ismi, onu kötü bir niyet ve davranıştan alıkoyarak bu konuda düşünmesini sağlayacaktır.

2-Kişi, meşru bir işe başlarken Allah’ın adını anarak başlaması, onun her hareketinin Allah’ın rızasına uygun olmasını sağlayacaktır.

3-Besmele çeken kişi, Allah’ın yardım ve nimetleriyle karşılaşacak, şeytanın vesvese ve tuzaklarından korunacaktır. Çünkü kim Allah’a yönelirse, Allah’ta ona yönelir. (*Mevdudi, Tefhimül Kur’an Ter. Komisyon İst. 1996, 1/40*)

Besmele de geçen “Allah”, gerçek ilahın özel ismidir. Kur’an bize bu en yüce ve en büyük zatı, eksiksiz sıfatları, güzel isimleriyle tanıtmakta, bizim ve bütün kâinatın O’na olan ilgi ve alakasını bildirmektedir. Kâinatı ve bütün varlıkları yaratan, devamlarını sağlayan, her şeyin gerçek sahibi Allah’tır.

“Allah yüce ismi, Onun yüce zatına delalet eden, Ona ait olan özel bir isimdir. Allah, hakkıyla tapılacak olan yüce zatın ismidir.” (*Elmalılı H. Yazır Tef. 1/39-40*)

Besmelede en önemli husus, Allah’ın ismini okumak ve onu, girişilecek işten önce zikretmektir.

Bir Müslüman besmele ile şu işime başlıyorum derken, ben bu işi kendim için değil, Allah adına, Onun emri ile ancak Onun rızasını kazanmak için yapıyorum demiş olur.

Besmele, Allah'ı anmanın, Ona itimat ve dayanmanın, Ona güvenmenin, Ondan yardım istemenin, Ona teslim olmanın, Onun rahmetine sığınmanın bir ilanı ve ifadesidir.

Mümin yemesine, içmesine, okumasına, konuşmasına, oturmasına, kalkmasına, yatmasına hep besmele ile başlar. Besmele mümine lütfedilen ilahi bir anahtardır. Dünyevi ve uhrevi bütün işlerinin kapısını bu anahtarla açar. Müslüman camisine, evine, iş yerine, arabasına, dükkânına, fabrikasına, okuluna, kışlasına girerken, açarken, binerken, sözüne başlarken, bağında, bahçesinde işinde çalışırken Besmele çeker, onunla başlar.

Besmele sayesinde iç dünyamızda sükûn, huzur ve rahatlama olur.

Besmelenin verdiği hazla ordularımız cephede galip gelmekte, askerimiz şehadet merkezine ve gazilik derecesine nail olmaktadır.

Besmele, müslümanın her işini süsleyen ve ona güç veren, kuvvet veren kutsal bir cümledir. Besmele de geçen Allah'ın Rahman ismi, iyi olsun, kötü olsun, mümin olsun, kâfir olsun, ayırım yapmadan dünyada herkese nimet veren Allah demektir. Rahim ise, ahirette nimetlerini sadece müminlere veren demektir. Cenab-ı Hak, dünyada herkese nimet verdiği halde, kendisine inananlara ahirette özel muamele yapacak, inkâr edenler bundan yararlanamayacak, onlar için cehennem azabı vardır. *(Kur'an-ı Kerim Meali, Fatiha suresi, 1992 Medine, Ali Özek ve arkadaşları)*

Şeytan Allah'ın anıldığı yerde duramaz. Müslüman gaflet uykusundan ancak bismelenin bereketi ile ilhamı ile uyanır.

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ. بِسْمِ اللّٰهِ يَا كَرِيمُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا حَنَّانُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا مَنَّانُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا قَهَّارُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا سَتَّارُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا غَفَّارُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا عَزِيزُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا أَوَّلُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا آخِرُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا رَحْمَنُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا رَجِيمُ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا رَبُّ، بِسْمِ اللّٰهِ يَا اللَّهُ جَلَّ
(Ediyyetü'l-Edkar, Abdulkadir Geylani, Ramuzul Ehadis, 458)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

***“Besmele ve La havle vela kuvvete illa billahil aliyyl aziym”
demeğe devam et. Zira Cenab-ı Hak bunların hürmetine bela ve
musibetlerin nicelerini defeder.” (Ramuzul ehadis, 66)***

“Sizden biriniz evine girmek istediği zaman şeytan onu takip eder. O kimse evine girdiği zaman besmele ile girerse şeytan derki: Bu evde bana girecek yer yok.” (Müslim, el ezkar, 26)

“Allah’ın adı anılmadan besmelesiz yenilen her yemek ancak hastalıktır. Onda bereket yoktur. Bunun kefareti eğer sofrta ortada ise Bismillah diyerek devam etmektir. Eğer sofrayı kaldırmış isen yine Bismillah deyip parmaklarını yalamandır.” (Nesei, el-ezkar, 205)

“Besmele ile başlanmayan her önemli iş noksan kalır.”
(Beyhaki)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) her hayırlı işe besmele ile başlar. Yabancı devlet başkanlarını islama davet eden mektuplarına başlarken de besmele ile başlamış, Hudeybiye anlaşmasını yazdırırken bile Hz. Ali (r.a.) ya Ali Besmele ile başla demişti.

İlk yazılan Besmele’dir. Adem (a.s.)’a ilk gelen Besmeledir. Müminler, Besmele yardımı ile sıratı geçerek, cennet davetiyesinin imzası Besmeledir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurur ki: “Hoca çocuğa Besmele okur, çocukta söyleyince, Cenâb-ı Hak, çocuğun ve anasının ve babasının ve hocasının Cehenneme girmemesi için senet yazdırır.” (Deylemi, İbn Abbas (r.a.)den)

Abdullah b. Mesud (r.a.)’da Cehennemde azap yapan on dokuz zebaniden kurtulmak isteyen Besmele okusun, Besmele on dokuz harftir buyurdu.”

“Besmele ile yazı yazanın haceti kolaylaşır. Allah’u Teâlâ da razı olur.” (Deylemi)

“Yemeğe Besmele ile başlayıp, sonunda Elhamdülillah diyenin, daha sofrta kalkmadan günahları af olunur.” (Taberani)

“Besmele ile yenilen yemek bereketli olur.” (İbn Mace)

BESMELENİN FAZİLETİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

“Cebrail bana vahiy ile geldiğinde ilk gönlüme ilka ettiği şu Bislillahirrahmanirrahiym oldu.” (Darekutni, İbn Ömer (r.a.)’den)

Hız. Osman (r.a.) Peygamber Efendimize Besmeleden sordu, Efendimiz de: “Bismillah, Allah’ın isimlerinden bir isimdir. Bununla Allah’ı en büyük ismi arasındaki yakınlık, gözün beyazıyla siyahı arasındaki yakınlık gibidir.” (*İbn Hakim, Beyhaki, İbn Ebi Hakim, Hanevi, Hatibi Bağdadi, İbni Abbas (r.a.)’dan*)

Şabiden yapılan rivayette Resullullah (s.a.v) “Allah’ın en büyük ismi Ya Allah’tır.” (*İbn Ebi Dünya; İbn Ebi Şeybe*)

Bir başka hadislerinde Efendimiz (s.a.v):

“Bismillahirrahmanirrahiym indiği zaman gökteki melekler buna çok sevindiler. Arş titredi. Bismillah ile birlikte bin melek indi. Bu meleklerin imanını artırdı. Cinler yüzükoyun yere kapandılar. Felekler bundan dolayı harekete geçti. Melekler Besmelenin azametinden dolayı baş eğip küçüldüler.

Bismillahirrahmanirrahiym, indiği zaman dağlar tesbih getirdi. O kadar ki bu tesbihi Mekke ehli ve o bölgede bulunanlar işitti. Bunun üzerine dediler ki Muhammet dağları büyüledi. Cenâb-ı Hak bir duman gönderdi de Mekke ehli üzerine gölge oldu.

Ravi devamla diyor ki: Resullah (s.a.v) Efendimiz: “Kim Bismillahi gönülden inanarak okursa, onunla birlikte dağlarda tesbih getirir. Ancak ne var ki dağların bu tesbih sesi duyulmaz.” buyurdular. (*Ebu Nuaym, İbn Sülemi, Hz. Aişe (r.a.)’den*)

“Bir çıkmaza sürüklenir, sıkıntıya düşersen Bismillahirrahmanirrahiym ve La havle vela kuvvete illa billahil aliyyl aziym söyle. Cenâb-ı Hak bu sebeple bunu söyleyenden belanın bir nice çeşitlerini geri çevirir.” (İbn Sinni, Deylemi, Hz. Ali (r.a.) merfuen)

“İnsanların Allah kitabında ençok gaflet ettikleri ayet, Bismillahirrahmanirrahiym’dır. Bu ayet Süleyman bin Davut (a.s.) müstesna Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’dan başka hiçbir kimseye inmemiştir.” (*Beyhaki, İbn Merdeveyh, İbn Abbas (r.a.)’den*)

“Şeytanın insanlardan çalmak istediği Kur’an’dan en büyük ayet Bismillahirrahmanirrahiym’dır.” (*Beyhaki, İbn Huzeyme, Said bin Cübeyr (r.a.)’den*)

İbn Abbas (r.a.) diyor ki: Resulullah (s.a.v) Efendimiz, Bismillahirrahmanirrahiym ininceye kadar surelerin bölümlerini bilmiyordu. Bismillah inince Peygamberimiz surenin bununla bittiğini anladı. Böylece başka bir sureye başlayıp yöneldi. (*Ebu Davut, Hâkim, Beyhaki, Bezzar, İbn Abbas (r.a.)’den*)

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor; Resulullah (s.a.v) Efendimiz buyurdular ki: “El hamdüyü okuduğunuzda, Bismillahirrahmanirrahiymi de okuyunuz. Doğrusu Fatıha, Ümmül Kur’an’ın anası ve Kitabın anasıdır ve o Seb’ul mesanidir. Bismillahirrahmanirrahiym ondan bir ayettir.” (*Dare kutni, Ebu Hureyre (r.a.)’den*)

“Öğretmen çocuğa Bismillahirrahmanirrahiym deyince hem öğretmen için, hem çocuk için, hem de onun anası ve babası için cehennemden kurtulma berati yazılır.” (*Deylemi, İbn Abbas (r.a.)den*)

“Kim Bismillahirrahmanirrahiymi okursa, ona her harf başına dört bin iyilik yazılır. Her harf başına dört bin kötülüğü silinir. Dört bin derece yükselir.” (*Deylemi, İbn Mesud (r.a.), Dürrül mensur*)

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor: Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Bismillahirrahmanirrahiym ile başlanmayan her şerefli iş noksandır. Yarar ve bereketi azdır.” (*Ebu Davut, Nesei, İbn Mace*)

En’an suresi ayet 121’de: “Üzerine Allah’ın adının anılmadığı kesilmiş hayvanları yemeyin. Bunu yapmak Allah yolundan çıkmaktır.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v): Sizden biriniz yemek yerken Allah’ın ismini ansın. Bunu başlarken unutursa, hatırladığı yerde başında da sonunda da Bismillah desin.” buyurdu. (*Ebu Davut, İbn Mace, Hz. Aişe R. Anh’dan*)

HAMDELE

1-Cuma hutbesinde söylemek farz.

2-Nikâh hutbesinde söylemek mendub.

3-Helâda söylemek mekruh.

4-Günaha sevinme anında ve haramı yedikten sonra söylemek haram.

5-Hapşırdıktan sonra söylemek sünnettir.

Müslüman meşru olan her işe ve söze başlarken mutlaka, besmele, hamdele ve salvele getirmelidir.

Müfessirlerin görüşüne göre besmele dört kelimedir.

1-Bismi,

2-Allah,

3-Er-Rahman,

4-Er-Rahim.

Şeytanın insana tesiri dört yolla olur.

1-Ön,

2-Arka,

3-Sağ,

4-Sol.

Cenâb-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de: Şeytanın şu sözünü hatırlatır.

ثُمَّ لَا يَلِيَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾

Şeytan, Allah'a dedi ki: "Sonra insanların önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından onlara sokulacağım ve onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın!" dedi. (A'raf suresi, 17)

Euzü besmeleyi işin başında çekenler, şeytanın dört nüfuz yolunu kapatmış oluyorlar. Peygamber Efendimiz (s.a.v) dualarında:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

"Ebu Hureyre (r.a.), Efendimiz (s.a.v)'in Allahım! Kabir azabından sana sığınırım. Ateş azabından sana sığınırım. Hayatın ve ölümün fitnelerinden sana sığınırım. Deccalin fitnelerinden sana sığınırım." (Buhari, Ezan, 149)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُحْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ

Sad bin Ebi Vakkas (r.a.) Efendimiz (s.a.v)’in “*Allahım cimrilikten sana sığınırım. Korkaklıktan sana sığınırım.*”

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ اَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ اِلَى نَفْسٍ طَرْفَةِ عَيْنٍ

“Ey Hayyu Kayyum olan Rabbim! Rahmetine tevessül ediyorum ve benim her halimi İslah etmeni istiyorum. Göz açıp yumuncaya kadar da olsa beni kendime (nefsime) bırakma.” (el Camius Sagir)

أَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ وَأَعُوْذُ بِاللّٰهِ أَنْ يَحْضُرُوْنِيْ إِنْ اللّٰهُ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ

“İblisin köpeğin hortumu gibi bir hortum vardır. Onu Âdemoğlunun kalbine sokar ve durmadan şehvetleri, lezzetleri hatırlatır ve Rabbi hakkında şüpheyi düşürmek gayretiyle vesvese verir. Kul bu duayı okuyunca, şeytan kalbinden hortumunu çeker.” (Ramuzul ehadis)

1-FATIHA SURESİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurlar ki: “Fatiha ve Ayetel kürsi okayana, o gün cin ve şeytan zarar veremez, nazar değmez.” (Deylemi)

“En faziletli sure Fatiha’dır.” (Hâkim) “Hayrı en çok olan sure fatihadır, her derde şifadır.” (Beyhaki)

“Bir sahabi, Fatiha suresini okuduğunu söyleyince, Efendimiz (s.a.v); Yemin ederim ki, Cenâb-ı Hak, ne Tevrat’ta, ne İncil’de, ne Zebur’da ne de Furkan’da, o surenin benzerini indirmemiştir. O

namazlarda tekrar edilen yedi ayet olup, bana verilen Kur'an-ı azimdendir.”(Tirmizi)

“Efendimiz (s.a.v) Cebrail (a.s.)’la birlikte bulunurken, bir melek gelip: “Senden önce hiçbir peygambere verilmeyen, sadece sana verilen iki nurla seni müjdeliyorum. Bunlar Fatiha suresiyle, Bakara suresinin son ayetleri (Amenerrasülü)’dir. Bu ikisini okursan, istediğin mutlaka verilir.” (Müslim)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) diyor ki: “Cenâb-ı Hak, buyurdu ki, Ben namaz suresi olan Fatiha’yı kendimlekulum arasında yarı yarıya paylaştırdım. Yarısi benim, yarısi da kuluma aittir. Bu vesile ile kulum bütün istediklerine kavuşacaktır. Kul, “Elhamdü lillahi rabbil alemin (Hamd âlemlerin rabbi olan Allah’a aittir.)” dediği zaman, Allah’u Zülcelâl, “Kulum bana hamdetti” buyurur.

Kul “Errahmanir Rahim (O Rahmandır, Rahimdir), dediği zaman Allah’u Teâlâ “Kulum Beni methetti” buyurur. Kul, “Maliki yevmiddin (Din gününün, kıyametin sahibi’dir) dediği zaman, Allah “Kulum beni tazim etti, işlerini Bana havale etti.” Buyurur. Kul, “iyyake na’büdüve iyyake nestain (Yalnız sana kulluk eder, yalnız senden yardım isteriz” dediği zaman, Allah, “İşte bu kulumla, Benim aramdadır. Onun için ne isterse vardır.” Der. Kul, “İhdinassıratıl müstekim. sıratalleziyne enamte aleyhim. Gayril mağdubi aleyhim veledallin.” dediğinde, Cenâb-ı Hak: “Bu kulum içindir. Ona istediği vardır.” der. (Bizi doğru yola sevk, kendilerine nimet verdiği kimselerin yoluna (peygamberler, sıdıklar, velilerin yoluna). O gadaba uğrayanların ve dalalet düşenlerin kâfir, münafık, müşrik, zalimlerin yoluna değil.) Âmin. (K.sitte 8/2531)

Hamd etmek, yani Elhamdulillah demek, namazda vacip, her duadan önce yiyip içtikten sonra söylemek sünnet. Her hatırladıkça söylemek mübah, pis yerlerde söylemek mekruh, haram yeyip içtikten sonra söylemek haramdır ve küfre sebep olur. (Reddül muhtar, 1/6)

Hamd, bütün nimetleri Cenâb-ı Hakk’ın yarattığına ve gönderdiğine inanmak ve söylemek demektir. Şükür ise, bütün nimetleri islama uygun kullanmak demektir. Hamd devamlıdır. Nimet zamanında da sıkıntılı zamandada hamd edilir. Şükür ise nimet zamanlarında olur. Nimet kalmayınca ihsan bitince şükür de kalmaz. Hamdetmek şükretmekten daha kıymetlidir. Çünkü şükretmekte nimetleri göz önündedir. (İmamı Rabbani, c. 2, m. 33)

“İnsanlara teşekkür etmeyen kimse Allah’a şükretmez. Aza şükretmeyen de, çoğa şükretmez. Allah’ın nimetini söylemek şükürdür. Hiç bahsetmemek ise nankörlüktür.”(Beyhaki)

“Şükür imanın yarısıdır.” (Süyuh, 1/107)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: ***“Cennetin bedeli Lailahe illallah, nimetin bedeli Elhamdü lillah”***tır.(***Deylemi***)

“Müminin her işi hayırdır. Nimete şükreder, hayra kavuşur. Belaya uğrayınca da, sabreder, yine hayra kavuşur.”(Müslim)
“Efendimiz (s.a.v) bir kimseye nasılsın? Dedi. O da iyiyim dedi. Efendimiz (s.a.v) üçüncü defa sorunca o kimse, “Elhamdülillahiyyim” dedi. Efendimiz (s.a.v) işte senden bu cevabı bekliyordum. Bunun için soruyu tekrarladım.” (***Taberani***)

Cenâb-ı Hak Kur’an’ında: ***“Şükrederseniz, nimetlerimi artırırım. Nankörlükederseniz, azabım çok şiddetlidir.”(İbrahim suresi, 7)***buyurur.

HAMD VE ŞÜKÜR

Hiç yokken varlık âlemine geldiğimiz için şükür gerektiği gibi, şunlardan dolayı da Rabbimize ne kadar hamd etsek azdır.

1-Cenab-ı Hak bizi insan olarak yarattı, isteseydi cansız bir varlık, bir bitki, bir hayvan olarak ta yaratabilirdi. Bir böcek, bir köpek, bir domuz da olabilirdik. Bizi insan olarak yarattığı için ne kadar hamd etsek azdır.

2-Müslüman bir ülkede doğmamız, kulağımıza ezan-ı Muhammedi okunması, anamızın babamızın Müslüman olması, ecdadımızın Müslüman olması büyük bir nimet. Gayri Müslim bir ülkede de dünyaya gelebilir, Hak dine ulaşmamız, iman edip Müslüman olmamız çok zor olabilirdi. Bu bizlere Cenâb-ı Hakk’ın büyük bir ihsanıdır. Ne kadar şükretsek azdır.

3-Müslüman bir ülkede doğmamıza rağmen, bu cennet vatanda birçok dinsiz insan var. Bizler de onlar gibi olabilirdik. Müslüman olduğumuz için ne kadar hamd etsek azdır.

4-Müslüman bir aileden dünyaya geldik. Hele şöyle bir soyunu sopunu araştır göreceksin ki, soyunda birçok şehit, gazi, âlim, veli, müminler var. Eğer ailen Müslüman olmasaydı, bizi de kendileri gibi

yetiştirebilir, islamı bulmamız zorlaşır, küfür bataklığında boğulabilirdik. Bunun için de Rabbimize ne kadar hamd etsek azdır.

5-Bizleri ahir zaman peygamberi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)  mmet eyledi. Bizlere dünyevi ve uhrevi kurtuluş re etemiz olan Kur'an-ı gönderdi. Bu ne büyük bir nimettir. Bütün peygamberler bile Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.v)  mmet olmayı Cenâb-ı Hak'tan talep ettiler ama bu nimet bizlere verildi. Ne kadar hamd etsek azdır.

6-Cennet vatanımızın her köşesinde günün 5 vaktinde Ezan-ı Muhammedi okunuyor. Müminler Namaz kılıyor, dua ediyor. Cenab-ı Hakk'ın bizleri huzuruna kabul etmesi ne büyük bir nimet. Allah'a secde etmek Ona kulluk etmek ne güzeldir. Nefsine uyup, Şeytana uyup isyan edebilir, inkâr edebilir, günahı batabilirdik. Rabbimize ne kadar hamd etsek azdır.

7-İslam  lkelerinde bile birçok fitne ve bidat gurupları var. Kafirler'le işbirliği yapan ehl-i sünnet yolundan sapan, bidat ve hurafeleri din diye yutturan. Ortaya çıkan birçok sapık mehdi, Şeyh, peygamberler de var. Bizler Kur'an'ın ve Resulullahın sünnetini takip ettiğimiz için, Rabbimize ne kadar hamd etsek azdır.

8-Bizlere Allah'ı ve Resulünü sevdiren, Kur'an'ı ve ehli-sünnet yolunu gösteren gerçek ilmiyle amel, âlim, veli, mürşidi k millere, onların eserlerine kavuşturduğu için Cenab-ı Hakka ne kadar hamd etsek azdır.

Temelde ve özde kulun Rabbine yönelişini ifade etmesi bakımından şükretmek hamd etmeyi, hamd etmekte şükretmeyi içine alır.

şükreden bir insan, eşsiz izzet, ikram sahibi Rabbine hamdetmiş, hamdeden bir insan da, büyük ihsan, lütuf ve nimetlere sevindiren Rabbine şükretmiş olmaktadır.

Elhamdülillah kelimesinde hamd ve şükür mefhumları birlikte ifade edilmiştir. Esasen bizim yaptığımız ibadet ve taatlerden tutun da

tesbih, tehlil, tekbir, tazim, tahmid, zikir, fikir, şükür, hayır ve hasenatımıza kadar amellerimizin tamamında hamd manası vardır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: “Elhamdülillah kelimesi mizanı doldurur. Sübhanallah velhamdülillah kelimeleri yerle gök arasını sevapla doldurur.” (R. Salihin sh. 25; Müslim, Taharet, 1; Tirmizi, Deavat, 85/3517)

Cenab-ı Hakkın sonsuz azametinin ilahi sanat ve sıfat tecellilerinin methü senâ edilmesi “hamd”, Onun sayısız lütuf, nimet ve ikramlarına karşı lisanen, fiilen ve kalben methü senâ ve teşekkürde bulunulması da “şükür”dür. Her iki lafızda mana itibariyle birbirine çok yakındır.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında: “Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlık ve aydınlığı var eden Allah’a mahsustur.” (En’am suresi, 1)

“Allah’a hamd olsun, de..” (İsra suresi, 111)

“Beni zikredin, Ben de sizi zikredeyim. Bana şükredin, sakın küfran-ı nimette bulunmayın.” (Bakara suresi, 152)

“Eğer şükrederseniz, elbette size olan nimetlerimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz, hiçşüphesiz azabım çok şiddetlidir.” (İbrahim suresi, 7)

“Şükreden, ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, her türlü hamde layıktır.” (Lokman suresi, 12)

Elhamdülillah, arap harfleriyle 8 harfdir. Bu da Cennetteki 8 kapıya işaret eder.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında, cennet ehlinin duası:

دَعْوِيَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأُخِرْ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾
(Yunus suresi, 10)

“Seni eksikliklerden uzak tutarız Allahım, سُبْحَانَ اللَّهِ

Aralarındaki esenlik dilekleri Selam, سَلَامٌ

Dualarının sonu ise “Hamd âlemlerin Rabbi Allaha mahsustur.” الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ sözleridir.

Gerçek anlamda hamd, sahip olunan nimetleri Allah yolunda ve Allahın istediği şekilde kullanmakla olur.

Dille hamd, Elhamdülillah demektir. Kalple hamd, Allah'ın büyüklüğünü, nimetlerini teşekkür etmek ve onunla beraber olabilmektir. Kalıpla yapılan hamd (Vücut, el, ayak organlar): Nimetleri Allah yolunda ve Allahın istediği şekilde kullanmakla yapılır. Nimetlerin sahibini unutmayan, kendisinin emanetçi ve veznedar olduğunu bilen insan emanete ihanet edemez. Emanetin gerçek sahibi olan Allah'ın emrettiği doğrultuda hareket eder. Dünya ve ahret saadetini kazanır.

“Âdem (a.s.), ruha kavuştuğunda aksırmış ve ardından “Elhamdülillah” demiştir. Böylece insanın ilk sözü hamd olmuştur. Cennet ehlinin de son sözü“hamd” olacaktır. O halde âlemin evveli de sonu da “hamd” olacaktır.

Âdem (a.s.) Cenâb-ı Hakka şöyle münacat eder: “Ya Rabbi inam ettiğin nimetlere karşılık bana öyle bir şey öğret ki, bütün hamd ve tesbihleri kendisinde toplamış olsun.” Bunun üzerine Cenâb-ı Hak da, sabah akşam üç kere

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعْمَهُ وَيُكَافِي مَزِيدَهُ

Âlemlerin Rabbi olan Allah'u Tealaya, verdiği nimetlerine yetecek, fazlasını hak edecek şekilde hamd ederim.”(*Duaların esrarı, Çelik Yay. Sh. 52-57*)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Bir Müslüman aksırdığında “Elhamdülillah” der. Duyan da “Yerhamükallah” (Allah sana merhamet etsin.) der. Aksıran da tekrar “Yehdina ve yehdiykümullah” (Allah bizi ve sizi doğru yola iletin) demelidir. Buna Tesmid denir.”(*Buhari, Edeb, 126; Duaların esrarı, Çelik Yay. Sh. 52-57*)

Hamdin şükürden daha güzel ve daha zengin anlamı vardır. Hamd en geniş anlamda şükürdür. Hamd etmek yerine şükretmek diyemeyiz. Çünkü biz, ancak kendimize yapılan bir iyiliğe karşışükreder ve teşekkür ederiz. Hamd etmek için ise iyiliğin sadece bize ulaşması gerekli değildir. Şükretmek kişiye ulaşan bir iyiliğin, bir nimetin karşılığıdır. İyiliğin başkasına ulaşmış olması da hamd etmek için yeterlidir. Çünkü hamd, kişisel ve basit menfaatler karşılığı ifade edilen bir övme değildir. Evrensel ve küllî değerlere duyulan

hayranlığın bir ifadesidir. Allah’a hamd, her hal ve şartta, şükürse bize ulaşan nimetler karşılığında yapılır. Hamd, yaratıcı dışında hiçbir şahıs ve kuvvete yöneltilmeyecek bir şükür türüdür. Hamd sadece, nimetleri sınırsız ve sonsuz olan kudrete, Allah’a yapılır. Onun için Allah’a hamd etmek, şükretmekten daha faziletli ve daha üstündür.

Dünya nimetlerinden çok, ahiret nimetleri, maddi nimetlerden çok manevi nimetler için hamd etmemiz gerekir. Allah’a hamd etmek, bize her iyiliği, her nimeti ihsan eden Allah’a, yalnız sözle değil, bütün organlarla yapılır.

Hamd ederken, Allah derken başımıza bela ve musibet gelmez. Bir kuş, avcının kurşununa zikrederken hedef olmaz, zikirden gafil iken avlanır.

Hamd kelimesi Kur’an kavramıdır, başka dillerde tam karşılığı da yoktur. Bütün anlamıyla Allah’a aittir. Çünküövlmeye lakıy her şey Allah’tandır.

Zikir, şükür, dua öğelerini içeren hamd, tıpkı besmele gibi Müslümanların hayatında önemli bir yer tutar. Günde 5 defa kılınan namazda tekrarlanan Fatiha suresi hamd ile başladığı gibi, namazın girişinde okunan Sübhaneke de, rükûdan kalkarken okunan tahmidde “Semiallahulimen hamideh, Rabbena velekel hamd” hamd kelimesi vardır. Tahiyatın ilk cümlelerinde “salli ve Barik” dualarında, Kunut’ta, namazdan sonra çekilen tesbihlerde, ardından okunan tevhid cümlesinde, bayramlarda ve diğer bazı dini merasimlerde getirilen tekbirlerde sena ve şükür manalarıyla birlikte hamd kavramı tekrarlanmaktadır. Hac ibadetinin ifası sırasında her fırsatta tekrar edilmesi istenen telbiyede de hamd yer almaktadır.

Efendimiz (s.a.v), “Allah’a hamd ile başlamayan her işin eksik ve bereketsiz olduğunu açıklamış.”(*Ebu Davut, Edeb, 18; İbn Mace, Nikâh, 19*) Aksıran her müminin hamd etmesini emretmiş. Hamd etmeyi içeren duaları okumanın günahların bağışlanmasına vesile olacağını ve hamdin en faziletli zikirlerden biri olduğunu açıklamış, yine Hamdi içeren zikirlerin sadaka yerine geçeceğini haber vermiş, duanın en

faziletlisinin Elhamdülillah sözü olduğunu belirtmiştir. (Buhari, Ezan, 155, İman, 19; Müslim, Taharet, 1, Müsafirin, 84)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) buyurdular ki: “Zikrin en faziletlisi, لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ, duanın en faziletlisi de, الْحَمْدُ لِلَّهِ dır.” (İbn Mace, 2/1249)

Bir kimse hulus-i kalb ile, “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ” der de, büyük günahlardan sakınırsa, arş’a kadar gök kapıları açılır.

Bir kimse, يَا رَبِّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِكَ, **“Ya Rabbi! Zatının büyüklüğüne, saltanatının ululuğuna yaraşır şekilde sana hamd olsun” diye dua etti.**

Kiramen kâtibin melekleri şaşırdılar. Sevabını nasıl yazacaklarını bilemediler. Göğe çıktılar, “Ya Rabbi, nasıl yazacağımızı bilemiyoruz” dediler. Allahu Teâlâ da, “Onun ne dediğini pekiyi bildiği halde, kulum ne dedi?” dedi, Onlar da “Aynısını söylediler.”

Cenab-ı Hak, kulumun dediği gibi yazın. Bana gelince onun mükâfatını ben veririm.” dedi. (Tirmizi, 5/575)

Ashabdan Vail (r.a.) anlatıyor: Resulullah (s.a.v) ile namaz kıldım. Bir adam:

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

“Allah’a çok, temiz ve bereketli şekilde hamd ederim.” dedi.

Resulullah (s.a.v) namazı kılınca, bunu diyen kimdi? Dedi.

Adam, bendim ya Resulallah, kötü bir niyetim yoktu” dedi.

Resulullah (s.a.v), “Bu söze gökkapıları açıldı, ta arşa dayandı.” dedi. (İbni Mace, 2/1249-1250)

Buhari rivayetinde de, “On üç melek gördüm, onu Allah’a hangisi çıkaracak diye yarışıyorlardı.” demiştir. (Buhari, Edebül Müfred, 299-300)

Hamdin fazileti sayılmakla bitmez.

Hiz. Âdem (a.s.): “Ya Rabbi beni çalışmaya mecbur ettiğin için meşgulüm. Bana öyle bir şey öğret ki, içinde bütün övgüleri ve tesbihleri toplamış olsun.” dedi.

Cenâb-ı Hak da: “Sabahladığın zaman üç defa;

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعْمَهُ وَيُكَافِي مَزِيدَهُ

“Allah’a öyle hamd ederim ki, nimetlerini fazlası ile karşılarsın” dersin.

İşte bu, bütün övgüleri ve tesbihleri içinde toplar dedi. *(Nevevi, Ezkar, 102)*

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ لِلَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ

“Meşru işlerde Allah’a hamd ile başlanmazsa hayır ve bereketi kesilir.” *(İbni Mace, Nikah, 19; Ebu Davud, Edeb, 18)*

الْحَمْدُ عَلَى التَّعَمَّةِ أَمَّا لِرِزْوَالِهَا

“Cenâb-ı Hakkın nimetlerine hamdü sena, insanı nimetin zevalinden emin kılar.” *(Ramuzül Hadis)*

“Cenabı Hakka en çok şükredeniniz, insanlara teşekkürde kusur etmeyeninizdir.” *(Ebu Davut, Edeb, 2; Tirmizi, Bir, 35; İbn Hanbel)*

سُبْحَانَ الْقَائِمِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ، سُبْحَانَ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ
وَبِحَمْدِهِ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى

“Her gün bir defa, bu tesbihatları derse cennetteki makamını görmedikçe ölmez yahut ona gösterilmedikçe ölmez.” *(El Camius Sagir)*

SALVELE

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

إِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَى

“Muhakkak ki insanların en ziyade cimri olanı yanında ismim anılıp da bana salâvat ve selam göndermeyen kimsedir.” *(Tirmizi)*

مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَى فَهُوَ شَقِيٌّ

“Bir kimse yanında ismim zikir olunur da bana salât ve selâm göndermezse o kimse şakidir.” *(el ezkar, 107, Tuhtetüz zakirin, 25)*

“Allah’u Teâlâ bana ümmetim için iki eman indirdi. Bunlar:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

“Sen onların içinde bulunduğun müddetçe Allah onlara azab edecek değildir. Onlar istiğfara devam ettikleri müddetçe de Allah onlara azab edici değildir.” *(Enfal suresi, 33)*

“Ben gidince onların arasında kıyamete kadar istiğfarı bıraktım.” *(El-Camius Sagir)*

SALATU SELAM VE FAZİLETİ

Salât kelimesi, Peygamber Efendimize (s.a.v) yapılan dua, istiğfar, rahmet, zikir, namaz gibi anlamlara, selam da, muhatabına sağlık ve esenlik dileklerini sunma, güven anlamına gelmektedir. Günlük dilde sıkça kullandığımız salâvat da, salât kelimesinin çoğuludur.

Cenâb-ı Hak Kur'an'ında:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

“Muhakkak ki Allah ve Melekleri Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) hep salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selam edin.”(*Ahzab suresi, 56*)

Peygambere Allah'ın salât etmesi Ona rahmet etmesi onu sevmesi derecesini yüceltmesi, meleklerin salâtı, onun şanının yüceltilmesini dilemeleri, müminlerin salât etmesi ise, ona dua etmeleri, anlamına gelir.

İns ve cinin kurtuluşu Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)'in tebliğ ettiği Allah'ın son dini islama girip Müslüman olmaya, Allah'a ve Resulüne itaate bağlıdır. Ömürde bir defa salât ve selam getirmek farzdır.

Onun mübarek ismi anıldığında salât ve selam getirmek vacip, birden fazla anıldığında her seferinde söylemek müstehaptır. Kasten terk eden Efendimizin şefaâtından mahrum kalır. Bizim getirdiğimiz salâtlar Resulullah (s.a.v)'ın Cenab-ı Hak katındaki derecesini her an yüceltmekte olan bir duadır. Resulullah (s.a.v)'ın aslında buna ihtiyacı yok, bizim ona olan ihtiyacımızdan dolayıdır. Çünkü Cenâb-ı Hak Kur'an'ında:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının. Ona yaklaşılmaya vesile arayın ve Onun yolunda cihad edin ki kurtuluşa eresiniz.”(*Maide suresi, 35*)

Efendimiz (s.a.v)’e getirdiğimiz salatü selamlar yaklaşmaya bir vesiledir. Cenab-ı Hak: “Ey iman edenler; Allaha itaat edin. Peygambere itaat edin, işlerinizi boşa çıkarmayın.”(*Muhammed suresi, 33*)

Efendimiz (s.a.v) buyuruyorlar ki:“Kim bana bir defa salât getirirse, Allah’da ona on salât getirir ve on günahı affeder, on derece yükseltir.”(*Nesai, Sehv, 55*)

“Yeryüzünde Allah’ın seyyah melekleri vardır. Onlar ümmetinin selamını anında bana ulaştırır.”(*Nesai, Sehv, 46*)

“Kıyamet günü bana insanların en yakını, bana en çok salâvat edendir. Gerçek cimri, yanında ismim anıldığı halde bana salâvat etmeyendir.”(*Tirmizi, Deavat, 110*)

“Cuma günü ve gecesinde bana çokça salâvat getiriniz.”(*Nesai, Cuma, 5; Ebu Davut, Salât, 201*)

“Cebrail (a.s.) birgün bana minbere çıkmamı söyledi. Birinci basamakta dur dedi durdum. Ramazan ayı geldiği halde, bu aya gereken ehemmiyeti vermeyen, kendisini Allah’a affettirmeyen kimsenin burnu yerlerde sürünsün dedi. Bende Âmin dedim. İkinci basamakta dur dedi, durdum. Annesi babası hayatta olduğu halde onların hizmetinde kusur eden, onların hayır dualarını almayan evlatlarında burunları yerde sürünsün dedi, Âmin dedim.

Üçüncü basamakta dur dedi, durdum. Ya Resulallah, senin mübarek ismin anıldığında, sana salât ve selam getirmeyenin, seni sevmeyenin, sana itaat etmeyenin burnu yerlerde sürünsün dedi, Âmin dedim.”(*İ.Gazali, Mukaşefetül Kulub; Tirmizi, Deavat, 100, Müsned, 11/254*)

“Günlerinizin en hayırlısı, Cuma günüdür. O günde bana çok salâvat getiriniz. Zira sizin salât ve selamlarınız melekler vasıtasıyla bana arz olunur. Ashab-ı Kiram: Ya Resulallah, getirdiğimiz salâvat size nasıl arz olunur? Hâlbuki siz çürümüş bulunacaksınız? Dediginde, Efendimiz (s.a.s.) Allah’u Zülcelâl, Peygamberlerin cesetlerini yeryüzüne toprağa haram kılmıştır. Peygamberlerin cesetleri çürümez.” Cevabını verdi.”(*Ebu Davut, salât, 201, Vitr, 26; Nesai, Cuma, 5; İbn Mace, İkame, 79; Darimi, salat, 306, müsned, 4/8*)

İbn Ebi Leyla (r.a.) şöyle der. Ka'b b. Ucre (r.a.) ile bir defasında karşılaştığımızda bize; Size Peygamber Efendimiz (s.a.v)'den işittiğim bir hediye vereyim mi? Peygamber Efendimiz (s.a.v) yanıma geldi. Biz Ona:-Ya Resulallah, bizler sana nasıl selam okuyacağımızı öğrendik. Fakat sana nasıl salât okuyacağız? Dedik. Resulullah (s.a.v) Edendimiz bize:“Allahümme salli alâ Muhammedin ve alââli Muhammedin. Kemâ salleyte alâ ibrahiyme ve alââli İbrahiyme inneke hamidün mecid.

Allahümme barik alâ Muhammedin ve alââli Muhammedin kemâ bârekte alâ ibrahiyme ve alââli İbrahiyme inneke hamidün mecid.”

“Allahım Muhammede ve Muhammedin aile efradına, ona tabi olanlara, İbrahim (a.s.) a aile efradına ona tabi olanlara salat ettiğin gibi, rahmetinle muamele et. Salât eyle, Şüphe yok ki, Sen Hamidsin, Mecidsin.”

“Allahım Muhammede ve onun aile efradına ona tabi olanlara, İbrahim (a.s.)'a, onun aile feradına, ona tabi olanlara bereket ihsan ettiğin gibi, bereket ihsan eyle. Şüphesiz ki, Sen Hamidsin, Mecidsin.”(Buhari, Enbiya, 10; Deavat, 31-32; Müslim, Salât, 65-66, 69)

Duanın kabul olabilmesi için, başında ve sonunda salât getirmek vacip ve kabulü için şarttır.

Salât, Allah'a izafeden rahmet, geygamberden şefaet, meleklerden istiğfar, müminlerden dua manasınadır. Selamda, dünya ve ahiret saadeti demektir. Allahın rahmeti, salât ve selamı, mağfireti üzerine olsun, manasınadır.

Allah'a ve Resulüne itaat sevmekle başlar. Zira sevgi itaat etmeyi gerektirir. Allah'ı seven onun emir ve yasaklarına uyan kimsedir. Peygamberi seven de onun Sünnetine sarılan, onun güzel ismi anılınca salât ve selam getirendir. Cenab-ı Hak Habibini çok sevdiği için, meleklerine ve bütün inananlara peygamber efendimize salât ve selam getirmesini, ona itaat edilmesini emrediyor.

Hız. Aişe (r.a.) annemizin bildirdiğine göre Medineli ensardan bir sahabe Efendimiz (s.a.v)'e gelerek: “Ya Resulallah, seni kendimden, çoluk çocuğumdan daha çok seviyorum. Senden ayrılıp evime döndüğümde duramıyor ve hemen gelip seni görüyorum. Düşünüyorum ki, vefat ettiğinizde sen cennette peygamberlerle birlikte yüce makamlara götürüleceksin. Ben ise cennete girsem bile, zannederim seni göremeyeceğim.” Efendimiz (s.a.v) bu sahabenin derin üzüntüsüne cevap vermemiş ve susmuş. Bunun üzerine, *Nisa suresinin 69. Ayeti nazil olmuştur. Cenabı Hak, “Kim Allah’a ve Resulüne itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine lütuflarda bulunduğru peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salih kimselerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaşdır.”*(İbn Kesir Tefsiri, c. 2, sh. 334; Saffetül-Tefasir, c.1, sh. 543)

Dünyada hiçbir insan, Resullullah (s.a.v) in sevildiğı kadar sevilmemiştir.

Cenâb-ı Hak cümlemizi onun şefaatine layık olanlardan eylesin. Âmin.

Selam: *Esselatü vesselamü aleyke Ya Resulellah, Ya Habiballah, Ya Nebiyallah, YaŞefiyallah. Gibi.*

Salât da: *Allahümme sallı ala Muhammed. Sallallahu aleyhi ve sellem. Aleyhisselatü vesselam.*

SALÂTÜ SELAM (SALÂVAT) NASIL GETİRİLECEK?

Ashab-ı Kiram, Peygamber Efendimize (s.a.v): Ya Resulallah! Biz sana nasıl salâvat getirelim?

Bu sorunun cevabında bazı rivayet farkları azda olsa

Hız. Ali (r.a.)’nin rivayet ettiğı salâvatı getirmemizi Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

“Ey Allahım! Peygamberimiz Hız. Muhammed (s.a.v)’e ve âline, İbrahim ve âline rahmet ettiğın gibi, rahmet et. Allahım!

Peygamberimiz, Hz. Muhammede ve âline, İbrahim peygambere ve âline bereket verdiği gibi bereket ver...”

Bir diğer salatu selam:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
الَّذِي جَاءَ بِالْحَقِّ الْمُبِينِ وَأَرْسَلَتْهُ رَحْمَةُ الْعَلَمِينَ.

En kısa salatü selam: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

ENÇOK SÖYLENEN SALATÜ SELAMLAR

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ * الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ.
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ * الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ عَرْشِي اللَّهِ.
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ * الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ وَحْيِ اللَّهِ.
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ * الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ رَزَقَهُ اللَّهُ.
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ * الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ.
صَلُّواثُ اللَّهِ وَمَلَائِكَتُهُ وَأَنْبِيَآئِهِ وَرُسُلِهِ وَحَمَلَتُهُ عَرْشِهِ وَجَمِيعِ خَلْقِهِ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

OKUNAN SALATÜ SELAM, NERELERDE DAHA FAZİLETLİDİR

- 1-Hadis okununca, Peygamber (s.a.v) Efendimiz anıldığında ve ismi duyulduğunda.
- 2-Namazların son oturushunda, vitir de kunut dualarında.
- 3-Mescide veya eve girildiğinde.
- 4-Müezzin ezan okurken ve okuduktan sonra.
- 5-Duaya başlarken, ortasında ve sonunda.
- 6-Hac'da, safa ve Merve arasında.
- 7-Zikir ve vird'e oturulduğu zaman.
- 8-Hacer-i Esved'in karşısında durulduğu zaman.
- 9-Kur'an okuma zamanında.
- 10-Bir meclisten kalkıldığı zaman.

- 11-Kulaklar çınladığı zaman.
- 12-Söylenecek söz unutulduğu zaman.
- 13-Sabahleyin, akşamleyin.
- 14-Abdest arasında.
- 15-Aksırıldığı zaman.
- 16-Namaz için kâmet getirildiği zaman.
- 17-Çarşıya, yolculuğa çıkıldığı ve dönüldüğü zaman.
- 18-Musafaha yapıldığı zaman.
- 19-Gece uykudan kalkıldığı zaman.
- 20-Mübarek gün ve gecelerde. (*Ahlaki hadisler Terc. A.F.Yavuz, c. 2, sh. 5/6*)

Allah’u Zülcelâl, **Ahzab Suresi Ayet 56**’da Buyuruyor ki:
“Gerçekten Allah ve Melekleri Peygambere Şeref ve şanını, yüceltirler Ey İman edenler! Siz de ona Salât edin ve gönülden teslim olun.”

Fussilet Suresi Ayet 46’da da: **“Kim Salih amel işlerse, kendine; kim de kötülük ederse, yine kendinedir. Yoksa Rabbin, asla kullara zulmedici değildir.”**

Allah’u Azimüşşan, melekleri ile beraber Resul-ü Ekrem (s.a.v) Efendimiz’e Salâvat-ı Şerife getirirken biz bir kul olarak Hz. Muhammed (s.a.v)Efendimiz’e niçin Salâvat-ı Şerife getirmeyelim? Eğer Müslüman’ım diyorsak acaba bizi Hz.Muhammed (s.a.v)Efendimiz’e Salâvat-ı Şerife getirmekten alıkoyan nedir? Cenab-ı Hakk’ın ayet-i kerime’sinde buyurduğu gibi iyilik yaparsan kendine ve kötülük yaparsan da yine kendine yaparsın sözünü düşündük mü? Ahiret âleminde dünyada iken yaptığın kötülüğü nasıl defedeceksin, o kötülüğü şu dünyada iken def edersen, gücünün yettiği kadar Cenab-ı Hakk’ın rahmet deryasına bir gün olur dalarsın.

Cenab-ı Hakk’ın manevi denizine koyuver kendini, rıza kapısına erişir. Zira Cenab-ı Hak,**Bakara Suresi 286**’ncı Ayet-i Kerime’sinde: **“Allah bir kimseye, ancak gücü yettiği kadar teklif**

eder. Herkesin kazandığı hayrın sevabı kendine ve yaptığı fenalığın zararı da yine onadır.”

Allah’u Zülcelâl bizi ruhlar âleminde şu imtihan odası olan âleme tertemiz gönderdi. Kendimizi mahlûkatın aşağılarına indirmeyelim, **Tin Suresi 4 ve 5’inci** ayetlerinde ne buyuruyor: **“Biz gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık. Sonra onu (küfre varınca) aşağıların aşağısına çevirdik (Cehennemlik yaptık).”**

Cenab-ı Hak, ayet-i kerime’sinde de beyan ettiği gibi kuluna hiç zulmetmez. Yalnız kul kendi kendine zulmeder.

İnsan gücü nispetinde Allah (c.c)a yönelir de âleme gönderiliş gayesi olan zikri ile meşgul olursa, dünyada iken Allah’u Zülcelâlin aşkına, muhabbetine Resûlullah (s.a.v) Efendimize ve Evliyaullah’a vasil olur. Aksini yaparsa ayet-i kerime’de de beyan buyrulduğu gibi hayvandan da aşağı olarak dünyadan ebedi âleme göç edip gider ve o âlemde hali çok perişan olur. Nitekim Cenab-ı Hak,dünyadan ahirete iman-ı kâmil sınıfında göç edememiş hayvan sınıfında göç etmiş ise halinin beka âleminde ne olacağını **Gaşiye Suresi 2–7** arası ayetlerde beyan ediyor: **“Bir takım yüzler vardır ki, o gün zelildir; Çalışmış fakat boşuna yorulmuştur. Kızgın ateşe girerler. Kaynar bir kaynaktan içirirler. Onlara (hayvanların bile sakınıp yiyemediği) nebattan başka yiyecek yok.”**

Âleme gönderiliş gayesini yerine getirmezsek ebedi âlemde neler ile karşılaşacağımızı Kur’an-ı Keriminden öğrendik. Ruhlar âleminde verdiği sözü şu âlemde yerine getirmeye çalışmalı, **âleme gönderiliş gayemiz üç maddede toplanır. Birincisi: Fikretmek**,Allah’u Zülcelâl, bizi insan yarattı ve Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v)Efendimiz’e de icabet ümmetinden kıldı. Birinci gayedeki tefekkürümüzü bu şekilde yerine getirdikten sonra **ikinci gayede Şükür** ibadetleri yerine getirilir. Bu şükür ibadetleri namaz, oruç, zekât, hac, kelime-i şehadet. **Üçüncü gaye ise Tarikat yolunda daim olmak**, Takva tarikat yoluna intisap edince evvela her gün muntazaman günahına tevbe ederek Hz.Muhammed (s.a.v)Efendimiz’e

her gün Salâvat-ı Şerife getirilir. O zaman Cenab-ı Hakk'ın beyan eylediği *Gaşiye Suresi 9 ve 10'uncu Ayet-i Kerimesine* Mazhar olmak mümkün olur: *“Bir takım yüzler de o gün mesuttur. (Dünyadaki) çalışmasından ötürü, hoşnuttur. (Kıymet ve mevkii) yüksek bir Cennet'te...”*

Nisa Suresi 69 ve 70'inci ayetlerinde de şöyle buyrulur: *“Allah'a ve Peygamber Sallallahu aleyhi vesellem efendimize itaat edenler, işte bunlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği Peygamberlerle, Sadıklarla, Şehitlerle ve iyi kimselerle, beraberdirler, Bunlarsa ne güzel birer arkadaş İşte itaatkârlara yapılan bu ihsan Allah'tandır.”*

Allah(c.c)ın ayetlerine inanmayan, itikat etmeyen bedbaht insanlar hakkında *Nisa Suresi 14'üncü ayetinde* şöyle buyuruyor: *“Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder, Şeriat hükümlerini çiğneyip geçerse, onu da içinde ebedi olarak kalmak üzere ateşe koyar. Onun için, rüsvay edici, aşağı düşürücü bir azap vardır.”*

Gerçekten inancında sadıksan, Allah'u Zülcelali sevip rızasına ermek için, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz'in de şefaatine nail olmak için inancını göstermen lazımdır. Zira seven sevdiğinin ismini çok söyler. Biz de eğer, sevdiğim dediğimiz Allah'u Zülcelalin ismini anıp, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in de üzerine çok Salâvat-ı Şerife getirebiliyorsan o zaman sözümüzde sadıkız, değilse o zaman yalan söylüyoruz demektir.

Malum olduğu üzere feyzin kaynağı Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz'dir. O'na ne kadar çok Salâvat-ı Şerife getirilse, yine azdır, ne kadar çok Salâvat-ı Şerif getirilirse, Efendimiz'le o kadar çok münasebet peyda edilmiş olur.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e günde bin ve daha fazla Salât-ü Selam getirenin, cennetteki yerini görmeden ölmeyeceği gibi, kalbi ferah ve sürür içinde, bütün zulmetlerden salim olacağı ve sayısız ilahi nimetlere mazhar olacağı bildirilmektedir. Sadaka vermeye

gücü yetmeyen, sair hayırlara iştirake imkânı olmayan kimseler için Efendimiz'e Salât-ü Selam getirmek en büyük fırsattır.

Âlemlerin Fahr-i Ebedisi Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz'e Cenab-ı Hak, Cebrail (a.s) ı gönderdi. Cebrail (a.s) Âlemlerin Rabbinden müjdeci olarak geldi ve şöyle dedi: ***“Sen şuna razı değil misin Ya Muhammed? Ümmetinden sana bir Salâvat-ı Şerife okuyan herkese Ben on salâvat okurum, ümmetinden sana bir selam gönderen herkese Ben on selam yollarım.”*** Allah-ü Teâlâ Hazretleri'nin kuluna selamı şu manaya gelir. “Sana bir kere selamla dua eyleyen kimseye on selam ederim ki, her selam karşılığında ona on beladan necat ihsan ederim.” buyurdu. İyilerin iyiliklerinden dolayı amel defterleri kapanmayacağı gibi fenalarında bıraktıkları fenalıklar devam ettiği müddetçe günah defterleri kapanmayacaktır.(*Sahih-i Buhari. Müslim*)

Yine buyruldu ki: ***“(Ya Muhammed) Seni Benim zikrimden bir zikir kıldım. Seni zikreden Beni zikretmiş olur. Seni seven Beni sevmiş olur.”*** Bu hususta Hazreti Muhammed Sallallahu aleyhi vesellem Efendimiz şöyle buyurdu: “Beni zikreden Allah (CC) Hazretleri'ni zikretmiş olur. Beni seven Allah Celle Celaluhü Hazretleri'ni sever” buyurdu.(*Sahih-i Buhari. Müslim*)

Salât Kelimesi Allah-ü Teâlâ (c.c) Hazretleri'ne nispet edilirse rahmet, meleklerle nisbet edilirse istiğfar, Peygamberlere nispet edilirse şefaet, mü'minlere nispet edilirse dua manasına gelir. “Selâm” Esma-i Hüsna'dan olup Cenabı Hakk Celle Celaluhü hazretlerinin Kur'an-ı Kerim'de geçen doksan dokuz isminden birisidir. Lügat manası, “her türlü sıkıntılardan uzak olup selâmete esenliğe ermek” demektir.

Abdullah bin Amr El As (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Peygamber (s.a.v) Efendimiz şöyle buyuruyor: ***“Kim Bana bir defa Salât getirirse, Allah Celle Celaluhü Hazretleri de buna karşılık o kimseye on rahmet eder.”***(*Müslim*)

İbni Mesud (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor ***“Kıyamet günü insanların Bana en yakını, üzerime Salâtı en çok olanıdır.”***(*Tirmizi*)

Evs. Bin Evs (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğ er bir Hadisi Ş erifte Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir gün: “Cuma günü, günlerinizin en faziletliyelerindendir. O günde benim üzerime Salât-  Selam  çok getirin. Zira sizin sal tınız bana arz olunmuş bulunur.” buyurdu. Aşhab-ı Kiram: “Ey Allah’ın Resulü! Siz çürümüş halde iken bizim Salât-  Selamımız sana nasıl arz olunur?” dediler. Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz: de:“**Allah, Peygamberlerin cesetlerini (yiyip çürütmeyi) arza haram kılmıştır.**”buyurdu.(Ebu Davud)

Diğ er Hadis-i Ş eriflerinde de Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: “**Yanında anıldığım halde üzerime Salât-  Sel m getirmeyen kimsenin burnu (yerlerde) sürünsün.**”(Buhari)

“Kabrimi bayram yerine d nd rmeyiniz. Üzerime Salât-  Sel m getiriniz, zira sizin sal tınız, nerede okumuş olursanız olun, muhakkak bana ulaşır.”(Buhari)

“Bir kimse üzerime Salât-  Sel m okursa, Allah onun Sel mını alayım diye bana ruhumu mutlaka iade eder.”(Buhari)

H .Ali (r.a)den rivayet edilen diğ er bir Hadisi Ş erifte Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor **“Hakiki cimri, yanında anıldığım halde üzerime Salât-  Sel m getirmeyendir.”**(Tirmizi)

Fedale bin Ubeyd (r.a)Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Ş erifte Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir gün namazından sonra dua eden ve Yüce Allah’ı Tazim ve O’na hamd etmeyen ve Peygamber (s.a.v) Efendimize Salât-  Sel m getirmeyen bir ş hs n yalvarışını duydu. Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz : “Bu adam acele etti!” buyurdu, sonra o kimseyi çağırdı. Ona hitaben: “Sizden biriniz dua edeceğinde, noksan sıfatlardan münezzeh olan Rabbine hamd ve övgü ile başlas n. Sonra Peygamberin  zerine Salât-  Sel m getirir, daha sonra dilediği duayı yapar.”(Ebu Davud ve Tirmizi)

Hamd, duanın başı, Salâvat-ı Ş rife ise kanatlarıdır. L hu f  fezada, duanın y ksele bilebilmesi ve duaların kabul olunacağı makama ulaşması için bu baş ve kanatlara sahip olması şarttır. Aksi halde dualar, el açıp yalvaranın kucağına düşer.

Ebu Mumhammed Ka'b bin Ucre (r.a)den rivayet edilen Hadisi Şerifte Birisi Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e gelerek: ***“Ey Allah'ın Resulü! Sana nasıl Selam vereceğimizi biliyoruz fakat üzerinize nasıl Salât ve Dua edeceğiz?”*** dedi. Peygamber (s.a.v) Efendimiz de: ***“Ya Allah, Muhammed ve âli üzerine, İbrahim'in âline rahmet ettiğin gibi, Rahmet et. Zira Sen, hamd ehilsin ve Büyüksün. Ya Allah! Muhammed'e ve âli üzerine, İbrahim'in âline bereket verdiğin gibi, bereket ihsan et. Sen hamd ehilsin ve Büyüksün”*** deyiniz.” dedi.(*Buhari ve Müslim*)

Ebu Mes'ud El-bedri (r.a) den rivayet edilen Hadisi Şerifte “Biz, Sa'd bin Ubade'nin meclisinde otururken Resûlullah (s.a.v) Efendimiz yanımıza geldi. Beşir bin Sa'd, Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz'e: ‘Ey Allah'ın Resulü! Allah bize, sana Salât-ü Selam etmemizi emretti. Sizin üzerinize nasıl Salât okuyayım?’ dedi. Resûlullah (s.a.v) Efendimiz sükût etti. O kadar ki, biz keşke o, Efendimiz (s.a.v)'e bunu sormasaydı temennisinde bulunduk. Sonra Efendimiz (s.a.v): ‘Ya Allah! İbrahim'e ve âline rahmet ettiğin gibi, Muhammed'e ve âline de rahmet eyle, İbrahim'e ve âline bereket verdiğin gibi, Muhammed'e ve âline, aile efradına bereket ihsan eyle! Muhakkak sen övülmeye layıksın ve büyüksün’ deyiniz. Selam da öğretildiğiniz gibidir.”(*Müslim*)

Ebu Humeyd Es-said (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e Ashab-ı Kıram sordular: “Ey Allah'ın Resulü! Senin üzerine nasıl Salât-ü Selâm edelim?” dediler. Resûlullah (s.a.v) Efendimiz de : “Ya Allah! İbrahim'e rahmet ettiğin gibi, Muhammed'e, eşlerine ve soyundan gelenlere rahmet et. İbrahim'e bereket, verdiğin gibi, Muhammed'e, eşlerine ve soyundan gelenlere bereket ver. Muhakkak Sen, övgüye layık ve Büyüksün’ deyiniz.”(*Buhari ve Müslim*)

Haz.Ömer (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte: Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in torunu Hz.Hüseyin (r.a) Hazretleri'ne söylediği Salât-ü Selam şudur: ***“Allahümme Salli alâ Seyyidinâ***

Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve sellim.” Bu Salât-ü Selam, yukarıda da buyrulduğu gibi Peygamber (s.a.v) Efendimiz’i ve O’nun hl-i Beyt’inin hepsini içine almaktadır. Yine buyruldu ki: “Her dua Hakk’a çıkmadan memnudur. Bu duaya Salâvat-ı Şerife eklenirse, o dua yükselir. Dergâha icabet eder vasıl olur.”(*Tirmizi*)

Basra Emiri, Âlemlerin Efendisi Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e her gece bin beş yüz ile iki bin Salâvat-ı Şerife getirirmiş. Bir gece gaflete düşüp Peygamber (s.a.v) Efendimiz’e Salâvat-ı Şerife getirmeyi unutup uyumuş. Basra emirinin gaflete düştüğü gece Rabiâtül Adeviyye Rahmetullahi aleyh Hazretleri dünyaya geldi. Rabiâtül Adeviyye (r.a) Hazretleri dünyaya geldikleri gece, annesi babası çok fakir olduklarından çocuğa saracak bir bez parçası bulamadılar. Bu üzüntü ve telaş ile uyudular. Rabiâtül Adeviyye (r.a) Hazretleri’nin annesi Habibe Hatun bir rüya görür. Rüyada Peygamber (s.a.v) Efendimizi görür. Efendimiz (s.a.v) der ki: “Ey Habibe! Niçin üzülüyorsun? Efendine söyle Basra emrine gitsin ve desin ki, ‘Her gece Resûlüllah’a bin beş yüz ile iki bin Salâvat getiriyordun, dün gece unuttun. Bunun cezası ise iki bin dinardır.’ O iki bin dinarı efendine versin, kızın Rabia hayırlı olsun ey Habibe!” buyurur. Habibe Hatun rüyasını efendisine aynen anlatır ve Rabiâtül Adeviyye (r.a) Hazretleri’nin babası Basra emirine giderek rüyayı aynen anlatır. Basra emiri de aynı rüyayı gördüğünü söyler ve bir kese altın vermek ister. Rabiâtül Adeviyye (r.a) Hazretleri’nin babası der ki: “Ey emirim! Peygamber Efendimiz’in eşîğisin. İki bin dinardan fazlasını alamam. Sadece emir buyrulan iki bin dinarı alırım.” buyurdu. (*İrşad c.1 sh.271*)

Evliyaullahtan Süfyan-ı Sevri (r.a) Hazretleri der ki: “Ben Hacda idim. Kâbe-i Muazzama’yı tavaf ederken bir delikanlı gördüm ki, Kâbe’de, Arafat’ta, Müzdelife’de ve Mina’da ve Kabetullah-ı tavafta Salâvattan maada hiç bir dua okumadı. Ancak Nebiyy-i Muhterem (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam etti. Kendisine münasip bir zamanda münasip bir lisan ile sordum. ‘Her yerin bir duası vardır! Eğer bilmiyorsan sana tarif edeyim’ dedim. Delikanlı: ‘Hepsini bilirim.

Başımdan geçen bir hadiseyi size haber vereyim de ne için dua okumadığımı ve yalnız Âlemlerin Efendisi Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam getirdiğimin sebebini görürsün.” dedi ve anlatmaya başladı. “Biz Horasan ehliyiz. Hac kafilesi Horasan’dan kalktı, ben de babam ile farz olan vazifeyi eda için kafileye katıldık. Vaktaki dağlar dereler aştık, sahralar geçtik ve Küfe şehrine vardık. Pederim rahatsızlanıp gece yarısı ahirete göçtü. Üzerini örttüm, kimseyi rahatsız etmemek için Cenab-ı Hakk’a tevekkül edip için için ağlayarak oturdum. Bir aralık beni gurbet illerinde yalnız bırakan babamı tekrar görmek istedim. Bir de yüzünden örtüyü kaldırdım ki, babamın başı eşekbaşına dönmüştü. Ben bu hali görünce ne yapacağını şaşırdım, ne yüzle bunu ahaliye söyleyebilirdim? Böyle düşünürken bana uyku hali gibi bir hal geldi. O aralık çadırın kapısı açılıp içeriye, yüzü örtülü bir zat girdi ve yüzünden nikâbını kaldırdı. Bana dedi ki: ‘Ne kadar üzüntülüsün! Bu ne büyük gam böyle?’ Ben cevaben: ‘Efendim! Bu başıma gelen saadet değildir ki, gamsız olayım. Hem ben gamlı olmayayım da kimler gamlansın?’ dedim. Hemen yürüdü, babamın yattığı yere varıp üzerinden örtüyü çekip babamın yüzünü eliyle mesh eyledi. Ben de kalktım baktım ki, babamın yüzü eskisinden güzel, ayın on dördü gibi nurlanmış parlıyor. Bu mucizeyi görünce o zatı mukaddese yanaşıp: ‘Siz kimsiniz, ey iyilik seven insan? Diye sorduğumda: “Ben Muhammed Mustafa’yım!” deyince ben: ‘Ya Resûlüllah! Bu hal nedir? Allah aşkına bana söyleyin!’ Mübarek ayaklarına kapandım ve ağlayarak niyaz ettim, bana lütuf ile dedi ki: ‘Senin baban tefeci idi, faiz yerdı. Tefecilik yapanlara hüküm budur. Ya dünyada veyahut ahirette eşek suretine girse gerektir. Amma Allah-ü Sübhanehü senin babanı bu surete dünyada iken koydu, buna mukabil babanın dünyada iken iyi bir hasleti adedi vardı. Yatağına yatmadan evvel her gece bana yüz defa Salâvat okurdu. Vaktaki bana babanın bu hale geldiğini ümmetimin verdiği Salâvatı bana ulaştıran melek tarafından haber verilince hemen Cenab-ı Hak’dan sana Salâvat okuyan baban için Şefaatçi olmamı istedim. Müsaade olundum. Ben de

geldim, şefaât ile babanı bu halden kurtardım.’ dedi. Ben de bundan böyle hiç bir dua etmem, ancak Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam ederim diye ahdettim. Zira Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam, dünya ve ahirette insana kâfi geleceğini anladım.’ dedi.”(*İrşad Cild1. S.272*)

Âlemlerin Efendisi Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e bir Salâvat okuyan kurtuluşa ererse, binlerce Salâvat okuyanın erişeceği dereceleri düşünürsek. Bir de Salâvat-ı Şerife okuyanların dünyada belalardan nasıl kurtulduğunu, asr-ı saadette olan bir vakıa ile anlatalım: Vakti Saadette bir Yahudi: “Devemi çaldı” diye bir Müslüman’ı Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e getirdi. Yalancı şahidler, münafıklardan idiler. Li Hikmetillah, deliller müslümanın aleyhinde görüldüğünden o Müslüman’ın devesini alıp Yahudi’ye verirler. İslam dininin hükmüne göre o Müslüman’ın elinin kesilmesi lazımdır. Mümin bunu böyle bildiği için ellerini Bari Gâhı İlâhi’ye açarak: “İlâhi! Benim Mevlâm! Sen her şeye kadirsin, bana iftira ettiler. Ben bu deveyi çalmadım. Sen, her şeyi bilensin. Nebiyyi Ekrem (s.a.v) Efendimiz’in üzerine okuduğum Salâvat-ı Şerife hürmetine beni bu rezaletten kurtar. Sen her şeye kadirsin! Şu deveye dil ver, bana şahid olsun.” diyerek öyle bir deruni “Ah” eder ki, Rahmet-i ilâhi Cuş-u Huruşa gelip, her şeye Kadir olan Allah’u Zülcelâl, bizlere lisan verip söyleten Allah (c.c) için ne güçlük var ki, deveyi konuşturamasın. Deve Aşkı ilahi ile dile gelip: “Ya Resûlüllah! Ben bu mü’minin devesiyim. Bu adamlar ise yalancı şahitlerdir. Bu Yahudi bu mümine iftira etmiştir.” diyerek o Yahudi’nin elinden kurtulup, mü’min adama doğru itaat ederek gelir, onun önünde diz çöker. Bu hadiseyi görenlerin imanının nuru artar. Yahudi’nin yalancılığı ve iftirası meydana çıkar. Münafıklar ise rezil olurlar. Nebiyyi Muhterem (s.a.v) Efendimiz o şahsa sorarlar. Dikkat edilsin! Efendimizin soruşu bilmediğinden değildir. Allah-ü Zülcelâl Hazretleri Tur-i Sina’da: “Ya Musa! Elindeki nedir?” diye sormuştu. Bilmediğinden, görmediğinden mi idi acaba? Buna Mazhar-ı Kelâm denilir. Sırların bize duyurulması içindir. Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’in Salâvat hakkında o şahsa soru sormaları, salâvat

vermenin kerametlerini bizlere beyan içindir). Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz Arabî'ye hitaben: "Ey Mü'min! Bu keramete ne ile nail oldun? Cenab-ı Hak senin hakkını gözetmek için deveye dil verdi, seni bu dünya belasından kurtardı." der. O mü'min de: "Ya Resûlullah! Ben her gece sana on defa Salâvat okumadan yatmam." der. Nebiyyi Adil (s.a.v) Efendimiz de: "Senin elini dünyada kesmekten kurtaran Allah(c.c), ahirette bana verdiğin Salâvat-ı Şerife hürmetine seni cehennem azabından kurtaracaktır." der. "Bir kimse akşam sabah bana onar defa Salâvat okusa, Allah (c.c) o kulu kıyamette in'am etti, iman etti. Nebilerle, siddiklarla beraber haşr eyleyip Nebilere ihsan ettiği gibi o kula da ihsan eder." buyrulmuştur. (*İrşad Cild1. S.271*)

H.z.Ali (r.a) Hazretleri'nden rivayet edilen Hadis-i Şerif'te Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurur: "Dua eden kimse Peygamber'e Salât etmedikçe duası perdelidir. Dergâhı icabete vasil olmaz." (İbni Hıbban ve Beyhaki, Müslim)

Ashab-ı Kiram'dan bazıları şöyle anlattı: "Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'e Salâvat-ı Şerife okunan her meclisten o kadar güzel koku yükselir ki, semanın ortasına kadar ulaşır. Bunu duyan melekler şöyle derler: 'Bu Resûlullah'a okunan Salâvat meclisinden gelen kokudur'. Burada anlatılan Salâvat meclisinden çıkan güzel koku için şöyle bir mana vermek mümkündür. O güzel koku kürre-i arzın her yanını doldurur. Bundan sonra, yerin tavanı gibi duran semaya doğru yükselir. Melekler o Salâvattan yükselen kokuyu Ruhaniyetleri yolundan alırlar ve Resûlullah (s.a.v) Efendimize Salâvat okunan meclisten geldiğini birbirlerine söylerler. (*Delaili Hayrat Şerhi. S.43 (Buhari ve Müslim)*)

Âlemlerin Efendisi Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in gerek hayatlarında ve gerekse vefatlarından sonra Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in mübarek ruhlarından ledünni ilimleri ve ilahi marifetleri almak hususunda faydalanmak, Resûlullah (s.a.v) Efendimizden feyz alacak olan varisler arasında ruhani bir münasebetin (irtibatın) meydana gelmesine bağlıdır. Çünkü vehbi, ledünni ve gaybi ilimler ve ilahi marifetler, ruhani şeylerdir. Onun için Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'le bu ilimleri Resûlullah (s.a.v) Efendimizden feyz yoluyla

alacak evliyanın arasında ruhani bir irtibatın olması lazımdır. Zira kesbi (zahiri) ilimler sadece Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in mübarek sözlerini duymak, işlerini, hareketlerini ve hallerini yani Sünnet-i Seniyyesini görmekle elde edilir.

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'le ruhani irtibat ise ancak ona manevi olarak yönelerek, kalbe Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in peygamberlik nuruna kâmil bir sevgi ile bağlayarak İslamiyetin bildirdiği şekilde nefisle mücadele ederek onun gerçek varisleri evliyaya uyarak ve Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in bildirdiği şekilde evliya izamının da tarifi ile nefsi terbiye etmekle mümkün olur.(*Beyhaki, Buhari*)

İbni Mesud (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v), şöyle buyurur: “ **İnsanların şefaatine en layıkı, bana en çok Salâvat okuyanlardır.**”(Sahih-i Buhari)

Efendimiz (s.a.v), diğer bir Hadis-i Şerif'lerinde “**Bana Salâvat okuyan kimseye melekler Salâvat okur. Bana Salâvatı devam ettirdiği süre meleklerin ona Salâvatı devam eder. Bu duruma göre Salâvatı ister çok ister az okusun.**”buyurmaktalar.(İbni Mace, İmam-ı Taberani,)

Abdurrahman bin avf (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz(s.a.v);“**İnsana cimrilik yönünden şu yeter: Yanında adım geçtiği halde bana Salâvat okumaz.**” buyurdular.(Buhari)

Ebû Süleyman Darani (k.s) şöyle anlattı: “Bir kimse Allah-ü Teâlâ Hazretleri'nden bir hacet dileyeceği zaman Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in üzerine çokça Salâvat getirsin. Bundan sonra hacetini Allah-ü Teâlâ Hazretleri'ne arz etsin. Duasının sonunu da yine Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'e Salâvat okuyarak tamamlasın. Allah-ü Teâlâ Hazretleri iki Salâvat arasında yaptığı duayı kabul buyurur. Çünkü Allah-ü Teâlâ Hazretleri çok kerem sahibidir. İki makbul Salâvatın arasında makbul olmayan şey bırakmaz.”(*Delaili Hayrat Şerhi S.28*)

Abdurrahman bin Avf (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğerk bir Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v) şöyle haber verdi: ***“Cebrail Aleyhisselam bana geldi. ‘Ya Resûlüllah! Senin ümmetinden bir kimse senin üzerine bir defa Salâvat okursa, yetmiş bin Melaike-i Kiram, size Salât okuyan mü’min için ‘Ya Rabbi! Bu kulunu affeyle’ diye Rabbül Âlemin’e dua ederler.’ İşte bir kimseye melekler salât ederlerse, o kimse ehli cennetten olur.”***(Buhari)

Bir kul Âlemlerin Efendisine(s.a.v)’e bir defa Salâvat-ı Şerife okuduğu zaman eriştiği nimete bakınız. Günde Âlemlerin Efendisinin (s.a.v) üzerine yüz defa veya daha fazla Salâvat-ı Şerife okumaya devam edenleri Âlemlerin Efendisi şefaatinde hiç mahrum eder mi? Onun için Salât-ü Selâmı hiç unutmayalım. Hadis-i Şeriflere devam edelim.

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: ***“Bana Salâvat okuyan için sırat üstünde büyük bir nur olacaktır. Bir kimse sırat üstünden geçerken nur ehli olunca cehennem ehli olmaz.”***(Sahih-i Buhari.Müslim)

Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz bu Hadis-i Şerif’iyle sıratı selamete geçiş sebebini beyan buyurarak bunu ümmetine merhamet olarak anlattı.

Efendimiz (s.a.v) yine buyuruyorlar: “Bir gün bana Allah’u Zülcelalin dört meleği geldi. Bunlar Cebrail, Mikail, İsrâfil, Azrail idiler. Cebrail (a.s) Bana dedi ki: ‘Ya Resûlüllah! Senin ümmetinden bir kimse zatı risalet penahına günde on defa Hulusi kalp ile Salât etse, yarın kıyamet gününde ben onun elinden tutar, sıratı kuşlar gibi geçiririm.’ buyurdu. Mikail (a.s) buyurdu: ‘Ben o kula senin Kevserinden kana kana içiririm.’ İsrâfil (a.s) dedi: ‘Ya Resûlüllah! O ümmetin affı için başımı secdeye koyarım. Allah’u Zülcelâl onu affetmedikçe başımı secdeden kaldırmam.’ Azrail (a.s) da: ‘Ya Nebiyallah! Sana günde on defa Salât edenin ruhunu Peygamberler gibi kabzederim.’ dediler.” Bunun üzerine Peygamber (s.a.v) Efendimiz: “Bu ne büyük Lütuf Ya Rabbi! Bu ne büyük ihsan Allah’ım .”buyurdu.(İrşad Cild1. S.269)

Böyle bir ganimeti kaçıran Allah(c.c) ı ve Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimiz’i unutan gafillere ne kadar yazık.

Efendimiz (s.a.v) Buyuruyor:“Cebrail Aleyhisselam bana geldi şöyle dedi: ‘Ya Muhammed! Ümmetinden sana kim Salâvat okursa, yetmiş bin melek ona Salâvat okur. Bir kimseye melekler Salâvat okuyunca o cennet ehli arasına girer.”(*Delaili Hayrat Şerhi. S.1024*)

“Seyyidel Mürselin, Hatemen Nebiyyin, Habibi Rabbil Âlemin olan Resûlullah (s.a.v) Efendimiz ve O’nun âli üzerine Salât eyleyip, o Salâvat-ı Şerife hürmetine rızkımıza genişlik hayırlara başarı, iki cihanın saadetine ve rahatına bizleri nail eylesin.” Bu Salâvatı Ashab-ı Kiram’dan on beş kadar kimse rivayet etmiştir. İmam-ı Azam (r.a) Hazretleri, bu Salâvat-ı Şerife üzerine şöyle buyurmuştur: “Beyt-i Şerif’in duvarına kudret hattı ile yazılan bu Salâvat-ı Şerife’den daha faziletli bir Salâvat-ı Şerife bilmiyorum.”(*Delaili Hayrat Şerhi. S.1024*)

Âlemlerin Efendisi (s.a.v) buyuruyor: “Bir kimse bana Salâvat okumayı unutursa, cenneti kaybetmiş olur.”(*Delaili Hayrat Şerhi. S.32 (Buhari ve Müslim)*)

Kasten Salâvat okunması terk edilirse öyledir. Kasten Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e Salâvat okumayı terk eden kimse, Efendimiz’e buğz ve ona inatla yapıp tazim etmezse, bunun sonucu şudur: Cennete hiç giremez, cehennemde ebedi kalır. Ömründe bir defa Salâvat okuyup sonra Efendimiz’in ismini söylediği veya bir başkasından işittiği zaman gaflet veya tembellik icabı Salâvatı ve O’na tazimi terk ederse, cennet yolunda yanılır. Cennete girmekten geri kalır. Sonunda cennete girer ama aradan nice zaman geçtikten sonra. Bu yoldan Salâvatı terk eden kimse kâfir olmaz, fasık olur. Eğer affa uğramazsa cennete girmeye geç kalır. Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e salâvatı terk eden kimse cennet yolunda saptığına göre ona salâvat okuyan kimse doğru cennete girer buyrulmuştur.

Abdurrahman bin Avf (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v): “Dünya hayatında bana çok Salâvatı Şerif okuyanız ahirette en çok zevce alanınız olacaktır.” (*Buhari*)

Cennet ehlinin zevce almak yönünden birbirinden farklı durumları vardır. Bu dünya amel yeridir. Yüce Hakk’a kul olan burada ne kadar kulluk ve ibadet içinde terakki ederse, mükâfat âlemi olan ahirette Yüce Hakk ona o kadar çok ikram ihsan edip diğerlerinden, ayrı bir durum kazandırır.

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’in üzerine getirilen Salâvat-ı Şerife dahi en faziletli ibadetler arasında olduğuna göre, ne kadar çok okunursa, o kadar çok lütuf ihsanı gelir. İbni Sebi (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz(s.a.v): “Bir kimse şanımı tazim için bana bir Salâvat okuduğu zaman, Allah-ü Teala Hazretleri onun okuduğu Salâvat-ı Şerife lâfzından bir melek yaratır. Onun bir kanadı doğuda, bir kanadı da batıdadır. Onun iki ayağı da yerin yedinci alt tabakasıdadır. Boynu arşın altına kadar uzanmıştır. Allah-ü Teâlâ Hazretleri o meleğe şu emri verir. ‘Bu kulum Resulüme salâvat okuduysa, sen de ona salâvat oku!’ der ve o melek kıyamete kadar o kula salâvat okur.”(*Delaili Hayrat Şerhi. S.34*)

Bu Hadis-i Şerif’in açık manası şöyledir: Allah’u Zülcelâl o ulu meleğe şu emri verir. “O kulum, benim Peygamberim Resulüm’ün üzerine salâvat okumaktadır. Bu salâvatı ile o şeriatının devamını ister, ona tazim edip şanımı yüceltir. O’nun Makam-ı Mahmud’a çıkmasını ve ümmeti hakkında şefaatinin kabulünü niyaz eder. Onun bu Salâvatına karşılık sen de o kuluma Salât edip günahlarının affı için dua et. Kaldı ki, ben seni onun okuduğu salâvat lafzından (sözünden ötürü) yarattım.” buyurur. İşte bu emir icabı o ulu melek, ta kıyamete dek Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam okuyan kul için mağfiret talep edip Allah’u Zülcelalden bağışlanmasını diler.(*Delaili Hayrat Şerhi. S.947*)

Fahri Âlem, Seyyid-i Veled-i Âdem Resûlullah (s.a.v) Efendimiz mübarek kabirlerinde dirilir. Merhum ümmetlerinden mübarek zatlarına Salât ve selam getirenlerin getirdikleri Salât-ü Selamlarını melekler kendisine arz ederler. Onların şefaet dilediklerini bu hususlardaki rica ve niyazlarının Cenab-ı Hakk’ın yardımı ile bizzat

kendileri duyar. Bir rivayete göre her mü'minin alnında iki kaşının ortasında bir melek tayin olunmuştur. Bu melek o mü'minin getirdiği Salât-ü Selâmı Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'e ulaştırıp tebliğ eder.

Enes bin Malik (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen diğer bir Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurur: “Bir kimse bana salâvat okursa, Allah (c.c) ona on salât eder. Bana on salâvat okuyan kimseye Allah (c.c) yüz Salât eyler. Bana yüz salâvat okuyan kimsenin cesedini Allah (c.c) ateşte yanmaya haram kılar ve onu kavli sabit üzere dünya ve ahiret hayatında ve ahiret sualinde kararlı kılar, sonra onu cennetine koyar. Onun Bana okuduğu salâvat kıyamet günü gelir, sırat üstünde beş yüz senelik uzağı gösterir, muazzam bir nur olur. Allah’u Zülcelâl bana Salâvat okuyan o kimseye okuduğu her Salâvat karşılığında bir köşk verir. Onun okuduğu Salâvat ister çok ister az, her bakımdan cennetin köşkleri çok fazladır.”(Nesei, Müslim)

Daha önce de anlatıldığı gibi, Cenab-ı Hak, kuluna Salâtı, ihsanı ve günahlarını affedip bağışlamasıdır. Kulun cesedini ateşe haram kılması ise, kabirde ve mahşerde sırat köprüsünü geçerken cehennem ateşinin zahmetinden kurtarmasıdır.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz buyuruyor: “Bana, Salâvat okuyan her ümmetimin Salâvatı ağzından çıkar çıkmaz yola koyulur. Ne deniz bırakır ne de kara. Ne şark kalır ne de garb. Her yana dağılır ve şöyle der: ‘Ben falan oğlu falan kimsenin Salâvatıyım, benimle seçkin yaratılmışların hayırlısı Hazreti Muhammed (s.a.v) Efendimizin üzerine Salâvat okudu.’ Onun bu sözünü duyan her şey canlı cansız, karada ve denizde ne varsa onun üzerine Salâvat getirir. O kulun okuduğu Salâvattan bir kuş yaratılır, yetmiş bin kanadı vardır. O kuşun bu kanatlarının her birinde yetmiş bin tüy vardır. Her tüyün de yetmiş bin yüzü vardır. Her yüzün yetmiş bin ağzı vardır ve her ağzında yetmiş bin dili vardır. Bu dillerin her biri yetmiş bin lügatte konuşur. Allah’u Zülcelali öylece tespih ederler. Bütün bu okunan tespihlerin sevabını Allah (c.c), o Salâvatı okuyan

kulun sevap hanesine yazar. Arşın sütununa şöyle yazılmıştır. ‘Bana müştak olana merhamet ederim. Benden bir dilekte bulunana istediğini veririm. Bir kimse Muhammed’e Salâvat okumayı vesile edip bana yakınlık bulursa günahları köpüren deniz dalgaları kadar olsa, dahi onu bağışlarım.’(Buhari, Müslim)

Bazı haberde de şöyle anlatıldı: Mümin olan erkek yahut mümine olan kadın kul, Resûlullah Sallallahu aleyhi vesellem Efendimiz’e Salâvat okumaya başladığı zaman sema, kapıları ve perdeler ona açılır. Arşa kadar kapalı hiç bir şey kalmaz. Burada bulunan meleklerden eksiksiz olarak her biri Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e Salâvat getirir. Yeryüzünde o Salâvata başlayan kadın veya erkek mümin kul için melekler mağfiret talebinde bulunurlar. Allah’u Zülcelalin dilediği kadar, o melekler Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e Salâvata ve mümin olan o erkek veya kadın kul için istiğfara devam ederler.

Efendimiz (s.a.v): “Bir kimsenin işinin bitmesi zorlaşırsa, bana Salâvat okumayı çoğaltsın. Çünkü bana okunan Salâvat, hümmum, gumum ve kürub cinsi sıkıntıları giderir, rızıkları artırır. İşlerin hayırla bitmesini sağlar.”(*Delaili Hayrat Şerhi. S.43,44 (Buhari ve Müslim)*)

Bu Hadis-i Şerif’te hümmum, gumum ve kürub şeklinde geçen kelime manası, tasa ve hüzdür buyruldu.

Kaab (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) buyurdu ve biz gafillere duyurdular: “Yarın kıyamet günü, ümmetinden bir âsiyi mizana getirirler. Günahı sevabından çok olduğu için, nara (yani ateşe) atılmasını Allah (c.c) emreder. Bu zatı zebaniler tutar. Cenab-ı Hakk’ın hapisanesi olan nara (cehenneme) sevk ederler. Bunun halini Hz. Âdem (a.s) görüp: “Ya Resûlullah! Ümmetinden birini nâra götürüyorlar.” diye nida eder ve haber verir. Ben, onun arkasından koşarak yetişir ve meleklerle: ‘Ümmetinden olan bu zatı bana bağışlayın.’ derim. Melekler: ‘Ya Resûlullah! Sana nazil olan Kuran’da “Bizim hakkımızda olanlar Allah’ın (c.c) emrine muhalefet etmezler. Buyrulan vazifelerini

yaparlar.” hükmü vardı. Bunu siz de biliyorsunuz. Bu sebeple bu asi kulu nâra götürmeye mecburuz’ derler. Bu esnada, taraf-ı İlâhî’den meleklerle bir emir gelir: ‘Habibime itaat ediniz.’” Efendimiz (s.a.v) der ki: “Bu ümmetimi mizana tekrar götürünüz.” Tekrar ameli tartılır. Günahları sevaplarından fazla gelir. O vakit Aleyhissalâtü Vesselam Efendimiz kolunun yeninden yazılı bir şey çıkarır, terazinin sevap gözüne koyar. Bu sefer sevabı günahından ağır gelir. Kul öyle ferahlanır ki, sevincinden, minnetinden Resûlullah(s.a.v) Efendimiz’in mübarek ayaklarına kapanarak: “Siz ne mübarek, ne muhterem bir Nebisiniz ki, beni bu azaptan kurtardınız. Anam babam size feda olsun.” der. Fahri Âlem (s.a.v)Efendimiz: “İşte ben senin Peygamberin Muhammedi’m” der. Tekrar o kul Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’in mübarek ayaklarını öperek sorar: “Bu rifat, bu devlet, bu saadet nedir Ya Resûlullah? Efendimiz (s.a.v)de: “Sen, bana dünyada iken Salâvat okurdun. İşte, bana okuduğun o Salâvatı bugün için sakladım. Mizana koyduğum şey bu idi.” buyururlar. Bunun üzerine o adam: “Ah dünyada iken vakitlerimi boşa geçireceğime ağzımı boş şeylerle, lüzumsuz söz, yalan ve küfürle kirlетеceğime, siz aziz Nebi’ye Salât etseydim, bu gün daha Yüce makamlarda bulunsaydım!” diye nedamet içinde olarak pişmanlık duyar.(*İrşad Cild1. S.269*)

Cenab-ı Hak kullarına bu ruhani irtibatı elde etmenin yolunu gösterdi. Bunun için onlara (inananlara) Resulü’ne salât ve selâm okumalarını emreyledi. Böylece kulların okudukları bu salât ve selamlar, onların Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e manen yönelmelerine, kalplerini O’na bağlamalarına vesile olacak, nefislerinin kemâle (Ehlûllah) erdirilmesi hususunda Resûlullah (s.a.v) Efendimizden yardım istemeleri sebebiyle Efendimiz ile bu ruhani irtibatı elde edebileceklerdir. Yoksa Efendimiz’in insanların kendisine salât ve selâm okumalarına, onların dualarına ihtiyacı yoktur. Çünkü Allah’u Zülcelalden gelen tecelliler ve rabbani marifetlerin nurları, Cenab-ı Hakk’ın O’na salât buyurması sebebiyle ümmetinin salât okumasına ihtiyacı yoktur ve onların salâtından müstağnidir. O en yüksek ve

kâmil rahmetlerle Cenab-ı Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Ancak ümmeti, ona okudukları salâtlarla kendileri istifade etmekte, Resûlullah (s.a.v) Efendimizden feyze kavuşmaktadırlar. İşte Efendimiz'e Salât-ü Selam okumanın sırrı budur.

Salât-ü Selam, manevi olarak Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'e yönelmeyi, onu düşünmeyi ve kalbi ona bağlamayı hâsıl eder. Fakat salât ve selâm okuyan kimse cahil ve gaflet içerisinde nefsinin arzu ve isteklerine uymuş, ne söylediğinin farkında olmayan, kalbini Efendimizden tarafa vermeyen, sadece dili ile salât okuyup zihni ve kalbi bundan habersiz bir halde olmamalıdır. Böyle kimseler Efendimizden kavuşmak istediği feyizlere kavuşamazlar. Bu kıssalardan hisse aldıktan sonra Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'e Salât-ü Selamı yukarıda bahsettiğimiz şekilde okurken manevi olarak Efendimiz'i tasavvur ettiğimiz zaman, arada sevgi ve bağlılık meydana gelmektedir. Çünkü bağlılık bu ikisinden ibarettir. Aynı zamanda Ashab-ı Kiram, Efendimiz'in bizzat mübarek suretini, yüksek ahlâkını ve yaşayışını devamlı gördüler. Onlar Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'i bulundurarak Salât-ü Selam okurlardı. Resûlullah (s.a.v) onların gözlerinin nuru idi. Efendimiz'e olan şiddetli sevgiye delalet etmektedir. Bir kimse çok sevdiği kimseyi, daha çok anar ve hatırlar. Çünkü kişi daima sevdiği ile beraberdir. Sevdiğini asla hatırandan çıkarmaz.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'i çok sevmek ise, ona tabi olmanın kuvvetli olduğuna delalet eder. Nitekim seven sevdiğine boyun eğer. Efendimiz'i bu derece sevip O'na tabi olan kimsenin ruhu, Efendimiz'in mübarek ruhuna yakın olur. Bu sebeple o kimse ile Efendimiz arasında bir irtibat ve yakınlık meydana gelir.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'i kalben hatırlamanın sünnet ve teşvik olunan bir iş olduğuna dair delillerden biri de şudur: Delaili Hayrat Şerhi'nde şöyle rivayet olundu. “Resûlullah (s.a.v) Efendimiz'in kendilerini sevmek, ikram olunmak ve iyilik etmekle emr olduğumuz Muhammed (s.a.v) Efendimiz'in âli kimlerdir?” diye

soruldu. Efendimiz (s.a.v) de: “Onlar bana iman edip halis olan safa ve vefa ehlidir.” buyurdu. “Onların alameti nedir?” diye suâl edilince: “Efendimiz (s.a.v): “Benim sevgimi benden başka herkesin sevgisine tercih eden, Allah-ü Teâlâ Hazretleri’nin zikrinden sonra bâtını benim zikrimle (beni hatırlamakla) meşgul, olandır.” Başka bir rivayette “Beni anmaya devam etmek ve bana çok salât okumak” buyurmuşlardır.

Efendimiz (s.a.v)’e: “Allah-ü Teâlâ Hazretleri’nin sevgisi ne ile elde edilir?” diye sual edilince Efendimiz (s.a.v) de: “Buna Resulü’nün sevgisi ile kavuşulur. Bu sebeple Allah’u Zülcelâl ve Resulü’nün sevgisi için Allah(c.c) ın ve Resulü’nün rızasını isteyiniz.” buyurdu. Yukarıda beyan edildiği gibi Efendimiz’i sevmek, Allah(c.c) ı sevmeye Allah (c.c) ın sevgisini elde etmeye büyük vesiledir. Cenab-ı Hakk’ı bulmak, O’nun Resul-ü Azamı’nı bulmakla ve ona vasıl olup onu sevmek ve yolunda bulunmakla mümkün olur. ***Al-i İmran suresi 31’inci ayetinde şöyle buyurur: “Resulüm şöyle de: ‘Eğer siz Allah’ı seviyorsanız, hemen bana uyun ki, Allah’da sizleri sevsin’.***”

Kâinatın Efendisi Hz.Muhammed (s.a.v) Efendimizi bulmak, O’na vasıl olmakla, ancak O’nun gerçek varisi Evliya-i Kiram Hazeratı’nı bulup ona teslimi nefis edip huzurunda mana yoluna intisab edip Âlemlerin Efendisi (s.a.v) Efendimiz’e ve Kâinatın Halıkına vasıl olmakla mümkündür. Bir kimse Peygamber (s.a.v) Efendimiz’e tam bir sevgi ile bağlanınca, Efendimiz’i zihninde tasavvur eder, O’ndan bir an bile gafil olmaz. O’nu asla unutmaz.

Evs bin Evs (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v): “Sizin günlerinizin en üstünü Cuma günüdür. Âdem(a.s) o gün yaratıldı. O gün Vefat etti. Sâr o gün üfürülecektir. Bayılma o gün olacaktır. Öyleyse Cuma günü bana çok Salât-ü Selam okuyunuz. Çünkü sizin getirmiş olduğunuz salâvat bana arz olunur.” Bunun üzerine Ashab-ı Kiram: “Salâtlarımız size nasıl arz olunur?” dediler. Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz buyurdu ki: “Allah-ü

Teala Hazretleri toprağa bizim bedenlerimizi yemesini haram kıldı.”(Sahih-i Buhari)

Ebu Eyyüb El-ensari (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Efendimiz (s.a.v): “Kim herhangi bir kitapta benim üzerime Salâvat-ı Şerife yani, Salâvat-ı Şerife’yi kitaba yazarsa ismim o kitapta kaldığı müddetçe melekler o kişi için istiğfar ederler.”(Müslim)

Aynı zamanda Peygamber (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam okurken peşinden de büyük zatlara Salât-ü Selam okumak caiz olduğu gibi, onlara kalben bağlanmak da caizdir. Yüce Allah (c.c) ın emirlerini ve O’nun Resulü, Âlemlerin Efendisi, Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz’in nurlu yoluna tabi olmayan, nefsinin esiri olmuş ve dünyadan hiç ayrılıp ölüp gitmeyecekmiş gibi zannedenler, kıyamet gününde defterleri verildiği zaman perişan olacaklar. ***Cenab-ı Hak buhususta Kehf Suresi 49’uncu ayetinde şöyle buyuruyor: “Amel defterleri (ellerine) konmuştur. Artık o mücrimleri göreceksin ki, (defterlerinde yazılı günahlarımızdan) küçük büyük bırakmayıp hepsini toplamış. Onlar, bütün yaptıklarını (defterlerinde) hazır bulmuşlardır. Senin Rabbin, hiç kimseye zulmetmez.”***

Efendimiz (s.a.v):” Kim bir şeyler anlatmak isteyip de unutursa, bana Salât-ü Selâm getirsin. Çünkü bana olan Salât-ü Selâmı, onun sözünün yerini tutar ve belki unuttuğunu kendisine hatırlatır.”(Ramuzel Ehadis S.485. 4969 No’lu Had. Şer.)

Yine buyurdu ki: “Peygambere Salât-ü Selâm getirilmedikçe her dua önlenir.”(Ramuzel Ehadis S.421. 4249 No’lu Had. Şer.)

Diğer Hadislerinde de şöyle buyuruyorlar: “Musaya da Salât-ü Selâmı çok getirin. Çünkü hiç bir Peygamber ümmetini O’nun kadar (düşünüp) acınamıştır.”(Ramuzel Ehadis S.119. 1119 No’lu Had. Şer.)

İmamı Ali (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte Efendimiz(s.a.v): “Bir kimse Cuma günü bana yüz kere Salâvat-ı Şerife okursa, kıyamet günü muazzam bir nurla gelir. Onunla gelen nur yaratılmışlara taksim edilse hepsine yeter.”(Müslim)

Abdurrahman Bin Avf (r.a) Hazretleri şöyle rivayet ediyor: “Resûlullah (s.a.v) Efendimiz mescidden çıktılar. Ben de arkasından çıktım. O’na tabi oldum. O yürüyor, ben de yürüyordum. Sonra bir hurmalığa girdiler. Kibleye yöneldiler ve secdeye kapandılar. Secdeleri o kadar uzadı ki, Efendimiz’ mübarek başlarını secdeden kaldırdılar ve: ‘Kim o?’ diye sordular. Ben de: ‘Abdurrahman bin Avf’ dedim. ‘Ne oldu?’ diye sorduklarında, ‘Ya Resûlullah! Secdeniz o kadar çok uzadı ki, Allah-ü Teâlâ hazretlerinin ruhunuzu kabzettğini zannettim.’ dedim. O zaman Resul-i Ekrem (s.a.v): ‘Cebail geldi ve Beni müjdeledi ve Allah-ü Teala Hazretleri’nin şöyle buyurduğunu bildirdi: ‘Ey Resulüm! Kim sana Salât getirirse, ben de ona eman veririm.’ Bunun için Şükür Secdesi yaptım’ buyurdu.” (*Sahih-i Buhari*)

Bu Hadis-i Şerif’ten anlaşıldığına göre Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam getirmek, en efdal amellerden ve en üstün zikir edendir.

Sülehay-ı Ümmetten bir zatı şerif, üzerine farz olan dinin direği beş vakit namaz esnasında Lihikmetillah tahiyyattan sonra Salâvatları okumadan namaza son verdi o gece rüyasında Nebiyyi Ekrem (s.a.v) Efendimiz’i gördü. Efendimiz: “Niçin bugün kılmış olduğun ikinci namazında Salâvat vermedin?” diye sorar. O salih zat da Efendimiz’in bu sorusuna karşı: “Ya Resûlullah! Size malumdur. Allah(c.c) a hamd ü sena ettim, işim çok acele idi. Telaşımdan size Salât-ü Selamı unuttum.” der. Aleyhissalâtu Vesselam Efendimiz şöyle buyurur: “Benim sözümü işitmedin mi? (Bana Salât edilmedikçe ameller mevkuftur) yani indi ilâhîde kabul olmaz. Cenab-ı Hakk’a takdim olunmaz. Dualar, mahbustur, müstecab olmazlar. Hatta bir kul, bu dünyanın insanlarının cemi hasenatını icra etse de, hasenatın içinde bana muhabbet ve Salât-ü Selam olmasa, kıyamet gününde o hasenat kabul olunmaz.” (*İrşad Cild1. S.262*)

Ammar bin Yasir Hazretlerinden rivayet edilen Hadisi Şerifte, Efendimiz (s.a.v): “Allah’u Zülcelâl benim kabrimin üzerinde bir melek halk edip onu vazifelendirdi. Bu meleğin vazifesi, kıyamet

gününe kadar devam eder. Ümmetimden bir kimse bana Salâvat verse, o melek: ‘Ya Resûlüllah! Ümmetinden, filan şehirde filan oğlu filan kimse Siz Nebiyyi Ekrem’e Salâvat verdi!’ diye beni haberder eder.” dediklerinde, iki Sahabe ile diğer mecliste oturan Sahabeler: “Ya Resûlüllah! Allah-ü Zülcelâl ve Tekaddes Hazretleri’nin Kur’an-ı Celile’de: ‘Ben meleklerimle beraber Habibime Salât ederiz.’ Ayetindeki Salâtdan kast nedir?” dediklerinde, Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz: “Bu bir ilimdir. İlm-i Meknundur. Bu Salâtın sırrını ancak Allah (c.c) bilir. Eğer bunun sırrını söylememe müsaade olursa idi, size bu sırdan haber verirdim.” buyurdu.(Buhari)

Bir zahid kişi, rüyasında Efendimiz’i gördü. Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz’e karşı yürüdü ki, Efendimiz’e mülaki ola. Efendimiz (s.a.v) ona hiç iltifat etmediler. Zahid, Efendimiz’e: “Ya Resûlüllah! Bana dargın olduğunuzu görüyorum. Size karşı bir saygısızlık mı yaptım?” diye sordu. Efendimiz (s.a.v): “Ben seni tanımıyorum.” deyince o kendisini: “Ben filan zahidim.” diye Efendimiz’e tanıtmaya gayret gösterdiyse de, Efendimiz(s.a.v): “Hayır! Ben seni tanımıyorum.” diye ısrar eder. O zaman zahid: “Ya Resûlüllah ben ulemadan işittim: ‘Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz ümmetini, kendi evladını tanıyan bir baba gibidir’ diyorlardı. Bana ‘seni tanımıyorum’ demenizin sebebi hikmeti nedir?” Bunun üzerineEfendimiz (s.a.v): “Ulema sözünde doğrudur. Ben sizin Nebinizim, her birinizi kendi evladımı tanıdığım kadar tanırım. Ne var ki, sen beni ne derece tanıyorsan, ben de sana o derece ülfet ederim. Bana muhabbeti çok olanlara, ülfetim de o derece çoktur.”(İrşad Cild1. S.265)

Salâvat-ı Şerife’nin faziletlerinden, ahirette bulunan mevtalar da faydalanırlar. Bir kabristana uğradığınız zaman, orada yatan Müslümanlara üç Salâvat, üç İhlâs, bir Fatıha okuyup, bir gün bizim de oraya varacağımızı hatırlayarak bağışlamalıyız. Belki okunan Salâvat ve sûreler, bu azabları nimete tebdil olmasına sebep teşkil eder.

Tabiin zamanı idi. (Peygamber (s.a.v) Efendimiz devrisaadetlerine yetişemeyip Efendimiz'in arkadaşları Sahabe-i Kiram'ı görenlere Tabiin denir.) Bir kadın İmam-ı Ali (k.v) Hazretleri'nin talebesi ve arkadaşlarından Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri'ne gelip: “Ya Üstad! Bir kızım vardı, vefat etti. Onu rüyamda görmek istiyorum. Bana bir şey öğretiniz ki, evladımı bir defa olsun görüp hasret ateşimi söndüreyim.” diye rica etti. Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri o kadına, kızını görmesi için ne yapması gerektiğini öğretti. O Cuma gecesi aynı duayı yapıp yattı. O gece kızını rüyada feci bir şekilde görüp, kalbi parça parça oldu. Zira kızına katrandan bir cehennem elbisesi giydirilip, boynunda zincir bağlanmış, ayaklarında ateşten bukağı vardı. Sabah uyandığında, ağlayarak Hasan- Basri (r.a) Hazretleri'ne geldi. Kızını ne halde gördüğünü ağlayarak anlattı ve kızının bu azaptan nasıl necat bulacağını, kendisine bu hususta yardım etmesini rica ve niyaz etti. Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri ve o mecliste bulunanlar bu kadına ve o kızcağıza ağladılar ve kendi hallerini düşünüp, yarın kabir denilen ahiretin ilk kapısında, o karanlık yerde tek başlarına kaldıklarında ne yapacaklarını düşünüp Rabb-ül Âlemin'den merhamet dileyip niyaz ettiler. Bu mesele üzerinden bir kaç zaman sonra, Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri bir gece rüyasında cennette gayet müzeyyen bir taht üzerinde bir güzel kız görüp başında bir taç ki, diller vasfını tariften aciz. Sanki güneş gibi parlak, sırtındaki libası yani elbisesi dil ile tarife gelmez bir kız idi. Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri'ne: “Beni tanıdın mı, ya İmam?” dedi. Hasan Basri (r.a): “Siz hangi peygamberin kızı, Yahud hangi nebinin zevcesisiniz?” deyince, “Hani bir hanım gelip kızını görmek için sizden dua ve niyaz öğrenmiş idi. İşte o hatunun kızıyım.” dedi. Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri: “O hanım bana kızının azabda olduğunu söylemişti. Ne sebeple bu makama yükseldiniz?” deyince o kız: “Ya İmam! Allah'ı Zülcelalin sevgili kullarından bir kul bizim yattığımız mezarlıktan geçerken durup, Resûlullah (s.a.v) a, üç Salâvat okuyup sevabını bizlere bağışladı. Benim yattığım kabristanda benim gibi beş yüz elli

kişi azabı kabre duçar olmuştu, bir nida olundu ki: ‘Bu makberede Kabir Azabı görenlerden azabı kaldırsın. Şu zatın okuduğu Salâvat hürmetine.’ denildi. Bu beş yüz elli kişinin Salâvatın bereketinden azabları kaldırılıp hepimizin kabri cennet bahçesinden bir bahçe oldu.” dedi. (*İrşad Cild1. S.267*)

Bu kadar deliller ortaya konduktan sonra ben, bir numaralı Müslüman’ım deyip Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selam getirmemek mümkün değildir. Yine Hasan-ı Basri (r.a) Hazretleri buyurdu ki: “Ben Rüyamda Eba Üsame’yi (r.a) Hazretlerini gördüm. Eba Üsame (r.a) ahirete intikal etmişti. O’na sordum: ‘Ya Eba Üsame! Rabbin sana ne muamele etti?’ Dedim. ‘Aff oldum, nimete eriştim.’ dedi. ‘Ne sebeple?’ dedim. ‘Her ne vakit hadis okusam, arkasından Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e salât ederdim.’ dedi.” (*İrşad Cild1. S.267*)

Yine Nebi (s.a.v) Efendimiz: “Bir kimse benim ismimi işitip de bana Salât etmezse; o kimse cehenneme müstahak olur. Cenab-ı Hak lütfedip o kimseyi narından uzaklaştırsın.” (*İrşad Cild1. S.275 (Buhari Sahih)*) diye dua etmişlerdir. Ahiret azabından kurtulmak ve nimete erişmek isteyen kimseler Efendimiz (s.a.v) in ismini işittikleri zaman aşk ile Salâvatı Şerife okumalıdırlar. Nebiyy-i ahir zaman (s.a.v) Efendimiz’i her şeyinden, hatta canından ziyade sevmelidirler. Günahlarına tevbe edip, bir daha masiyet çirkefine düşmemelidirler. Yalandan, yalan yere yemin etmekten, zinadan sakınmalı, riyadan, süm’adan ictinab etmeli, kibirden, gururdan, dilini kötü şeylerle kirletmemeli. Tevhid, tahlil ve Salât-ü Selam ile tezyin etmelidirler ki, Resûlullah (s.a.v) Efendimiz’e layık olan ümmetin fertleri olarak bilsinler.

Süleymanül Cezuli (r.a) Hazretleri’nin Salât-ü Selamı cem eden telifi şöyle anlatılır: Günlerden bir gün sahrada dolaşırken namaz kılmak için abdest almaya bir kuyunun başına varır, fakat ip ve kova bulup da sudan istifade edemez. Etrafa bakınıp dururken bir kız cevaben: “Bütün insanlar sizin ilminizden ve hayrû kerametinizden bahisle, sizi medhû sena ederler. Siz ise bir suyu kuyudan ipsiz ve

kovasız çıkaramıyorsunuz.” der. “İpsiz kuyudan ve kovasız su çıkarmak mümkün müdür?” deyince kız hemen gelip, kuyuya bir şeyler gibi yapar Allah (c.c) ın izniyle kuyunun suyu ağzından taşar. O su ile abdest alan Süleyman Cezuli (r.a) Hazretleri kıza: “Kızım! Allah (c.c) ve Resûlullah (s.a.v) Efendimiz aşkına, bu keramete ne ile ve hangi sebeple nail oldun? Haber ver!” diye niyaz edip istirhamda bulunan Hazrete, kız cevaben: “Peygamber (s.a.v) Efendimiz’e Salât-ü Selamı çok okumakla ve Salâvat-ı Şerife’ye devam etmekle bu keramete nail oldum.” der. Süleymanül Cezuli (r.a) Hazretleri bu kızın kerametine şahid olunca, pek ziyade Salâvat-ı Şerife okumaya ahdedti. Fakat acaba hangi Salâvat-ı Şerife’ye devam etsem diye düşünürken, o gece uyku tutmadı. Öylece tefekkür ederken, gece yarısı olduğunda hanımının yatağından kalktığını ve en güzel elbiselerini giyip evden çıktığını hayretle gördü. “Bu hanım gece yarısı nereye gidiyor?” diye o da eşinin arkasından, gizlice sokağa çıktı. Bir de ne görsün, önünde bir aslan sürüsü hanımını, ortaya almışlar deniz kenarına doğru yürüyorlar. Süleymanül Cezuli (r.a) Hazretleri’ni hayret ve dehşet kapladı. Arkalarından takibe başladı. Hanımı deniz kenarına indi. Postunu denize atıp yakın bir yerde bulunan ıssız bir adaya müteveccihen yol aldı. Aslanlar deniz kenarında oturup onu beklemeye başladılar. Hanım ıssız adaya varıp abdest alıp teheccüd namazı kılarak, Rabb-ül Âlemin’e ibadet taat tazarru ve niyaz edip bu sefer suyun üstünde yürüyerek döndü. Karada bekleyen aslanlar yine birisi önde birisi ardına düşüp eve döndüler. Hazreti Şeyh, hanımından evvel gidip yatağa yattı. Uyur bir vaziyette bekledi. Hanım da eve gelip geceliklerini giyip yatağa yattı. O geceden sonra Hazret: “Bakalım yalnız o geceyi böyle geçirip kerametle ibadet mi etti acaba?” diye hanımını üç gece daha takib etti ve gördü ki, her gece aynı iş zuhur ediyor. Üçüncü günü sabah vaziyeti anlatıp o mübarek hatundan bu işin sırrını sordu. Hanımı ona: “Siz şimdi mi bu işe vakıf oldunuz? Benim senelerdir mutadım budur, Cenab-ı Hak bu keramet tacını seneler evvel başıma koymuştur.” dedi. Şeyh Cezuli (k.s) sual edip:

‘Ya bu keramete ne sebebe vasıl oldunuz?’ dediğinde, Hatun: ‘Cenabı Mübeccel ve Nebiyyi Mufaddal (s.a.v) Efendimiz Hazretlerine muhabbet ve Salâvat-ı Şerife’ye devamımın sebebiyle.” cevabını alınca Şeyh de: “Hangi Salâvat-ı Şerife’ye devam ediyorsunuz?” diye sorduğunda hatun bir şey söylemeyip sustu. Şeyh Hazretleri ısrar edince: “Bu gece istihare edeyim. İzin olur ise, cevap vereyim.” dedi. Ertesi sabah Hatun Şeyhe: “Sarahaten haber vermeye izin yoktur. Lakin bütün Salâvat-ı Şerife’leri cem eyle, içinde var ise vardır diye haber veririm.” dedi. Şeyh Hazretleri de gayret kollarını sıvayıp, muteber kitaplardan ve asrında olan şeyhlerden Peygamber (s.a.v) Efendimizin lisanı mübareklerinden talim buyurduğu Salâvat-ı Şerife’leri ve Ashab-ı kiram Hazretleri’nden, Ulemai Kiramın ve Meşayihî izamın vird edindikleri Salât-ü Şerifeleri cem edip bir kitab haline koyarak hatununa okuduğunda, hatun kitabı dinledikten sonra: “Bir kaç yerinde vardır.” Diye haber verdi. Şeyh Hazretleri bu kitabın ismine “Delail-ül-Hahrat ve Şevarik-ul-Envar” adını koydu. (İrşad Cild1. S.275)

Bir zat Peygamber (s.a.v) Efendimiz’i rüyada görmek istemiş, bir türlü görmek müyesser olmazmış. Arif-i Billâh bir Zat-ı Şerif’e gidip derdini anlatır ve bir tavsiye ister yalvarır, niyaz eder. Arif-i Billâh olan Za-tı Şerif: “Oğlum! Cuma akşamı çokça tuzlu balık ye, namazı kıl. Su içme yat, görürsün.” Der. O zat da efendinin tavsiyesine uyarak çokça tuzlu balık yiyip yatar. Sabaha kadar dereler, çeşmeler, pınarlar görüp oralardan sular içer. Sabah olur. Arif-i Billah’a koşarak: “A Efendi! Resûlullah (s.a.v) ı görmedim. Sabaha kadar harareten rüyamda çeşmelerden, pınardan su içtim, hâlâ harareten yanıyorum.” Deyince, Arif-i Billâh olan Zat der ki: “İşte tuzlu balığı yiyince suya nasıl iştiağın artıp sabaha kadar su gördünse, Peygamber (s.a.v) Efendimiz’e de öyle yanmalısın ki, mübarek cemalini müşahede edebilesin.” der. (İrşad Cild1. S.275)

Efendimiz (s.a.v) yine buyurdu ki: ***“Farz namazlardan sonra bana on defa Salât-ü Selam getirenle cennette beraber oluruz. O***

benim karşımda oturur ve yüzü ayın on dördü gibi parlar. O bana bakar ben de ona bakarım.” (Buhari ve Müslim)

Fuzale bin Ubeyd şöyle rivayet eder: “Peygamber (s.a.v) Efendimiz, bir adamın, dua ederken ne Allah-ü Teâlâ’yı, ne de O’nun hak Resulünü anmadığını duyunca; ‘Ne de acelecidir!’ buyurdular ve onu yanına çağırmasını söylediler. O adam gelince, Resûlullah (s.a.v) Efendimiz ona ve orada bulunan herkese hitaben şöyle buyurdular: **‘Dua ettiğiniz zaman Allah’a hamd ve sena ile başlayın sonra da bana Salâvat getirin ve bu ikisinden sonra duanızı yapıp istediğinizi dile getirin’.**” (Sünen-i Ebu Davud vitr kitabı 2/77)

SALÂT-U SELAMIN FAYDALARI

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

(56)

Cenab-ı Hak, Ahzab Suresi 56’ncı ayeti kerimesinde “Allah (c.c) ve melekleri Peygamber’e Salât ederler. Ey iman edenler! Siz de O’na Salât edin ve içtenlikle O’na selam verin.” buyuruyor.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ

كَثِيرًا ﴿٢١﴾

Yine Cenab-ı Ahzab Suresi 21’inci ayeti kerimesinde: **“Ant olsun, Allah’ı ve ahiret gününü umanlar, Allah’ı Çok zikredenler için, Allah’ın Resulü’nde güzel bir örnek vardır.”**

Salâvat, Kur’an ve sünnette önemli bir yere sahip olan ve her Müslüman’ın günlük namazlarının teşehhüdünde sürekli olarak tekrarladığı bir zikirdir. Acaba Salâvatın sadece Salâvat getirene mi faydası var, yoksa Peygamber (s.a.v) Efendimiz ve O’nun Ehl-i Beyt’ine de faydası olur mu? Bu konuda âlimlerin görüşleri farklıdır.

Her halükârda, Salâvatın Salâvat gönderene faydası olmasında hiçbir şüphe yoktur. Dolayısıyla Peygamber (s.a.v) Efendimiz ve Ehl-i Beyt’inin dostluğunu kazanabilmemiz ve onların pâk nefeslerinden yardım alabilmemiz için, melekutî bir zikir olan Salâvatı sürekli söylememiz gerekir.

Bizim, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e ve Ehl-i Beyt'ine Salâvat getirmemiz, Allah'ı Zülcelalin ve meleklerinin bize Salât etmelerine sebep olur. Allah (c.c) ın ve meleklerinin Salâtı ise, bizi karanlıklardan nura çıkarır.

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿43﴾

Nitekim Cenab-ı Hak, **Ahzab Suresi 43'üncü** ayeti kerimesinde şöyle buyuruyor: **“Öyle bir mâbuttur ki, sizi karanlıklardan nura çıkarmak için üzerinize rahmetini gönderen O dur. Melekleri de size salât eder, istiğfarederler. Allah müminlere karşı çok merhametlidir.”**

Salâvat-ı Şerife Okumanın Faydaları:

1. İlahî Ahlakla Ahlaklanmak:
2. İlahî Emre İtaat:
3. Allah'ın Salât ve selamına hak kazanmak:
4. Meleklerle Eşlik Etmek ve Onların Bağış Dilemelerinden Yararlanmak:
5. Allah (c.c) a yakın olmak:
6. Allah'ı Zülcelalin rızasını kazanmak:
7. Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e Yakın Olmak:
8. Peygamber (s.a.v) Efendimizin şefaât etmesi:
9. Sevap ve Mükâfat Kazanmak:
10. Başlı Başına Bir İbadet Oluşu:
11. Günahların Kefareti:
12. Duanın icabete erişmesi:
13. Elest Bezminde verilen Ahde Vefa Etmek:
14. Nifakı Gidermek:
15. Amellerin Arınması:
16. Esenliğe Sebep Oluşu:
17. Rahmete Nail Olmak:
18. Fakirlikten Kurtulmak:
19. Unutulanı Hatırlamak:
20. Hayır, Amellerin Ağır Olması:
21. Sırat Köprüsünün Işıklı Olması:
22. Cehennem Ateşinden Kurtulmak:

23. Kabrin Işıklı Olması:
24. Allah (c.c) dan 10 rahmet kazanmak
25. 10 Derecesi yükseltilmek
26. 10 Sevap kazanmak
27. 10 günahın silinmesi.
28. Sadaka vermek yerine geçer.
29. Ruhun ve Kalbinin temizlenmesi.
30. Kulun ölmeden Cennet 'le müjdelenmesi.
31. Kıyamet gününün şiddetlerinden ve dehşetlerinden kurtulma vesilesi.
32. Resüllullah (s.a.v) Efendimizin selamına cevap vermesi.
33. Meclislerin güzel kokması sebebi.
34. Kıyamet günü oturduğu kalktığı meclislerde Salâvat-ı Şerife okuduğu için o toplantılardan pişmanlığa düşmemesi.
35. Peygamber (s.a.v) Efendimizin ismi anıldığında Salâvat getirmeyene yapılan beddualardan kurtulma vesilesi.
36. Sahibine Cennet yolunu göstermesi, terk edene de cehennem yolunu göstermesi.
37. Hangi kelama, hangi işe hamd ve Salâvat ' ı Şerife ile başlanırsa, onun tamama ermesi.
38. Kulun Sırat'tan geçebilmesi.
39. Allah(c.c) a ve Resulullah (s.a.v) Efendimize cefa yapmaktan kurtulur, getirmeyen insan ise Resulullah (s.a.v) Efendimize eziyet etmiş olur.
40. Allah'ı Zülcelâl Salâvat'ı Şerife getirene güzel övgüler yağdırmasına vesile.
41. Allah'ı Zülcelalin merhametinin rahmetinin sebebi.
42. Bereketlerin bollukların sebebi.
43. Resulullah (s.a.v) Efendimizin muhabbetinin devamının ve ziyadesinin ve katlanarak artmasının sebebi.
44. Resulullah (s.a.v) Efendimizin Salâvat'ı getireni sevmesinin sebebi.
45. Kulun hidayetinin ve kalbinin, hayatının, ruhani hayatının ve kalbinin dirilmesinin sebebi.

46. Salâvat'ı Şerife getirenin isminin babasının isminin ve sülalesi ile soyunun Resulûllah (s.a.v) Efendimizin yanında anılması.
47. Sırat ' ta mahşerde ayağının kaymaması İslam yolunda ayağının sabit kalması.
48. Resulûllah (s.a.v) Efendimizin üzerinde bulunan haklarından çok az bir hakkının ödenmesinin vesilesi.
49. Allah ‘u Zülcelalin zikri, şükrü ve iyiliğini bilmek.
50. Kulun Rabbinden suali, duası bu arada kendi isteklerinin de Mevla tarafından görülmesine, Resulûllah (s.a.v) Efendimize yaptığı duayı aracı kılması.
51. Salâvat'ı Şerife rabita üzerine okunursa Resulûllah (s.a.v) Efendimizin mübarek suretinin akla yerleşmesi ve mübarek rabitanın kolaylaşması

SELAM'IN FAZİLETİ

وَإِذَا حُبِّبْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

“Size selam verildiği zaman, siz de ondan daha güzeliyle karşılık verin. Veya aynısıyla karşılık verin. Şüphesiz Allah, her şeyi hesap edendir.”(Nisa suresi, 86)

Peygamber Efendimiz (s.a.v): ***“Kim, esselamü aleyküm derse, kendisine on iyilik yazılır. Esselamu aleyküm ve rahmetullah diyene yirmi iyilik yazılır. Esselamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü diyene ise, otuz iyilik yazılır.”(Ebu Davut, Tirmizi, Caiul Usul, 6/602)***

“Müminler tarafından size selam verildiği zaman, siz de ondan daha güzeliyle karşılık verin ve aleykümüsselam ve rahmetullah demek suretiyle, bereketin artmasını dileyin.

Selam, sağlıklı ve uzun ömürlü olmak için bir duadır.
... فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

“Evlere girdiğiniz zaman, Allah tarafından mübarek ve pek güzel bir yaşama dileği olarak kendimize (birbirimize) selam verin. İşte Allah, düşünüp anlayasınız diye size ayetleri böyle açıklar.”(Nur suresi, 6)

Bir insan diğetine “essalamu aleyküm” dediğı zaman, onun sağık ve selameti için dua etmiştir. Bu selam, karşısındaki insanın kurtuluşuna ve güvenliğıne bir garanti teşkil eder.

Selam verilmek suretiyle: “Sen benden emin ol, benden sana asla hiçbir kötülük gelmez” anlamı ifade edilir. Selamet (kurtuluş), uzun ömürlü olmayı da kapsar.

Es-Selam aynı zamanda Allah’u Zülcelalin isimlerinden birisidir. Selamı veren kimse dilerse, “Selamun aleyküm” dilerse, “es selamü aleyküm” der. Çünkü bu iki şekil de Kur’an’da Taha suresi 47 ve Neml suresi 59. Ayetlerde zikretlmiştir.

...وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ (Taha suresi, 47)

...وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ (Neml suresi, 59)

Selama karşılık vermek vaciptir. Muhayyerlik ise, verilen selama ilave yapmak veya yapmamaktadır.

Sünnete göre selamlaşmak şu şekilde olur:

Binekle giden yürüyene,

Küçük büyüğe,

Azlık çokluğa selam verir,

Çocuklara selam vermek, vermemekten faziletlidir

Kurtubi:“Genç yabancı kadınlara selam verilmez. Çünkü onlarla konuşmakta, fitne korkusu vardır. Bu, ya şeytanın vesvesesi olur yahut hain gözün bakışı ile olur.” der.

Yaşlı yabancı kadınlara selam vermek, güzeldir. Müslüman olan herkese, tanışanda, tanımasan da, selam verilir.

Tavla, kumar oynayanlara, içki içenlere, büyük günah işleyenlere, defî hacette bulunana, banyoda soyunmuş olana da selam verilmez.

Zımmi kimseye mecbur kalınmadıkça selam verilmez. Ancak bir zaruretten dolayı ya da onun yanında işi varsa onun anladığı dilde selam verilir.

Kâfir kimsenin dünyasının İslahı için dua edilebilir.

Nevevi der ki:“Kitap ehli kimseye selam vermek haramdır. Bir insana selam vermek, onu yüceltmektir. Bir müminin, kâfiri yüceltmesi ise caiz değildir.”

Tercih edilen bir görüşe göre, bidat ehline de selam verilmez.

Müslüman olmayan bir kimse sana selam verirse, sen “Aleyke”“sanada” de. Bu konuda **Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Size bir Yahudi selam verirse, ölüm size (Es-Samu aleyküm) der. Siz de ona, sana da (ve aleyke) deyin.”**(Buhari, Müslim, Ebu Davut, Tirmizi, Camiul Usul 6/609)

Yahudilerden bir gurup Resulullah'a gelerek “ölüm sana ey Kasımın babası” demişler. Resulullah (s.a.v) ve aleyke (size de) cevabını vermiştir. Bunun üzerine Hz. Aişe (r.a.): “Ölüm size olsun, hem de derhal ölesiniz” diye cevap vermiş. Bunu duyan Resulullah (s.a.v): “Ey Aişe, Allah’u Teâlâ, kötü sözü de, kötü söze daha kötü cevap vermeyi de sevmez” buyurmuş, Hz. Aişe “Fakat dediklerini duymadın mı? Sorusuna Hz. Peygamber (s.a.v) “Onlara cevap vermedim mi? Onlar hakkındaki benim dileğim kabul edilir. Onların benim hakkımdaki dilekleri kabul edilmez.” Cevabını vermiştir. (Buhari, Müslim, Camiul Usul 6/612)

Sünnet olan selamın açıkça verilmesidir. Çünkü Peygamber Efendimiz (s.a.v) “Selamı yayın” buyurmuştur.

Resulullah (s.a.v) Mezarlığa vardığında, mezara uğrar ve şöyle selam verirdi: “Ey burada yatan mümin ve Müslümanlar! Allah’ın selamı sizlerin üzerine olsun. Sizden önce gelenlere de sonra gelenlere de Allah rahmet eylesin.

Siz, bizim geçmişlerimizsiniz. Bizler ise, size tabiyiz. İnşallah bizler de, sizlere ulaşacağız. Bize de, size de Allah’tan afiyet dileriz.”

Bir hadisi şerifte de: “Sizden biri, dünyadayken tanımış olduğu bir adamın kabrine uğrar, ona selam verirse, mutlaka o kul da onu tanıır ve onun selamına cevap verir.”(İbn Asakir, Hatib Bağdadi, Tarihi Fethül Kebir, 3/117)

İmam Suyuti der ki: “Bize ulaşan eser ve haberler, mezarlığa gelen ziyaretçiyi ölülerin tanıdığını ve sözünü işittiğini bildirmektedir.

Ziyaretçiden hoşlanır ve ona cevap verirler. Bu durum, hem şehitler ve hem de diğer ölüler için geçerlidir. Bunda bir zamanlama da yoktur. Sahih olan görüşte budur. Çünkü Resulullah (s.a.v) ümmetine mezarlıklara selam vermeyi emretmiştir. Bu işiten ve anlayanlara verilen selamdır.”

Hakikat erbabı da şöyle der: “Ruhun, bedenle bir bağı vardır. Ruhların durumu, bedenlerin durumu gibi değildir.

Buradaki yanlıklık, görünmeyen şeyi, görünen şeyle kıyaslamaktır. Zannedilir ki, ruh, bir yeri işgal ettiği zaman, başka bir yerde olma imkânı olmaz.

Ruhu; bazıları gökteki güneşe benzetmişlerdir. Bunun ışınları yerededir. MuhammediRuh gibi. Kabri başında kendisine dua edenlere cevap verir. Hz. Peygamber (s.a.v): **“Bir kimse bana selam verirse, Allah ruhumu bana mutlaka verir, ben de onun selamına cevap veririm”** buyurmuştur. (Ebu Davut, Sünen; Nevevi, Kitabul Ezkar s. 95)

Cabir (r.a.): Resulullah (s.a.v) yanındaydık. O bize “size cennet odalarından bahsedeyim mi? dedi. Bizler de: “Bahset ey Allah’ın Resülü” dedik. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v): **“Cennette dışarısı içeriden, içerisi de dışarıdan görünen odalar vardır. Orada hiçbir kulağın duymadığı, hiçbir gözün de görmediği nimet ve lezzetler vardır.”** buyurdu. Ben: **“Bu odalar kimindir ey Allah’ın elçisi”** diye sorduğumda ise: **“Selamı yaygın hale getirenin, yemek yedirenin, oruca devam edenin ve insanlar uykudayken namaz kılanındır.”** buyurdu. (Tirmizi; A.b. Hanbel)

TEVBE-İ İSTİĞFAR

Kâinatın en üstün varlığı olan insan, hem iyilik ve hem kötülük yapmaya uygun olarak yaratılmıştır. Bu bakımdan her insan günah işleyebilir. Hiç günah işlememek meleklerin, hiç iyilik yapmamak da şeytanın özelliğidir.

Cenâb-ı Hak, Peygamberleri vasıtası ile iyi ve kötü olan işleri bildirmiş, iyi olanların yapılmasını emretmiş, kötü olanları da yasaklamıştır.

Müslüman, istemeyerek de olsa, kötü bir iş yaptığı zaman, hemen pişmanlık duyup günahı uzaklaşmalıdır. Çünkü günahlar kul ile Allah arasında bir perdedir. Ebedi saadete ulaşmak, bu perdeyi kaldırmakla mümkündür.

Günahlardan temizlenmenin yolu Allah’a tevbe etmektir. Dinimize göre, günahlardan tevbe etmek vaciptir.

Tevbe; günahları terk edip bir daha günah işlememek için söz vermektir. Tevbenin ruhu, günahı pişmanlık duymaktır. Tevbe etmenin üç şartı vardır. 1. Günahı vazgeçmek, 2. Yaptığına pişman olmak, 3. Bir daha günah işlememeye söz vermek.

Eğer işlenen günah kul hakkı ile ilgili ise, hak sahibinin hakkını vermek ve onunla helalleşmek de şarttır. (R.S.Terc. c. 1, sh. 17...)

Tövbenin kelime anlamı; Tövbe etmek, herhangi bir suretle daha önceleri işlenmiş olan günah ve kötülüklerden pişmanlık duymak ve bir daha günah işlememeye ve kötülük yapmamaya azmetmektir. Gerçekten tevbe yapmış olan bir Müslüman, tövbesinde durur ve eski günah ve kötülüklerine bir daha dönmez, işte Allah (c.c) indinde bu şekildeki tövbeler makbuldür. Tevbe edenlerden maksat aklına geldiği zaman, haftada ayda yılda tevbe edenler değil, beşeriyet icabı işlenen günahlarına her gün devamlı olarak tevbe etmek ve bir daha günah işlememeye gayret sarf etmektir. Bir Müslüman, sadece geçmiş günahlarına ve kusurlarına tevbe etmekle kalmamalı, aynı zamanda hem bir daha o günahları işlememeye azmetmeli, esasen tevbe, işte bu takdirde hakiki tevbe sayılır.

Cenab-ı Hak ***Tahrir suresi 8’inci*** ayetinde şöyle buyuruyor:
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا...

“Ey İman edenler! Allah’a öyle tevbe edin ki, tam bir pişmanlık halis bir tevbe olsun. Ola ki Rabbiniz, kötülüklerinizi örter ve sizi, (ağaçları) altından ırmaklar akan Cennetlere koyar.”

Hud suresi 3'üncü ayetinde “*Hem Rabbinizin mağfiretini isteyin. Sonra O'na tevbe edin ki, sizi takdir edilmiş belirli bir zamana (ölüme) kadar güzel bir şekilde yaşatsın.*”

Hud suresi 90'ıncı ayetinde “Rabbinizden mağfiret dileyin. Sonra, günahlardan tevbe edip O'na sığının.”

Hud suresi 112'nci ayetinde “Onun için sen (Ey Habibim) emrolunduğun şekilde, beraberinde tevbe edenlerle dosdoğru hareket et.”

Nasr Suresi 3'üncü ayetinde:”Rabbine hamdederek O'nu tesbih et ve Ondan mağfiret dile. Çünkü O,tevbeleri çok kabul edendir.”

Asr Suresi 3.cü ayetindedir:” Ancak iman edip, iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler kurtulmuştur.“

Müslüman tevbe etmekte acele etmeli, geciktirmek büyük bir tehlikedir. Zira günah işleye işleye insanın kalbi kararır ve temizlenemez hale gelir. Yine aniden gelecek bir hastalık ve ölümle tevbe fırsatı kalmayabilir. Onun için akıllı bir insan günahına hemen tevbe etmeli ve o günahı yok edecek bir iyiliği arkasından hemen yapmalıdır.

Cenab-ı Hak: ﴿٣٢﴾ **“Ey Müminler, hep birden Allah’a tevbe ediniz ki, kurtuluşa eresiniz.”** (Nur suresi, 31)

... إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

“Şüphesiz Allah çok tevbe edenleri, çok temizlenenleri sever.”

(Bakara suresi, 222)

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

“O (Allah’u Azimüşşan), kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir.” (Şura suresi, 25)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) de: “Siz günah işlemesiniz, Allah günah işleyecek bir halk yaratır, onları affederdi.” (Müslim ve Şerhi c. 11, sh. 943, No: 9 (2748))

يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوا لَهُ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ

“Ey insanlar! Allah’a tevbe-i istiğfar edin. Ben günde yüz kere tevbe ediyorum.” (Müslim; R.S. Terc. c. 1, sh. 17, No: 14)

“İstiğfara devam eden, her türlü sıkıntı ve üzüntüden uzaklaşır, geçim darlığından kurtulur, ferahlığa çıkar, ummadığı yerden rızka kavuşur.” (Nesai)

“Kalplerin cilasası istiğfardır.” (Beyhaki)

“İster hayır meclisinde, isterse lüzumsuz konuşmaların akabinde: Sübhaneke allahümme ve bihamdike ve eşhedü en la ilahe illa ente estağfiruke ve etübu ileyke.” okursa işledikleri günahları bağışlanır.(Tirmizi)

“Bir kimse, işlediği günaha tevbe edince, Allah’u Teâlâ meleklerine: “Şu kimseye bakın, günah işledi. Günahının cezasını veren ve affeden bir Rabbi olduğunu hatırlayıp tevbe etti. Şahit olun ki onu affettim.” (Buhari)

İmam-ı Gazali (r.a.) diyor ki: Tevbenin kabulünün alametleri vardır. Böyle bir kişi:

1-Tevbe ettiği günahlara meyletmez.

2-Her yerde, her zaman Cenâb-ı Hakkın kendisini gördüğünü bilip günah işlemekten utanır.

3-Fasıklardan kaçır, Salihlerle beraber olur.

4-Dünya malına tamah etmez. Ahiret için çalıştığını az görür.

5-Farz amelleri aksatmaz.

6-İşlediği günahları hatırladıkça üzölür ve istiğfar eder. Bütün azalarını günah işlemekten muhafaza etmeye çalışır.

Tevbe de samimiyet önemlidir. Yoksa yazboz tahtası gibi olursa Efendimiz (s.a.v)’in şu şiddetli ikazıyla karşılaşır:

“Günaha devam edip, dili ile istiğfar eden, Rabbi ile alay etmiş sayılır.” (Beyhaki)

“Her namazdan sonra 33 kere sübhaneallah, 33 kere Elhamdülillah, 33 kere Allahu ekber daha sonra La ilahe illallahu vahdelu la şeriykeleh lehül mülkü ve lehül hamdü ve hüve ala külli

şey'in kadiyr.” diyenin denizköpüğü kadar çok günahı olsa da Allah affeder. (Buhari; Müslim)

SEYYİDÜL İSTİĞFAR

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Kim sabahladığı zaman seyyidül istiğfarı ihlâsla okur da ölürse cennete girer. Kim onu akşamladığı zaman okur da ölürse cennete girer.”

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا مِنْ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا سَأَلْتُكَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

“Allahım! Sen benim Rabbimsin. Senden başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur. Ancak sen varsın. Beni sen yarattın. Şüphesiz ben senin kulunum. Gücüm yettiği kadar Zatı Ecelli âlâna verdiğim sözde durmaya çalışıyorum. Ya Rabbi, işlediğim günahların şerrinden sana sığınıyorum. Bana lütuf ve ihsan buyurduğun nimetleri ikrar ve itiraf ediyorum. Günahlarımı da itiraf ediyorum. Ya Rabbi! Beni mağfîret buyur. Günahlarımı bağışla. Zira günahları ancak Sen affedersin. Ey merhamet edenlerin en merhametlisi.”(Buhari, 7/145; Tirmizi, 5/467; Nesei, 8/279)

SIKINTIDAN KURTULUP FERAHLAMAK

Ebu Musa el Eş’ari (r.a.)’den; Resulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Kimin başına bir sıkıntı, bir keder gelir de, şu duayı okursa, Allah onun sıkıntısını giderir, ferahlatır.”

أَنَا عَبْدُكَ إِنْ عُنْدَكَ فِي قَبْضَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ نُورَ صَدْرِي وَرَبِيعَ قَلْبِي وَجَلَاءَ حَزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي

“Allahım! Ben senin kulunum, kölenin evladıyım, cariyenin evladıyım.Senin avucundayım. İdarem senin elindedir. Hükümün bende geçerlidir. Hakkımda verdiğin hüküm adildir.

Kendine verdiği yahut kitabında indirdiğin yahut yaratıklarından birine öğrettiğin yahut gayb ilmine ait olarak kendine sakladığın her ismin hürmetine, Senden isterim ki,

Kur'an-ı gönlümün nuru, kalbimin baharı kılasın, sıkıntımı defedesin.”Bu sırada cemaatten biri: “Ya Resulellah! Mahrum odur ki, bu kelimelerden mahrum kala” dedi.

Resulullah (s.a.v) Efendimiz de: “Doğrusun, bu kelimeleri söyleyin, bunlarıöğretin” dedi.

Zira kim bunlardaki derinlikleri duyarak bunları söylerse, Allah onun sıkıntısını defeder ve neşesini artırır.” dedi. (*İmam Nevevi, Ezkar, 109-110; İbni Sünni'den*)

TEVBE SAADET VE HUZURUN ANAHTARIDIR

Allah’u Zülcelâl tevbe edenlere bu müjdeyi vermiştir. Tevbe etmek saadet ve huzurun anahtarıdır, tevbe eden tövbenin şartlarını yerine getiren bahtiyar kimselerin geçtiği yerler kendileriyle övünür. Cenabı Hakk onu halkın gönlünde tatlı sevimli kılar. Kabir ona Cennet bahçelerinden bir bahçe olur. Kıyamet gününde yüzü ak olur. Sıratın kolay geçer. Hesabı ihsan ile kolay geçer ölürken müjdelenir.

İstiğfardan sonra, bir daha günah işlememeye gayret etmeli ve dil ile istiğfar ettiği gibi, kalbi ile de pişmanlık duymalıdır. Beşeriyet icabı günah işlerse derhal tevbe istiğfar etmelidir. Ve: “Bu küçük günahdır. Bundan ne olur?” dememelidir. Çünkü küçük görülen günahlarda birer birer işlenecek olursa o da büyük günah olur.

Cenab-ı Hak: “Kıyamet gününde tövbelerine sadık ve daim olanların bir günahıtan sonra tevbe ederek bir daha o günaha dönmeyenlerin suçlarını yüzlerine vurmaz onları rezil rüsvay etmeyiz.” buyurmuştur.

Tevbe edenler ve tövbelerin de sadık ve samimi olanlar Allah Resülü (s.a.v) ile beraberdirler. Âlemlerin Efendisi (s.a.v) ile beraber olanlar hiç rezil rüsvay olurlar mı? Elbette olmazlar. Allah’u Zülcelâl onların suçlarını açıklayarak kendilerini mahşer ehline karşı asla utandırmaz. Onlara Cehennem azabını ve Sırat karanlığını göstererek

onları üzmez. Onların imanları önlerinde ve sağ yanındadır. Bu, bahtiyar kullarını Kur'anı Kerimde **Hadid suresi 12-13'üncü** ayetlerinde şöyle anlatıyor: ***“Hatırla o günü ki, mümin erkeklerle mümin kadınların nurları, önlerinden ve sağlarından koşuyor kendilerini göreceklerin. O gün, münafık erkeklerle münafık kadınlar, iman edenlere şöyle diyecekler. ‘Bize bakın (yahut bizi bekleyin) nurunuzdan bir parça alalım.’ Müminler tarafından onlara şöyle denilecek, arkanıza (dünyaya) dönün de bir nur arayın.”***

Cenab-ı Hak, mümin ve mümine kullarını o âlemde münafıkların düştüğü o kederli günü sadık kullarına Kur'anı Keriminde nasıl dua edeceklerini ise Tahrim Suresi 8'inci ayetinde şöyle bildiriyor: ***“Ey Rabbimiz! Bizim nurumuzu tamamla, (bu sırat üzerinde nurları sönen münafıklar gibi bizleri yapma) Bizi bağışla muhakkak ki, sen her şeye kadirsin.”***

Hadid suresi 21'inci ayetinde *“Siz günahlarınızdan tevbe ederek Rabbinizden bir mağfirete ve genişliği, yerle göğün genişliği gibi olan bir cennete yarışın.*

Kur'an-ı Kerim bir Nur-u ilahi'dir. O'nu daima önlerinde bulunduranlar mutlaka selamet ve saadete ererler. Nitekim Ayet-i Kerime'de buyrulduğu gibi önleri sıra ışıkları bulunanlarda o ışık sayesinde bastıkları yeri görürler, düşmeden yollarına devam ederler. Sağ yanımızdaki nur da Fahri Âlem (s.a.v) Efendimizdir. Kul bu iki nura ne kadar yaklaşıp ve onlara uyarsa dünyada ve ahirette o nispette nurlanır. Bu nurlanma insanın gayretine bağlıdır. Bu nurlara uymayanlar ise karanlıklarda kalır ve yollarını kaybederler. Demek oluyor ki, Resulullah (s.a.v) Efendimiz Nur-u Azim, Kur'an da Nur-u Mübin'dir. Bu iki nuru önüne ve yanına alanlar, onlara dayananlar o nurlar ile nurlananlar, elbette zulmette ve dalalette kalmazlar.

En'am Suresi 12'nci ayetinde şöyle buyuruyor: *“Rabbimiz kendi üzerine şu Rahmeti yazdı, içinizden kim bilmeyerek bir fenalık yapıp da sonra arkasından tevbe etmiş ve düzelmiş ise şüphesiz ki, O (Allah) Gafur ve Rahim'dir.”*

İnsan cehaleti sebebiyle günah işlemiştir. Sonra fenalıktan tevbe ve muamelatını islâh etmiştir. İşte bu gibiler hakkında Allah (c.c) Gafur-ur-rahim'dir ve bu gibiler için affını farz kılmıştır. Gerek itaat ve gerekse isyanın zerresi gaib olmaz. Allah'ı Zülcelâl, Zilzal **Suresi 7-8'inci** ayetlerde **“Zira kim zerre miktarı bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecek. Kim de, zerre miktarı bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir.”** Şu halde daima itaatte bulunarak kendini Cenab-ı Hakk'a sevdirmeli. Kurtuluş bundadır.

Bir mümin yüz sene ibadet etmiş olsa on misli bin sene eder bir kâfir de yüz sene yaşamış olsa o miktardan başkasıyla cezalandırılmaz. Mümin niyyeti sebebi ile kâfir de niyyeti ile ebediyette niyyetleri sebebiyle ebedi mükâfat ve ebedi mücazat yani azaba duçar olurlar. Cenab-ı Hakk kuluna eziyet etmez, kul eziyeti kendi kendine eder. Şu mısralar ne de yerinde söylenmiştir: **Kuluna zulmetmez Hüda'sı, herkesin çektiği kendi belası.** Dolayısıyla herkes ne ekerse onu biçer.

Cenab-ı Hak; **Maide Suresi 90-91'inci** ayetlerinde şöyle buyuruyor: **“Ey Müminler! Şarap (içki içmek), kumar oynamak, ibadet için dikilen putlar, (cahillik devresinde kullanılan) fal okları hep şeytanın işinden, pis birer şeydir. Onun için bunlardan sakının ki, kurtulasınız. Muhakkak şeytan, şarabda ve kumarda aramıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi, Allah (c.c) ı anmaktan ve namaz kılmaktan alıkoymak ister. Artık siz, bunlardan sakınmazmısınız?”**

Bayezid-i Bestami (k.s) Hazretleri buyururlar ki: “İnsanların tevbesi, işledikleri günahlarından dolayıdır. Benim tevbem ise, (Lailahe illellah) sözündedir. Çünkü ben bunu âlet ve harflerle söylüyorum. Cenabı Hakk ise harf ve âletlerin ötesindedir.” “Günah ve isyanın Tевbesi, bir tanedir; taatin tevbesi bin tevbedir.”(İslam. Tasavvufun Özü. S.113)

Çünkü kudsi âlemdе, Levh-i Mahfuz'da âlet ve harflerin yeri yoktur. O âlemden gelme olan ruhun da harf ve âletle ilgisi yoktur. Harf ve âletten kurtulamayan bir taat, kudsiyet âlemine erişen bir ruh için, noksanlıktır. Bundan dolayı nice defalar tevbe etme ihtiyacını duyar. İbadette sadece dil ve diğer organlar hareket ediyor ve bu kalbe

ruha inmiyorsa, işte bu ibadet harf ve alet kapsamında kalmıştır. Bundan dolayı her kelime ve harf için bir tevbe gerekir.

Allah’u Zülcelalin mülkünde, O’nun nimetiyle yaşayan insan! Cenab-ı Hakk’a karşı O’nun mülkünde O’nun nimetini yiyerek sakın isyanda bulunma, varlığın hikmetini anlıyarak Allah(c.c) dan utan. Çünkü Allah’u Zülcelâl seni Cehennem ateşinde yakmaktan utanıyor. Rahmeti gazabının önüne geçiyor. Şayet kul isyanında ısrar eder, Cenab-ı Hakk’a asi olursa o zaman Allah’u Zülcelalin ebedi âlemdeki ceza evi olan Cehenneme bir tutsak rehine olarak girer. Bu hususta Cenab-ı Hak, **Müddessir Suresi 37-38’inci** ayetlerinde şöyle buyuruyor: **“İçinizden (hayırda) ileri gitmek, yahud geri kalmak isteyenleri... Herkes kazandığına karşılık bir rehinedir; (hesabını doğru vermekle ancak kendisini kurtarabilir).”**

Tövbeden mahrum, isyan vadilerinde (**Keyfe ma yeşa keyif içerisinde**) yaşayanların akibetlerinin felaket ve hüsrarla neticeleneceğinde hiç şüphe yoktur. Binaenaleyh evlada ve aileye dost ve ahabplara her fırsatta tevbenin lüzumunu ehemmiyetini duyurmaya çalışmalıdır. Tevbeye niyet eden kişi ömrünü gaflet ve günah ile geçirmekten son derece sakınmalıdır. Bunun için en kolay çare, eskiden edindiği ve kendisini günaha sürükleyen ibadetlerinden ayıran bütün kötü arkadaşlarından ayrılıp Hakk yolcusu ibadet ve taatte müdavim (devam eden) olan temiz ve Salih arkadaşlar edinmek lazımdır. Yoksa Kur’an-ı Keriminde belirtilen şu olay ile karşılaşır. Ebedi âlemde mahrumiyet içerisinde kıvranacak olan kullarını, Cenab-ı Hak, Kur’anı Kerimde **Furkan Suresi 28-29’uncu** ayetlerinde şöyle ikaz ediyor: **“Yazıklar olsun bana keşke (beni sapıtan) falanı dost edinmeyeydim. Vallahi o sapıttı beni Zikirden, (Allah’ı anmaktan ve Kur’an ahkâmına bağlanmaktan).”**

Salih arkadaş edinildiği zaman işte bu tevbe hayırların başı ve anahtarıdır. Böyle olmadıkça hakiki bir tevbe ve tam bir dönüş olamaz. Keşifler kerametler saadetler hep bu tevbeden sonra hâsıl olur, herkesin bilmesi lazımdır ki, bu tevbe herkes için farzı ayındır.

Günahlarından kaçmaya muvaffak olduktan sonra mühim bir nokta daha vardır ki o da vurduğu, dövdüğü, sövüp sayarak şerefini kırdığı kimse ile de helallaşmaktır. Böyle olmazsa yarın kıyamet gününde o hakaret eden ve hürmetsizlik gösteren kişi dövüp sövdüğü veya arkasından gıybetini yaptığı kimseye verilmek üzere sevaplarının alınıp hakaret gören müslümana verildiğini görecektir. Daha yetmezse o hakir görüp dövülen sövülen kimsenin günahları alınıp döven söven kimsenin üzerine, yüklenecektir

Cenab-ı Hak, ***Muhammed Suresi 19'uncu*** ayetinde şöyle buyuruyor: ***“Günahının Yarlığanmasını iste.”*** Kötü mezmum huylardan ahlaklardan biri de tevbeyi terk etmek ve onu ihtiyarlığa bırakmaktır. Bu ise çok yanlış, bir harekettir. Çünkü insanın ömrünün ne zaman son bulacağı belli değildir. Müslüman’a yakışan, daima ölüme hazırlıklı olmaktır. Böyle olabilen (fikrinde, şükründe, zikrinde) daim olan bahtiyarlar için ölüm ne zaman gelirse gelsin kayıpları yoktur. Çünkü Cenab-ı Hakk’ın huzuruna çıkmaya hazırdırlar. Binaenaleyh tevbenin, terki veya onu yarına bırakmak müslümanın işi değildir.

Müslüman her zaman, tevbekâr olmalıdır. Tevbede daim olabilmek için Takvanın öğretildiği bir okula ihtiyaç vardır. Zira tarikata giren bir insan, manevi yolculuğa çıkar, her an Hakk ile olur, O’nu daima anar ve geçmişte işlediği suç ve isyanlarından dolayı pişmanlık içinde olur. O zaman her gün muntazaman en az günahına yüz defa tevbe istiğfar eder. Zira Peygamber (s.a.v) Efendimiz günahı olmadığı halde günde yetmiş ile yüz defa tevbe istiğfar ederlerdi. Elbetteki bunu bizlere talim için yaparlardı. Nitekim Cenab-ı Hak, ***Nisa Suresi 106’ncı***. Ayetinde buyurur ki: ***“Ve Allah’tan mağfiret dile. Şüphesiz ki Allah, çok bağışlayıcıdır. Çok merhamet edicidir.”***

Allah(c.c) ın Rahmeti, Ğufranı insana yakındır. Cenab-ı Hak, insandan günahlarına, gerçek manada tevbe etmesini, pişmanlık duymasını ve bir daha o kötü hallere dönmemesini ve günah

işlememeye ve tevbei istiğfara devam etmesi şartı ile razı olması ümid edilir ve yine umulur ki, Cenab-ı Hak senin tövbeni kabul eder.

Allah’u Zülcelâl merhamet edenlerin en çok merhamet edicisidir. Suçun büyüklüğünü ve rezilliğini idrak etmek Allah(c.c) ın gazabından korkmak bir mümini, masivadan nefret etmeye, ondan şiddetle uzaklaşmaya, tevbe ve istiğfar etmeğe, büyük bir pişmanlık duymaya sevkeder. Onun için Kur’anı Kerim’de tevbei istiğfar mutlak olarak zikrolundu ve adedi tayin olunmadı.

Ey bütün mahlûkatın ahseni (güzel) olarak yaratılan insanı! İhtiyarlık gelmeden, ölüm gelip çatmadan, ebedi âlemdeki makamını göreceğin zaman nutkun (dilin) tutulmadan günahına, unutmadan devamlı nedamet ve pişmanlık içerisinde tevbei istiğfar etmeye bak. Eğer günahına tevbe edebiliyorsan ve günah işlememeye de azami gayret edebiliyorsan ne mutlu sana, günahına tevbe edemezsen, kendine yazık edersin.

Tövbeyi bir daha işlememek azmiyle, nadim olarak ve içli dışlı etmek gerekir. Sadece dışıyla ve diliyle tevbe edenin hali şuna benzer: Bir necis yığını üzerine ipekten, göz kamaştırıcı bir örtü örtülür. Altındakinin farkında olmayan herkes bu ipeğe hayranlıkla bakar, fakat biraz sonra örtü kaldırılıp necis ortaya çıkınca seyirciler kaçışır. İşte ibadeti içten yapmayan ve tövbeyi şartlarına göre yapmayanların hali de böyledir. Görünüşleri namaz niyazdadır, fakat içleri temiz değildir. Kıyamet günü perdeler ortadan kaldırılınca Melekler onlardan kaçışır.

Hemen büyük ve küçük günahlardan tevbe etmek ve kötü huyları terk edip iyi ahlaklı olmak farzı ayındır. Küçük günahları mühimsememek ve devamlı işlemek büyük günahların meydana gelmesine sebep olur. Damlaya damlaya göl olur.

Şura Suresi 30’uncu ayetinde ise şöyle buyrulmaktadır: “Başınıza gelen her musibet, kendi ellerinizin kazandığı (günahlar) yüzündendir. Allah ise, günahların birçoğunu bağışlıyor (da bunlardan dolayı musibet vermiyor.)”

Hal böyle olunca O'nun emirlerine nasıl asi olabiliriz? O'nu nasıl gücendirebiliriz? Evet, Cenab-ı Hak, kuluna kırılır ve gücendir. Bize azab da etmese O'nu kırmaya ve gücendirmeye nasıl cesaret eder ve sonra huzuruna ne yüzle çıkarız. Evet, Allah'ı Zülcelali hiç unutmamalı ve O'ndan gafil olmamalıyız. Ve O'ndan korkmalı ve hayâ etmeliyiz. Emirlerini seve seve yerine getirip nehiyelerinden de O'ndan korkarak O'ndan hayâ ederek ve O'nu gücendirmekten son derece sakınmalıyız. Hiç şüphe yoktur ki, Allah'(c.c) ın vaadi hak, vermiş olduğu haberi de, gerçektir. Bu Ayet-i Kerime'lerden anlaşılıyor ki, tevbe günahları silip hiç bir eser bırakmıyor fakat yapılan tevbenin gerekli şart ve usûllerine riayet edilerek yapılmalı. İşte o zaman tevbe tesirini gösterir. Tevbe neticesinde günahların afvedilmesi hiç şüphe yok ki, Cenab-ı Hakk'ın kullarına bir lütuf ve ihsanıdır. *(İslami Araştırmalar Şeri Fetvalar Cild1 S.77)*

Cenabı Hakk'ın kalamını ve Resul-ü Mücteba (s.a.v) Efendimizin Hadis-i Şerif'lerini işitip onunla amel etmek sadece dirilere nasiptir. Ayakta gezen ölüler bir şey duymaz ve işitmezler.

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerimde *Neml Suresi 80'inci* ayetinde şöyle buyurur: ***“Ey (Habibim) sen bizim Kelamımızı ve Emirlerimizi dünya muhabbet ile gönülleri ölmüşlere işittiremezsin.”*** Burada işitmekten murad tutmak ve uymak manasınadır.

Kıyamet Suresi 6'ncı ayetinde ise ***“İnsan günahını öne alır ve tevbesini geri bırakır. Bir gün gelir ki o tembelliği ve gevşekliği üzünden yaramaz bir fiil işlerken tevbesiz olarak ölür. Alay ederek sorar; Kıyamet günü ne zaman?”*** buyurmaktadır.

Şunu iyi bilmeliyiz ki, Cenabı Hakk'ın inayetiyle bir kimse kendisini bir toplar ve o ana kadar ettiklerine tevbei Nasuh ile tevbe eder, Allah'ı Zülcelalin hakkını ve kul haklarını da edaya başlar. Kötü ahlaklarının güzel ve temiz ahlâka, tebdili için kendisini bütün mahlûkattan aşağı görür, bütün günahlarını önüne koyarak gözünü Allah'ı Zülcelalin merhamet ve Rahmetine diker, aczini bilerek her zaman aczini itiraf eder, “aman kapısı”ndan ayrılmayarak her nefes

zikri aman olursa ve Cenab-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya çalışır ve gayret ederse, Allah'ı Zülcelâl bu kulun sıdkına, istikametine, sebatına ve ihlâsına nazar eder.

Naziyat Suresi 40-41'inci ayetlerinde şöyle buyrulmaktadır: **“Fakat her kim de Rabb'ının makamından korkmuş ve nefsi şehevattan alıkoymuşsa; Muhakkak cennet onun gideceği yerdir.”**

Nefse muhalefet etmek, yapılan bütün ibadetlerin başıdır. Kul nefse muhalefet etmekle, Cenab-ı Hakk'a giden yola kavuşur. Çünkü kul nefsinin esiri olmuşsa, helak olmuş demektir. Bu Ayet-i Kerime'de Cenab-ı Hakk nefse muhalefet etmeyi emretmiştir.

Beyine Suresi 8'inci ayetinde ise **“İşte bu mutluluk, Rabb'ından korkanlara mahsustur.”** buyurmuştur. Nefsinin arzularından kaçınıp ilahi emirlere nefsinin boynunu büktüren her müslüman, Allah'(c.c) ın inayeti ve izniyle İnşaallah Cennetliktir.

Yine ***Naziyat Suresi 37-39*** ayetlerinde ise şöyle beyan ediyor: **“Artık kim azgınlık edip kâfir olmuş; (Ahiret üzerine) dünya hayatını tercih etmişse; Muhakkak cehennem, onun varacağı yerdir.”**

İşte, tevbe; marifet ve iman ile başlayan bir nurdur. Bu nur zuhur edince günahın öldürücü zehir olduğu görülür. Bu öldürücü zehirden (günahtan) çok yediğini öğrenen, mutlaka içine korku ve nedamet düşer.

Tevbe Cenabı Hakk'a rücu etmeye (dönmeye) denir. Müridlerin ve (sülûk ehlinin) yolunun başlangıcı tevbedir. Hiç bir insanın tevbeden müstağni olması mümkün değildir. Zira yaratılışın başlangıcından sonuna kadar günahlardan temiz ve arınık olmak meleklere mahsustur. Bütün ömür boyu muhalefet ve günaha gömülmek şeytana münhasırdır. Tevbe hükmü ile günah yolundan taat yoluna dönmek de Âdem Aleyhisselam ile O'nun çocuklarının halidir.

Geçmiş taksiratından tevbe ile kendini hazırlayan kimse Hz.Âdem(a.s)'a olan nisbetini doğrulamış olur. Ömrünün sonuna kadar zamanı günahlarla geçiren kimse de şeytana nisbetini doğrulamış olur. Ancak insanların bütün ömürlerinde taat üzere olmaları mümkün

değildir. Zira ilk yaratılışında eksik ve akılsız yaratılmıştır. Ve başkaca kendisine şehvet ve arzular musallat edilmiştir. *(Kimyayı Saadet S.521)*

Tevbe etmek insanlık zaruretlerindendir. Sülûk ehlinin (Tarikata girenin) ilk adımıdır. Yani tevbe etmeye devam edenlerin ve şeriat akliyle gaflet uykusundan uyanıp din yolunun istikamet ve istikametsizliğini ayırdettikten sonra tevbeden başka mühim farz yoktur. Zira tevbenin manası dalalet yolundan dönüp hidayet yoluna başlamaktır ve ömrünün sonuna kadar işledikleri günahları hatırlayıp tevbe de daim olmaya devam etmektir. Bilmiş ol ki, tevbe her zaman herkese farzdır. Zira buluşa eren kimse eğer kâfir ise küfürden tevbe etmesi farzdır. Eğer müslüman ise ve müslümanlığı ana ve babasını taklid ise dili ile İslamı ikrar edip kalbi de ondan gafil ise gafletten tevbesi ve kalben tevbenin hakikatından haberdar olması farzdır. *(Kimyayı Saadet S.524)*

Bu günahların hepsi kalb pislikleri ve günahların kaynaklarıdır. Bunların her biri itidal derecesine getirip bu şehvetleri akla ve şeriata itaatli yapıncaya kadar günahlardan tevbe etmek farzdır. Bu mertebe ciddi bir çalışma ve uzun bir mücadele ile elde edilir. Eğer bunların tamamından da arınmış ise, vesvese, nefis konuşması ve imkânsız fikirlerden boş olmaz, bunların tamamından tevbe etmek farz olur. Eğer bunlardan da boş ise bazı hallerde Allah(c.c) ın zikrinden gafil kalmaktan boş olmaz. Bütün bu noksanların aslı bir an dahi olsa Allah(c.c) ı unutmaktır. O halde bundan da tevbe etmek farzdır. Eğer daima zikir ve fikirden boş kalmıyorsa da zikirde de değişik dereceler vardır. O derecelerin her biri, bir üstüne göre noksandır. O halde daha yükseği mümkün iken eksik derece ile kanaat etmek aldanış ve hüsrandır. Ondan tevbe etmek farzdır.

Eğer bir kimse küfür, günah, gaflet ve taksirattan tevbe ettikten sonra, tevbe ile yüksek dereceleri elde etmek farz değildir. “O halde niçin bu tevbeye farz dedin?” diye sorulacak olursa cevabı şöyle olur: Farz iki kısımdır: Bir kısmına zahiri fetvalar mucibince farz denir. Bu

avam insanların derecesidir. Bu şöyledir ki, bununla meşgul olanın dünyası viran olmaz ve dünya maişetini sağlamak mümkün olur. Bu farz onları cehennem azabından kurtarır. İkincisine ise avam insanlar güç getiremezler. Bu farzı yapmayan cehennem azabından ve ayrılık acısından kurtulamaz. Zira ahirette gökteki yıldızlar gibi kendinden yüksek kimseler görecektir ve bu aldanış ve hasret onun için azab olacaktır. İkincisine farz denilmesi bu azabdan kurtulmak içindir. Nitekim bu dünyada da bazı kimselerin derecesi akran ve emsalinden yüksek olunca dünya öbürlerinin gözüne dar ve zindan olur. Bu aldanış hasretinden sanki onların bedenine ateş düşer, bu itibarla onun azabı dayak ve işkence değil ise de yine azaptadır. Bu sebeple kıyamet gününe aldanma günü denilmiştir. Taat etmeyen “niçin taat etmedim?”, taat eden de “niçin daha çok taat etmedim?” diye hayıflanır. Bunun içindir ki, Peygamberler ve velilerin yolu şu idi ki, yarınki gün hasret ve nedamet çekmeyelim diye ibadet yapabildikleri zamanın bir dakikasını bile kaçırmazlardı.

Ebu Süleyman-ı Darini (r.a) Hazretleri der ki: “Eğer kul yalnız bugüne kadar boşa geçirdiği zamanına baksa, ölüncüye kadar üzülmeye yetişir. O halde gelecek zamanını da boşuna geçirene ne dersin? Şunu da bil ki kıymetli bir mücevheri kaybeden kimse mutlaka ağlar sızlar. Ömrünün her nefesi de öyle kıymetli bir mücevherdir ki, onunla ebedi saadetini avlamış olur. Bunu günah ile geçiren kimse bu gūnahtan haberdar olduğu zaman hali nasıl olur? Bilhassa bu böyle bir hatadır ki, haberdar olduğu zaman hasret ve pişmanlıktan da fayda vermez.” Bunun için Cenab-ı Hak, **Mūnafikūn Suresi 10**’uncu ayetinde buyurur ki: “**Sizden birinize ölüm (alametleri) gelip de: ‘Ey Rabbim! Beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de, sadaka versem ve salihlerden olsam’.**” Çünkü kul ölüm anında Azrail(a.s) ı görünce dünyadan göçmek zamanı olduğunu anlar, bunun için sonsuz hasret ve nedamet kalbini kaplar. “**Ey ölüm meleği! Bana bir gün mühlet ver ki, tevbe edip özür dileyeyim.**” diye yalvarır. Azrail (a.s): “**Senin çok vaktin vardı, boşa geçti, şimdi ömrünün müddeti kalmadı. Nasıl mühlet**

istersin?” der. O kimse: “Bari bir saat mühlet ver.” der. Azrail(a.s): “Saatler tamam oldu.” diye cevap verir. O kimse tevbeden, ümitsizlik şerbetini tadınca imanı tereddüde düşer. Eğer, Allah korusun, ezelde onun şekavetine hüküm edilmiş ise kuşku ve tereddütle gider ve bedbaht olur. Eğer saadetine hüküm edilmişse imanını selametle kurtarır.

CANDAN TEVBE EDENLER BAĞIŞLANIR

Yüce Rabbimiz buyurur ki: “Varlığın günahdır. Ona başta bir günah mukayese edilmez. Benim ehli zikrim, meclisimde bulunanlardır. Benim ehli taatım, keramet ehlimdir. Benim ehli masiyyetimi de, umutsuz ve üzgün bırakmam. Tevbe ederlerse, onların da sevgisilisiyim. Eğer tevbe etmezlerse, onların tabibi olurum. Onlara belalar ile mübtela ederim ve ayıplardan pak eylerim.”

“La İlahe İllellahü Rahimül Mesakiyn.” Mabudu bil Hak yoktur. İlla Allah (c.c) vardır ki, miskinlere rahmet edicidir. Cenabı Hak’ın rahmeti inam ve ikramından ibarettir. Haberde varid olmuştur ki, hayatlarını fakirlikle geçirenler, Kıyamet günü Hak Sübhane hü ve Teâlâ Hazretleri’ne kavuşurlar. Bir kimsenin herhangi bir dostunun haklarına riayette kusur ettiği zaman özür dilemesi gibi, Cenab-ı Hak’da bu kullarına rıfk ve lütufla şöyle buyurur: “Sizler dünyaya layık değildiniz. Dünya sizler için hakir bir şey ve az bir mal gibi bugün size derecenizin, yüksekliğini açıklayacağım size ikram ve in’amım şu olacaktır. Arasat meydanına bir bakınız, dünyada iken sizlere bir lokma ekmek verenleri size bağışladım. Onu elinden tutup Cennete götürünüz.”

Diğer bir Kudsi Hadis’inde Allah’u Zülcelâl şöyle buyurur: “Nedir bu Âdemoğlunun hali? Günah işler, benden bağış talebinde bulunur. Tekrar bağışlarım. Onun bu hali nedir? Ne ümitsizliğe düşer, ne de ben bağışlamakları bıkarım. Meleklerim sizi şahid tutuyorum. Ben o kulumu bağışladım. Benim için tevbe edip bağışlanması için bana yalvaranın sesinden daha sevimli bir ses

yoktur. Bir kulum tevbe edip ‘Ey Rabbim! Beni esirge ve koru.’ dese, ‘Ey kulum! Benden ne dilerse dile, katımdan sen bazı meleklerin gibisin. Ben sana senin gönlünden daha yakınum. Ey Melekler! Benim bu kulumu affettiğime şahid olun buyurur. Dilediğini hemen var eden, dilediğini de hemen yok etme kudretine sahip olan Yüce Allah (c.c) çok merhametlidir.”

Diğer Kudsi Hadisinde Cenab-ı Hak şöyle buyurur: “**Rahmetim Gazabımı geçti.**” tebşiri ile günahkârları dil şad etmiştir. Rahimdir, kendisine karşı yapılan isyanı, küfrü, fıskı, terbiyesizliği yapan kimse tevbe ve nedamet ederse ve O dilerse affeyler, cömerttir. Kendisini tanımayan dinsizlere, yolsuzlara, asilere ikramını esirgemez, rızıklarını verir, kendisine dönerlerse affetmeyeceği günah yoktur.

Yine Buyurdu ki: “**Ey insanoğlu! Benim rahmetimi istiyorsan, bana itaat etmeye devam et. Eğer azabımdan korkuyorsan bana isyan etmekten sakın, dünya zevkleri sana karşı çıkınca ölümü hatırla günah işlemeyi kastettiğin zaman tevbeyi hatırla. Günah işlerken gülen kimseyi, ağlar olduğu halde ateşe atarım. Gençliğine güvenip aldanma. Nice genç vardır ki, ölümden ileri geçmiştir, (yani ihtiyarlamadan önce vefat, etmiştir.) Kederli olan kimsenin kederini ben gideririm. Mağfiret dileyeni, ben bağışlarım, tevbe edeni günahından ben alıkoyarım.”**(Kırk Kudsi Hadis. S.128)

Günahkâr ve fasık insanlarla bulunmak vahşettir. Onlara rağbet ve muhabbet ahmaklıktır. Allah (c.c) bir kulunun hayrını dilerse, onun dostluğunu ve yakınlığını kendisi ile ve zikriyle yapar. O kimse Allah (c.c) a dost olur ve O’nun zikriyle meşgul olur. O kimsenin günahlara olan düşüncesini zayıflatır.

Yine Resulü Ekrem (s.a.v) Efendimizin buyurduğu bir Kudsi Hadis’te Allah’u Zülcelâl: “**Her şeye gücünün yettiğini ve günahları bağışlamaya muktedir olduğumu bilen kulumun günahlarını ne kadar çok olursa olsun yine de bağışlarım.**”(Envarul Aşikin. S.283)buyurmuştur.

Yine buyruldu ki: “Ey insanoğlu! Ne zamana kadar vakitleri erteleyip de tevbe isteyeceksin? Ahiretin ni'metlerini istersin, fakat ahiret için çalışmazsın. Abidlerin (Allah (c.c) a ibadet eden iyi kulların) sözünü söylersin, fakat münafıkların (ikiyüzlü inkârcıların) işini yaparsın.”(Kırk Kudsi Hadis. S.27)

Yine Cenab-ı Hak şöyle buyurdu: ***“Ey insanoğlu! Eğer kendi nefsinden daha üstün bir kimse bulursan, iyiliğini ona yap. Yoksa tevbe etmekle ve salih amel işlemekle kendi nefsine ikramda bulun. Nefsin kendine göre aziz olunca günahlarla onu kötüleme ve cehennem azabına onu hazırlama. Az bir günaha sabrederek ileri gitmemen, cehennem azabının çoğuna sabretmenden daha kolaydır. Ey insanoğlu günah işlemekle de bana karşı çıkarsın ve benim buğzumdan korkmazsın insanlardan saklı olan günahkâr halin mi yoksa insanların sana olan güzel övgüsü mü iyi. “Buyurmuştur.”(Kırk Kudsi Hadis. S.114)***

Peygamber (s.a.v) Efendimiz: ***“Ey insanlar! Allah’(c.c) a tevbe ediniz ve O’ndan Mağfiret dileyiniz. Allah’(c.c) a and olsun ki, hakikat ben de günde yüz defa tevbe etmekteyim.”(Buhari ve Müslim)***

Bir başka Hadis-i Şerif’te: “Allah’a and olsun ki ben günde yetmiş defadan fazla Allah’tan mağfiret diliyorum.”(Buhari; Riyazussalihin. S.1103)

“Kim güneş batıdan doğmadan tevbe ederse, Cenab-ı Hak tevbesini kabul eder.” (Müslim)

“Cenab-ı Hak, can boğaza gelmedikçe kulunun tevbesini kabul eder.”(Riyazussalihin. S.34)

Unutmamalıyız ki, şeytan insanoğlunu daima nefsinin hevasına ve şehvet düşkünlüğüne çekmek ve kendi avanesi vasıtasıyla onları kandırarak dünya gururuna düşürmek ve hak yolundan saptırmak için çalışmakta ve gayret etmektedir. Eğer bir kimse Kur'an'a ve Resulullahın vasiyet ve nasihatlerine kulak vermezse, şeytan ve taraftarlarının hilelerinden hâsıl olan kötü düşüncelere ve vesveselerine meyletmeye başlar.

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki: **“Âdemoğlunun bir dere dolusu altını olsa, onun iki dere dolusu olmasını ister. Onun ağzını gözünü ancak toprak doldurur. Cenab-ı Hak tevbe edenin tevbesini kabul eder.”**(Buhari ve Müslim)

Cebrail (a.s) ölüm vaktinde, Efendimiz(s.a.v) e geldi: “Ya Muhammed! Cenabı Hak sana selam ediyor ve ‘Her kim ölümünden bir yıl önce tevbe ederse, onun tevbesini kabul ederim’ diye buyuruyor.” dedi. Peygamber (s.a.v) Efendimiz: “Ya Cibril! Bir yıl benim ümmetime çoktur.” Cebrail (a.s) gitti yine dönüp geldi. “Cenabı Hak selam ediyor. Buyuruyor ki: “Her kim ölümünden bir ay evvel tevbe ederse, kabul ederim.” Peygamber (s.a.v) Efendimiz: “Ya Cebrail! Benim ümmetime bir ay da çoktur.” Cebrail (a.s) gitti yine geldi. “Cenabı Hak ‘Her kim ölümünden bir hafta evvel tevbe ederse, tevbesini kabul ederim’ diye buyuruyor.” dedi. Peygamber (s.a.v) Efendimiz: “Bir hafta, hatta bir gün ve bir saat bile benim ümmetime çoktur.” dedi. Cebrail (a.s) gitti yine geldi. “Ya Muhammed! Cenab-ı Hak‘Eğer bir yıl, bir ay, bir hafta, bir gün çoksa, can boğaza gelince tevbe eylesin, kabul ederim. Eğer dili ile söyleyemezse, kalb ile olsun, kabul ederim, yarlıgarım.’ diye buyurdu” dedi.(*Envarul Aşikin. S.286*)

Yine Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: “Allah (c.c) için tevbe eden günahkârın sesinden daha güzel bir ses yoktur. Kul: ‘Ey Rabbim! Dediği zaman Allah (c.c) ‘Buyur ey kulum’ diye cevap verir ve devam eder: ‘Dile dileyeyeğini. Sen benim yanımda, bazı meleklerim yerindesin. Ben senin sağında, solunda ve üstündeyim. Sana senden daha, yakınım. Ey meleklerim! Şahid olun, bu kulumu affettim.’ buyurur.”(*İlahi Nizam. S.117*)

İbni Ömer (r.a) Hazretleri demiştir ki: “Biz Resulüllah (s.a.v) Efendimizin bir mecliste yüz defa şu duayı okuduğunu saydığımız olurdu: **“Rabbim! Beni yarlığa, tevbemi kabul et. Hakikat sen, tevbeleri çok kabul edensin ve esirgeyensin’.**”(Ebu Davud ve Tirmizi)

Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: ***“Ey Bûsre! Her günah işlediğin zaman Allah (c.c) ı zikret ki, Allah (c.c)da seni mağfiretiyle zikretsın.”(Sahih-i Buhari, Müslim)***

Gece ve gündüz yirmidört saattir. İnsan her saatte ortalama bin nefes alıp verir. Yirmidört saatte insandan yirmi dört bin nefes çıkar. Bu nefesleri dünyaya rağbet ve dünya sevgisi için verince hepsi ma'siyet (günah) olur. Her gün onun hesabına yirmi dört bin günah yazılır. O bunu bilmez, farketmez. Hal böyle olunca bak ki, istiğfar (tevbe) yapmak lazım mı değil mi? İnsan tevbe edince ve tevbenin şartını yerine getirince, onun bütün nefesleri ibadet ve sevap olur. Bu vesile ile tevbe, her şeyin anahtarı olmuştur. İbni Abbas (r.a) Efendimiz(s.a.v)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: “Kim istiğfara devam ederse, Cenab-ı Hak o kimse için her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir sevinç yaratır ve onu hiç ummadığı yerden rızıklandırır.”

Hız. Aişe (r.anha)validemiz de: “Resulullah (s.a.v) vefatından önce şu duayı okumaya çok devam etti. ***“Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ve hamdiyle tesbit ederim. Allah'tan mağfiret diler ve O'na tevbe ederim’.***”

Enes (r.a) Hazretleri: “Ben, Resulullah'(s.a.v)ı şöyle söylerken işittim: ‘Allah-ü Teâlâ şöyle buyuruyor: ‘Ey Âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve mağfiret umduğun müddetçe senden sudur eden günahının üzerine mağfiretimle örterim, hiç aldırış etmem. Ey Âdemoğlu! Şayet senin günahın bulutlara ulaşacak olsa, sanra bana istiğfar etsen, seni yarlıgarım. İsyanının çokluğuna aldırış etmem. Ey Âdemoğlu! Sen bana yer dolusu hatalar getirip sonra bana bir şeyi eş tutmadan kavuşacak olursan, ben de sana yer dolusu mağfiret ederim.’ buyurdu.”

Cenab-ı Hak, Resulullah (s.a.v) Efendimize kötülük yapanlar hakkında ***Şuara Suresi 126'ncı*** ayetinde şöyle buyuruyor: ***“(Buna rağmen) sana isyan ve muhalefet ederlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan beriyim.”***

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) bir gün şöyle buyurur: “Beni İsrail zamanında adamın biri doksandokuz adam öldürür. Af umarak, bir

âlîme gider o âlim ‘Af olamazsın.’ Der. Bu kişi o âlimi de öldürür. Son bir âlimi tavsiye ederler, ona varıp sorar, o da ‘Af olursun fakat falan, şehire git, oranın insanları iyi kişilerdir, bulunduğun yerdeki insanlar kötü insanlardır. Bu vesile ile kurtulursun.’ der. Adam onun sözüne uyarak o şehire yollanır ve iki şehir ortasında ölür. Cenab-ı Hak o insana iki melek gönderir. O meleklerin biri cennete, diğeri de cehenneme götürmek ister. Bunlar münakaşa ederlerken Cenab-ı Hak insan şeklinde hakem melek gönderir. Hakem melek ‘Gittiği yeri ölçün’ dedi. Ölçtüler. ‘Adamın gideceği yer iyi insanların tarafına yakınsa, o tarafta ve tövbesinin kabulüne alamettir’ der. Ölçünce adamın tam orta çizgide öldüğü fakat başının gideceği yer tarafına dönük oluşu, cennetliklere teslim edilmesine sebep olur.”(Riyazussalihin. S.37; Buhari ve Müslim)

Efendimiz (s.a.v): “Bir kimse yetmiş yıl ibadet etti. Birden ondan bir günah sadır oldu ki, onun amelini zayı etti. Sonra bir fakirin yanından geçip ona bir ekmek sadaka verdi. Cenab-ı Hak o sadakanın hürmetine ona inayetle nazar eyledi, bütün günahlarını affetti ve o yetmiş yıllık ibadetini geri verdi.” buyurdu.”(Buhari ve Müslim)

Cabir bin Abdullah (r.a) rivayetinde: Efendimize (s.a.v) bir kimse gelip: “Ya Resulullah! Bir günah işledim.” dediğinde, Efendimiz (s.a.v) ona Allah’(c.c) a istiğfar eyle.” buyurmasıyla o kimse: “Tevbe ederim, yine yaparım.” Dediğinde. Efendimiz: “Her günah işledikçe tevbe eyle. Şeytan ümitsiz ve üzüntüde oluncaya kadar.” buyurması üzerine o kimse: “Ya Resulullah! Günahım çoğaldığı zaman ne yapayım?” dedi. Efendimiz (s.a.v): “Allah -ü Teâlâ Hazretleri’nin affi senin günahlarından çoktur.” buyurdu.

Efendimiz (s.a.v) buyur ki: ***“Bir kimse bir günah işlediğinde, kalbinde bir nokta meydana gelir. O kimsenin tevbesi, inlemesi, feryad ve istiğfar etmesi olmazsa, günah üzerine günah, siyah üzerine siyah, hatta o siyah noktalar kalbini kaplayıp kalb gözü kör olur. Bu hal üzere ölür. Günahı terk, tevbe etmek istemekten kolaydır. O halde ölmeden önce hayatta bulunduğun zamanı ganimet bil. Günahları terketmede acele davran.”***(Sahih-i Buhari; Müslim)

Şunu iyi bilelim ki, insan tevbe kapısından geçmedikçe ne kadar ibadet ederse etsin, onun kurtulması muhaldir. Tevbe ibadetlerin abdest mesabesindedir. Nasıl abdestsiz namaz mümkün olmazsa, tevbesiz de ibadet makbul olmayıp sonu hüsrân, perişanlık ve nedamettir, nadimi pişman olmaktır. Allah'ü Zülcelâl ceza ve gadabını, günahlar için gizlemiş. İnsanın en küçük gûnahtan bile ateşten kaçır gibi kaçması lazımdır ve bunun yanında ibadet ve taatına güvenip günahını hiç saymamalıdır. Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: "Pişmanlık tevbedir. Bir kimse bir günah işlese, sonra pişman olsa, pişmanlığı günahına kefarettir." (*Sahih-i Buhari; Müslim*)

Tevbe edilmeyen bir gûnahtan, Allah'ü Zülcelâl intikam alabilir. Allah-ü Zülcelâl Hazretleri lütfü kadar da intikam alıcıdır. Kişinin tövbesinin kabul oluşuna delil, onun beraber olduğu arkadaşlarından bellidir. O kişi günahkâr olanlardan ayrılıp iyilerle beraber olmaya gayret ederse, onun af olunduğuna işaret eder. İnsan her kötü hali, günahı için bir iyilik yapışı, onun günahlarına keffaret olur.

İmam-ı Hasan (r.a) Hazretleri'nin naklettiğine göre Efendimiz (s.a.v): "Sizden biriniz yerle gök arası dolusu günah işlese, sonra tevbe etse, Allah-ü Teâlâ Hazretleri kabul eder." buyurmuştur. (*Müslim*)

Yine Efendimiz (s.a.v) buyurdu ki: "İstiğfarın birçok faideleri vardır. Bir kimse daima istiğfara devam etse, Allah-ü Teâlâ Hazretleri ona her bir elem ve gamdan ferahlık ve rızık verir. Gûnahtan tevbe eden kimse günahı olmayan gibidir. (İbni Mace, Zühd bahsi 30)

İstiğfar kalb hastalığına şifa olduğu gibi günahların mahvına sebep olur ve rızkın genişlemesine, kalbin açılmasına ve Cenabı Hakk'a yönelmeye bir vesiledir.

İbni Abbas (r.a) Hazretleri'nden rivayet edilen Hadis-i Şerif'te Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: "Küçük günahı ısrarla işlemekle küçük kalmaz, büyük olur ve büyük günaha istiğfar etmekle büyük kalmaz, mahvolur." (*Kesfül Hafa. S.64*)

Efendimizin (s.a.v) buyurduğu Hadis-i Şerif’lerde her gün yüz kere tevbe-i istiğfar etmek için sarahat (Hüccet) vardır. İşte “Mü’minim, Allah’(c.c) ı ve Resulûllahı (s.a.v) seviyorum, iman ettim.” diyen kişi Âlemlerin Efendisi Hazreti Muhammed (s.a.v) Efendimiz’in: “Ben günde yüz defa tevbe ediyorum.” Hadis-i Şerif’ine bakıp daima günahına her gün tevbe-i istiğfar ettikçe, kötü amellerinin suretinden istiğfarı kadar çirkin suret mahfolur ve salih ameller işledikçe affa mazhar olur. Eğer, kötü ameller devam ederse, işlediği irtikâp ettiği kötülöklere nadimi pişman olup daima tevbe istiğfara yönelmezse, öyle çirkin ve korkunç suretler vücuda gelir ki, insan gördü mü tüyler ürperrir.

“Bir kimse Allah-ü Teâlâ Hazretleri’nin haram kıldığı bir şeyi görse de karşı çıkmayıp ondan hoşlansa, o günahı işlemiş sayılır. Şerre delalet (rehberlik) eden kimse, onu işlemiş gibi olur.” buyurulmuştur. Evet, bir kimse tevbe edince şeytan ona düşmanlığını artırır. Tevbe eden kişiyi tekrar günahlarına döndürmeye çalışır, tevbesini bozdurmak ister. Şeytan yaman düşmandır. Tevbe edeni görür, tevbe eden şeytanı göremez. Mevlâna Celâleddin-i Rumi (k.s) Hazretleri: “Salihlerle sohbet et, salihlerden olursun. Zalimlerle sohbet etme, zalimlerden olursun.” buyurmuştur. Vaktini kaçırmadan önce namazınızı kılmakta acele ediniz. Ölüm gelmeden önce tevbe etmekte acele etmelidir ki, sonra ölüm anında dil mi tutulur, insan konuşamaz mı hiç bilinmez. Peygamber (s.a.v) Efendimiz her gün her gece yüzlerce defa tevbe-i istiğfar ederdi. O, günde yüzlerce tevbe ederse, sana ve bize binlerce kerre tevbe-i istiğfar etmek düşer. Belki bizler için bu kadarı bile azdır.

Efendimiz (s.a.v) yine buyuruyor: “Hak Teâlâ Hazretleri katında tevbe edenlerin seslerinden sevgili ses yoktur. Tevbe eden kul bir kerre ‘Ya Rabb” dese, Arş üzerinde ‘Lebbeyk ya kulum! Dile benden ne dilerse. Şimdi sen benim katımda meleklerim gibisin’ diye nida gelir.”(Sahih-i Buhari; Müslim)

Tevbe edenler için ne büyük saadet ne büyük dalalet. Fakat tevbe edenlere tevbelerinden sonra bir daha kötülöklere dönmemeye gayret edip tevbeyi dil ve kalple daima yapmak gerekir. Bu da ancak takva yoluna sülûk etmekle, mümkün olur.

Tövbeden maksat şudur ki, nefsin kötü ve çirkin sıfatlarını iyiye döndürmektir. Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: “Ümmetim üzerine korktuğum günahların en korkulusu, son derece çirkin ve kötü olan Lût kavmi amelidir. Yani demek olur ki, günahlarını bir bir sayсалardı bundan korkunç ve büyük günah olmazdı.”(Sahih-i Buhari; Müslim)

Ve bir başka Hadis-i Şerif’inde buyurdular ki: “Lût kavmi amelini (livata) işleyen, Cenab-ı Hak’ın Rahmetinden mahrum ve uzak olmuştur.”(Sahih-i Buhari; Müslim)

Ve yine buyurdular: “Lût kavmi fülünü işleyen iki kişi görürseniz, mef’ulün rızası dahi olsa her ikisini de tepeleyiniz.”(Riyazussalihin; Buhari)

Bir başka Hadis-i Şerif de şöyle: “Her kim güzel yüzlü, bir oğlana şehvet nazarıyla bakarsa, o haram şeye tevbe edinceye kadar kalbinin kararması devam eder.”(Riyazussalihin; Buhari)

İmam-ı Ali (k.v) Hazretleri şöyle buyurur: “Hangi erkek şehvetini defetmek için bir başka erkeğe livata ederse, kıyamette onu büyük bir ateşe koyarlar ve öyle bir yere asarlar ki, işlediğini ve tevbe etmeden öldüğünü ve bu yüzden azaba duçar olduğunu anlar ve ona lanet ederler.”(Buhari ve Müslim)

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: “Muhakkak Cenab-ı Hak, Âdemoğlunun üzerine zinadan nasibini takdir etmiştir. Elbet bu zinaya yetisicidir. Binaenaleyh gözlerin zinası, harama bakmaktır. Kulakların zinası, kendi arzusu ile yabancı kadın sesini ve konuşmasını işitmektir. Dilin zinası, şehvet kelimelerini konuşmaktır. Elin zinası, (şehvetle ve mazeretsiz) yabancı kadına yapışmak (tokalaşmak)tır. Ayağın zinası, zina yoluna yürümektir. Kalb (o fenalığı) arzu ve temenni eder. Fert de onu (zinayı) ya tasdik eder veya tekzip eder, (reddeder).” Bu gün bu Hadis-i Şerif’in hükmü,

sokaklarda, otobüslerde, tren ve diğer vasıtalarda, sinema, tiyatro, park ve bahçelerde alenen el zinası, dil zinası, göz zinası, kulak zinası işlenmektedir. Bunu işleyenler veya işleyenleri seyredenler, haz duyanlar, tevbe etmedikçe imanın lezzetine eremezler. Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “Kendi karısı ve cariyesi olmayan yabancı güzel kadınlara bakmak şeytanın zehirli oklarından ağıulu bir oktur. Genç çocuğa bakmak, ondan da beterdir ki, kişinin dinine ve ameline ziyarı çoktur. Eğer, harama bakmaktan tevbe ederse, Hak Teâlâ Hazretleri ona kâmil bir iman verir ve onun lezzetini gönlünde bulur.”(Sahih-i Buhari)

“Ben fena gözle bakmam” lakırdısıyla Allah’(c.c) ın Ayetlerini Efendimizin (s.a.v) Hadis-i Şerif’lerini hafife alan, alay eden, inkâr eden, “Benim nefsim temizdir” diyerek genç çocuklara ve yabancı kadınlara şehvetle bakanlar fasıklardır. Eğer (bize bakmak helaldir) derlerse, Allah muhafaza etsin kâfir olurlar.

Resulü Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “Dünyada şarap içen ve sonra tevbe etmeyenlere, Cenab-ı Hak ahirette Kevser şarabını haram eder.”(Riyazussalihin; Müslim)buyurmuştur. Bu Hadis-i Şerif umumidir, bunda hususiyet yoktur. Nasıl ki, içkinin bütün mü'minlere haram olduğunu beyan buyuran Ayet-i Kerime de umumidir.

Şunu da asla unutmali ki, her kim Allah’(c.c) dan korkmaz, Resulullah(s.a.v) Efendimizden utanmaz, Allah’(c.c) ın azabından korkmaz ve günahlarına devamlı tevbe etmez, cennet ile Cemalullaha, Resulullah (s.a.v) Efendimizin şefaatinin heves etmezse, o kimse Kur’an-ı Kerimin “hayvandan daha aşağı” diye hitap ettiği bir kimsedir. Onun yeryüzünde yürüdüğünün, gezip tozduğunun hiç bir faydası yoktur. Zira her yerde bir isyan işler, günahına tevbe etmez. Bir yanlış söz söyler ve bulunduğu yer dahi ona lanet eder. Yaşadığı ömür, geçirdiği vakit onun üstünden hayırla geçmez. Ahiret âlemine hayırla göçmez.

Efendimiz (s.a.v) buyurdu ki: “Cenab-ı Hak buyurur: ‘İzzetim hakkı için rahmet etmek dilediğim kulumu hatasız olarak huzuruma

almak için, onu dünyada üç şey musallat ederim. Bunlar geçim sıkıntısı, hastalık ve fazla can çekişmektir. Bu sıkıntılar sayesinde kusurlarından arınır ve anasından yeni doğduğu gibi günahı kalmadan huzuruma gelir. Azab etmeyi murad ettiğim kuluma da üç şey vermekle bütün iyiliklerini mahvederim. Bunlar sıhhat, bol nafaka ve kolay ölümdür.”(Envarül Aşikin. S.298)

Efendimizin (s.a.v) yanına bir Habeşistanlı geldi. “Ya Resulullah! Benden çok büyük günahlar sadır olmuştur, benim tevbem kabul olur mu?” diye sordu. Efendimiz (s.a.v) de: “Kabul olur.” buyurdu. Habeşli bunu duyunca döndü gitti, sonra geri geldi ve: “Ben o günahları işlerken Rabbim beni görür müydü?” dedi. Efendimiz (s.a.v): “Evet görürdü.” buyurdu. Habeşli feryat etti ve düşüp canını Cenabı Hakk’a teslim etti.”Efendimiz (s.a.v)de: “Kulunun tevbe etmesi ile Allah’u Zülcelalin hoşnutluğu, ıssız bir çölde devesini kaybedip onu bulan sizden birinizin sevincinden daha fazladır.”(Buhari ve Müslim)

Kul da Sağlık, sıhhat, selamet sermayesi tükenip ihtiyarlık gelmeden, bir nefsinin hesaba çekmelidir. Ömrünün son günlerine kadar ziyanla geçirip, boşuna harcama. Sonra dokuz tahtanın altına girince pişmanlığın sana hiç bir faydası olmaz. Yüz aklığı ve karalığı bu imtihan odası olan âlemden geçmektedir. Düşün, orada verdiği sözünün gereğince Cenab-ı Hakk’a nedamet içerisinde niyaz edip ebediyet âlemine daima hazırlıklı ol. Cenab-ı Hak büyük ve küçük günah sahiplerinden dilediğini affettiği gibi, dilediğini de ateş ile temizlemedikten sonra bağışlamaz. Cehennemin azabından Allah’u Azimüşşane sığınırız.

İbni Abbas (r.a) Hazretleri’nin anlattığına göre Efendimizin (s.a.v) ümmetinden bir taife, sırat üzerinde tutuklanırlar. Bunlar cehennemde yanıp temizlenmesi gereken kimselerdir. Herkesten sonra cennete girerler. Cenab-ı Hakk’ın Resulullah (s.a.v)in“Ümmetinden geride kimse kaldı mı?” diye Cebrail’e(a.s) sorar. Mahşer yerine

bakınır. Kimseyi görmeyince hepsinin cennete girdiğini sanarak oda cennete gider. Fakat geride günah sahipleri kalmıştır. Cenab-ı Hak Zebanilere: “Bunları cehenneme atın!” diye emreder. Bunlar cehennemın kapısına gidip Malik’e selam verirler. Malik: “Ey mücrimler, günahkârlar! Siz kimsiniz? Kimin ümmetisiniz? Kâfirler ayakları bağlı boyunları zincirli ve yanlarında birer şeytanları ile gelirler. Onların yüzleri karadır. Sizde bunların hiç biri yok. Neliksiniz? ” diye sorar. Onlar: “Ey Malik! Bize sorma. Zira biz cevap vermeye bile utanırız. Biz Kur'an okuyan, oruç tutan, hacca giden, gaza edip zekât veren, yetimleri koruyan, gusledip namaz kılanlar idik.” derler. Malik: “Ey günahkârlar! Kur'an sizi kötülüklerden sakındırmadı mı?” diye sorar. Onlar: “Ey Malik! Bizi perişan etme. Bu kepezeliklerden meleklerin ve Allah’u Zülcelalin bunları, yüzümüze vurmasından yeni kurtulduk.” derler. Bu sırada bir ses: “Ey Malik! Bunları cehennemın en üst katına at!” diye emreder. Malik: “Gelen emri duyduunuz mu?” diye sorar. Onlar da: “Evet duyduk. Fakat ne olur, kendi halimize ağlamamız için bize mühlet tanı.” derler. Malik: “Benim buna yetkim yok.” der.

Cenab-ı Hak: “Bırak hallerine ağlasınlar.” buyurur. Bunun üzerine Kur'an okuyucular bir araya, hacılar, kadınlar böylece her sınıf bir araya toplanıp ağlarlar. Bunların ağlamasını Efendimize (s.a.v) duyururlar. Resulü Ekrem (s.a.v) Efendimiz hemen secdeye kapanıp: “Allah’ım! Ümmetim cehennemde azab olurken ben bu zevki sefayı istemem. Ümmetimi bana bağışla!” Allah’u Zülcelâl: “Ümmetini sana bağışladım. Cebrail ile git ve onları kurtar.” buyurur. *(Envarul Aşikin. S.574)*

Efendimiz (s.a.v) buyurur ki: ***“Cehennemliklerin çoğu tevbeyi geciktirenlerdir.”*** *(Sahih-i Buhari)*

Bu gün tevbeyi niçin geciktiriyor? Eğer şehvetleri bırakmak zor olduğu için geciktiriyorsa, yarın da zor olacaktır. Zira Cenab-ı Hak şehvetleri bırakmanın kolay olduğu bir gün yaratmamıştır. Allah’(c.c) a ve Resulüllah(s.a.v) a, ahirete gerçek inanan kula tevbe etmek

müyesser olur. Tevbe eden, Cenab-ı Hakk'ın sevgilisidir ve Allah'u Zülcelâl tevbe edenleri sever. Tevbe de ne kadar başarılı olursa (ne kadar unutmada nedametle devamlı olarak tevbe ederse), o kadar sevaba nail olur. *(Kimyayı Saadet. S.537)*

Âdem(a.s) bir hata için üç yüz sene ve daha fazla ağladı. Biz ise her gün yüzlerce günah işliyoruz da bir kere olsun suçumuzu hatırlayarak bir katre (damla) gözyaşı dökmüyoruz. Allah (c.c) dan hiç affımızı istemiyoruz. Bu isyan sebebi ile ya imansız olarak göçersek halimiz ne olur? Ya Ahiretimiz harap olursa, ya cehenneme atılırsak, o korkunç azaba nasıl tahammül ederiz? Bir düşünelim Cenab-ı Hak bizi hesaba çekmeden biz kendimizi hesaba çekelim. İşlediğimiz günahlara tevbe edelim. Ağlayalım! Ağlayamıyorsak, işte o zaman ağlayamadığımıza ağlayalım.

Resulullah (s.a.v) Efendimiz bir Hadislerinde: “Sizden biriniz tevbe edince, tevbe edenin sevinmesinden daha çok Allah'u Zülcelâl memnun olur ve kulunun tevbesine Cenab-ı Hak sevinir.” buyurdu. *(Sahih-i Buhari; Müslim)*

Ömür sermayemiz her gün biraz daha azalıyor, günah üzerine günah işliyoruz. Tevbe etmek için Ramazan ve Kurban Bayramlarını mı bekleyeceğiz? Kadir gecelerini mi bekleyeceğiz? Veya son nefesini mi bekleyeceğiz? Ya son nefesinde dilin tutulursa o zaman ne yaparsın? Aklını başına al, her gün günahına tevbe et, umulur ki günah işlememeye azmetmek şartı ile Yüce Rabbimizin affına mazhar oluruz. Düşünelim Üzerimize giydiğimiz çamaşırlar haftada bir değil de ayda bir değiştirsek, vücudunun temizliğini de ayda veya altı ayda veya senede bir yapsak, yanımıza kokudan varılmaz. Bir de kalbin kirlenmesi var. İnsanda dört algılama duyusu vardır. İki göz, iki kulak... Göz görür, kulak duyar ve kalbe aksettirir. Her günah işleyişte kalbe bir kara nokta konar. Günahına tevbe etmeyen bir insanın kalbi bu vesile ile kararır ve tamamen katılaştır. Dünya bir ekim yeridir. Her ne ekersen, ne yaparsan, kendi lehine veya aleyhinedir bilmiş ol. Rabbimiz bu hususta **Hicr Suresi 3**'üncü ayetinde şöyle buyurur: *“(Ey*

Resulüm) o kâfirleri bırak yesinler, dünyalıkları ile zevk etsinler; emel kendilerini oyalayadursun, sonra (başlarına gelecek musibeti) bilecekler.”

Şunu iyi bilelim ki, Bu dünya imtihan yeridir. Cenabı Hak kullarına dünyada bütün emirlerini ve yasaklarını kesin delillerle haber vermiş, rızasını bildirmiştir. “Ey kullarım! Sizler rızamı tahsilde olun. Rızıklarınızı ben Azimüşşan veririm. Bu hususla bana mütevekkil olun. Miktarınıza ben kefilim.” diye birçok Ayet-i Kerime’lerde vaadlerde bulunmuştur. Öyle olunca kul kullukta gerektir. Şu âleme gönderiliş gayesini araştırıp gereğince amel etmeye çalışıp, kula layık olan, Allah (c.c) ın emirlerini yerine getirmektir. Daima rızasını gözetmek ve neyi gerektiriyorsa çalışıp gayret etmektir.

Kul “Bu dünya ne hoş bir yermiş” deyip aldanmayalım. Zira bütün Ehlullahın “ELAMAN” diye çağrıştıkları yerdir. Cenab-ı Hak, cümlemizi korusun. Nefs-i emmaresine kul olanların Cenab-ı Hakk’ın yolundan kovularak imansız gitmesinden korkulur.

Aciz ve naçiz, hiç bir şeye yaramayan, isyan deryasına batmış, iki elinde bir şeyler yok, Cenab-ı Hakk’ın yüce katında bir iflas eden durumundayız. Öyle ise, her an ve her nefes, rıza kapısını açabilmek için insana ihsan edilen sayılı nefesini boşuna harcayıp tüketmeyelim. Aman kapısında “EL-AMAN” diye çağırmalıyız.

Muhakkak ki, bütün müminler Allah (c.c) ı sevmek niyyetinde ve gayretindedirler. Fakat nasıl ki, her insan marifette ve dünyayı sevmekte aynı derecede değilse, ona olan sevgi de aynı derecede değildir. İnsanların çoğunun maneviyattan, marifetten, tevbeden nasibi yoktur. O’nu gerçek sevgi ile sevebilen kimselerin hayatı marifettir. Lüzumsuz şeyleri bırakıp Allah(c.c) ın ve Resulullah (s.a.v) ın nurlu yolunda salih amel işleyerek “Tarikat-ı Aliyye” yoluna devam eden bahtiyar kimselere, “Ehl-i İslam”, “Ehl-i Mü’min”, “muttaki”, “takva sahibi” denir.

Dünyanın halinin peşinde durmadan koşan ve emeline de nail olamayan ve şu köhne dünyadan doymadan gidenlere “Ehl-i Dalalet”

denir. Hakikatleri duyarak itiraz etmeden, gerçek inanıp görerek yol alanlara da “Mukarrebler” adı verilir. Bir kimsenin Allah’u Zülcelalin eşsiz sanat eserleri olan yüce saltanatına hayranlığı arttıkça, onun büyüklüğünü de daha iyi anlar. Böylece O’nu daha iyi sevip O’nun yolunda gitmeye gayret eder. Marifet sahibi olup, Allah’u Azimüşşanı ve O’nun Resulü’nü en üstün seviyede sevip, yolunda daim olanların ahiretteki dereceleri, elbetteki en üstün dereceler olacaktır.

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: **“Allahım! Günahlarımın hepsini, küçüğünü ve büyüğünü, öncekini ve sonrakini, açığtakini ve gizli olanı yarlığa.”**(Buhari ve Müslim)

Zeyd bin Erkam (r.a)ın rivayetinde: Resulullah (s.a.v) Efendimiz: **“Allahım! Acizlikten, tembellikten, cimrilikten, bunamaktan ve kabrin azabından sana sığınırım. Ey Allahım! Nefsime takvasını ver. Onu (günah, kirinden) temizle. Onu temizleyecek olanın hayırlısı sensin. Ruhumun velisi ve Mevlası sensin. Allahım! Faydasız ilimden, korkusuz kalbden, doymayan nefisten ve kabul olunmayacak duadan sana sığınırım.”**(Müslim)

İbn-i Abbas(r.a)ın rivayetinde: Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: “Bir genç gūnahtan uzaklaşıp ibadete gittiği vakit, Cenab-ı Hak: ‘Ey Meleklerim! Bakın, bu genç kulum benim rızam uğrunda şehvetini yenmiş ve bana kulluğa yönelmiştir. O Benim katımda aynı melekler gibidir.’ İhtiyar ve yaşlılara gelince Allah (c.c) akşam ve sabah bunlara bakarak: ‘Ey saçlı sakalı ağarmış, kemikleri zayıflamış, beli bükülmüş pir! Artık bana gelmen yaklaştı. Ben sana azab etmek için senin aksakalından utanırım. Sen de benden utan da kendine gel.’ buyurur.”(Buhari)

İnsanların isyan etmeleri, nefislerinin zevklerine düşkünlüklerindendir. Dünya ile meşgul olup riya ile amel etmekten son derece sakınılmalıdır. Ayet-i Kerime’lerde de beyan edildiği gibi Nasuh tevbesi ile tevbe etmek farzdır. Nasuh tevbesi demek yapmış olduğu bir günaha bir daha dönmek üzere tevbe etmek demektir.

Büyük ve küçük günahlara azab etmek haktır, bu günahların hepsinden tevbe etmek Vacibdir.

Efendimiz (s.a.v) buyurur: “Cenab-ı Hakk’ın katında en büyük günah, biri diğerine: ‘Allah’tan kork!’ Deyince karşıdakinin: ‘Sen kendine bak’ demesidir. Akıllı kimseye yakışan, tevbeyi kendisine adet edinmesi, işlediği hata ve günahlardan sonra pişman olması ve istiğfar etmesidir. Umulur ki, böyle yapan kimse, nefsinin şerrinden ve amelinin kötülüğünden kurtulur. Çünkü tevbe ve istiğfar kalbi düzeltir. Allah (c.c) ın rızasını kazandırır.”

Hz. Ömer (r.a) der ki: *“Tevbe edenlerle beraber oturup kalkınız. Çünkü onlar, en ince kalbli kimselerdir.”*(İslam Ansiklopedisi. Cild5. S.182)

Çünkü tevbe eden kimse günahı işledikten sonra pişman olmaktadır. Bu ise günah üzerinde iken, Allah (c.c) ı hatırlayarak o günahı vazgeçmektir. Kim istiğfarı çoğaltırsa, Cenab-ı Hak ona her keder ve gamdan bir rahatlık, her darlıktan bir çıkış yolu ve ummadığı yerden rızık nasib eder.(İslam Ansiklopedisi. Cild5. S.183)

Hasan-ı Basrî (r.a) Hazretleri: “Eğer insan günahını küçük görürse, ona ehemmiyet vermez, o zaman o günah büyük günah halini alır. Eğer insan günahını büyük görür, onun için istiğfar yapar, onu gizler ve tevbe ederse, o günah küçücük kalır.” buyurdu.(İslam Ansiklopedisi. Cild5. S.183)

Efendimiz (s.a.v) yine buyurur ki: “Günahından tevbe eden kimse, günahı olmayan gibidir.”(İslam Ansiklopedisi. Cild5. S.183)

Bir kimse yaptığı hatalı işlere pişman olur ve ahiret işlerine rağbet ederse, dünya işlerinden soğur. Tevbenin esası, pişmanlık neticesi meydana gelen bir iradedir. Pişmanlığın alemeti daima üzülmek, hasret çekmek, ağlamak ve yalvarmak üzere olmaktır. Çünkü günah sebebiyle kalbe yerleşen karartı ve paslar üzüntü ve pişmanlık ateşinden başkasıyla temizlenmez. Nefsi daima kontrol etmek, ondan gafil olmamaktır. Ondan gafil olursan kendi şehvetlerine ve tembelliğine döner.

Biri Cüneyd-i Bağdadi (r.a) Hazretleri'ne: "Sokakta kadınlara kızlara bakmaktan kendimi men edemiyorum. Bu günahahtan, kurtulmak için ne yapayım?" deyince, Cüneyd-i Bağdadi (r.a) Hazretleri : "Allah-ü Teâlâ Hazretleri'nin seni, senin o kadını görmenden daha çok gördüğünü düşün." buyurdu. (İslam Ansiklopedisi. Cild6. S.306)

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: "Üç kişinin hiç bir değeri yoktur. Günahını çekinmeden ilan eden, nefsanî arzularının esiri olan, zalim hükümdar." (Ramuzel Hadis. 3341 Nolu Had. Şer.)

Bir diğer Hadis-i Şerif de şöyle: "Akıllı olan adam, nefsinin hesaba çeken, ölümden sonrası için güzel hareketlerde bulunan kimsedir. Aciz nefsinin kötü arzularına tabi edip Allah'a, (hiç bir şey yapmadan kuru kuruya) güvenen kişidir." (Ramuzel Hadis. 2823 Nolu Had. Şer.)

İnsan! Nefsinin hilelerinden emin olmaktan kaçınmalıdır. Zira nefis, yetmiş şeytandan daha kötüdür. Dünyada nefsanî ve şehevani arzularına tabi olmayıp istikamette olan ve Allah (c.c)dan korkan mümin, müttakî ve evliya kimselerin ahirette arzuları verilecektir.

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: "Dikkat ediniz. Vücutta öyle bir et parçası vardır ki, o iyi olursa, bütün vücut iyi olur, o buzulursa, bütün vücut bozulur. İşte o kalbdır." (Sahih-i Buhari; Tecrid-i Sarih Tercemesi. Cild1. S.60)

İnsanın vücudunda bulunan o et parçasının hali nasıl, kalbin tercümanı olan diline sahip olabiliyormuyuz? Gözümüze kulağımıza sahip olabiliyormuyuz? Olabiliyorsak ne mutlu O zaman kalben ağlar ve harama bakmadığımız göz ağlar. Ebedi âlemde mağdur olmaz. Günahı terk edip gözden rıza bari için gözyaşı akıtanlara ne mutlu. Bu tevbe edenler için ne büyük bir saadet, ne büyük bir devlettir. Ama iş bu kadar basit değildir. Tevbe edeceklerden bundan önce istenen bazı şeyler vardır ve bunları mutlaka yerine getirmelidir. Kötü arkadaşları terketmelidir. Ve daima tövbekârlarla düşüp kalkmalıdır. Bu tevbekarlar, takva tasavvuf yolunda olup daima nedamet içerisinde dirler ve günahlarına devamlı nedametle tevbe ederler. Zira Peygamber (s.a.v) Efendimizin geçmiş ve gelecek bütün günahları

affedildiği halde yine, Allah'ın en çok zikreden, istiğfar eden, dua eden ve yalvaran kulu idi.

Efendimiz (s.a.v) buyuruyor: “Allah, kulun, Allah'tan başka kimsenin günahlarını bağışlamadığını bildiği halde, ‘Allah'ım! Günahlarımı bağışla!’ demesinden hoşlanır.”(Ramuzel Hadis. S.174. 1623 Nolu Had.Şer.)

Efendimiz (s.a.v) buyurur ki: “Ruhum kudret elinde olan Allah(c.c) a and olsun ki, siz günah işlemiş olmasaydınız, Cenab-ı Hak sizi götürerek günah işleyen, peşinden Allah (c.c) dan mağfiret dileyip ,Cenab-ı Hakk'ın da kendilerini yarlıgıyacağı bir kavmi getirirdi.”(Sahih-i Buhari)

İbni Mesud (r.a) Hazretleri'nden Resulüllah (s.a.v) Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **“Kim bu istiğfarı yaparsa, düşman karşısından kaçmış olsa bile, günahı yarlıganır. ‘Kendisinden başka hiç bir ilâh bulunmayan ve Hayyü Kayyûm olan Allah (c.c) dan mağfiret diler ve O'na tevbe ederim’.”(Ebu Davud, Tirmizi.)**

Bu Hadis-i Şerif'te tevbei istiğfara teşvik bulunmaktadır. Günaha teşvik manası çıkarmak, ancak inkârcı zihniyet erbabının işidir. Teşvik, mevcut olmayan bir işi elde etmeye heveslendirmek için yapılır. Günah yükü altında kıvranıp yanan kimseye, afvına bir hudut gösterip şirk ve küfürden gayri diğer suçların bağışlanacağını söylemek, günah yolcusunu tevbe kapısından içeri alıp yoluna engel olmaktır. Yoksa günaha teşvik değildir.

Sevban (r.a) Hazretleri dedi ki: **“Resulüllah (s.a.v) Efendimiz Namazı bitirdikten sonra Cenab-ı Hakk'a üç defa istiğfar eder ve: ‘Allahümme entessalamü ve minkessalamü tebarekteya zelcalali vel ikram! derdi.” Hadis-i Şerif'i ravilerinden bulunan Evzaiye: “İstiğfar nasıl olacak?” denildi. O da: “Estağfirullah, Estağfirullah der.”** cevabını vermiştir.(Riyazussalihin. S.1106; Müslim)

İbni Ömer (r.a) Hazretleri şöyle rivayet etti: Peygamber (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurdu: “Ey kadınlar cemaati! Sadaka veriniz ve istiğfarı çok yapınız. Zira ben, ateş ehlinin en çoğunu, siz kadınların

teşkil ettiğini gördüm.” Kadın cemaatından biri: “Bize ne oluyor ki, ateş ehlinin en çoğu oluyoruz?” dedi. Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “Laneti çok yaparsınız. Kocanıza, küfrani nimet edersiniz. Aklı ve dini noksanlardan, akli tam olana sizden daha galip olanını görmedim.” buyurdu. Bir kadın: “Akıl ve din eksikliğimizin sebep ve mahiyeti nedir?” dedi. Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “İki kadının şahidliği bir erkeğin şahidliğine denk olmasıdır. Bir de bazı günleri namaz kılmayarak duruyorsunuz.” buyurdu. *(Riyazussalihin. S.1107; Müslim)*

Şeddat bin Evs (r.a) Hazretleri’nden Peygamber (s.a.v) Efendimiz’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: “İstiğfarın seyyidi her zaman kendine müracaat edilecek olanı, kulun şöyle söylemesidir: ‘Ya Allah, sen benim Rabbimsin. Senden başka hiç bir ilah yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Gücümün yettiği kadar ezelde benimle yaptığın misakın ve vaadin üzerindeyim. Yaptığım fenalıkların zararından sana sığınıyorum. Üzerimdeki ni’metlerini sana itiraf ve günahlarımı sana ikrar ediyorum. Beni Yarlığa. Zira günahları ancak sen yarlıgarsın.’ Kim bunu hulus-i kalb ile gündüzün okursa ve o gün akşam olmadan evvel ölürse, o kimse cennet ehindendir. Kim bu istiğfarı hulus-i kalb ile geceleyin okuyacak ölürse ve o gece sabah olmadan evvel ölürse, cennet ehindendir.” *(Riyazussalihin. S.1105; Müslim)*

Yine buyurdu ki: “Çok konuşan çok hata yapar. Çok hata yapanın yalanı çok olur. Yalanı çok olanın günahı çok olur. Günahı çok olan kişi ise cehennemi hak eder.” *(Ramuzel Hadis. S.529. 5496 Nolu Had.Şer.)*

Bir diğer Hadis-i Şerif de de: “Kim istiğfara devam ederse, Allah’u Zülcelâl ona her sıkıntısından bir çıkış yolu kılar. Her üzüntüsünü giderir. Ummadığı yerden de ona bol rızık ihsan eder.” *(Ramuzel Hadis. S.530. 5506 Nolu Had.Şer.)*

Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz: “Cebrail Bana gelerek dedi ki: ‘Allah-ü Teala; ‘Bir kulum kılıcını çekip bütün insanları öldürse, sonra tevbe edip benden bağışlanmasını istese, onun suçunu bağışlar ve tevbesini kabul ederim’ buyurdu.” demiştir. *(Müslim)*

Nakledildiğine göre kıyamet günü adamın birini Allah'ı Zülcelalin huzuruna getirirler. Cenab-ı Hak: "Ey kulum! Bana isyan ederken benden utanmadın mı? Ey zebaniler, alın bunu cehenneme götürün." diye emreder. Adam ağzını açıp bir şey söyleyeceği zaman melekler ağzını kapatırlar. Cenab-ı Hakk: "Ey kulum! Bana ne diyecektin?" diye sorar. Adam: "Ya Rabb! Söyleyeceklerimi biliyorsun. Beni rüsvay etme!" der, Cenab-ı Hak: "Söyle! Melekler de duysunlar." Buyurur. Adam: "Ey Rabbim! Hayatta aile efradım bana türlü eziyetler ettiler. Ölürlen Azrail(a.s), mezarda Münker ve Nekir melekleri ve burada da Zebaniler çeşitli eziyetler ettiler. Bütün bu eziyetlere katlandım. Buna karşılık tek ümidim sende idi. Şimdi sen de beni cehenneme gönderince ümidim kesildi. Bunu diyecektim." der. Allah'ı Zülcelâl: "Ey kulum! Ben kulumun benim hakkımdaki zan ve itikadı üzereyim. Hakkımda hüsn-i zan beslersin. Hadi seni de bağışladım. Cennete gir." buyurur.(Buhari)

TEVBENİN KABUL ŞARTI

Tevbeden maksat, nefsin kötü ve çirkin sıfatlarını yok etmektedir. Yani kulun "İrciî" (Dön) hitabını hak etmesidir. Bu hakediş ise ancak tevbe ve ihlâs ile mümkündür. Tevbe etikten sonra iyi amellerde bulunmalı, nedametle devamlı günahına tevbe etmelidir. Nefs-i emmarenin bütün kötü yönlerini iyiye çevirebilmek için günahına pişmanlık gösterenin Tarikat okuluna başlaması lazımdır. Bu bahtiyar okulunun temelini Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz Asr-ı Saadette Ashab-ı Suffa'sıyla beraber attı. Bu bahtiyar okula o zamandan beri devam edenler nice yolda kalmışlara yardım ettiler. Bu şekilde tevbe edenler için ne büyük bir saadet, ne büyük bir devlettir. Cenab-ı Hak kullarını ikaz için *Fatır Suresi 6'ncı ayetinde şöyle buyurur: "Şurası muhakkak ki, şeytan sizin düşmanınızdır. O halde sizde onu bir düşman bilin. Vesveselerine kapılarak aldanmayın."*

Yine *Lokman Suresi 33'üncü ayetinde "Şeytan sizi aldatıp, Allah yolundan alıkoymasın."* Buyruğu ile sabit olduğu gibi şeytan

insanoğlunu aldatmakta, insanın Allah (c.c) ın yolundan çıkmasına veya o yoldan uzak kalmasına sebep olmaktadır. İnsanoğluna kuruntular verir. Der ki: “Ne işlersen işle Allah (c.c) Gafur ve Rahim’dir. Ümid edilir ki, azab eylemez sonra nasıl olsa tevbe edersin.” der. Hâlbuki akıllı müslüman böyle kuruntularla meşgul olmaz. Kuruntulara aldanmaz ve aldırılmaz bu şeytanın vesveselerine asla kapılmaz.

Öyle ki Nefsinin elinden Peygamberler, Veliler, Mürşid-i Kamiller emin olmamışlar. Yusuf (a.s)'da Allah’u Zülcelale niyazda bulunmuştur. Bu vakayı Yüce Mevlamız ***Yusuf Suresi 53’üncü*** ayetinde söyle beyan ediyor: ***“Ben nefsimi temize de çıkarmıyorum. Çünkü nefis, gerçekten kötülüğü şiddetle emreder. Ancak Rabbimin esirgediği nefis müstesnadır. Çünkü Rabbim Gafurdur, Rahimdir.”***

Peygamberler bile nefislerinden emin değillerken, nefislerinden Allah (c.c) a sınırlarken kul ise, “sonra tevbe ederim ve iyi şeyler yaparım” diyorsa, ölüm daha önce gelebilir. Pişman olup kalır. Yarın tevbe etmeyi, bugün etmekten kolay sanıyorsan, aldaniyorsun. Çünkü tevbe geciktikçe zorlaşır ve ölüm yaklaşınca faydası olmaz. Allah ‘u Zülcelâl bu halimizi görmüyor sanıyorsak imanımız zayıftır.

Tevbenin aslı pişmanlıktır. Neticesi ise, O pişmanlığın alameti olarak da devamlı kaygı çekip devamlı işi yalvarma ve ağlayıp sızlanma derecesinde gören bir kimse hasret ve üzüntüden nasıl boş olur? Hasret ve pişmanlık ateşi ne kadar kuvvetli olursa, günaha keffaret olmasında, o kadar tesiri büyük olur. Zira kalbinde günahın meydana gelen pası hasret ve pişmanlık ateşinden başka birşey eritip silemez. Çünkü ancak bu ateşin tesiriyle kalb saf ve ince olmaya yönelir. Zira tevbe eden, tasavvufa intisab edince şüpheli yemeklerden el çekmedikçe, tevbesi tamam olmaz. Şehvet duygularını kısımadıkça, şüpheli şeylerden el çekemez. Eğer zina, livata, hırsızlık, içki içmek vs. büyük günahlardan işlemiş ise onların, tamamından tevbe etmelidir. Cenab-ı Hak, ***Nisa Suresi 16’ncı*** ayetinde şöyle buyuruyor: ***“Sizden zina edenlerin her ikisini de eziyetlendirin; (dövün ve azarlayın) Eğer***

onlar tevbe edip ıslah olurlarsa, eziyet etmeyin. Allah tevbeleri, ziyadesiyle kabul edicidir. Çok esirgeyicidir.”

Tevbesinden kararlı iken bir günah sadır olan kimse hemen tevbe etmelidir. Tevbe etmeyenlerin insafa gelip tevbe etmelerinin ilacı şudur ki, niçin tevbe etmediklerini ne sebeple günaha ısrar ettiklerini bilmelidirler.

Bil ki, tevbenin şartları mevcut olursa mutlaka kabul olur. Tevbenin kabul olmasında şüphe yoktur. Şartlarının yerine getirilip getirilmediğinde şüphe olabilir. İnsan kalbinin hakikatini bilen Allah (c.c) ile olan münasebetini, insanı Cenab-ı Hak’dan ayıran perde olduğuna tevbenin ise kabul sebebi olduğuna şüphesi kalmaz. Zira insanın kalbi, aslında meleklerin cevherinin cinsinden yaratılan temiz, bir cevherdir. Eğer kalb pas tutmadan temiz olarak dünyadan götürülebilirse, Allah’u Zülcelalin cemalinin görüldüğü bir aynadır. İşlediği her günahı o aynanın yüzünde bir karartı meydana gelir. Yaptığı her hayırlı taatten ise o aynaya bir nur peyda olur. Günah karartısını ondan uzaklaştırır. Daima taatlerin nurlar ve günahların karartıları birbirlerine ardınca kalb aynası üzerinde tesirlerini gösterirler. Kalb ancak dilin ucu ile tevbe eder, çeşitli pisliklerle kirlenen elbise sabunla yıkanıp temizlendiği gibi insan kalbide günah karartısından taat nuruyla öylece temizlenir. *(Kimyayı Saadet S.527)*

Ebedi Âlemde mahlûkat hakkını alıp tekrar Allah’ın Emri ile toprak olacaklardır. Cenabı Hak bu hadiseyi bin dört yüz küsur sene önce bildirmişti. Çünkü kıyamette artık itiraz etmenin ve “bizi yeryüzüne çıkar” demenin hiç bir faydası olmayacaktır. Bu hususta ***En’am Suresi 27’nci ayetinde bakın ne buyuruyor: “Ateş karşısında durdurulup da şöyle söyledikleri zaman bir görsen: ‘Ah ne olurdu, biz dünyaya geri çevrilsek de Rabbimizin Ayetlerini inkâr etmesek, müminlerden olsak’.***

Daima kötülüğe meyleden nefis, insan için şeytandan daha düşmandır. Şeytan, ancak nefsin heva ve hevesi ile sana galebe ederek Allah (c.c) ın yolundan çıkarabilir. Nefsin, seni boş emeller ve kuru

hayallerle aldatmasın. Çünkü nefs, yaratılışı icabı rahat, vurdumduymazlık, gaflet ve tembellik içinde ömür geçirmek ister. Eğer nefsinin arzusundan hoşlanır, isteklerine uyarsan, ebedi âlemede sen de “keşke toprak olaydım” dersin.

İnsan Allah (c.c) ın yolunda neler yaptığına dair ömrünün geçen kısmı üzerinde bir düşünse, bu düşünüş bir çeşit kalbini yıkama olur. Hz Süleyman (a.s) nefs hakkında şöyle buyurur: “Bence nefsini sindirip terbiye edebilen kimse, tek başına bir şehri fetheden savaşıdan daha kuvvetlidir.”(İlahi Nizam Cild1. S.26)

İmam-ı Ali (r.a) Hazretleri de şöyle buyurur: “Ben ve nefsim bir sürünün çobanına benzeriz. Çoban sürüyü bir tarafa toplar, sürü diğer taraftan dağılır. Kim nefsini öldürerek onun isteklerini durdurursa, rahmet kefenine sarılır ve keramet toprağına defnedilir. Kim de kalbini öldürerek oradan ilâhî ve insânî duyguları yok ederse, lanet kefenine dürülür ve azap toprağına defnedilir.”(İlahi Nizam Cild1. S.26)

TEVBE-İSTİĞFARA MANİ OLAN ŞEYLER

Tevbeye mani olan sebepler beştir:

1-Ahirete inanmaz yahud şüphe eder.

2-Ona arzu ve istek o kadar galeb olmuştur ki, onlara muhalefet etmeye dayanamaz. Arzuların lezzeti ona ahiret hallerini unutturmuştur. İnsanların çoğunun hicabı, Cenab-ı Hak’dan ayıran şehvetlerin sevgisidir. Nefse şehvetle uymak cehennem yoludur. Eza ve cefalara sıkıntılara dayanmak da cennet yoludur.

3-Ahiret vadedir (veresiyedir) dünya ise peşin ve nakittir. İnsanın tabiatı peşine meyyaldır.

4-Mümin olan herkes her zaman tevbe etmek azminde olur. Fakat geciktirir. Önüne gelen her arzuya bunu da yapayım ondan sonra tevbe edeyim bir daha yapmayayım der.

5-Günahların insanı mutlaka cehenneme götüreceği lazım değildir. Belki Allah’u Zülcelalin affı mümkündür. İnsan kendisi

hakkında hüsnî zanda bulunur. Ona bir şehvet galib olursa Allah (c.c) affeder diye rahmet umar, yarın öbür gün tevbe ederim diye tevbe geciktirene yarınki günün gelmesi senin elinde değil, belki yarın gelmeden ölürsün demelidir. *(Kimyayı Saadet S.355)*

Allah (c.c) a ve Resu'ne (s.a.v) itaat edip emirlerine sınımsız sarılan günahlarına daima tevbe ederek nedamet içerisinde bulunan bahtiyar kulları hakkında Cenab-ı Hak, *İnsan Suresi 21'inci ayetinde şöyle buyuruyor: "Üstlerinde ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler vardır ve gümüşten bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri de onlara tertemiz bir şarab içirmiştir."* Bu şarap dünya şarapları ile karıştırılmamalıdır. Şarap cennet şerbetlerinden olup insana sarhoşluk vermeyen şurup çeşidinden Cenab-ı Hakk'ın kullarına cennette cemaliyle ihsan ettiği içeceklerdir..

Devamlı tevbe istiğfar etmek insanın üzüntüsünü alır. Günahlardan el çekmek, Ayet-i Kerime'ler ile emredilmiştir. Daima nefis ile mücadele etmeli, nefsin arzularını yerine getirmemeli, nefsi Allah(c.c) ın emirlerine zorlamalı ve itaate alıştırmalı, Allah(c.c) ın menettiği şeylerden de onu zorla uzaklaştırmalıdır ve Tarikata yönelmenin, ilk anda eski günahlara tevbe etmekle başlanılacağı bilinmelidir. Ve şu ayetleri de unutmamak gerekir:

Cenabı Hakk'a devamlı dua etmek lazım ve O'ndan affımızı talep etmemiz lazımdır. “

Her zaman Cenab-ı Hak'dan özür dilemek, her an O'na yalvarmak, kulun O'na yaklaşmasına vesile olur ümidini hiç kesmemelidir.

NASUH TEVBESİ

Allah'ü Zülcelâl, Tahrim Suresi 8'inci ayetinde şöyle buyurur: "Ey mü'münler, Allah'a nasuh tevbesi ile (samimi bir tevbe ile) tevbe ediniz..."

Nasuh: Yapılan hatalardan vazgeçmektir. Bir daha günah işlememeye azm etmek, murad etmek ve gayret etmektir. Nasihat sözcüğü ile ilgili olan nasuh, halislik ve safilik anlamı taşıdığı gibi,

söküğü dikmek, yırtığı yamamak suretiyle onarmak anlamına da gelir. “Çok ıslah edici, hiçbir kir bırakmayıcı ve hiçbir gedik, yırtık bırakmayacak şekilde onarıcı” demektir. Nasuh tevbe de günahın kalpte bir karartı bırakmayacak şekilde hem kalbi temizleme, hem de günahın kalpte açtığı yarayı tedavi etme, iman ve amelde meydana getirdiği açığı kapama olmaktadır.

Tevbe-i Nasuh dört şeyi kendinde toplar:

- 1: Dil ile istiğfar,
- 2: Günahı işleyen aza ile günahı terketmek, pişman olmak,
- 3: Bu günahı bir daha hiç işlemeyeceğine kati olarak karar vermek,
- 4: İnsanı günah işlemeye sevkeden kötü arkadaşlardan uzaklaşmaktır.

“O takva sahipleri, taat ve musibetlere sabreden (söz iş ve niyetlerinde) Cafer-i Sadık (r.a) Hazretleri: “Tevbesiz ibadet sahih olmaz.” buyurmuştur. Dolayısıyla insanın hakikatte ibadetlerinden lezzet alabilmesi için, gerçek manada tevbe etmesi gerekmektedir. Cüneyd-i Bağdadi (r.a) Hazretleri de: “Tevbenin üç mânâ ve merhalesi vardır: İlk olarak pişmanlık duymak, ikinci olarak yapılan kötü işi tekrar etmemeye azmetmek, üçüncüsü ise yapılan haksızlıkları helal ettirip düşmanlıktan arınmaktır.” diyerek, hakiki tevbenin aslını, nasıl tevbe edilebileceğini ifade buyurmuşlardır.

İnsanlar için felaket şu üç şeydedir: Tevbe ederiz ümidiyle günah işlerler. Daha yaşarız ümidiyle tevbe etmezler. Rahmet ümidiyle tevbe etmeden kalırlar. Bunlar tevbe etmezler.

TEVHİD

Tevhid, bir şeyin, bir olduğuna hükmetmek, onu bir bilmektir. İstilahî olarak, mutlak manada Allah’ın bir olduğunu bilmektir. O’ndan başka ilah bulunmadığına, şerik ve benzerden münezzehtir olduğuna inanmaktır. İtikad açısından böyle izah edilen tevhid, ameli bakımdan ise ibadeti sadece Allah’a has kılmaktır.

Tevhid Allah'ın zatını aklen tasavvur edilen ve zihnen hayal edilen şeyden tecrid etmektir. Tevhid, bir görme bir bilme halidir. Ayırışmayı kabul etmez. Müslümanın bütün hallerine hâkimdir.

İslam dininin ve bütün peygamberlerin tebliğ ettiği dinin aslı ve esası tevhiddir.

İslam ilim ve sanatları da tevhidin ana fikri etrafında örülmüştür.

Tevhid hakkında en güzel sözüHz. **Ebubekir (r.a.)** söylemiştir: **“Hamd olsun o Allah’a ki, mahlûkatına kendisini bilmek için, kendini bilmekten aciz olduklarını bilmekten başka yol vermedi.”**

Tevhidin tanımını ilk yapan Cüneyd (k.s) ’dir. Cüneydi Bağdadi (k.s) Hazretleri tevhidin esaslarınışöyle sayar: “Kadim olanı hadis olandan ayırmak, vatandan (maddi ve manevi mekân ve hal) çıkmak, nefsin isteklerinden alakayı kesmek, bilinen ve bilinmeyen her şeyi terk etmek ve hepsinin yerini Allah’ın almasıdır.

Tevhidin iki manası vardır.

1-Zahiri Tevhid: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ Allah’tan başka ilah yok.

2-Bâtını Tevhid: لَا مَوْجُودَ إِلَّا اللَّهُ Ondan başka mevcut yok.

Tevhidin üç merhalesi vardır: 1. لَا مَعْبُودَ إِلَّا اللَّهُ 2. لَا مَقْصُودَ إِلَّا اللَّهُ 3. لَا مَوْجُودَ إِلَّا اللَّهُ

Tevhidin Mertebeleri

Cüneydi Bağdadiye (k.s) göre dört mertebedir.

1-Avamın tevhidi,

2-Zahir ilimin hakikatine ermiş kimselerin tevhidi,

3.ve 4. Marifet ehli olan Havasın tevhidi.

Avamın Tevhidi: Başka Rab’ler, putlar, zıddlar, şekiller ve Allah’a benzerler görmemek suretiyle Allah’ın birliğini ikrardır. Fakat bu tevhide Allah’dan başkasından korkma ve umma vardır.

Zahir İlminde İyi Yetişmiş Kimselerin Tevhidi: Başka Rab’ler, putlar, ortak ve benzerler görmemek suretiyle vahdaniyeti ikrar, zahiri emir ve nehye itaat vardır. Tevhidi ikrar ettikleri çin bu fiilleri yapmaktadırlar.

Havasın Tevhidi:

Birincisi: Hiçbir benzer görmemek suretiyle vahdaniyeti ikrar, bunun yanında zahir ve batındaki emre uymak, Allah'tan başka hiçbir şey arzu etmemek ve O'ndan başkasından korkmamak.

İkincisi: Kul Allah'ın önünde ferdiyetsiz bir varlık, bir hayaldir. Allah ile kendi arasında üçüncü bir şey yoktur. Onun üzerinde Allah'ın tedbir ve tasarrufları, Allah'ın kudretinin hükümlerine göre olur. Yani kulun sonu evveline döner. Olmadan önceki hayatına döner. *(Cüneydi Bağdadi er Risale Terc. Süleyman Ateş, İst. 1968)*

İMAM-I GAZALİYE GÖRE DE TEVHİDİN MERTEBELERİ DÖRTTÜR

1-Gafil ve inkâr eden kalble Tevhid: Yalnız dili ile muvahhiddir. Münafıkların hali budur.

2-Dil ve Kalb ile Tasdik: Genel Müslümanların hâli, **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** bu manayadır.

3-Keşf yolu ve Hak Nuru ile gerçeği müşahade etmektir. Mukarreblerin halidir. **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ** bu manayadır. Hak olduğu gibi kendinde tecelli ettiği için gerçek faili yalnız bir olarak görür.

4-Mevcut olarak yalnız biri görür: Bu sıddıkların görüşüdür. Tasavvufta, **“Fena fit-Tevhid”**denir. Yalnız biri gördüğü için kendini ve diğer varlıkları gözünde yok olur. Bu hal devamlı değildir. Devam nadirdir. Gazali tevhidin bu son şeklinin açıklanmasının caiz olmadığını söyler. Dolayısıyla 2. Ve 3. şekil üzerinde durur.

Kelime-i Tevhid'in üç türlü manası vardır.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

1. **لَا مَعْبُودَ إِلَّا اللَّهُ** : Buradaki “la”dan murad, aslında Cenâb-ı Hak var başka hiçbir şey yok. İnsan bu tevhidi çekerken gerek kendisinin, gerekse diğer bütün yaratıkların yok olduğunu görmesi ve bilmesi lazımdır. Görmek ve bilmek, görene ve bilene mahsustur. Var'la bakıldığı zaman bu görülür. Darlıkla bakıldığı zaman bu Var

görülemmez.

2. لَا مَقْصُودَ إِلَّا اللَّهُ : Bütün arzu ve isteklerini, tasarılarını Cenâb-ı Hakk'ın hükmüne bırakmış, iradesini Hakk'ın iradesine teslim etmiş, denize düşen çöp misali, Allah'ı Zülcelal onu nasıl sallarsa, onu nereye çıkarırsa o, o haldedir.

3. لَا مَوْجُودَ إِلَّا اللَّهُ : O'ndan başka mevcut bir şeyin olmadığını bildikleri ve gördükleri için Murakabe de ikiye ayrılır:

a) **Murakaba-i avam:** Hakkın her yerde hazır ve nazır olduğunu, kendisinin her halini gördüğünü ve bildiğini düşünmektedir. Bu (*Aynel yakîn*) mertebesidir.

b) **Murakaba-i Havas:** Muhabbet cezbesi ile Cenâb-ı Hak'ın ehadiyet sırlarını devam üzere görür gibi bütün eşyada düşünmektedir. Bu ise (*Hakkâl yakîn*) mertebesidir.

Kelime-i Tevhid ağacın aslı, şariat bedeni, tarikat dalları ve yaprakları, marifet semeresi ve hakikat yemişi gibidir. "Lailahe illallah" diyene lazım olan bu kelime de "Muhammedün Resulullah" sırrını mütelaa etmektir.

"Muhammedün Resulullah" on iki harf ve kelime-i tevhid üzerine mebnidir. Onun sureti üzerine halifedir. Bunun için Muhammedün Resulullah Kelime-i Tevhidin içinde vardır.

Dört halife tevhid ağacının dallarıdır. Dört halife Resulullah'ın dinde şubeleri ve semelereleridir. İsimleri itibariyle harflerin sayısında bile Resulullaha muvafık kalmışlardır.

Tevhidin Manası:

"**La mabude illallah**" tevhidin manasıdır. Buna tevhid-i sıfat denir. Nefsin sıfatlarını izale etmekle bu mertebeye ulaşılır.

Tevhidin Hakikatı:

"**La mevcude illallah**" tevhidin hakikatıdır. Buna tevhid-i zât da denir. Nefsin zâtını yok etmekle mümkündür. Bu makama "mahv" derler ki, kula izafe edilen hiçbir şey kalmaz.

Fiillerin, sıfatların ve zâtın tevhidi zevk ile hâsıl olan tevhidlerdir. İlimle değil. Çünkü tevhidin zevki ilminin üstündedir.

Tevhid ilmi bazı mahcuplarda da vardır. Ancak zevk olmayınca balı tarifile bal bilinmez. Belki tatmak gerekir. Kâbe'yi halktan dinlemekle varıp görmek bir değildir.

Tevhid, sadece lisan ile zikretmek değildir. Belki kalb ile marifet bile yeterli olmaz. Çünkü zevki ilminden üstündür.

“La ilahe illallah” zikirlerin efdalidir.

Bir kimse bir nesnenin kapısına vasıl olursa içne de dâhil olur. Zira kapıda evdendir. Her hakikat kapısı tevhid kelimesidir. On iki harften oluşmuştur. Her harf bin kapıdır. Dolayısıyla tevhidin 12 bin kapısı vardır. Her harf bin ilahi isim karşılığıdır.

Bir kimse zâtî tevhidin kapısına çıkarsa ve ona muttali olursa bütün isim ve sıfatların ilmine dâhil olur. Çünkü zâtî tevhid usullerin aslıdır. Bir kişinin vahdetten haberi yoksa Hakk'ın isimlerini saymakla ona bir fayda gelmez. Bunun için eve kapısından girmek gerekir. Yani usule uyup şartları yerine getirirsen zahir kapıdan, batın kapıya, oradan da gizlilerin gizlisine muttali olursun. On iki bin kapıyı vücudun hanesinde bulursun ve hane sahibi olduğun neticesine varırsın.

Özetle Mutasavvuflara göre Tevhid: Hakk'ın ma'budı, fail ve vücud olarak tevhid edilmesiyle gerçekleşir. Allah'ın yegâne mabud olduğunda bütün Müslümanlar aynı imanı taşırlar. Allah'ın fail olarak tevhidinde, farklı ifadeler söylense bile kulun işlediğinden mesul olduğu belirtildikten sonra neticede hakiki failin Allah olduğu söylenir. Çünkü mahlûkun irade ve kudreti hiçbir zaman Hakk'ın irade ve kudretini sınırlayamaz.

İsmail Hakkı Bursevi (r.aleyh)'e göre: Tevhid üç kısımdır.

1-Tevhidin sureti,

2-Tevhidin manası,

3-Tevhidin hakikati : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

Tevhidin Sureti: “Lailahe illallah” tevhidin suretidir. Buna aynı zamanda “Tevhidi efâl” denir. Bu keşf mertebelerinin başlangıcıdır. Nefsin fiillerini yok etmekle mümkün olur. Bu makama mahv denir.

Kelime-i tevhide nokta olmamasının sebebi sadece noktadan ibaret olduğu içindir. Çünkü tevhid vahdeti isbattır. Vahdet ise noktanın özüdür. Muhammed (s.a.v) vahdetin tam mazharıdır. Kelime-i Tevhidin başı“La” oldu. Zira “elif-lam” iltifat (örtünme) menzildir. Sonu “ha” oldu ki iltika (kavuşma) menzildir.

Yani “La”nın iltifatı başlangıç itibariyle olup vücut ve imkânın lâ taayyün ve taayyün ile izdivacıdır. “Ha”nın iltikası sonuç açısından. Taayyünatın hepsinin hüviyet taayyününe, oradan da lâ-taayyüne dönüşüdür.

Çünkü bu âlem felek, yani halkadır. Ve her halkanın sonu başlangıca kavuşur. İşte sırrı devir buna derler ki, muhit sırrıdır. Muhammed (s.a.v)’in “mim”inin devride budur. Mim suretinde gelmesi imkânı ifade içindir. Dolayısıyla âlemle devreden chadiyet elifi ile vahdaniyet mimi yani vücub ve imkândır. Bu “mim” o “Elif”in aynasıdır.

Âlemin sureti Âdem’den, âdemlerin sureti de en kâmil surete sahip olan Muhammed (s.a.v)’den olmakla âlemin bütün suretleri ondan kazanılmıştır. (*Buhari, Ashabın fazileti, 18; Tirmizi, Hudud, 6*)

Kelime-i Tevhid On iki harftir. Her biri Hakk’a bir kapıdır. Aslı on iki burç dur ki, her biri bir menzildir. On iki adet usuli esma yüze, yüz de bine muttasıldır. Bin adetlerin sonudur. Ondan sonrası ona bağlıdır.

KELİMEİ TEVHİDİN FAZİLETİ

Hız. Âdem (a.s.)’dan, Hatemül Enbiya Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’e kadar gelmiş geçmiş, bütün peygamberler, insanları tevhide çağırmışlardır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) de 23 senelik nübüvvetinde ins ve cinni tevhid inancına devet etmiştir.

İnsanın yeryüzündeki ilk görevi iman etmektir. İmanın ilk şartı ve İslamın giriş kapısı da Tevhid ve Şehadet kelimeleridir. Kim, bütün samimiyetiyle kalpten inanarak ve diliyle de **“Lâ ilahe illallah, Muhammedün Resulullah”** veya **“Eşhedü enla ilahe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Resuluhu”** derse, o kimse

mümindir, müslümandır. Allah'dan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed (s.a.v)'in Allah'ın elçisi ve kulu olduğunu ifade eden bu iki kelime, kainatın en yüce değerleridir.

Görüldüğü gibi, Tevhid ve Şehadet kelimeleri iki bölümden ibarettir. Birinci bölüm, Allah'a imanı, ikinci bölüm ise Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v)'in Peygamber olduğuna imanı ifade etmektedir. Bu iki kelime birbirinden ayrılamaz. Yani Allah'a inanmak, Peygambere inanmayı da gerektirir. Bu iki kelimeye inanan kimse imanın diğer bütün şartlarına inanmış demektir. Buna, **“İcmali iman-Toptan iman”** denir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

“Ben ve benden önceki Peygamberlerin en üstün çağrısı, “Bir olan, eşi ve ortağı bulunmayan Allah’tan başka ilah yoktur (Yani Lailahe illallah) sözüdür.”(Tirmizi, K. Deavat, 122)

“Çocuklarınıza ilk söz olarak “Lailahe illallah” demeyi öğretiniz”(Musannef, 4/3.) buyurması üzerine, Ashab-ı Kiram yeni konuşmaya başlayan çocuklarına ilk söz olarak kelime-i tevhidi öğretmişler ve bunu güzel bir yol olarak benimsemişlerdir.

Bu bakımdan her Müslüman hayatı boyunca Tevhid çizgisi üzerinde yaşamak ve çocuklarının gönüllerine bu çizgiyi yerleştirmek zorundadır. Dünya ve ahiret saadeti isteyen bir anne ve babanın çocuklarına yapabileceği en büyük iyilik budur. Unutulmamalıdır ki Allah'tan başka güvenilen ve dayanılan her güç, yok olmaya mahkûmdur.

وَالْهَيْكُلُ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (١٦٣)

“Sizin ilahınız bir tek Allah'tır. Ondan başka ilah yoktur. O, Rahmandır, Rahimdir.”(Bakara suresi, 163)

O çok merhameti olan Allah'u Zülcelalin son elçisi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz de:

“Ölmek üzere olanlarınıza “Lailahe illallah” demelerini telkin ediniz.”(Müslim ve Şerhi, c. 5, sh. 106; K.cenaiz)

لَقِّنُوا مَوْتَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

“Kimin son sözü“Lailahe illallah” olursa, o kimse cennete girer.” (Ebu Davut; K. Sitte, c. 1, sh. 34, No: 6)

İslam âlimleri“Lailahe illallah ile birlikte Muhammedün Resulullah demenin gerekli olduğunu söylemişlerdir.

مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. “Kim, Allah’tan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed (s.a.v)’in Allah’ın elçisi olduğuna kalpten inanır ve şahadet ederse, Allah o kimseyi ateşe haram kılar.” (Buhari; Müslim, el-Tac, c. 1, sh. 31)

“Kelime-i tevhidi çokça söyleyerek imanlarınızı yenileyiniz.” buyuruyor.

جَدِّدُوا إِيْمَانَكُمْ (Ahmet Muhtarül Ehadis sh. 65)

Kim bu çağrıya koşarsa, kim güçlü bir imanla Allah’a yönelirse, dünya ve ahiret saadetine erecektir.

İman, Allah’ı bilmekle başlar, teslimiyetle devam eder. Allah’ı tanımayan insan, tükenmiş insandır. Allah’ı yok farzeden insan çökmüş insandır. Allah’a başkaldıran insan, savrulmuş insandır.

Öyle ise, bir müminin en öncelikli görevi, imanını korumaktır. İmanı korumanın en etkili yolu da, hergün yeniden iman etmek ve imanın gereklerini yerine getirmektir.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında: ... تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾ “Allah’ım benim canımı Müslüman olarak al ve beni iyilere kat.” (Yunus suresi, 101)

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾

“Rabbi Ona “Teslim ol” dediğinde, “Âlemlerin Rabbine teslim oldum” demişti. İbrahim, bunu kendi oğullarına da vasiyetetti, Yakup da öyle: “Oğullarım! Allah sizin için bu dini İslamı seçti. Siz de ancak Müslümanlar olarak can verin.” dedi. (Bakara suresi, 131-132)

Müslümanın en değerli varlığı imandır. En kıymetli sermayesi imandır. İmanını kaybeden iflas etmiştir. İman hayatın ışığıdır, yaşam sevincidir. Onu kaybeden her şeyini kaybetmiş demektir.

Öyle ise, dünya ve ahiret mutluluğu isteyen insan, güçlü bir imana sahip olacak, kalbini Allah’a teslim edecektir. Bu teslimiyet ancak Allah ve Resulüne itaatle mümkündür. Unutmayalım ki zaman hızla akıp gidiyor, dünya bitip tükeniyor, ömür sermayesi bir bir harcanıyor. Varacağımız yer Allah’u Zülcelalin huzurudur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: **“Zikrin Allah’ı anmanın en faziletlisi Lailahe illallah Muhammedün Resulullah demektir.”**(Nesai)

“Lailahe illallah demek 99 belayönler. Bunun bunun en aşığı sıkıntıdır.”(Deylemi)

“Benim ve diğer peygamberlerin dediği en üstün şey Lailahe illallah sözüdür.”(Tirmizi)

“Lailahe illallah Cennetin anahtarıdır.”(İmam Ahmed)

“Ölüm halindekiilere “Lailahe illallah” söylemesini telkin edin, onları cennetle müjdeleyin. Şeytanın insana en yakın olduğu an bu vakittir.”(Ebu Nuaym)

“Son sözü Lailahe illallah olanın, ruhu kolay çıkar ve o söz kıyamette ona nur olur.”(Hâkim)

“Lailahe illallah diyene, işlediği günahlardan dolayı kâfir demeyiniz! Buna kâfir diyenin kendisi kâfir olur.”(Buhari)

“İhlâsla Lailahe illallah diyen Cennete girer. İhlâsla söylemek, söyleyeni haramlardan alıkoymasındır.”(Taberani)

İhlâs kalpte Allah sevgisinden başka şeye yer bırakmamak, başka şeyleri temizlemek demektir.

“Cenâb-ı Hakkın birliğine iman edip, şirk koşmadan ve ihlâsla namaz kılıp zekâtını verenden Allah razı olur.”(İbn Mace)

“İhlâsla amel edin! Allah’u Teâlâ ancak ihlâsla yapılan ameli kabul eder.”(Darekutni)

“Kelime-i tevhidi çokça söyleyerek imanınızı tazeleyin.”(Taberani)

Kelime-i Tevhid: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

“Allah birdir ondan başka tanrı yoktur. Hz. Muhammed (s.a.v) onun Resulüdür.”

Bir kişi sadece Allah’a inandığını söyleyip, Hz. Muhammede inanmazsa mümin ve Müslüman olamaz. İsteddiği kadar Lailahe illallah desin. Çünkü Cenab-ı Hak bütün peygamberlere imanı farz kıldığı gibi, son peygamberi vasıtasıyla bütün beşeriyete tebliğ ettiği İslam esaslarında, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’ya iman ve itaati farz kılmıştır.

“Allah’a ve Resulüne itaat edin.”(Enfal suresi, 20)

” Allah ve Resulüne itaat eden, en büyük kurtuluşa ermiştir(Ahzap suresi, 36)

“Resulullah’a itaat eden, Allah’a itaat etmiş gibi olur.”(Nisa suresi, 80)

“Allah ve Resulüne itaat eden Cennete, isyan eden Cehenneme gider.”(Nisa suresi, 13-14)

“Allah’a ve Resulüne karşı gelen, apaçık bir sapıklıktadır.”(Ahzap suresi, 36)

“Allah’a ve Resulüne karşı gelen, bilsin ki, Allah’ın azabıçok şiddetlidir.”(Enfal suresi, 13)

“Resulümün verdiğini alın, yasakladığından da sakının.” (Haşr suresi, 7)

“O, Resulüm, vahiyden başkasını söylemez.”(Necm suresi, 3-4)

“Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cebrail (a.s.)’ın, kendisine ve Müslümanlara islami tekrar hatırlatmak üzere geldiğinde iman nedir dediğinde Efendimiz (s.a.v) Allaha, Meleklerle, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe (cennet ve cehenneme, mizana, mahşere) ve kadere, hayır ve şerrin Allah’dan olduğuna, öldükten sonra tekrar dirilmeye inanmak Allah birdir ondan başka tanrıyoktur. Muhammed Mustafa (s.a.v)’in Allahın kulu ve Resulü olduğuna şahadet etmektir. Diyordu. (Buhari, iman)

“Gündüz yüz defa Lailahe illallah diyenin yüzü kıyamette dolunay gibi parlar.”(Taberani)

Cenab-ı Hak Kur'an'ında: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا** (٤١)“Ey iman edenler! Allah'ı çokça zikredin.”(Ahzab suresi, 41)
... **وَلَذِكُرِ اللَّهَ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ** (٤٥)

“Allah'ı zikretmek elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor.”(Ankebut suresi, 45)

Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Sabah, akşam Allah'ın (c.c.) adını dilden düşürmemek. Allah yolunda düşman ile vuruşurken kılıç kırmak ve malı cömertçe dağıtmaktan daha faziletlidir.”(Mukasefetül Kulub, İ. Gazali)

“Yedi kimse vardır ki, Allah'ı Zülcelalin arşının gölgesinden başka bir gölgenin olmadığı günde, Arşı alanın gölgesi altına alır. Bu yedi kimseden birisi de, yalnız başına iken Allah'ı Zülcelali zikrederek onun korkusu ile gözleri yaşarandır.”(Mukasefetül Kulub, İ. Gazali)

“Gerek benim ve gerekse benden önceki Peygamberlerin söylediği en faziletli söz “Lailahe illallahu vahdehu la şeriykeleh” Allahdan başka ilah yoktur, tektir, ortağı yoktur, sözüdür.”

“Bir kimse günde yüzkere “Lailahe illallahu vahdehu la şeriykeleh lehül mülkü velehül hamdü vehüve ala külli şeyin kadir.” Allah'dan başka ilah yoktur, tektir, ortağı yoktur, varlığın mülkü onundur. Hamd ona mahsustur, O her şeye kadirdir, gücü yeter.” Derse on köle azad etmiş gibi olur. Amel defterine yüz iyilik yazılır ve kötülüklerinin yüz tanesi silinir. O gün akşama kadar bu sözler onun şeytan dan koruyucusu olur. Ondan daha fazla bu sözleri söyleyenlerden başka hiçkimse onun yaptığından daha üstün bir ibadet ile Allah'ın huzuruna gelemmez.” (Mukasefetül Kulub, İ. Gazali)

“Güzel birşekilde abdest alıp, akabinde başını göğe dikerek “Eşhedü enlailahe illallahu vahdehu la şeriykeleh ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu”(Allah'tan başka ilah olmadığına O'nun tek ve ortaksız olduğuna, Hz. Muhammedin (s.a.v) onunkulu ve rasulü olduğuna şahadet ederim) diyen bir kulun önünde cennetin bütün kapıları açılır ve dilediğinden içeri girer.”(Mukasefetül Kulub, İ. Gazali)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ حَيَاتِهِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ حَصَاتِهِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ حَبَاتِهِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ *
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ خَلْقِهِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ زِنَةَ عَرْشِهِ *
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَلَأَ سَمَوَاتِهِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَلَأَ أَرْضِهِ
*
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ عِلْمِهِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ جَلْمِهِ *
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ عَدَدَ مِثْلِ ذَلِكَ مَعَهُ *
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ مَعَهُ *

(Abdulkadir Geylani (k.s.), Ed'iyetü'l-Ezkar, Derleyen M.Hayri Malatyevi)

Sülük edenin Yüce Allah(c.c) ın zikrini Efendimizin Salât-ü Selamını kendine vird (vazife edinenin) kalbinde Zikrullah nuru bir kere karar tuttuktan sonra, zikreden onuru asla kaybolmaz. Hatta kabrine bile girer. Onu kabir azabından dahi kurtarır. Nefsinin o çirkin sıfatları, korkunç birer canavar halinde kabrine saldırdıkları vakit, o nur zahir olur ve azap için gelen o canavarları hemen parçalar.

Cenabı Hak ne zaman ki Ümmet-i Muhammed'in asilerinin cehenneme sürülmelerini irade buyrulduğunda, zakirlere zikrin fazileti orada da imdatlarına yetişir. Zebaniler onları feryad-u figan içinde cehenneme götürüldükleri zaman cehennem malikleri, yüzlerinin kararmamış olduklarını ve boyunlarına zincir takılmamış olduklarını görürler, Derler ki: “Böylesi hiç cehenneme gelmemiştir. Acaba bunlar da kimlerdir?” diye sorarlar. Zebaniler: “Bize böyle emr olundu. Başka bir şey bilmeyiz.” cevabını verince bu defa kendilerinden sorarlar: “Sizler hangi kavimdensiniz? Ve hangi ümmettensiniz?” Yüzleri kararmamış ve boyunlarına zincir vurulmamış cehennemlikler derler ki: “Biz ‘Lâ ilâhe illallah’ diyen ümmetteniz. Bizim peygamberimize Kur'an-ı Azimüşşan nazil olmuştu. Bizler de o Kuran'ı okurduk. Günde beş vakit namaz kılardık. Yılda 1 ay oruç tutardık. Yılda 2 defa bayram namazı kılardık. Mallarımızın zekâtını verirdik. Şimdi cehennem heybetinden ve kıyamet korkusundan bu amellerimiz fena

olduğundan mahcup ve perişan kaldık ve peygamberimizin adını unuttuk.” Zebaniler derler ki: “Kendine Kur’an-ı Azimüşşan inen Zat Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’dir. Bu söylediklerinize bakılırsa sizlerde Muhammed ümmetisiniz.” Bunlar Peygamber (s.a.v) Efendimizin mübarek adını duyunca, ağlayıp figan ederler. “Evet, bizler Muhammed ümmetiyiz.” derler. Zebaniler: “Ey Muhammed ümmeti.! Dünyada ettiğiniz ameller; namazlarınız, oruçlarınız, zekâtlarınız, haclarınız, zikirleriniz, teşbihleriniz, hayır ve hasenatlarınız sizleri nasıl oldu da cennete değil de cehenneme düşürdü?” diye sorduklarında bunlar: “Bizler gerçi bu saydığınız amelleri işledik ama Müslümanları incitirdik. Haram helal demez ne bulursak yerdik. Dedikodu ederdik, elimiz altında olanlara ve başkalarına zulmederdik. Mahşer yerinde üzerimizde hak sahibi olanları çağırdılar. Onlarda bizlerden davacı olunca, amellerimizi alıp onlara verdiler. Ve bizim amellerimizle cennete girdiler. Bizleri de mahrum ve mahzun cehenneme gönderdiler.” diye cevap verirler.

Üzerinde kul hakkı bulunanların bütün amelleri ellerinden alınır. Ve hak sahiplerine verilir. Ama “Lâ ilâhe illallah” nurunu kimse alamayacak. Hatta onu mizana dahi koyamazlar. Zira “Lâ ilâhe illallah” demeye hiç bir şey karşılık ve benzer olamaz. Bu zavallılar: “Bizlere müsaade edin de bizler ağlaşalım.” derler. Müsaade edilir. Ve ağlamaya başlarlar. O kadar ağlarlar ki, cehennem malikleri onlara: “Sizler bu ağlamayı dünyada iken yapmanız gerekti. O zaman hiç kimseyi incitmeseydiniz, üzerinizde kimsenin hakkı bulunmasaydı burada bu azaplara duçar olmazdınız. Ağlamanın size hiç bir faydası yoktur.” derler. Ve zebanilere bunları ateşe atmalarını söylerler. Zebaniler kendilerini ateşe atmak üzere gelirken, bunlar hep bir ağızdan: “Lâ ilâhe illallah” diye çağırmaya başlarlar. Ateş “Lâ ilâhe illallah” nidasını duyar duymaz bunlardan kaçır. Hiç birini yakmaz. Cehennem malikleri ateşe sorarlar: “Bu asileri neden yakmıyorsun? Neden bunlardan kaçıyorsun?” Bu defa ateş cevap verir: “Bu kimselerin üzerlerine varınca “Lâ ilâhe illallah” diye çağırıştılar.

Onların üzerinden öyle bir nur çıktı ki; eğer kaçmasaydım o nur beni bile yakardı. Sıcağımızı bile söndürürdü. Hak Teâlâ Ve Tekaddes Hazretleri bana “Lâ ilâhe illallah” diyenleri yakmaya destur vermedi.” Cehennem malikleri aciz kalırlar, kendi kendilerine: “Bunların feryatlarına aldırış etmeyerek ateşe atsak bile, Tevhid, Lâ ilâhe illallah”ın nuru ateşi söndürecektir.” derler. Ve Cenabı Hakk’a niyazda bulunurlar. “İlahi! Burada bir bölük kavim var ki, ateş bunları yakmıyor. Ateş kendilerine saldırınca bunlar “Lâ ilâhe illallah” diyorlar. Ateşte onlardan kaçıyor. Ve yakmıyor. Korkuyoruz ki, bunların nuru ateşi tamamen söndürecek.” Hak Celle Ve Ala Hazretleri ferman buyuruyor. “İhlâs ile ‘Lâ ilâhe illallah’ diyenleri ateşe atmayacağımı vaat ettim. Zira onlar benim Zakir (Zikreden) kullarımdır. Varın çıkarın onları ve cennete götürün.” Onları cehennemden çıkarır, nurdan Buraklara bindirir ve cennete götürürler.

Nitekim Cenabı Hak ***Kehf Suresi 24***’üncü ayetinde şöyle buyurur: ***“Unuttuğun zaman, Rabb’ini zikret.”*** Yani “Rabb’ini zikrettiğin zaman Rabb’inden gayrı her şeyi, hatta kendi nefsinin dahi unut” demek olur. Ancak böyle olursa, zikirde ortak koşulmamış olur. Zikir de Allah-u Teâlâ’ya ortak koşulmamak, “Lâ ilâhe illallah” denildiği zaman Allah’u Zülcelalden gayrı her şeyi tamamıyla unutmakla mümkündür. Bunu yapabilmek için de zikre o kadar devam etmelidir ki, zikir kalbe yetişsin. Ve âleme gönderiliş gayesi hâsıl olsun. Kalpten de ruha erişsin, oradan da talibe ilahi sevgi ve yakınlık eserleri belirsin. Bunun için de talibin beşeriyet sıfatlarını tamamıyla mahvetmesi lazımdır. O kadar ki, kendi adını ve çevresini, dünyayı ve dünya içindeki her şeyi unutması gerektir. Ta ki: “Adın nedir?” diye sorulduğunda, zikrettiği Mabud’un adını söyleyivermelidir. Ancak zikir Cenab-ı Hakk’ın ve Resulullah (s.a.v) Efendimizin buyurduğu şekilde kaideleri ve şartları üzere yaptıysa, Zikrullahın faziletleri hâsıl olur.

Her ne kadar bir kişi “Lâ ilâhe illallah” deyince mü’min olursa da, “Lâ ilâhe illallah” demenin kaideleri ve şartları vardır. Ve bu

şartları ve kaideleri yerine getirmedikçe, kişinin gönlünden hicabı (perdeyi) gidermez.

“Lâ ilâhe illallah” kelimesi bir macuna benzer. Yani müspet ile menfiden meydana gelmiştir.

Hadis-i Şerif’te de şöyle buyrulmaktadır: **“Cenab-ı Hak kıyamet günü buyurur. ‘Ey “Lâ ilâhe illallah” diyenler. Yaklaşınız ve arşımın gölgesinde dinleniniz. Siz beni ben de sizi seviyorum.”(Sahihi Buhari)**

Bu Hadis’ten de anlaşılmaktadır ki; “Lâ ilâhe illallah” demeye devam edenler, Evliyaullah’tan olurlar. Zira Fahr-i Âlem (s.a.v) Efendimiz’e sordular: “Ya Resulûllah, Evliyaullah kimlerdir?” Efendimiz (s.a.v)de: “Allah’u Zülcelali daima zikredenlerdir.”

Bilmiş ol ki bütün ameller “Lâ ilâhe illallah” demeye bağlıdır. Her kim “Lâ ilâhe illallah” demese, onun ameli batıl olur. Onun İçin iman bundan gayri bir kelime ile sahih olmaz. Efendimiz (s.a.v) diğer bir Hadis’inde de şöyle buyurmaktadır. **“(Miftah-ül Cenneti ‘Lâ ilâhe illallah’) Cennet’in anahtarı (Lâ ilâhe illallah)’tır.”**

Allah ‘u Zülcelâl mahlûkatın en azami olarak arşı halk ettiği vakit arş 24.000 yıl titredi. Cenab-ı Hak’da onun üzerine 24 harf izhar etti. Bu da “Lâ ilâhe illallah Muhammeden Resulûllah” kelimesidir. Arş bundan sonra sükûn buldu. Sükûneti 24.000 yıl devam etti. Cenab-ı Hak ilk mahlûkunu halk edip ona tevhidi “Lâ ilâhe İllallah” kelimesini emredince, arş tekrar titremeye başladı. Allah’u Zülcelâl: “Sakin ol ya arş.” buyurdu. Bunun üzerine arş: “Ya İlahi! Bu kelimeyi söyleyen af ve mağfiret etmedikçe sakın olmam.” deyince Allah’u Zülcelâl: “Ben seni halk etmeden 2000 sene evvel yemin ettim ki, hangi kulumun diline bu kelimeyi verirsem onu muhakkak af ve mağfiret ederim.” buyurdu.(Buhari Ve Müslim)

Efendimiz (s.a.v): **“Kalbinde bir arpa ağırlığı kadar dahi iman olarak ‘Lâ ilâhe illallah’ diyen kimse ateşten kurtulur. Kalbinde zerre kadar iman olarak ‘Lâ ilâhe illallah’ diyen, cehennemden necat bulur (kurtulur).” buyurmuşlardır. (Sahihi Buhari)**

Mü'minlere Cenab-ı Hak'dan bir rahmet ve merhamet olarak ruhlarının kabzedildiği vakitte hatırlayıp söylemeleri için ölüm meleğinin alnında “Lâ ilâhe illallah” yazılıdır. Bunun için Resulûllah (s.a.v) Efendimiz: “Mevtanıza Kelime-i Tevhid zikrini telkin ediniz.” buyurmuşlardır. Kelime-i Tevhid aslı imanı tevhid ettiği için, zikrin ekmeli Cenab-ı Hakk'ı tahmidde Niamat-ı Samedaniyyeyi tezyide mazhar olduğu için, duaların faziletlisidir. Hususiyle mübarek Ramazan ayında Kelime-i Tevhid ile meşgul olmakta büyük fazilet vardır.

İbadete ihlâs ile devam kalbin uyanmasına vesile olduğu gibi ma'siyete devamda kalbin hasta olup ölmesine sebep olur. Çok yemek, çok uyumak ve çok söylemek de kalbi kasvete duçar eder, çok gülmek de kalbe manen zarar verir. Kalbin ölmesine de sebep olur demektir.

Efendimiz (s.a.v) bir Hadis-i Şerif'lerinde: “Hamd nimetin sermayesidir. Tevhid ise cennetin sermayesidir.” buyurmuştur. *(Ramuz El Ehadis. S.247. 2337 nolu Had. Şer.)*

Beyazid-i Bestami(k.s) Hazretlerine insanlar: “La ilahe illallah cennetin anahtarıdır diyorlar. Siz ne buyurursunuz?” diye sordular. O da: “Doğru söylüyorlar, ama anahtar dişsiz ve şifresiz olmaz. **Kelime-i Tevhid anahtarının dört dişi (şifresi) vardır:**

1: Yalansız ve gybetsiz bir dil

2: Hilesiz ve hıyanetsiz bir kalb

3: Haram ve şüphelerden uzak bir karın

4: Nefsin kötü arzularından, sünnete uymayan, dine sokulan yeni yeni şeylerden uzak bir amel.

İşte Şeriat-ı Muhammediyye'nin emir ve nehiyleri bu dört cümlede toplanmıştır. Bunlara riayet edenlere Cenabı Hakk kendi katından manevi elbiseler sunar. Ancak ne var ki, bu elbiselere nail olanlar, elbiselerden ziyade onları sunan Cenabı Hakk ile meşgul olmalıdırlar.” buyurdu.

Binaenaleyh Kelime-i Tevhid, yedi ismin evvelidir. Talib şeyhinden aldığı telkin veçhile gece gündüz ayakta, oturarak ve her halinde buna devam edilirse, Batınında bir meleküfî lamba yakılır ve

işlediği günahları, kötülükleri basiret gözüyle görüp ikrah eder ve zayı eylediği vakitlerine pişman olup halas bulmaya çalışır. Mücadele’ye devam eyledikçe cezbe kuvvet gelerek fakr ve fena ile tecellilere mazhar olur. Tabi bunlar nefis-i emmareden kurtulup nefis-i hayvaniden nefsi insaniye geçince tecelli eder.

Şunu iyi bilmeli ki, bu dünyaya gelen her insan mutlaka şu yedi tehlike ile karşı karşıya gelecektir:

1-ÖLÜM TEHLİKESİ: Her canlı her nefis ölümü tadacaktır. Bir mutlu son için ölümü iman ile tatmak gerekir. En büyük tehlike son nefesini verirken insan, iman ile mi verecek, yoksa (Allah (c.c) korusun) imansız mı? İşte bu korkunç tehlikeden hiç kimse emin değildir.

2- KABİR TEHLİKESİ: Hiç bir nefis, kabirdeki durumundan emin değildir. Kabir hayatı cennet bahçesi mi yoksa cehennem çukuru mu olacaktır? İşte bu korkunç tehlikeden de hiç kimse emin değildir.

3- SORU SUAL TEHLİKESİ: Kabirde sual Melekleri olan Münker ve Nekir’in suallerine doğru cevap verebilecek mi, yoksa veremeyecek mi?

4- HAŞİR TEHLİKESİ: Kabir hayatının sona ermesi ve insanların yeniden dirilmesinde o zaman dirilmesi nasıl olacak, ak mı kara mı? Bundan dahi hiç kimse emin değildir.

5- HESAB VERME TEHLİKESİ: Her nefis hesap vermek zorundadır. Bu dünyada yapılan en küçük bir amelin (işin) hesabı sorulacaktır. İşte o zaman bu hesap işi kolay mı, yoksa çetin zor mu olacaktır?

6- MİZAN TEHLİKESİ: Her nefsin, her insanın amelleri mizana (tartıya) girecektir. İşte o zaman, sevaplar mı ağır gelecek, günahlar mı ağır basacaktır?

7- AYRILIŞ TEHLİKESİ: Son ayrılış, hesap kitap bitip ayrılış, sevkıyat cennete mi, yoksa cehenneme mi? Bu da bir tehlikedir.

İşte bu yedi türlü tehlikeden hiç kimse emin olamaz. Bu yedi tehlikenin acı ve sancısını aklı başında olan her müslüman çekmelidir.

Bu yedi türlü tehlikeden kurtuluş ancak Kelime-i Tevhid ile mümkündür. İslam Âlimleri bu yedi tehlikeye karşı yedi kelimeden meydana gelen Kelime-i Tevhidi “Bu tehlikelere karşı bir kurtuluş çaresidir” demişlerdir. Peygamber (s.a.v) Efendimiz Hadis-i Şeriflerinde: “Son sözü ‘Lâ ilâhe İllallah’ olan bir kimse, cennete girer.” Buyurmuşlardır. Bu dünyada yaşarken zikri Kelime-i Tevhid olanın son nefesini verirken dahi son sözü Kelime-i Tevhid olacaktır. Bunda asla şek ve şüphe yoktur. Çünkü bu hususta Yüce Allah(c.c) ın ve Resulünün (s.a.v) verdiği sözde, asla cayma yoktur. *(Kelime-i Tevhid Kitabı. S.95,96)*

H.z. Ebubekir (r.a) ın rivayetinde. Ashab-ı Kiramdan Dıhyetül Kelbi (r.a) ismiyle (lakabiyle) bilinen bu zat, arab kabileleri reislerinden olup henüz daha İslam’a girmemiş (Müslüman) olmamıştı. Peygamber (s.a.v) Efendimiz bu zatın müslüman olmasını çok arzu ediyordu. O zaman yedi yüze yakın hanedanı, Dıhye’nin müslüman olmasıyla İslam’a girmiş olacaktı. Beklenen gün geldi. Dıhyetül Kelbi müslüman olma arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Cenabı Hak, Efendimiz (s.a.v)’e bir sabah namazından sonra, Dıhye hakkında şöyle vahiyde bulundu: “Ya Habibim! Dıhye’nin kalbine iman nurunun ışığını attım, biraz sonra, sana Dıhye gelecektir.” buyurdu. Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz henüz Mescid de iken Dıhye (r.a) içeri girdi. Efendimiz (s.a.v), üzerindeki mübarek hırkasını çıkarıp yere serdi ve Dıhye’ye hitaben: “Buyurun, hırkamin üzerine oturun!” buyurarak iltifatta bulundu. Dıhye, Efendimizin bu nezaketi ve iltifatını görünce son derece duygulandı ve eğilip hırka-i saadeti yerden hürmetle alarak gözlerine sürdü, başının üzerine koydu, samimiyet, içtenlik, saygı ve hürmetle “Lâ ilâhe İllallah Muhammeden Resulüllah diyerek Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şahadet getirdi ve sonra: “Cahiliyet devrinde birçok kız çocuklarımı kendi ellerimle öldürdüm.” dedi. Dıhye’nin bu itirafına karşılık Efendimiz (s.a.v) hayretler içerisinde kaldı. Cebrail (a.s) indi ve : “Ya Muhammed! Dıhye’ye de ki: ‘Ey Dıhye! Rabbin Teâlâ buyuruyor ‘İzzet ve Celalime and olsun ki, sen ey Dıhye “Lâ ilâhe illallah

Muhammeden Resulûllah” dediği an, senin altmış yıllık günahlarını bağışladım.”(Kelime-i Tevhid Kitabı. S.95)

Bütün varlıkların sahibi Yüce Rabbimizdir. Kulunu af ve mağfiret etmek için en büyük sebep Kelime-i Tevhiddir. Onun için Kelime-i Tevhidi dilimizden düşürmemeliyiz.

Nebiler Nebisi (s.a.v) Efendimiz: “Kıyamet gününde Ümmetimden biri, her birinin uzunluğu göz görünceye kadar olmak üzere doksan dokuz defter ile gelir. Bu defterlerin hepsi de büyük, günahlarla dolmuştur. Cenab-ı Hak: ‘Ey kulum bu günahları hep sen mi işledin, yoksa melekler ilave mi ettiler? Bunları hatırlar mısın?’ diye sorar. Kul: ‘Evet Ya Rabbi! Bütün yaptıklarımı hatırlıyorum, bu günahlar hep benimdir. Melekler hiç bir şey ilave etmediler.” der. Cenab-ı Hak: ‘Sana zulmedilmez, bu doksan dokuz defter içinde iki satırlık bir ibadetin var o da, (Lâ ilâhe illallah Muhammeden Resulûllah) mübarek kelimesidir. Haydi, terazinin başına gel.’ buyurur. Kul da terazi başına gelir. Terazinin bir gözüne 99 defteri diğer gözüne de Kelime-i Tevhidi yazılı olan kâğıdı koyarlar. Bu Kelime-i Tevhid kâğıdı ağır gelerek o kul cennete girer, zira içinde Lafza-i Celal bulunan Kelime-i Tevhide hiç bir şey ağır gelemmez.” Buyurdu.(Tirmizi)

Tevhidin izahı uzundur. Onun ilmi diğer ilimlerin sonudur. O halde bil ki tevhidin 4 derecesi vardır

Tevhidin birinci derecesi: Diliyle “Lâ ilâhe illallah” deyip kalbiyle buna inanmamaktır. Yani dil söyler, fakat kalp daha bu sözü kabul edememiştir. Bu münafıkların tevhididir.

İkinci derecesi: “Lâ ilâhe illallah” kelimesinin manasına ya taklitte inanır (cahillerin inanışı gibi) yahut delilin ispatıyla inanır (kelam âlimlerinin inanışı gibi).

Üçüncü derecesi: Müşahede ile bütün dünyanın, kâinat’ın bir asıldan olduğuna, failin bir olduğuna ve hiç bir kimsenin fiili ve tesiri olmadığına inanmaktır. Bu iman kalpte parlayan bir nurdur. Bununla müşahede hâsıl olur. Cahillerin ve kelam âlimlerinin imanı gibi değildir. Onların imanı ya taklit hilesiyle yahut delil hilesiyle kalbe

vurulan bir bağıdır. Ama müşahede ile olan iman-ki kalbin inşirahı ve bağıın kalkmasıdır. Başka yolla olan imandan daha üstündür. Çünkü padişahın sarayda olduğunu, filan kimse haber verdi diye zorla kendini buna inandıran kimse ile (ki bu cahillerin taklidî imanlarının misalidir, onlar anne ve babalarından böyle duyduklarından böyle inanırlar), padişahın sarayda olduğuna delil ile mesela maiyet hizmetçilerinin saray kapısının önünde beklemeleriyle, inanan kimse (ki bu kelim âlimlerinin delili ile olan imanlarının misalidir) ve padişahın sarayda olduğunu müşahede ile inanan kimse (ki bu da ariflerin imanının misalidir) aralarında açık farklar vardır. Ariflerin tevhidi çok yüksek bir derecedir. Bu hem mahlûkat, hem Halik'i görüp mahlûkat'ın Halik'tan olduğuna inanmakla olur. Demek ki bu çokluktan, ayrılıktan ve her türlü ikilikten sıyrılıp birlik ve vahdet dairesini bulanların imanıdır.

Dördüncü derece ise: İman ve Tevhidin kemal derecesidir. Bunun sahibi birlikten başka bir şeyi görmeyip her şeyi bir görüp bir anlar. Bu müşahede ile ayrılığın ilgisi yoktur. Tasavvufçular bu dereceye *“Tevhid’le fena”* derler.

Kelime-i Tevhide hayatlarında devam edenler, ölüm acısı duymadan iman ile geçerler. Kabirleri Kelime-i Tevhidin nuru ile pür nur olur. Kabir zulmetinden kurtulur. Münker ve Nekir sorularına çeneleri kilitlenmeksizin kolayca cevap verirler. Mahşer günü yüzleri nurlu ve beyaz olur. Hesapta muhasebeleri kolay ve çabuk olur. Sıratı yıldırım gibi geçer ve yolu Firdevs-i Ala'ya varır.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in azadlı kölelerinden Sevban (r.a) Hazretleri şöyle rivayet etmiştir: ﴿يَا أَيُّهَا الْمَدِينُ﴾ (1) ﴿فُمْ فَأَنْدِرُ﴾ (2)

“Ey bürünüp sarıyan Resulüm! Kalk insanları, Akrabanı uyar.Korkut,” Ayeti nazil olunca, Efendimiz (s.a.v) safa tepesine çıkıp *“Ey Kureyş halkı... Gelin saadete erişin.”* diye nida etti. Kureyşliler toplanıp *“Davete sebep nedir?”* diye sordular. Resulullah (s.a.v) Efendimiz buyurdu ki: *“Ey benim kavmim. Eğer size haber versem ki şu dağın ardında düşman vardı, size saldırmak için fırsat beklerler.*

Ve malınızı alıp sizi öldürmek için taarruza geçmek için hareket ederler desem, bana inanır mısınız?” Bunun üzerine hepsi birden: *“İnanırız. Sen Muhammed-ül Emin’sin. Aramızda yalancılıkla tanınmış değilsin. Ve senden hiç yalan söz işitmedik”* dediler. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v): *“Ey Abdulmuttalip oğulları ve ey Abdumenaş oğulları ve Beni Zühre torunları. (Ve bütün kabileleri tek tek saydı.) Bana Cenabı Hak :”Akrabânı uyar, Allah’ın azabı ile korkut”* buyurdu. Biliniz ki siz ‘Lâ ilâhe illallah’ kelimesini demedikçe ve benim Peygamberliğimi kabul etmedikçe ahirette ben size faide etmem’ buyurdu. Onların aralarında bulunan Ebu Leheb: ‘Bizleri bunun için mi davet ettin?’ diyerek küfürlerini izhar etti ve orada bulunanları dağıttı.”

Zikredenin ruhunu kabza gelen melek, izin almadıkça kabzetmez. Her kim hakikat üzere Allah’u Zülcelali zikrederse, onun zikri yanında her şey ona kolay kılınır ve Cenab-ı Hak onu her şeyden korur. Her şeye karşı ivaz olur. Yapılan zikir ihlâsla olmalıdır. Zikrin adabından birisi de, helal yemekle batının temizliğidir. Her ne kadar zikir haramdan neşet eden cüzleri giderirse de, batın haramdan pak olursa zikrin kalbi tenvişindeki tesiri daha şiddetli ve mükemmel olur.

Zikir meclisinde güzel kokular sürmek melekler ve cinler için lazımdır. Zikreden yalnız ise diz çökerek veya bağdaş kurarak kıbleye karşı oturmak, cemaat halinde ise cemiyetin icabına göre oturmak gerekir. Gözlerini kapayıp şeyhini iki gözü arasında tahayyül ederek ve tarikata refik (arkadaşı) ve hidayetçi (kurtarıcı)sı olduğundan, başlarken kalbi ile şeyhinin himmetinden yardım dileyerek ve şeyhinin de Peygamber (s.a.v) Efendimizden istimdat ettiğini, zira onun vekil’i (varis’i) olduğunu düşünerek başlar. Tam kuvvet ve ta’zimle göbek üstünden (Lâ ilâhe illallah) zikrini yukarı kalbe doğru çeker. (La ilahe)’de Allah (c.c)’tan başkasını nefyederek yukarı çekip (illallah)’ta kalbe isal eder ki (illallah) kalpte yerleşsin ve bütün azalara sirayet etsin ve her defasında zikrin manasını kalbinde hazır eder. Zikir derecelerinin en aşağısı (Lâ ilâhe illallah) dedikçe kalbinde Allah (c.c)

dan başka bir şey bırakmamaktır. Zikir halinde Allah (c.c) dan başkasına iltifat ettikçe o iltifat ettiği şeyi ilah menzilesine indirmiş olur.

Hasan-ı Şazeli (k.s) Hazretleri diyor ki: “Hasta olmuştum. Resulûllah (s.a.v) Efendimiz’i gördüm. Bana ‘Elbiseni kirden temizle. O vakit her nefeste Allah’ın (c.c) imdadını duyarsın’ buyurdu. ‘Ya Resulûllah! Elbisem nedir?’ dedim; buyurdu ki: ‘Muhakkak ki Allah sana marifet hüllesi giydirdi. Sonra muhabbet hüllesi sonra tevhid hüllesi, sonra iman hüllesi, sonra da İslam hüllesi giydirdi. Bu itibarla her kim ki Allah’ı bilirse, yanında her şey küçük kalır. Ve her kim ki Allah’ı severse Allah’tan başka her şey değersiz kalır. Her kim Allah’a iman ederse, her şeyden emin olur. Her kim Allah’ı tevhid ederse, ona bir şey şerik etmez. Ve yine her kim Allah’a teslim olursa, Allah’a isyanı az olur. Şayet isyan ederse, özü yani tövbesi kabul olur’.”

Kalbinde şeytan bulunmayan mü'min yoktur. Fakat o mü'min Allah’u Zülcelali zikrederse, şeytan geriler. Allah (c.c) ı unutursa, şeytan vesvese vermeye başlar. Her gün ölüm meleği önümüzden ve arkamızdan: “Nerede olursanız olun, ölüm size yetişir.” diye bağırır. Hâlbuki biz gafletimizin cehaletinde ve şehvetlerimizin sarhoşluğunda boğulmaktayız.

Ömür kısadır. Sarraf keskindir. Yani ahirette hesaba çekildiğimizde Cenabı Hakk amellerimizin ihlâslı ve ihlâssızını pekiyi ayırır. Ve dönüş ancak Allah’u Azimüşşana olacaktır.

KELİME-İ TEVHİDE AİT AYET-İ KERİME'LER

Cenab-ı Hak, *Muhammed Suresi 19. ayetinde* şöyle buyuruyor: “*Şimdi (Ey Resulüm) şunu bil ki, Allah’tan başka hiç bir ilah yoktur.*”

Nisa Suresi 125’inci ayetinde ise şöyle buyuruyor: “*İyilik eden bir kimse olarak kendini tam bir hulûsla Allah’a teslim eden ve İbrahim’in Tevhid Dinine uymuş olan kimseden daha güzel Din sahibi kimdir?*”

Yüce Rabbimiz Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e Kur'an-ı Kerim'i göndermiş. "Acaba Rabbim Bana ne emrediyor?" diye o Kur'anı Azimüşşan'ı okumayı, öğrenmeyi, ona göre amel etmeyi azmettin mi? Yoksa can kuşun uçunca garipler diyarında perişan olanlardan olmayasın. Bu hususta Cenab-ı Hak, **İbrahim Suresi 27'nci** ayetinde şöyle buyuruyor: **"Allah, İman edenleri hem dünyada, hem Ahirette (Kabirde) sabit söz olan Şahadet kelimesi (Eşhedü En La İlahe İllallah ve Eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resûlüh) ile tespit eder; Tevhide bağlı kılar. Allah, zalimleri (kâfirleri) şaşırtır ve Allah dilediğini yapar."**

Cenab-ı Hak, bize biz kullarına örnek olması bakımından Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e **Yunus Suresi 105'inci** ayetinde şöyle buyuruyor: **"Bir de, yüzünü Tevhid Dinine döndür ve sakın müşriklerden olma."**

En-Neml Suresi 89'uncu ayetinde de : **"Kim (Kıyamet gününde İhlâşlı bir Tevhitle-La ilâhe illallah-sözü olan) Hasene ile gelirse, bundan dolayı ona bir hayır (cennet) vardır. Onlar o kıyamet azabının korkusundan emniyet içindedirler."**

Zuhruf Suresi 28'inci Ayetinde de: **"İbrahim (a.s), bu (Tevhid kelimesini) soyu içerisinde baki kalan bir kelime yaptı. Gerek ki (küfürden) dönerler."**

Kasas Suresi 70'inci Ayetinde şöyle buyuruyor **"O öyle Allah'tır ki, kendisinden başka hiç bir İlah yoktur, dünyada ve ahirette hamd ona mahsustur."**

Zümer Suresi 6'ıncı Ayetinde şöyle buyuruyor: **"Bir Yaratılıştan sonra diğer bir Yaratılışa çevirip kemâle erdiriyor. İşte Rabbiniz olan Allah, Mülk O'nundur; O'ndan başka hiç bir ilâh yoktur."**

Al-i İmran Suresi 18'inci Ayeti Kerime'sinde de şöyle buyurur: **"Allah, kendinden başka ibadete müstahak bir varlık olmadığını delillerle açıkladı. Meleklerle İlim sahipleri de adalet ve hak üzere durarak buna iman ettiler. O'ndan başka hiç bir ilah**

yoktur. O, Tevhid (La ilahe İllallah) getirmeyenlere galiptir; hüküm ve hikmet sahibidir.”

Lokman Suresi 3’inci Ayetinde şöyle buyuruyor: “Güzel iş yapanlara (Tevhid ve İhlâs ehline) bir hidayet ve bir Rahmettir.”

Haşr Suresi 22’nci ayetinde ne buyuruyor: “O, öyle Allah ki, O’ndan başka hiç bir ilâh yok. Gizliyi de bilir aşikârı da.”

Kasas Suresi 88’inci Ayetinde şöyle buyuruyor: “Allah ile beraber bir ilâha ibadet etme. O’ndan başka hiç bir ilâh yoktur. O’nun zatından başka her şey yokluğa mahkûmdur.”

Teğabün suresi 13’üncü Ayetinde şöyle buyuruyor “Allah var, O’ndan başka hiç bir ilâh yok; onun için Allah’a tevekkül etsin müminler...”

Leyl Suresi 5-10’uncu Ayetlerinde şöyle buyuruyor “Ama kim (Allah yolunda harcar) verir ve Allah’tan korkarsa —O en güzel kelimeyi, (Lâ ilâhe İllallah sözünü) tasdik ederse—Biz, onu, Allah’ın razı olacağı) en kolay yola hazırlarız—Bir de en güzel kelimeyi (Tevhidi) inkâr ederse—Biz de onu, en şiddetli yola (Ateşe) hazırlarız.”

Hac Suresi 24’üncü Ayetinde şöyle buyuruyor :“O İman edenler, sözün en güzeline (Tevhid Kelimesine) hidayet edilmişler ve Allah’ın doğru yoluna (İslâm Dinine) iletilmişlerdir.”

Fatır Suresi 10’uncu Ayetinde şöyle buyuruyor: “Her kim şeref ve kuvvet isterse bilsin ki, bütün şeref ve kudret Allah’ındır. Hoş kelimeler (Tevhid ve Tespihler) ancak O’na yükselir, kabul olunur. Salih ameli de hoş kelimeler (Tevhid) yükseltir, makbul kılar. Kötülükler kuranlara gelince, onlara şiddetli bir azab vardır. Bunların yaptıkları tuzak mahvolur gider.”

Zuhruf Suresi 86’ıncı Ayetinde şöyle buyuruyor: “O’ndan başka ibadet edip durdukları şeyler (putlar), şefaât da edemezler, ancak Hakk’a şahadet eden (dili ve kalbi ile “La ilahe İllallah” diyen) kimseler müstesna. Onlar (Allah’ın, Rableri olduğunu gerçek olarak) bilirler.

O halde itaat ederken karşımıza çıkan afetlerden uzak durmak ve bu durumda aşırı giden şeytan ve şeytan nesilli kimseleri tesirsiz hale getirmemiz gerekir. Tabi bu da Tevhidi (La ilahe illallah) gönülden zikretmekle, bütün mevcudiyeti bu zikrin havasına sokmakla mümkündür

KELİME-İ TEVHİDE AİT HADİS-İ KUDSİLER

Cenab-ı Hak, Hadis-i Kutsi'sinde şöyle buyurur: ***“La ilahe İllallah Kal’amdır. Ona giren kimse emin olur.”***(İslamda Tasavvufun Özü S.137)

Bir başka Kutsi Hadiste de: ***“Yedi kat gökler yedi kat yerler ve bunlarda bulunan mahlûkat mevcudat mizanın bir kefesine koyulsa, “La ilahe İllallah” zikrin Efdali oldu. Bununla zikretmek “Allah Allah” Kelimesi ile zikirden Efdaldır.”***(Sahih-i Buhari, Müslim)

“Arz ile semaya, sığmadım, mü'min kulumun kalbine sığdım.”(Buhari ve Müslim)

Kalbe Cenabı Hakk'ın tecellisi aynıyle cennettir. Bütün taat ve azaların amellerinden maksat, kalbin tasfiyesi ve tezkiyesi ve cilasıdır. ***“Kalbini temizleyen felah ve necat, buldu.”A'la Suresi 14'üncü Ayet-i Kerimesi ile buna işaret etmektedir.***

Yine nakledildiğine göre Cenab-ı Hak, Resûlüllah (s.a.v) Efendimize: “Ya Muhammed! Mü'min kulumun bana en çok yakın olabileceği işi dünyayı terk etmesidir. (Yani dünyada kalacağı kadar dünyayı imar etmesidir). Bana en iyi kulluk edecek işi de farzları yerine getirmesidir. ‘La ilahe İllallah’ Kelime-i Tevhidi mü'minlerin mezarlarında ve mezarlarından kalkışlarında kendilerine arkadaş ve yoldaş olur. Buna devam edenlerin yüzleri ak ve alınları berrak olur. Onlar orada ‘La ilahe İllallah, Muhammeden Resûlüllah, Velhamdülillahi Rabbil Âlemin’ derler.”(Envarul Aşkın S.297)

Eğer bu La ilahe İllallah kelimesinin insandaki yeri kalb olursa, o zaman mümin demektir. Eğer bu kelimenin (La ilahe İllallah) insandaki yeri ruh olursa, o zaman o kul Allah’u Zülcelale âşık demektir. Onun için sen dilin ile mümin olman değil, kalbinle mümin olman gerekir.

Kelime-i Tevhid (La ilahe İllallah) kıyamet günü arasatta: “Ya Rabbi! Bununla şu kadar sene beraber oldum. Benim hakkımı tanımadı, hürmetimi gözetmedi.” diye senin hakkında davacı olursa halin nice olur? Kelime-i Tevhidi (La ilahe İllallah) dil ile gönül ile (kalb) ve tüm azalar ile söylenip Allah’u Zülcelalin varlığını, birliğini, Ulûhiyyet ve Rububiyyetini ruhunun derinliklerine indirip kıyamet gününde Tevhidin (La ilahe İllallah) lehinde şahitlik etmesi için gayret et. Kelime-i Tevhidin (La ilahe İllallah) manasının yerleştiği kalbi hiç bir şey köle ve kul edinemez. Çünkü onun sadece Allah (c.c) ile ünsiyeti vardır. Sadece onun zikri ile mutmain olur. Böyle olunca kalb başkalarının köleliğinden kurtulmuş olur. Bu bakımdan hürdür fakat nefis şehvetlerine ve dünya lezzetlerine meyledince, lezzet ve şehvet onu kendisine köle edinir ve o zaman nefis köle durumundadır. Böyle insanlar kelime-i Tevhidin (La ilahe İllallah) manasını kalplerine yerleştiremeyenlerdir.***Cenab-ı Hak:”Kalpler ancak Allah’ın zikriyle mutmain olur.”buyurur.(Rad Suresi,28)***

Saadet ağacı “La ilahe İllallah” ağacıdır. Kim onu tasdik dikışı ile diker, İhlâs suyu ile sular, Salih amel ile gözetirse, onun kökleri sağlam ve sabit olur. Hiç bir şey onu sarsamaz, yaprakları yeşerir ve meyveleri bol ve kat kat olur. Allah(c.c) ın izni ile her zaman meyva verir. Bu ağacın meyvesi gafletten uyanıklık, tövbe, zühd, vera, tevekkül, teslimiyet ve batınî güzel sıfatların hepsidir. Bu Tevhid ağacını tekzip ederek diktiği riya suyu ile suladığın kötü ameller ve çirkin işlerle ahdi bozmak ve emaneti gözetmemek suretiyle onu (Tevhid) zayıf ettiğin zaman, onun kökleri sağlam ve sabit olmaz, yaprakları yeşermez ve meyve vermez, kökleri parçalanır. Kim bu ağaca (Tevhide) sınırsa zafere erişir. Böyle yapmayan hüsrana uğrar. Kim bu ağaca (Tevhide) bağlanmazsa, iki cihanda bedbaht olur. Bu Tevhid ağacının dallarından bir dala yapışan kimseyi bu dal yüksek derecelere kavuşturur.

“La ilahe İllallah” öyle bir kelimedir ki, kendisine yapışan kurtulur. Peygamber (s.a.v) Efendimiz: “La ilahe İllallah deyinceye kadar insanlarla muharebe etmeye emr olundum” buyurdu.

“La ilahe İllallah” öyle bir kelimedir ki, Allah’u Zülcelalin Vahdaniyyetini tanımayı sağlar. Onun meyvesi Allah(c.c) ın bir olduğunu ikrardır.

Cenab-ı Hak, insanı tevhidini bilmesi için yarattı. Âlemdaki bütün her şeyi de senin için, insan emrine yarattı ve bunlar arasındaki hayvanları, bitkileri ona hizmetçi kıldı. Yerde insanın ikamet etmesini sağladı. Melekler insanı muhafaza eder, güneş sana ışık verir, hepsi insan için yaratılmıştır. Sen sadece Allah’u Azimüşşanı bilip O’na kulluk için yaratıldın. Bütün mahlûkat Allah ‘u Azimüşşanın Vahdaniyyetini ve bir olduğunu kabul edip bunu ikrar için yaratılmıştır.

Cenab-ı Hak, seni kendisini bilmen için yarattı. İnsan ise, Allah’ın senin için yarattığı yaratılan eşya ile meşgul oldun. Böylece nimetin şükrünü eda etmedin. Cenab-ı Hakk’ın kendisine verdiği ihsan ve lütuflarının hürmetine riayet etmedi. Nimet sahibine şükür, O’nun verdiği nimete teşekkür etmektir. Bu da kendisine verdiği nimetten dolayı O’na Hamd-ü Senada bulunup nurlu yolunda olmakla, zatını anmakla Resûlüllah (s.a.v) Efendimize Salât-ü Selam ile ve O’nun tevhidiyle meşgul olmakla olur.

Bu hususta Cenab-ı Hak, şöyle buyurur: ***“Ey insanoğlu! Sadece Allah-ü Zülcelâl verir. Öyleyse sadece O’nunla meşgul olmak ve O’na yönelmek. Bu hâsıl olursa insan için bütün nimetler hâsıl olur.”***(Tefsiri Kebir; Buhari ve Müslim)

Yine bu hususta Cenab-ı Hak, Kelime-i Tevhidi ***“Kal’amdır”*** buyurmuşlardır. Bu La ilahe İllallah kelimesi kalb dairesini kuşatan bir Kal’a olmazsa, bu kelimenin ruhu ve manası kalbe tam sinmezse, kalbe hâkim olur. Nefsin, hevanın, şehvetin ve şeytanın buraya girmesine mani olan bir muhafız olmazsa, insan bu kal’anın dışında kalır. Bu kelimeden nasibin dil olmasın. Bu Kelime-i Tevhidden nasibin onun

(Tevhidin) ruhu ve manası olsun. Bu Kelime-i Tevhidi ruhuna sindir. Çünkü Resûllullah (s.a.v) Efendimiz ve diğer Peygamberler böyle yapmışlardır.

Kelime-i Tevhidden (La ilahe İllallah) nasibin böyle olursa, dünya ve ahiretin sermayesini, iki dünyanın saadetini kazanmış, Allah'ı Zülcelalin veli kullarının zümresine katılmış olursun. Eğer bu sözden nasibin sadece dil ile söylemekten ibaret olursa, bu, münafıkların başı Abdullah bin Ubey ve diğer binlerce kalbinden iman etmeyen münafıklarındurumuna düşersin. Eğer Kelime-i Tevhidden nasibin böyle olursa, dünya ve ahirette hüsrana uğrarsın, bu ise apaçık bir zarardır. Böyle olunca düşman zümresine katılırsın, **“münafıklar Cehennem'in alt derecesindedirler.” Nisa Suresi 145'inci Ayet-i Kerimesi** buna işaret etmektedir.

“La ilahe İllallah” sözü en büyük Kal’adır. Allah’u Zülcelalin birliğini bildiren Yüce bir sözdür. Kim onu kendine Kal’a edinirse ebedi saadeti ve nimetleri elde eder. Kim de bu mübarek Kelime-i Tevhid’i kendisine Kal’a edinmezse, ebedi azaba duçar olur. *(Ahmed Gazali (RA) Hazretleri'nin El Hısnu'l Hasin adlı Risalesinden)*

Manasından da anlaşılacağı gibi, bu Kutsi bir Hadis'tir. Lâfzı Resûllullah (s.a.v) Efendimizin mübarek ağzından çıkmıştır. Manası İlahi'dir. Bu Kelime-i Tevhid'in büyük şanını bize anlatır. Kulun imanı bunun ile artar. Kalbi irfanla dolar. Derinliğine inenin marifet nuru tam manası ile çoğalır. Tevhid'in ruhu olan bu cümleye devam şarttır. İman sahibi olduktan sonra başka bir şeyde düşünülemez. Onun derin manasına daldıktan sonra bir kötülük geleceği de tasavvur edilemez. Bu cümleyi okurken kul muhtaç bir durumda olduğunu Cenabı Hakk’a arz etmelidir ve O’nun TEK'lik şanının azameti önünde nefsini ezmelidir. Anlatılan manada bir Kelime-i Tevhid okunursa, Allah’u Zülcelalin emin bölgesine girilmiş olur. Böylece azaptan kurtulmak da mümkün görülmüş olur. *(Onların Âlemi S.298-299)*

KELİME-İ TEVHİDE AİT HADİS-İ ŞERİFLER

Peygamber (s.a.v) Efendimiz buyuruyor ki: “Bir kimse, günde yüz kere (La ilahe illallah) derse, Kıyamet gününde,

Allah(c.c), o kulunun yüzünü ayın on dördüncü bedir gecesindeki parlaklığı gibi ba's ve haşr edecek ve sevap cihetinden onun ameli derecesine, hiç kimsenin ameli red olunmayacaktır. (Ancak onun kadar ve daha ziyade diyenlerinki müstesnadır)”(Et-Tergib C.2 S.449)

Efendimiz (s.a.v)’e: *“Ya Resûlullah! Kıyamet gününde Şefaati Seniyyelerinize en ziyade layık olanlar kimler olacak?” diye sordular. Sualine cevaben: “Sahih bir itikadla ilahi emirlere uymak ve nevahiden ictinabla beraber, Şer’i Şerifle Amil ve müştekim olduğu halde bütün kalbiyle (La ilahe illallah) diyenler kıyamet günü şefaatiyle en bahtiyar olacaklardır buyurmuşlardır.”(Et-Tergib C.2 S.412)*

“Bir kimse (La ilahe illallah) diye şahadet getirirse, Allah’ü Teâlâ Hazretleri o kimse üzerine cehennemi haram kılar.”(*Buhari ve Müslim*)

Diğer Hadisi Şeriflerinde ise,: “Zikrin efdali La ilahe illallah’tır.” (*Riyazussalihin*)

Ehlullah demişler ki: “Kim La ilahe illallah veya Allah derse, O’nun ismini çok anar ve buna devam ederse, dil ve kalbi birleşir, gönlündeki paslar silinir. Bu ismi zikretmek kötü fikirleri temizler, her türlü pislikleri yakar mahveder. Kalbin kazandığını aydınlığa çevirir. Zikirle kalp temizlendikçe Allah(c.c) ın nuru ile dolar, ilahi aşk görünür ve o aşkla cezbeye tutulur.”

Diğer bir Hadis-i Şerifinde âlemlerin Fahr-i Ebedi’si (s.a.v) Efendimiz buyururlar ki: *“Bir Müslüman kul (LA İLAHE İLLALLAH) deyince, bu tevhid kelimesi gökleri yarar, Allah’ın huzuruna varıp durur. Allah-u Teâlâ Hazretleri ‘Sakin ol, sakin ol!’ der. Kelime-i Tevhid cevap verir: ‘Nasıl sakin olayım. Beni söyleyen kişi mağfîret olunmadıkça sakin olamam. Heyecan ve ızdırabım dinmez.’ deyince Cenabı Hakk’da: ‘Daha o kulumu lisanından seni akıtıp söylettiğim zaman onu mağfîret etmiştim.’ buyurur. Ve Kelime-i Tevhid rahatlaşır.”(Buhari ve Müslim)*

Kelime-i Tevhidin bu fevkalade üstünlüğü ve fazileti dolayısıyla cehri (sesli) tarikatlarda nefsi emmareyi (vahşi hayvan sıfatıdır) katletmek için salike (sülûk eden) bu telkin edilir.

Hadis-i şeriflerde buyrulmaktadır ki: “En değerli, en faziletli zikir, Kelime-i Tevhiddir. Yani (Lâ ilâhe illallah) demektir.”(*Sahih-i Buhari*)

Başka bir Hadis- Şerifte Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurdu: “İbadetlerin hayırlısı, (Lâ ilâhe illallah) diyerek Kelime-i Tevhid çekmektir.”(*Sahih-i Buhari*)

“Kelime-i Tevhid bütün günahları temizleyip yok eder.”(*Sahih-i Buhari*)

Ebu Hureyre (r.a) Hazretlerinin rivayet ettiği bir hadis-i şerifte ise ***“Ölüm döşeginde olan hastanıza son söz olarak, Kelime-i Tevhid'i söyletiniz. Böyle olunca bin sene de yaşasa günahlarından korunur.” buyrulmaktadır.***

“Cennet'in bedeli (Lâ ilâhe illallah) demektir. Yani bu kelime-i Tevhid Cenneti satın alır.”(*Sahih-i Buhari*)

Efendimiz(s.a.v) diğer bir Hadis-i Şeriflerinde buyuruyorlar ki: ***“Bir kere inanarak halisen kalben (La ilahe illallah) diyen cennete girer.”(Buhari ve Müslim)***

“Bu nasıl mümkün olur?” diye kısa görüşlüler hayret ederler. Bunlar bu Kelime-i Tayyibenin bereketine vakıf değillerdir Fahr-i Kâinat Aleyhi Ekmelüt-tahiyyat (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurur: “Bu beratlar tartıldıktan sonra Hak Teala ümmetimden bir kişiyi seçer. Ortaya getirirler. Onun için doksan berat açarlar. Her berat göz ayrımı kadar olur, fakat hiç birisinde bu kulun salih bir ameli görülmez. Bütün beratları günahlarla doludur. Bu kişi utanarak başını önüne eğer, hayran ve aciz öylece kalır. Hak Teâlâ Hazretleri buyurur: ‘Ey kulum! Şu beratlarda yazılanları inkâr edebilir misin? Sana hiç zulmettim mi? Bir özrün var mı?’ diye sorar. O kişi titreyerek cevap verir: ‘Ya Rabbi!Hâşâ ki sen kuluna zulmedesin.’ Hak Teâlâ buyurur: ‘Benim kullarıma zulmüm yoktur. Senin benim katımda 'Hüsn-ü İtikatın vardır' diye bir berat daha olacak’. Derhal o berat bulunur ve kulun eline

sunulur. O beratta da (LA İLAHE İLLALLAH) yazılıdır. Hak Teâlâ Hazretleri buyurur: ‘Ey kulum! O günah beratlarını bir kenara bırak, var imdi bu beratı teraziye koysunlar.’ O kişi inleyerek teraziye gider. Hak Teâlâ Hazretleri’nin buyurduğu gibi bu beratta tartılır. Üzerinde (La ilahe illallah) yazılı bulunan bu berat, diğer günah beratlarından ağır gelir. Zira o kul inanarak ve ihlâs itikat içerisinde bir kere (La ilahe illallah) demiştir. Hak Teâlâ Hazretleri irade buyurur: ‘Ey kulum... Bir kere ihlâs ile (La ilahe illallah) demen sebebiyle bütün günahlarını affettim. Yürü cennetime gir. Ye iç, rahat et’.”(Buhari ve Müslim)

Yine Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz: **“Ehl-i Tevhide ölüm anında da kabir hayatında da korku yoktur.”**buyurmaktadır.(Müslim)

Efendimiz (s.a.v) bir gün Ashab-ı Kiram’a: “İmanınızı tecdit ediniz (yenileyiniz)” dediğinde Ashab: “Nasıl tecdit edelim Ya Resûlüllah?” diye sordular. Efendimiz (s.a.v) de cevaben: “(Lâ ilâhe illallah) zıkrine devam ediniz. Çünkü buna devam etmek kalbi nurla doldurur ve mü'minin yakinini artırır.” buyurmuştur.(Ramuz el-Ehadis S. 247/2337 nolu hadis)

İki cihan güneşi yüce Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: **“Her kim harflerinin hakkını vererek ve çekerek (Lâ ilâhe illallah) derse, büyük günahlardan 4000 günahı yıkılır.”**(Ramuz Şerhi C.4. S.521)

Bazı Ekâbir demişler ki: “Cem’i Himmet ve Huzur-u kalble 100 defa (Lâ ilâhe illallah) derse bunu bir zalime gönderirse Allah-u Teâlâ Hazretleri onun mahv-u helakini ta’cil eder. (Acele ettirme ve çabuklaştırma) Yine kim her sabah abdestli olarak 1000 defa (Lâ ilâhe illallah) derse rızık sebeplerini Allah’u Zülcelâl kolaylaştırır ve uyuyacağı zaman (uyumadan) 1000 defa (Lâ ilâhe illallah) derse, ruhu arşın altında geceler. O âlemden gıdalanır.”

Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir Hadis-i Şeriflerinde: **“Mü'minlerin 3 kal'ası vardır. Birincisi: Zikrullah; İkincisi: Kur'an okumak; Üçüncüsü: Mescid (yani namaz kıldığı yer ister evi olsun, ister mescitte veya harici olsun.)”**

Hasan-i Basri (r.a) Hazretleri buyuruyor ki: “Kalplerinizi Zikrullah ile daima tazeleyip parlatın. Çünkü kalp çabuk kirlenir.”

Bir başka Hadis-i Şerifte: **“Berat ve diğer gecelerde bir kimsenin ağzından çıkan (Lâ ilâhe illallah) zikrinin, Allah'ın huzuruna kadar yükselmesine ve varmasına hiç bir şey mani olamaz ve perde olamaz.”** buyrulmuştur. (Ramuz Şerhi C.5. S.128)

Peygamber (s.a.v) Efendimiz başka bir Hadis-i Şerifte de şöyle buyurmuştur: “(Lâ ilâhe illallah) sözünü ve istiğfarı çoğaltınız. Çünkü şeytan diyor ki ‘Ben insanları günahlarla helak ettim. Onlarda beni (Lâ ilâhe illallah) ve istiğfarla helak ettiler. Bunu görünce o insanları nefis ile yani dünya arzu ve hayalleri ile helak ettim. Bunun farkına varamadılar. Hidayete devam ettiklerini zannederek istiğfar etmediler”(Ramuz el-Ehadis S. 247/2337 Miftahul Kulup S.295)

Yine âlemlerin Fahr-i Ebedisi Resûlullah (s.a.v) diğer bir Hadis-i Şeriflerinde şöyle buyurmuştur: “Dört şey var ki, bunlar kimde bulunursa Allah-u Teâlâ Hazretleri onun için cennette bir ev yapar ve Allah'ın A'zam nurunda olur.

1-Cehennemden ebedi muhafaza eden ve koruyan (Lâ ilâhe illallah) zikrini çokça söyleyen;

2- Bir sevaba nail olunca (Elhamdülillah) diyen;

3- Bir günaha duçar olunca (Estağfirullah) diye tevbe eden;

4- Bir musibet'e maruz kalınca (İnnalillah ve innaileyhi raci'un) diyen.”(Ramuz Şerhi C.1. S.459)

“Sıdk-ı ihlâs ile (Lâ ilâhe illallah) diyen kimseden, bu kelime 99 belayı defeder. (Bu belaların en küçüğü gam, hüzn ve kederdir)”(Ramuz Şehri C.4. S.735)

Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: “Kıyamette şefaathetmekte ve şefaatinin kabul edilmesinde devam ederim. Ta ki: ‘Ya Rabbi! Ömründe bir kere bile olsa, Sıdk-u Sadakatle (Lâ ilâhe illallah) demiş kimseler hakkında bile şefaati kabul eyle.’ derim. Cenab-ı Hak cevaben buyurur ki: ‘Bunlara şefaathetmek ne sana ne de senden evvel gelen Peygamberlere ait değildir. Bu bana aittir. (Lâ ilâhe illallah)

diyen hiç bir kimse kalmaz, hepsini cehennemden çıkarırım’.”(Ramuz Şehri C.4. S.739)

Kâinatın Fahr-i Ebedisi Resûlullah (s.a.v) Efendimiz: “**İman 60 veya 70 küsur şubedir. Bunların efdali (Lâ ilâhe illallah)’tır. En aşağısı da yoldan halka eziyet veren bir şeyi kaldırmaktır. Utanmak da imandan bir şubedir.**” buyurmuştur.(Buhari’nin (RA) “El Edeb-ül Müfred” adlı eseri, S.209)

“Her kim çarşıya girerse (Lâ ilâhe illallahü vahdehü la şerikeleh, lehul mülkü velehul hamdü yuhi ve yümitü ve huve hayyün la yemütü biyedihil hayri ve hüve 'ala külli şeyin kadir) zikrini okursa, Cenab-ı Hak ona 1000 defa 1000 sevap yazar, 1000 defa 1000 günahını mahveder ve 1000 defa 1000 derecesini yükseltir. Ve o kişiye cennette bir de ev yapar.”(Mişkatül Meşabih Şerhi C.3. S.122)

Efendimiz (s.a.v) buyurdu ki: “Benim ve benden önce gelmiş Peygamberlerin söyledikleri sözlerin efdali (Lâ ilâhe illallah)’tır. Bu sebeple efdal efdale teşbih olundu. Kelime-i tevhid, Kur'an seçeresi (ağaç) Şecere-i Tayyibe (Nahil hurma ağacına) benzetildi kiÂdem (a.s) Peygamber'in (s.a.v) yaratıldığı çamur artığından yaratılmıştır.”(Sahih-i Buhari; Müslim)

“(Lâ ilâhe illallah) ehline ne kabirlerinde ve ne de mahşerde vahşet (yadırgamak) olmayacaktır. İkinci sur'a İsrâfil (a.s) üfürüpte mahşer olduğu zaman, bunların başlarından toprakları saçarak kabirlerinden çıktıklarını ve yadırgamadan, ‘Allah-u Teala Hazretleri’ne hamdolsun ki, bizden bu gün (mahşer günü) hüznü ve kederi defetti. Rabbimiz Gafur ve Şekurdur’ diyerek kabirlerinden çıktıklarını şimdiden görür gibi oluyorum.”(Buhari ve Müslim)

Bu Hadis-i Şerifte, (Lâ ilâhe illallah) ehline büyük tebşirat vardır. (Lâ ilâhe illallah) ehli demek, bu Kelime-i Tevhid’i çok okuyan Ehl-i Zikir demektir. Bütün tarikatlarda (Lâ ilâhe illallah) zikri, bilhassa cehri (sesli zikir)de ilk derstir.

Yine bir Hadis-i Şerifte: “(Lâ ilâhe illallah) kelimesi, kıyamette tartılmaz. Her iyi amel tartılır da, bu tartılmaz. Çünkü

karşılığında bunu tartacak hiç bir şey bulunmaz. O sebepten her şeyden ağır basar.”buyrulmuştur.(Buhari)

Ahirette mizan'a en son konacak olan, kulun dünyada iken söylediği (Elhamdülillah) sözüdür. Çünkü Hadis-i Şerifte (Elhamdülillah) sözü teraziye dolduruyor da, (Lâ ilâhe illallah) sözü doldurmuyor. Çünkü her hayr amelinin bir zıddı vardır ki, o amel zıddının karşısına teraziye konur. (Lâ ilâhe illallah) sözüne karşılık olarak ancak şirk vardır. Tevhid ile şirk hiç bir zaman bir mizanda cem olamaz. Zira bir kul inanarak (Lâ ilâhe illallah) derse, şirk etmemiştir. Şayet ederse (Lâ ilâhe illallah) sözüne inanmamıştır. Mademki Tevhid ile şirk bir Terazide cem olmuyorlar, o halde (Lâ ilâhe illallah) sözü mizana girmez. Çünkü karşısına buna muadil olacak karşılık yoktur. Diğer kefe'ye konacak yoktur, bulunmaz. Bir kul 99 defteri günahla doldurmuş olsa, bunların karşısına (Lâ ilâhe illallah) gelince (Lâ ilâhe illallah) ağır basar, 99 defteri yok eder. Binaenaleyh, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ismine karşı hiç bir şey ağır gelmez.

Kalbde zikir, müridler (Allah'ı murad edenler)'in kılıncıdır. Onunla düşmanlarını öldürürler ve kendilerine gelecek afetleri def ederler. Zira bela kulu yakalar da o kul kalbi ile Allah(c.c) a dönerse, derhal ona gelen her hoşâ gitmeyecek şeyler yön değiştirir. Bir kalpte zikir yerleşirse, ona yaklaşan şeytan sarsılır, sâraya tutulur. Başına diğer şeytanlar toplanıp da: “Buna ne olmuş?” diye sorarlar. O zaman derler ki: “Buna insan dokunmuş.”

Sahabe'den rivayet edilmiştir: “Her kim kalbinden halisen (Lâ ilâhe illallah) derse, onu tazim ile methederse, yani çekerse, büyük günahlarından 4000 günahı mağfiret olunur.”

Zikrin daha başka hassalarının izahına devam olunmuştur. Kelime-i Tevhid'in, Tevhid'i söyleyen kişi için zikrettiğimiz şekilde zikrine devam eden kimseye maddi manevi, dünyevi ve uhrevi çok fayda ve azim menfaatleri hâsıl olur.

“Bu dünya 3 günlük bir hayattan ibarettir: 1- Dün; 2- Yaşanılan gün (Bugün) 3- Yarınki gün.” buyrulmuştur.(Sahih-i Buhari; Müslim)

Her güneşin doğduğu gün yaşanan ikinci gündür. Üçüncü güne erişeceğini bilemeyen biçare, sonsuzluk âlemine hazırlığın nasıl? Allah(c.c) a karşı ibadet ve taatte misin? İbadetin nasıl? Adet hükmünde mi, ibadet hükmünde midir? Hiç düşündün mü? Adet, ibadet hükmü nedir, nasıl bir şeydir? Diye sorarsan, adet hükmünde ibadet eden bir insanın yaptığı ibadeti (Namazı, orucu, zekâtı, haccı, zikri, fikri ve şükrü) eğer kendisini kötülük yapmaktan alıkoymuyorsa, Anasır-ı Erba'da (vücudunda), yaşamında bir değişiklik yoksa o kişinin yaptığı ibadeti adet hükmündedir. Bu konuya ilişkin, Cenabı Hakk ***Maun Suresi 4-6'ncı*** ayetlerinde şöyle buyuruyor: ***“Yazıklar olsun o namaz kılanlara. Onlar, namazlarından gafilDIRler, ciddiye almazlar. Onlar namazlarıyla insanlara gösteriş yaparlar. Hayrada mani olurlar.”***

Gerçek manada inanarak ibadet hükmünde ibadet yapanlar ise, o yaptıkları ibadetleri kendilerini kötülüklerden muhafaza eder. Ve bu vesile ile huzurdan hiç ayrılmazlar. Dünyada iken daima ölümü anıp hazırlıklı olmaya gayret edip Cenab-ı Hakk'ın huzuruna alının akı ile gitmeye gayret gösterip daima gözünden yaşı akıtanlardır. Nitekim Cenabı Hak şöyle buyuruyor: ***“Riya korkusu olmayan; tenhada bizim için, bizim Rıza-ı Şerifimiz için gözyaşı döken gözü cehennemde yakmaktan hayâ ederiz.”***

“Müminim, Allah'ı ve Resulü seviyorum!” diyen kişi, her daim Allah(c.c) ı zikreder. Sevgili Peygamberimiz(s.a.v) kendisine gelmiş ve gelecek günahlarının af edileceği tebşir edildiği halde, yine Allah'ı en çoğunlukta zikredeni, en çok istiğfar edeni, en çok dua edeni, en fazla gözyaşları akıtanı, ahlakı yaşamı ve her anı Kur'an-ı Kerim olan ve hep Allah'u Zülcelale yalvaranıdır kullar içerisinde... Hal böyle iken, “Mü'minim” diyen her kimseye en çok yakışan şey, daima her nerede olursa olsun ve ne şartlar altında bulunursa bulunsun, daima ve hiç unutmadan Yüce Allah'ı zikretmektir.

“Dünyayı sevmek, her günahın başıdır.” Hadis-i Şerifi mucibince, yine Salihleri andığı vakitte Allah(c.c) dostlarını sevmekle

Cenab-ı Hakk’a yaklaşır. İşte bütün bunlar, mahlûkatın nefesleri sayısınca Cenab-ı Hakk’a giden yollardır.

Yine buyruluyor ki: “Yol, açıktır. Namaz, Oruç, Zekât, Hac, Tevhid ve Resûlullah (s.a.v) Efendimizin risaletine şahadettir ki erkânın evveli budur. Haramlardan sakınmaktır ki, müminin Allah’u Azimüşşan ile hali budur. Ve işte bu tariktir. Müminin Allah ile halinden geçenler gibi, Allah’u Azimüşşanı çok zikir etmesidir.”

Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurdu: “Kıyamet günü şefaatiye mazhar olan bahtiyar, en mesut kimse, canı gönülden sıdk ile (Lâ ilâhe illallah) diyen kimsedir.”(Buhari ve Müslim)

Kelime-i Şahadet de, Kelime-i Tevhid de şart olan, hulus-i kalb ile candan, canı gönülden söylemektir. Söylediğin zaman tüylerin ürperecek. “Seni yoktan var eden Allah’u Azimüşşanın huzurunda olduğunun ve O’nun mübarek ismini söylediğinin bilincinde olacaksın” demektir.

Yine Peygamber (s.a.v) Efendimiz: ***“Tesbih çekerken, tekbir getirirken, (Lâ ilâhe illallah) derken yahutta (Elhamdülillah) derken ölen kimse kıyamet gününde bunları söyleyerek dirilecektir. Kim de gaflet içinde ölürse, o gaflet üzerinde dirilitir. Onun için uyurken kendinizi zikre alıştırm.”***(Remuz el-Ehadis S.534 5557)

YETMİŞ BİN KELİME-İ TEVHİD

Kelime-i tevhidi 70 bin kere okumaya hatmi tehlil denir. Bir hadisi şerifte Efendimiz (s.a.v): Kendisi için veya başka Müslüman için 70 bin kelime-i tevhid okuyanın günahları affolunur.” buyurdu. ***(Makamatı Mazhariyye, Menahibül-İbad)***

Mazhar-i Can-ı Canan hazretleri, bir kabrin yanına oturmuştu. (Bu mezarda Cehennem ateşi var. Hadis-i şerifte (Kendisi için veya başka müslüman için 70 bin kelime-i tevhid okuyanın günahları affolur) buyuruluyor. Ruhuna Hatm-i tehlil sevabı bağışlayacağım. İnşallah affolur) buyurdu. Hatm-i tehlilin sevabını bağışladıktan sonra, (Elhamdülillah bu günahkâr kadın, Kelime-i tehlil sayesinde azaptan kurtuldu) buyurdu. ***(Makamat-ı Mazheriyye)***

70 bin Kelime-i tevhidi bir kimse veya birkaç kimse okuyabilir. (*Menâhic-ül-ibâd*)

Hatm-i tehlilin dirilere de faydası çoktur. (*Mekatibi şerife*)

Her ne sebeple olursa olsun, Can-ü gönülden Kelime-i Tevhid okumak ve çekmek, çok büyük bir sevap getirecektir. Hiç ihmal etmeden Kelime-i Tevhid okumaya devam etmelidir.

Birçok yerlerde Kelime-i Tevhid Meclisi toplanır, (kuranlar) Kelime-i Tevhid merasimi yaparlar. Buralarda kalabalık cemaat bulunabilecek şekilde on beş-yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, belki de daha fazla davetli bulabilen meclisler oluyor. Boynunu cehennemden azad ettirmek için ve nefsinin Allah (c.c) dan sakındırmak için 70.000 defa (Lâ ilâhe illallah) oku. O zaman Allah’u Zülcelal seni cehennemden azad eder. Yahut kimin için okursan onu azad eder. (*Muhyiddin-i Arabi (k.s) Hazretleri*)

Kelime-i Tevhid (Lâ ilâhe illallah Muhammedür Rasulüllah) demektir. Kelime-i Tevhid diye bu mübarek cümleye denir. Kim (Lâ ilâhe illallah) diye ölüverirse, cennete girer.

“(Lâ ilâhe illallah) bir şeydir ki, Allah’u Zülcelalin öfkesini sakinleştirmekte bundan daha başka faydalı, güzel bir söz yoktur. Bu Kelime-i Tayyibe, cehenneme girmeye sebep olan öfkeyi sakinleştirdiğine göre, diğer öfkeler bundan daha sakin ve hafiftir. Onları muhakkak sakinleştirir. Çünkü bir kul bu mübarek sözü tekrarlamakla her şeyden yüzünü çevirmiş ve gerçek taptığı Allah’u Azimüşşanı yönelme kıblesi kılmıştır.” (*Mektubat C.2. S.37*)

İHLÂS (Samimiyet)

İhlâs: Lügatte, halis, temiz, doğru sevgi, gönülden gelen dostluk, samimiyet, bağlı manalarına gelir. İbadet ve davranışları yalnız Allah’a has kılarak yapmak, başka düşüncelerden temizlemektir. İhlâs, tevhid inancına has olduğundan Allah’ın birliğini en güzel ve özlü biçimde anlatan sureye “ihlâs” adı verilmiştir.

İhlâs, riyanın zıddı olup, kalbi, temizliğini bozacak düşüncelerden uzak tutmaktır. İhlâs, insanların sabırlı ve dürüst olmaları için lüzumlu olan bir haslettir. Samimiyetten uzak gönüllerin,

güzel sıfatlarla donanması mümkün olmaz. İhlâs, sahibini ihlâsa götürür. Bu yüzden *Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de :*” *Hâlbuki onlara ancak, dini yalnız Ona has kılarak ve hanıfler olarak Allah’a kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. Sağlam, dosdoğru dinde budur.*”(Beyyine Suresi,5)

İhlâs, amel-i salih’in temel şartı olduğundan, Cenab-ı Hak :” De ki. “ Ben de ancak sizin gibi bir beşerim. Şu var ki. Bana ilahınızın sadece bir ilah olduğu vahyolunuyor. Artık, her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, iyi iş yapsın ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın”.(*Kehf Suresi,110*)buyurarak ibadetlerde riya kapısının kapanmasını istemektedir.

Kur'an-ı Kerim de imandan sonra bahsedilen amel-i salih ihlâs ile meydana gelir. Bütün samimiyetiyle dinin prensiplerine sarılan insan, her yerde her zaman en güzel amellerin sahibi olur.

İhlâs, insanın kalbini saf ve berrak hale getirir. Zira Cenab-ı Hakk'ın ve *Peygamber Efendimizin (s.a.v)de belirttiği gibi, Allah'ü Zülcelâl bizim suretlerimize değil kalplerimize bakmaktadır.*(*Müslim, İbn Mace, EbuHureyre(r.a)den Acluni, Keşfu'l-hafa 1/242*)

***Cenab-ı Hak Kur'an'ında :”O gün, ne mal fayda verir nede evlad. Ancak Allah’a kalbi selim, temiz bir kalp ile gelenler o günde fayda bulurlar kurtulurlar.”*(Şuara Suresi,88-89)**

İhlâsın zıddı olan riya, imanın kuvvetini zayıflatır. Hatta kişiyi şirk bataklığına sürükler. Gösteriş niyetiyle yapılan bütün davranışlarda riya vardır. Aşhab-ı kiram'dan Şeddad b. Evs. (r.a) Peygamber Efendimizin (s.a.v) şöyle dediğini işitmiştir:” ***Gösteriş için oruç tutan, namaz kılan, tasaddukta bulunan kimse Allah’a şirk koşmuş olur.***”(Beyhaki, et-tergib ve't-terhib 1/32)

Menfaat gönüllere yerleştikçe, ihlâsı zayıflatır. Bu gibi kimseler başkalarına hizmeti lüzumsuz hatta akılsız bir davranış sanırlar. Dünyada hazırladıkları menfaat planlarıyla ahirette de köşkler satın alma hayaline kapılırlar. Bu suretle dinin temel prensibi olan nefsi tezkiye ederek, Allah’a ibadeti cemiyete taşıma fikri yerine, sadece

kendini kurtararak. Dünya ve ahirette rahat yaşamak düşüncesi hâkim olur.

İhlâs, insanı riya ve vesveseden, ameli de illet ve şüpheden temizler.Rabiatu'l adeviyye (k.s): “ *Ya Rabbi! Sana cehenneminden korktuğum veya cenneti umduğum için ibadet etmiyorum. Ben ibadeti senin rızan olduğu için yapıyorum.*”diyerek, ihlâsın gerçek hedefini belirtmiştir. (Abdulkadir İsa, *Hakaikani't-tasavvuf, Haleb, 1964, sh. 181*)

Ebu Ali Dekkak (k.s): “ İhlâs'ın gösteriştan kaçmak ve halkın nazarlarından korunmak olduğunu söyleyerek. Muhlis bir kimse de riyanın bulunmayacağını ileri sürer. “(*Kuşeyri, 2/446*)

Cüneyd Bağdadi (k.s) der ki : “ *İhlâs, Allah ile kul arasında bir sırdır. Buseepten melek onu bilemeyeceği için hasenatını yazamaz. Şeytan da bundan habersiz olacağından onu ifsad edemez. Heva ve heves de onu kendine meylettiremez.*”(*Kuşeyri, 2/446*)

İnsanlar yüzünden ameli terk etmek ne kadar yanlışsa insanlar için yapılan ibadet de o kadar hatalıdır.

Fudayl b. İyad (k.s) der ki : “İnsanlar yüzünden ameli terk etmek riyadır. İnsanlar için yapılan amel ise şıktır. İhlâs her iki davranıştan da Allah'a sığınmaktır.” (*Kuşeyri, 2/446*)Nefsin en büyük düşmanı ihlâstır.

Sehl b. Abdullah Tusteri (k.s) ye nefse ağır gelen şeyin ne olduğu sorulduğunda o da : “ İhlâstır, zira bu hususta nefsin nasibi yoktur.” Cevabını vermiştir. (*Abdulkadir İsa, Hakaik ani't-tasavvuf, Haleb, 1964, sh. 175*)

İman, bereketini amelin çokluğundan ziyade, ihlâsta aramalıyız. Çünkü ihlâs. Salih amelleri hatırlayıp. Gözde büyütmeyerek, mükâfatını Cenab-ı Hak'dan istemektir.

İHLÂS SURESİ

Bismillâhirrahmânirrahîm

“Kul hüvallâhü ehad. Allâhüssamed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehü küfüven ehad.”

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1- De ki: O Allah, bir tektir.

2 -Allah'tır, Samed'dir.

3 -Doğurmamış ve doğurulmamıştır.

4 -Hiç bir şey O'na denk değildir.

Bu Sure, "yalnız Allah'ü Zülcelale tahsis edildiği ve sırf onun sıfatlarından bahsettiği için, Onun birliğini hâlis kılmak mânasında "ihlâs" adını almıştır. Marifet, tevhîd, esâs, necât, nûr, tefrid, tecrîd, velâyet, cemâl, nisbe, Samed, muavvize, mukaşkış, muhzır, mânia, Berâ, müzekkire ve emân gibi isimlerle de anılır.

İhlâs suresi dört âyettir ve Mekke'de nazil olmuştur.

İhlâs Sûresinin İniş Sebebi ve Fazileti:

Übey bin Ka'b (r.a) Hazretleri diyor ki:

"Müşrikler, Resulûllah (s.a.v) Efendimize: "Ey Muhammed, bize Rabbinin soyundan sopundan bahset, Rabbinin nesebini bize bildir." dediler. Bunun üzerine Allah'ü Zülcelâl: "Ey Muhammed de ki: "Allah birdir, Allah Samed'dir." suresini indirdi.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz İhlâs suresinin ayetlerini izah ederken buyurdu ki: " Samed demek, doğurmamış ve doğurulmamış olan demektir. Zira doğurulan hiçbir şey yoktur ki ölmüş olmasın. Ölen hiçbir şey yoktur ki ona mirasçı olunmuş olmasın. Aziz ve Celil olan Allah ise ne ölür ne de kendisine mirasçı olunur.

Resûlullah (s.a.v.) "Onun hiçbir dengi yoktur." âyetini de izah ederken buyurdu ki: "Onun ne bir benzeri vardır ne de bir dengi vardır. Onun hiçbir emsali yoktur."(*Tirmizi, K. Tefsir el-Kur'an, Sure: 112, bab: I, Hadis no: 3364.A.B.Hanbel, Taberani*)

Said bin Cübeyr (r.a) Hazretleri diyor ki: "Yahudilerden bir topluluk Resulullah (s.a.v) Efendimize geldiler ve "Ey Muhammed, Allah mahlûkatı yarattı. Peki, onu kim yarattı?" dediler. Bunun üzerine Resûlullah çok kızdı. Öyle ki rengi değişti. Sonra Allah için onlara sert bir şekilde çıkıştı. Bunun üzerine Cebrail (a.s) geldi, Resulullah (s.a.v) Efendimizi teskin etti ve ona: "Ey Muhammed, kanatlarını indir." dedi. Efendimize, Yahudilerin sorduğu sorunun cevabı geldi. Cebrail (a.s) dedi ki: "Allah'ı Zülcelâl:"Ey Muhammed, de ki:"Allah birdir, Allah Samed'dir. Hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey ona muhtaçtır. O ne doğurmuş ne de doğurulmuştur. Onun hiçbir dengi yoktur."

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz bu sureyi Yahudilere okuyunca onlar: "Rabbini bize vasıflandır. Onun yapısı, pazıları ve kolları nasıldır?" dediler. Bunun üzerine Resulullah(s.a.v), önceki kızmasından daha şiddetli bir şekilde kızdı ve onlara sert bir şekilde çıkıştı. Bunun üzerine Cebrail(a.s) tekrar geldi ve Efendimize, daha önce söylediği gibi sözler söyledi. ***Zümer Süresi 67'nci ayeti vahyedildi: "Onlar Allah'ı hakkıyla takdir edemediler. Hâlbuki bütün yeryüzü, kıyamet günü onun kudret ve hâkimiyeti altındadır. Gökler onun kudretiyle dürülmüş olacaktır. O, müşriklerin koştığı ortaklardan münezzeh ve yücedir."***

Bu sûrenin nüzul sebebi daha önce geçmişti. Tabiinin büyüklerinden müfessir İkrime (r.a) der ki: Yahudiler; biz Allah'ın oğlu Uzeyr'e tapıyoruz,. Hristiyanlar da; biz Allah'ın oğlu Mesih'e tapıyoruz, Mecûsiler; biz aya ve güneşe tapıyoruz,. Müşrikler de; biz putlara tapıyoruz, dediler. Bunun üzerine Allah'ı Zülcelâl, Resulullah (s.a.v) Efendimize: "De ki; O Allah, bir tektir." âyetini indirdi. O, birdir ve tektir. Benzeri olmadığı gibi veziri, şeriki, dengi de yoktur. Bu ifade isbât sadedinde yalnızca Cenab-ı Hak için kullanılır. Başka

birisi için kullanılmaz. Çünkü O, sıfatlarının ve fiillerinin tümünde en mükemmeldir.

“Allah'tır, Samed'dir.” İkrime(r.a), İbn Abbâs (r.a) Hazretlerinden nakleder: ***Bütün mahlûkâtın ihtiyâç ve isteklerinde kendisine dayandıkları zâttır.*** Ali İbn Ebu Talha(r.a), İbn Abbâs (r.a) Hazretlerinden nakleder ki; o, bu âyete şöyle mânâ vermiştir: ***O, lutfunda mükemmel olan efendidir. Şerefi en üstün olan Şeriftir. Azameti en yüce olan Azîm'dir. Hilmi en mükemmel olan Halîm'dir. İlmi en mükemmel olan Alîm'dir. Hikmeti kemâle ermiş bulunan Hakîm'dir. Her türlü şeref ve yücelikte mükemmelin kendisidir.*** O, Allah Celle Celaluhü hazretleridir tenzih ederiz O'nu. O'nun sıfatları bunlardır. O'ndan başkası için bu sıfatlar kullanılmaz. O'nun dengi yoktur. O'nun gibi hiç bir şey yoktur. Vâhid, Kâhâr olan Allah'ü Azimüşşanı tesbih ederiz.

A'meş, Şekîk kanalıyla Ebu Vâil'den nakleder ki ***Samed kelimesi; efendilikte son dereceye varmış olan efendi demektir.*** Âsim da bu rivayeti Ebu Vâil kanalıyla İbn Mes'ûd'dan nakleder.

Mâlik, Zeyd İbn Eslem'den naklen der ki: ***Samed; efendi, demektir.*** Hasan ve Katâde de; ***yaratıklarından sonra bakî kalan, demektir*** derler. Yine Hasan der ki: ***Samed; hiç zeval bulmayan Hayy ve Kayyûm, demektir. İkrime ise; kendisinden hiç bir şey çıkmayan ve bir şey yemeyen anlamına gelir, der.***

Rebî' İbn Enes; ***Samed, doğmamış ve doğurulmamış olan demektir.*** Sanki o ikinci âyetteki: ***“Doğurmamış ve doğurulmamıştır.”*** kavlini ***Samed'in tefsiri olarak kabul etmektedir*** ki bu, sağlam bir tefsirdir. Bu konuda İbn Cerîr'in Übeyy İbn Kâ'b'tan naklettiği hadîs yukarıda geçmişti. O hadîs te açıkça bu mânâyı destekler.

Abdullah İbn Mes'ûd, Abdullah İbn Abbâs, Saîd İbn Müseyyeb, Mücâhid, Abdullah İbn Büreyde, İkrime, Saîd İbn Cübeyr, Atâ İbn Ebu Rebâh, Atıyye el-Avfî, Dahhâk ve Süddî;(r.anhüma)***Samed kelimesinin, karnı olmayan, anlamına geldiğini belirtirler.***- Süfyân es-Sevrî de Mansûr kanalıyla

Mücâhid'den; *Samed kelimesinin, içinde boşluğu bulunmayan anlamına geldiğini bildirir.* Şa'bî ise bu kelimenin, *yemek yemeyen ve içecek içmeyen* demek olduğunu söyler. Abdullah İbn Büreyde de bunun; *parlayan nûr anlamına* geldiğini, bildirir.

Bütün bu rivayetleri İbn Ebu Hatim, Beyhâkî, Taberânî rivayet edip anlatırlar. Ebu Ca'fer İbn Cerîr Taberî de bunların çoğunu kendi isnâdıyla beraber nakleder ve der ki; Bana Abbâs İbn Ebu Tâlib... Büreyde'den nakletti ki —ben onun bu ifâdeyi peygambere kadar ulaştırdığını biliyorum— Samed; karnı olmayan, demektir. Bu, gerçekten garîbtir. Doğru olan, bunun Abdullah İbn Büreyde'den mevkuf olarak nakledilmesidir.

Hafız Ebu'l-Kâsım et-Taberânî Sünnet bahsinde, Samed kelimesinin tefsîriyle ilgili yukarıda söylenenlerin pek çoğunu irâd ettikten sonra şöyle der: Bütün bunlar, sahihtir. Bu, Azîz ve Celîl olan Rabbımız sıfatlarıdır. *İhtiyâçlar konusunda kendisine başvuru olan O'dur. Cömertliği ve lütfkârlığı son haddine ulaşmış olan O'dur. O, karnı olmayan, yeyip içmeyen Samed'dir. Ve O, yaratıklarından sonra bakî kalandır.* Beyhâkî de buna benzer bir rivayeti nakleder.

“Doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiç bir şey O'na denk değildir.” Ne onun çocuğu vardır, ne babası, ne de eşi. Mücâhid, *“Hiç bir şey O'na denk değildir.”* kavline; O'nun eşi yoktur, diye mânâ vermiştir. Bu, Allah'ı Zülcelalin şu ayeti gibidir: *“Gökleri ve yeri yoktan var edendir. Onun nasıl çocuğu olabilir? O'nun bir eşi de yoktur. Ve her şeyi O yaratmıştır. O, her şeyi en iyi bilendir.”* (En'âm Suresi, 101)

Yani O, her şeyin sahibi ve yaratanıdır. Öyleyse yaratıklarından O'nun benzeri ve eşi yahut O'na yaklaşan nasıl bulunabilir? O, yücedir, mukaddestir, münezzektir. Tıpkı Cenab-ı Hakk'ın diğer âyet-i kerîme'lerde buyurduğu gibi: *“Bir kısım kimseler: Rahman çocuk edildi, dediler. Andolsun ki; ortaya çok kötü bir şey attınız. Neredeyse gökler parçalanacak, yer yarılacak ve dağlar göçecekti; Rahmân'a çocuk isnâd etmelerinden ötürü. Oysa Rahmân'a çocuk edinmek yaraşmaz. Çünkü göklerde ve yerde olan*

her şey, Rahmân'a kul olarak gelecektir. Andolsun ki, ilmi onları kuşatmış ve teker teker saymıştır. Hepsi kıyamet günü O'na tek olarak gelecektir.”(Meryem Suresi, 88-95)

Ve yine Enbiyâ sûresinde şöyle buyurmaktadır: **“Dediler ki: Rahman çocuk edindi. O'nun sâni yücedir. Hayır, onlar ikram edilmiş kullardır. Onlar sözle asla O'nun önüne geçemezler. Ancak O'nun emriyle hareket ederler.”(Enbiyâ Suresi, 26-27)**

Sâffât sûresinde ise şöyle buyurur: **“O'nunla cinler arasında bir neseb bağı uydurdular. Andolsun ki; cinler de, onların götürüleceklerini bilmektedirler. Allah, onların nitelendirdiklerinden münezzehtir.”(Sâffât Suresi, 158-159)**

Buhârî'nin Sahîh'inde buyurulur ki: “İşittiği eziyetlere Allah'tan daha çok sabreden hiç bir kimse yoktur. Kullar O'nun çocukları olduğunu iddia ederler de O, yine kendilerini rızıklandırıp sağlıklı olarak yaşatır. Buhârî der ki: Bize Ebû Yemân... Ebu Hüreyre (r.a)'den nakletti ki; Resûlüllah (s.a.v) Efendimizşöyle buyurmuş: Azîz ve Celîl olan Allah buyurdu ki: Âdemoğlu hiç hakkı yokken Beni yalanladı. Hiç yeri yokken Bana küfretti. Onun Beni yalanlaması; beni ilk yarattığı gibi geri döndüremez, demesidir. Hâlbuki ilk yaratma, Benim için geri döndürmeden daha zor değildir. Onun Bana küfrü ise; Allah çocuk edindi, demesidir. Hâlbuki Ben, bir ve tekim. Doğurmamış ve doğurulmamış olan Samed'im. Eşi ve benzeri bulunmayanım.” Bu rivayeti aynı şekilde Abdürrezzâk... Ebu Hüreyre'den nakleder. *(İbn Kesir Tefsiri)*

İHLÂS SURESİNİ OKUMANIN FAZİLETİ

İhlâs suresini (Kul hüvallahü ehad...) okumanın fazileti çoktur. Bu konuda Peygamber (s.a.v) Efendimizden pek çok hadis rivayet edilmiştir.Biz burada Hadis-i şeriflerden bir demet sunacağız.

Ashab-ı Kiramdan Ebu Saîd (r.a): Adamın birisi, bir başkasının devamlı İhlâs sûresini okuduğunu duydu. Ertesi gün Resûlüllah (s.a.v) Efendimize gelip durumu anlattı. Adamın halini küçümsüyordu. Efendimiz (s.a.v) de: Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim

ki; İhlâs sûresi Kur'ân'ın üçte birine denktir.”*Buyurdu.(Buhari, Ebu Dâvûd, İmam-ı Mâlik', Nesâî.)*

Ebu Saîd (r.a) Hazretlerinin diğeri bir rivayetinde; **“Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz ashabına: Sizden biriniz bir gecede Kur'ân'ın üçte birini okumaktan bitkin düşer mi? Bu durum onlara ağır geldi de; ey Allah'ın Rasûlü, buna hangimizin gücü yeter? Dediler. Efendimiz (s.a.v)de: “Allah bir tektir, Samed'dir.” kavli, Kur'ân'ın üçte biridir.”**Buyurdu.(*Buhârî*)

Ebu Eyyûb el-Ensârî (r.a) Hazretleri bir mecliste bulunduğunda şöyle demişti: “Sizden biriniz, her gece Kur'ân'ın üçte birini okumaya güç yetirebilir mi? Buna kimin gücü yeter? Denilince, dedi ki: İhlâs sûresi, Kur'ân'ın üçte biridir. Abdullah İbn Amr (r.a) der ki: Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz Ebu Eyyûb'un böyle dediğini duydu ve Ebu Eyyûb doğru söyler, dedi. **“(İmam Ahmed İbn Hanbel. Müsned)**

Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz: Ashabına toplanın, çünkü ben size Kur'ân'ın üçte birini okuyacağım. Bunun üzerine gelenler toplanıp yığılmışlar. Sonra, Efendimiz çıkıp: “O Allah, bir tektir. Allah'tır, Samed'dir. Doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiç bir şey O'na denk değildir.” âyetini okur, sonra içeri girer. Ashabı Kıram: Biz birbirimize dedik ki: Resûlüllah (s.a.v); Ben, size Kur'ân'ın üçte birini okuyacağım, demişti. Gökten bir haber gelmiş olmalı. Sonra Efendimiz çıkıp geldi ve dedi ki: Ben, size Kur'ân'ın üçte birini okuyacağım, demiştim. Dikkat edin, işte İhlâs sûresi Kur'ân'ın üçte birine denktir.”(*Müslim Tirmizî; Ebu Hüreyre(r.a)den*)

“Yatarken yüz kere İhlâs okuyan Cennete girer.” (*Tirmizi*)

“Sabah namazından sonra 11 kere İhlâs okuyana, Cennette bir köşk verilir.” (*Haraiti*)

“Sabah namazından sonra 12 kere İhlâs okuyan, Kur'an-ı kerimi dört defa hatmetmiş gibi sevaba kavuşur.” (*Bezzar*)

“Sabah akşam üç kere İhlâs ve Muavvazeteyni okumak, bela ve sıkıntılardan korur.” (*Tirmizi*)

“Evine girerken İhlâs okuyan yoksulluk görmez.” (*T.Kurtubi*)

“İhlâs okuyan Müslüman'a Cennet vacib olur.” (*Nesai*)

“Bir kimse, sefere çıkarken 11 kere İhlâs okusa, Allah’u Teâlâ, seferden dönünceye kadar onun evini muhafaza eder.” (*İbni Neccar*)

“Arefe günü, (Besmele ile) bin kere İhlâs okuyanın bütün günahları affolur ve her duası kabul olur.” (*Ebu-ş-şeyh*)

“Bin kere ihlâs okuyan kendini Allah’u Teâlâdan satın almış olur.” (*Râfi’i*)

“Cuma namazından sonra, yedi kere İhlâs ve Muavvizeteyn okuyan, bir hafta kazadan, beladan ve kötü işlerden korunur.” (*İbni Sünni*)

“Üç şey kendisinde bulunan, Cennete dilediği kapıdan girer: Kul hakkını ödeyen, her namazdan sonra 11 defa ihlâs suresini okuyan, katilini affederek ölen.” (*Berika*)

“Cana, mala, ırza dokunmayıp, içkiden de sakınarak, İhlâs suresini yüz kere okuyan Müslüman’ın elli yıllık günahı aff olur.” (*Beyhaki*)

“50 defa İhlâs suresini okuyan Müslüman’ın 50 yıllık günahı aff olur.” (*Darimi*)

“Yatarken Fatıha ve İhlâs okuyan, ölüm hariç her şeyden emin olur.” (*Bezzar*) *İbni Abdilber*

Peygamber (s.a.v) Efendimiz, bir yeri ağrıdığına Felak ve Nas suresini okur, üzerine üfler ve ağrıyan yeri mesh ederdi. (*Buhari*)

Yukarıdaki hadis-i şerifler, şartsız bildirilmiştir. Şartsız bildirilen bir ibadetin kabul olması için bazı şartlar vardır: **1- Müslüman olmak, 2- İtikadı düzgün olmak, bid’at ehli olmamak, 3- Haramlardan, günahlardan kaçmak gerekir.** Mesela namaz kılmamak büyük günahtır.

Hz. Aişe (r.anha) validemiz diyor ki: "Resulûllah (s.a.v) bir müfrezenin başında (emir olarak) bir adam gönderdi. O kişi, arkadaşlarına kıldıracağı namazlarda hep İhlâs suresi ile namaza son veriyormuş. Müfrezede bulunanlar geri döndüklerinde bu durumu Resulûllah (s.a.v) a anlattılar. Resulûllah (s.a.v) onlara: "Ona sorun bunu niçin yapıyor?" buyurdu. Onlar sordular o da: "Bu sure, Rahman olan

Allah'ın sıfatıdır. Bunun için okumayı seviyorum." dedi. Resulûllah(s.a.v): "Söyleyin ona Allah da onu seviyor." buyurdu. (Buhari, Tevhid. bab: 1 / Neseî, bab: 69)

Enes bin Malik (r.a) Hazretleri diyor ki:"Ensardan bir kişi, Kuba mescidinde onlara imamlık yapıyordu. Namazda okuduğu her sureden Önce okuyor onu bitirdikten sonra da başka bir sure okuyordu. Her rekâtta böyle yapıyordu. Arkadaşları onunla konuştular ve ona: "Sen bu sureyle başlıyorsun. Sonra bunun yetmediğine kanaat getirerek başka bir sure okuyorsun. Ya sadece bu sureyi oku veya bunu bırak başkasını oku." dediler. O kişi: "Ben bu sureyi bırakmam. Siz bu şekilde imamlık yapmamı isterseniz yaparım, istemezseniz bırakırım." dedi. "Ensarlılar bu zatın, en üstünleri olduğu kanaatindeydiler. Onun dışında birisinin kendilerine imam olmasını istemiyorlardı. Resulûllah (s.a.v) Efendimiz bunlara gelince ona durumu bildirdiler. Efendimiz (s.a.v) ona: "Ey filan, arkadaşlarının istediği bir şeyi yapmana engel nedir? Bu sureyi bırakmamana sebep nedir?"dediğinde. O zat da: "Ben onu seviyorum." dedi. Resulûllah (s.a.v) Efendimiz: "Senin onu sevmen seni cennete koydu." buyurdu. (Buhari, Ezan, bab: 106)

Ashabdan Ukbe İbn Amir (r.a)nakleder: ***“Ben, Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz ile karşılaştım, önce uzanıp elini tuttum ve dedim ki: Ey Allah'ın Resûlü, mü'minin kurtuluşu ne iledir? Efendimiz (s.a.v) de: Ey Ukbe; dilsiz ol. Evinin içinden dışarı taşma ve işlediğin günâhlara ağla.” Ukbe İbn Âmir (r.a) der ki: Sonra Efendimiz (s.a.v) benimle karşılaştı ve önce gelip elimi tuttu ve dedi ki: Ey Amir oğlu Ukbe; sana Tevrat, İncil, Zebur ve yüce Kur'ân'da indirilmiş olan üç sureyi öğreteyim mi? Ben de; evet ya Resulallah. Allah beni sana kurban etsin, dedim. Efendimiz (s.a.v) de: İhlâs, Felak ve Nâs surelerini oku. Sonra: Ey Ukbe; onları unutma ve hiç bir gece bunları okumadan yatma.”***

Ukbe İbn Amir (r.a) der ki: Efendimizin onları unutma dediği günden beri hiç unutmadım ve bunları okumadan da hiç bir gece yatmadım. Sonra ben Resûlüllah (s.a.v) 'la karşılaştım ve ilkin ben uzanıp onun elini tuttum; Ey Allah'ın Rasûlü, bana amellerin en

üstünlerini haber ver, dedim. Efendimiz (s.a.v)de: Ey Ukbe, seninle münasebeti kesen akrabalarınla münasebet kur. Sana vermeyene ver ve sana zulmedenden kaçın.”(Tirmizî, Zühd babı, Ahmed İbn Hanbel, Müsned)

Efendimiz (s.a.v) buyurdu ki: “Kim İhlâs sûresini on kere okursa, Allah (c.c) ona cennette bir köşk yapar. Kim de yirmi kere okursa, Allah (c.c) ona cennette iki köşk yapar. Kim de otuz kere okursa, Allah’u Zülcelâl ona cennette üç köşk yapar. Bunun üzerine Ömer İbn Hattâb (r.a)Hazretleri: Öyleyse köşklerimizi çoğaltalım. Efendimiz (s.a.v) de: Allah’u Zülcelâl bundan daha geniş imkânlar verir.”Buyurdu. *(Dâremî Müsned. İmâm Ahmed İbn Hanbel Müsned)*

Neseî, İhlâs sûresinin tefsirinde der ki: Ashabdan: Büreyde(r.a) Resûlüllah (s.a.v) ile beraber mescide girdiklerinde bir kişininamaz kılıyor ve şöyle duâ ediyormuş: Allah'ım, benim Senden başka ilâh bulunmadığına Senin tek ve Samed olduğuna, doğurmamış ve doğurulmamış olduğuna, Sana hiç bir şeyin denk bulunmadığına dâir şehâdet ettiğimi bilmeni isterim.”Efendimiz (s.a.v) de: Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemîn ederim ki; o, Allah'tan en yüce ismiyle istekte bulundu. O isimle istenirse Allah verir, duâ edilirse icabet eder.”*(Tirmizî)*

Efendimiz (s.a.v): “Üç şey vardır ki; îmânla beraber bir kimse bunlara sâhib olarak gelirse, cennetin dilediği kapısından girer ve dilediği kadar hûrî ile evlendirilir: Katilini affeden, gizlice borcunu ödeyen ve her farz namazdan sonra on kez İhlâs sûresini okuyan. Câbir İbn Abdullah (r.a) der ki: Hz. Ebubekir(r.a); ya bunlardan birisi ile gelirse? Deyince, Efendimiz:Evet, bunlardan birisi ile gelirse.”buyurur..

Hz. Aişe (r.anha)validemiz; Resûlüllah (s.a.v) Efendimiz yatağına uzandığında her gece avuçlarını toplar, sonra onlara üfürür ve İhlâs, Felak ve Nâs sûresini okur sonra onunla önce başından ve yüzünden başlamak üzere vücûdunun diğer taraflarına gücü yettiğince sürer,bunu üç kez yapardı”.*(Buhârî)*

“İhlâs suresinin namazda veya namaz dışında yüz kere okursa, Cenâb-ı Hak ona cehennemden kurtuluş berâtı yazar.”

“Ashab-ı Kiramdan birisi; Ya Resulallah! Kur’an-ı kerimin en faziletli suresi hangisidir? Diye sorunca, Efendimiz (s.a.v)’de “İhlâs suresi”dir. Buyurdu”

“Kim hergün elli defa ihlâs suresini okursa, kıyamet gününde kabrinden şöyle çağrılır: “Kalk, ey Allah’öven kişi, cennete gir.”(Taberani, Mücemüs Sagır, 2/781)

“Ashab-ı Kiramdan Muaviye bin Muaviye el-Müzeni (r.a.) Medine de vefat eder. O sırada Tebük’te bulunan Resulullah (s.a.v)’e Cebrail (a.s.) bu vefatı haber verir. Cenaze namazını kılıp kılmayacağını sorar. Resulullah (s.a.v) cenaze namazını kılacağını söyler. Bunun üzerine Müzeni’nin (r.a.) cenazesi Resulullah (s.a.v)’in önüne getirildi. Peygamber Efendimiz (s.a.v), arkasında her biri yetmiş bin melekten teşekkül eden iki safla birlikte cenaze namazını kıldı.

Sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cebrail (a.s.)’e, merhumun bu mazhariyete nasıl ulaştığını sordu. Cebrail (a.s.) da: “İhlâs suresini sevmesi, otururken, yanları üzerine yatarken, yürürken, dururken, her halükarda onu okuması sayesinde” cevabını verdi.”(İbn Sad. Ruhul Beyan, c. 10. Sh. 540; Aliyyül kari, müşkatül mefatih, 2/355)

İMAN VE ŞUBELERİ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَعَم) : مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَالْجَنَّةَ حَقٌّ، وَالنَّارَ حَقٌّ. ادْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْعَمَلِ

Ubade İbnüs Sâmit el Ensari (r.a.) rivayetinde, Resulullah (s.a.v): *“Kim Allah’tan başka ilah olmadığına, Allah’ın bir ve şeriksiz olduğuna ve Hz. Muhammed’in onun kulu ve Resülü (elçisi) olduğuna, keza Hz. İsa’nın da Allah’ın kulu ve elçisi olup, Hz. Meryem’e attığı bir kelimesi ve kendinden bir ruh olduğuna, keza Cennet ve Cehennem’in hak olduğuna şehadet ederse, her ne amel üzere olursa olsun Allah onu Cennetine koyacaktır.”* (Buhari, Enbiya,

47; Müslim, İman, 46; Tirmizi, İman, 17)

مَنْ قَالَ: رَضِيتُ بِاللّهِ تَعَالَى رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.

Resulullah (s.a.v) Efendimiz buyurdular ki: “Kim, Rab olan Allah’ı, din olarak İslam’ı, Resul olarak Hz. Muhammed’i seçtim. (ve onlardan memnun kaldım) derse cennet ona vacip olur.” (Ebu Davut, Salât, 361)

مَنْ كَانَ آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: (Muaz İbnu Cebel (r.a.) anlatıyor; **“Kimin (hayatta söylediği) son sözü La ilahe illallah Muhammedün Resulullah olursa cennete girer.”** (Ebu Davut, Cenaiz, 20)

Ebu Zerr (r.a.) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: **“Bana Cebrail (a.s.) gelerek “Ümmetinden kim Allah’a herhangi bir şeyi ortak kılmadan (şirk koşmadan) ölürse cennete girer müjdesini verdi.” dedi.**

Ben (hayretle) zina ve hırsızlık yapsada mı? Diye sordum. “Hırsızlık da etse, zina da yapsa” cevabını verdi.

Ben tekrar: Yani hırsızlık ve zina yapsa da ha! Dedim. “Evet, dedi, hırsızlık da etse, zina da yapsa!” Eba Zer patlasa da cennete girecektir.” (Buhari, Tevhid, 33; Müslim, İman, 153; Tirmizi, İman, 18; K. Sitte, Prof. İ. Canan, 8/206)

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ. ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ.

Ebu Hureyre (r.a.) rivayetinde Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Muhammed’in nefsinin kudret elinde tutan zâta yemin ederim ki, bu ümmetten her kim -Yahudi olsun, hristiyan olsun-beni işitir, sonra da bana gönderilenlere inanmadan ölecek olursa mutlaka cehennem ehlinden olacaktır.” (Müslim, İman, 240; K. Sitte, 2/209)

Hz. Ali (r.a.) rivayetinde Resulullah (s.a.v) buyurdular ki; “Kişi dört şöye inanmadıkça mümin olmuş olmaz: Allah’dan başka ilah olmadığına ve benim Allah’ın kulu ve elçisi Muhammed olduğuma, beni (bütün insanlara) halka göndermiş bulunduğuna şehadet etmek, ölüme inanmak, tekrar dirilmeye inanmak, kadere inanmak.” (Tirmizi, Kader, 10; K. Sitte, 2/231)

مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا وَآكَلَ ذَبِيحَتَنَا فَهُوَ الْمُسْلِمُ

“Enes (r.a.) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Kim bizim namazımızı kılar, bizim kiblemize yönelir, bizim kestiğimizi yerse işte o, müslümandır.”(Nesai, İman, 9; Buhari, salât, 28; K.Sitte, 2/236)

Buhari, Tirmizi, Ebu Davut’un kaydettiği diğer bir hadiste: “Ben insanlar Lailahe illallah deyinceye kadar onlarla savaşmakla emrolundum. Kim bunu söyler, namazımızı kılar, kiblemize yönelir ve kestiğimiz şekilde keserse onların kanları malları bize haram olur.” Buyurdu.”

Bir kimsenin Müslüman sayılması için sadece Lailahe illallah yeterli değildir. Muhammedün Resulullah demek şarttır. (İbn Hacer)

الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ وَمِنْ رَوَايَةٍ بَضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: “İman, yetmiş küsur –bir rivayette altmış küsur- şubedir. Hayâİmandan bir şubedir.”(Buhari, İman, 3; Müslim, İman, 57; Ebu Davut, Sünnet, 15; K. Sitte, 2/239)

Diğer bir rivayette şu ziyade vardır: “Bu şubelerden en üstünü “Lailahe illallah Muhammedün Resulullah” sözüdür, en aşağı merteye de olanı da yolda bulunan rahatsız edici bir şeyi kenara çıkarmaktır.”

Aynî Der ki: “Allah’ın avn ve yardımıyla diyoruz ki; imanın aslı kalb ile tasdik, dil ile ikrardır. Fakatkâmil ve tam bir iman tesdik-ikrar-amel’dir. Yani üç kısımdır.

BİRİNCİ KISIM

Tastikle İlgili İtikattır. 30 şubedir.

1-Allah’a iman; Allahın zatına, sıfatlarına, birliğine ve benzeri olmadığına inanmak.

2-Allah’tan başka her şeyin sonradan yaratıldığına inanmak.

3-Meleklere inanmak.

4-Kitaplara inanmak.

5-Peygamberlere inanmak.

6-Kadere, Hayır ve şerrin Allah’tan olduğuna inanmak.

7-Ahirete inanmak, Kabir sualine, kabir azabına, tekrar dirilmeye, mahşer de toplanmaya, hesaba, mizana, sırat köprüsüne, Kevsere, şefaate inanmak.

8-Cennete ve Oradaki ebedi hayata inanmak.

9-Cehenneme, cehennem azabına, kâfirlerin ebediyen orada kalacağına inanmak.

10-Allah'ı sevmek.

11-Allah için sevmek, Allah için buğz etmek. Muhacir ve Ensar sahabeyi, Ehli beyti sevmek.

12-Peygamber Efendimizi (s.a.v) sevmek. Ona salât ve selam okumak, sünnetine uymak.

13-İhlâslı olmak riya ve nifakı terk etmek.

14-Tevbe nedamet etmek.

15-Allah'tan korkmak.

16-Allah'ın rahmetinden ümid etmek.

17-Ümitsizlik ve ye'si terk etmek.

18-Şükretmek.

19-Ahde vefa göstermek.

20-Sabırlı olmak.

21-Tevazu göstermek, büyüklere saygılı olmak.

22-Şefkatli ve merhametli olmak. Küçüklere şefkat göstermek.

23-Allah'ın kıyasına râzı olmak.

24-Allah'a tevekkül etmek.

25-Amele güvenmemek, kendini övmeyi ve kusursuz görmeyi terk etmek.

26-Hasedi, çekememezliği terk etmek.

27-Kin ve intikamı terk etmek.

28-Gadabı Terketmek.

29-Aldatmamak, suizan sahibi olmamak, hilekâr olmamak.

30-Dünya sevgisini terk etmek Mal ve makam sevgisini terk etmek.

İKİNCİ KISIM

Dille alakalı ameller: Bunlar 7 şubedir.

- 1-Kelime Tevhidi diliyle söylemek.
- 2-Kur'an-ı tilavet etmek.
- 3-İlim öğrenmek.
- 4-İlim öğretmek.
- 5-Allah'a dua etmek.
- 6-Allah'ı zikretmek, Tevbe-i istiğfar etmek.
- 7-Boş laflardan kaçınmak.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bedeni Ameller Bu da kırk şubedir. Kendi arasında 3 ayrılır.

A-Bölüm. Muayyen Şeylere ait olanlar. 16 şubedir.

1-Temizlik: Beden, elbise, mekân temizliği. Bedeni hadesten temizlemek için abdest almak. Cenabet, hayız ve nifastan temizlenmek için Gusül abdesti alıp yıkanmak.

2-Namaz kılmak: Farz, nafile, kaza namazları kılmak.

3-Zekât vermek, Sadaka vermek. Sadakai fitır ödemek. Cömertlik, fakirlere ve misafirlere yediripikram etmek.

4-Farz ve Nafile oruçlar.

5-Haccetmek ve Umre yapmak.

6-İ'tikafa girmek, Kadir gecesini aramak.

7-Dinin yaşanabileceği yere gitmek, şirk diyarından hicret etmek.

8-Nezirlerini ödemek.

9-Yeminleri yerine getirmek.

10-Keffaretlerini ödemek.

11-Namaz içinde ve dışında setrül avrete, tesettüre riayet etmek.

12-Kurbanları kesmek, nezir kurbanı varsa onu da kesmek.

13-Cenaze işlerine bakmak.

14-Muamelelerde doğru olmak, faizden kaçınmak.

15-Doğrulukla şahitlik etmek, hakkı gizlememek.

B-Bölüm. Kendisine Tabi olanlarla ilgili olanlar. 6 şubedir.

1-Meşru nikâhla evlenip iffeti korumak.

2-Aileye karşı vazifelerini yerine getirmek, hizmetçilere iyi muamele etmek.

3-Anne,babaya iyi muamele etmek. Onlara haksızlık etmemek.

4-Çocukların terbiyesi.

5-Sıla-ı Rahm

6-Büyüklerle itaat.

C-Bölüm. Ammeye müteallik olanlar. 18 şubedir.

1-İdareciliği adaletle yürütmek.

2-Cemaate uymak.

3-Ulu'l-emre itaat etmek.

4-İnsanları barıştırmak.

5-İyilikle yardımlaşma.

6-Emr-i bil ma'ruf, nehy-i anil münkerde bulunmak.

7-Hududu (ağır cezaları) tatbik etmek.

8-Cihad etmek. Kışlalarda asker bulundurmak.

9-Emaneti eda etmek. Ganimetten beşte biri (hums) ödemek.

10-Ödemek şartıyla borç vermek.

11-Komşuya iyi muamele etmek.

12-Geçimli olmak. Helalinden mal edinmek.

13-Malı yerinde harcamak, israftan kaçınmak.

14-Selam-ı almak.

15-Hapşırana “yerhamukellah” demek.

16-İnsanlara zarar vermeden kaçınmak.

17-Eğlenceden kaçınmak.

18-Yoldan rahatsızlık veren bir cismi kaldırmak.

Toplam 77 şube

Hiz. Enes (r.a.) rivayet ettiği bir hadis de, Resulullah (s.a.v): “**Üç haslet vardır. Bunlar kimde varsa imanın tadını duyar: Allah ve Resulünü bu ikisi dışında kalan her şeyden ve herkesten daha çok sevmek. Bir kulu sırf Allah rızası için sevmek, Allah imansızlıktan kurtarıp islam'ı nasip ettikten sonra tekrar küfre, inançsızlığa**

düşmekten, ateşe atılmaktan korktuğu gibi korkmak.”(*Buhari, iman, 91; Müslim, iman, 67; Tirmizi, iman, 10; İbni Mace, fiten, 23; K. Sitte, 2/247*)

ALLAH’U ZÜLCELALİN GÜZEL İSİMLERİ **Esmâ-ül Hüsnâ,**

Yaşadığımız dünya, felekler, yıldızlar, ay ve güneş birer âlemdir. Bütün bu âlemler bir ahenk içindedirler. Bu, Allah'ın Rab sıfatının bir tecellisidir. Dünyadaki düzenin kaidelerini koyup, varlıkları bir ahenk içinde yaşatma da Rab sıfatının gereğidir.

Doğmamız, büyümemiz, ölmemiz, insanlardaki yücelik, ahlâk, terbiye, kemal hep Rubûbiyet sıfatının yansımasındandır. Gözün görmesi, aklın ermesi, bütün iş ve hareketler, olma ve oluşma Rab sıfatının bir tecellisidir. Onsuz bir hareket ve düşünce yoktur.

Gerek Kur'ân-ı Kerîm'de gerek hâdis-i şeriflerde gecen birçok güzel ismi vardır. **"En güzel isimler O'nundur (Allah'ındır)"** (*Haşr Suresi, 24*)

Aslında bu isimleri iki grupta ele almak mümkündür:

a) Hak Teâlâ'nın zatına mahsus bir özel isim olan "Allah" lâfz-ı şerifi Ondan başka bir varlık hakkında kullanılmamıştır. Kullanılması caiz değildir. Bu ismin tesniyesi (ikil sığası) ve çoğulu da yoktur. Bir başka dile tercüme edilemez, hiçbir kelime onun yerini tutamaz.

b) Allah’u Teâlâ'nın ikinci gruba giren isimleri, sıfatlarından alınan isimlerdir. Ayet ve hadislerde Cenâb-ı Hakk'ın pekçok güzel isminden bahsedilir. Bunlardan her biri O'nun sıfatları ile ilgili ve onlardan alınan isimlerdir. Rahman, Rahîm, Âlîm, Hâlik vs. gibi. Bu isimler bir başka dile tercüme edilebilir. Meselâ, Hâlik ismi, yaratan veya yaratıcı olarak söylenebilir. Müminin Allah hakkındaki inancı, O'nun zâtının mukâddes olduğu, diğer zat ve eşyâyâ benzemediği, yüce sıfatlarla sıfatlandırıldığıdır. Allah kendisini Esmâü'l-Hüsnâ en güzel isimler ile isimlendirmiştir (A 'râf Suresi, 180; İsrâ Suresi, 110; Tâhâ Suresi,7; Haşr Suresi,24). Doksan dokuz adet olan bu isimlerin başında "Allah gelir. Diğer isimlerin hiçbirisi anlam ve içerik itibarıyla "Allah" isminin yerini alamaz. Bu nedenle, İslâm'a girecek kişi, "Lâ ilâhe İllâllah" der; "Lâ ilâhe illarahman" demez. Namaza başlarken, "Allahü Ekber"der; "Rahman Ekber" diyemez. Allahu Teâlâ'nın bütün isimleri güzeldir. Kur'an-ı Kerîm'de, **"Allah'ın**

güzel isimleri vardır. O halde Allah'a o güzel isimlerle dua edin" (A'râf Suresi, 180);

"De ki: "İster Allah deyip dua edin, ister Rahman deyip dua edin; hangisi ile dua ederseniz edin, onun güzel isimleri vardır " (İsrâ, Suresi, 110) buyurulmuştur

Peygamber Efendimiz(s.a.v) de bir hadislerinde şöyle buyurmuştur: "Allah'ü Teâlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. O isimleri kim ezberlerse (sayar, manasını anlar ve şuûruna ererse) cennete gider. Şüphesiz, Allah tektir ve tek olmayı sever" (*Buhârî, Daavât, 68*). Allah'ü Teâlâ'nın isimleri doksandokuz isimden ibaret değildir. O'nun ayet ve hadislerde geçen başka isimleri de vardır. Yalnız Tirmizî ve İbn Mâce'de geçen bir hadiste bu doksandokuz isim teker teker sayılmıştır.

Allah'ın isimleri tevkîfidir. Yâni, Allah hakkında ancak âyet ve hadislerde zikri geçen ve söylenmesine izin verilmiş olan isimler kullanılabilir. Rastgele isim izafe edilemez. Şâh-ı Nakşibend Hz.leri bu hadisle ilgili olarak buyurur ki: "Bu hadîs-i şerîfteki Ahsâ kelimesinin bir mânası, saymaktır. Diğer bir mânası ise, bu ism-i şerîfleri öğrenip bilmektir. Bir mânası da, bu esmâ-i şerîfin mücibince amel etmektir. Meselâ: Rezzâk ismini söylediği zaman, rızkı için asla endişe etmemeli. Mütekebbir ismini söyleyince, Allah'ü Teâlâ'nın azametini ve kibriyâsını düşünmelidir Esmâ-i Husnâ, Allah'ın güzel isimleri demektir.

Hadislerde zikri geçen 99 isim şunlardır:

Allah, er-Rahmân, er-Rahîm, el-Melik, el-Kuddûs, es-Selâm, el-Mü'min, el-Müheymin, el-Azîz, el-Cebbâr, el-Mütekebbir, el-Hâlık, el-Bâri', el-Musavvir, el-Gaffâr, el-Kahhâr, el-Vehhâb, er-Rezzâk, el-Fettâh, el-Âlîm, el-Kâbid, el-Bâsıt, el-Hâfid, er-Râfi, el-Muiz, el-Müzill, es-Semi', el-Basîr, el-Hakem, el-Adl, el-Lâtîf, el-Habîr, el-Halîm, el-Azîm, el-Gafûr, eş-Şekûr, el-Âliyy, el-Kebîr, el-Hafîz, el-Mukîr, el-Hasîb, el-Celîl, el-Kerîm, er-Rakîb, el-Mücîb, el-Vâsi', el-Hakîm, el-Vedûd, el-Mecîd, el-Bâis, eş-Şehîd, el-Hakk, el-Vekîl, el-Kaviyy, el-Mefîn, el-Veliyy, el-Hamîd, el-Muhsî, el-Mübîdî, el-Muîd, el-Muhyî, el-Mümîd, el-Hayy, el-Kayyûm, el-Vâcid, el-Mâcid, el-Vâhid, es-Samed, el-Kâdir, el-Muktedir, el-Mukaddim, el-Muahhir, el-Evvel, el-Âhir, ez-Zâhir, el-Bâtın, el-Vâli, el-Müteâlî, el-Berr, et-Tevvâb, el-Müntakim, el-Afüvv, er-Raûf, Mâlikü'l-Mülk, Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm, el-Muksit, el-Câmi', el-Ganiyy, el-Muğni, el-

Mâni', ed-Dârr, en-Nâfi', en-Nûr, el-Hâdi, el-Bedî', el-Bâkî, el-Vâris, er-Reşîd, es-Sabûr.

Esmâ-ül Hüsna'nın Anlamları ve Havasları

Sözlük anlamları dışında Esmâ-ül Hüsna'nın her birinin ayrı bir özelliği vardır. Bazı dileklerin ve istenilen şeylerin yerine gelmesi, Duaların kabul edilmesi için, ya da bazı sıkıntıların gitmesi, hastalıkların geçmesi ve buna benzer hususlar için Allah'ın (c.c) bazı isimlerinin belli miktarlarda zikredilmesi gerekir. İşte buna Esmâ-ül Hüsna'nın Havassı (hususiyetleri, özellikleri) denir. Bunlardan yola çıkarak İslam Âlimleri ve mutasavvıflar bu konu üzerinde eserler yazmışlardır.

ALLAH (c.c)

Tüm isim ve sıfatları kendinde toplayan yüce Allah'ın zatının, başka hiçbir varlığa verilemeyen ismidir.

Allah: Her ismin vasfını ihtiva eden öz adı. Kendinden başka ilah bulunmayan tek Allah.

Bu ism-i şerif, Cenâb-ı Hakk'ın has ismidir. Bu itibarla diğer isimlerin ifade ettiği bütün güzel vasıfları ve İlâhî sıfatları içine alır. Diğer isimler ise, yalnız kendi mânalarına delâlet ederler. Bu bakımdan Allah isminin yerini hiçbir isim tutamaz.

Bu isim, Allah'tan başkasına ne hakikaten ve ne de mecazen verilemez. Diğer isimlerin ise, Allah'tan başkasına isim olarak verilmesinde bir mahzur yoktur. İnsanlara Kadir, Celâl ismini vermek gibi. Yalnız bu isimlerin başına, insanlara izafe edildiklerinde, "kul" mânâsına gelen "abd" kelimesinin ilâvesi güzeldir. Abdülkadir, Abdurrahmanismi gibi...

RABB:

Terbiye eden, yaratan, besleyen, mâlik, en mükemmel, sahip tutan ve idare eden anlamlarına gelir. Rabb ismi, yüce Allah'ın umûmî isimlerindendir. Âlemlerin devamını sağlayan yüce Allah, onların Rabbi'dir. Allah'ın her türlü eksiklikten münezzeh olan Rubûbiyeti ve O'nun neticesi olan terbiyesi, besleyip büyütmesi olmasaydı, kâinatta ne varlıktan, ne de tekâmül'den hiçbir eser bulunmazdı. Eğer bir kemâlimiz, bir terbiyemiz, ölçülü bir şekilde doğmamız, büyümemiz, yaşamamız ve ölmemiz varsa bunlarda yüce Allah'ın Rab sıfatının yansımaları görmemek mümkün değildir. Bu âlemde görülen ve bilinen her şeyde yüce Allah'ın sıfatlarının belirtisi vardır.

Er-RAHMÂN

Allah'ın pek merhametli, çok rahmet sahibi olması anlamlarına gelen bir sıfat ismidir. Sıfat ismi olmakla beraber, bu ismin Allah'tan başkasına verilmesi uygun görülmez. "Çok rahmet sahibi, gayet merhametli ve sonsuz rahmeti bulunan" diye tefsir edilip açıklanabilirse de, yalnız yüce Allah'ın özel bir ismi olduğundan dolayı tam anlamıyla tercüme edilemez. Dilimizde onun tam karşılığı olan bir kelime yoktur. "Esirgeyici" olarak tercüme edilmesi de doğru değildir. Dolayısıyla bu anlam Rahman isminin tercümesi olamaz. "Acıyan" diye tercüme edilmesi de onun tam anlamını vermekten uzaktır. Çünkü kuru bir acıma merhamet değildir. Bilindiği gibi, merhamet acıyı giderip yerine sevinç ve iyiliği getirmektir. Bu itibarla merhametli sözcüğünden anladığımız anlamı, diğerlerinden anlayamayız. Rahman, "pek merhametli" şeklinde eksik olarak tefsir edilebilirse de tercüme edilemez. Yüce Allah'ın rahmeti, sadece bir iyilik duygusundan ibâret değildir. O'nun rahmeti, insanlara iyilik dilemesi ve sayılamayacak kadar nimetler vermesidir. O halde "Rahman" ismini böylece bilmek ve anlamak gerekir. Her gün karşılaştığımız ve içinde bulunduğumuz nimetler, aslında bize Rahman'ın en güzel açıklamasıdır.

Dünyada bütün mahlûkata merhamet eden, şefkat gösteren, ihsan eden. Ezel'de bütün yaratılmışlar hakkında hayır ve rahmet irade buyuran;Sevdiğini, sevmediğini ayırdetmiyerek bütün mahlûkatını sayısız nimetlere garkeden...Hayatları için lüzumlu olan bütün rızıkları veren.

Öyle merhamet sahibidir ki, Cemâli'nin tecellisi ile her zerre mesrur olmuştur.'Allâh'ın rahmeti herşeyi kuşatmıştır.'"Yerdekilere merhamet ediniz ki semâdakiler de size merhamet etsin'.'Merhamet etmeyene merhamet edilmez.'

Kıyamet günü adamın bir Allâh'ın huzuruna gelerek:-Ya Rabbî, bana merhamet buyur, diye yalvaracak. Bunu üzerine Cenâb-ı Hakk ona:-Dünyada acıyıp merhamet ettiğin bir serçe getir, Ben de sana merhamet edeyim buyuracaktır.

BU İSMİN ÖZELLİKLERİ:

1- Bu mübarek ismi vird edinenlerin taşlaşmış kalbleri yumuşar, merhamet hissinin zevkini hareketlerinde hissetmeye başlar. Hızır Aleyhisselâm şöyle buyurmuştur:

2- 'Kim Cuma günü ikindi namazından sonra akşam namazına kadar 'Yâ Allâh, Yâ Allâh' diye samimi bir kalb ile zikre devam edip Allâh'tan hacetini istese Allâh'ı Teâlâ ona hacetini ihsan buyurur.'

3- Cuma günü cuma namazından sonra Cenâb-ı Hakk'ın bu mübarek ismi şerifini yüz defa okumak, kalb gafletini ve unutkanlığı izale eder. Kalbi nurlandırır.

4- İkiyüzdoksan defa 'Yâ Rahmân' diye safî bir kalb ile zikredenin dileği gerçekleşir. Zalim kimselerden de korunur.

5- Farz namazlarından sonra yüzer defa okumak, Allâh'ın rızasının kazanılmasına ve nimetlerin yağmur gibi yağmasına vesile olur.

Er-RAHÎM

"Çok merhamet edici" anlamında bir isimdir. Allah'ın sıfat ismi olmayıp, Allah'tan başka varlıklara da verilebilen bir isimdir. Bu iki sıfat "Rahmet" mastarından türemiş olmakla beraber, aralarında ifade ettikleri anlam bakımından farklar vardır. Rahman ve Rahîm arasındaki bu farklar şöylece belirtmek mümkündür:

a) Rahman sıfatı; daha ziyâde ezelle; Rahîm sıfatı ise daha çok ebedle ilgilidir. Bu nedenle hadislerde yüce Allah'ın hakkında "Dünyanın Rahman'ı ahiretin Rahîm'i" ifadelerinin kullanıldığını görüyoruz. Rahman sıfatı bütün insanları; Rahîm sıfatı ise yalnız müminleri kapsar.

b) Rahman sıfatı; hiçbir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın varlıkları yaratmak, meydana getirmek, onların çalışıp çalışmadıklarına bakmadan sayısız nimetlerle nimetlendirmek anlamına gelirken; Rahîm sıfatı Allah'ın emirleri doğrultusunda çalışanlara, çalıştıklarının karşılığını vermek anlamına gelmektedir.

c) Rahman sıfatı; ümitsizliğe, karamsarlığa imkân bırakmayan kesin bir ümit ve ezeli bir yardım ifade eder. Rahîm sıfatı ise, yaptığımız işlerimizin Allah tarafından mükâfatlandırılacağını ifade etmektedir. Bu nedenle Rahman sıfatının ifade ettiği mânâda mü'min ve kâfir eşit tutulup ayırım yapılmamış; Rahîm sıfatının belirttiği manada ise, mü'min ve kâfir açık bir farkla ayrılmışlardır.

El-MELİK

Yüce Allah Melik'tir. Yani mülk sahibi, bütün eşyanın ve yaratılanların tek mâlikidir. Bütün varlıklar üzerinde emretme, istediği gibi tasarruf etme, hiçbir şarta bağlı olmaksızın sahip olma O'na

mahsustur. Yaratıklarına emretme, sakındırma, cezalandırma, istediğini zelil, dilediğini de aziz etme kudretine sahip olan yalnız yüce Allah'tır. O yarattığı mülkünde ve orada olanların hepsinde yegane hükümdardır. Sonsuz kudretiyle onları idaresi altında tutan tek Allah'tır.

Mülkün, kâinatın sahibi, mülk ve saltanatı devamlı olan.Bütün mahlûkatın hakikî sâhibi ve mutlak hükümdârı...

Allah'ın, ne zâtında ve ne de sıfatında hiçbir varlığa ihtiyacı yoktur. Bilâkis herşey zâtında, sıfâtında, varlığında ve varlığının devamında O'na muhtaçtır. Bütün kâinatın hakikî sâhibi, mutlak hükümdâridir.

EI-KUDDÛS

Her türlü hata, gaflet ve acizlikten uzak, eksiklikten beri, mutlak kemâl sahibi anlamında. Allah, sonradan olma ve hiçbir tasvir kayıtlarına sığmayan, hakkında hiçbir eksiklik düşünilemeyen en mukaddes olan en yüce varlıktır. (*Haşr Suresi,23; Cum'a Suresi,1*).

Her noksanlıktan uzak ve her türlü takdîse lâıyk olan.Hatâdan, gafletten, aczden ve her türlü eksiklikten çok uzak ve pek temiz...

Allah, hissin idrâk ettiği, hayâlin tasavvur ettiği, vehmin tahayyül ettiği, fikrin tasarladığı her vasıftan münezzeh ve müberradır. O hatâdan, gafletten, acizden ve her türlü eksiklikten çok uzak ve pek temiz olandır. Bu bakımdan her türlü takdîse lâıyktır.

İnsan su'-i ihtiyârı karışmadığı müddetçe kâinatta fitrî olarak bulunan umumî temizlik hakikatı da, Cenâb-ı Hakk'ın KUDDÛS isminin tecellîsidir.

Es-SELÂM

Allah, her türlü eminliğin, salimliğin aslı olup, ayıptan kusurdan ve her çeşit eksikliklerden uzak olan yüce yaratıcı anlamındadır. Allah, yok olmaktan ve hatıra gelen her türlü eksikliklerden uzaktır. Buna göre dünyadan ve ahiretten emin olmak isteyenleri ve kurtuluşa ermek dileğinde bulunanları, kurtuluşa erdirecek olan da yalnız Allah'tır. (*Haşr Suresi,23*).

Her çeşit âriza ve hâdiselerden sâlim kalan; Her türlü tehlikelerden kullarını selâmete çıkaran; Cennet'teki bahtiyar kullarına selâm eden...

Bu ism-i şerif, Kuddûs ismi ile yakın bir mânâ ifade etmekte ise de Selâm ismi, daha ziyade istikbale aittir. Yani, Cenâb-ı Hakk'ın

gerek zâtı, gerek sıfatı ileride en ufak bir tegayyüre, bir değişikliğe, bir za'fa uğramaktan münezzehtir. O, ezelde nasılsa ebedde de öyledir.

EL-MÜ'MİN

Allah'ın iman ve güven veren her türlü şüphe ve tereddütleri kaldıran anlamında bir ismidir. Allah, korku içinde olanlara emniyet ve güven verendir. Bu bakımdan her türlü korkudan emin olmak için Allah'a iltica edilmeli, O'na sığınılmalıdır

Güven veren, emin kılan, koruyan, iman nurunu veren. Gönüllerde iman ışığı yakan, uyandıran; Kendine sığınanlara aman verip onları koruyan, rahatlandıran...

Allah Teâlâ, kalblere iman ve hidâyet bağışlayarak oralardan şübhe ve tereddüdlere kaldırmıştır. Kendine sığınanlara aman verip korumuş, emniyetle rahatlandırmıştır.

EL-MÜHEYMİN)

Allah'ın görüp gözetken, her şeye şahit olan, her şeyi koruması altına alan, onları muhâfaza edip saklayan olduğu anlamına gelir.

Gözetici ve koruyucu. Her şeyi görüp gözetken, her varlığın yaptıklarından haberdar olan.

Allah, yarattığı mahlûkatının amellerini, rızıklarını, ecellerini bilip muhafaza eder. Bütün varlığı görüp gözetken, yetiştirip varacağı noktaya ulaştıran ancak O'dur. Hiçbir zerre, hiçbir lâhza, Onun bu lûtf ve âtîfetinden boş değildir.

EL-AZÎZ

Allah'ın, hiçbir yönden mağlup edilemeyen, her işinde mutlak gâlip gelen, son derece izzetli ve yüce olduğu manasına gelir. Hiçbir yönden benzeri olmayan dilediğini yapan ve buna güç yetiren, yüce varlığını ve kudretini hiçbir gücün mağlup edemediği tek yaratıcı Allah'tır.

Mağlûb edilmesi mümkün olmayan galib. İzzet sahibi, her şeye galip olan, karşı gelinemeyen.

Bu ism-i şerîf, kuvvet ve galebe mânâsına gelen İZZET kökünden gelir. Allah'ı Teâlâ mutlak sûrette kuvvet ve galebe sâhibidir.

İzzet sıfatı, Kur'an'da birçok yerlerde azab âyetleri bahsinde gelmiştir. Fakat bu ism-i şerîfin yine birçok defa Hakîm ism-i şerîfi ile birleştiği görülür. Bunun mânâsı: Allah'ı Teâlâ'nın kudreti galibdir,

fakat hikmeti ile kötülerin cezasını te'hir eder, kötülük edip durmakta olan insanları cezalandırmakta acele etmez, demektir.

EI-CEBBÂR

Allah'ın, yarattığı tüm varlıklarının ihtiyaçlarını karşılayan, her konuda çok güçlü ve kudretli olduğu anlamındadır. Ayrıca Allah'ın yarattıklarının tümünü kendi iradesine mecbur eden, dilediğini de zorla yaptırmaya gücü yeten, kesin hükmüne karşı gelinemeyen yaratıcı olduğu anlamına da gelir. Yüce Allah'ın "Cebbâr" sıfatı sebebiyle insanların, işlerine kendi iradeleri ve serbestlikleri olmadığı sanılmamalıdır. Çünkü Allah, bildirdiği emir ve yasaklarına uyup uymama konusunda insanları kendi iradelerinde serbest bırakmıştır. Şüphesiz insanların, Allah tarafından akıllı ve iradeli yaratılmalarının bir anlamı vardır. Allah, insanı O'nun hükümlerini tanıyıp bilmesi için akıllı, kendi irade ve istekleri ile O'nun emrine uymaları ve gösterdiği bu yolda yürümeleri için de serbest iradeli yaratmıştır.

Ancak Allah'ın, insanlara işlerinde serbestlik tanımış olması, onların bütün isteklerini yerine getirmeye mecbur olduğu anlamına gelmez. Örneğin Allah'ın emirlerini dinlemeyip O'na karşı gelen asiler, günahkârlar cezaya yanaşmak istemeseler de vakti gelince cezalarını çekmeye mecbur olacaklardır. Allah'ın mutlak iradesi ve kudreti altına girmeyen hiçbir varlık düşünülemez. "Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Oysa göklerde ve yerde olanların hepsi, ister istemez O'na teslim olmuştur ve O'na döndürülüp götürüleceklerdir" (*Â'ti İmrân, Suresi,83*).

Azamet ve kudret sahibi. Dilediğini yapan ve yaptıran. Hükmüne karşı gelinemeyen. Kırılanları onaran, eksikleri tamamlayan; Dilediğini zorla yaptırmaya muktedir olan...

Bu ism-i şerif cebir maddesindendir. Cebir, "kırık kemiği sarıp bitiştirmek, eksikliği bütünlemek" mânasına geldiği gibi, "icbar etmek", yani, "zorla iş gördürmek" mânasına da gelir.

Bu mânaya göre Allah'ı Teâlâ Cebbâr'dır. Yani, kırılanları onarır, eksikleri tamamlar, her türlü perişanlıkları düzeltir, yoluna kor.

Cebbâr'ın ikinci mânasına göre de; Allah'ı Teâlâ kâinatın her noktasında ve her şey üzerinde dilediğini yaptıрмаğa muktedirdir. Hüküm ve iradesine karşı gelinmek ihtimali yoktur.

EI-MÜTEKEBBİR

Allah'ın her hususta çok büyük ve azamet sahibi ulu bir yaratıcı olduğu anlamındadır. Büyüklük O'nun hakkıdır. Yaratılmışların hiçbirinin böyle bir hakkı yoktur. Allah, zatında sıfatlarında ve işlerinde, mutlak manada büyüklüğün tek sahibidir. Hiçbir insan için bu mânâda bir büyüklükten söz edilemez. Kendilerini büyük sanan nicelerinin, Allah'ın sonsuz kudreti ve büyüklüğü karşısında ne kadar küçüldükleri imkân imkânsız olan bir gerçektir. Büyüklük sevdasına kapılanların yok olmalarına, bazen küçük bir olay hattâ çok küçük bir yaratık, bir mikrop bile yetmiştir. Bu gerçek karşısında insanlar hangi büyüklükten söz edebilirler?..

Her şeyde ve her hâdisede büyüklüğünü gösteren. Büyüklükte eşi, benzeri yok.

Büyüklük ve ululuk, ancak Allah'a mahsustur, varlığı ile yokluğu Allah'ın bir tek emrine ve iradesine bağlı bulunan kâinattan hiçbir mevcut, bu sıfatı takınamaz.

EI-HÂLIK

Allah'ın yaratıcı olduğunu belirten bir sıfattır. Yaratmak ise bir şeyi var etmek, hiç benzeri olmayan bir şeyi meydana getirmek demektir. Bu manada Allah'tan başka hiçbir yaratıcı yoktur. Herşeyi yaratan O'dur. İnsanların ortaya koydukları şeyler yaratma değildir; var olanlardan yeni bir şey elde etmektir. Allah, yaratandır; O'nun dışındaki tüm varlıklar ise yaratılmıştır.

Herşey'in varlığını ve varlığı boyunca görüp geçireceği halleri hâdiseleri tayin ve tesbit eden ve ona göre yaratan, yoktan vâ ededen...

Bu ism-i şerîfin mânâsında iki husus vardır:

1. Bir şey'in nasıl olacağını tayin ve takdir etmek,
2. O takdire uygun olarak o şey'i icad etmek

EI-BÂRİ'

Allah'ın, yarattıklarını temiz ve sağlam bir nizâm üzere yaratması, olgunlaştırarak birbirinden farklı niteliklerde meydana getirmesi mânâsındadır. Şüphesiz varlıkları seçip, düzenleyip olgunlaştırarak her birini ayrı bir özellikte yaratan Allah'tır.

Her şeyi kusursuz ve mütenasip yaratan. Eşyayı ve her şey'in âzâ ve cihazlarını birbirine uygun bir halde ,değişik biçim ve surette yaratan...

Her şey'in vücudu mütenasib, yani, âzası, hayat cihazları ve aslî unsurları keyfiyet ve kemmiyet bakımından birbirine münasib

olarak yaratıldığı gibi, hizmeti ve faydası da umumî âhenge uygun yaratılmıştır.

BU İSMİN SIRLARI:

1- Adedi (210), saati Şemsdir. Bu saatte mezkûr adedi okuyan hasmını yener, aklı ve zihni genişir.

2- Yedi gün ara vermeden yüzzer defa okuyanlar hastalıklarından şifa bulurlar.

3- Bu ismi vird edinenler ağır işleri yapmaya muvaffak olur, alemi misalle arasındaki perdeler kalkar. Tabib ise tedavi ettiği hastalar şifa bulur.

4- Bu mübarek ismi şerifi vird edinenlerin sıkıntı ve kederlerini Allâh'ı Teâlâ ferah ve sevince çevirir. Bütün âlem onu kutlar.

5- Uzun müddet hastalığı devam edenler bu mübarek zikre devam ederlerse şifa bulurlar. Okuyamayanlar yazarak üzerlerinde taşımalıdır.

EI-MUSAVVİR

Allah'ın yaratmış olduğu varlıkların şekil ve durumlarını takdir edip, dilediği şekilde meydana getirmesi, şekillendirmesi anlamına gelir.

Varlıklara şekil veren ve onları birbirinden farklı özellikte yaratan.'Her mahluku ezeli ve hikmetinin gereği çeşitli suretlerde yaratan.'Tasvîr eden, herşey'e bir şekil ve hususiyet veren...

Allah'ı Teâlâ herşey'e bir sûret, bir özellik vermiştir. Herşey'in kendisine göre şekli, dıştan görünüşü vardır ki, başkalarına benzemez.

Meselâ: İnsanlar arasında tamamiyle birbirinin aynı iki insan yoktur.

Bundan daha garibi, parmak uçlarındaki çizgiler,Göz retinası,avuç içidir. Bu çizgiler, insanların sayısı kadar değişik gidiyor ve hiçbirisi ötekine uymuyor. Şu halde insanın hiç taklit olunamayacak imzası, bastığı parmak izi,gözü,avuç içidir.

İşte bunlar, Allah'ı Teâlâ'nın MUSAVVİR isminin tecellileridir

BU İSMİN SIRLARI:

1- Bu isme devam edenler, yaptıkları işlerde başarıya ulaşır.

2- Bu isme, sanatkârların devam etmesi, sanatlarında muvaffakiyete sebep olur.

3- Düşük yapanların üzerinde taşımaları kaydedilmektedir.

4- Bu ismin adedi 336, saati Kamerdir. Düşmanlığı dostluğa döndürmek ve murada nail olmak için okunmalıdır.

5- Bu mübarek ismi şerifi vird edinenleri, Cenab-ı Allâh temiz ahlâklı olacak bir çocukla rızıklandırır.

Ey Musavvir olan Allâh'ım! Beni Sana karşı görevlerini yerine getirenlerin sureti ile suretlendir. Marifet nurunla nurlandır.

EI-ĞAFFÂR

Kullarının günâhlarını affeden ve çok bağışlayan yüce varlık anlamına gelir. Günâh işlemek insanların özelliği olduğu gibi, onların günâhlarını örtmek ve bağışlamak da yüce Allah'ın ayrılmaz sıfatlarındandır.

Günahları örten ve çok mağfiret eden. Dilediğini günah işlemekten koruyan. Mağfireti pek bol olan.. 'Günahları affeden'.

Gafr, örtmek ve sıyânet etmek (korumak) mânâsındır. Allah mü'minlerin günahlarını örter. Dilediği kullarını da günahlardan sıyânet eder, korur. Bu, onlar için en büyük nimetlerden biridir.

Cenab-ı Hakk'ın sevdiği seslerden bir tanesi de seher vakitlerinde nemli gözler ile;

'Ey günahları affedici Allâh'ım, günahlarımı affet ' diye yalvarmaktır.

BU İSMİN SIRLARI:

1- Allâh'ın sonsuz mağfiretinden yararlanmak isteyenler, bu mübarek ismi okumaya devam etmelidirler. Cuma namzalarından sonra yüzer defa okuyanlarda, rahmeti ilâhiyyenin eserleri belirir. Kurşun bir levha üzerine yazılarak taşıyanlar zalimlerin şerrinden korunur.

2- Adedi 1200, saati Zöhredir. Maddi ve manevî halini düzeltip ıslah etmek için okumak mücerreptir.

3- Bu mübarek ismi okumayı vird edinen kul, bazı gizli şeylerin esrarına vakıf olur. Esrar perdeleri aradan kalkar.

4- Sinirlenip, parlayan kimselerin bu mübarek zikri okumaya devam etmeleri halinde gazapları teskin olur.

Ey affedici Allâh'ım! Büyük ve küçük bütün günahlarımızı bağışla (âmin).

EI-KAHHÂR

Allah'ın ziyadesi ile kahredici, yok edici yüce bir varlık olduğu manasına gelir. Sonsuz kudretinin karşısında hiçbir kimsenin gücü ve kudreti olamaz. Ama serbest iradeleriyle O'nun karşısına çıkma

cüretini gösterenlere de lâîyk oldukları cezaları tam olarak verecektir. Allah'ın kayıtsız üstünlüğüne sınır koyacak hiçbir varlık yoktur.

Herşey'e, her istediğini yapacak güçte olan galib ve hâkim...

Kahr, bir şey'e, onu hor ve hakîr kılacak veya mahv ve helâk edebilecek sûrette galib olmaktır. Allah'ı Teâlâ Kakhhâr'dır, her vechile üstün ve daima galibdir. Kuvvet ve kudretiyle her şey'i içinden ve dışından kuşatmıştır. Hiçbir şey O'nun bu ihâtasından dışarı çıkamaz. Ona karşı herşey'in boynu büküktür. Kahrına yerler, gökler dayanamaz. Kahr ile nice azıp sapmış ümmetleri ve milletleri mahv ve perişan etmiştir.

'Sen ol Kakhhâr'sın ki, ezici kahrını vurup bugün mülk kimin dediğin zaman yerde ve gökte büyüklükten dem vuranlardan hiç bir kimsenin cevaba takatı olmayacaktır. Ancak Zât'ı Ehadiyyetinle-Mülk Kakhhâr olan Allâh'ındır diye cevap verildiğinde hiç kimsenin muarazaya gücü yetmeyecektir.

BU MÜBAREK İSMİ ŞERİFİN ÖZELLİKLERİ:

1- Bu mübarek ismi şerife devam edenleri kalbinden dünya muhabbeti zail olur. Nefsi emmaresi cılızlaşır, düşmanları hezimete uğrar.

2- Bu mübarek ismi okuyarak zalimin aleyhine dua edilirse dua gerçekleşir.

3- Şehvet ve hırsı yenmek için bu mübarek isim okunmalıdır.

4- Bu ismin adedi 306, saati Merihtir. Düşman üzerine galip gelmek için okunur.

EY Kakhhâr olan Allâh'ım! Yasalarını kabul etmeyen ve mekrini tanımayanların akıbetlerini bizlere göster (âmin).

EI-VEHHÂB

Allah'ın çok hibe eden, çok fazla bağışlayan olduğu anlamına gelir. Hak sahibi olmadıkları halde yarattıklarına çok çok verendir.

Karşılıksız nimetler veren, çok fazla ihsan eden. Çeşit çeşit nimetleri devamlı bağışlayıp duran.

Bu isim, Vehhâb kelimesi hibe kökünden gelmektedir. Hibe, "herhangi bir karşılık ve menfaat gözetmeden birine bir malı bağışlamak" mânasınadır. Vehhâb ise, "Her zaman, her yerde ve her şey'i çok çok ve bol bol veren ve karşılık beklemeyen" demektir.

İstenmeden veren. Hazinesinden hak edene de etmeye de, iyiye de kötüye de, mü'mine de kâfire de veren O'dur.

"Ey Vehhâb olan Rabbim, tarafı ilahiyyenden bize rahmet ver. Çünkü Sen sonsuz bağışta bulunansın."

BU İSMİN HUSUSİYETLERİ:

1- Zengin ve kazancının bereketli olmasını isteyenler duha namazının secdesinde bu mübarek ismi "Yâ Vehhâb" diye 14 defa okur, eller de dergâha açılarak bu ismi şerif ile duada bulunurlarsa boş çevrilmez.

2- Dua edilirken 7 defa "Yâ Vehhâb" denilirse dua kabul olunur.

3- Bu ismin adedi 14, saati Zöhredir. Vird edinenler muradlarına nail olurlar.

4- Anlama gücü kıt olanlara yazılarak içirilmesi faidelidir.

5- Vird edinip daima "Yâ Vehhâb" diye zikredenler, mahlûkata muhtaç olmazlar.

Ey Vehhâb olan Rabbim! Rızanı kazandıracak nimetlerinden bizlere ihsan buyur âmin.

Er-REZZÂK

Allah'ın bütün yaratıkların rızıklarını veren olduğunu ifade eder. Her canlı için gerekli gıdayı bahşedip yaratan ve bol bol veren Allah'tır.

Her varlığın rızığını veren ve ihtiyacını karşılayan. Yarattılmışlara, faydalanacakları şeyleri ihsân eden."Bütün mahlukatın rızığını veren O'dur..

Rızık, Allah'ı Teâlâ'nın bilhassa yaşayan mahlûkatına faydalanmalarını nasib ettiği her şeydir. Rızık yalnız yenilip içilecek şeylerden ibaret değildir. Kendisinden faydalanılan herşey'e rızık denir.

Maddî rızık, her türlü yiyecek ve içecek, giyilecek ve kullanılacak eşya, para, mücevher, çoluk-çocuk, vücudun çalışma kudreti, bilgi, mal-mülk, servet v.s. gibi şeylerdir.

Mânevî rızık ise, ruhun ve kalbin gıdası olan şeylerdir. Başta îman olmak üzere insanın mânevî hayatına ait bütün duygular ve o duyguların ihtiyacı olan şeyler, hep mânevî rızıktır.

BU İSMİN SIRLARI:

1- Mikâil Aleyhisselâm, bu ismi şerifle zikrederlerdi. Bu isimle zikretmeye devam edenlerin rızkı artar.

2- Aç karnına 20'şer defa okuyanın zihni açılır. İşini yaptırmak istediği kimsenin karşısında 26 defa okunursa haceti görülür.

3- Hasta üzerine 100 defa okunursa şifa bulur.

4- Yokluk yüzü görmek istemeyenler bu mübarek ismi vird edinmelidir.

5- Kalb sıkıntısına karşı cuma namazından sonra yüz defa okunmalıdır.

EL-FETTÂH

Kulların, her türlü güçlük ve sıkıntılarını açan ve kolaylaştıran manasına gelir. Faydalı ilimlere karşı insanların kalbini açarak, onların işlerini kolaylaştıran, bütün zorluklarını ortadan kaldıran yüce Allah'tır. Her işinde üstün gelen O'dur.

Her türlü sıkıntıları gideren. Her türlü müşkülleri açan ve kolaylaştıran.hayır ve nusret halk eden."..

Fettâh kelimesi, feth'den gelmektedir. Feth ise, "kapalı olan şey'i açmak" mânâsınadır.

Kapalı bir şey'i açmak:

a. Maddî olur; bir kapıyı, bir kilidi açmak gibi.

b. Mânevî olur; kalbden tasaları, kederleri atıp gönlü açmak gibi.

Bitkilerin çiçek açması, tohum ve çekirdeklerin sümbül vermesi, rızık ve rahmet kapılarının açılması hep Fettâh ism-i şerifinin tecellisindendir.

"Bildiği ile amel edenlere Allâh'ı Teâlâ bilmediği ilimlerin kapısını açar."

BU İSMİ ŞERİFİN HUSUSİYET VE SIRLARI:

1- Kalbi ve sırrı temizlemek için sabah namazını kıldıktan sonra eli kalbin üzerine koyarak "Yâ Fettâh" diye okunmalıdır.

2- Bu ismi şerifi "Yâ Fettâh" diye okumaya devam edenlere maddi ve manevî fetihler kolaylaşır.

3- Bu ismin adedi 489, saati Utariddir. Düşmanın adavetini muhabbete tebdil ve müşkülâtın halli için "Yâ Fettâh" diye okunmalıdır.

4- Yatarken bu mübarek ismi okuyarak uyuyana rüyasında bilmediği şeyler gösterilir.

5- Vird edinenler kimseye muhtaç olmazlar. Üzerinde hürmetle taşıyanlar, kimse tarafından ters yüz edilmez.

EL-ALÎM

Allah'ın, çok bilen, bilgisi ezelî ve ebedî olan, her şeyi her yönüyle bilen tek yaratıcı olduğu manasını ifade eder.

Gizli açık, geçmiş, gelecek, her şeyi, ezeli ve ebedi ilmi ile en mükemmel bilen. Bir Âlim ki ilminin sonu olmayan, herşeyi bilen."

Allah, her şey'i tam mânasıyla bilir. Her şey'in, içini, dışını, inceliğini, açıklığını, önünü, sonunu, başlangıcını, bitimini çok iyi bilendir O. Olmuşları bildiği gibi, olacakları da aynı şekilde bilir. Onun için, olmuş - olacak, gizli - açık söz konusu değildir. Bunlar, insanlar hakkında geçerli olan mefhumlardır. İnsanların bilmesi nisbî ve ârizîdir. Allah'ın bilmesi ise, - bütün isim ve sıfatlarında olduğu gibi - zâtî'dir. Onun için O'nun bilmesinde dereceler bulunmaz.

O'nun Âlim olduğunu bilen O'ndan gelen musibetlere sabır, atıyyelere de şükreder. İşlediği günahından ötürü istiğfar eder.

BU İSMİ ŞERİFİN HUSUSİYETLERİ:

1- Bu ismi şerifi vird edinenlerin kalbi ruşen olup, batınında çeşitli nurlar zahir olur. Bu mübarek ismi şerifi okumayı adet edinenler, konuştukları zaman hikmet konuşur, tasarruf sahibi olurlar.

2- Bu ismin adedi 150, saati Müşteridir. Mezkûr adedi okumayı adet edinenler, ilim tahsilinde kavrama gücü elde ederler.

3- Namazların hemen akabinde 100'er defa okunursa kişi göremediği bazı şeyleri görmeye muvaffak olur.

4- Yazılarak taşınırsa kadri yüceltir.

EI-KÂBİD

Allah'ın, her şeyi sonsuz kudreti altına alan, bu kudretiyle kuşatıp kavrayan, her şeyi emri altına alıp tutan en yüce varlık ,dilediğinin rızkını daraltan, ruhları alan.Sıkan, daraltan.

"Kıyamet günü rahmetinden kafirleri mahrum eden, ölüm anında ruhları alan, yapılan hayırları kabul eden, dilediğinin rızkını veren."

BU MÜBAREK İSMİN HUSUSİYET VE SIRLARI:

1- Mü'minleri tahkîr eden zalimlerin şerrinden korunmak için 903 defa okunmalı, zaman zaman tekrar edilmelidir.

2- Kim bu ismi şerifi kırk parça ekmek lokmasının üzerine birer defa yazarak, her gün bir lokmasını yerse aklıktan dolayı ızdırıp çekmez.

3- Bu ismi şerif Azrail Aleyhisselâam'ın zikridir. Mazlum okursa zalim helak olur.

- 4- Bu isme müdavemet edenler, kötü huylarından halas olurlar.
- 5- Vird edinip okuyan kimse insanlar tarafından hürmet görür.

EI-BÂSİT

Allah'ın, her hayrı veren, lütuf ve rahmetini kullarına yayan yüce yaratıcı olduğunu ifade eder. Allah, insanlara rızık, neşe, rahatlık ve bolluk vererek onlara lütuf ve rahmetiyle muâmele etmektedir.

Dilediğinin rızkını genişleten, ruhları veren. Açı, genişleten.. "Bağışı çok, ihsanı sonsuz. İhtiyaç sahiplerinin ihtiyacını dilediği kadar veren. Hicap perdelerini kaldırıp, cemâli karşısında hayrette bırakan."

Bütün varlıklar Allah Teâlâ'nın kudret kabzasındadır. İsteddiği kulundan, ihsân ettiği servet ve sââmânı, evlâd ve iyâli, yahut hayat zevkini, gönül ferahlığını alıverir. O adam zenginken fakir olur, yahut evlâd acısına boğulur, yahut iç sıkıntısına, ıstırap ve huzursuzluk içine düşer.

İşte bu haller, Kâbîd isminin tecellileridir.

Allah, istediği kuluna da yepyeni bir hayat verir, neş'e verir, rızık bolluğu verir, bu da Bâsît isminin tecelliyatıdır.

BU MÜBAREK İSMİ ŞERİFİN HUSUSİYETLERİ:

1- Adedi 72, saati Zöhredir. Mezkûr adedi okumayı adet edinenler rızıklarını kolayca elde ederler.

2- Her kim seher vaktinde ellerini açarak "Yâ Bâsît" diye on defa okuyup elini yüzüne sürerse, kimseye muhtaç olmaz.

3- Sıkıntı içinde kıvranan bir kimse, Cenab-ı Hakk'ın bu ismini okumaya devam ederse, içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtulur.

4- Hayvani gıdalardan sakınmak sureti ile bir sene müddetle günde 31 defa "Yâ Bâsît" ismi şerifini okumak kalb gözünün açılmasına vesile olur.

5- Okumayı adet edinenler korkularından kurtulur. Maddi ve manevi füyuzata mazhar olurlar. "Gül" ve "Bal" üçer harften meydana gelir. Bu üç harf bize "gül"ü ve "bal"ı hayal ettirir ama "gül" demekle koku alamayız, "bal" demekle ağzımızı tatlandıramayız.

Rabbimizin güzel isimleri harflerden oluşur. O isimler bize Allah'ı hatırlatır. Asıl olan ise "Allah'ın ahlakıyla-koyduğu kurallara göre ahlaklanmaktır"

Yani el-Esma-ül-Hüsna' nın bizdeki tecellisidir. Tecelli olunca kötülüklerden tahliye meydana gelir. Kötülüklerden tahliye olunca içte ve dışta tahliye,süslenme meydana gelir.

Şerhini yaptığımız Tirmizi hadisinde geçen el-Esma-ül-Hüsna Kur'an-ı Kerim'de 3787 defa tekrarlanmakta. Kur'an'da geçip de Tirmizi hadisinde geçmeyen el-Esma-ül-Hüsna da 1055 defa tekrarlanmaktadır.

Rabbimizi işaret eden, O, Ona, Onu, Ondan, Sen, Seni, Sana, Senden, Senin için zamirleri bu sayıya dâhil değildir.

Kur'an-ı Kerim'i okuyan bir mü'min zamirler hariç el-Esma-ül-hüsna ile Rabbini 4842 defa zikretmekte. Kur'an'da Firavun'un adı 74 defa geçmekte. Biz tebliğimizi yaparken 4842 defa Rabbimizi, Onun kitabını tanıtacağız, Rasulünün yolunu göstereceğiz. Bu arada kendini ilah yerine koyanları ve onun ardından gidenleri 74 defa uyaracağız. Kısaca Rahmanı anlatacağız, Şeytanı değil. Her gün şeytan taşlamayı bırakacağız.

Rabbinin kitabını çokça okuyan, Allah'ın ahlakıyla ahlaklananlarda şunlar tecelli etmeli:

1- Allah'ı sevdiği için Onun yarattıklarını da sever. Sevince onu korur.

2- Denetim ve gözetimi altındakileri korur.

3-İç, dış ve çevre temizliğine önem verir.

4- Güvenir. Güven verir.

5- Tabiatı da, şeriatı da korur.

6- Alçalmaz, aşağılamaz, alçalanı yükseltir.

7- İşini sağlam, güzel, faydalı yapar.

8- Sır saklar. Ayıpları örter.

9- Zalimlerin korkusu, mazlumların ümidi olur.

10- Çalışır. Rızık endişesi taşımaz.

11- Gözünü açar. Gözler ve gönüller açar.

12- Ya öğrenen, ya öğreten, ya dinleyen olur.

13- Taşı gediğine kor. Herkesi durumuna göre değerlendirir.

14- Malıyla değil, haliyle yücelir.

15- Her sözü duyar en güzeline uyar.

16- Hain gözlerle bakmaz. Gözetildiğini bilir.

17- Allah'ın adalet terazisinden başka terazi kullanmaz.

18- İnceliğe, nezakete önem verir.

19- Yumuşak huylu, tatlı dilli, güler yüzlü, geniş, yanık ve yazık yürekli olur.

20- Her şeyden haberdar olur. Kötü haberleri yaymaz, ilgisine bildirir.

21-Büyük alim, büyük komutan, büyük sanatkar olmaya çalışır.

22- Vermeyene verir, gelmeyene gider.

23- Mü'minin önüne kimseyi geçirmez.

24- Göz ve gönlünde Allah'ı büyütür, düşmanlarını küçültür.

25- Kendini, ailesini ve insanlık ailesini şirkten, kötülüklerden korur.

26- Gönlünü imanla, midesini helak rızıkla doyurur.

27- Hesaba çekileceğini bilir. Zalimlere hesap sorar. Düşmanın çokluğundan korkmaz "Hasbunallah" der ve yürür.

28- Cömert olur.

29- Gözetildiğini bilir. Dostlarını gözetir. Düşmanlarını gözetim altında tutar.

30- Davete icabet eder. İsteyeni boş çevirmez.

31- Sever. Sevdığını bildirir.

32- Edebini ve edebiyatını yüceltir.

33- Ahiretteki dirilişten önce dirilir ve diriltir.

34- Çağının şahidi olur. "Şehadet" getirir.

35- Hakkı sever. Hakkı hak sahibine verir.

36- Vekil olunca ihanet etmez. Çalışır. Tevekkülden ayrılmaz.

37- Güçlü olur. Allah'ın üstüne güç tanımaz. Doğru yolda geri adım atmaz. Yumuşak davranır.

38- Hakiki dost olarak Allah'ı bilir.

39- Öveceğiyle, yereceğini bilir.

40- İstatistiğe önem verir.

41- İcada önem verir.

42- Eskimeyen güzelleri yaşatır.

43- Topluma zararlı olanları ıslah edemezse ağır veren çürük diş gibi çıkarır atar.

44- Güzelliklerini görür vecde gelir. Fakirleri, garipleri, mazlumları bulur. Onların gönlünde Rabbin rızasını arar.

45-Yolcunun yoldaşı, gariplerin arkadaşı, hastaların ilacı olur.

46- İhtiyacını Allah'a arz eder. İhtiyaç sahiplerini geri çevirmez.

47- Gücünün farkında olur. Kullanmasını bilir.

48- Hayırlı işlerde en önde olur.

49- Kimi öne geçireceğini, kimi geriye bırakacağını iyi bilir.

50- Kendisi değil, yaptığı iyilikleri ve eserleri görünür.

51- Hem nimet, hem hizmet verir.

52- Mazlumların intikamını zalimlerden alır.

53- Afvedici olur.

54- Haliyle yücelirken, malıyla ihtiyaç sahiplerine yakın olur.

55- Adil olur. Dostlarının suçunu savunmaz ama cezalarını paylaşır.

56- Birleştirici olur, ayırıcı olmaz. Ara bulucu olur, arabozucu olmaz.

57- Daha çok sadaka ve zekât vermek için zengin olur. Gönül zengini olur. Çevresini de zengin eder.

58- Zarar verenleri zararsız hale getirir.

59- Elinden ve dilinden insanlar, hayvanlar ve her şey fayda görür.

60- Aydın olur. Aydınlatır.

61- Tehdit etmez, teklif getirir, yol gösterir.

62- İki dünyasına yarayacak kalıcı sözler, kalıcı işler yapar.

63- Doğruluktan ayrılmaz. Doğru ve sağlam yoldan yürür.

64- Ölünce temiz bir isim, helal kazanç bırakır.

65- Bütün bunları başarırken azmini, iradesini sabır taşında bileğiler ve sabırla yürür.

EI-HÂFİD

Allah'ın, emirlerini dinlemeyen, başkalarını beğenmeyen, büyükenip hak ve hukuk tanımaz zorbaları rezil, perişan eden anlamına gelen bir isimdir.

Kâfir ve facirleri alçaltan. Yukarıdan aşağıya indiren, alçaltan...

Allah'ı Teâlâ, istediği kulunu yukarıdan aşağı atıverir. Şan ve şeref sâhibi iken, rezil ve rüsvây eder ve bu muamelesi çok defa, kendisini tanımayan, emirlerini dinlemeyen âsiler, başkalarını beğenmeyen mütekebbirler ve hak, hukuk tanımayan zâlim zorbalar hakkında tecellî eder.

Er-RÂFİ'

Kaldıran, yükselten ve yüksek olan anlamlarına gelir. Gönülleri iman ve irfan ışığıyla parlatan, yüksek gerçeklerden haberdar eden yüce Allah'tır. Her yönüyle yüce ve yüksek olan O'dur.

Şeref verip yukarı kaldıran, yükselten...

Allah'ı Teâlâ, istediği kulunu indirdiği gibi, istediği kulunu da yükseltir. Şan ve şeref verir. Bâzı gönülleri îman ve irfan ışığı ile parlatır, yüksek hakikatlardan haberdâr eder.

Allah'ın yükselttiği insanlar, çok defa melek huylu, tatlı dilli, insanların ayıplarını, kusurlarını örtüp eksiklerini tamamlayan; onlara malıyla, bedeniyle, bilgisiyle, nasihatiyle yardım eden nâzik, kibar insanlardır. Onlar bu istikametten ayrılmadıkça Allah da bu nimeti kendilerinden almaz.

El-MU'IZZ

İzzet ve ikrâm edici, şeref sahibi anlamına gelir. Yalancılığa, samimiyetsizliğe itibar etmez.

Dilediğini aziz eden. İzzet veren, ağırlayan...

El-MÜZİLL

Yüce Allah'ın, lâyük olanları zillete düşüren, zelil kılan, onları hor ve hakir eden anlamına gelen bir sıfat isimdir.

İzzet ve zillet, birbirine zıd mânalardır. İzzet kelimesinde "şeref ve haysiyet", Zillet kelimesinde ise "alçaklık" mânası vardır.

Bunlar hep Allah'ı Teâlâ'nın, mahlûkatı üzerindeki tasarrufları cümlesindendir.

Es-SEMİ'

İşiten, işitme kuvvetine sahip olan ve işitme gücünü verendir. O, hiçbir şartla ve kayda bağlı olmaksızın işitir. Her şeyi en iyi işiten, duaları kabul eden O'dur.

Allah'ı Teâlâ işitir. Kalblerimizdeki sözleri ve işitilmek şânından olan her şeyi işitir. Mesafeler, onun işitmesine perde olamaz. Birini işitmesi, ötekilerini işitmesine mâni olmaz. Her hâdiseyi aynı derece açık olarak işitir.

El-BASÎR

Herşeyi her yönüyle eksiksiz gören, yaratıklarına da görme duyusunu veren anlamını taşır. Gizli açık, her şeyi en iyi gören O'dur.

Allah'ı Teâlâ herkesin gizli açık yaptığını ve yapacağını görüp durmaktadır. Karanlıklar O'nun görmesine mâni olamaz. Karanlık gibi,

yakınlık - uzaklık, büyüklük - küçüklük gibi insanların görmelerine engel olan şeyler de O'nun görmesine mâni olmaz.

EI-HAKEM

Hüküm koyan, emir veren, varlıklar hakkında hükmünü tamamen icra eden anlamına gelir. Mutlak hâkim, hakkı bâtıldan ayıran. Hikmet sahibi. Hükmeden, hakkı yerine getiren...

Allah'ü Teâlâ Hâkim'dir, her şey'in hükmünü O verir ve hükmünü eksiksiz icra eder. Hâkimlerin hâkimliğine, hükümdarların hükümdarlığına hüküm veren de ancak O'dur. O'nun hükmü olmadan hiçbir şey, hiçbir hâdise meydana gelemediği gibi, O'nun hükmünü bozacak, geri bıraktıracak, infazına mâni olacak hiçbir kuvvet, hiçbir hükûmet, hiçbir makam da yoktur.

EI-ADL

Allah'ın herkese hakkını veren, koyduğu âdil hükümleriyle zulme razı olmayan, zulmü ve zâlimi sevmeyen anlamına gelen sıfatının ismidir. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır. (*A 'raf Suresi,85; Yûnus Suresi,109; Yûsuf Suresi,80*).

Mutlak adil, yerli yerinde yapan. Tam adâletli...

Adalet, zulmün zıddıdır. Zulüm kelimesinde; incitme, can yakma mânası vardır. Zulmetmiyerek herkese hakkını vermek ve her şey'i akıl ve mantığa, hikmet ve maslahata uygun olarak yapmak da adalet demektir.

Allah'ü Teâlâ Âdil'dir. Zâlimleri sevmez. Zâlimlerle düşüp kalkanları ve hattâ sadece uzaktan onlara imrenenleri ve sevenleri de sevmez.

EI-LÂTÎF

Her şeye vakıf, lütuf ve ihsan sahibi olan.En ince işlerin bile bütün inceliklerini bilen, nasıl yapıldığına nüfuz edilemeyen en ince şeyleri de yapan, seçilmez yollardan da kullarına çeşitli faydalar ulaştırandır. (*En'âm Suresi,103*).

İnce ve sezilmez yollardan kullarına çeşitli faydalar ulaştıran...

Allah'ü Teâlâ Lâtîf'dir. En ince şeyleri bilir. Çünkü onları yaratan O'dur. Nasıl yapıldığı bilinmiyen, gizli olan en ince şeyleri yapar.

EI-HABÎR

Herşeyden haberdar olan, her şeyin iç yüzünden ve gizli tarafından her yönüyle haber sahibi bulunan, onlara yumuşak davranarak cezalarını geriye bırakandır

En küçüğünden en büyüğüne kadar bütün eşya ve hâdiselerden Allah haberdardır. Onun haberi olmadan hiçbir hâdise cereyan etmez.

EI-HALÎM

Acele etmeyen, günahkârların cezasını vermeye güç yetirdiği halde bunu acele yapmayıp, onlara yumuşak davranarak cezalarını geriye bırakandır.

Cezada, acele etmeyen, yumuşak davranan, hilm sahibi.

Hilm, suçluların cezasını vermeye gücü yetip dururken bunu yapmamak, onlar hakkında yumuşak davranmak ve cezalarını geriye bırakmaktır. Suçluyu cezalandırmağa iktidarı olmayana halîm denmez. Halîm, kudreti yettiği halde, bir hikmete binaen cezalandırmayana denir.

Allah'ı Teâlâ Halîm'dir. Her günah işleyeni hemen cezalandırmaz. Hışım ve gazabda acele etmez, mühlet verir. Bu mühlet içinde yaptıklarına pişman olup tevbe edenleri affeder. Israr edenler hakkında, hüküm artık kendisine kalmıştır.

EI-AZÎM

Çok yüce ve çok büyük olan; sınırsız ve kayıtsız büyüklük, üstünlük de yalnız O'ndadır. Büyüklükte benzeri yok. Pek yüce. Bütün büyüklüklerin sâhibi...

Azamet, büyüklük mânasınadır. Hakikî büyüklük Allah'a mahsustur. Yerde, gökte, bütün varlık içinde mutlak ve ekmel büyüklük, ancak O'nundur ve herşey O'nun büyüklüğüne şâhiddir. Bu sıfatta da Allah'a herhangi bir denk bulunması muhaldir.

EI-ĞAFÛR

Mağfiret eden, yargılayan, suçları bağışlayan, affeden, insanların beğenilmeyen taraflarını gizleyendir.

Affi, mağfireti bol. Mağfireti çok...

Allah'ı Teâlâ'nın mağfireti çoktur. Bir kulun kusuru ne kadar büyük ve çok olursa olsun onları örter, meydana çıkarıp da sâhibini rezil etmez.

Kusurları insanların gözünden gizlediği gibi, melekût âlemi sâkinlerinin gözünden de gizler. İnsanların görmediği bâzı şeyleri

melekût âlemi sâkinleri görürler. Gafûr ism-i şerîfi, kusurların onların gözünden de gizlenmesini ifade eder.

EŞ-ŞEKÛR

Çok şükre lâyık olan, kendi rızası için şükredilen, şükür olarak yapılan iyi işlerin daha fazlasıyla karşılığını veren, insanlara nimetlerini artırarak şükür muamelesi yapandır.

Az amele, çok sevap veren. Kendi rızası için yapılan iyi işleri, daha ziyadesiyle karşılayan...

Şükür, iyiliği, iyilikle karşılamak demektir. Şükür, Allah'ı Teâlâ'ya karşı kulun yapması gereken bir vazifesidir.

Şekûr ise, az tâat karşılığında çok büyük dereceler veren, sayılı günlerde yapılan amel karşılığında âhiret âleminde sonsuz nimetler lûtfeden demektir. Bu mânaya Allah'dan başka hakikî sâhip yoktur.

EI-ALİYY

Yüksek, büyük ve yüce olan; kudrette, bilgide, hükümde, irâdede ve diğer bütün kemâl sıfatlarında üstün olandır. Herşey O'nun hükmü ve emri altındadır

Yüceler yücesi, çok yüce. Her hususta, herşeyden yüce olan...Allah'ı Teâlâ yücedir, yüksektir.

Yüksekliğin hakikî mânası şudur:

1. Allah'tan daha üstün bir varlık düşünülmesi imkânsızdır.
2. Bir benzeri veya ortağı veya yardımcısı yoktur.
3. Şânına yaraşmayan her şeyden uzaktır.
4. Kudrette, bilgide, hükümde, iradede ve diğer bütün kemâl sıfatlarında üstündür. Şu halde Aliyy, her şey kendisinin dûnunda, emrinde ve hükmü altında olan Zât demektir.

EI-KEBİR

Büyük, yüce anlamında olup, Allah'ın kâinatı ve ondâkileri hüküm ve kudretiyle idâre eden, her şeyi hükmü altına alan sıfatının ismidir.

Büyüklükte benzeri yok, pek büyük, kendisinden daha büyüğü düşünilemeyen...

Allah'ı Teâlâ kibriyâ sâhibidir. Kibriyâ, zâtın kemâli demektir. Her bakımdan büyük, varlığının kemâline hudut yoktur. Bütün büyüklükler O'na mahsustur.

EI-HAFÎZ

Her şeyi muhafaza eden, koruyup saklayan, yapılan işleri bütün ayrıntılarıyla saklayıp, her şeyi belli vaktinde afet ve belâlardan koruyandır.

Hıfz, korumak, demektir. Bu koruma iki şekilde olur.

Birincisi, varlıkların devamını sağlamak, muhafaza etmektir.

İkincisi, birbirlerine zıd olan şeylerin, yekdiğerlerine saldırmasını önlemek, birbirlerinin şerrinden onları korumaktır.

Allah her mahlûkuna, kendine zararlı olan şeyleri bilecek bir his ilham buyurmuştur. Bu Hafız ism-i şerîfinin tecelliyatındandır. Bir hayvan kimyevî tahlil raporuna muhtaç olmadan kendine zararlı otları bilir ve onları yemez. Kulların amellerinin yazılması, zâyi olmaktan korunması da Hafız isminin iktizasıdır. Bu bakımdan âhirette yeniden dirilme ve yaptıklarından hesaba çekilme ile Hafız isminin yakından alâkası vardır.

EI-MUKÎT

Rızıkları yaratan. Her yaratılmışın azığını ve gıdasını tayin eden, azıkları beden ve kalblere gönderen...

Bu mânaya göre Mukît, Rezzak mânasınadır. Yalnız Mukît, Rezzâk'tan daha hususîdir. Rezzak, azık olanı da olmayanı da içine alır.

EI-HASÎB

Herkesin yaptıklarını takdir eden, yapılanları bütün ayrıntılarıyla bilip her insanı hesaba çekerek yaptığıının karşılığını verendir. (*Ahzâb Suresi, 39*).

Kulların hesabını en iyi gören. Herkesin hayatı boyunca yapıp ettiklerinin, bütün tafsîlât ve teferruatıyla hesabını iyi bilen;

Her şey'e ve herkese her ihtiyacı için kâfi gelen...

Allah'ı Teâlâ, neticesi hesapla bilinecek ne kadar miktar ve kemmiyet varsa hepsinin neticelerini hiçbir ameliyeye (işleme) muhtaç olmadan doğrudan doğruya ve apaçık bilir.

Allah'ı Teâlâ, herkese her ihtiyacı için kâfidir. Bu kifâyet, O'nun varlığının devam ve kemâlini gösterir.

EI-CELÎL

Büyüklik ve ululuğu pek yüce olandır. Sıfat ve-isimleriyle her türlü büyüklik kendine ait olandır.

Celal ve azamet sahibi olan. Celâdet, ululuk ve heybet sâhibi, celâl sıfatları ile muttasıf...

Celâdet ve ululuk, Allah'a mahsustur. Onun zâtı da büyük, sıfatları da büyüktür. Fakat bu büyüklük, cisimlerdeki gibi hacim veya yaşlılık itibarı ile değildir. Zamanla ölçülmez, mekânlara sığmaz.

EL-KERİM

Cömert, kerem sahibi; muktedir iken affeden, cömertlik duygusunu veren, va'dini yerine getirendir.

Keremi, lütuf ve ihsânı bol, karşılıksız veren, çok ikram eden.

Allah vaad ettiği zaman sözünü yerine getirir, verdiği zaman son derece bol verir, muktedirken afveder.

ER-RAKÎB

Her varlığı, her işi her an görüp gözeten, murâkebe eden, bütün varlıklar üzerine gözcü olup bütün işlerini kontrol altına alandır. *(Nisâ Suresi,1).*

Bir şey'i koruyan ve devamlı kontrol altında bulundurana rakîb derler; bu da bilgi ve muhafaza ile olur.

Allah'ı Teâlâ, bütün varlıkları her lâhza gözetip duran bir şâhid, bir nâzırdır. Hiçbir şey'i kaçırmaz. Her birini görür ve herkesin yaptığına göre karşılığını verir.

EL-MÜCÎB

İcâbet eden, isteyene karşılık veren, teklifleri bilen ve O'na yalvaranların isteklerine icâbet eden ve karşılık verendir. *(Bakara Suresi,186).*

Burada bir hususu iyi bilmek gerekir: Cevap vermek ayırdır, kabûl etmek ayırdır. Âyet-i kerîmede, Allah tarafından her duaya cevap verileceği va'dedilmiştir. Fakat kabûl edileceği va'dedilmemiştir. Zira kabûl edip etmemek Cenâb-ı Hakk'ın hikmetine bağlıdır. Hikmeti iktiza ederse istenenin aynını, aynı zamanda kabûl eder. Dilerse istenenin daha iyisini verir. Dilerse o duâyı âhiret için kabûl eder, dünyada neticesi görülmez. Dilerse de kulun menfaatine uygun olmadığı için hiç kabûl etmez.

EL-VÂSÎ'

Bağışlaması bol ve rahmeti çok olandır. Yarattıklarına maddi ve manevîgenişlik verendir. *(Bakara Suresi,247).*

Rahmet ve kudret sahibi, ilmi ile her şeyi ihata eden. Geniş ve müsaadekâr...

Allah'ın ilmi, rahmeti, kudreti, afv ve mağfireti genişdir ve her şey'i kaplamıştır. Allah'ın ilminden hiçbir şey gizlenemez, ikram ve ihsanına bir nihayet yoktur.

EI-HAKÎM

Her işi hikmetli, her şeyi hikmetle yaratan. Herşeyi inceliğiyle bilen, bu bilgisine göre emir ve yasakları vâzeden, buyrukları ve bütün işleri yerli yerinde olandır.

Allah Hakîm'dir. Faydasız, boş ve tesadüfî bir işi yoktur. Her emir ve fiilin her yönüyle sonsuz fayda ve maslahatları vardır. Her yarattığı mahlûk, her yaptığı iş bütün kâinat nizamı ile alâkalıdır. Kâinatın umumî nizamı ile tenâkuz teşkil eden hiçbir hâdise, bir mahlûk, bir iş yoktur.

EI-VEDÛD

Çok şefkatli, muhabbetli, salih kullarını çok seven ve onlarca çok sevilen, onları rahmet ve rızasına erdiren; sevmeye ve dostluğu kazanılmaya yegane lâıyk olandır. Sevgi ve dostluk hissini yaratandır. *(Hud Suresi,90).*

İyiliği seven, iyilik edene ihsan eden. Sevgiye layık olan.İyi kullarını seven, onları rahmet ve rızasına erdiren, sevmeye ve dostluğu kazanılmaya biricik lâıyk olan...

Vedûd'un iki mânası vardır: 1. Seven, 2. Sevilen.

Allah'ı Teâlâ, kullarını çok sever, onları lütuf ve ihsanına garkeder. Sevmeye lâıyk ve müstehak olan da ancak O'dur.

EI-MECÎD

Şan, şeref, büyüklük ve kudretinden dolayı yüce olan ve güzel işlerinden dolayı da sevilip övülendir. Şeref, ancak kendi emir ve yasaklarına uymakla elde edilebilir. *(Hud Suresi,73).*

Nimeti, ihsanı sonsuz, şerefi çok üstün, her türlü övgüye layık bulunan.

Bu ism-i şerîfin mânasında iki mühim unsur vardır:

Biri: Azamet ve kudretinden dolayı yaklaşılamaz olmak.

İkincisi: Yüksek huylarından, güzel işlerinden dolayı övölüp sevmek...

EI-BÂİS

Sebepleri yaratan ve ölüleri diriltip kabirlerinden kaldıran; gönüllerde saklı olanları meydana çıkaran, ihtiyaçlarına göre insanlara peygamberler gönderendir.

Allah'ı Teâlâ insanları, onlar ölüp toprak olduktan sonra âhiret günü dirilterek kabirlerinden kaldıracak ve ruhları ile cesedleri birlikte olarak hesaplarını görecektir, sonra da yine ruh ve cesedleri birlikte olarak mükâfat veya cezalarını verecektir.

EŞ-ŞEHİD

Herşeye şahit olan, her şeyi hakkıyla gören, bilen ve muamelesini de buna göre yapan, her yerde hâzır ve nâzır olan. Hiç bir iş kendisine gizli olmayıp, her şeyin şahidi olan..

Allah, mutlak surette herşey'i bilmesi bakımından Alîm'dir. Hâdiselerin esrarını, iç yüzünü bilmesi yönünden Habîr'dir. Dış yüzünü bilmesi yönünden de Şehîd'dir.

Bizim bu ismi şeriften alacağımız ders şu olmalıdır;

Her şeyimize şahit olan Rabbimizin emirlerine muhalefet etmeyerek emirlerine itaat etmeliyiz. Çünkü Allâh Teâlâ: "Allâh sizin yaptıklarınıza şahittir" buyurmuştur.

BU İSMİ ŞERİFİN SIRLARI:

1- Bu ismi şerifi okumaya devam edenler Allâh'a isyandan vazgeçer.

2- Kocasını dinlemeyen bir kadının alnından bir kıl alınarak bu ismi şerifi üzerine bin defa okursa o kadın, daire-i itaata girer. Kocasına isyandan vazgeçer.

3- Bu ismi şerifin adedi 319, saati Müşteridir. Şehitlik mertebesine ulaşmak için okunması mücerrebdir.

4- Seher vaktinde 21 defa isyankar çocuğun üzerine veya kadının üzerine okunursa Allâh'ı Teâlâ durumlarını salaha çevirir.

5- Vird olarak okuyanların kalplerinde murakabe meyveleri meydana gelir.

Ey her şeyin şahidi Allâh'ım, bize her şeye şahid olduğunun bilinci içerisinde emirlerini yapma gücü ihsan eyle.

EL-HAKK

Var olan, hakkı ortaya çıkaran. Varlığı hiç değişmeyen, hiç yok olmayan ve gerçek olandır. **(Hacc Suresi, 6).**

Hakk, varlığı hakikî bulunan zâtın ismidir. Yani, varlığı daima sâbittir. Allah'ı Teâlâ'nın zâtı, yokluğu kabûl etmediği gibi, herhangi bir değişikliği de kabûl etmez. Hakikaten vâr olan yalnız Allah'tır.

EL-VEKÎL

Hayatını, O'na tevekkül ederek düzenleyen ve böylece O'na sığınanların işlerinde kendilerine yardım edendir; İdaresinde hiçbir kayda ve şarta bağlı olmayandır.

Usûlüne uygun şekilde, kendisine tevdi edilen işleri en güzel şekilde neticelendiren...

Kendisine iş ısmarlanan zâta vekîl denir. Allah'ı Teâlâ en güzel ve en mükemmel vekîl'dir. İşlerin hepsini tedvîr, tedbîr ve idare eden O'dur. Fakat kendisi hiçbir işinde vekîle muhtaç değildir. Allah'ı Teâlâ, kendisine tevekkül edenlerin işlerini en iyi neticeye ulaştırır.

EI-KAVİYY

Kudretli, güçlü ve sınırsız kuvvet sahibi olandır. Herşey O'nun kudret ve kuvveti karşısında güçsüzdür; O'na boyun eğmek zorundadır.

EI-METÎN

Metânetli, kuvveti çok şiddetli olup hiçbir iş O'na zor değildir. Kuvvet ve kudret menbaı, pek güçlü. Çok sağlam...

Kuvvet, tam bir kudrete delâlet eder. Metânet ise, kuvvetin şiddetini ifade eder.

Allah'ın kuvveti de öteki sıfat ve isimleri gibi nâ-mütenâhîdir, tükenmez, gevşemez, hudut içine sığmaz, ölçüye gelmez. Allah'ın kudreti bahsinde zorluk - kolaylık söz konusu değildir. Bir yaprağı yaratmakla kâinatı yaratmak birdir.

Allah'ı Teâlâ tam bir kuvvet sahibi olmak bakımından, Kaviyy, gücünün çok şiddetli olması bakımından Metîn'dir.

EI-VELİYY

Emir sahibi ve iyi insanların yani müminlerin dostu (velisi) olup onlara yardım ederek işlerini yönetendir.

Allah, sevdiği kullarının dostudur. Onlara yardım eder. Sıkıntılarını, darlıklarını kaldırır, ferahlık verir. İyi işlere muvaffak kılar. Her çeşit karanlıklardan kurtarır, nurlara çıkarır. Artık onlara korku ve hüznün yoktur. Herkesin korktuğu zaman, onlar korkmazlar.

EI-HAMÎD

Her türlü hamd ve senaya layık olan. Çok övülen, övgüyle değer sıfatlarıyla hamd edilendir. Ancak kendisine hamd ü senâ olunan, bütün varlığın diliyle övülmeye lâayık ve her an hamd edilen tek yüce varlıktır.

Hamd; ihsan sâhibi büyüğü övmek, tâzim fikri ve teşekkür kasdiyle medh ü senâ etmektir.

Her mevcûd, hâl diliyle olsun, kâl diliyle olsun, Allah'ü Teâlâ'yı tesbih ve takdîs etmektedir. Bütün hamd ü senâlar O'na mahsustur. Hamd ve şükürle kendisine tâzim ve ibâdet olunacak veliyy-i nimet ancak O'dur.

EL-MUHSÎ

Allah, çokça veren, sonsuz düşünülse bile Yarattığı ve yaratacağı bütün varlıkların sayısını her yönüyle bir bir bilendir.

İlmi herşey'i ihâta eden ve herşey'in miktarını bilip eksiksiz tastamam sayabilen Allah'dır.

Allah'ü Teâlâ, herşey'i olduğu gibi görür ve bilir, yani, bütün mevcûdatı toptan bir yığın hâlinde birbirinden seçilmez karışık bir şekilde değil; cinslerini, nev'ilerini, sınıflarını, ferdlerini, zerrelerini birer birer saymış gibi gayet açık görür ve bilir.

EL-MÜBDÎ

Mahlûkatı maddesiz ve örneksiz olarak ilk baştan ,hiç yoktan ortaya koyan, vareden, yaratandır. O'ndan başka yaratıcı yoktur.

Mübdî, bir mânada îcad demektir. Muîd ism-i şerîfi de îcad mânasına gelir. İcadın bir benzeri daha evvel yaratılmış, meydana getirilmiş ise, îade; değilse, yani, benzeri, maddesi olmayan yeni bir şey ise ibdâ denir.

EL-MUÎD

Yarattıklarını yok edip,sonra tekrar diriltecek olan.O'ndan başka yaratıcı olamaz.

Herşey mukadder olan ömrünü tamamlayıp öldükten sonra, Allah'tan başka kimse kalmaz, fakat varken yok olan bu insanları âhiret günü Allah'ü Teâlâ diriltip yeniden hayatlandırır, yeniden yaratır. Sonra da dünya hayatlarında yaptıkları işlerden hesaba çeker.

EL-MUHYÎ

Dirilten, canlandıran ve sağlık veren hayat verendir. O'nun öldürdüğüne kimse hayat veremez (*Fussilet Suresi,39*)

Allah'ü Teâlâ, cansız maddelere hayat ve can verir.

Her gün, her saat, her saniye yeryüzünde milyonlarca varlık hayat bulup dünyaya gelmektedir. Bütün bunlar, Allah'ın emr ü fermaniyle, yaratmasıyla ve müsaadesiyle olmaktadır. Allah yoğun var edip hayat verdiği gibi, ölüyü de tekrar canlandırabilir. Buna ihyâ, yani, diriltme denir. Hayatı hiç yoktan veren zâtın, ölümlere yeniden hayat verip diriltmesi elbette son derece kolaydır.

EL-MÜMÎT

Her canlıya ölümü tattıran. Canlı bir mahlûkun ölümünü yaratan ,her canlıya takdir edip bunu uygulayandır.

Allah, yarattığı her canlıya muayyen bir ömür takdîr etmiştir. Canlı varlıklar için ölüm mukadder ve muhakkaktır. Hayatı yaratan Allah olduğu gibi, ölümü yaratan da yine O'dur.

Ancak bu ölüm, yok oluş, hiçliğe gidiş değil, bil'akis fâni hayattan bâkî hayat geçiştir.

EL-HAYY

Ezeli ve ebedi bir hayat ile diri, canlıolan, hiç ölmeyen, her şey'i bilen ve her şey'e gücü yeten...

Hayy, diri demektir, bunun zıddına meyyit denir ki, ölü mânasına gelir.

Allah'ı Teâlâ ölmez, daima hâzır ve nâzırdır. Yaşayan mahlûkatın hayatını veren de O'dur. O olmasaydı hayattan eser olmazdı. O daima fenâdan, zevalden, hatâdan münezzehtir. Her an Alîm, her an Habîr, her an Kadîr'dir.

EL-KAYYÛM

Baki ve ebedi olan; her şeyin O'nun kudret ve iradesiyle varlığını sürdürdürebildiği tek varlıktır. *(Bakara Suresi,250; Â'li İmrân Suresi,1).*

Mahlûkları varlıkta durduran, zatı ile kaim olan. Gökleri, yeri, her şey'i ayakta tutan...

Kayyûm, kâim'in mübalâğasıdır. "Her şey üzerinde kâim" demektir. Bunun mânası "Bir şey'in kıyâmı, yani, bir varlık sâhibi olarak durabilmesi neye bağlı ise, onu veren" demektir.

Allah'ı Teâlâ, her şey'in mukadder olan vaktine kadar durması için sebeblerini ihsân etmiştir. Onun için herşey Hak ile kâimdir.

EL-VÂCİD

Var olan ve her şeyi vareden, icad eyleyen; varlığı kendinden olan; dilediğini istediği anda var edip yaratandır. Kendisinden hiçbir şey gizli kalmayan, hiçbir şeye muhtaç olmayan, istediğini, istediği vakit bulan. Kendisi için lüzumlu olan şeylerin hiç birinden mahrum olmayan...

Ulûhiyet sıfatları ve bunların kemâli hususunda kendisine gerekli olan herbir şey, şânı yüce olan Allah'ın zâtında mevcuddur.

EL-MÂCİD

Kadri ve şânı büyük,ihsanı bol,kerem ve müsâmahası sınırsız olandır. İnsanlara iyilikle muamele edip onları himâye etme lütfunda bulunan, her türlü sıkıntılarını giderendir.

Allah!u Teâlâ'nın kendisiyle âşinalığı olan kullarına kerem ve semâhati ifadeye sığmaz, ölçüye gelmez. Meselâ: Onları temiz ahlâk sâhibi olmaya, iyi işler yapmaya muvaffak kılar da, sonra yaptıkları o güzel işleri, hâiz oldukları seçkin vasıfları sebebiyle onları över, sitayişlerde bulunur. Kusurlarını afveder, kötülüklerini mahveder.

EI-VÂHİD

Tek, bir olmak, Allah ikincisi olmayan tek birdir. Zatında, sıfatlarında, işlerinde ve hükümlerinde asla ortağı-dengi ve benzeri bulunmayandır.

Zâtında, sıfatlarında, işlerinde, isimlerinde, hükümlerinde asla şerîki (ortağı) veya nazîri (benzeri) ve dengi bulunmayan...

Es-SAMED

Hiçbir şeye muhtaç olmayan, tüm yaratıkların ihtiyacını gideren ve her türlü istekte doğrudan kendisine başvuru mercii.Hâcetlerin bitirilmesi, ızdırapların giderilmesi için tek merci', ihtiyaç ve dileklerde kendisine müracaat edilen, arzu ve bütün istekler kendisine sunulan...

Allah'u Teâlâ, her dilediğin biricik merciidir. Yerde, gökte bütün hâcet sâhipleri yüzlerini O'na döndürmekte, gönüllerini O'na bağlamakta, el açarak yalvarmalarını O'na arz etmektedirler. Buna lââyık olan da yalnız O'dur.

EI-KÂDİR

Kudret sahibi, tükenmez kudreti olan, istediğini dilediği gibi yapmaya muktedir olandır. Her türlü güç ve kuvvet de O'ndandır.**(Bakara Suresi,20).**

Dilediğini dilediği gibi yaratmaya muktedir olan. İstedliğini, istediği gibi yapmağa gücü yeten...

Allah'u Teâlâ, kudretine bir ayna olmak üzere kâinatı yaratmıştır. Gök boşluğunun ölçülmesi mümkün olmayan genişliği içinde, akıllara hayret ve dehşet verecek derecede birbirlerine uzak mesafelerde milyarlarca güneşleri yandırmak... Fezalarda, sayısı belirsiz âlemleri birbirine çarpmadan koşturmak... Bir damla suyun içinde, birbirine temas etmeden hesapsız hayvanatı yüzdürmek Kâdir isminin tecelliyatındandır.

EI-MUKTEDİR

Gücü her şeye yeten, her şeyi dilediği duruma getiren, kuvvet sahipleri üzerinde istediği gibi tasarruf eden, her şeyi kolayca yaratan kudret sahibi.

Allah'ı Teâlâ her şey'e karşı mutlak ve ekmel surette Kâdirdir. Her şey'e kâdir olduğu içindir ki, dilediği şey'i yaratır ve isterse onda dilediği kadar kuvvet ve kudret de yaratır.

EI-MUKADDİM

Herşeyden önce olan, dilediğini öne alan; dilediğine maddi ve manevi nimetler verip yükselten, öne geçiren, ilerlemelerini sağlayandır.

Allah'ı Teâlâ bütün mahlûkatı yaratmıştır. Fakat ancak seçtiklerini ileri almıştır. İnsanların bâzısını dince, dünyaca bâzısı üzerine derece derece yükseltmiştir. Fakat bu yükseltme ve seçme, kulların kendi amelleri ile ona lâayık olmaları neticesinde olmuştur.

EI-MUAHHİR

Herşeyden sonra yine var olan; emir ve yasaklarına uymayanları zelil edip arkaya bırakan, Dilediğini alçaltan, sona, geriye bırakan. Sonunda yine sadece O var (olarak) kalacaktır.

Allah'ı Teâlâ istediğini ileri, istediğini geri aldığı gibi, bâzan da kullarının teşebbüslerini, onların bekledikleri zamanda semerelendirmez, maksadlarını arkaya bırakır. Bunda birçok hikmetleri vardır. Bu hikmetleri araştırmalı, sezmeğe çalışmalıdır.

EI-EVVEL

Herşeyden önce, öncelerin öncesi, başlangıçların yaratıcısı ve varlığının öncesi olmayan, Ezeli olan. Her varlıktan mukaddem olan.

Allah'ı Teâlâ bütün varlıklar üzerine mukaddem olup kendi varlığının evveli yoktur. Kendisi için asla başlangıç tasavvur olunamaz. Onun için Ona EVVEL demek, "ikincisi var" demek değildir. "Sâbık'ı, yani, kendisinden evvel bir varlık sâhibi yok" demektir.

EI-ÂHİR

Ebedi olan, varlığının sonu olmayan. Herşey son bulunca O, var olarak kalacaktır. Varlığının sonu yoktur.

Herşey biter, helâk ve fenaya gider, ancak O kalır. Varlığının sonu yoktur. Evveliyetine bidayet olmadığı gibi, âhiriyyetine nihayet

yoktur. Onun için Ona "Âhir" demek, "Bir sâbık'ı yani, kendisinden evvel bir varlık sâhibi var" demek değildir. "Bir lâhıkı yok" demektir.

Ez-ZÂHİR

Yarattıkları ile varlığı açık, aşikâr olan, kesin delillerle bilinen.Görünen, varlığında hiç şüphe olmayan, varlığı her şeyden aşikâr olandır. Her yaratık yaratanının görülen bir şahididir.

Allah'ı Teâlâ'nın varlığı herşeyden âşikârdır. Gözümüzün gördüğü her manzara, kulağımızın işittiği her nağme, elimizin tuttuğu, dilimizin tattığı her şey, fikirlerimizin üzerine çalıştığı her mâna, hâsılı, gerek içimizde, gerek dışımızda şimdiye kadar anlayıp sezebildiğimiz her şey O'nun varlığına, birliğine, kemal sıfatlarına şahiddir.

El-BÂTİN

Gizli, cisim olarak görülmeyen, varlığı gizli olan, ancak varlığı da kesin olarak bilinendir. (Hayal, duygu, akıl ve düşüncenin de görülmeyip eserle varlıklarının kesin olarak bilinmesi gibi).

Aklın tasavvurundan gizli olan,duyu organları ile idrâk edilemeyen...

Allah'ı Teâlâ'nın varlığı hem âşikardır, hem gizlidir.

Âşikârdır, çünkü varlığını bildiren delil ve nişanları gözsüzler bile görmüş ve bu hakikatler hakikatı yüce varlığa, eşyanın umumî şahadetini sağlarlar bile işitmiştir.

Gizlidir. Çünkü biz Onu künhüyle bilemeyiz. Amma varlığını kat'î surette biliriz.

El-VÂLÎ

Bütün kâinatı idare eden, onda her an olup bitenleri idare edip onların işlerini yoluna koyan,yönetendir. İdare etme yeteneği O'nundur.

Allah'ı Teâlâ bütün varlığı idare eden, biricik ve en büyük vâlidir. Diğer vâliler ve hükümdarların idaresi, O'nun izni ve müsaadesi ileidir. Ve onların velâyet ve idaresi, son derece nâkıstır.

Allah'ın velâyet ve tedbiri ise sınırsız, gerçek ve hakikîdir. Her şey emri ve iradesi altındadır. Herşey'i bilir. Ondan habersiz mülkünde hiçbir şey cereyan etmez. Âdile mükâfatını, zâlime cezasını eksiksiz verir... Sebebler, O'nun icraat ve idaresinde yardımcı değil, sadece izzet ve haşmetini gösteren birer perdedirler. Hakikî te'sir, O'nun kudretindendir.

El-MÜTEÂLÎ

Yüksek ve yüce varlık... Bilinenlerin en üstün olanı,son derece yüce olan.Yaratılmışlar hakkında aklın mümkün gördüğü her şeyden, her hal ve tavırdan pek yüce ve pek münezzeh...

Meselâ, bir zengin hakkında, "Bu adam yarın fakir düşebilir", denebilir ve adam da zenginken fakir olabilir. Fakat Allah'ı Teâlâ hakkında, bu gibi ihtimallerin düşünülmesi mümkün değildir. O, her türlü noksanlık, eksiklik, zaaf, âcizlik, hatâ ve kusurdan münezzehdir. İsteyenler çoğaldıkça ihsanı artar, herkese hikmet ve iradesine göre verir. Verdikçe hazîneleri tükenmez...

EI-BERR

İyilik vegüzellik, ihsanı bol olan. Kulları hakkında kolaylık isteyen;iyilik ve bahşişi çok olan. bağışta bulunma, kullarına yardımcı olma anlamlarında Yüce Allah'ın bir sıfat ismidir. İyiliği ve ihsanı çoktur. İyilik ve ihsan gibi hisler de sadece ondadır.*(Târ Suresi,28).*

Allah'ı Teâlâ kulları için daima kolaylık ve rahatlık ister, zorluk istemez, zorluk çıkaranları da sevmez. Yapılan kötülükleri bağışlar, örter. Bir iyiliğe en az 10 mükâfat verir. Kul gönlünden iyi bir şey geçirmişse, onu yapmamış olsa bile, yapmış gibi kabûl edip mükâfat verir. Aksine kötülükleri ise yapmadıkça cezalandırmaz.

Et-TEVVÂB

Tövbeleri çok kabul eden, tövbe kapısını açık tutarak tövbe etme imkânı verendir. Samimi olarak günahlardan dönüp tövbe edenleri bağışlayandır.

Bu ism-i şerîf, tevbe'nin mübalâğa sîgasıdır. Tevbenin asıl mânâsı dönmektir. Kulun isyan yolundan dönmesi demektir.

EI-MÜNTEKİM

Asilerin, zalimlerin cezasını veren, intikam alan, günahkârları,suçluları, adaletiyle yargılayıp lâyıık oldukları cezaya çarptıran demektir.

Allah'ı Teâlâ'nın intikamı vardır. Âsilerin belini kıran, cânilerin hakkından gelen, taşkınlık yapan azgınlara hadlerini bildiren şübhesiz ki O'dur.

EI-AFÜVV

Merhametli, daima affeden, günâhlardan dilediğini affedip suçları bağışlayandır.

Allah'ı Teâlâ, günahları silen, onları hiç yokmuş gibi kabûl edendir.

Bu mânaya göre bu isim, Gafûr ismine yakındır. Ancak arada şu fark vardır: Gufran: Günahları örtüvermek demektir. Afv ise, günahları kökünden kazımadır. Günahları kökünden kazımak, o şey'i örtmekten daha iyidir.

Er-RAÛF

Çok merhamet eden,pek şefkatli. İnsanları yükümlü tutmada pek müsâmahalı ve yumuşak davranandır.

Mahlûkat içinde bilhassa insanlar için, Allah'ın inâyeti, kerem ve re'feti hiçbir ölçüye ve ifadeye sığmayacak kadar geniş ve büyüktür.

MÂLİKÜ'L-MÜLK

Herşeyin tek sahibi, her ne varsa O'nundur. Herşey üzerinde mutlak tasarruf yetkisi sadece O'na aittir. Ondan başkasına kulluk edilmez

Allah'ı Teâlâ mülkün hem sâhibi, hem hükümdârıdır. Mülkünde dilediği gibi tasarruf eder. Hiçbir kimsenin O'nun bu tasarrufuna itiraz ve tenkide hakkı yoktur... Dilediğine verir, dilediğinden alır. Mülkünde hiçbir ortağa ve yardımcıya ihtiyacı yoktur.

ZÜ'L-CELÂLİ ve'l-İKRÂM

Celal, azamet, şeref, kemal ve ikram sahibi. İkrâm ve ihsân edicidir. Hürmet ve saygıya yegane lâîk ve tüm büyüklüklere sahip olandır.

Celâl; büyüklük, ululuk mânasınadır. Büyüklük alâmeti olan ne kadar kemâlât varsa hepsi Allah'a mahsustur. Mahlûkattaki kemâlât, O'nun kemâlinin zayıf bir gölgesi ve işaretidir.

Allah'ı Teâlâ aynı zamanda büyük bir fazl-ı kerem sâhibidir de... Mahlûkat üzerine akıp taşmakta olan sayıya gelmez, sınır kabûl etmez nimetler hep O'nun ihsanı ve ikrâmıdır. O nimetlerin zerresinde olsun hiç kimsenin hakkı yoktur.

El-MUKSİT

Doğru hareket eden, bütün işlerini birbirine uygun ve yerli yerinde yapan,mazlumların hakkını alan,zâlimin elinden kurtaran. adaletle hükmeden,her işi birbirine uygun ve yerli yerinde yapan.

Allah'ı Teâlâ en üstün bir adalet ve merhametin sâhibidir. Her işi birbirine denk ve lâîktir. Zerre kadar da olsa haksızlığı tervic etmez. Kullarına muamelesi merhamet ve adalet üzeredir. Yapılmış olan hiçbir iyiliğin zerresini bile karşılıksız bırakmaz. İnsanların

birbirlerine karşı işledikleri haksızlıkları da düzelterek hakkı yerine getirir.

EI-CÂMÎ'

Derleyen, toplayan, her şeyi kudreti içinde bulundurup dilediğini istediği anda ve istediği yerde toplayandır.

Birbirine benzeyen, benzemeyen ve zıd olan şeyleri bir araya getirip tutan..Kıyamette her mahlûkatı bir araya toplayan.

Cem, dağınık şeyleri bir araya toplama demektir. Allah'ü Teâlâ, vücudlarımızın çürüyerek suya, havaya, toprağa dağılmış zerrelere tekrar birleştirecek, bedenlerimizi yeni baştan inşa edecektir.

Allah'ü Teâlâ birbirine benzeyen şeyleri bir araya getirip topladığı gibi, birbirinden ayrı varlıkları da bir araya getirmektedir. Onların iç içe birlikte yaşamalarını te'min etmektedir. Sıcaklık ile soğukluk, kuruluk ile nemlilik gibi birbirine zıd unsurları bir arada tutması da yine Allah'ın Câmî' isminin tecellisindendir.

EI-GANİYY

Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, hakkında noksanlık ve ihtiyaçtan sözedilemeyen,her şey Ona muhtaç olan.Çok zengin ve her şeyden müstağnî...

Ganiy, hiçbir şey'e ihtiyacı olmayan, herşey yanında mevcut bulunduğu için hiçbir şekilde başkasına müracaat mecburiyetinde kalmayan zât demektir.

EI-MUĞNÎ

Müstağni kılan. İhtiyaç gideren,İstedliğini zengin eden.

Allah'ü Teâlâ dilediğini zengin eder, ömür boyunca zengin olarak yaşatır. Dilediğini de ömür boyunca fakirlik içinde bırakır.

Bâzı kullarını zenginken fakir, bazılarını da fakirken zengin yapar.

"Kıyamet günü fakirlik ve zenginlik tartılmayacak; fakirliğe ne ölçüde sabredildiği, zenginliğe de ne ölçüde şükredilmiş olduğu hesap edilecek. Mesele, çok fakir veya çok zengin olmak değil, çok sabretmek veya çok şükretmektir." (Yahya bin Muaz)

EI-MÂNÎ'

Dilemediği şeye mani olan, engelleyen. Herşey O'nun emir ve korumasına bağlıdır. O'nun emri olmadıkça hiçbir şey olamaz. İstemediği şeyin, yani takdir etmediğinin olmasına imkân yoktur.

İyiden ve kötüden pek çok arzularımız vardır ki biri bitmeden biri ortaya çıkar. Yaşadığımız müddetçe bunlar ne biter, ne de tükenir... Biz de bu arzularımızı elde etmek için çalışır dururuz. Her arzumuz bir takım sebeblere, sebebler de Mâni' ve Mu'tî olan Allah'ın emrine bağlıdır. Allah'üTeâlâ isteyenlerin isteklerini, dilerse verir; o zaman isteyenin tuttuğu sebebler çabucak meydana gelir. Mu'tî ism-i şerîfinin mânası budur. Allah'ü Teâlâ bâzı isteklere de müsaade etmez. O zaman isteyenin yapıştığı sebebler kısır kalır, ne kadar çabalanırsa çabalansın netice vermez. Bu da Mâni' ism-i şerîfinin tecellîsidir.

Kullarının başına gelecek felâket ve musibetleri önlemek, geri çevirmek de yine Mâni' ism-i şerîfinin tecelliyatındandır.

Ed-DÂRR

Elem ve zarar verici şeyleri hikmetinin gereği olarak yaratandır. Yüce Allah, zarar veren şeyleri yaratmıştır. Fakat onlardan zarar görmemizi değil, aksine maddi-manevi bütün zararlardan sakınarak korunmamızı emretmiştir.

En-NÂFİ'

Hayır ve fayda verici şeyleri yaratandır. Bütün olaylar sebepleriyle meydana geliyorsa da, sebepler yok'u var edemez. Onlar ancak insanların elinde birer vesîle ve Hakk'tan isteme vâsıtası olmak üzere yaratılmışlardır.

Menfaatları ve mazarratları, hayır ve şerleri yaratan Allah'ü Teâlâ'dır. İnsana menfaat ve zararlar belli bâzı sebebler altında geliyorsa da, o sebebler o menfaat ve zararların sâhibi ve müessiri değil, birer perdesidir. Gerçekte zararın da faydanın da, hayrın da şerrin de yaratıcısı Allah'tır.

En-NÛR

Âlemleri, bütün kâinâtı nurlandıran, aydınlatan; istediği simalara, zihinlere ve gönüllere nur, aydınlık ihsan edendir.

Bütün eşyayı aydınlatan nûr, şübhesiz ki, Allah'ın zâtının nûrundandır. Çünkü göklerin ve yerin nûru O'dur.

Nasıl ki, güneşin aydınlattığı her zerre, güneşin varlığına bir delildir, kâinatın her zerresinde görünen aydınlık da, o aydınlığı yaratan varlığın mevcut olmasına bir delil teşkil etmektedir.

El-HÂDÎ

Hidâyet eden, doğru yolu gösteren; hidayet yaratan; istediğini iyi işlerde başarıya ulaştıran, kullarına doğru yolu gösterendir.

İstedîği kulunu hayırlı ve kârlı yollara muvaffak kılan, muradına erdiren.

Her yarattığına, neye ihtiyacı varsa, ne yapması gerekiyorsa onu öğreten...

Hidâyet; Allah'ı Teâlâ'nın lütuf ve keremiyle kullarına, sonu hayır ve saadet olacak isteklerin yollarını göstermesi veya o yola götürüp muradına erdirmesi demektir. Sadece hayır yolunu ve sebeplerini göstermeğe irşâd; neticeye erinceye kadar o yolda yürütmeye de tevfiik denir.

Hidâyetin karşılığı dalâlettir. Dalâlet, doğru yoldan bile bile veya iğfale kapılarak sapmak demektir. Hidâyetin neticesi îman, dalâletin neticesi îmansızlık ve küfürdür...

EL-BEDÎ'

Eşi ve benzeri olmayan, bir şeyi en mükemmel yapan, yaratan, eşsiz ve görülmemiş şeyleri varedendir. Varlıklar âleminde O'nun eşi ve benzeri yoktur. Hayret verici âlemleri yoktan var eden, icad eden O'dur.

Bedî', mübdî mânasıdır. Mübdî, ibdâ eden, yani örneği bulunmayan bir şey'i icad eden demektir.

Allah herhangi bir kuluna peygamberlik veya velîlik vererek üstün kılmışsa, bu üstünlükle o kul, kendi zamanındaki sair insanlara nisbetle bedî' olmuştur. Bâzı âlimlere verilen Bediüzzaman lâkabı gibi. Bu tâbir, zamanının eşsiz, misilsiz âlimi mânasına gelmektedir.

EL-BÂKÎ

Varlığının sonu olmayan, ebedi olan. Sürekli var olan ve var olacak olandır. Sonu olmayandır. Allah'ın varlığının sonu yoktur. Bu ism-i şerîf "varlığın devamını" bildiren bir kelimedir. Varlığın devamı, önü ve sonu olmamaktır. Önü olmamak mülâhazasıyla Allah'ı Teâlâ'ya Kadîm, sonu olmamak mülâhazasıyla Bâkî denir. Bu mânalara yakın Ezeli ve Ebedî ism-i şerifleri de vardır.

Allah'ı Teâlâ'nın varlığı, devam bakımından zaman mefhumu içine girmez. Çünkü, zaman denilen şey, kâinatın yaratılmış olduğu andan itibaren sonsuzluğa doğru akışının derecelerini gösteren bir mefhumdur. Şu halde, zaman yaratılmışlar başlamıştır ve onlarla bitecektir. Kâinat yokken zaman da yoktu, fakat Allah Teâlâ vardı. Kâinat biter, zaman da biter, fakat Allah BÂKÎdir.

EL-VÂRİS

Tüm varlıkların gerçek sahibi, varisidir. Servetlerin geçici sahipleri yok olduktan sonra da varlığı devam eden ve o servetlerin hakikî sahibi olandır.

Allah'ı Teâlâ mülkün gerçek sâhibi olduğu gibi, gerçek vârisidir de. İnsanların mülk sâhibi olmaları geçici olduğu gibi, varislikleri de geçici ve muvakkattır. Mülkün gerçek vârisi, mülk sâhibi Allah'tır. Kıyâmet hengâmında bütün canlılar ölecek, bütün mülk tamamıyla O'na kalacaktır.

Er-REŞÎD

İrşada muhtaç olmayan, doğru yolu gösteren: İnsanları, peygamberlerin getirdiği ve tebliğ ettiği kitaplar vasıtasıyla doğru yola iletendir. Allah, bütün işleri ezeli takdirine göre yönetip, dosdoğru bir düzen içinde sonuca ulaştırandır.

Her şey'i yerli yerine koyan, en doğru şekilde nizama sokan...

Reşîd isminde iki mânâ vardır:

1. Doğru ve selâmet yolu gösteren. Bu mânâda Hâdî ismiyle eş mânaya gelir.

2. Hiçbir işi boş ve faydasız olmayan, hiçbir tedbîrinde yanılmayan, hiçbir takdîrinde hikmetsizlik bulunmayan zât mânâsındadır.

Es-SABÛR

Çok sabırlı, hiçbir şeyde acele etmeyen; kendine isyan edenleri cezalandırmada acele etmeyip, onlara süre verendir.

Allah, bir işi, vakti gelmeden yapmak için acele etmez. Yapacağı işlere muayyen bir zaman koyar ve onları koyduğu kanunlara göre - zamanı gelince - icra eder. Önceden çizdiği zamandan, - bir tenbelin yaptığı gibi, - geciktirmez. Ve kezâ - bir acelecinin yaptığı gibi - zamanı gelmeden yapmağa kalkmaz. Bil'akis her şey'i, hangi zamanda yapılmasını takdîr buyurmuş ise, o zaman yapar.

Allah'ı Zülcelalin Diğer İsimleri

Allah'ın isimleri 99 taneden ibaret değildir. Âyet ve hadîslerde bu 99 isimlerden ayrı olarak Allah'a başka isimler de izâfe edilmiştir.

Allah'a izâfe edilen diğer bâzı isimler şunlardır:

el-Vâhid'in yerine el-Ehad, el-Kahhâr'ın yerine el-Kâhir, eş-Şekûr'un yerine eş-Şâkir; el-Kâfi, ed-Dâim, el-Münevver, es-Sıddık, el-Muhîr, el-Karîb, el-Vitr, el-Fâtır, el-Allâm, el-Ekrem, el-Müdebbir, er-Refi',

Zittavl, Zülmeâric, Zülfadl, el-Hallâk, el-Mevlâ, en-Nasîr, el-Gâlib, el-Hannân, el-Mennân...

Kur'an-ı Kerîm'de **Allah** ism-i şerîfi 2800 defa zikredilmiştir. Allah isminden sonra Kur'an'da en çok zikri geçen isim, **Rab** ismidir. 960 yerde zikredilmektedir. Rab isminden sonra, Kur'an'da en çok yer alan isimler ise; **Rahmân, Rahîm ve Mâlik** isimleridir. Fâtîha sûresinde "Allah" isminden sonra sıra ile zikredilen bu dört ism-i şerîfe, Cenâb-ı Hakk'ın **Rubûbiyet Sıfatları** adı da verilmektedir.

Terbiye etmek, büyötmek, yetiştirmek mânalarını ihtiva eden Rab kelimesinin asıl mânası: "Bir şey'i derece derece yükselterek, gayesi olan en mükemmele erişinceye kadar kollayan" demektir.

İsm-i A'zam Nedir?

Allah'ü Teâlâ'nın Kur'an ve hadîs-i şerîflerde zikredilen isimlerinin en büyüğüdür.

İsm-i A'zam'ı, Allah, isimleri içinde gizlemiştir. Bunun da hikmeti, kullarının bütün Esmâ-i Husnâ'ya rağbetini sağlamak, kendisine bütün isimleriyle dua edilmesini te'min etmektir. İsm-i A'zam belli olsaydı, insanlar yalnızca o isimle dua ederler, diğer isimleri terkederlerdi. Çünkü İsm-i A'zam'ın Allah katında büyük bir değeri vardır. Bu isimle yapılan duaların mutlaka kabûl edildiği rivayet olunmuştur.

İsm-i A'zam'ın Esmâ-i Husnâ'dan hangi isim olduğu hakkında, İslâm âlimleri ayrı ayrı kanâatler ileri sürmüşlerdir. Büyük ekseriyetin kanâatı, **İsm-i A'zam'ın, lâfza-i Celâl yani Allah ismi olduğudur. Hz. Ali(r.a)Efendimize göre İsm-i A'zam** tek isim değildir. **Ferd, Hayy, Kayyûm, Hakem, Adl, Kuddûs**'tan ibaret 6 isimdir.

İmam-ı A'zam'a göre, İsm-i A'zam, Hakem ve Adl olmak üzere iki isimdir. **Gavs-ı A'zam'ın İsm-i A'zam'ı, Hayy ismidir. İmam-ı Rabbânî'ye göre de İsm-i A'zam, Kayyûm'dur.**

Görüldüğü gibi İslâm büyükleri, İsm-i A'zam'ı farklı isimlerde bulmuştur. Belki de herbirinin hususi âlemine tecellî eden İsm-i a'zam değişik olmuştur.

Esmâ-i Husnâ içinde bir İsm-i A'zam olduğu gibi, her isim için de a'zamî bir mertebe vardır. Bâzan bir ismin a'zamî mertebesi, İsm-i A'zam ile karıştırılır; o isim a'zamî mertebedeki tecellîsi sebebiyle İsm-i A'zam sanılır. İsm-i A'zam'ın her âlime göre değişik olmasının bir sebebi de budur.

"İsm-i Â'zam" konusu, bu mevzûu bilenlerin asırlar boyu kafasının meşgul edip durmuştur... Belki siz, hiç duymadığınız bu ismi ve şu anda soruyorsunuz kendi kendinize, nedir "İsm-i Â'zâm" diye...

"İsm-i Â'zam", Rasûlullâh (s.a.v)'in bize bildirmiş olduğu bir kavramdır...

"Allah'ı Teâlâ'nın öyle bir İsm-i Â'zâm'ı vardır ki, şayet bir kimse bu ismiyle O'na duâ ederse, kesinlikle duâsı kabul edilir".buyurarak; Rasûl-u Ekrem (s.a.v), dikkâtlerimizi bu isme çekiyor...

Ancak, bu konuda kesin ve net bir açıklama da yapmayarak, sadece bu isim hakkında bazı işaretler vermekle yetiniyor... Bu işaretler, Kur'ân-ı Kerîm'de bulunan bâzı Âyetlere oluyor... Falanca ve flânca Âyetlerde bu isim vardır, gibilerden...

İşte bu yüzdendir ki, işaret edilen çeşitli Âyetler araştırılarak hepsinde ortak olan, Allah'ın o çok yüce ismi tesbit edilmeye çalışılmıştır asırlardır...

İşte bu araştırmalara yön veren Rasûlullâh (s.a.v)'in hâdislerinden bir tanesi şu:

Bureyde (r.a) naklediyor:"Rasûlullâh (s.a.v) bir adamın (Ebû Mûsâ-el Eşarî) duâ ederken dediklerini duydu... Şöyle diyordu:- Allah'ım senin O ismin adına isterim ki, Ehad, Sâmed ki doğurmayan ve doğrulmayan ve hiçbir şey kendisine denk olmayanı".

Bunun üzerine Rasûlullâh (s.a.v) şöyle buyurdu:"-Şüphesiz ki bu adam, Allah'ın İsm-i Â'zâm'ı ile dua etti... O İsm-i Â'zâm ki O'nunla Allah'tan bir şey istendiği zaman verir ve O'nun ile çağrıldığı zaman icabet eder..."

Bitmez tükenmez isteklere sahip olan insanoğlu elbette ki, imkânsızlıklar ölçüsünde Allah'a sığınacak, O'ndan isteyecek, nâzını niyâzını hep O'na yönlendirecektir...

İşte bu yüzden yapılan çalışmalar sonucu "İsm-i Â'zâm" olması muhtemel olan şu isimler tesbit edilmiştir:

"ALLAH...

Lâ ilâhe illallâh...

Errahman-ur Rahîym...

El Hayy-ul Kayyûm...

Allah'ı Rahmân-ur Rahîym...

Allahu lâ ilâhe illâ HU, el Hayyul Kayyum...

Lâ ilâhe illa HU vel Hayy-ul Kayyûm...

Rabb...

Allahu Lâ ilâhe illa HU, el Ehad'us Samed'üllezîy lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehû küfüven ehad.

Hannân-el Mennân Bedî'üs semâvâtî ve'l ardu Zül Celâlî vel ikrâm."

"Allahümme innî es'elûke bienniy eşhedü enneke entellahüllezîy lâ ilâhe illa entel vâhidül ehaddüs-samedüllezîy lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehû küfüven ehad."

Anlamı:

"Allahum, muhakkak ki (bilinçli, imanlı) olarak istiyorum; şehadet ediyorum ki Senden başka ilah yok, Sen varsın. (O, Allah'sın ki ancak Vahid'ül Ehad (bir tek), Samed, doğurmamış, doğmamış ve dengi-misli olmayan sen varsın.)"

"Lâ ilâhe illâ ente yâ Hannân yâ Mennân Ya Bedius -semâvâtî vel ardı Zül Celâl-i vel ikrâm."

Bu iki duâ da, Rasûlullâh (s.a.v)Efendimizin bu konudaki buyruklarına isnad etmekte... Duaya bu şekilde başlanırsa, o duâların kabul olacağına işaretleri var...

Evet, bütün bu işaretlerden bize göre ortaya çıkan netice şudur... Eğer ortak nokta aranırsa... Hemen hemen bütün işaretlerde dikkati çeken iki isim görülüyor:

ALLAH

HÛ

Esasen bu iki isim dahi birbirinden ayrı olmayıp; bu konunun derinliklerine ve sırlarına nüfuz etmiş Evliyâullah tarafından bir olarak kabul edilmektedir...

Vahdet konusunun zirvedeki isimlerinden biri olan "İNSÂN-I KÂMİL"yazarı Abdülkerim Geylânî (Ceylî) Kaddesallahu Sırrahu Azîzan, bu konuda özetle şöyle demektedir:

"ALLAH isminin sonundaki H harfi hüviyeti Zât'a işaret eder ki, bunu HU ismi olarak da bilir ve bu hususa HU ismiyle işaret ederiz" Nitekim Efendimiz, büyüğümüz Hz. Âli (r.a)dahi, "HU" ismine çok riâyet eder, bu ismi çok zikreder, özellikle şu şekilde söyler ve yakınlarına tavsiye ederdi:

"Yâ HU ya men HU, lâ ilâhe illâ HU"

"İsm-i Â'zâm"ın gerçekten "HU" olduğuna inanabilmek veya bunu müşâhede edebilmek için tasavvufun çok derinliklerindeki bazı gerçekleri Allah'ı Teâlâ'nın müşâhede ettirmesi icap eder.

"ALLAH" ismi, toplayan bir isimdir... Yâni, Allah'ın hem Zât'ını, hem vasıflarını, hem de sayısız özelliklerini içeren bir isimdir...

Allah ismiyle işaret edilen ZÂT'ın Hüviyetine ise "HU" ismi işaret eder... Ehadiyyet sıfatıyla idrâk edildikten sonra, gerçek mânâsıyla "Allah'a imân" meydana gelir ve "yakîn" hasıl olur; iş taklitten çıkar, Tahkike varır... Aksi halde, hep Allah ismine iman edilir ki, bu da ehli taklidin mertebesidir... Tahkike ermişlerin ismi ise "müferridün" veya "mukarrebun"dur ki; Allah isminde değil; Allah'ın Ehadiyyetinde benlikleri yok olmuş; "el ân öyledir" sırrına binâen, Allah Bakîdir mânâsı yaşanır olmuştur...

İşte bu yaşantı içinde olanlar, "İsm-i Â'zâm" sırrına ermiş olanlardır ki; her nefeste "HU" diyenin mutlak bilinciyle yaşarlar...

Bu zevâtı kirâm, duâ edip de "**Yâ ALLAH**", "**YÂ HU**" dedikleri zaman;

"dillerinden söyleyen ben olurum" Hadîs-i Kudsî'si mânâsınca; dileyen kendi olur ve elbette kendi dileği de havada kalmaz, yerini bulur!..

Peki ya bizler?..

Hazret-i Rasûli Zîşan (s.a.v)'in tuttuğu ışık altında, deriz ki...

Dua'sına icâbet bekleyen kişi, şâyet iki rek'ât namaz kılar ve her rek'âtında yirmi bir ihlâs okursa Fatiha'dan sonra ve son secdesinde de şu şekilde Allah'ı Teâlâ'ya yönelirse, inancımız odur ki, kendisine icabet edilir...

Yalnız, Cenâb-ı Hak kendisine duâda ısrar edilmesini sevdiği için bunu yedi kere yapmak gerekir...

"Estağfirullâh Yâ Rabbel arşıl aзіym... Estağfirullâh Yâ Rabbel arşıl kerîm... Estağfirullâh Yâ Rabbel âlemiyn. Allahümme salli alâ seyyidina Muhammedin biadedi ilmike... (Mağfîret et ey azim arşın Rabbi olan Allah... Mağfîret et ey kerim arşın Rabbi olan Allah... Mağfîret et ey Rabbül âlemiyn olan Allah. Allahım, Efendimiz Muhammed'e ilmin adedince salât et...)

Yâ HU yâ men HU, Lâ ilâhe illâ HU, Entel Hayyul Kayyûm ve lâ şerîyke lek ve lekel mülkü ve lekel hamdü ve inneke alâ külli şey'in kadir. (Ey O; ey kimdir O; kendinden gayrı vücud olmayan O,

Hay ve Kayyum olan sensin ve senin ortağın yok, ve mülk senindir, ve Hamd senindir, ve sen herşeye Kadir'sin).

Yâ Hannân yâ Mennân Yâ Bedî'es semâvâtî vel ardu yâ Zel Celâlî vel ikrâm , Eşhedü enlâ ilâhe illallâhul Ehâdus Sâmedüllezîy lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehû kûfuven ahad... (Ya Hannan, ya Mennan, ya Semavat ve Arz'ın Bedi'i ve ey celal ve ikram sahibi! Şehadet ediyorum ki ilah yok, ancak Vahid'ül Ehad (bir tek), Samed, doğurmamış, doğmamış ve dengi-misli olmayan Allah var...)

Allah'ım senin indinde fevkâlâde âciz, zâif ve nefesine zulmeden biri olduğumu itiraf eder, Senin Azâmet ve kibriyândan, eşsiz yüceliğinden, sonsuz bağışlayıcılığın dolayısıyla, kereminden niyâz ederim...

Allah'ım senden İsm-i Â'zâm'ın hürmetine, Habibin Muhammed Mustafa hürmetine, henüz hiç kimseye bildirmediğin indindeki en yüce ismin hürmetine senden niyâz ederim ki..."

(Burada önce Allah'ın kendine seçtiklerinden olmayı, Allah'ın çok sevdiklerinden olmayı, O'nun indinde en değerli olanlarla bir arada olmayı isteyip, O'nun yolunda Rasûlünün rızasına uygun çalışmalar yapmayı kolaylaştırmasını talep edip, ondan sonra da ne isteğiniz varsa onu söyleyebilirsiniz)

Ve sonra duânızı şöyle bitirmenizi tavsiye eder bu fakîr:

"Allahhümmе salli ve sellim ve bârik alâ Seyyidina Muhammed ve alâ âlihi ve sahabihi ve sellim. Âmin Amin Amin Yâ Rabbel arşıl Azîm. Biliyorum kesin olarak ki, sen benim duâmı işittin ve duâlara icâbet eden **Vahhab**'sın Sen... Senden, Zât'ının hakkı için; indindeki yüce isminin işâret ettiği mana hakkı için, duâma icâbet etmeni niyâz ederim. Âmin Âmin Âmin..."

Esmâül Hüsna Zikirleri

Esas olarak zikre başlamadan önce abdest alınır, Destur Bismillah denilir ve Niyet edilir. Boyun bir tarafa kırılarak; dünya kelimandan uzak, dünyayı unutarak, ismin hem dil, hemde kalb ile birlikte ifadesine başlanır. Manevi âlemlerin sultanı olmak için YA HU YA ALLAH ismi azami zikredilir. Bu zikir Allah dostlarının, veli kullarının zikridir. HU ismi şerifi dışında Allah isminin önüne hiç bir isim geçemez. Allah ismini insanlardan uzak, تنها bir yerde abdestli

olarak zikredene;Meleklerle mahsus âlemlerin kapıları açılır. Maneviyatı güçlenir. Yüksek makamlara ulaşır, nurlanır

Tabiki i zikretmeinin yeri zamanı yoktur. Örneğin vakti girmeden, abdest almadan namaz kılamazsınız. Gereken şartları taşımadan hacca gidemez, zekât veremezsiniz, gecenin bir vakti kendisine iyilik yapabileceğiniz bir kişi bulamayabilirsiniz. Ancak her an, her yerde ve namaz abdestli veya değil her şart altında ALLAH'ı zikredebilirsiniz, Tabiki haram sayılan herhangi bir şeyin bulunmadığı bir yerde.

“**Yâ**” kelimesi ise bildiğin gibi, Arapça'dan Türkçe'ye "**EY**" diye çevrilen bir hitap ve seslenme kelimesidir, Yardım isteme, aman ve ah gibi medet talep etmeyi ifade eder.

Esma Her okunuşu ardından Celle Celalülhu (Yüce ve Aziz) olsun denir. " Ya Allah Celle Celalühü" şeklinde. Allah (c.c.)

Bir hacet için bir esma zikrediliyorsa belirlenen sayıda zikredilir ve hacet ne ise o dilenir. Beddua edilmez, kendiniz için hoş görmedığınız her hangi bir şey için " Esma" okunmaz.

Peki, zikretmenin bu büyük faziletlerini öğrenen bir kişi ne yapmalıdır? Şeytanın tuzağına düşüp de çok az bir zikirle gün geçirmemek için, o kişinin günlük ve asgari sabit bir tesbihi olmalıdır. Peygamberimizin (s.a.v.) Evliyalar Sultanı Hz. Ali Efendimize her gün çekmesi için tarif ettiği şu essiz tesbihi çekebilirsiniz.

-33 defa "**Estagfirullah-Elhamdülillah**"Sonunda, ElAzim, el Kerim ellezi Lailahe illa Hu, el Hayyel Kayyume ve etübü ileyh.

-33 defa "**Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed**"Sonunda Vesahbihi vesellim tesliymen kesiyan kesiya. -- Manasi: Allahim! (peygamberimiz) Hz.Muhammed'e ve âline (evladu iyaline) rahmet eyle, selam eyle.

-33 defa "**Lâ İlaheillallah** "Sonunda **Muhammedün Resulullah.**

-100 defa "**Allah**"Sonunda **Celle Celalühü.**

-33 defa "**Ihlas suresi**"Her okuyuşta **besmele** çekilir.

Bu tesbihin başında ve sonunda "Bir Fatiha ve üç Ihlas" suresi okuyarak Peygamberimize (s.a.v.), tüm Peygamberlere, tüm şehitlere, yaşayan ve ahirete göçmüş tüm Evliyalara, yaşayan ve ahirete göçmüş tüm sevdiklerimize ve tüm Müslümanlara hediye etmeye niyet edersek

Allah'ın izniyle binlerce Fatiha ve İhlas yollamış oluruz. Sonra Allah'ı Zülcelale içimizden geldiği gibi dua eder isteğimizi iletiriz.

Kişi, manevi olarak belli bir seviyeye ulaşmadan bu 99 Güzel isimden bir veya birkaçını tesbih edinerek çok aşırı sayıda her gün çekmemelidir (örneğin 3000-4000 ve daha fazlası) . Bu İsimlerin etkileri öylesine büyüktür ki, kişinin bunları kaldırması mümkün olmaya bilir."Mutlaka kişi mürşidine danışarak onun tavsiyesine göre yapmalıdır. Nasilki bir doktor hastalığın durumuna göre şu kadar ilaç alacaksın, aç karnına şunu tok karnına bunu vs.gibi. (İnsan Maneviyatında Aşırı yükseliş ve sonrasında tesbihi bırakmayla ani inişler görülebilir demişlerdir) Öyleyse islam âlimleri dediği gibi ibadet de aşırıya kaçmadan sürekli yapmaya çalışmalıyız.

Başka isimler söylemek

Sual: Allah'ü teâlâyâ Onun 99 isminden başka bir isim söylemek caiz olur mu? Mesela Padişah, Sultan, Çalap, Hüda gibi isimler caiz olur mu?

Cevap: İbadet olmayan yerlerde kullanmak caizdir. İbadet olarak kullanılmaz.

Birgivi vasiyetnamesi şerhinde, Allah'ın isimlerinin tevkifi olduğu, yani dinin bildirdiği isimleri söylemek gerektiği, Esma-i hüsnâdan başka isim söylenemeyeceği açıklanmaktadır.

Şerh-i mevakıfta da, (Allah'ü Teâlâyâ yakışan mana ile 99 isminden başka isim söylemek, âlimlerin çoğuna göre caiz değildir) buyuruluyor. Yani az da olsa, Allah'ü Teâlâyâ yakışan başka isimlerle çağırmanın da caiz olduğunu söyleyen âlimler var demektir.

Esma-i hüsnâdan olmadığı halde, *Mevla, Rab, Nasır, Galip, Ekrem, Allah'ü Teâlânın* ismi olarak Kur'an-ı kerimde kullanılmıştır. Hadis-i şeriflerde ise, *Hannan, Mennan, Cemil* gibi isimler kullanılmıştır. (*Feraid*)

Tasavvuf şairiKuddusi (k.s)efendi diyor ki:

Ey rahmeti bol Padişah,
Cürmüm ile geldim sana,
Ben eyledim hadsiz günah,
Cürmüm ile geldim sana.

Yunus Emre de, Çalap ve daha başka isimleri ilah manasında, ibadet dışında kullanmıştır. Birçok menkıbede, hükümdar, sultan

kelimeleri ibadet dışında kullanılmıştır. Âlimlerin kullandıkları isimlerden başka isimleri kullanmamalıdır.

Din kitaplarında bu husus açıklanmıştır. Herkese Lazım Olan İman kitabında deniyor ki: Allah'ü Teâlânın isimleri sonsuzdur. Bin bir ismi var diye meşhurdur. Yani, isimlerinden bin bir tanesini insanlara bildirmiştir. Bunlardan 99'una Esmâ-ül hüsnâ denir.

Demek ki Allah'ın bin bir ismi vardır. Ama bunlardan 99'una Esmâ-i hüsnâ deniyor. (*Kadı zâde Ahmed Efendi de, Birgivi vasiyetnamesi şerhinde, (Allahü teâlânın 99 ismine Esmâ-i hüsnâ denir) diyor.*

Burada ihâsâ etmek, bu 99 ismi manaları ile birlikte ezberleyip amel etmek demektir. Böyle yapan kimse elbette Cennete girer, sonsuz saadete ulaşır.

Birkaç örnek verelim:

Kerim: Lütü ve ihsanı bol, çok ikram eden. Müslüman da, cömert ve ihsan sahibi olmalı.

Gaffar: Günahları örten ve çok mağfiret eden. Müslümanlar da birbirlerinin kusurlarını görmemeli.

Razzâk: Her varlığın rızkını veren ve ihtiyacını karşılayan. Bu ismi okurken, rızkı için endişe etmemeli.

Mütekebbir: Büyüklükte eşi, benzeri yok. Bu ismi okurken Allah'ü Teâlânın azametini ve kibriyâsını düşünerek kibirden uzak durmalı. Bunlar gibi Esmâ-i hüsnadaki isimler okunurken, manalarını düşünmeli ve bunlarla amel etmeli.

“Evliya olan Ehl-i sünnet âlimleri, kalb, ruh mütehasısları olup, herkesin bünyesine ve hastalığına ve zamanının zulmetine ve fesadına uygun ruh ilaçlarını, hadis-i şeriflerden seçerek söylemişler ve yazmışlardır. Resulullah (s.a.v), dünya eczanesine yüz binlerce ilaç hazırlayan baştabip olup, Evliya olan Ehl-i sünnet âlimleri de, bu hazır ilaçları, hastaların dertlerine göre dağıtan, emrindeki yardımcı tabipler gibidir. Hastalığımızı bilemediğimiz, ilaçları tanımadığımız için, yüz binlerce hadis içinden, kendimize ilaç aramaya kalkarsak, (Allergie) aksi tesir hâsıl olarak, cahilliğimizin cezasını çeker, fayda yerine zarar görürüz. İşte bunun için, hadis-i şerifte, (*Kur'an-ı kerimi kendi anladığına göre tefsir eden kâfir olur*) buyuruldu. Mezhepsizler, bu inceliği anlayamadıkları için, (Herkes Kur'an ve hadis okumalı, dinini bunlardan kendi anlamalı, mezhep kitaplarını okumamalı) diyerek,

Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarının okunmasını yasak ediyorlar. Bütün Müslümanları felakete sürüklüyorlar.”

Sual: Esmâ-i hüsnadan olan Alîm ismine tam bilen demek uygun mudur? Bunun gibi Basîr ismine de tam gören demek uygun olur mu?

Cevap: Alîm ismi Kur'an-ı Kerimde yüzden fazla geçiyor. Hiçbir tefsirde tam bilen diye bir ifadeye rastlamadık. Hemen bütün tefsirlerde, hakkıyla bilen, her şeyin içini ve dışını en mükemmel bilen diye açıklanıyor. Alîm, bilen demektir. Neyi bilen, her şeyi bilen demektir. Nasıl bilendir? Hakkıyla bilen, en iyi bilen demektir. Alîm, kısaca her şeyi hakkı ile en iyi bilen demektir.

Basîr de gören demektir. Neyi gören? Gizli açık her şeyi gören demektir. Nasıl görendir? Her şeyin dışını ve içini bir uzuv olmadan müşahade edendir. Tam gören ifadesi biraz yavan kalmaktadır. Gizli açık her şeyi en iyi gören demek daha uygun olur.

Sual: Bazıları, (Allah'ın Hak diye bir ismi yok, ona hak demek şirk olur) diyorlar. Biz hep Cenab-ı Hak diyoruz, bu şirk mi oluyor?

Cevap: Hayır, şirk değildir. El Hak isminin, Esmâ-i Hüsnadan yani Allah'ü Teâlânın 99 güzel isminden biri olduğu, Tirmizi'deki hadis-i şerifte bildiriliyor.

El Hak: Varlığı hiç değişmeden duran, var olan, hakkı ortaya çıkaran demektir.

Sual: Esmâ-i hüsnadan El Berr kelimesi El Birr olarak mı yazılır? İki arasındaki fark nedir?

Cevap: Bu kelime BR olarak yazılır. Ber, bir ve bur olarak okunabilir.

Birr, iyilik demektir. Kur'anda çok yerde geçer: Bakara Suresi,44, 177, 189; Al-i İmran Suresi,92, Maide Suresi, 2. Tur suresinin 28. âyetinde ise, el-berr-ür-rahim olarak geçmektedir. Bu esmâ-i hüsnadan olan berr'dir. Bu berr olarak yazılır. Berr, ayrıca kara parçası anlamına da gelir. Maide suresinin 96. âyetinde, sayd-ül bahri - deniz avı, sayd-ül berri - Kara avı ifadesi geçer. Şu surelerde de kara parçası olarak geçmektedir: 6/59; 6/63; 6/97;10/22; 17/67; 7/68; 17/70; 27/63; 29/65-66; 30/41; 31/32

Burr, buğday demektir. Bir hadis-i şerifte, (Buğdayı buğdaya satarken birisi fazla olursa faiz olur) buyuruluyor. Vel burru bil burri ifadesi geçiyor. (*Tirmizi*)

Şu halde birr, iyilik demektir. Berr, Esmâ-i Hüsnadandır, ayrıca kara parçası anlamına da geliyor.

Sual: Bir anlamına gelen Vahid ve Ehad kelimeleri arasındaki fark nedir?

Cevap: Evet Vahid de, Ehad da (Bir) manasına gelir. Birisi sıfat ismi, birisi zat ismidir. Vâhid, Allah'ü Tealanın sıfat isimlerinden, Esmâ-i Hüsnada bildirilen 99 isminden biridir. Vâhid, zat, sıfat ve fiillerinde benzeri ve ortağı olmayan, tek olan anlamındadır. Bir âyet meali şöyledir: "**Elbette ilahınız vahiddir, birdir**" (Saffat Suresi, 4)

Ehad de Onun zat ismidir. Bir âyet meali şöyledir: "**De ki, Allah ehaddir, birdir**" (İhlâs Suresi, 1)

Burada zatı bakımdan bir demektir. Buradaki (Bir) kelimesini sayı bakımından bir gibi anlamamalı. Öyle anlaşılırsa Allah madde, cisim gibi anlaşılır. Hâlbuki Allah hiç bir şeye benzemez, hayal edilen şey mahlûktur, O her hayalden farklıdır. Mücessime ve Müşebbihe denilen fırkalar, Allah'ı yürüyen, oturan, madde, cisim gibi görür. Bir âyet-i kerime meali şöyledir: "**Onun benzeri hiçbir şey yoktur, O hiçbir şeye benzemez.**" (Şura Suresi, 11)

Sual: Allah ismini saygı ifadesiz yazmak, söylemek caiz midir?

Cevap: Selef-i salihin saygı ile söyler ve saygı ile yazardı. Terki bid'attir. Bir yazıda, bir konuşmada bir defacık olsun saygı ile yazmalı veya söylemelidir! Onun için dilimizi Allah'ü Teâlâ demeye alıştırmalıyız!

Sual: (Allah razı olsun) denince saygı sözü terkedilmiş olur mu?

Cevap: Evet. (Allah'ü Teâlâ, razı olsun) demelidir!

Sual: Dini yazılarda saygı kelimelerini her seferinde yazmalı mı? (CC, S.A.V, R.A) gibi kısaltma yapmak uygun mu?

Cevap: Allah'ü Teâlânın ismini okuyunca, yazınca, söyleyince, işitince, sübhânallah, tebârekallah, celle-celalüh veya teâlâ gibi saygı sözlerinden birini söylemek, yazmak, ilkinde vacip, tekrarında ise müstehaptır. Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem ismini işitenin ömründe bir defa salevat getirmesi farz, okuyunca, yazınca, söyleyince, işitince ilkinde söylemek vacip, tekrarında

müstehaptır. (c.c.), (s.a.v) (r.a) gibi kısaltma yapmak uygun değildir. Mirât-i kâinât kitabında diyor ki:

Cahiller ve tembeller, saygı sözlerini kısaltarak birkaç harf yazıyorlar. Bu doğru değildir. Çok sakınmalıdır! Ancak, Allah (c.c), Peygamber(s.a.v), Hz. Ali(r.a) gibi isimleri yanında mananın anlaşılmasında caizdir.

Sual: Lafzatullahı yani Allah kelimesini allah diye baş harfini küçük yazmak küfür mü, yoksa haram mı? Çünkü Allah'tan başka büyük yok.

Cevap: Ne küfür, ne haram, ne de mekruhtur. İslam harflerinde zaten büyük harf yok. Dolayısıyla, Kur'an-ı kerimde Allah ismi küçük harfle yazılır. Türkçe'de özel isimlerin büyük harfle yazılması âdet olduğu için, büyük harfle yazıp, yadırganmaya sebep olmamalıdır.

Sual: Konuşurken, vaaz ederken, (Allah diyor ki) demek uygun mu?

Cevap: Uygun değildir, saygısızlık olur. Allah'ü Teâlâ demelidir. Allah'ü Teâlânın ismini söyleyince, işitince, yazınca, celledelâh, teâlâ gibi saygı sözlerinden birini söylemek, yazmak birincisinde vacib, tekrarında ise müstehabdır. Resulullah efendimizin ismini işitince salevat söylemek de böyledir. **(Redd-ül-muhtar)**

Sual: Yezdan, Zerdüşterin iyilik tanrısına verdikleri isimmiş. Bu durumda mehter marşında geçen, (Kur'anda zafer vaat ediyor, Hazret-i Yezdan!) ifadesi uygun mu?

Cevap: Mahzuru yoktur. Eski İran'ın en büyük dini olan ateşe tapınmayı kuran Zerdüş, putların arasından Yezdan ve Ehremen isminde iki uknum tayin etti. Yezdan iyilik tanrısı, Ehremen ise, kötülük tanrısı veya Yezdan'ın nur, aydınlık; Ehremen'in de zulmet, karanlık olması gibi, misli görülmemiş bâtil bir itikad inanç ortaya koydu.

Yezdan; ilah, mevlâ demektir. Onlar bu güzel ismi taptıkları şeye koymuşlar. Bundan dolayı Yezdan isminin kötü olması gerekmez. Putlarına Mevlâ ismini de koyabilirlerdi. Bu durumda Mevlâ isminin de kötü olması gerekmezdi.

Sual: Tabiattaki varlıklar ve kâinat için, sanat eseri demek, Allah için de, sanatçı demek caiz mi?

Cevap: Bütün kâinat, tabiattaki her varlık, birer sanat eseridir. Böyle söylemenin mahzuru olmaz. Bir yaprak parçası, muazzam bir

fabrikadır. Bir kum tanesi, bir canlı hücre, fennin bugün biraz anlayabildiği ince sanatların birer sergisidir. Bugün, fennin buluşları, başarıları diye övündüklerimiz, bu tabiat sanatlarından birkaçını görebilmek ve taklit edebilmek sonucu ortaya çıkmıştır.

Her sanat eserinin, bir sahibi olur. Allah'ü Teâlâ da, bütün kâinatın sahibidir. Onun yaratması, bir sanatçının bir şey yapması, bir eser ortaya çıkarması gibi değildir. Bir sanatçının yaptığı eseri de yaratan, yine Allah'ü Teâlâdır. Allah'ü Teâlâ, bir şeyi yaratmak istediği zaman, ona sadece (Ol) der, o şey hemen var olur.

Allah'ü Zülcelâliğin sanatçı demek ise, caiz olmaz. İmam-ı Rabbani hazretleri de, buyuruyor ki:

Allah'ü Teâlânın isimleri, tevkîfidir, yani dinin sahibinin bildirmesine bağlıdır. İslamiyet'in söylediği ismi söylemeli. İslamiyet'in bildirmediği isim ne kadar iyi, güzel isim olsa da söylenemez.

Sual: Allah'ü Teâlâ için sanatkâr, mühendis demek caiz midir?

Cevap: Değildir; çünkü Allah'ü Tealanın isimleri tevkifiyedir. Yani dinimizin bildirdiği isimler kullanılır. Manası ne kadar güzel olsa da dinin bildirmediği isimler kullanılmaz. Mesela (İnsanoğlunun mühendisi, kalbini çok muhteşem şekilde yerleştirmiştir) veya (Kâinatın sanatkârı gezegenleri yerli yerine yerleştirmiştir) demek caiz olmaz; fakat Allah'ü Tealanın sanatı veya Allah'ü Tealanın mühendisliği denir. İkisi farklıdır. Birinde, dinin bildirmediği isim söylenmiş oluyor ki, caiz değildir. Diğerinde ise, bizzat Onun yaptığı iş söyleniyor. Onun sanatı, mühendisliği deniyor. Bu caiz oluyor. Sun-i ilahi veya sunullah da denir. Allah'ın eseri, sanatı demektir. San'i de denir. San'i, yapan, yaratan anlamındadır.

Sual: Allah'ü Teâlâya âlim denir, fakat âlim demek olan fakih denmez, çünkü İslamiyet Allah'ü Teâlâya fakih dememiştir. Esma-ül-Hüsna'da Âlim diye bir isim yok, el-Alîm ismi var. Allah'ü Teâlânın Âlim ismi de mi vardır?

Cevap: Evet, vardır. Bir âyet-i kerime meali şöyledir: **"Gaybı ancak Allah bilir. O, Âlim-ül-gayb (gaybı bilen)dir."** (Haşr Suresi, 22)

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri de buyuruyor ki: Allah'ü Teâlânın isimleri sonsuzdur. İnsanlara bildirilen bin bir ismi var diye meşhurdur. Bunlardan doksan dokuzuna Esma-ül-Hüsna denir. (İtikadname)

Allah'ın isimlerini zikretmek hayatı kolaylaştırıyor

Allah'u Zülcelalin 99 ismini zikretmek insanın gündelik hayatını değiştiriyor. Akademisyenler ve doktorlar bu konuda hemfikir. Mesela sabırsız biri 'Ya Sabır' çekerek sabırlı olmayı başarabilir. Peki, hangi ismi, günde kaç kez ve hangi halimiz için zikretmemiz gerekir? İşte cevabı...

Merhametsizlere '**Er Rahim**', '**Er Rahman**', aşırı sinirlilere '**El Halim**', sevgi ve muhabbeti az olanlara '**El Vedud**', nereye gideceğini bilemeyenlere '**Er Reşid**', sıkıntı içinde olanlara '**El Vekil**'... Esmâül Hüsna yani Allah'ın isim ve sıfatlarını günlük hayatta zikretmenin insana pratik yararları var. Bu konuda ilahiyatçılar da doktorlar da hemfikir. Esmâül Hüsna üzerinde araştırma yapan isimlerden Dr. Ender Saraç sinirli birinin 'El-Halim' esmasını çekerek daha halim selim biri olabileceğine inanıyor. Tıpkı sabırsız birinin 'Ya Sabır' çekerek sabırlı olmayı becerebilmesi, merhametsiz birinin 'Er-Rahman, Er-Rahim' çekerek merhamet sahibi olmayı başardığı gibi.

Zira Kur'an'da da geçen bütün bu isim ve sıfatlar Allah'ı tanıtmakta. Allah'ı, isim ve sıfatlarıyla tanımak, O'nu her an yanında hissetmek, insan için büyük bir emniyet ve saadet vesilesi. Kişi inandığı Allah'ın isimlerini ve manalarını bilmekle vasıtasız olarak O'nunla bir nevi dostluk ve diyalog kurma imkânı bulmuş olur.

Bu güzel isimlerin bir kısmı Cenab-ı Hakk'ın varlığını ispat eder. Allah'ın Hayy, Baki, Kayyum gibi sıfatları onun varlığını inkâr edenleri reddeder. Bazı sıfatları ise birliğini ispat eder. Vahid, Ehad, Samed, Ganiyy gibi. Güzel isimlerinin bir kısmı bütün varlıkların vücut bulmasında tek sebebin Cenab-ı Hak olduğunu ispat eder. Halik, Bari Musavvir, Kavi gibi. İsimlerin bir kısmı da bütün âlemi tedbir ve idare edenin sadece Allah olduğunu gösterir. Bir kısmı da onun bütün noksan sıfatlardan uzak olduğunu, hiçbir varlığa benzemediğini ve kimseye muhtaç olmadığını ispat eder. Kuddus, Muhit, Mecid gibi...

Allah'ın her biri sonsuz sırlar taşıyan isimleri, aynı zamanda kullarının ona yöneldiği birer kapı mahiyetinde. Farklı ihtiyaçlar içindeki insanlar, o derdinin devası olan ilâhî ismi zikrederek Allah'a halini arz eder. *Mesela hasta olan bir insan, "Rahîm ve Raûf" veya "Şâfi ve Muâfi" isimleriyle; ihtiyaç sahibi fakir bir insan "Rezzâk, Fettâh, Kerîm ve Vehhâb" isimleriyle; ilme ihtiyaç duyan bir insan*

***"Allâmu'l-Guyûb" ismiyle; hidayete mazhar olmak isteyen bir insan
"Hâdî ve Nûr" isimleriyle; sabırlı olmak isteyen bir insan da
"Sabûr" ismiyle duada bulunur.***

Her insanda bir ismin tecellisi ön palana çıkabilir mi?

Fahrettin Razi'nin açıklamasına göre Allah'ın isimlerinden her birisi belli bir manaya delalet eder. Hangi ruha o mana galip gelirse o ruhun o isimle daha sıkı münasebeti bulunur. Üstelik o ismi zikretmeye devam ederse süratle o isimden istifade eder. Ancak burada insanın aklına hemen "Hangi Esmâ'yı günde kaç kez zikretmeliyim?" sorusu geliyor. Uzmanlar, 'İnsanlar hangi ismine ihtiyaç duyuyorlarsa bu ihtiyacı ölçüsünde Allah'ı anmalı' cevabını veriyor. Ama bizim aşağıda vereceğimiz rakamlar genelde ilgili ismin ebced hesabı yapılarak elde edilen rakamlar.

***"En güzel isimler Allah'ındır, o halde bu isimlerle O'na dua edin. O'nun isimleri konusunda haktan sapanları terk edin. Onlar işlediklerinin cezasını çeceklerdir."*(Ar'afSuresi, 180)**

***"O'dur Allah, O'ndan başka yoktur ilah. En güzel isimler ve vasıflar O'nundur."*(TahaSuresi, 8)**

Her ismin kâinatta bir karşılığı var

Bazı müfessirlere göre "Hz.Âdem'e(a.s) öğretilen isimler" de Esmâ-i Hüsnâ'dır. Yani bu mübarek isimlerin her biri kâinattaki bir fennin, bir ilim dalının hakikat ve temelini teşkil eder. Meselâ, hukuk ve adalet ilmi Adl ismine, iktisat ilmi Rezzak ismine dayanır. Böylece Hz. Âdem(a.s)'e, bütün ilmî ve fennî kemâlât, inkişaf ve terakkilerin özü, çekirdeği ve yeteneği tevdi edilmiştir. Âdem neslinin geliştirdiği bütün maddî ve kevnî terakkiler, bu ilköğretimin güzel meyveleridir. Meleklerle karşı insan nev'i olarak bize üstünlük kazandıran da budur.

Günlük hayatta hangi isim, kaç kere, ne için zikredilmeli?

İsm-i Celil	Tesbih adedi:	Tesbih niyeti
Allah	(66)	Her türlü istek, tüm duaların kabul olması.
Er-Rahmân	(298)	Dünyada ve ahirette Allah'ın sevgisini kazanmak.

Er-Rahîm (258) Maddî ve manevî rızka nail olmak.

El-Melik (90) Maddî ve manevî güçlü olmak, insanlara sözlerini anlatıp dinletebilmek, emir sahibi olmak.

El-Kuddûs (170) Maddî ve manevî her türlü temizlik, kalp temizliği, ruhî hastalıklardan iyileşmek.

Es-Selâm (131) Korkulan her şeyden emin olmak ve esenliğe çıkmak.

El-Mü'min (137) Güvende olma, güvenilir insan olmak, kötü hastalıklara düşmemek.

El-Muheymîn (145) İnsanlardan korunmak ve onların düşüncelerine akıl erdirebilmek.

El-Aziz (94) Düşmanlara galip gelmek.

El-Cebbâr (206) İstek ve arzuların olması, insanların ve cinlerin şerrinden emin olmak.

El-Mütekebbir (662) İzzet, refah ve gerçek büyüklüğe erişmek, halk tarafından sevilme.

El-Hâlık (731) İşlerde üzüntü ve sıkıntıdan kurtulmak, başarılı olmak.

El-Bâri (214) İşte başarılı olmak, maddî ve manevî sıkıntılardan kurtulmak.

El-Musavvir (336) Maksat ve meramına ulaşmak ve ifade etmek, en zor işleri başarmak ve bir işte uzmanlaşmak.

El-Gaffâr (1.281) Bağışlanmak ve günahlardan korunmak.

El-Kahhâr (306) Zalimlerin ve din düşmanlarının kahrından kurtulmak.

El-Vehhâb (14) Sıkıntısız ve maddî açıdan rahat bir hayat sürmek.

Er-Rezzâk (308) Bol rızıklı bir ömür geçirmek.

El-Fettâh (489) Maddî ve manevî hayır kapılarının açılması, ticarete başarıya ulaşmak.

El-Alim (150) İlim zenginliği için.

El-Kâbid (903) Zalimin zulmünden kurtulmak.

El-Bâsit (72) Rızkının genişlemesi ve bereketin artması.

El-Hafid (1.481) Kötüden, kötülerden ve belalardan korunmak.

Er-Rafî (351) İnsanlar içinde ve işinde yükselmek, tevazu sahibi olmak.

- El-Muiz** (117) Fakir ve zelillikten kurtulmak.
El-Muzil (770) Düşmanları zelil etmek.
Es-Semi' (180) Duaların kabul olması.
El-Basir (302-112) Acziyetin kalkması, basiretli olmak.
El-Hakem (68) Haklı davasını kazanmak, insanlar arasında hak ile hüküm vermek.
El-Adl(104) Adaletli olmak, haklı davayı kazanmak.
El-Latîf (129) Dileklerin olması, kısmet ve rızkın artması.
El-Habîr(812) Hafıza ve idrakin genişlemesi.
El-Halîm (88) Ahlâk güzelliği ve yumuşak huylu olmak, hiddet ve sinirin gitmesi.
El-Azîm (1.020) Sözünün tesirli olması ve sözü dinlenir olmak.
El-Gafûr (1.286) Günahların affı ve kötü ahlâktan korunmak.
Eş-Şekûr (526) Talihin açıklığı, kendine verilen nimetlerin şükürünü eda etmek, bol rızık için.
El-Aliyy (110) Zilletten kurtulmak, ilim, derecelerin artması.
El-Kebîr (232) Maddî ve manevî büyüklük, hürmet sahibi olmak.
El-Hafîz (998) Nefsinin ve malının korunması.
El-Mukît(550)Muhtaç olunan şeyi kazanmak ve rızık.
El-Hasîb(80) Herkese karşı açık alınlı olmak.
El-Celîl(73-5.329)Gerçek yüceliğe erişmek, zalim ve zorbayı zelil etmek.
El-Kerîm (270)Bol rızık sahibi olmak, cömert olmak ve kolaylıklara nail olmak.
Er-Rakîb(312) Her işte Allah'ın koruması altında olmak, bunu hissetmek, hafızasının kuvvetlenmesi.
El-Mücîb(55-3.025) Duaların kabul olunması.
El-Vâsi'(137) Ömür uzunluğu, sıhhat ve rızık genişliği için.
El-Hakîm(78-6.084) İlim ve hikmet sahibi olmak, uzağı görmek, hikmetli iş yapmak.
El-Vedûd (20-400)İnsanların sevgisini kazanmak.
El-Mecîd (57-3.249)İzzet ve şerefın artması.
El-Bâis(573) Kuvvetli irade ve alacaklarını almak.
Eş-Şehîd (319) Şehid olmak, heybetli olmak, halk arasında sevilmek.

El-Hak(108) Sağlam bir imana ve doğru bir ibadet hayatına sahip olmak, başladığı işin sonunun gelmesi.

El-Vekîl (66)Allah'tan her türlü yardım görmek.

El-Kavî(116) Kansıızlık ve vücudun güçlü olması, zor işleri kolaylıkla halletmek.

El-Metîn(500)Maddî ve manevî dayanıklı, sağlam ve iradeli olmak, hastalıklardan kurtulmak.

El-Veliyy (46-2.116)Her işte Allah'ın yardımını istemek.

El-Hamîd(62-3.844) Kazancın genişlemesi, Allah'ı çokça hamd etmek için yardım istemek.

El-Muhsî (148)Zekânın kuvvetli olması.

El-Mübdi (57)Her işte muvaffak olmak, ummadığı yerden yardım gelmesi.

El-Muîd (124) Elden kaçanı geri kazanmak, Allah'ın ahirette yeniden dirilme hakikatini ruhlarımıza duyurması.

El-Muhyî (68) İşlerin başarılı olması, hastalıklardan kurtulmak.

El-Mumît (490) Harama bakmamak, kötülüklerden vazgeçmek, devamlı ahireti hatırlamak.

El-Hay (18-324)Sözün tesirli olması, sözü dinlenir olmak.

El-Kayyûm (156)Bütün işlerde yardımı Allah'tan beklemek, isteklere nail olmak, rızkın devamlı olması.

El-Vâcid(14-196)Aradığını ve kaybettiğini bulmak.

El-Mâcid(48)Kazancın bolluğu ve şerefli bir hayat sahibi olmak.

El-Vâhid/El-Ehad(19-3.669)Kalbin uyanıklığı, isteklerin olması.

Es-Samed (134)Hiç kimseye muhtaç olmamak.

El-Kâdir (305)İstediğini yapmaya güç yetirmek.

El-Muktedir (744)Her işte başarılı olmak.

El-Mukaddim (184)Daima yükselmek.

El-Muahhir (847)Kötü ve belalı birinin veya bir işin kendinden uzaklaşması.

El-Evvel(37)Her hayır işinde birinci olmak.

El-Âhir(801)Ömrün uzun olması.

Ez Zâhir (1.106)Her meselenin zuhuru, açıklığı, gizli olmaması.

- El-Müteâli** (551)İstediği makama gelmek ve yüceliğe ermek.
- El-Bâtın** (62) Nefsi mutmain ve kalbi geniş olmak, iç rahatlığının artması.
- El-Vâli**(47)Sözünün tesirli olması, insanların kendini sevmesi.
- El-Berr** (202)Her halukarda iyilik bulmak.
- Et-Tevvâb**(409)Tövbelerin kabul olması.
- El-Müntekım** (630)Zulüm ve fenalıklardan korunmak.
- El-Afuvv** (156)Rızık bolluğu, kalp huzuru, affedilmek.
- Er-Raûf** (287)Merhametinin artması, hiçbir varlıktan zarar görmemek.
- Mâlikü'l-Mülk**(212) Mal ve kazanca zarar gelmemesi, maddî ve manevî derecelerinin artması.
- Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm** (1.100)İşlerin kolay ve âsân olması, insanların kendini sevmesi.
- El-Muksit** (209)Eşlerin arasını düzeltmek ve adaletli olmak.
- El-Câmi**(114) Kûsleri barıştırmak ve hayırların birleşip toplanması.
- El-Ganî** (1.060)Gerçek zenginlik, servet ve geniş rızık, insanlar tarafından sevilme.
- El-Muğnî** (1.100)Geçim genişliği, bol rızık ve zenginlik.
- El-Mâni'** (161)Kaza ve belalardan emin olmak.
- Ed-Dârr** (1.001)Zararlı kişilerden emin olmak ve onları Allah'a havale etmek.
- En-Nâfi'** (201)Hastalıklardan korunmak, şifa bulmak, zararlardan uzak durmak.
- En-Nûr**(256)Doğruyu ve yanlışı görüp kalp nuruna sahip olmak.
- El-Hâdî**(20-400)Doğru yolu bulmak ve çocuklarının serkeş olmaması.
- El-Bedî'** (86)Allah'ın yardımına nail olmak, maddî ve manevî güzellik için.
- El-Bâkî** (113)Ömrün uzunluğu ve sağlıklı olmak.
- El-Vâris** (707)Uzun ömür, bol mal, şeref ve rızık sahibi olmak.
- Er-Reşid** (514)Güzel ahlâk sahibi olmak, kötü alışkanlıklardan korunmak.

Es-Sabûr (298)Başladığı işi kolay bitirmek, sinirini yenmek ve sabırlı olmak.

Allah’u Zülcelalin isimlerinin şifası.

Bazı rahatsızlıklar ve ona şifa verecek Esmâül Hüsna:

Kulak için: **EsSemi**

Omurga için: **El Cabbar**

Saç için: **El Bedi'**

Adaleler için: **El Kavi**

Kalp Kasları için: **ErRezzak**

Atardamarlar için: **El Cabbar**

Kanser için: **Celle Celaluhu**

Burun için: **Latif- Ğani- Rahim**

Bacak için: **ErRafi'**

Göz - damarları için: **El Muteal**

Kolon için: **ErRauf**

Karaciğer için: **En Nafi'**

Prostat için: **ErReşid**

Yağ keseleri için: **En Nafi'**

İdrar kesesi için: **El Hadi**

Akciğerler için: **ErRazık**

Kemikler için: **En Nafi**

Dizler için: **ErRauf**

Saç Kepeği için: **Celle Celaluhu**

Kalp için: **En Nur**

Kalp Damarı için: **El Vahhab**

Sinirler için: **El Muğni**

Migren için: **El Ğani**

Guatr için: **El Cabbar**

Göz için: **EnNur-Basir-Vahhab**

Mide için: **ErRezzak**

Böbrek için: **El Hayy**

Bağırsaklar için: **EsSabur**

Pankreas-Şeker hastalığı için: **El Bari**

Rahim için: **El Halik**

Romatizma için: **El Muheymin**

Ğudde teymusiyye için: **El Kavi**

Göz Siniri için: **EzZahir**
Tansiyon için: **El Hafid**
Sağlıklı bir ömür için **El- Vasi**
İyi bir idareci olmak için **El-Vali**
Yeni bir iş kurmak için **El-Hâkim**
Küsleri barıştırmak için **El- Cami**
Bolluk ve bereket için **El- Hamid**
Bedenen güçlü olmak için **El- Kaviy**
Sevmek ve sevilmek için **El- Vedud**
Daima yükselmek için **El- Mukkadim**
Birinin elinizden tutması için **El-Veli**
Her meselenin çözümü için **Ez- Zahir**
Birilerine iyilik yapmak için **El- Latif**
İlim ve irfanınızın artması için **EL-Alim**
Cesur ve atılgan olmak için **El –Kahhar**
Alacaklarınızı tahsil etmek için **El-Bais**
Hafızanızın kuvvetlenmesi için **El- Habir**
İzzet ve şerefınızın artması için **El- Mecid**
Ağır hastalıklardan korunmak için **El-Mümin**
İkna kabiliyetinizin yükselmesi için **El- Azim**
Kaybettiğiniz bir şeyi bulmak için **El- Vacid**
Üzüntü ve sıkıntıdan kurtulmak için **El Halik**
Yaşamda neşeli ve enerjik olmak için **El-Hayy**
İşlerinizde daha başarılı olmak için **El- Muhyi**
Kötü alışkanlıklardan kurtulma için **Er- Reşit**
Kötü birinin uzaklaştırılması için **El- Muahhir**
Zekanızın daha kuvvetli olması için **El- Muhsi**
Herhangi bir hedefe ulaşmak için **El- Musavvir**
Eşinizle aranızın daha iyi olması için **El- Muksit**
Hatırı sayılır insanların sizi sevmesi için **El- Vali**
Şansınızın ve talihinizin açılması için **Eş- Şekkkur**
Elinizdeki fırsatları değerlendirmek için **El- Muid**
Elinizdeki bir şeyi muhafaza etmek için **Er-Rakib**
İhtiyacınız olan bir şeyi elde etmek için **El- Mukit**
İnsanlardan hürmet ve saygı görmek için **El- Kebir**
Sizde eksik olan bir şeyi tamamlamak için **El- Mukit**
Arzu ve isteklerinizin kabul olunması için **El- Mucib**

İşinizde yükselmek ve kariyer yapmak için **Er- Rafi**
Çocuklarınızın size daha itaatkar olması için **El- Hadi**
Maddi ve manevi anlamda güçlü olmak için **El- Metin**
Sizde eksik olan bir şeyin tamamlanması için **El- Cebbar**
Şefkatli ve merhametli olmak için **ER-Rahim, Er-Rahman**
Aranız açık bir arkadaşınızla barışmak için **Celle Celelahü**
İnsanlar arasında başı dik ve alnı açık gezmek için **El- Hasib**
Size zarar verecek kişilerin sizden uzaklaşması için **Ed- Darr**
Başkalarını duygu ve düşüncelerini anlamak için **El**

Müheymin

Birinin gücü ve varlığı karşısında zayıf kalmamak için **El-**

Müzill

Başladığınız bir işi başarıyla sonuna kadar götürmek için **El-**

Vekil

Zihinsel, ruhsal ve bedensel olarak organize olmak için **El-**

Kayyum

Herhangi bir konuda haklı olduğunuzu ispatlamak için **El-**

Hakem

Birine yaptırmak istediğiniz işinizin kolaylıkla olması için **El-**

Rezzak

Maddi ve manevi anlamda sıkıntıya düşmemek için **El-Muğni,**

En-Nafi

Olmadık yerden başınıza felaketlerin gelmemesi için **El -**

Mani, Es-Selam

Esmâ'ul Hüsna bilgisi, Allah-âlem ilişkisine ışık tutması ve sonuçta Allah'ı tanıtmaları açısından önem taşımaktadır. insanı mutluluğa, huzura, sağlığa ve başarıya ulaştıran bir enerji ve şifa kaynağıdır.

"Esmâül Hüsna, insanın içinde eksik olan enerjileri tamamlar, zarar veren negatif enerjileri de yok eder ve kişiyi rahatlatır. Çünkü Esmâül Hüsna; Sizde Allah hakkında yücelik ve aşkınlık hissi uyandırır. Kalplere huzur ve sükûn verir, lütuf ve rahmet ümidi telkin eder.

Esmâül Hüsna, fiziksel, psikolojik ve zihinsel sorunların çözümlenmesine yardım etmesi ve diğer pozitif etkileri hem iş yaşamında hem duygusal yaşamınızda hem de sosyal ilişkilerinizde

sizi destekleyecek ve çok daha mutlu bir insan olmanıza yardım edecektir.

Yüce Yaratıcı, kâinat ağacının meyvesi olan insanın kalbini kendine bir nevi arş yapmış, Hadis-i Kudsîde “**Yere göğe sığmam, mü'min kulumun kalbine sığarım**” buyurarak ona ne kadar önem verdiğini çok açık bir şekilde göstermiş. Bu sebeple insan kalbi de yalnız ve yalnız Ona yönelmekle ve Onunla olmakla huzura erebiliyor. Kur'an-ı Kerim'de, “Dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikri ile mutmain olur, huzura kavuşur!” (*Ra'd Suresi, Ayet:28*)”

ALLAH (c.c)

Tüm isim ve sıfatları kendinde toplayan yüce Allah'ın zatının, başka hiçbir varlığa verilemeyen ismidir.

Allah: Her ismin vasfını ihtiva eden öz adı. Kendinden başka ilah bulunmayan tek Allah.

Bu ism-i şerif, Cenâb-ı Hakk'ın has ismidir. Bu itibarla diğer isimlerin ifade ettiği bütün güzel vasıfları ve İlâhî sıfatları içine alır. Diğer isimler ise, yalnız kendi mânalarına delâlet ederler. Bu bakımdan Allah isminin yerini hiçbir isim tutamaz.

Bu isim, Allah'tan başkasına ne hakikaten ve ne de mecazen verilemez. Diğer isimlerin ise, Allah'tan başkasına isim olarak verilmesinde bir mahzur yoktur. İnsanlara Kadir, Celâl ismini vermek gibi. Yalnız bu isimlerin başına, insanlara izafe edildiklerinde, "kul" mânâsına gelen "abd" kelimesinin ilâvesi güzeldir. Abdülkadir, Abdurrahmanismi gibi...

Allah isimi Kur'an-ı Kerim'de 2697 yerde geçmektedir. Kâinatın ve kâinatta bulunan tüm varlıkların yaratıcısı, koruyucusu olan tek varlık, ibadet edilmeye layık tek Rab, Mevla, Hüda'nın özel ismi. En yüce varlık, bütün kemal sıfatları şahsında bulunduran ve her türlü

noksan sıfatlardan uzak olan gerçek mabut. Varlığı zorunlu olan tek yaratıcının özel ismi. Bu isimle çağrılan bir başka varlık olmamıştır, olmayacaktır da.

Uzaktaki eşyayı gözümüz görmez. Sesini kulağımız işitmez. Duyu organlarımızın bir sınırı var. Hafızamızın sınırı da ana rahminden öne geçemez, kabirden öteye geçemez. Sınırlı olan sınırsızı kavrayamaz.

Rabbimiz En'am Suresi 103'üncü ayetinde : ***“Gözler O’nu göremez; hâlbuki O, gözleri görür. O, eşyayı pekiyi bilen, her şeyden haberdar olandır.”*** buyurur. Sevgi gönülde olur. Ancak gönüldeki sevgi görünmez. O görünmeyen sevgiyi, sevgiliye gönderirken yine görünmeyen elçilerle göndeririz.

Mevlana: “Ey Hu, Hu” diyen ve “Hu” demeye kanaat eden, “Hu” kadehinden içmeyince heva ve hevesten nasıl kurtulursun?” diyor. (T. Mevlevi Şerh. 3447)

Allah’u Zülcelal’in güzel isimleri bizi Cenab-ı Hakk’a götürürse, bizi benliğimizden sıyrır, kir ve pasımızı kazırsa, gülü koklar, balı tadarsak muradımıza ermiş oluruz.

Süleyman Çelebi:

“Bir kez Allah dese Aşk ile lisan

Dökülür cümle günah misli hazan”

Allah’u Zülcelal’in isimleri aşk ile söylenirse üzüntü, stres, keder, gam ve günahın döküleceğini söylüyor. Dilinle Allah, Allah, Allah diyerek zikret. Kalbinle de Allah Celle Celaluhü Hazretlerinin yarattıklarını fikret, düşün. Fikirsiz zikirin, zikirsiz fikrin faydası yoktur.

Annenizi, babanızı, eşinizi, dostlarınızı seversiniz ve sevdiğinizi uygun, güzel bir kelime veya cümle ile ifade edersiniz. Bu ifade etme işi yalnız karşı tarafa bildirme işi değildir. Kendi iç dünyamızda besleyip büyüttüğümüz sevginin dilimizde kelimedenden çiçekler açması gibidir. Gül ağacı özünde taşıdığı çiçeğini bülbülüne sunamazsa kurur. Tepeden tırnağa kadar bütün hücrelerimizde ve gönlümüzde taşıdığımız Allah Celle Celaluhü Hazretleri’ne imanımızın zikir çiçeğini açtıramazsak biz de çöl gibi kurak oluruz.

Onun için Rabbimiz Bakara Suresi 239’uncu ayetinde ***“Size öğrettiği gibi Allah’ı zikredin”*** buyurduğu gibi yine A’raf Suresi

180'inci ayetinde ”**En güzel isimler Allah'a aittir. O isimlerle Allah'a dua ediniz**” buyuruyor.

Peygamber(s.a.v) Efendimiz: “**Allah yeryüzünü bana dürdü, topladı, doğusunu da, batısını da gördüm. Bana dürülen o yerlere, yeryüzünün doğusuna da, batısına da ümmetim sahip olacaktır**” buyurmuştur. (*Müslim fiten bab 5, Hadis 2889,*)

İsm-i A'zam diye bir laf vardır ya aramızda, "Ah şu ism-i A'zâm'ı bir elime geçirsem!" diyerekten... İşte o İsm-i A'zâmın ta kendisi Allah ism-i şerifidir. Bunu İbn-i Âbidîn, İmâm-ı A'zam Hazretleri, Tahâvî, Alâmetül-Hâricî, Kesâî, Şa'bî, İsmâil ibn-i İshâk, Ebû Hafs vs. bütün ulemâ ittifak etmişler ki, Allah ism-i şerifi İsm-i A'zamdır. Allah ism-i şerifi ile yapılan zikirden daha üstün ve a'lâ makam olmadığını da bildirmişler.

Zikrin çok çeşitleri var ya; "Hû" derler, "Hay" derler, "Hak" derler, "Latîf" derler... Her tarîkın bir zikri var. Fakat bunların hepsinden en âlâsının Allah ism-i şerifi olduğunu beyan buyurmuşlar. Çünkü Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Azîmüşşan'da; "**Ey iman edenler, Allah'ı zikredin!**" diye Allah ism-i şerifi ile zikri emir buyurmuşlardır.

Ma'lûmunuzdur ki, Allah lafz-ı şerifinin içinde Esmâül-Hüsna'da yazılı olan 99 ism-i şerifin mânâları mevcuttur. 99 tanedir Esmâül-Hüsna; o 99 kelimenin mânâsı, Allah lafzının içerisine dürülmüş ve konulmuştur. Ona onun için İsm-i A'zam'dır denilmiş. Lâkin diğer esmâlarda bu husûsiyet yoktur. Meselâ; Rahmân, Rahîm, Latîf, Gaffâr, Settâr... Bunlar da Allah'ın isimleridir. Fakat bunları zikrettiğiniz vakitte, Allah'ı Zülcelal'in o has olan ismi ile zikretmiş olmazsınız.

Allah ism-i şerifi, hiç de diğer isimler gibi değildir. Allah denildi mi, Gaffâr, Settâr, Rahmân, Rahîm, Kerîm, Tevvâb, Vehhâb, Hak, Mübîn, Raûf... vs. bütün isimlerin mânâları şâmil ve hâmilidir. Diğer isimlerle zikredilmekten daha evlâ ve daha a'lâdır.

Allah ism-i şerifi ile zikredilmesinin bir hassası daha vardır ki: meselâ; (Allah) kelimesinin başındaki elif'i kaldırsanız, (lillâh) kelimesi kalır. (**Lillâhi mâ fis-semâvâtî vemâ fil-ard**) derken, o da Allah (c.c) Hazretlerini bize haber verir. Eğer lâm harfini de kaldırırsanız, (lehû) kalır ki; (**Lehû mâ fis-semâvâtî vemâ fil-ard**) diye yine Allah (c.c) Hazretlerinin ism-i şerifi çıkar ortaya. Elif'le iki lâm'ı da kaldırsanız, he kalır ki; (**Kul huvallâhu ehad... Huvallâhüllezt lâ**

ilâhe illâ hû...) ayetlerinde Allah'ı Zülcelal'in ismi, o isimle de zikredilmiştir. Yâni Allah isminin her harfi Allah ismine tekâbü'l eder.

Onun için, Allah dediniz mi, Cenâb-ı Hakk'ın ne kadar ismi varsa, onların hepsini zikretmiş olursunuz; sevâbınız da, feyziniz de o kadar çok bol olur.

Cüneyd-i Bağdadi(k.s) Hazretleri buyurur ki:

"--Bu Allah ism-i şerifini zikredenler nefislerinden geçerler, Cenabı Hakk'a vuslata yol bulurlar. Bu hususlara riayetkâr olmakla kalb gözleri daima Cenabı Hakk'ı gözler. Bu zikrin nûru, onların beşeriyet sıfatlarını yıkar ve mahveder."

Lâyık-ı vechile Allah ismi anıldı mı, bu tamamıyla hâsıl olur.

Ebül-Abbâs-ı Mürsî (k.s) Hazretleri der ki:

"--Zikrin, Allah Allah olsun! Çünkü bu ism-i şerif, esmaların sultanıdır ve bu zikirden ilim ve nur hâsıl olur."

Keşf ü kerâmet ve basîret gözlerinin açılmasına sebep olacağından, Allah ism-i şerîfinin zikrine çok devam edilmesini ve diğer zikirler üzerine tercih edilmesini tavsiye etmişlerdir. Gerek "**Lâ ilâhe illâllah**" ve gerek sâir zikirlerin bütün mânâlarını **Allah ism-i şerifi mütezammındır**. Akâid, ulûm, âdâb ve hakikatlerin hepsini şâmilidir. Gaflet etme, fânî dünyaya aldanıp da Hakk'ın zikrinden mahrum kalma.

ALLAH-HU. Esasen bu iki isim dahi birbirinden ayrı olmayıp; bu konunun derinliklerine ve sırlarına nüfuz etmiş Evliyâullah tarafından bir olarak kabul edilmektedir...

Vahdet konusunun zirvedeki isimlerinden biri olan "İNSÂN-I KÂMİL" yazarı Abdülkerim Geylânî (Ceylî)(k.s), bu konuda özetle şöyle demektedir:

"ALLAH isminin sonundaki H harfi hüviyeti Zât'a işaret eder ki, bunu HU ismi olarak da bilir ve bu hususa HU ismiyle işaret ederiz"

Nitekim Efendimiz, büyüğümüz Hazret-i Âli (r.a)dahi, "HU" ismine çok riâyet eder, bu ismi çok zikreder, özellikle şu şekilde söyler ve yakınlarına tavsiye ederdi:

"Yâ HU ya men HU, lâ ilâhe illâ HU"

"İsm-i Â'zâm"ın gerçekten "HU" olduğuna inanabilmek veya bunu müşâhede edebilmek için tasavvufun çok derinliklerindeki bazı gerçekleri Allah'ı Teâlâ'nın müşâhede ettirmesi icap eder.

"ALLAH" ismi, toplayan bir isimdir... Yâni, Allah'ın hem Zât'ını, hem vasıflarını, hem de sayısız özelliklerini içeren bir isimdir...

Allah ismiyle işaret edilen ZÂT'ın Hüviyetine ise "HU" ismi işaret eder... Ehadiyyet sıfatıyla idrâk edildikten sonra, gerçek mânâsıyla "Allah'a imân" meydana gelir ve "yakîn" hâsıl olur; iş taklitten çıkar, Tahkike varır... Aksi halde, hep Allah ismine iman edilir ki, bu da ehli taklidin mertebesidir... Tahkike ermişlerin ismi ise "**müferridûn**" veya "**mukarrebun**"dur ki; Allah isminde değil; Allah'ın Ehadiyyetinde benlikleri yok olmuş; "el ân öyledir" sırrına binâen, Allah Bakîdir mânâsı yaşanır olmuştur...

İşte bu yaşantı içinde olanlar, "İsm-i Âzâm" sırrına ermiş olanlardır ki; her nefeste "HU" diyenin mutlak bilinciyle yaşarlar...

Bu zevâtı kirâm, duâ edip de "**Yâ ALLAH**", "**YÂ HU**" dedikleri zaman;"dillerinden söyleyen ben olurum" Hadîs-i Kudsî'si mânâsınca; dileyen kendi olur ve elbette kendi dileği de havada kalmaz, yerini bulur!..

Peki ya bizler?...Hz. Rasûli Zîşan (s.a.v) Efendimizin tuttuğu ışık altında, deriz ki...

Dua'sına icâbet bekleyen kişi, şâyet iki rek'ât namaz kılar ve her rek'âtında yirmi bir ihlâs okursa Fatiha'dan sonra ve son secdesinde de şu şekilde Allah'ı Teâlâ'ya yönelirse, inancımız odur ki, kendisine icabet edilir...

Yalnız, Cenâb-ı Hak kendisine duâda ısrar edilmesini sevdiği için bunu yedi kere yapmak gerekir...

"Estağfirullâh Yâ Rabbel arşıl aziym... Estağfirullâh Yâ Rabbel âlemiyn. Allahümme salli âlâ seyyidina Muhammedin biadedi ilmike... (Mağfîret et ey azim arşın Rabbi olan Allah... Mağfîret et ey kerim arşın Rabbi olan Allah... Mağfîret et ey Rabbül âlemiyn olan Allah. Allahım, Efendimiz Muhammed'e ilmin adedince salât et...)

Yâ HU yâ men HU, Lâ ilâhe illâ HU, Entel Hayyul Kayyûm ve lâ şerîyke lek ve lekel mülkü ve lekel hamdü ve inneke âlâ külli şey'in kadir. (Ey O; ey kimdir O; kendinden gayrı vücud olmayan O, Hay ve Kayyum olan sensin ve senin ortağın yok ve mülk senindir ve Hamd senindir ve sen herşeye Kadir'sin).

Yâ Hannân yâ Mennân Yâ Bedî'es semâvâtî vel ardu yâ Zel Celâlî vel ikrâm, Eşhedü enlâ ilâhe illallâhul Ehâdus Sâmedüllezîy lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehû kûfuven ahad... (Ya Hannan, ya Mennan, ya Semavat ve Arz'ın Bedî'i ve ey celal ve ikram sahibi! Şehadet ediyorum ki ilah yok, ancak Vahid'ül Ehad (bir tek), Samed, doğurmamış, doğmamış ve dengi-misli olmayan Allah var...)

Allah'ım senin indinde fevkâlâde âciz, zâif ve nefsine zulmeden biri olduğumu itiraf eder, Senin Azâmet ve kibriyândan, eşsiz yüceliğinden, sonsuz bağışlayıcılığın dolayısıyla, kereminden niyâz ederim...

Allah'ım senden İsm-i Â'zâm'ın hürmetine, Habibin Muhammed Mustafa (s.a.v) hürmetine, henüz hiç kimseye bildirmediğin indindeki en yüce ismin hürmetine senden niyaz ederim ki..."

(Burada önce Allah'ın kendine seçtiklerinden olmayı, Allah'ın çok sevdiklerinden olmayı, O'nun indinde en değerli olanlarla bir arada olmayı isteyip, O'nun yolunda Rasûlünün rızasına uygun çalışmalar yapmayı kolaylaştırmasını talep edip, ondan sonra da ne isteğiniz varsa onu söyleyebilirsiniz)

Ve sonra duânızı şöyle bitirmenizi tavsiye eder bu fakîr:

"Allahhümme salli ve sellim ve bârik âlâ Seyyidina Muhammed ve âlâ âlihi ve sahibihi ve sellim. Âmin Âmin Âmin Yâ Rabbel arşıl Azîm. Biliyorum kesin olarak ki, sen benim duâmı işittin ve duâlara icâbet eden **Vahhab**'sın Sen... Senden, Zât'ının hakkı için; indindeki yüce isminin işâret ettiği mana hakkı için, duâma icâbet etmeni niyâz ederim. Âmin Âmin Âmin..."

"HU" (c.c) İSM-İ ŞERİFİ

“Hû” Sûfilere göre, Allah Celle Celaluhü Hazretleri'nin zâtına işaret eden isimdir. Arapçada üçüncü tekil şahıs zamiri olan Hû (hüve) ilk tasavvuf kaynaklarında, cem' halini yaşayan sâlikin tevhid

anlayışını ifade etmek amacıyla “Hû bilâ Hû” ifadesi içinde kullanılmıştır.^(Serrâc El- Lüma. S.353)

“Hüviyet-i mutlak, sırrı vücûd, gaybı mutlak, âmâyı mutlak” gibi tabirlerle de vücud mertebelerinin ilki olan bu makama işaret edilir. “Hû” bazı mutasavvıfların lâhut, ceberût, melekût ve insan şeklinde sıraladıkları varlık mertebelerinin ilki olan ve kühü zâta tekabül eden lâhût mertebesidir.

Bu mertebe, Allah’u Zülcelal’in bütün isim ve sıfatlarının batını ve hakikatidir. Necmeddin-i Kübra (k.s) Hazretleri’nin telakkisine göre Allah’u Zülcelal’in ismindeki elif ve lâm, harfî tariftir. Lâm harfinin şeddeli olması, tarifte mübalağa içindir. Dolayısıyla Allah’u Zülcelal’in isminin aslı “he” harfidir. Böylece canlıların alıp verdikleri her nefeste Allah Celle Celaluhü Hazretleri’nin ismi olan “he” sesi vardır. Alınan her nefesteki “he”nin kaynağı kalp, verilen nefesteki “he”nin kaynağı ise arştır. “Hû” kelimesindeki “vav” ise ruhun ismidir.^(Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Ansiklopedisi. Cilt 18. S.260.)

Kelâm âlimi Fahreddin er-Râzî (r.a) da gerek tefsirinde, gerekse “Levâmi’u’l-beyyinât” adlı eserinde konuyu tasavvufi bir anlayışla yorumlamıştır. Râzî’ye göre İhlâs sûresinin ilk üç kelimesi “Hû, Allah, ahad” Celle Celaluhü makamı ifade etmektedir: “Hû” mukarrebûnun makamı olup makamların en yücesidir. Buna göre lizâtihi var olan sadece O’dur. O’nun dışındakiler mümkün varlıklardır ve yok hükmündedir.

İlk dönem sûfilerinin Kelime-i Tevhîdi (Lâ ilâhe İllallah) ve Allah’u Zülcelal’in ismini zikir maksadıyla tekrar ettikleri bilinmekteyse de, “Hû”nun aynı amaçla tekrar edilmesi, özellikle tarikatların teşekkülünden sonra yaygınlık kazanmıştır.

Sûfilere göre zikrin en faziletlisi, Allah Celle Celaluhü Hazretleri’ni bir şey isteme anlamı taşımayan bir ifadeyle anmaktır. Bundan dolayı talep manası taşımayan ve Allah Celle Celaluhü Hazretleri’nin zâtı ismi olan “Hû”, en faziletli zikir telâkki edilmiştir. **İmam-ı Ali Kerremullahu veçhe Hazretleri’nin çok defa “Yâ Hû, Yâ Men Hû, Lâ İlâhe İllâ Hû” diye zikrettiğinin sebebi kendisine sorulduğunda, “Hû”nun İsmi Âzam olduğunu söylediği rivayet edilir. Gazzâli (k.s) da “Lâ İlâhe İllallah”ın avamın tevhidi, “Lâ İlâhe İllâ Hû” nun havassın tevhidi olduğunu söyler.** Allah’u Zülcelâl hangi ismiyle zikrediliyorsa, o ismin feyz ve tecellileri istenir.

Meselâ “Kerim” ismiyle ihsan, “Şâfi” ismiyle şifa umulur. “Hû” ismiyle yalnız O’nun zâtı istendiğinden bu ismin tecellisi kâmil bir keşiftir.

Seyr-i Sulûklarını Allah’u Zülcelal’in bazı isimlerini belli sayıda tekrarlamak sûretiyle gerçekleştiren tarikatlarda (Tarîki Esmâ) sâlik, *nefsi emmâre mertebesinde “Lâ İlâhe İllallah”, nefsi levvâme mertebesinde “Allah”, nefsi mülhime “Hû” ismiyle zikir yapar: böylece sırasıyla tevhidi ef’âl, tevhîdi sıfât ve tevhidi zât makamlarına ulaşır.*

Mutasavvıf şairlerin “Hû” kelimesiyle biten şiirlerinin bir kısmı ilâhi olarak bestelenmiştir. “Hû” kelimesi tarikat folklorunda çeşitli anlamlarda yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Meselâ dervişler birbirine hitap ve cevap amacıyla “Hû” derler. Tekkeye girmek isteyen kişi izin almak için “destur” der, içeriden “Hû” sesi gelirse girebilir. Tekke hayatında geniş bir uygulama alanı bulan gülbankler “Hû” diye sona erer: “Yâ Hû”, “Bu da geçer Yâ Hû”, “hoş gör Yâ Hû”, “Hay’dan gelen Hû’ya gider”, “İllâ Hû”, “edep Yâ Hû”... “Hû” çekmek mutasavvıfların yanında halkın da çok sık kullandığı ifadelerdir.

Allah’u Zülcelal’in yetkinliğini, yüceliğini, ululuğunu, aşkınlığını dile getiren “Hû” (O) sözcüğü, içeriğindeki genellik nedeniyle Allah’u Zülcelâl’i insanlar tarafından bilinmeyen bütün yönleriyle, evrendeki bütün tecellileriyle tanıtmayı ve onaylamayı amaçlar.

Bu nedenle, ünlü İslâm düşünürü İmam-ı Gazali (k.s), “Mişkatül-Enver” adlı eserinde “avam”ın (sıradan insanlar) tevhidinin “Lâ ilahe İllallah” (Allah’tan başka ilâh yoktur), “havas”ın (bilgeler, sûfiler) tevhidinin “La ilahe illa Hû” (O’ndan başka ilâh yoktur) biçiminde olduğunu belirtir. Buna göre, şeyler O’nun yansımasıdır, her şey O’nda başlar, O’nda biter.

Arap abecesindeki “he” harfinin iki gözlü biçiminden esinlenen bazı sufiler, “Hû” sözcüğünden “Allah’u Zülcelal’in her şeyi gören gözleri”, “iki tarikat büyüğünün birleşmesi” ,”sufinin Cenab-ı Hak’da fani olması” gibi simgesel anlamlar çıkarırlar.

Tarikatlarda “Hû” sözcüğü ile yapılan ve “Hû çekmek” diye adlandırılan zikir çok yaygındır. Örneğin Mevlevilik’te mürit, “Destur!” diyerek izin ister, içeridekiler “Gir!” anlamına “Hû” diyerek karşılık verirler. Sema ayini sonunda da “Dem-i Hazret-i Mevlâna, sırr-

1 Şems-i Tebrizi, Kerem-i İmam-ı Ali, Hû diyelim” denilerek ayine katılanlar uzunca bir “Hû” çekerler. (*-Büyük Larousse. Sözlük ve Ansiklopedisi. Cilt 11. S.5405.*)

“Hû” Kur’an okumada, zikirde, ezan okumada, kamet getirmede, namaz kılmada, cenazede, nefes vermede, getirilen tekbirlerde mevcuttur. (Cenaze defninde 15 defa, evde 15 defa ,yerde 15 defa, kabirde 15 defa da Cenazeyi defin ettikten sonra evde okunan Kur’an’ın sonunda çekilen Tekbirlerde “Hû” çekilir.

İnsan ister istemez “Hû” ile meşgul olmaktadır. Müslüman biri, “Hû” olmadan ibadet yapamaz. Kur’an okumanın sonunda okunan surelerin sonunda getirilen tekbirlerin (Allahû Ekber) içinde “Hû” çekilir ve adedi 15’dir. Günde 5 vakit okunan ezanlarda (Allahû Ekber) ezanın tekbirlerinde müezzin “Hû” der. 5 vakit farz namazların evvelinde getirilen kamette de çekilen “Hû” ismi şerifi söylenir.

24 Saatte kılınan namazların tamamında toplam olarak 229 defa tekbir söylenir ve bu tekbirlerde “Hû” çekilir. Ramazanda teravih namazında 20 rekâta çekilen “Hû” sayısı 105 adettir. Teravih namazında hoca cemaate cemaatle 105 defa “Hû” çektirir. “Hû”, her çekilen tekbirlerin içindedir. Namaz içinde çekilen her tekbirin (Allahû Ekber) içinde 1 adettir.

Kur’an okumanın sonunda çekilen tekbirlerin her birinin içerisinde 5’şer defa “Hû” vardır. (Allahû Ekber Allahû Ekber, Lâilâhe İllâllâhû Vallahû Ekber, Allahû Ekber, Velillâhil hamd.)

Sabah ve akşam namazlarının ardından hocalarımız, El Haşr Suresinin 22., 23. ve 24’ncü Ayetlerinde 6 şar defa “Hû” çekerler. Tüm Müslümanlar da ferdi olarak bu Ayetleri okurlarken 6’şar defa “Hû” çekerler.

Rivayete göre insanda 24 saatte 24 bin nefes vardır. Her nefesi alıp verişlerinde insanoğlu Müslüman olsun olmasın, her gün 24 saatte 24 bin defa “Hû” çeker ama o çektiği “Hû”dan gafildir. Çünkü dinini iyi bilmediğinden dolayı bilmediğine düşmanlık etmektedir.

İnsanın, her nefesi son nefestir. Bir nefes, insana ömründe bir kere gelir. İkinci defa gelen nefes, başka nefestir. Bunlar, tesbih gibi birbiri ardınca dizilmiştir. Bu nefesler üzerine memur olan melek, her nefes insandan ne hal üzere çıkarsa, mühürler ve saklar. Rûz-i cezada, meydana çıkarılarak mühürü açılınca, ne hal ile mühürlenmişse, o hal ve kıyafetle zuhur eder.

“Bir kimse, erginlik çağına girdikten sonra, ölünceye kadar kaç nefes alıp vermişse, her nefesten sırasına göre on beş kere sual eder.” buyruldu. (*Miftahül Kulûb. S.307*)

Sakin nefeslerimizden gafil olup zarar ve ziyana uğramayalım. Nefeslerimizin her birini bir inci mercan gibi bilip, değerlendirmeye gayret edelim. Bir günde 24 saat vardır ve 24 bin de nefes vardır. Her nefes bir kitap ve bir dosyadır. Bir gün içerisindeki nefes kitaplarının sayısı da 24 bindir. Her kitabın içerisinde de 15 hesap vardır. Bu sebeple 24 bin nefeste her nefesi 15 ile çarparak hesap edersek bir günde Cenabı Hakk (c.c) kullarına 360 bin defa hesap soracaktır. Bu hesaplar, nefes, kitap ve dosyaları kıyamet günü tek bir kitapta toplanarak, Cenabı Hakk (c.c) **İsra Suresi 14’üncü ayetinde: “Al kitabını oku!”** buyuracağı gün o kitapla sunulacaktır. Çünkü bu nefesler bir daha geri gelmez bilmiş olasin...

Hiçbir bilim ve ilim mensupları “Hû”yu inkâr edemez. “Hû” çekmek belirli bir topluluğa ait değil. Aksine bütün yaratılanlara mahsustur. Çünkü “Hû”, Âyeti Kerimeler ile sabittir. Kur’anı Kerim’de içinde “Hû” esmasının geçtiği nice Âyetler vardır.

HAKK(c.c)

Var olan, hakkı ortaya çıkaran. Varlığı hiç değişmeyen, hiç yok olmayan ve gerçek olandır. (*Hacc Suresi,6*).

Hakk, varlığı hakikî bulunan zâtın ismidir. Yani, varlığı daima sâbittir. Allah’u Teâlâ’nın zâtı, yokluğu kabûl etmediği gibi, herhangi bir değişikliği de kabûl etmez. Hakikaten vâir olan yalnız Allah’tır.

Kur’an-ı Kerim’de kelime ve türevleri olarak 285 ayette geçer. İslam nazarında Hakk’ın kaynağı ilahi iradedir. Allah’u Zülcelal’dır. (- *Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004*)

Hak, inkârı mümkün olmayan, ispat edilmesine gerek duyulmayan, varlığı kabul edilendir. Buna göre Cenab-ı Hakk’ın varlığı kabul edilmesi gereken şeylerin ilkidir. O’nun varlığı, kabul etme emri henüz insanlara gelmeden kabul edilmiştir. Bu yüzden varlığı inkâr edilemez. Bütün varlık âlemi, O’nun varlığının apaçık delilidir. O’nun her sözü ve fiili haktır. O’nunla buluşmak haktır. O’na dayanan ve dayandırılan her şey hak ve gerçektir. O, Hak olmakla gerçeklerin gerçeğidir. O’nu bilmek, bilgilerin en gerçeğidir. O’nu ikrar etmek sözlerin en gerçeğidir.

Bir kimse bir şeyi kaybetse, bir parça kâğıt üzerine "Ya Hakk" lafzını yazsa ve geceleyin o kâğıdı eli üzerine koyup gökyüzüne baksa o zayi eylediği şeyi Allah (c.c)ın izniyle bulur.(Miftahü'l Kulûb, Kalplerin Anahtarı, (Fethiye Evradı Bölümü) M. N. Ş. Nakşibendî, Bedir Yayınevi, 2001)

Lokman Suresi 30'uncu ayetinde: ***"İşte böyle; şüphesiz Allah, O, Hak olandır ve şüphesiz O'nun dışında taptıkları (tanrılar) ise, batıldır. Şüphesiz Allah, Yücedir, büyüktür."***Buyruluyor.

Zaman ve mekân canlı-cansız her şey gibi 'yaratılmış' kavramlardır. Zaman ve mekânın hiç olmadığı bir anda yoktan bir madde âlemi yaratılmış ve bu âlem içinde zaman-mekân kavramları oluşmuştur. Şöyle ki, zaman içinde geriye gittiğimizde bir sınırla karşılaşırız ve bu sınırın gerisine asla geçemeyiz. Bir olay için kullanabileceğimiz en eski ifade, 'evrenin yaratılış anı'dır. Hatta bugün bilim çevrelerinde tespit edilen sınır, kâinatın yaratılma anından itibaren 10-43 saniyedir. Bu zaman diliminden öncesi için ne zaman ne de mekân tanımlanamamaktadır.

Bu noktada karşımıza zamanın ve mekânın olmadığı bir boyut çıkar. İnsanın sınırlı olduğu bu iki kavram belirli bir anda 'yaratılmış' olduklarına göre, bu yaratılıştan önce bir zamansızlık ve mekânsızlık mevcuttu. İşte bizlerin asla dışına çıkamadığımız bu kavramları yaratan onların tamamen dışında olan Allah'ı Zülcelal'dir.

Allah'ı Zülcelâl zamandan ve mekândan münezzehtir ve dolayısıyla varlığı her zaman mevcuttur. Asla değişmez. Tek gerçek varlık O'dur, O'nun Zatı dışında her şey ancak O'nun 'ol' demesiyle var olmuştur. Allah'ı Zülcelal'in Zatı dışında her şey ölümlüdür ve yok olucudur. Kuran'da da bildirildiği gibi Hak olan yalnızca O'dur.

Cenab-ı Hak, Taha Suresi, 114'üncü ayetinde: ***"Hak olan, biricik hükümdar olan Allah Yücedir. Onun vahyi sana gelip-tamamlanmadan evvel, Kur'an'ı (okumada) acele etme ve de ki: "Rabbim, ilmimi artır."***Yine Hac Suresi 6'ncı ayetine: ***"İşte böyle; şüphesiz Allah, hakkın kendisidir ve şüphesiz ölüleri diriltir ve gerçekten her şeye güç yetirendir."***Kehf Suresi 44 'üncü ayetinde: ***"İşte burada (bu durumda) velayet (yardımcılık, dostluk) hak olan Allah'a aittir. O, sevap bakımından hayırlı, sonuç bakımından hayırlıdır. "***

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Mutmaninne** dairesinde olan salikin okuduğu asıl virdidir. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100-300-500 adetlerinde okutulur. Bu ism-i şerifin furuu ise **“Ehad”** ism-i şeridir. (*Miftah’ul İrşad* 1993)

HAY (c.c)

Ezeli ve ebedi bir hayat ile diri, canlıolan, hiç ölmeyen, her şey'i bilen ve her şey'e gücü yeten...

Hayy, diri demektir, bunun zıddına meyyit denir ki, ölü mânasına gelir.

Allah’u Teâlâ ölmez, daima hâzır ve nâzırdır. Yaşayan mahlûkatın hayatını veren de O'dur. O olmasaydı hayattan eser olmazdı. O daima fenâdan, zevalden, hatâdan münezzehtir. Her an Âlîm, her an Habîr, her an Kadîr'dir.

Cenab-ı Hak,Mümin Suresi 65’inci ayetinde: **“O, Hayy (diri) olandır. O’ndan başka ilah yoktur; öyleyse dini yalnızca Kendisi’ne halis kılanlar olarak O’na dua edin. Alemlerin Rabbine hamdolsun”** buyuruyor.

İnsan acizdir ve çok az şeye güç yetirebilir. Dünyaya geldiği andan itibaren hayatının 5-10 senesi yarı şuurlu olarak geçer. Bu dönem boyunca sürekli bir ilgiye ve bakıma muhtaçtır. Bundan sonra yaşadığı hayatın ise büyük bir bölümü kendi bedenine bakmakla, temizlenmekle geçer. Eğer bu sayılanları yapmak istemese ve ertelese kısa süre içinde bakılamayacak bir görünüme girer.

Ayrıca insanın bedenlen ihtiyaç duyduğu büyük bir eksikliği daha vardır: Uyku. İnsanın ömrünün neredeyse üçte biri uykuyla geçer. Ancak ne kadar istemese de, uykuya ayıracağı zamanlarda başka şeyler yapmayı tercih etse de, buna bir iki günden fazla dayanması mümkün değildir. Hatta 24 saat uyumayan bir insanın şuurunda bir bulanıklık, idrakinde bir yavaşlık görülür. Her zaman doğal olarak yapabildiği şeyleri yapamamaya, karşılaştığı olayları sağlıklı muhakeme edememeye, hatta konuşma güçlüğü çekmeye, bildiği şeyleri unutmaya başlar.

Elbette insan ve insan gibi yaratılmış olan diğer canlılar aciz varlıklardır. Canlı ve cansız tüm kainatın Yaraticısı olan Allah’u Zülcelal ise Hayy'dır. Daima diridir, her an herşeye hakimdir, herşeyi bilir, herşeye güç yetirir, O’nu uyku ve uyuklama tutmaz, her türlü acizlikten de münezzehtir. O, yarattıklarına çeşitli acizlikler vermiş ve

bu eksiklikleri fark ederek yalnızca Kendisi'ne kulluk etmelerini, herşeyi Kendisi'nden istemelerini emretmiştir. İnsana düşen de, Allah (c.c) dilemedikçe hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini, tek bir saniye bile hayatını devam ettiremeyeceğini bilerek Rabbimiz'e yönelip dönmesidir. Allah (c.c) ın Hayy sıfatının haber verildiği ayetlerden bazıları şunlardır: *(Allah'ın İsimleri, H. Yahya, Vural Yayınları, 2000)*

Cenab-ı Hak, **Al-i İmran Suresi 2'nci** ayetinde: **"Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir"** buyuruyor.

Allah (c.c) dostlarının tecrübe edip kabul ettiklerine göre, **"Ya Hayyu yâ Kayyûm, lâ ilâhe illâ ente"** *(Ey diri ve kâim olan! Senden başka ilâh yoktur)* duasını okuyan ve bunu tekrarlayan kimsenin kalbi ve aklı dirilir. Bu iki isimle yardım dilemek sıkıntılardan, dert ve kederlerden, zorluk ve darlıklardan kurtulmak ve isteklere kavuşmakta daha etkilidir. Bu iki isim ism-i azam'dandır. *(Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004)*

Cenab-ı Hak, **Furkan Suresi 58'inci** ayteinde : **"Sen, asla ölmeyen ve daima diri olan (Allah)a tevekkül et ve O'nu hamd ile tesbih et. Kullarının günahlarından O'nun haberdar olması yeter"** buyurarak Ve (sen) o ölümsüz ve daima diri olan Allah'ı Zülcelâl'e güvenip dayan; onların kötülüklerinden kurtulmak, verecekleri karşılıklardan gönlü tok olmak için, yalnız o ölmez diriye dayan, ölümden kurtulamayacak olan fâniler yıkılır, dayananları kaybolur gider. Ve O'nu hamd ile tespih et. Nimetlerine şükür için her türlü yüce sıfatlarıyla saygı göstererek, noksan sıfatlardan uzak olduğunu kabul et. Kullarının günahlarından haberdar olarak O yeter! Hiç kimse bilmesede, onun bilmesi yeterlidir. Hiç bir haberciye ihtiyaç duymaksızın açığı ve gizliyi bilen, O her şeyden haberdar olan Allah'ı Zülcelâl cezalarını verir. Başka hiçbir ceza vermeyecek olsa bile, yalnız bilmesi bir ceza olarak yeterlidir. *(Elmalı Tefsiri,)*

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Radiyye** dairesinde olan salikin okuduğu asıl virdidir. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100-300-500 adetlerinde okutulur. Bu ism-i şerifin furuu ise **"Samed"** ism-i şeridir. *(Miftah'ül İrşad 1993)*

KAYYÛM(C.C)

Baki ve ebedi olan; her şeyin O'nun kudret ve iradesiyle varlığını sürdürdüğü tek varlıktır. *(Bakara Suresi,250; Â'li İmrân Suresi,1).*

Mahlûkları varlıkta durduran, zatı ile kaim olan. Gökleri, yeri, her şey'i ayakta tutan...

Kayyûm, kâim'in mübalâğasıdır. "Her şey üzerinde kâim" demektir. Bunun mânası "Bir şey'in kıyâmı, yani, bir varlık sâhibi olarak durabilmesi neye bağlı ise, onu veren" demektir.

Allah'ü Teâlâ, her şey'in mukadder olan vaktine kadar durması için sebeblerini ihsân etmiştir. Onun için herşey Hak ile kâimdir.

Kur'an-ı Kerim'de Hay ismi ile çoğu zamanda birlikte zikredilir. Bu isimlerin, "İsm-i A 'zam" olduğu da söylenmiştir.

Bu ismin çeşitli tanımlamaları vardır:

Katede'nin görüşü: Kayyûm, yaratıklarını koruyup idare eden, işlerini düzenleyendir.

Hasan Basri (r.a) Hazretleri: Kayyûm, iyi ya da kötü yaptıklarının karşılığını vermek için her canlının başında duran ve onu gözetleyendir. O, her şeyi bilir ve hiçbir şey O'na gizli kalmaz.

Kayyûm, Allah'ü Zülcelal'in kusursuz güç, kuvvet ve üstünlüğe sahip olduğunu gösterir. O, yalnız başına kâimdir. Ayakta kalmak için hiçbir yönden kimseye ihtiyacı yoktur. O, kendi kendine yetendir ve başkasına muhtaç değildir. O'nun dışında her şey O'na muhtaçtır. Her şeyi ayakta tutan ve koruyan O'dur. O'nun desteği olmadan hiçbir şey ayakta duramaz ve varlığını devam ettiremez. Bu, O'nun mükemmel gücünü gösterir.

Allah (c.c) dostlarının tecrübe edip kabul ettiklerine göre, **"Ya Hayyu yâ Kayyûm, lâ ilâhe illâ ente" (Ey diri ve kâim olan! Senden başka ilâh yoktur)** duasını okuyan ve bunu tekrarlayan kimsenin kalbi ve aklı dirilir. Bu iki isimle yardım dilemek sıkıntılardan, dert ve kederlerden, zorluk ve darlıklardan kurtulmak ve isteklere kavuşmakta daha etkilidir. (Esmâ-ül Hüsnâ, Karınca Yayınları, Nisan 2004)

O öyle bir Hayy ve Kayyum'dur ki, O'nu ne gaflet basar, ne uyku; daima âlim, daima her şeyden haberdardır. Göklerde ve yerde, yukarılarda, aşağıda ne varsa O'nun; görünür, görünmez, bütün varlık O'nun mülküdür. Tüm sebep O, tüm gaye O, her şeyin maliki olan O; Allah'ü Zülcelal'in mülkü olan bu yaratıklardan kimin haddi ki Allah (c.c) ın izni olmaksızın yüce huzurunda şefaât edebilsin, bu halde hangi budaladır ki Allah (c.c) ın emri olmadan bunların birinden şefaât dilenebilsin. Çünkü Cenab-ı Hak,yukarıların aşağıların, önlerindeki ve arkalarındaki, geçmişlerini, geleceklerini bildiklerini ve

bilmediklerini bilir, O'nun ilminden gizli hiçbir şey yoktur. Bunlar ise O'nun bildiklerinden hiçbirini bilemezler. Ancak dilediği kadarını kavrayabilirler. (*Elmalî Tefsiri, Bakara Suresi, 255*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Merdiyye** dairesinde olan salikin okuduğu asıl virdidir. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100-300-500 adetlerinde okutulur. Bu ism-i şerifin furuu ise “**Aliyy**” ism-i şeridir. (*Miftah'ül İrsad 1993*)

KAHHÂR(c.c)

Allah'ın ziyadesi ile kahredici, yok edici yüce bir varlık olduğu manasına gelir. Sonsuz kudretinin karşısında hiçbir kimsenin gücü ve kudreti olamaz. Ama serbest iradeleriyle O'nun karşısına çıkma cüretini gösterenlere de lâıyk oldukları cezaları tam olarak verecektir. Allah'ın kayıtsız üstünlüğüne sınır koyacak hiçbir varlık yoktur.

Herşey'e, her istediğini yapacak güçte olan galib ve hâkim...

Kahr, bir şey'e, onu hor ve hakîr kılacak veya mahv ve helâk edebilecek sûrette galib olmaktır. Allah'ı Teâlâ Kakhhâr'dır, her vechile üstün ve daima galibdir. Kuvvet ve kudretiyle her şey'i içinden ve dışından kuşatmıştır. Hiçbir şey O'nun bu ihâtasından dışarı çıkamaz. Ona karşı herşey'in boynu büküktür. Kahrına yerler, gökler dayanamaz. Kahr ile nice azıp sapmış ümmetleri ve milletleri mahv ve perişan etmiştir.

'Sen ol Kakhhâr'sın ki, ezici kahrını vurup bugün mülk kimin dediğin zaman yerde ve gökte büyüklükten dem vuranlardan hiç bir kimsenin cevaba takatı olmayacaktır. Ancak Zât'ı Ehadiyyetinle-Mülk Kakhhâr olan Allâh'ındır diye cevap verildiğinde hiç kimsenin muarazaya gücü yetmeyecektir.

BU MÜBAREK İSMİ ŞERİFİN ÖZELLİKLERİ:

1- Bu mübarek ismi şerife devam edenleri kalbinden dünya muhabbeti zail olur. Nefsi emmaresi cılızlaşır, düşmanları hezimete uğrar.

2- Bu mübarek ismi okuyarak zalimin aleyhine dua edilirse dua gerçekleşir.

3- Şehvet ve hırsı yenmek için bu mübarek isim okunmalıdır.

4- Bu ismin adedi 306, saati Merihtir. Düşman üzerine galip gelmek için okunur.

EY Kakhhâr olan Allâh'ım! Yasalarını kabul etmeyen ve mekrini tanımayanların akıbetlerini bizlere göster (âmin).

Cenab-ı Hak, **En'am suresi 18'**inci ayetinde şöyle buyuruyor: **"O, kulları üzerinde kahredici olandır. O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır."**

Ra'd Suresi 16'ncı ayetinde ise şöyle devam ediyor: **"...De ki: 'Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, tektir, kahredici olandır.' "**

Mülkün, üstünlüğün, güç ve kuvvetin tamamı tek ve kakhâr olan Allah'ı Zülcelal'e aittir. O'nun dışındaki her şey, mağlup ve yeniktir. Zalim ve zorbarların belini kıran, isyankâr ve haddi aşanların boyunlarını büken, dünyadaki emellerine kavuşmalarına mani olan Allah'ı Zülcelal'dir. Varlıkların dilek ve istekleri dâhil O'nun dilemesi altındadır.

Cenab-ı Hak, **İnsan Suresi 30'**uncu ayetin şöyle buyuruyor: **"Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Gerçekten Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir"**

Müslüman, gücü yettiğinde Allah düşmanlarını mağlup etmeye ve onlara üstünlük sağlamaya çalışmalıdır.

Cenab-ı Hak'dan yüz çevirip başkasına dayanan mutlaka mağlup olacak, şeytanın elinde birer oyuncak olacaklardır.

Cenab-ı Hak, nasıl sıkıntıyı giderme gücüne ve onların kalplerine ferahlık vermeye kadirse, onları büyük bir azapla kahretmeye de kadirdir. Kuran'da Cenab-ı Hakk'ın, Kendi Katından gönderdiği azaplarla helak olmuş kavimlerden örnekler verilir. Bu insanlar hak dinden yüz çevirdikleri ve Allah'ı Zülcelal'e baş kaldırdıkları için sabah vakti, hiç şuurunda değillerken, üzerlerinde dolaşan büyük bir felaketle yok edilmişlerdir. Cenab-ı Hak, inkâr eden toplulukların üzerine evlerini yerinden söken kasırgalar göndermiş, üzerlerine balçıktan taşlar yağdırmıştır. Uyardığı insanların üzerine onların içinde oturdukları şehirleri yerle bir eden sağanaklar isabet ettirmiştir. Toprağın altını üstüne getiren depremleri üstlerine göndermiş, tek bir çılgılla hepsini yerin dibine geçirmiştir. Açıkça görüldüğü gibi Allah (c.c) ın bir insanı kahretmesi hiçbir şeyle kıyaslanamaz.

Fakat bütün bu sayılanlar Cenab-ı Hakk'ın dünya hayatında insanlara tattırdığı acılardır. Ve onları yaptıklarından dolayı dünyada yaşarken kahretmesidir. Ama asıl olan, insanın cehennemde görülmemiş bir azapla kahredilmesidir. Allah'ı Zülcelal'in sonsuz rahmetine karşılık O'nun kadrini takdir edemeyen ve nankörlük eden

insanlar ahirette cehennem azabıyla karşılaşacaklardır. Dünyada işledikleri suçların tam karşılığı ahirette kendilerine verilecektir.

Cenab-ı Hak,onları cehennemin en dar yerine attığında, inkârcılara daha önce hiç karşılaşmadıkları bir acı tattırır; cehennem ateşiyle yanan derilerini yenileriyle değiştirir ve onların üzerine ateşten duvarlar örer. Öyle ki insanın dünyada çektiği acılar cehennemde karşılaştıklarının yanında çok hafif kalır. Nitekim Kuran'da cehenneme giren insanların Allah'ın kendilerini öldürmesi ve azaptan kurtarması için yalvardıkları haber verilir. (*Allah'ın İsimleri, 2005 H. Yahya*)

İhlâsla "Yâ Kahhar" diyen bir müslüman bu isme devam etse, düşmanlarına karşı galip gelir, şeytani ve nefsanî duygulardan emin olur. (*Yüce Allah'ın Güzel İsimleri Esmâ-ül Hüsna, Rauf Pehlivan, İstanbul Dağıtım A.Ş. 2002*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Safiyye (Kamile)** dairesinde olan salikin okuduğu asıl virdidir. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100-300-500 adetlerinde okutulur. Bu ism-i şerifin furuu ise "**Azim**" ism-i şeridir. (*Miftah'ül İrşad 1993*)

VEHHÂB(c.c)

Allah'u Zülcelal'in çok hibe eden, çok fazla bağışlayan olduğu anlamına gelir. Hak sahibi olmadıkları halde yarattıklarına çok çok verendir.

Kullarına hiçbir karşılık gözetmeksizin tekrar tekrar ve çok çok bağışlarda bulunan Karşılıksız nimetler veren, çok fazla ihsan eden. Çeşit çeşit nimetleri devamlı bağışlayıp duran.Sonu gelmeyen bağışların sahibi

Bu isim, Vehhâb kelimesi hibe kökünden gelmektedir. Hibe, "herhangi bir karşılık ve menfaat gözetmeden birine bir malı bağışlamak" mânâsınadır. Vehhâb ise, "Her zaman, her yerde ve her şey'i çok çok ve bol bol veren ve karşılık beklemeyen" demektir.

İstenmeden veren. Hazinesinden hak edene de etmeyene de, iyiye de kötüye de, mü'mine de kâfire de veren O'dur.

"Ey Vehhâb olan Rabbim, tarafı ilahiyyenden bize rahmet ver. Çünkü Sen sonsuz bağışta bulunansın."

BU İSMİN HUSUSİYETLERİ:

1- Zengin ve kazancının bereketli olmasını isteyenler duha namazının secdesinde bu mübarek ismi "Yâ Vehhâb" diye 14 defa

okur, eller de dergâha açılarak bu ismi şerif ile duada bulunurlarsa boş çevrilmez.

2- Dua edilirken 7 defa "Yâ Vehhâb" denilirse dua kabul olunur.

3- Bu ismin adedi 14, saati Zöhredir. Vird edinenler muradlarına nail olurlar.

4- Anlama gücü kıt olanlara yazılarak içirilmesi faidelidir.

5- Vird edinip daima "Yâ Vehhâb" diye zikredenler, mahlûkata muhtaç olmazlar.

Ey Vehhâb olan Rabbim! Rızanı kazandıracak nimetlerinden bizlere ihsan buyur. Âmin.

Cenab-ı Hak,**Sad Suresi 9'**uncu ayetinde şöyle buyuruyor: **"Yoksa, güçlü ve üstün olan, karşılıksız bağışlayan Rabbinin hazineleri onların yanında mıdır?"**

Bu isim Cenab-ı Hak hakkında, kapsamlı ve geniş bağışa; hiçbir karşılık beklemeksizin ve hiçbir amaç gütmeksizin zorlanmadan daima vermek anlamına gelir. Oysa O'nun dışında bağışta bulunan herkesin dünyevi veya uhrevi, er veya geç bir amacı ve çıkarı vardır. Bu yüzden mutlak hibe, yalnız Allah'ü Zülcelâl için geçerli olup, bu sıfatın O'ndan başkası için kullanılması doğru değildir. Zira hibeler dünyada ve ahirette hiçbir kesintiye uğramadan ve tükenmeden daima Cenab-ı Hakk'ın kullarına doğru akar. Allah (c.c) dan gelen hibeler, bu şekilde sonsuza dek artarak devam eder. Vehhâb ismi Allah (c.c) ın bütün fazlını, ihsanını, keremini, geniş mülkünü ve adaletini kapsar. (*Esmâ-ül Hüsnâ, Karınca Yayınları, Nisan 2004*)

Her müslüman Cenab-ı Hakk'ın gerçek hibe ve bağış sahibi olduğunu bilmeli, O'nun mutlak Vehhâb olduğuna inanmalıdır. Bu üstün niteliği kazanmaya çalışmalı, insanlara ve diğer varlıklara dünyevi veya uhrevi bir karşılık beklemeksizin hibe ve bağışlarda bulunmalıdır.

Müslümanın kendisine vacib olmayan, yalnız Cenab-ı Hakk'ın rızasını kazanmak için yaptığı hayırlar ve iyilikler hibe sayılır.

Cenab-ı Hakk'ın sana hibe ettiklerinden sen de başkalarına hibe et..Allah (c.c) ın geçici olarak sana emanet ettiği şeylerde sakın cimrilik etme. Zira O, sen verdikçe sana daha fazla vereceğini vaat etmiştir. Cimrilik edip vermeyenin malını da yıkıma uğratacağını bildirmiştir.

Eğer Cenab-ı Hak sana, kişileri yüksek derecelere çıkaran önemli bilgiler ve ilimler vermişse sen de hiçbir karşılık beklemeksizin bu bilgi ve ilimleri, ihtiyaç duyanlara öğretmelisin. Ancak gizli sırlar ve bilgileri ehli olmayanlara vermemeye dikkat etmelisin.

Büyük zatlar, bir kimse dua ettiği zaman 7 kere "Yâ Vehhâb" dese o kimsenin duasını Cenab-ı Hak kabul eder, demişlerdir. Bir şey isteyen, düşman elinde bağlı kalan, rızkında darlık olan, ticaretinde ve kazancında çokluk ve kârlılık olmayan veya seyrü sülûkünde her hangi bir fethi olmayan kimse üç gece veya yedi gece boyunca gece yarısı abdest alıp ve iki rekât namaz kılıp başını açarak ellerini havaya kaldırarak Yâ Vehhâb" dedikten sonra ihtiyacını Cenab-ı Hak'a arzetsen Allah'ı Zülcelâl onun ihtiyacını karşılar, sıkıntısını giderir. (*Miftahü'l Kulûb, (Fethiye Evradı Bölümü) M. N.i Ş. Nakşibendî, Bedir Yayınevi, 2001*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Emmare** dairesinde olan salikin okuduğu Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise "Lâ İlâhe İllallah" Kelime-i Tevhidi'dir. (*Miftah'ül İrsad 1993*)

FETTAH (c.c)

Kulların, her türlü güçlük ve sıkıntılarını açan ve kolaylaştıran manasına gelir. Faydalı ilimlere karşı insanların kalbini açarak, onların işlerini kolaylaştıran, bütün zorluklarını ortadan kaldıran yüce Allah'tır. Her işinde üstün gelen O'dur.

Her türlü sıkıntıları gideren. Her türlü müşkülleri açan ve kolaylaştıran.hayır ve nusret halk eden."..

Fettâh kelimesi, feth'den gelmektedir. Feth ise, "kapalı olan şey'i açmak" mânâsınadır.

Kapalı bir şey'i açmak:

1- Maddî olur; bir kapıyı, bir kilidi açmak gibi.

2- Mânevî olur; kalbden tasaları, kederleri atıp gönlü açmak gibi.

Bitkilerin çiçek açması, tohum ve çekirdeklerin sümbül vermesi, rızık ve rahmet kapılarının açılması hep Fettâh ism-i şerifinin tecellisindendir.

"Bildigi ile amel edenlere Allâh'ı Teâlâ bilmediği ilimlerin kapısını açar."

BU İSMİ ŞERİFİN HUSUSİYET VE SIRLARI:

1- Kalbi ve sırrı temizlemek için sabah namazını kıldıktan sonra eli kalbin üzerine koyarak **"Yâ Fettâh"** diye okunmalıdır.

2- Bu ismi şerifi **"Yâ Fettâh"** diye okumaya devam edenlere maddi ve manevî fetihler kolaylaşır.

3- Bu ismin adedi 489, saati Utariddir. Düşmanın adavetini muhabbete tebdil ve müşkülâtın halli için **"Yâ Fettâh"** diye okunmalıdır.

4- Yataarken bu mübarek ismi okuyarak uyuyana rüyasında bilmediği şeyler gösterilir.

5- Vird edinenler kimseye muhtaç olmazlar. Üzerinde hürmetle taşıyanlar, kimse tarafından ters yüz edilmez.

Cenabı Hak **Sebe Suresi 26'**ncı ayetinde şöyle buyuruyor: **"De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi bir arada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (her şeyi hakkıyla) bilendir."**

Taraflar arasında hüküm veren; birine yardım edip zafere ulaştıran; hayır ve rahmet kapılarını açan O'dur.

Silah gücü, kelime cambazlığı ve basit mantık oyunları ile hakkı batıla karıştırıp, içine zehir, dışına şeker konmuş öldürücü imansızlık tuzaklarına yakalananlar gerçeği anlayamadan giderlerse, ahirette hak ile batılın arasını 'el-Fettâh' olan Rabbimiz açacak ve herkes gerçeği görecektir, ama iş işten geçmiş olacak.

Çocuk ana rahminde iken çocuğa rızık kapısını açan, çocuk dünyaya gelince bir kapıyı kapayınca annenin göğüslerinden iki kapıyı açan. Göğüslerdeki iki kapı kapanınca acı-tatlı, yaş-kuru yiyeceklerden dört kapıyı açan O'dur.

Her Müslüman, Allah (c.c) dan başka Hâkim olmadığına inanmalı ve O'nun hükmünden başka hüküm kabul etmemelidir.

Müslüman, kapalı olan her şeyi ancak Allah 'u Zülcelal'in açabileceğini bilmelidir. Kullarına rızık ve merhamet kapılarını açan, zor ve kilitlenen işleri çözüp açan, hakkı görmeleri için kalplerini ve gözlerini açan, sıkıntı ve darlıktan sonra gönüllerini açıp ferahlık veren, anlaşılmayan kapalı her sorunu kolaylıkla açan O'dur.

Ey Allah'ın kalp kilitlerini açtığı ve kendi katından üzerine nurlar yağdırdığı kişi! Allah'ın kapılarını sana açtığı gibi sen de, ilim

anahtarlarıyla cahil ve bilgisiz kimselerin kapalı kapılarını aç ve onların gönüllerini fethet. (*Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004*)

İhlâsla "**Yâ Fettâh**" diyen bir Müslüman bu isme devam etse, bütün zor kapılar açılır, gönlünde büyük fetihler meydana gelir. (*Yüce Allah'ın Güzel İsimleri Esmâ-ül Hüsna, Rauf Pehlivan, İstanbul Dağıtım A.Ş. 2002*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Levvame** dairesinde olan salikin okuduğu Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise "**Allah**" Lafza-i Celali'dir. (*Miftah'ül İrşad Hafız M. Yaşar Göletderevi 1993*)

VAHİD (c.c)

Tek, bir olmak, Allah ikincisi olmayan tek birdir. Zatında, sıfatlarında, işlerinde ve hükümlerinde asla ortağı-dengi ve benzeri bulunmayandır.

Zâtında, sıfatlarında, işlerinde, isimlerinde, hükümlerinde asla şerîki (ortağı) veya nazîri (benzeri) ve dengi bulunmayan.

Benzeri olmayan tek" anlamına gelen "Vahid" ismi şerifi Kur'anı Kerim'de 21 defa tekrarlanmıştır.

Cenab-ı Hakk'ın, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bölünmesi ve sayısının artması söz konusu olmayan, bir ve tek olduğunu ifade eden isimdir.

Ey insanlar! Hepinizin ibadet ve kulluğuna layık ve buna hakkı olan gerçek ilâhımız, bir tek ilâhtır. "Vâhid" sıfatı ile nitelendirilmiş bir ilâhtır ki, ilâhlıkta tektir. Hem sizden başkalarının da diğer bir ilâhı var sanmayınız. O'ndan başka hak olan hiçbir ilâh yoktur. O'ndan başka ilâh tutulanların hiç biri ilâhlığa layık değildir. Hepsi boş, hepsi batıldır. O'ndan daha üstün veya O'na denk bir ilâh düşünülmesi imkânsız olduğu gibi, O'ndan daha aşağı seviyede olmak şartıyla de O'nun ilâhlığına ortak olabilecek mabudlar, tanrılar yoktur. İlâhlığa ortak olmak mümkün değildir. Gerçek ilâh ancak o tek olan Allah'ü Zülcelal'dir. O'nun bütün yaratıklara başlangıç olan birçok isimleri ve sıfatları varsa da, yine zatından hakkıyla bahsetmek mümkün değildir. Hakk'ın gerçek mahiyeti, her türlü bileşimden uzaktır. O tek olan Ferd'i vasıflandırmak imkânsızdır. Çünkü vasıf, vasıflanan ile sıfat arasında az çok bir başkalık gerektirir. Başkalık olunca da ferdîlik kalmaz. Bir de herhangi bir şeyden haber vermek, kendisinden haber verilen bir şey ile haber verme şekli ister. Bu ise ferdîliğe aykırıdır. Bunun için

türetilen isimlerin hepsi de Hakk'ın gerçek mahiyetinin, birliğinin aslına ermekten uzaktır. O'nun zatına en son "O" denebilir.^(Elmalî Tefsiri, Bakara Suresi, 163)

Ezelde yalnız Allah'ı Zülcelâl vardı. Başka hiçbir şey yoktu. Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir hadislerinde bu anlama şöyle işaret etmiştir. **"Sadece Allah vardı. O'nunla birlikte hiçbir şey yoktu"**. Bütün celâl ve kemal sıfatları sadece Allah'ta bulunmaktadır. Bu yönüyle O, bir ve tektir. Bütün varlıkları idare eden ve işleri yürüten yalnız O'dur. Bir şeyi yaratmak ve yapmak için herhangi bir maddeye, süreye, alete ve hazırlığa ihtiyacı yoktur.

Kulun ilâhı, her halde ve her vakitte ona gerek olandır. O, gerçek olup O'nun dışında kalan bütün ilâhlar batıldır. Kul nerede olursa olsun, Allah (c.c), sıkıntı anında ve ihtiyaç duyduğunda hep onunla birlikte dir. Yok, olup giden ilâhlar hiçbir zaman işe yaramaz.^(Esmâ-ül Hüсна, Karınca Yayınları, Nisan 2004)

Helali, haramı yasalaştırmak; sevabı ve günahı belirlemek gibi, kullarını ödüllendirmek veya sadece cezalandırmakta O'na mahsustur. Bütün bu hususlarda Allah'ı Zülcelâl'in yerine başkalarını koymak veya Allah (c.c) a benzeterek yetkili saymak şıktır; affı olmayan en ağır suçtur.

Allah'ı Zülcelâl'in büyüklüğünü kavrayamayan insanlar yüzyıllardır O'na denk güçler bulmaya çalışmışlar, O'nu göremedikleri için gözlerinde yücelttikleri şeylere tapmışlardır. Kimisi çok parlak ve güçlü gördüğü için güneşi daha üstün tutmuş ve ona tapmış, kimisi de yıldızların önünde eğilmiştir. Hatta bazıları akılsızlığın boyutlarını o kadar genişletmiştir ki tüm acizliklerine rağmen, kendilerinin de çok güçlü olduğunu söyleme cesaretini göstermişlerdir. Allah (c.c) a denk ilahlar bulmaya çalışmak yalnızca geçmişte yaşayan insanlara mahsus bir akılsızlık değildir. Günümüzde de pek çok insan Allah'ı Zülcelâl'e ortak koşarak, O'nun eşinin ve benzerinin olamayacağını inkâr eder. Bu inkârcılar belki görünürde güneş, yıldızlar vs. gibi birer put edinmemişlerdir; ama onlar da kendileri gibi aciz olan diğer insanlara veya değer verdikleri metalara (zenginlik, güzellik, güç vs.) taparlar. Örneğin, tüm yaşamlarını zenginlik, mal-mülk edinmek uğruna harcar ve bu arada Rablerini razı edip etmediklerini hiç düşünmezler. Allah (c.c) ı insanlarla, diğer varlıklarla veya metalarla eş tutarlar ki bu da apaçık bir şıktır. Allah'ı Zülcelâl yaratandır. Kimse güneşi batıdan getiremez, kimse uzayda inanılmaz hızla genişleyen kâinatı

durduramaz, kimse göğü ve yeri tutamaz ve kimse yoktan bir insan yaratamaz. Bunları ancak kâinatta tek olan ve eşi olmayan Allah’u Zülcelâl yapabilir. Yaratanla yaratılan ise asla eşit değildir. (*Allah’ın İsimleri, H. Yahya, Vural Yayınları, 2000*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Mülhime** dairesinde olan salikin okuduğu Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise “**HÛ**” Esmasıdır. (*Miftah’ül İrşad 1993*)

EHAD(c.c)

Ehad ismi, Rabbimizi eşyanın varoluşunda işgören bütün sıfatların mevsufu ve bütün isimlerin müsemması olarak bildirir bize. Böylece, yaratma fiilinde şirke hiçbir mahal bırakmaz.

Ehad ise Allah’u Zülcelâl’in her bir şeyde kendine âit birlik tecellisidir. Vâhidiyyet, "bütün o mevcudat birinindir ve birine bakar ve birinin icadıdır" demektir. Ehadiyyet ise, herbir şeyde her şeyin yaratıcısı olan Allah’u Zülcelâl’in isimlerinin ekserisi tecelli ediyor demektir. (*Said Nursî, Mektubat, s. 229.*)

Yine **Ehad** ismi, Cenab-ı Hak’ın ‘*herşeyi yaratan*’ olarak tarif eden **Vahid** ismine kıyasla, ‘*her bir şeyi yaratan*’ olarak tanıtır bize. Her bir şeyin onu başka herşeyden ayıran bir kimliği, tarif edilebilirliği, ferdiyeti, biricikliği vardır ve bu keyfiyet Ehad isminin bir cilvesidir. Her insanın bir ferdiyetinin olması, onu diğer insanlardan ayıran bir sûretinin, simasının, sûretinin ve şahsiyetinin olması da işte bu sırdandır. **Ehad de Onun zat ismidir.**

Cenab-ı Hak, **İhlâs suresi 1**’inci ayetinde Şöyle buyuruyor:“**De ki, Allah ehaddir, birdir**”

Burada zatı bakımdan bir demektir.

Buradaki (Bir) kelimesini sayı bakımından bir gibi anlamamalı. Öyle anlaşılırsa Allah (c.c) madde, cisim gibi anlaşılır. Hâlbuki Allah’u Zülcelâl hiç bir şeye benzemez, hayal edilen şey mahlûktur, O her hayalden farklıdır. Mücessime ve Müşebbihe denilen fırkalar, Allah’u Zülcelâl’i yürüten, oturan madde, cisim gibi görür.

Vâhid ve Ehad isimleri arasındaki fark:

Ehad ismi de Vâhid ismi gibi aynı kökten türemiştir. Her ikisi de Allah’u Zülcelâl’in bir ve tek olduğunu ifade eder. **Meselâ, güneşin ışığı ve ısıtı, bütün yeryüzünü kaplayıp kuşatması “vâhid”in tecellisine örnektir. Her bir şeffaf parçada ve su damlalarında,**

güneşin ışığı, ısısı, yedi rengi ve aksinin bulunması da “ehad”ın tecellisine örnektir.

İşte Cenâb-ı Hakk’ın Muhyî ve Rezzak gibi isimlerinin bir bütün olarak kâinatın tamamında tecellî etmesine Vâhid isminin tecellisi denir. Çünkü bu isimler kâinatın her yerini kaplamış, dünyadan yedi kat göğe kadar varlıkların diriltilmesi ve onlara rızık verilmesi gibi isimlerin tecellîleri bütün ihtişamıyla her tarafta görünüyor. Buna Vâhid isminin tecellisi denir.

Ehad isminin tecellisi ise, Cenâb-ı Hakk’ın isimlerinin her bir varlıkta bir bir tecellî etmesi ve üzerlerinde izlerinin görülmesidir. Meselâ bir kuşta Muhyî, Rezzâk, Sâni gibi isimler tecellî edip izleri görünürse, buna Ehad isminin tecellisi denir. Muhyî ismini ele alalım. Muhyî ismi kuşun üzerinde tecellî edip, hayat izi (cilvesi) onun üzerinde görünürse, buna Ehad isminin tecellisi denir. Diğer isimler de böyledir. Özetlersek, isimlerin kâinatı kuşatmasına Vâhid isminin tecellisi (vâhidiyet); isimlerin varlıklarda bir bir tecellî edip üzerlerinde izlerinin (cilvelerinin) görünmesine de Ehad isminin tecellisi (Ehadiyet) denir.

Ayrıca esas organların (el, ayak, göz, kulak ve saire) bütün insanlarda bulunması vahidiyete; bunların her bir insanda özel bir görünüş içinde bulunması da ehadiyete örnek olarak verilebilir. (Sözler. S.Nursi)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Mutmainne** dairesinde olan salikin okuduğu Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise “**HAKK**” Esmasıdır. (Miftah’ül İrşad 1993)

SAMED (c.c)

Hiçbir şeye muhtaç olmayan, tüm yaratıkların ihtiyacını gideren ve her türlü istekte doğrudan kendisine başvurulancer. Hâcetlerin bitirilmesi, ızdırapların giderilmesi için tek merci', ihtiyaç ve dileklerde kendisine müracaat edilen, arzu ve bütün istekler kendisine sunulan...

Allah’u Teâlâ, her dileğin biricik merciidir. Yerde, gökte bütün hâcet sâhipleri yüzlerini O'na döndürmekte, gönüllerini O'na bağlamakta, el açarak yalvarmalarını O'na arz etmektedirler. Buna lââyık olan da yalnız O'dur.

Her şey Ona muhtaç, O hiçbir şeye muhtaç değil” anlamına gelir. Kur’an-ı Kerimde bir defa geçer.

Tüm evrende gerçek güç sahibi olan yalnızca Allah’u Zülcelal’dır. İnsanın karşılaştığı her türlü sıkıntıyı, zorluğu, ihtiyacı giderebilecek olan da ancak O’dur. İnsanlar kimi zaman kendilerini yaratanı unutup O’ndan başka veliler edinir; gücü, onuru ve yardımı onların yanında bulmaya çalışırlar. Oysa bu insanlar bir aldanış içindedirler; çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah (c.c) dan başka güç sahibi yoktur. O dilemedikçe hiçkimsenin bir başkasına faydası veya zararı dokunamaz. İnsan için her türlü sıkıntıdan kurtulmanın tek yolu 'bütün kuvvet ve onur’un sahibi olan Yaratıcısı'na sığınmaktır. Çünkü O, sıkıntı ve ihtiyaç içinde olup kendisine yönelen samimi kullarına icabet eder ve onların üzerindeki zorlukları, sıkıntıları kaldırır. (Allah’ın İsimleri, Harun Yahya, Vural Yayınları, 2000)

Hak Teâlâ katında her şeyin mutlaka hazineleri vardır ve bundan dolayı da O Samed'dir. Lakin o hazineler değişmez bilgilerden ibarettir. Çünkü onlar O'nun katında sabittir. O, onları bilir ve görür ve bütün içindekileri de görür, bildiği ve gördüğü içindir ki onlardan dilediğini vücuda getirir, açığa çıkarır, dilediğini de bırakır. Onlar O'nun hazinelerinde olmakla sonlu ve sınırlı değildir, sonsuzdurlar. Varlıkların hepsi Allah’u Zülcelal’in elindedir. Ondan hiçbir şey ait olduğu hazinenin dışına indirilmez, hepsi Allah (c.c) ın indinde koruma altındadır. Bütün hazineler ve hazine bekçileri Allah (c.c) ın olduğu için gerçekte âlem onun içinden hiçbir şeyin dışarıya çıkmadığı bir tek hazine durumundadır. Çünkü hepsi de Allah’u Zülcelal’in elinde ve O'nun katındadır. Bundan dolayıdır ki, her konuda iltica olunacak ve başvurulacak Samed ancak O'dur. Kimi Allah(c.c) a tevekkül eder, kimi de sebebe tevekkül eder. Şu kadar var ki, sebepler kendilerine sarılan ve sığınanlara çok kere hainlik eder. Hak Celle ve âlâ ise kendisine sığınıp işlerini ısmarlayanı muhakkak selâmete çıkarır. Bütün hazineler O'nun katında olduğu, senin de o hazinelerden biri olarak yine O'nun mülkü bulunduğunu bilersen kalbin O'na güvenmiş olacağı için O senin yanında, sen O'nun yanındasın demektir. (Fütuhat-ı Mekkiyye, Muhyiddin Arabî)

Her müslüman, Allah (c.c) dan başka Samed olmadığını bilmelidir. O'nun tek ve bir olduğunu bilerek yalnız O'na yönelmelidir.

Bütün ihtiyaçlarını O'ndan istemeli, her sıkıntıdan O'na sığınmalıdır. İnsanlardan veya başka varlıklardan herhangi bir aracı olmadan direkt Allah (c.c) dan talepte bulunmalıdır. Her türlü anlaşmazlık durumunda Allah (c.c) ın dinine başvurmalı ve yalnız O'nun yasalarını hakem kabul etmelidir. Başına gelen bütün olaylarda tek başvuru kaynağı Allah'ın dini olmalı, sıfat ve nitelikleri üstün olanın indirdiğı Kitab'a ve peygamberin sünnetine daima müracaat etmelidir. (*Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004*)

Samed ismi, İhlâs Sûresi'nin ayetleriyle örülen ihlâs kubbesinin tepe taşıdır. Diğer bütün taşlar onun duruşunu tamamlar. Onun duruşu bütün taşlara anlam verir. İhlâs Sûresi'nin nihaî anlamı Samed isminin anlamında kristalleşir ve somutlaşır. Samed isminin anlamını hisseden doğrudan Allah'a, sırf Allah'a yönelir, böylece ihlâsa muvaffak olur. Çünkü bilir ki, her an her işinde O'na muhtaçtır; O'ndan başkasından meded ummaz. Bilir ki, her an muhtaç oldukları da yalnız O'na muhtaçtır; başkalarına dayanmaz. Yalnız Samed'i "dayanak" bilir. (*Esmâ Günlüğü, Dr.Senai Demirci, Altınoluk, 2003, Mart, 2005*)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Radiyye** dairesinde olan salikin okuduğı Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise "**HAYY**" Esmasıdır. (*Miftah'ül İrşad 1993*)

ALİYY (c.c)

Yüksek, büyük ve yüce olan; kudrette, bilgide, hükümde, irâdede ve diğer bütün kemâl sıfatlarında üstün olandır. Herşey O'nun hükmü ve emri altındadır

Yüceler yücesi, çok yüce. Her hususta, herşeyden yüce olan... Allah'ı Teâlâ yücedir, yüksektir.

Yüksekliğin hakikî mânası şudur:

1. Allah'tan daha üstün bir varlık düşünülmesi imkânsızdır.
2. Bir benzeri veya ortağı veya yardımcısı yoktur.
3. Şânına yaraşmayan her şeyden uzaktır.
4. Kudrette, bilgide, hükümde, iradede ve diğer bütün kemâl sıfatlarında üstündür. Şu halde Aliyy, her şey kendisinin dûnunda, emrinde ve hükmü altında olan Zât demektir.

Allah'ı Zülcelal'in yüceliğinin üstünde hiçbir yücelik yoktur. Bütün dereceler ve mertebeler O'ndan aşağıdır. Allah (c.c) her üstün ve yüksek makamın daha üstündedir. Zira varlıklar ya etkileyen veya

etkilenendir. Etkileyen etkilenenden üstündür. Allah (c.c), her varlığı etkileyendir. Bütün varlıklara O'nun bir eseri ve etkilenenidir. Bu yüzden O, bütün varlıklardan daha üstün ve yücedir. *(Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004)*

Allah'ı Zülcelâl kendi zatında yücedir. Bu yüzden her şeyden daha yücedir. O'nun bu yüceliği cihet ve mekân bakımından değildir. Zira O, cihet ve mekândan münezzehtir.

Allah'ı Zülcelâl'in varlıklar üzerindeki üstünlüğüne, yüceliğine, büyüklüğüne inanıp bunu müşahade eden kimse, bu sıfatın gereği olarak O'na ibadet eder. Kalbinde sonsuzluk nuru ışıldar.

Cenab-ı Hak, Kuran'da kendisini bizlere tanıtmıştır: Tüm âlemleri yaratan, kâinatın tek hâkimi olan Allah (c.c) uludur. Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların yegâne sahibi O'dur. O'ndan başka ilah yoktur, Allah (c.c) insanların şirk koştuklarından çok yücedir. Tüm mülk O'na aittir; O, her şeye güç yetirendir. O, yüce makamların da sahibidir. O, ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk; Allah (c.c) âlemlerden müstağnidir. Kuşkusuz 'en güzel isimler' Allah'ı Zülcelâl'e ait olduğu için O'nu eksiksiz olarak tarif etmek bir insan için mümkün değildir. O'nu ancak kendisinin bize bildirdiği ile tanıyabilir, yüceliğini ancak Kuran ayetleriyle takdir edebiliriz. *(Allah'ın İsimleri, H.Yahya, Vural Yayınları, 2000)*

“Cenab-ı Hak sonsuz güzellik ve sonsuz yücelik sahibidir. İnsan Allah'ı Zülcelâl'i ancak Kendisi'nin bildirdiği kadarıyla tanıyabilir, Yüceliğini ancak Kuran ayetleriyle takdir edebilir. Cenab-ı Hak, bir ayetinde Kendi yüceliğini Bakara Suresi 255'inci ayetinde şöyle tarif etmiştir: **“Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, Kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi o'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindeki ve arkalarındakini bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür”**

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Merdiyye** dairesinde olan salikin okuduğu Furuu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Viridi ise **“KAYYUM”** Esmasıdır. *(Miftah'ül İrşad 1993)*

AZİM (c.c)

Çok yüce ve çok büyük olan; sınırsız ve kayıtsız büyüklük, üstünlük de yalnız O'ndadır. Büyüklükte benzeri yok. Pek yüce. Bütün büyüklüklerin sâhibi...

Azamet, büyüklük mânâsıdır. Hakikî büyüklük Allah'a mahsustur. Yerde, gökte, bütün varlık içinde mutlak ve ekmel büyüklük, ancak O'nundur ve herşey O'nun büyüklüğüne şâhiddir. Bu sıfatta da Allah'a herhangi bir denk bulunması muhaldir.

Bir toplumun büyüğü, kendisine karşı çıkılamayan ve emirleri üzerine hareket edilendir. Ancak böyle olmakla beraber bu kimse zaman gelip çeşitli nedenlerle zayıf düşer, aciz kalır, mağlup edilir, sahip olduğu saltanatından ortada eser kalmaz. Oysa Alla'u Zülcelâl, mutlak güç sahibidir ve hiçbir şey O'nu güçsüz kılıp aciz düşüremez. Karşı çıkılıp mağlup edilemez. O gerçek büyüktür. Bu ismin başkaları için kullanılması mecazi anlamdadır. Hakiki büyüklük Allah'ü Zülcelal'e mahsustur.

O, her büyükten daha büyüktür. Bu yüzden hiçbir akıl, O'nun büyüklüğün kavrayamaz. Yaratılan bütün varlıklar O'ndan birçok ilimler öğrenmiş olsa bile, bu bilgiler sınırlı ve sonludur. Akılların, sonsuz nurunu kavramaktan aciz kaldığı, anlayışların izzetinin aydınlığında kaybolduğu Allah ne yücedir. Bütün her şey Allah'ın yüceliğine, büyüklüğüne ve kemaline göre bir hiç gibidir. O'nun azametinin başlangıcı, yüceliğinin sonu yoktur. (*Esmâ-ül Hüсна, Karınca Yayınları, Nisan 2004*)

Allah'ü Zülcelâl hiç bir şeye muhtaç değildir ve yarattığı her şeyde O'nun büyüklüğünü görmek mümkündür.

Allah (c.c) in azametini tefekkür eden insan; O'nun büyüklüğü karşısında gafletten kurtulur, imanı kuvvetlenir; aczi ve kusurlarını anlar. Âlemin düzenliliğini, yaratılış gayesini, verilen nimet ve güzellikleri, dünyanın geçiciliğini, süt veren hayvanlardaki icazı, gece ve gündüzün dönüşümünü düşünen insan, Allah'ü Zülcelal'in sonsuz ihsanlarıyla kullarını nasıl donattığı karşısında O'nun büyüklüğünü idrak eder.

Büyüklük ve ululuk yalnız ve yalnız Allah (c.c)'a aittir. Bunların gerçekleri kavranılamadığı gibi mahiyetlerine de ulaşamaz. Resulûllah (s.a.v) Efendimiz buyurdular ki: "*Cenab-ı Hak, şöyle dedi:*

"Büyüklik benim örtümdür, ululuk da elbisemdir. Kim bu iki şeyde benimle çekişirse ona azabı veririm." (Muslim, 136)

Allah'ü Zülcelal'in büyüklüğü ve azameti kuşkusuz bir insanın kavrama sınırının çok üstündedir. Fakat insan yine de kendi aklının sınırları dâhilinde Cenab-ı Hakk'ın ne kadar güçlü ve kudretli olduğunu görebilir, anlayabilir. Zira tüm kâinat Allah'ü Zülcelal'in büyüklüğünü gösteren sayısız örneklerle doludur. İnsanın yalnızca içinde yaşadığı dünyayı biraz incelemesi dahi, her şeyi yaratan Allah'ü Zülcelal'in azametini hissettirecektir.

Tonlarca ağırlıkta bulutları taşıyan gökyüzü, binlerce metre yükseğe uzanan dağlar, içlerinde milyonlarca çeşit canlının bulunduğu denizler, çakan şimşek ve onun ardından gelen gök gürültüsü ve Cenab-ı Hakk'a boyun eğmiş milyarlarca canlı... Bunlar ve burada sayılamayan sayısız detay Allah'ü Zülcelal'in büyüklüğünün açık delillerindendir.

Bir de dünyanın biraz dışına çıkıp düşünelim. Evren adını verdiğimiz sınırsız bir mekân içinde yaşıyoruz. Bugün bilim adamlarının ulaşabildikleri bilgi seviyesine göre bu evren, içinde milyarlarca galaksiyi barındırıyor. Peki, bu galaksilerin içinde neler var? Yine bilimin bize bildirdiği, her galaksi içinde milyarlarca yıldız bulunduğu. Biz de içinde milyarlarca yıldız içeren milyarlarca galaksiden birinin içinde, Dünya ismi verilen ve saatte 1670 km. hızla hiç durmadan dönen bir gezegen üzerinde yaşıyoruz. Ve kuşkusuz bu rakamlarla düşünüldüğünde, kâinat içindeki varlığımızın, bir toz zerreciğinin dünya içindeki varlığı ile dahi kıyaslanamayacak derecede olduğu anlaşılacaktır.

İşte insan, samimi olarak düşündüğünde dahi milyarlarca galaksiyi yaratan ve tümünü kontrolü altında tutan Rabbimizin azametini fark edebilir. Rabbimiz tüm kâinatı yaratan, milyarlarca yıldızı barındıran, milyarlarca galaksinin tümünü kontrolü altında tutan büyük bir gücün sahibidir. (*Allah'ın İsimleri*, 2005 H. Yahya)

Bir Müslüman ihlâsla, inanarak ve yaşayarak "Yâ Azim" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun tecellisine nail olur. İzzet ve şerefe kavuşur. Şifa bulur. Korkulardan emin olur. (*Yüce Allah'ın Güzel İsimleri Esmâ'ül Hüsna*, Rauf Pehlivan, İstanbul Dağıtım A.Ş., 2002)

Bu Esmâ-ül Hüsna **Nefs-i Safiyye (Kamile)** dairesinde olan salikin okuduğu Fûruu Esmasıdır. Kadiri tarikatının Halisiyye ve Hayriyye Kollarında bu ism-i şerif 100 adet okutulur. Fazla veya Aşağı okunmaz. Bu ism-i şerifin Asıl Virdi ise “**KAHHAR**” Esmasıdır. (Miftah’ül İrşad 1993)

EI-MUHÎD (c.c)

Muhîd, yüce Allah'ın, kudret ve ilimle ihata eden, çepe çevre kuşatan bir zat olduğuna delâlet eder: “(Allah), onların yanında bulunan, her şeyi (bilgiyle) kuşatmıştır, herşeyi tek tek saymıştır.” (Cin Suresi,28)

ALLAH’U ZÜLCELALİN AZAMETLİ İSİMLERİYLE YAPILAN DUALAR

Rasulullah (s.a.v)Efendimiz buyurdular: Yunus (a.s) balığın karnında 40 sefer “ ***La ilahe illa ente süphaneke inni küntü minezzalimin.***” Diyerek dua etti ve Cenab-ı Hak duasını kabul eyledi ve Kıyamete kadar bu duayı okuyan müminlerin dualarını kabul edeceğini bildirdi.

Allah’ü Teâlâ’nın bir nimet vermesini ve bunun devamlı olmasını isteyenlerin “***La havle ve la kuvvete illa billahil aliyyul azim.***” Diye çokça zikretsın.

Gam ve sıkıntıların giderilmesi için” ***La ilahe illallahül Azim’ül Halim, La ilahe illallahü Rabbül arsil Azim, La ilahe illallahü Rabbüs semavati ve Rabbul ardi ve Rabbül arşil Kerim***” diye okusun.

Korkulu yerlerde ve düşman karşısında emin ve rahat olmak için ***Kureyş Suresini 11 sefer okumalı ve “Euzü bikelimatilla hittammati min şerri ma haleka”*** okursa korkularından emin olur, kötülüklere maruz kalmazsınız.

Abdülkadir Geylani (k.s)Hazretlerinin sıkça zikrettiği Allah’ın güzel ve azametli isimleri. “***Yâ Muhit, Yâ Âlim, Yâ Rab, Yâ Şehid, Yâ Hasib, Yâ Faal, Yâ Hallâk, Yâ Halık, Yâ Bari Yâ Musavvir, (c.c)***”

Bir kimse yatağında uyurken kalplerini korumak, bela ehlinin şerrinden uzaklaşmak, marifet ve bilgi ehline yaklaşmak için Allah’ın şu güzel 13 ismiyle dua ederse, niyet ve dileklerinin izi kalplerinde belirmiş olur.

Yine bir kimsenin keder ve üzüntüsü varsa bu isimleri andığı takdirde Allah'ın izniyle bu üzüntüsünden sıyrılmış olur.

**“Hüve İlahü ellezi la ilahe İla hüvel Muhitu. Ya Kamilü. Ya Vahidü. Ya Vasiu
Ya Birrü. Ya Sadiku. Ya Nuru Ya Bediu. Ya Mübdiu. Ya Naziru. Ya Muidü. Ya Mugisü. (c.c.)”**

“Yâ Muhit, Yâ Âlim, Yâ Rab, Yâ Şehid, Yâ Hasib, Yâ Faal, Yâ Hallâk, Yâ Halık, Yâ Bari Yâ Musavvir, (c.c)”

Abdülkadir Geylani (k.s)Hazretleri bu isimleri anınca bu isimlerin anlamlarıyla dolup taşarak bir yere sığmaz olur, bazen bu isimlerin azametiyle o da azametli oluyordu. Bazen de daha çok kendinden geçerek bu adların ulu yapısının etkisiyle göklere yükselip inerdi.

Nitekim Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz esrarında büyük melaikelerden Hz. İSRAFİL (a.s)’i akıl almaz azametli durumu ile görmüş, ayakları yedi kat göğü delip geçmiş, 500 senelik gidiş geliş mesafesindeki en ve boy büyüklüğünde olan LEVHİ MAHFUZ’ u ağzında taşıdığını bütün heybetiyle görmüştü. *(M.Muhammed es Subki,5/178.T.D.V.İsl.Ans.C.23 sh.180)*

NitekimHz. CEBRAİL (a.s)’in Peygamber (Sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimize ilk görüldüğü vakit, Allah katında ne şekil ve büyüklükte olduğunu, 600 kanadının bulunduğunu, her bir kanadının genişliğinin doğu ile batı arasını kapsayan bir set uzunluğunda olduğunu kendisine anlatmıştı.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz, Hz. Cebrail (a.s)’in ilk yaratıldığı şeklini kendisine göstermesi için Allah’a (c.c) dua etmiş, Hak Teâlâ Cebrail (a.s)’i yarattığı şekil ve surette kendisine gösterince de, inancının tam, kalbinin güçlü bulunmasına rağmen bu dehşetli manzara karşısında yüzüstü düşerek bayılmıştı.

Bunun üzerine Hak tealâ, Hz. Cebrail (a.s)’i Peygamber (s.a.v) Efendimize görüldüğü şekle dönüştürmüştür. *(M.F. Abdülbaki, Mu’cem, s.163,326.Suyutî, Şerhü Süneni Nesai,2/148.T.D.V.İsl. Ans.7 c.Sh.202)*

O vakit Hz. Cebrail(a.s) Efendimize, “Yâ Muhammed! Ben ilk yaratıldığım şekil ve suretimi sana anlatmadım mı? Senin gücün bunu görmeyi kaldıramaz demedim mi? “ sorusuna, Efendimiz “Ey Cebrail! Ben meleklerden hiç birinin bu şekil ve surette olacağını düşünmemiştim.” Buyurmuşlardır. Bunun üzerine Cebrail (a.s)

Efendimize, “Ey Muhammed (Allahın selamı üzerine olsun) Hz. İsrâfil’i bir görmüş olsan şaşırıp kalırsın. Onun kanatları da benim kanatlarım büyüklüğündedir.”

Halbu ki Peygamber (s.a.v) Efendimiz MİRAC gecesinde onu görmüş, o azametli meleğin bir serçe kuşu kadar küçüldüğünü de müşahade etmişti. Bu melek Allah’ı azametli isimleriyle andığı vakit genişleyip büyüyerek kâinata sığmaz oluyordu. Peygamber (s.a.v) Efendimiz Cebail (a.s) iki yerde biri İlk Vahyin geldiği Hira’da diğeri de Mirac da Sidrei Müntehada olanca haşmetiyle görmüştü..

Resüllullah (s.a.v) Efendimiz yanındakilere “(*YÂ MÂLİK’ ÜL MÜLK ZÜL CELÂLİ VEL İKRÂM*) Bu Allah’ın azametli adıyla yapılmış bir duadır ki bu adla Allah’a dua eden bir kimsenin duasına icabet edileceği gibi bu adla Allah (c.c)tan bir şey isteyen bir kimseye Allah dilediğini verir.” buyurmuşlardır.

Allah’u Zülcelalin “*YÂ MÂLİK’ ÜL MÜLK ZÜL CELÂLİ VEL İKRÂM*” ismini zikrettikten sonra; “*Allahümme inni es’elüke bi ismikel azimül a’zam El hannân, El Mennân, Malik’ül mülki Zül Celâli Vel İkrâm...(c.c)*”denir.

Önce şunu hatırlatmakta fayda vardır: Allah’ın isim ve sıfatları mütedahil daireler gibi iç içedir. Yani bir celal sıfatında bir cemel tecellisini de görmek mümkündür. Bir cemel sıfatında da bir celal tecellisi görülebilir. Bu sebeple örnek olarak yazacağımız birkaç celal sıfatlarının cemel tecellilerini de unutmamak gerekir. Mesela, Kahhar ismi zalimler için bir celal tezahürü iken, gadre uğramış mazlum biri için rahmettir, onu teskin eder.

Allah, Celil, Aziz, Azim, Kahhar, Müntakim, Cebbar, Kuddus, Kadim, Kayyum, Fert, Mümit, Hakem, Adl, Halık, Bari Fatır, Deyyan gibi isimler celallî isimlerdir. Bu manalar doğrultusunda başka isimleri bulabilirsiniz. Fakat tekrar edelim ki, sıfatlar iç içedir. Allah’ın azametinde şefkat, heybetinde hilm, yumuşaklık, izzetinde merhamet vardır. Kişilere göre de tecelliler farklı algılanır. Kimi, kahrından korkar, kimi de şefkatini suistimal etmekten titrer.

Tecelli Tek Çeşit Değil

Gözün akı ve karası olduğu gibi dünyanın da gecesi ve gündüzü var. Bunlardan biri kendi öz benliğimizde diğeri de çevremizi kuşatan âlemde görülen celal ve cemel tecellilerinden sadece ikisi.

İnsan ömrü ne cemalin ne de celalin tecellileriyle geçip durmaz, bu iki ayrı tecelli ömrünüzün her safhasında iç içedirler; bazen sırayla, bazen birlikte icraat gösterirler. Ömür yolculuğumuz bunlardan ayrı düşünülemez. Bunun böylece bilinmesi insan için bir rahatlık, bir huzur kaynağı olur. Hayatı hep tozpembe görmek isteyenler aradıklarını çoğu kez bulamayınca önce karamsarlığa sonra ümitsizliği düşerler. Ümidin kaybolduğu yerde ise hayat acılaşımaya başlar ve ruhî sıkıntılar insanı her gün biraz daha hırpalar.

Askere kaydolan bir genç, orada zamanının çoğunu talimle geçireceğini, ara sıra da dinleneceğini yahut oyun oynayacağını peşinen kabul etti mi ruh dünyası buna göre şekillenir; sıkıntılara karşı kendini hazırladığı için de onları kolaylıkla aşar. Bir talim ve imtihan meydanı olan bu dünyaya da bu gözle bakanlar saadeti yakalarlar. Havanın hep sakin olmayacağını bilir, fırtına olunca fazla şaşırırmazlar. Bedenin hep sıhhat üzere kalmayacağını çok iyi bildiklerinden hastalıklara karşı daha sabırlı olurlar. Gençliğin bir gün yerini ihtiyarlığa bırakacağını önceden kabul ettiklerinden ağaran saçları onları hüzne düşürmez.

Bu dünyada celal ve cemel tecellileri içi içedir. Üstad'ın o güzel tespitiyle “celalin gözüne cemel, cemel gözünde celal” tecellileri vardır. İşte, celalin gözündeki cemali seyredebilenler, hayatlarını huzur içinde geçirirler. Mesela, ölüm bir celal tecellisidir, fakat kabrin cennet bahçelerinden bir bahçe olduğunu bilenler bu celalin gözündeki cemali seyredebilirler.

Bir hadis-i kutsîde “Rahmetim gazabımı geçti.” buyrulur. Buna göre, ilk bakışta bir celal, bir kahır tecellisi gibi görünen üzücü olayların, bilemediğimiz nice rahmet yönleri de vardır. Ve bu rahmet o gazaptan daha ileri seviyededir. Hastalanan bir insanda Müzill yani “zillete düşürücü” ismi tecelli eder. Ama hastalığına sabrettiği taktirde günahları erir, derecesi artar, dünya sevgisi kalbinden silinmeye başlar, bütün bunlar o kul için ahirette “izzetli” bir ömür sürmenin sermayesi olurlar. O ebedi saadetin yanında bu fani hastalığın verdiği elemeler çok küçük kalırlar ve rahmet gazabı geçmiş olur.

Fırtınalı bir denize kıyından yahut yüksek bir tepeden bakanlar harika bir manzara seyrederler. Burada, celalin gözünde cemel tecelli etmiştir. Şu var ki, bunu ancak dalgalara kapılmayan, olayları kenardan seyretmesini bilenler başarırlar. Dalgaların sürüklediği kişi bu zevkten

mahrum kalır, o ancak celal tecellileri karşısında korku, dehşet, ümitsizlik karışımı bir ruh halinin altına ezilir.

Mülkü sahibine teslim etmeyi başaranlar, kendi varlıklarını da bir emanet bilirler. O emaneti korumaya çok ihtimam gösterirler. Kendi iradeleri dışında başlarına gelen olayları değerlendirirken de, bir kenara çekilir, denizi uzaktan seyreden adam gibi, olaylardan faydalanmaya bakarlar. Bir bitkinin geceden ve gündüzden ayrı faydalar sağlaması misali, onlar da hem kahr hem de lütuf tecellilerinden, ruhları ve kalpleri namına, büyük kârlar elde etmesini bilirler.

Celal, cemal ve kemal tecellileri karşısında insanların kalpleri, farklı cevaplar verirler. Celale karşı tespih(Subhanallah), cemale karşı hamd(Elhamdulillah) kemale karşı tekbir(Allahuekber) görevini yerine getiren kişi bu zikirlerin her birinden ayrı feyizler alır.

Namaz dışındaki hayatımız da bu üç ayrı tecelli ile adeta kaynaşmaktadır. Namazın manasını çok iyi anlayan büyük insanlar, karşılarına çıkan celal tecellileri karşısında kendi noksanlıklarını, acizliklerini, kifayetsizliklerini tam manasıyla idrak ederek Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih eder ve “sübhaneallah” derler. Bu bahtiyar insanlar için her musibet bir tespih vesilesidir. Çok şümüllü olan zikir kavramını, sadece hamd ve şükür olarak anlayan ve bunun sonucu olarak da daima nimet, rahat ve saadet bekleyenler bunları bulamayınca rahatsız olurlar ve zamanla şükür görevlerini de aksatmaya başlarlar.

Sabah namazına kalkan insan bulunduğu beldenin aydınlığa kavuşmasında bir cemal tecellisi seyreder. Karanlığın gözünde parlayan bu ışık, gözün karasından çıkan göz nurunun bir küçük misali gibidir. Akşamın gelmesiyle, bir celal tecellisi görülür. Karanlık semada parlayan yıldızlar “celalin gözündeki cemal” tecellileridir.

Öte yandan, insan sabahın gelişinde celal ve cemal tecellilerini birlikte de seyredebilir. Şöyle ki, ışığın gelmesi büyük bir nimet ve azim bir cemal tecellisidir. Ancak, bu nimete kavuşulması için koca dünyanın dönmesi gerekiyor. Bir şehrin zelzele ile yerinden oynamasını dehşetle seyreden insanlar, nedense, koca dünyanın bu muazzam hareketini pek düşünmezler. Hâlbuki dünyanın dönmesinde “celalin”, sabahın gelmesinde ise “cemalin” tecelli ettiğini düşünseler, celalin gözündeki cemal tecellisini rahatlıkla seyredebilirler.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz Cevşen-i Kebir namındaki münacatında, her iki tür tecellilere de yer verir ve bunları şefaâtçi yaparak Rabbine dua ve niyazda bulunur. Bunlardan bir kaçını hatırlayalım:

"Ya Rabbel cenneti ven- nar!: Ey cennetin ve narın Rabbi!"

Birincide cemel ikincide celal tecellisi söz konusudur. Nardan korkulur, ama o celal tecellisinden sakınmak insanı cemel tecellisine götürür. Öte yandan iman ve İslam düşmanlarının nar ile azap görmeleri de ayrı bir güzelliştir. Bunda da celalin gözünde bir cemel tecellisi okunur.

"Ya Rabbes siğari ve kibar!: Ey küçüklerin ve büyüklerin Rabbi!"

Çiçeğin terbiyesinde cemel, yıldızın terbiyesinde celal hâkimdir.

"Ya Rabbel hububi ve esmar!: Ey hububatın ve meyvelerin Rabbi!"

Hububatın taneleri gibi ağacın meyveleri de bir ilahi terbiyeden geçmişlerdir. İnce saplara başında sallanan başaklarla, o muhteşem ağaçların dallarından asılan meyveler birlikte düşünüldüğünde cemel ve celal tecellileri beraberce seyredilir.

"Ya Rabbel i'lanî ve israr!: Ey aşikâr ve gizli olan her şeyin Rabbi!"

Bu münacatta, yeryüzünde gözle görülen terbiye tecellileriyle, yer altında, deniz içinde ve rahimlerde icra edilen terbiyeler birlikte nazara sunulmuştur. Aşık olanlarda cemel, gizlilerde celal daha hâkimdir.

Kur'an-ı Kerimde:

"Biliniz ki kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur."
(Ra'd Suresi,28)

Zikir hatırlamak, anmak demektir. Mutmain olmak ise "tatmin olmak, huzur bulmak, ikna olmak, rahata kavuşmak" gibi manalara gelir. Allah isminin bütün esmayı ihtiva ettiği ve bütün İlâhi sıfatlara delalet ettiği düşünülürse, kalplerin sadece cemel tecellileriyle değil, celal ve kemal tecellileriyle de tatmin olup huzur bulacağı daha iyi anlaşılır. Ayette, Allah ismi yerine Rahman ismi geçseydi, konu sadece cemel tecellileri yönüyle ele alınır ve hüznü kalplerin, çaresizlik içinde kıvranan ve bir çıkış kapısı bulamayan akılların ancak o

Rahman'ın rahmeti ve keremini hatırlamakla sükûna kavuşacakları söylenebilirdi. Hâlbuki ayette geçen Allah ismi, kalplerin her türlü tecelliye ihtiyaç duyduğunu ders veriyor. Nitekim kalp için "Esma-i İlahiyenin bütün nurlarına ihtiyacı vardır."

Bilindiği gibi Fatiha Sûresi "âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd" ile başlar. Âlemlerde sadece cemalî isimler değil celalî isimler de tecelli ettiğine göre bir mümin bütün bu tecelliler için Rabbine hamd etme durumundadır.

İnsan, kendi nefsiyle mücadele ederken celalî isimlerden feyiz alır; onun kötü arzularına karşı kuvvetli, celalli ve şiddetli olur. Ayrıca, düşmanlarının zulüm ve inkârlarına karşı da yine bu isimleri düşünerek teselli bulur. "Zalimler için yaşasın cehennem!" cümlesi, kalbin Kahhar isminin tecellilerine de muhtaç olduğunu ders vermektedir.

Kalp böyle yaratılmışken ona yaratılışının aksi bir yön vermek, hayatın sadece oyun ve eğlence yüzünü göstermek insanlığa şefkat değildir. Doymak bilmez nefislerin olabildiğine çatıştığı, vahşi ruhların görülmedik zulümler sergilediği, nefsin ve şeytanın insanı durmadan kötülöklere sevk ettiği bu dünya meydanında, boş hayallerle oyalanmayı bir tarafa bırakıp gerçekçi olmak ve insanlara hayatı çok yönlü olarak tanıtmak onlara yapılacak en büyük yardımdır.

Niyazi-i Mısıri' dünya hayatında cemal ve celal tecellilerinin birlikteliğini bir şiirinde çok güzel terennüm eder. O uzun şiirden birkaç beyit takdim edeyim:

"Tecelli eyler ol daim, cemal ü gâh celalinden
Birinin hâsılı cennet, birinden nar olur peyda
Cemali zahir olsa tiz, celali yakalar anı
Bakarsın bir gül açılma yanında har olur peyda
Bu sırdandır ki bir kâmil zuhur etse bu âlemde
Kimi ikrar eder anı, kimi inkâr olur peyda"
Ve şiirin en can alıcı beyti:
"Veli ârif celâl içre, cemâlini görür daim
Bu haristanın içinde ana gülzâr olur peyda."

Son mısradaki, bu meşakkatli ve sıkıntılı dünya hayatı bir "dikenler yurdu"na benzetilmiş, ama o dikenlere değil de onların korudukları güllere bakmasını bilenler için manzaranın tam tersine olacağı ifade edilmiş.

Dünyanın bu ikili tecellilerle dolup taşan manzarası değişmeyeceğine göre, biz kendi bakış açımızı düzenlemek mecburiyetindeyiz.

İnsan sevgisini bir ideoloji olarak benimseyen kişiler, Allah dostlarının; “Güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen hayatından lezzet alır.” vecizesini başuçlarında daima asılı bulundurmalı ve bu fanî dünyanın geçici misafirlerine, şu inişli-çıkışlı dünya hayatını sevdirebilmek için onlara “celalin gözündeki cemali seyretmeyi” öğretmelidirler

.Bu başarılmazsa bütün söylenenler hayalde kalırlar, uygulama alanı olmayan teorik bilgilerden ileri gidemezler; bu ise insanlığa hiç mi hiç bir şey kazandırmaz.

ALLAH’(C.C) IN İSİMLERİ NASIL OKUNUR?

Bir kere güzel niyet, kalb safası ve gönül uyanıklığı ile ihlâs gerekir. Şuursuzca yapılan işlerin kimseye bir faydası dokunmaz. İhlâs ile yapılan az bir amel ihlâssız yapılan çok amelden daha üstündür.

Allah’ü Teâlâ’nın güzel isimleri gönüllerde cennet çiçekleri husule getirecektir. Böylece Allah bilgimiz artacak, bilgimiz çoğaldıkça sevgi ve muhabbetimiz bizi kulluğun zirvesine ulaştıracaktır. Ama bu pek kolay ele geçmez. Bunun yolu zikr-i ilâhî’dir. Allah’ın velî kulları böyle keremlenmişlerdir.

Evet:

Yürekte aşk olmazsa perde kalkmaz aradan.

Tıkanır bütün yollar, denizden ve karadan!

Elmas yakut madeni burda, bırak çakıl taşını,

Ey adam, gözünü aç! İşte her şeyde tecelli ediyor Yaradan!

“Haşır” sûresinin son üç âyetindeki “Esmâü’l-Hüsnâ” yı okuduğumuz gibi, Yüce Allah’ın güzel isimlerini birbirine ekleyerek okumak caizdir.

Bunun aksine olarak her ismi diğerlerinden bölerek teker teker ve her birinin sonunda durarak okumak da yine caizdir. Yani öyle okunsa da böyle okunsa da makbuldür.

Yine bu güzel isimlerin başına (Yâ) nidası ekleyerek okumak da caiz. Meselâ:

“Yâ Allah, yâ Rahman, yâ Rahîm, yâ Melik, yâ Kuddûs, yâ Vedûd .” gibi. Çok kimseler ve çok velîler bunu tercih etmişlerdir.

Hattâ Osmanlı hattatları bu mübarek isimleri “**Yâ Fettâh, yâ Hayyü yâ Kayyûm**” diye yazarak levhalar haline getirmişlerdir.

Bazı kere de şiirlerin sonuna “Esmâü'l-Hüsna” dan bir isim getirilerek ilâhîler yapılmıştır. Buna misâl olarak şu şiiri verebiliriz:

Nefs tenimde bir pusu,
Meded, meded, Yâ Vedûd.
Başımdan aşmada su,
Meded, meded, Yâ Vedûd.

Âlem senin, kul senin,
Yetim, garîb, dul senin,
İşte bu yoksul senin,
Meded, meded, Yâ Vedûd.

Hayrette hep nazarım,
Yırtılır beyin zarım,
Balım vermez arım,
Meded, meded, Yâ Vedûd.

Gecemiz bilmez sabah,
Vah, bunca emeğe vah,
Sensin Rab, sensin İlâh,
Meded, meded, Yâ Vedûd.

Allah'ın arslanı ve evliyalar sultanı Hazreti Ali (r.a.) şu hâdiseyi nakleder:

Bedir cengi vuku bulmuştu. Resûlullah (s.a.v.) ne yapıyor diye yanına geldim. Bir de baktım ki secdedeler. Secde esnasında durmadan: “Yâ Hayyü Yâ Kayyûm!” diyorlardı. Ben, birkaç defa harp sahnesine gittim geldim. O, aynı şekilde, hiç ilâve yapmadan rabbine böyle nida ediyordu. Fetih müyesser oluncaya kadar “Yâ Hayyü Yâ Kayyûm!” demeye devam ettiler.

Demek ki, Allah'ü Teâlâ'nın güzel isimlerini okuma şekli geniştir. Okumak güzel, ama kalb safası ve gönül uyanıklığı ile okumak hepsinden daha güzeldir. Bir kul ihlâs ile o mübarek isimlerin gülistanına kanat açtımı artık başına rahmetler saçılacaktır. Bir de şu var: Her ism-i şerifi okudukça “Celle Celâlühû” (Büyüklik ve yücelik O'na aittir) tazım cümlesini veya “Azze ve celle” cümlesini

tekrarlamak bir edep ifadesidir. Kul Rabbine karşı edepli olursa Rabbi de ona mukabil rahmet nazarını esirgemez.

Mezhebimizin kurucusu İmam-ı A'zam (k.s) Hazretlerinin nezdinde bulunan bir adam hikâye ediyor: Ebû Hanife ile altı ay bir arada kaldım. Onun bir kerecik ayağını uzatıp yattığını ve oturduğunu görmedim. Hep huşu halini muhafaza etmekteydi.

Evet. Sen rabbini görmüyorsun ama, O seni hep görüyor. İşte bu marifeti elde etmek mühim. Elbet bu kolay bir lokma değildir. Zaten kolay olsaydı herkesin bir şahin olması gerekirdi.

SORU VE CEVAPLAR

Soru: Hanımlar özel durumlarında Allah ın 99 ismi Esmâ-i Husna'sını okuyabilirmi?

Cevap: Esmeaul Hüsnâ okumalarında, dua etmede, Kelime-i Tevhid ve salatu selam getirmede bir sakınca yoktur.

Soru: Âdet sebebiyle haram olan şeyler nelerdir?

Cevap: 1) **Namaz Kılmak:** Adetli bir kadının ister farz ister vacip ister nafil olsun namaz kılması caiz değildir Peygamberimiz (s a v) kendisine âdet hakkında soru soran bir kadına

"Âdet olduğun zaman namazı bırak, âdet sona erince, kanı temizleyerek guslet ve namazı kıl" (*Buhârî, adet, 19,2 4, Müslim, adet, 62*) buyurmuştur

Böyle bir kadın tilâvet ve şükür secdesini de yapamaz

Kadın âdet olduğu süre zarfında kılamadığı namazları kaza etmez Namazlar her gün tekrarlandığı için dinimiz ona kolaylık göstermiştir

2) **Oruç Tutmak:** Adetli kadının farz olsun vacip olsun nafil olsun oruç tutması caiz değildir Fakat tutamadığı farz oruçları sonradan kaza eder Konuyla ilgili Hz Ayşe (r a) Muâze adlı hanıma şöyle demiştir

"Biz Resûlullah zamanında âdet görüyorduk Tutamadığımız oruçları kaza etmekle emrolunduğumuz halde, kılamadığımız namazları kaza etmekle emrolunmuyorduk"(*Buhan, adet, 20, Ebu Davut, taharet, 104*)

Oruç senede bir defa farz olduğu için onu kaza etmekte bir zorluk yoktur. Niyet edilerek başlanmış olan farz veya nafil oruçlar da

bu vesileyle bozuldukları takdirde sonradan kaza edilmesi gerekir(Şafii mezhebine göre gerekmez)

3) Tavaf Yapmak: Adetli kadının tavaf yapması caiz değildir Fakat tavafin dışında hacla ilgili diğer ibadetleri yapmasında bir sakınca yoktur

Peygamber (s.a.v) Efendimiz, Hz Ayşe (r.a)'ye şöyle demiştir: "**Âdet olduğun zaman haccedenlerin yaptıklarını yap, şu kadar var ki temizleninceye kadar Kâbe'yi tavaf etme.**" (Buhari, adet, 1-7, Müslim, hac, 119-120)

Ziyaret tavafindan önce âdet gören bir kadın temizleninceye kadar bekleyip sonra tavafinı yapar Şayet temizlenmeden önce ziyaret tavafinı yaparsa geçerli olmakla birlikte günah işlemiş olur Bundan dolayı bir ceza kurbanı(deve veya sığır kesmesi) gerekir Ancak temiz olarak yeniden yapılması durumunda kurban cezası düşer (Şafii mezhebine göre bu durumda yapılan tavaf geçersizdir Çünkü taharet tavafin sıhhat şartlarındandır)

4) Kur'an Okumak: Adetli kadın Kur'an okuyamaz Konu ile ilgili bir hadis-ı şerifte Peygamber (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuştur "**Âdet ve cünüp olan kimse Kur'an'dan bir şey okumasın**" (Tirmizi, taharet, 99, Ibn Mace, taharet, 105)

Ancak adetli kadın, dua ayetlerini, dua niyetiyle okuyabilir Kur'an öğreticisi bir hanım da kelimelerin aralarını ayırarak ders verebilir (*el-Fetava'l-Hindıyye* 1/38, *Tahtavi*, s 114

Maliki mezhebine göre adetli kadınların kanaması devam ettiği sürece ezbere veya el sürmeden yüzünden Kur'an okumaları caizdir Kanama kesildikten sonra boy abdesti almadan Kur'an okumaları caiz değildir (*Cevheretu'l-İklil*, 1/32))

Bu durumda dua ayetlerini Kur'an kastıyla okumak caiz olmadığı gibi, kendilerinde dua manası olmayan ayetleri dua niyetiyle okumak da caiz değildir.(Şafii mezhebinde iki görüşten birine göre adetlikadın zikir kasdıyla Kur'an'ın tamamını okuyabilir (*Muğni*, 1/73) Son devir âlimlerinden M Muhyiddin Havili bu görüşe dayanarak adetli bir bayan öğreticinin ta'lım kastıyla Kur'an öğretebileceğini söylemektedir (*Risaletu'l-Esas Fi Ahkamı'l Hayzı ve'n-Nıfas*, s 7))

5) Kur'an'a Dokunmak: Adetli kadının Kur'an okuması caiz olmadığı gibi Kur'an'a dokunması da caiz değildir Ancak ayrı olan bir kılıfla el sürülebilir.(Şafii mezhebine göre ayrı kılıfla da el sürülemez)

Konu ile ilgili bir ayet-ı kerimede **"Ona(Kur'an'a) ancak temizlenenler dokunabilir"**(*Vakıa Suresi, 79*) buyurulmuştur

Peygamber (s.a.v) Efendimiz de bir hadis-ı şerifte şöyle buyurmuştur

"Kur'an'a ancak temiz olan dokunsun"(*Binaye, 1/646*) Maliki mezhebine göre Kur'an kursu öğreticisi ile öğrencilerinin Kur'an'a el sürmeleri caizdir (*Cevheretu'l-İklıl, 1/32*)

6) Mescide Girmek: Adetli kadının beklemeksizin geçmek şeklinde de olsa mescide girmesi caiz değildir Çünkü mescitler namaz kılmak için yapılmış yerlerdir Namaz kılmayacak durumda olan bir kimsenin böyle mukaddes yerlere girmesi caiz olmaz Ancak şiddetli yağmur veya kötü insanların şerrinden korunmak gibi bir zorunluluk bulunması durumunda adetli kadın mescide girebilir Bu durumda da mescide hürmeten teyemmüm etmesi uygun olur.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir hadis-ı şerifte şöyle buyurmuştur

"Mescit cünüp ve adetli olana helâl değildir."(*İbn Mace, taharet, 126, Ebu Davud, taharet, 92*) Şafii mezhebine göre kirletmemek şartıyla adetli kadının mescitten geçmesi caizdir)

7) Cinsel İlişkide Bulunmak: Adetli bir kadınla cinsel ilişkide bulunmak erkeğe haram olduğu gibi, buna rıza gösteren kadına da haramdır Bu durumda cinsel ilişkide bulunan kimse büyük günah işlemiş olur ve bundan tevbe ve istiğfar etmesi gerekir Konu ile ilgili Kur'an-ı Kenm'de şöyle buyurulmuştur.

"Ay halinde olan kadınlardan uzak durun onlarla cinsel ilişkide bulunmayın) temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın"(*Bakara Suresi, 222*)

Adetli kadınla cinsel ilişkide bulunmak caiz olmadığı gibi, üzerinde örtüü olmaksızın kadının göbeğiyle diz kapağı arasından cinsel yönden şehvetsizde olsa yararlanmak da caiz değildir. (İmam Muhammed'e göre cinsel organının dışında kadının göbeğiyle diz kapağı arasından yararlanmakta bir sakınca yoktur.)(*Reddu'l-Muhtar, 1/292*)

Peygamber (s.a.v) Efendimiz adetli eşiyle ne derecede ilgilenebileceğini soran sahabiye şöyle cevap vermiştir **"Senin için göbekten üst tarafı serbesttir"**(*Neylu'l-Evtar, 1/277*)

Âdetin en uzun suresi olan on gün geçince, boy abdesti almadan da cinsel ilişkide bulunmak helâl olur Fakat âdeti bu süreden daha kısa olan bir kadının, âdeti bitip kanının kesilmesiyle hemen cinsel ilişkide bulunması helâl olmaz. Böyle bir durumda cinsel ilişkide bulunmanın helâl olabilmesi için, kadının ya gusletmiş olması veya üzerinden bir namaz vakti geçmesi veyahut da bir özürden dolayı teyemmüm edip onunla nafil de olsa bir namaz kılması gerekir Bu durumda da yıkanıncaya kadar cinsel ilişkide bulunmamak mustehaptır

Âdetin ilk günlerinde hanımı ile cinsel ilişkide bulunan bir kimsenin bir dinar (425 gr altın), son günlerinde ilişkide bulunanın yarım dinar sadaka vermesi mustehaptır.(Hanbelîlere göre, âdetin hangi safhasında olursa olsun hanımıyla cinsel ilişkide bulunan kişinin bir dinar sadaka vermesi gerekir

PEYGAMBER (S.A.V) EFENDİMİZİN YASAKLADIĞI İSİMLER

Babanın evlat üzerindeki haklarından birisi, çocuğuna İslami anlam taşıyan güzel bir isim vermek, diğeride çocuğunu güzel ahlak üzerine İslami terbiye ile yetiştirmektir. Peygamberimizin (s.a.v) Yasakladığı İsimler

Bir hadis-i şerif: çocuklarınızı benim isimlerimle isimlendiriniz ve peygamber isimleri naklediniz her müslüman erkeğin üç çocuğu olurda birinin adını “MUHAMMED” ile tesmiye etmezse cehalet eden kullardandır benim isimlerimle isimlenen evlatlarınızda ahirette şefaate edeceğim ve Allah cehennem ateşinde yakmaya tenezzül etmekden kaçınacaktır hiç şüphesiz en bahtlı makbul isim Muhammed'dir çocuğuna güzel isim nakletmeyen hermüslüman babanın oğlu evladın baba üzerindeki haklarındandır.1-

İsim sahiplerine şefaate:

Her peygamber, kendi isminden olanlar, her âlim ve evliya da, kendi isminden olanlara şefaate edecektir. Güzel ismin bu yönden de önemi vardır.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Allah indinde en güzel olan isimler, Abdullah, Abdurrahmandır.”[Müslim]

“Üç oğlu olup da, birine adını vermiyen, cahillik etmiş olur.”[Taberânî]

“Allah’ü Teâlâ buyurur ki: İsmi, Muhammed, Mahmud, Ahmed gibi Habibimin isminden olan mümine azap etmekten hayâ ederim.”[R. Nasihin]

“Bir evde bir, iki veya üç tane Muhammed ismi olması çok güzeldir.”[İbni Sâd]

“Oğlunun adını Muhammed koyan, çocuğu ile cennetlik olur.”
[A. Rufai]

“Muhammed isimli çocuğa her yerde ikram edin, onu aşağılamayın.”[Hatîb]

“Muhammed isimli kimseyi hakîr görmeyin, onu mahrum etmeyin! Onun bulunduğu bir evde, bir yerde bereket vardır.”[Deylemî]

İbni Abbas hazretleri, “Kıyamette, “adı Muhammed olan müminler gelsin” denilir, hepsi cennete götürülür buyurmaktadır.(zevahir/hedcen)

Peygamberimiz (s.a.v) yaşamında birçok çocuk yaşlı genç hatta hanımlarından birinin isimlerinide ve yine kölesi olan Hz.Enesin adınıda değiştirmiştir.

Peygamberimiz (s.a.v) yine doğa ismi taşıyan dağ tepe ırmak nehir eşya kaya ve herhangi bir hayvan gibi isimleride kesinlikle yasaklamış ve koymamamız gerektiğini emretmiştir.

Senem: Put, çok güzel kadın anlamındadır. Peygamberimizin yasaklamış olduğu isimlerdendir.

Samed:

Allah’ın isimlerini tek başına isim olarak kullanılmasını yasaklamıştır.

Samed yerine Abdussamed şeklinde kullanılabilir yalnızca(Abdulkerim, Abdulkadir, Abdurrahim vs buşekilde adlandırılmalıdır)

Allah’u Tealanin en sevdiği ve Peygamberimizin tavsiye ettiği isimler (peygamberimizin isimleri diğer paygamberlerin isimleri-Abdullah ve Abdurrahman'da Allah’ın en sevdiği isimlerdir...)

Suveyda: Kalbin ortasında var kabul edilen siyah nokta. Tohumun ortasında bulunan tanecik

Kalpteki gizli günah demektir. Isim olarak kullanılması uygun değildir.

Peygamberimiz(s.a.v) anlami güzel olmayan, cehennemi çağrıştıran isimleri de yasaklamıştır.

Sergen: Raf dolap gözü anlamına gelir uygun olmayan alaycı isimlerdendir ve haramdır

Simge: İlgisiz yakışmayan diğer bir tabirle alakasız saçma isimdir

Asiye: Asi olan karşı gelen, itaatsiz

Alev: Cehennemi çağrıştıran bu ve benzeri isimleri de yasaklamıştır. Örneğin; ateş, kırmızı, sarı, alev

Ayrıca; özellikle dikkat çeken kırmızı, sarı ve bunlara benzer renkte kıyafetler giyilmesini de kadınlara yasaklamıştır.

Abdulese: Arslanın kulu arslan gibi manasındadır. Peygamberimizin yasakladığı bir isimdir.

Kezban: Yalancı anlamı vardır. ve haram isimlerdendir.

Bir hadis-i Şerifte: *"Sizler kıyâmet günü kendinizin ve babalarınızın adları ile çağırılırsınız. Öyle ise çocuklarınıza güzel isimler veriniz."* buyurmuşlardır. (Ibn-i Mace)

Ecem: Prensens, bacasız ev, çok fazla sıcak gibi anlamlara geliyor

Mesela hepimizin ismini çok duyduğu meşhur hadis ravisi Hz. Ebu Hureyre (r.a)'nin ismi önceleri: Abdüşşems'tir. Allah Rasulü "İnsan ayın, güneşin ismini alamaz; sen Abdurrahmân'sın" diyerek, Ebu Hureyre'nin adını "Abdurrahman" olarak değiştirmiştir.

Yukarıdaki hadislerden de anlaşıldığına göre Efendimiz (s.a.v), güzel ve anlamlı isimler koymamızı tavsiye ediyor. Bir ismin güzel olması için dile hoş olan mantığı değil dini anlamı taşıması gerekmektedir

Yeni doğan bir çocuğa nasıl isim verilir?

Dinimizde yeni doğan bir çocuğa aşağıda madde madde vereceğimiz hususların uygulanması müstehap olarak görülmüştür:

1- Yeni doğan çocuğa süt vermeden evvel ağzına yumuşatılmış hurma gibi tatlı bir şeyler sürülür.

2-Çocuğa doğunca veya doğumu mütakip yedinci günü adı konur.

3- Doğduktan sonra hemen ölen çocuğa da ad konur. Yıkanır cenaze namazı kılınır.

4- Çocuğun ismini ilmiyle âmil, ehli salih bir zata koydurmak iyidir. Ashab-ı Kiram çocuklarına isimlerini Peygamber (s.a.v) Efendimiz'e verdirmeyi tercih etmişlerdir.

5- Çocuk isim koyacak kişinin kucağına verilir. Kişi abdestli bir şekilde kibleye döner, önce sağ kulağına ezan, sol kulağına ise kamet okur ve üç kere çocuğun sağ ve sol kulaklarına ismini tekrar eder.

6- Çocuğa isim koyduktan sora hayır duada bulunulmalıdır. Peygamber(s.a.v) Efendimiz: **“Ya Rabbi bu çocuğu hayırlı ve salihlerden eyle ve onu güzel bir şekilde yetişmesini sağla”** diye dua etmiştir.

7-Durumu iyi olanlar için Allah’ın vermiş olduğu çocuk nimetine karşı bir şükür olarak çocukların doğumlarının yedinci gününde kurban kesmek sünnettir. Bu kurbanı akika kurbanı denilmektedir. Yine bu günler çocuğun başının tıraş edilip, çıkan saçın ağırlığınca veya takdiri bir ağırlık olarak altın alıp sadaka vermek müstehaptır.

İsimleri bozarak kullanmak doğru değil

Halkımız arasında isimler mevzuunda yapılan yanlış bir hareket daha var. İsimleri kısaltacağız diye bozuyor ve anlamsız isimlerle birbirimize sesleniyoruz. Mesela Abdullah’a Apo, İbrahim’e İbo, Zeynep’e Zeyno, Mustafa’ya Musti, Canan’a Cano gibi.. Bu da esasen doğru olmayan bir isimlendirmedir.

ALLAH RESULÜ H.Z.MUHAMMED MUSTAFA (S.A.V)İN MÜBAREK İSİMLERİ

Esmâ, Canlı cansız her bir nesnenin, varlığın bir ismi vardır. **Allâh’u Teâlâ, Hz. Âdem (a.s)’i yarattıktan sonra ona, eşyaların, çevresindeki varlıkların isimlerini ve insana has bir eylem olarak konuşmayı öğretmiştir. (Bakara Suresi,31)**

O günden itibaren insanlar konuşmuş, eşyaya, insanlara ve hatta hayvanlara bile sayısız isim vermiştir.

Bizler birbirimizi isimlerimizle, bazen de sıfat ve unvanlarımızla çağırırız. İsimlerimizin olduğu veya anıldığı yerlere kulak kabartırız. Bir metinde ismimiz varsa daha ilgili oluruz. Dikkatimizi ister istemez oraya yoğunlaştırırız. Bizimle aynı ismi paylaşan birinin yaptığı güzel bir hareketten kendimize bir pay çıkarırız. Bazen de tersine, bizimle aynı adı taşıyan birinden dolayı, adeta gizli bir utanç ve suçluluk duyarız.

Güzel ve anlamlı bir isme sahip biriyle karşılaşınca, ismi bizde olumlu bir etki bırakır. Anlamı bozuk, yanlış veya anlamsız bir isimle karşılaştığımızda ister istemez bundan olumsuz etkileniriz. Evet, isimler her halükarda, bir şekilde bizi etkilemektedir.

Kur'an-ı Kerim, en güzel isimlerin Allah'a ait olduğunu belirtmektedir. **"Esmâü'l Hüsnâ; en güzel isimler O'nundur."** (A'raf Suresi, 180)

Rabbimizi daha iyi ve doğru bir şekilde tanımamızı sağlayan, gerçek tevhid anlayışına sevk eden bu isimlerin yanı sıra Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in de çok sayıda ismi vardır.

Esmâü'n-Nebi

Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in mübarek isimleri demektir..Peygamber (s.a.v)Efendimizin, Kur'an'da, diğer mukaddes kitaplarda ve hadislerde geçen, ashabın onun için kullandığı, dinî ve edebî eserlerde onu vasfetmek için zikredilmiş, derlenmiş isim ve sıfatlarına verilen bir genel kavramdır.

Allah Resulü (s.a.v)'nün mübarek isimleri genelde övgü anlamı taşımaktadır. Onda var olan, O'nu metheden ve olgunluğunu ifade eden bir takım sıfatlardan oluşmaktadır.

"Klasik Türk Edebiyatı'nda Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in dinî kültürümüzde yer alan isimlerinin manzum veya mensur müstakil eserler hâlinde toplanılması bir gelenektir. Esmâü'n-Nebî türünden bu eserlerde; Hz. Muhammed (s.a.v)'in Kuran-ı Kerim'de, hadislerde, diğer semavî kitaplarda anılan isimleri ile dinî kültürde O'na verilen adlar ve künyeleri bir araya getirilir. Bu isimlerde; Peygamber (s.a.v)'in ezeli ve ebedî üstünlükleri, hidayeti, rahmeti, şefaati, Cenab-ı Hakk'ın huzurundaki özel yeri, her yönden seçkinliği, ümmetinin gözündeki değeri ve O'na duyulan sevgi ve hürmet dile getirilir. Peygamber (s.a.v)Efendimiz'in medhine mahsus bir tür olan naatlarda bu isimlere yer verilirken, şairler bu adları şairane benzetmeler veya hüsn-i ta'lillerle ele alırlar ve bazı adlarındaki harflerden yola çıkarak ilginç tespitlerde bulunurlar." (Prof. Dr. Emine Yeniterzi, Edebiyatımızda Hz. Peygamber'in İsimleri ve Harflere Dair)

İbn-ü Kayyım, Hz. Muhammed (s.a.v)Efendimiz'in isimlerini iki bölümde değerlendirir:

Birincisi, sadece O'na has olup başka peygamberlerin kendisine ortak olmadığı, kullanmadığı isimler. Muhammed, Ahmed,

Mâhî, Hâşir, Âkib gibi. Bu isimleri Peygamber Efendimiz (s.a.v)’den önce hiçbir peygamber kullanmamıştır. Sadece kendine has olan isimlerdir.

İkincisi ise; anlamlarında başka peygamberlerin de ortak olduğu ancak Resûlullah (s.a.v) da kemal olarak bulunan isimler.

Ona has olan kısmı aslı değil, kemal derecesidir. Resulullah, Nebiyyullah, Abdullah, Şâhid, Beşir, Nezir, Nebiyyur Rahme, Nebiyyut Tевbe...(İbn-i Kayyım, *Zadü’l Mead* 1/83–84)

İbn-ü Kayyım’ın bu tasnifine iki bölüm daha ilave etmemiz gerekiyor.

1. Asıl itibariyle, Yüce Rabbimize ait sıfatlardan olduğu halde, özellikle Kur’an’da, Peygamber Efendimiz (s.a.v) için de kullanılan isimler. Allah’u Zülcelale ait isimlerin Peygamber Efendimiz (s.a.v)’e de verilmiş olması, O’nun şân ve şerefine yüceliğine işaret eder. Buna örnek olarak şu isimleri verebiliriz: Rauf, Rahîm, Hak, Nur... gibi.

2. Bu grup ise, gerek dini ve edebî eserlerde gerekse farklı İslam toplumlarında değişik zamanlarda kullanılan isimlerdir. İmamü’l Müttekîn, Resûlü’s Sakaleyn, Miftâhü’l Cenneh... gibi.

Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in Kaç İsmi Vardır?

Allah Resulü (s.a.v)’nün hayatını, şemailini anlatan eserlerde Peygamber(s.a.v)Efendimiz’in isimleriyle ilgili bölümler yer almaktadır. Bu bölümlere baktığımız zaman farklı sayıda isimler görmekteyiz. Bununla ilgili oluşturulan listeler yüzlerce isim/sıfattan oluşmaktadır.

Kimi âlimler Allah’u Zülcelalin Esmâü’l Hüsna’sı adedince ismi olduğunu ifade etmişlerdir.(*İbrahim Canan Kütübi Sitte c.15 s.345*)

Ebubekir İbnu’l Arabi, Allah’ın bin ismi, Resulullah’ın da bin ismi olduğunu söyler.(*Sahih-i Müslim A. Davudoğlu Şerhi c.10 s.141*)

“Allah Resulü (s.a.v)’nün çok isminin olması, onun zâtı şerefine delalet eder. Hz. Muhammed(s.a.v)’in çokça isminin olması ümmeti için de bir övünç vesilesidir.”(*Sahih-i Buhari, Tecrid-i Sarih c.10 s.41*)

Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in mübarek bazı isimlerini zikrettiği hadislerde, Muhammed, Ahmet, Mahi, Haşir, Akip, Melahim, Nebiyyü’t Tевbe, Nebiyyü’r Rahmeh, Seyyidü’ Beni Âdem gibi isimler geçmektedir.

Hadislerde geçen bu isimler, Allah Resulü (s.a.v)’nün sadece kendisine ait olan isimlerdir. Efendimizin isimlerinin sadece bunlardan oluştuğunu iddia etmek gayet yanlış olur. Bunları Efendimiz’in zikrettiği isimler olarak görmek gerekir. (*Hüseyin Algül, İslam Tarihi c.1 s.129, İ. Canan, Kütüb-i Sitte, c.15 s.345*)

Allah Resulü (s.a.v)’nün sadece kendisine ait olan isimleri vardır. Daha önceki peygamberler için de kullanılan ancak Peygamber Efendimiz (s.a.v)’de zirvesini gördüğümüz isim, sıfatları vardır.

Âlimlerimizin Kur’an ve sünnette yer alan bilgilerden hareketle, eserlerinde zikrettiği, kaydettiği, belirlediği isimler vardır. Bu isimler, Tüm Zamanların Efendisi’ni daha iyi anlamamıza ve bilmemize yardımcı olmaktadır.

Edebî Eserlerde Peygamberimizin İsimleri

*Sen, Ahmed-ü Mahmud-u Muhammed’sin Efendim
Hak’tan bize Sultan-ı Müeyyedsin Efendim!*

Şeyh Gâlip

Edebiyatımızda, pek çok duygu ve düşüncenin, edibâne yazıldığını ve söylendiğini belirtmemiz fazla bir abartı sayılmaz. İstisnaları olmakla birlikte, İslam inancının şekillendirdiği bir toplum düzeninde yaşayan o insanlar, çağlar boyu tekrar edilen şiirler ve eserler kaleme almışlardır.

Doğrudan anlamasak da bizler bu eserleri büyük bir zevkle okumakta ve anlamaya çalışmaktayız.

Bu çerçevede dikkatimizi çeken husus, Allah Resulü (s.a.v)’nün çok daha edibâne anlatıldığı ve hakkında yazılan şiirin adeta zirveye çıktığıdır. Anlatılan Tüm Zamanların Efendisi olunca kalem, zihin, duygu ve heyecan başkalaşmaktadır.

Bundan daha tabi bir durum da olamaz...

Allah Resulü (s.a.v)’nün isimlerinin geçtiği metinlerde, O’ndan bahseden şiir ve yazılarda bilinen isimlerin dışında da bazı güzel isim ve sıfatlar kullanılmaktadır. Hem Türkçe’nin zenginliğini göstermesi, hem de Peygamber Efendimizi yüceltme, ona değer verme bakımından dikkat çeken bu isimler gerçekten harika ifadelerdir.

Bu harikalığı yansıtan bir başka güzellik ve hassasiyet de şudur: Hem yazılı metinlerde hem de sözlü ifadelerde, sıfat ve isimlerinin başına, saygı, övme ve yüceltme anlamına gelen “Hazret” (Hz.), sonuna ise

“Efendimiz” ifadeleri eklenerek gönüllerden saygı ve muhabbet parıltıları yayılmaktadır. Canlar sana kurban olsun efendim...

Bu konuda değişik kaynaklarda tespit edebildiğimiz bazı isim ve sıfatlar şunlardır:

Ahmed-i Muhtâr: Seçilmiş, seçkin olan Ahmed (s.a.v)

Bahr-i Kerem: Cömertlik denizi.

Bâis-i Hilkat-ı Kâinat Hazretleri: Kâinatın yaratılışına vesile, sebep olan Efendimiz.

Bedrü'd- Dücâ: Karanlığı gideren ay.

Cân: Sevimli, yakın dost, çok sevilen, gönül.

Cenâb-ı Peygamber Efendimiz: Şerefli, ulu, yüce Peygamber Efendimiz (a.s)

Dost: Sevilen, sığınılan kişi.

Dürr-i İstifâ: Seçilmiş inci, seçkinlik incisi.

Dürr-i yektâ: Tek, biricik inci.

Efsah/Efsah'ül- Kelâm Efendimiz: En güzel konuşan, sözleri en açık ve anlaşılır olan Efendimiz.

Fahr-i Âlem: Âlem'in övünç ve iftihar.

Fahr-i Kâinat: Kâinatın en şerefli.

Fahr-i Kevneyn: İki cihanın ulusu.

Fahrü'l-Kirâm: Cömertlerin en büyüğü.

Fahr'ü-l Mürselîn: Gönderilenlerin en şerefli.

Fahrü'l-Verâ: Günah ve şüpheli şeylerden sakınanların övüncü, öncüsü.

Gül: Edebiyatımızda Peygamberimizin sembolü. Kıyası olmayan.

Habîbullâh: Allah'ın sevgilisi Hz. Muhammed (s.a.v)

Habîb-i Kibriyâ: Büyük, yüce ve ulu olan Allah'ın sevgilisi.

Hâce-i Kâinat: Kâinatın bilgini, ulusu, hocası.

Halil-i Rabb'il- Celîl Hazretleri: Yüce Rabbimizin dostu Efendimiz (a.s).

Hâtemü'l-Vahy: Vahiy mühürü, vahiy gönderilenlerin sonuncusu.

Hayrü'l-Beşer: İnsanlığın en hayırlısı.

Hayrü'l-Berîyye: İnsanların en hayırlısı.

Hayrü'l- Verâ: Maklûkâtın en hayırlısı.

Hazret-i Fahrü'r-Rusul: Resullerin en övülen, Efendimiz (a.s).

Hazret-i Şâh-ı Rusûl: Resullerin şâhı Efendimiz (a.s).

Hazret-i Şâhenşeh-i Kevneyn: İki dünyada şâhlar şâhı.

Hazret-i Şâhenşeh-i Zîşân: Şanlı padişah Efendimiz (a.s).

Hulasâ-i Mevcûdât Efendimiz: Var kılınan tüm mahlûkatin özü.

İki Cihân Serveri: İki dünyanın başı, büyüğü.

İki Cihan Sultanı: İki dünyanın padişahı.

İmâm'ül- Enbiyâ: Nebilerin, peygamberlerin önderi.

Kaabe Kavseyn: Hz. Muhammed(s.a.v)'in, göğe yükselmesinden sonra, Allah'a, iki yay boyu yaklaşması.

Kerîm'üş-Şân: Cömertlikle şan-şöhret bulan, bir özelliği de kerim olması.

Mahbûb-i Âlem Efendimiz: Âlemin sevgilisi Efendimiz (a.s).

Mahbûb-i Hudâ: Allah'ın sevgilisi.

Melce-i Âsi: Günahkarların sığınağı.

Melce-i Fukara ve Şefî'-i Rûz-i Cezâ Efendimiz: Fakirlerin sığınağı ve ceza gününün (ahiret) şefaathanesi.

Muhtâr-ı Hakk: Cenab-ı Hakkın seçkin, seçilmiş kulu.

Mürşid-i A'zam: En büyük kılavuz, yol gösterici.

Nâzenîn-i Hazreti Yezdan: Hazreti Allah'ın bilinen, nârin, nâhif (elçisi).

Nebiyy-i Efdal-ü Emced: Çok faziletli ve şerefli nebi.

Nûr-u Âlem: Âlemin aydınlığı, âlemi aydınlatan.

Nûri Mübîn: Hz. Muhammed'in nuru, ruhaniyeti.

Peygamber-i Ekber: En büyük peygamber.

Peygamber-i Zîşân Efendimiz: Şanlı peygamberimiz.

Pîş Kadem: Hayır ve güzellikte önde giden.

Ravdâ-ı Cennet Efendimiz: Cennet bahçesi.

Resûl-i Kibriyâ: Yüce ve büyük peygamber.

Resûl-i Müctebâ: Seçilmiş peygamber.

Resûl-i Muhtâr Hazretleri: Seçilmiş peygamber efendimiz hazretleri.

Resûl-i Mutlak: Şeksiz- şüphesiz, kayıtsız-şartsız peygamber.

Resûlû's-Sekaleyn: İnsanların ve cinlerin peygamberi.

Resûl-i Hâhk-i Yektâ: Allah'ın biricik elçisi.

Risâlet-Meâb: Elçilik eden, sığınılacak makam. Yücelik ifadesidir.

Risâlet-Penâh: Peygamberlerin sığınacağı yer.

Server-i Enâm Efendimiz: Yaratılmışların başı.

Server-i Enbiyâ: Nebilerin başı, efendisi.

Seyyid-i Kâinat: Kâinatın efendisi.

Seyyid-i Nev’i Beşer: İnsanların efendisi.

Seyyidü’l-Ebrâr: Hayır sahiplerinin, dindarların efendisi.

Seyyid’ül- Kevneyn: İki cihanın efendisi, ulusu.

Seyyid’ül- Mücâhidîn Efendimiz: Cihad edenlerin, mücahidlerin efendisi.

Seyyidü’l-Mühacirîn: Allah yolunda göç edenlerin efendisi.

Seyyid’ül- Mürselîn: İnsanlığa gönderilen peygamberlerin efendisi.

Sıdk-u Safa Ma’deni: Doğruluk, huzur, saflık ve berraklık kaynağı, merkezi.

Sultân’ül- Enbiyâ Efendimiz: Peygamberlerin sultanı.

Sultânü’l-Dervişân: Dervişlerin sultanı.

Şafi’i Yevm-i Arasat: Arasat gününün-meydanının şefaatchisi.

Şahna-i Çehârûm: Dördüncü kanun düzenleyen. (Kendisine kitap verilen dördüncü peygamber.)

Şahna-i Deryâ-yı Işk: Aşk denizinin bekçisi.

Şahna-i Şeb-ü Seher: Gece ve gündüzün bekçisi.

Şahna-i Gavgâ-i Kıyamet: Kıyamet gününün adalet ve emniyetini sağlamakla görevli.

Şerîf-i Müctebâ: Şerefli, seçkin, temiz peygamber.

Zât-ı Pâk-i Mustafâ: Kişiliği tertemiz, pâk olan Mustafa (sav).

Zât-ı Risâlet: Peygamberlik sahibi.

Zübde-i Kâinat: Kâinatın özü.

Edebiyatımızda geçen bazı isimleri tespit ederken yararlandığımız temel kaynaklar: Dr. Mustafa Tatçı, Yunus Emre Dîvânı-İnceleme Kültür Bakanlığı Yay. Ank. 1990 c.1 s.119, Prof. Ali Yardım Peygamberimizin Şemâilî sh. 434-435, N.Pekolcay-S.Eraydın, İslâmî Türk Edebiyatına Giriş s.157-192, M.Orhan Soysal, Eski Türk Edebiyatı Metinleri, MEB Yay. İst. 2002, Emine Yeniterzi, Türk Edebiyatında Na’ıtlar, TDV Yay. Ank. 1993 Giriş Bölümü

PEYGAMBER (S.A.V) EFENDİMİZİN MÜBAREK İSİMLERİ

Âbid: Kulluk eden, ibadet eden.
Âdil: Adaletli, doğru, doğruluktan, haktan ayrılmayan.
Ahmed: En çok övülmüş, sevilmiş.
Ahsen: En güzel.
Alî: Çok yüce.
Âlim: Bilgin, bilen.
Allâme: Çok bilgili.
Âmil: İşleyici; iş ve hareket adamı.
Aziz: Çok yüce, çok şerefli.
Beşîr: Müjdeleyici.
Burhan: Sağlam delil.
Cebbâr: Kahredici, galip.
Cevâd: Cömert.
Ecved: En iyi, en cömert.
Ekrem: En şerefli.
Emin: Doğru ve güvenilir.
Fadlullah: Allah'ın ihsanı, fazlı.
Fâruk: Hakkı ve bâtılı ayıran.
Fettâh: Yoldaki engelleri kaldıran.
Gâlip: Hâkim ve üstün.
Gani: Zengin.
Habib: Sevgili, çok sevilen.
Hâdî: Doğru yola götüren.
Hâfız: Muhafaza edici.
Halîl: Dost.
Halîm: Yumuşak huylu.
Hâlis: Saf, temiz.
Hâmid: Hamd edici, övücü.
Hammâd: Çok hamd eden.
Hanîf: Hakikate sınıksız sarılan.
Kamer: Ay.
Kayyım: Görüp gözetken.
Kerîm: Çok cömert, çok şerefli.
Mâcid: Yüce ve şerefli.
Mahmûd: Övülen.
Mansûr: Zafere kavuşmuş.

Masûm: Suçsuz, günahsız.
Medenî: Şehirli, bilgili ve görgülü.
Mehdî: Hidâyet eden, doğru yola ileten.
Mekkî: Mekkeli.
Merhûm: Rahmetle bezenmiş.
Mes'ud: Mutlu.
Mefîn: Sağlam, özü ve sözü doğru, itimat edilir.
Muallim: Öğretici.
Muhammed: Yerde ve gökte çok övülen.
Muktefâ: Peşinden gidilen.
Muslih: Islah edici ve düzene koyucu.
Mustafa: Çok arınmış.
Mufî: Hakka itaat eden.
Mu'fî: Veren, ihsan eden.
Muzaffer: Zafer kazanan, üstün.
Mübârek: Uğurlu, hayırlı, bereketli, feyzli.
Müctebâ: Seçilmiş.
Mükerrem: Şerefli, yüce, aziz, hürmet ve tâzime erişmiş.
Müktefî: İktifâ eden.
Münîr: Nurlandıran, aydınlatan.
Mürsel: Elçilikle gönderilmiş.
Mürtezâ: Beğenilmiş, seçilmiş.
Müstakîm: Doğru yolda olan.
Müşâvir: Kendisine danışılan.
Nakî: Çok temiz.
Nakîb: Halkın iyisi, kavmin en seçkini.
Nâsih: Öğüt veren.
Nâtık: Konuşan, nutuk veren.
Nebî: Peygamber.
Neciyyullah: Allah'ın sırdaşı.
Necm: Yıldız.
Nesîb: Asîl, temiz soydan gelen.
Nezîr: Uyarıcı, korkutucu.
Nimet: İyilik, dirlik ve mutluluk.
Nûr: Işık, aydınlık.
Râfî: Yükselten.
Ragîb: Rağbet eden, isteyen.

Rahîm: Müminleri çok seven, acıyan.
Râzî: Kabul eden, hoşnut olan.
Resûl: Elçi.
Reşîd: Akıllı, olgun, iyi yola götürücü.
Sâîd: Mutlu.
Sâbir: Sabreden, güçlüklerle dayanan.
Sadullah: Allah'ın mübarek kulu.
Sâdık: Doğru olan, gerçekçi.
Saffet: Arınmış, seçkin.
Sâhib: Mâlik, arkadaş; sohbet edici.
Sâlih: İyi ve güzel huylu.
Selâm: Noksan ve ayıptan emin.
Seyfullah: Allah'ın kılıcı.
Seyyid: Efendi.
Şâfi: Şefaat edici.
Şâkir: Şükredici.
Şems: Güneş.
Tâhâ: Kur'an-ı kerimdeki rûmuz ismi.
Tâhir: Çok temiz.
Takî: Haramlardan kaçınan.
Tayyib: Helâl, temiz, güzel, hoş.
Vâfi: Sözünde duran, sözünün eri.
Vâiz: Nasihat eden.
Vâsıl: Kulu Rabbine ulaştıran.
Velî: Veli, sahip, dost.
Yasîn: Gerçek insan, insan-ı kâmil.
Zâhid: Masivadan yüz çeviren.
Zâkir: Allah'ı çok anan.
Zeki: Temiz, akıllı.

(Hz. Muhammed (s.a.v)efendimizin 400'e yakın ismi Mevahib-i ledünniyye'de vardır.)

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İ (S.A.V.) SEVMENİN 11 ALAMETİ

1- Rasulullah (s.a.v)Efendimize uymak, O'nun (s.a.v.) sünnetini işlemek, söz ve fiillerine tabi olmak, emirlerini yerine getirmek, yasaklarından kaçınmak, güçlük içinde olsun kolaylık içinde

olsun, kızmış halinde olsun kızmamış halinde olsun, O ‘nun (s.a.v.) edepleriyle edeplenmektir. Bunun şahidi ise Allah’u Teâlâ’nın Kur’an’daki şu ayetidir:

“Habibim de ki: Eğer ALLAH’ı seviyorsanız bana uyunuz ki; ALLAH da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. ALLAH son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir.”(Ali İmran Suresi, 31)

2-Rasulullah (s.a.v.) Efendimizin dindeki emirlerini ve yapılması için teşvik ettiği hususları kendi nefsinin hevasına ve şehvevi isteklerine uymasına tercih etmesidir. Allah’u Teâlâ buyuruyor ki:

“Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine’ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.”(Haşr Suresi. 9)

3-Allah’ın rızasını kulların kızmasına tercih etmektir. Enes bin Malik (r.a.) der ki: Rasulullah (s.a.v.) bana buyurdu ki:

“Ey Yavrucuğum, eğer kalbinde hiçbir kimseye kin ve haset beslemeden gece ve gündüzü geçirmeye muktedir olursan yap. Bundan sonra bana şöyle buyurdu: Ey oğulcağızım, bu benim sünnetimdir. Kim ki benim sünnetimi ihya ederse o kimse beni sevmiş olur. Kim beni severse o cennette benimle beraberdir.”(Tirmizi)

4-O’ nu (s.a.v.) çok hatırlamaktır. Çünkü kim bir şeyi severse onu çok anar.

5- O’ na (s.a.v.) ulaşmayı, kavuşmayı çok arzulamaktır. *“Çünkü her seven sevdiğine kavuşmayı ister.”(Hz. Aişe(r.a). Dan rivayet ile İmam Deylemi ve İmam Suyuti)*

6- O’ nu (s.a.v.) çok anmakla beraber, O’ na (s.a.v.) tazim ve hürmet etmek, O’ nu (s.a.v.) zikrederken huşu, hudu içinde bulunmak, O’ nun (s.a.v.) ismini işittiğinde içi sızlamaktır.

7- Rasulullah (s.a.v.) ‘ in sevdiği kimseyi ehli beytinden, kendi soyundan olan kimseleri, ensar ve muhacirlerden O’ nun (s.a.v.) ashabını sevmek ve onlara düşmanlık yapanlara düşman olmak, onlara buğz edenlere ve (kafirlerden) onlara küfredenlere buğz etmektir. Rasulullah (s.a.v.) buyuruyor:

“Kim Hasan ve Hüseyini severse, beni sevmiş olur. Kim ki, beni severse muhakkak Allahı sevmiş olur. Kim bunlara buğz ederse,

bana buğz etmiş olur, bana buğz eden de Allaha buğz etmiş olur.”(İmam Taberani, Selman ra. dan rivayet)

Peygamber(s.a.v.) Efendimiz buyuruyor ki:“**Ashabım hakkında Allah’tan korkunuz (onlara kem gözle bakmayınız. Çünkü onlar benim dostlarımdır). Benden sonra onlara (karşı gelip sözle, fiille) hedef almayınız. Kim onları severse, bana olan sevgisi ile onları sevmiştir. Kim ki, onlara buğz ederse, bana olan buğzu ile onlara buğz etmiştir. Kim onlara eza ederse, bana eza etmiş olur. Kim ki, bana eza ederse, Allah’a eza etmiş olur. Kim Allah’a eza ederse onu yakalayıp cehenneme atması yakındır.”(Tirmizi)**

8- Allah’a (c.c.) ve Allah’ın Rasulune (s.a.v.) buğz edenlere buğz etmek, Rasulullah ‘a (s.a.v) düşman olanlara düşman olmak, O’ nun (s.a.v.) dininde bidatlar icat edip sünnetine muhalefet edenden uzaklaşmak, Rasulullah ‘ın (s.a.v.) şeriatına muhalif olan herşeyi kendisine ağır gelmektir.

“Allah’a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy-sopları olsalar bile, Allah’a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, içlerinden ırmaklar akan ve içlerinde ebedi kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah’tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah’ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah’ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.”(Mücadele Suresi. 22)

9- Rasulullah’ ın (s.a.v.) getirmiş olduğu ve onunla insanları hidayete sevkettiği, kendisi de doğru yolu onunla bulduğu ve onun ahlakı ile ahlaklandığı Kuran-ı Kerimi sevmesidir. Hz. Aişe (r.a.) şöyle demiştir:“**Rasulullah’ ın (s.a.v.) ahlakı Kuran ahlakı idi.”**

Kurani Kerimi sevmesi, onu okuması, onunla amel etmesi, onun manasını anlamasını istemesi, Rasulullah’ ın (s.a.v.) sünnetini sevmesi ve emirlerini yerine getirmesi, yasaklarından kaçınması ile olur.

10- Rasulullah’ ın (s.a.v.) ümmetine şefkat ve merhamet etmek, onlara nasihat etmek, onların yararına çalışmak, onların müşkülâtlarını gidermektir.

11- Rasulullah’ ı (s.a.v.) sevdiğini söyleyen kimsenin zahid olması (yani, dünyaya metelik vermemesi), fakirliği tercih etmesi,

fakirlikle muttasıf olmasıdır. (Kadı İyaz / Şifa-i Şerif / Bedir Yayınevi/ Shf:405-411)

TEFEKKÜR-Ü MEVT (ÖLÜMÜ DÜŞÜNMEK)

Bil ki, şu dünyaya dalan, onun süsüne aldanan ve şehvetlerine aşırı derecede muhabbet eden kimsenin kalbi, hiç şüphesiz ölümü zikretmekten gafil kalır. Hatırlatıldığı zaman da hoşlanmayıp ondan tiksindir. Onlar, Allah'ı Zülcelalin haklarında şöyle buyurduğu kimselerdir: **Cuma Suresi 8'inci ayetinde.**

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلَأَقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

"De ki: Sizin kendisinden kaçtığınız ölüm muhakkak sizi bulacaktır. Sonra siz görüleni ve görülmeyen her şeyi bilen Allah'a döndürüleceksiniz; O size bütün yaptıklarınızı haber verecektir."

"İnsanlar üç kısımdır:

- **Dünyaya ve şehvetlerine dalanlar.**
- **Pişman olup yeni tövbe edenler.**
- **Manevî kemâlâtını tamamlamış arif kimseler.**

Dünyaya ve şehvetlerine dalanlar, ölümü hiç akıllarına getirmezler. Bir gün hatırladıklarında da dünyada yapamadıkları şeyler için hayıflanır, ardından da onu kötülemeye başlarlar.

Bu haldeki bir kimsenin ölümü anması, hatırlaması onu Allah'ı Zülcelale yaklaştırmaktan daha çok uzaklaştırır.

Pişman olup tövbe eden kimse ise, kalbinden korku fışkırsın, tövbe etmesinin manası tam yerine gelsin diye ölümü sıkça anar. Bazen o, daha azığını hazırlamadan ve tövbesi tamam olmadan ölümün yakasına yapışivereceği korkusundan dolayı ölümü hoş görmeyebilir. Fakat o, bu yönüyle ölümden hoşlanmaması bakımından mazur görülür. Bu kişi Resulullah (s.a.v) Efendimizin **"Kim Allah'a kavuşmayı (ölümü) istemezse, Allah da ona kavuşmayı istemez"** hadisinin tehdidi altına girmez. (Buhârî, Rikâk, 41;)

Çünkü bu kişi, ölümü ve Cenab-ı Hakk'a kavuşmayı kötü görüyor değil; kusurlarından dolayı Allah'a kavuşabilme fırsatını elden kaçıracağı korkusundan dolayı bunları söylemektedir.

Bu kişinin durumu, sevgilisinin razı ve hoşnut olacağı bir şekilde ona kavuşmak için hazırlıklar yapan ve bu nedenle

kavuşmayı erteleyen sevdalının durumuna benzer. İşte o, bu mana ile Allah'ı Zülcelale kavuşmayı kötü gören biri sayılmaz.

Kişinin ölümden bu maksatla hoşlanmadığının alâmeti, onun ölüm için daima bir hazırlık içinde bulunması, ondan başka şeylerle meşgul olmamasıdır. Yoksa dünya sevgisine dalan kimselerin bulunduğu gruba dâhil olur.

Manevî kemâlâtını tamamlamış arif kimseye gelince o daima ölümü hatırlar. Çünkü ölüm, sevgiliye kavuşma zamanıdır. Seven hiçbir zaman sevdiğine kavuşacağı zamanı unutmaz. Hatta bu arifler çoğu zaman ölümün gelişini yavaş bulurlar; bir an önce günahkâr kimselerin doldurduğu bu dünyadan kurtulup âlemlerin rabbine kavuşmak için ölümün gelmesini isterler. Nitekim sahabeden Huzeyfe (r.a) Hazretleri vefatının son anlarında şöyle demiştir:

"Dost (ölüm), bana fakirlik halimde geldi. (Bu saatten sonra) pişmanlık duyan iflah olmaz. Allahım! Muhakkak sen biliyorsun ki fakirlik zenginlikten, hastalık sıhhaten, ölümüm de yaşamımdan bana daha sevimli idi. Öyleyse bana ölümü kolaylaştır da sana kavuşayım." *(Ebû Nuaym, Hilyetü'l-Evliyâ, 1/352)*

Günahlarından tövbe edip Cenab-ı Hakk'a güzel amellerle kavuşmak arzusunda bulunan bir kimse, ölümü hoş görmemesinde mazur olduğu gibi, arif kimse de ölümü istemesi ve onu temenni etmesinde mazur sayılır.

Bu ikisinden daha yüksek bir merteye ise, işini Cenab-ı Hakk'a havale eden, nefsi için ölümü veya yaşamı tercih etmeyen kimsenin mertebesidir. O kimse için her şeyin en iyisi ve en sevimsi mevlâsı için en sevimli olanıdır. Böyle bir kimse ileri seviyedeki sevgi ve muhabbetinin çokluğundan dolayı rıza ve teslimiyet makamına ulaşmıştır; işte asıl gaye ve hedef budur.

Her halükârda ölümü anmakta bir sevap ve fazilet vardır. Çünkü dünya sevgisine dalan dahi ölümü anmakla yavaş yavaş dünyadan uzaklaşmaya başlar. Zira artık onun için dünyanın nimetleri sıkıntı vermeye başlar, dünyanın lezzeti gider. İnsana dünyanın lezzet ve şehvetlerini acılaştıran her şey aslında onun için bir kurtuluş sebebidir.

Mürid günlük derslerinde en kısa şekilde nasıl ölümü düşünmelidir. Onu izah edelim.

Gözler kapatılarak kendimizi sekaret halinde ölümle pençeleşir bir vaziyette düşünürüz. Daha sonra da Cenab-ı Hakk'ın emri olan ölümüne teslim oluruz. Yakınlarımız üzerimizdeki elbiselerden bizi soyup imam efendiye teslim eder. İmam efendi cesedimizi bir güzel yıkayıp temizledikten sonra kefenleyip tabuta koyarak camii önündeki musalla taşına taşınırız. Sonra İmam, cemaat namazımızı kılar, Namazdan sonra nasıl bilirsiniz, Hakkınızı helal edermisiniz dedikten sonra, omuzlarda bizi kabristana taşırlar. Kur'an' ayetleri okunmaya başlar, bu arada ceset de tabuttan çıkarılarak ebedi istirahatgah olan o daracık kabre yerleştirilir. Üzerimiz ilk önce bir sıra tahtayla, daha sonra da yaradılışımızdaki Cenab-ı Hakk'ın kullandığı hammadde olan toprak ile kapatılır. Artık bizim için bir yardımcı, bir dost, bir yaranın bulunmayacağı bir yolculuk başlamıştır. Burada tek dost ve tek yardımcı Allah'ı Zülcelaldir. Daha sonra Münkir ve Nekir sorgu sual melekleri gelir. "Rabbin kim? Peygamberin kim? Dinin ne? Kitabın ne? Kıblen neresi?" diye kabir sorularını sorarlar. Biz de Cenab-ı Hakk'ın yardımı, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in şefaati, Pirimiz Abdülkâdir-i Geylânî (k.s) Efendimiz ve meşayihlerimizin himmeti ile bu sualleri cevaplandırırız. Kabrimiz genişler, Allah(c.c) ın emri ile cennet bahçelerinden bir bahçeye dönüşür. Kabrimizden Cennete bir pencere açılır, cennetteki yerimiz gösterilir, cennet kokusu koklatılıp cennet nimetleri ikram edilir. Kâfirlere, münafık, fasık ve zalimlere ise cehenneme bir pencere açılır oradaki asıl göreceği ceza, azap gösterilir, onun feryadı, yardım talebi, dünyaya tekrar dönüş isteği reddedilir. İşte o kabirde kıyametin kopmasını bekleriz.

İşte günlük dersler ve de toplu sohbetlerimizde ölümü düşünmek gözler kapalı bu şekliyle hatıra getirilir. Tüm bunlardan maksat odur ki, kişi dünyada kalacağı kadarıyla dünya ile ilgilenmeli, gideceği yer olan ahiret hayatı için gerekli çalışmaları yapmalıdır. Bir gün gelecek, bu ayaklar yürümez bir hal alacak, bu eller tutmaz olacak, bu gözler görmez bir hal alacak, bu ruh bu bedeni terk edecek. Kişi amelleriyle baş başa kalacak. Kimi yüzlerin ak, kimi yüzlerin de kara olacağı o dehşetli günde, Cenab-ı Hakk'ın huzurunda alınımız, yüzümüz ak olsun istiyorsak, devamlı tefekkür etmeli, ölümün bizi de bir gün bulacağını unutmamalıyız. (*Kadiri Yolunu Gerçekte Yaşayanlar*)

SÜREKLİ ÖLÜMÜ ANMANIN FAZİLETİ

Resulûllah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **"Lezzetleri kesip atan ölümü çokça zikrediniz."** (Tirmizî, Zühd, 4; Nesâî, Cenâiz, 3)

Yani, ölümü zikrederek dünya zevklerini kendinize acılaştırın ki, ona olan bağlılığınız kopsun ve bu vesileyle de Allah'a yönelebilesiniz. Resul-i Ekrem (s.a.v)Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde,

"Eğer insanların ölüm hakkındaki bildiklerini hayvanlar bilselerdi, (korkudan erirlerdi de) onlardan besili bir et yiyemezsiniz" buyurmuşlardır.(Beyhakî, Şuabü'l-imân, nr. 10557)

H.z.Âişe (r.anha)annemiz Resulûllah (s.a.v)'a, **"Ey Allah'ın Resulü, şehitlerle beraber hasredilecek biri var mıdır?"** diye sorduğunda Resulullah (s.a.v) Efendimiz,**"Evet, bir gün ve gecede yirmi defa ölümü anan kimse şehitlerle beraber hasredilecektir"** buyurmuşlardır.(Taberânî, el-Evsat, nr. 7672)

Ölümü anmanın bu kadar faziletli olmasının nedeni, insanı bu aldatıcı dünyadan uzaklaştırması ve âhiret için hazırlık yapmaya teşvik etmesidir. Ölümünden gafil kalmak ise insanın dünyanın şehvetlerine dalmasına sebep olur. Peygamber (s.a.v)Efendimiz buyururlar ki: **"Ölüm müminin hediyesidir."** (Beyhakî, Şuabü'l-imân, nr. 9884)

Peygamber (s.a.v) Efendimizin böyle söylemesinin sebebi şudur: *Bu dünya müminin zindanıdır; çünkü orada daima bir sıkıntı içerisinde olur. O, nefsine karşı mücadele, dünyanın zevklerine karşı bir riyazet ve şeytanın hilelerine karşı daima bir savunmanın içerisinde. Ölüm, onun bu işkenceden kurtuluşudur. Dolayısıyla bu kurtuluş da kendisi için bir hediye olmuş olur.*

Yine Resul-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde, **"Ölüm, her mümin için bir kefarettir"** buyurmuşlardır.(Beyhakî, Şuabü'l-imân, nr. 9885-9886)

Peygamber (s.a.v) Efendimiz bu sözleriyle: Gerçek Müslüman, samimi mümin; Müslümanların, onun elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir. Onda müminlerin güzel ahlâkları yerleşmiştir; o ufak tefek küçük günahların dışında büyük günahlarla kirlenmemiştir. İşte ölüm, kendisini o küçük günahlardan arındırır; farzları edâ etmiş ve büyük günahlardan sakınmış ise, ona kefaret olur (kötülüklerini temizler).

Atâ-i Horasânî (k.s) Hazretleri anlatıyor: Resûlullah içinden kahkahaların yükseldiği bir meclise uğradı ve **"Meclisinizi zevkleri bulandıran şeyle karıştırınız"** buyurdu. Oradakiler, **"Ey Allah'ın Resulü, nedir o zevkleri bulandıran şey?"** diye sordular. Resûlullah (s.a.v) Efendimiz, **"Ölümdür"** cevabını verdi. (Zebîdî, İthaf, 14/18)

Enes bin Malik (r.a) Hazretlerinden rivayet edilen bir hadis-i şerifte Resûlullah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuştur: **"Ölümü çokça anın; zira o, günahları temizler ve gönlü dünyadan uzaklaştırır."** (Aclânî, Keşfü'l-Hafâ, nr. 1931)

Peygamber (s.a.v) Efendimiz diğer bir hadislerinde de, **"Ayrıcı (dünyadan kopana) olarak ölüm yeter"** **"Bir nasihatçi olarak ölüm yeter"** buyurmuştur. (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, nr. 8331)

Bir gün Efendimiz (s.a.v) mescide vardığında birtakım insanların konuşup güldüklerini duydu; onlara,

"Ölümü anın! Nefsimi kudret elinde bulunduran Allah'a yemin olsun ki, şayet benim bildiklerimi sizler bilseydiniz, az güler çok ağlardınız" buyurdu.

Bir defasında, Allah Resulü'nün yanında bir adamın ismi anılınca oradakiler onu övmeye başladılar. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v), **"O arkadaşınız ölümü nasıl anardı?"** diye sordu; oradakiler, **"Biz onun ölümü andığını hiç işitmedik"** dediler. Efendimiz (s.a.v), **"O halde arkadaşınız sizin övdüğünüz gibi değilmiş"** buyurdular. (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, nr. 12/13536)

Abdullah bin Ömer (r.a) Hazretleri anlatıyor: Resûlullah (s.a.v) Efendimizin yanında on kişi bulunuyordu, en son ben gelmiştim. Ensardan bir zat, **"Ey Allah'ın Resulü! İnsanların en akıllısı ve en şerefli kimdir?"** diye sordu. Efendimiz (s.a.v) de şu cevabı verdi: **"İnsanların en akıllıları ölümü çokça anan, ona en fazla hazırlananlardır. İşte en akıllı olanlar onlardır. Onlar dünyada şeref kazanıp âhirete Allah 'm ikramları ile giderler."** (Bezzâr, el-Bahrü'z-Zehhâr, nr. 1676)

İSLÂM BÜYÜKLERİNİN KONUyla İLGİLİ SÖZLERİ

Hasan-ı Basrî(r.a) Hazretleri der ki: **"Ölüm dünyanın bütün rezilliklerini ortaya çıkardı da akıl sahipleri için onda zevk alınacak bir şey bırakmadı."**

Rebî' bin Huseym(r.a) Hazretleri, "Kişinin beklediklerinin içerisinde ölümden daha hayırlısı yoktur" demiştir. Yine başka bir

sözünde şöyle diyordu: "Beni kimseye anlatmayınız; yalnızca rabbime havale ediniz."

Hikmet ehlerinden bir zat dostlarından birine gönderdiği mektubunda şöyle diyordu: "Ey kardeşim! Ölümü arayıp da bulamayacağın diyara (âhirete) göç etmeden önce bu dünyada iken ondan sakın, hazırlıklı ol."

İbn Sîrîn'in yanında ölüm anıldığı zaman bütün azaları sanki hayatiyetini kaybetmişçesine dona kalırdı.

Ömer bin Abdülaziz(r.a) her gece âlimleri bir araya toplar; beraberce ölümden, kıyametten ve âhiretten bahseder, sonra da sanki önlerinde cenaze varmışçasına ağlarlardı.

İbrahim-i Teymî (r.a) Hazretleri şöyle der: "İki şey benden dünya zevkini kesip attı; ölümü hatırlamak ve Allah'ı Teâlâ'nın huzurunda nasıl hesap vereceğimi düşünmek."

Kâ'b Ahbâr(r.a) Hazretleri, "Ölümü bilen kimseye dünyanın bütün musibetlerini ve kederlerini çözmek kolay gelir" demiştir.

Ebû Bekir Mutarrif(r.a) Hazretleri şöyle anlatır: "Bir gün Basra Mescidinde idim. Uykudaki birinin gördüğü gibi ben de birinin şöyle seslendiğini gördüm: "Ölümü anmak, Allah'tan korkanların kalplerini paramparça etti. Allah'a yemin olsun onları şaşkın bir halde görürsün."

Ebû Hânî Eş'as(r.a) Hazretleri anlatıyor: "*Hasan-ı Basrî'nin sohbetlerine devam ederdik. Onun sohbetlerinin konusu daima cehennem, âhiret olayları ve ölümü anmak oluyordu.*"

Tabînden Safiye(r.anha) Hazretleri anlatıyor: "*Kadının biri, Hz. Âişe (r.anha) annemize kalbinin katılığından yakındı. Hz.i Âişe(r.anha)da ona, 'Öyleyse ölümü çokça an; kalbin yumuşar' dedi. Kadın Hz. Âişe (r.anha) annemizin dediğini yaptı; kalbi yumuşadı. Sonra ona gelip teşekkür etti.*"

Hz. İsa(a.s) yanında ölümden bahsedilince vücudundan ter yerine kan damlardı.

Hz. Davud(a.s) yanında ölüm ve kıyametten söz edildiğinde, mafsalları birbirinden ayrılma dercesine gelinceye kadar ağlar; Allah'ı Zülcelalin rahmetinden bahsedilince de kendisine gelirdi.

Hasan-ı Basrî(r.a) Hazretleri der ki: "Ne kadar akıllı insan gördüysem, muhakkak onun üzerinde ölüm korkusunu ve üzüntüsünü hissetmişimdir."

Ömer bin Abdülaziz(r.a) âlimlerden birine, "Bana öğütte bulun" dedi. Âlim, "Sen ölecek ilk halife değilsin" dedi. Ömer, "Biraz daha nasihat et" deyince âlim şöyle devam etti:

"Hz. Âdem(a.s)'a varıncaya kadar bütün ataların ölümü tattı; nöbet sırası sana gelmiştir." Bunları duyan Halife Ömer ağlamaya başladı.

Rebî' bin Huseym(r.a) Hazretleri evinde bir kabir kazmıştı. Her gün birkaç kez buraya girer, içinde ölümü zikreder ve, "Bir an olsun kalbimden ölümü hatırlamak çıksa kalbim bozulur" derdi.

Mutarریف bin Abdullah bin Şihhîr(r.a) Hazretleri şöyle diyordu: "Şu ölüm var ya, servet sahiplerine hayatı zehir etti. Öyleyse ölüm olmayan yer için servetler hazırlayınız."

Ömer bin Abdülaziz(r.a) Hazretleri, Anbese'ye şunları söylemiştir: "Ölümü çokça an, eğer rahat içinde yaşıyorsan onu sana daraltır; darlıkta isen onu sana genişletir, teselli eder."

Ebû Süleyman Dârânî(r.a) Hazretleri anlatıyor: Ümmü Harun'a, "Ölümünden hoşlanır mısın?" diye sordum. O, "Hayır, hoşlanmam" dedi. "Niçin?" diye sordum, "Çünkü bir adama karşı koysam, bir daha onunla karşılaşmak istemem. Allah'a isyan eden biri olarak, beni ona ulaştıracak olan ölümü nasıl isteyebilirim ki!" diye cevap verdi.

ÖLÜMÜ HATIRLAMAYI KALBE YERLEŞTİRMENİN YOLLARI

Bil ki, ölüm korkutucu, tehlikesi ise çok büyüktür. İnsanların ondan gafil olmalarının sebebi onu az düşünüp az zikretmeleridir. Onu ananlar da kalplerini her şeyden arındırarak temiz bir kalple değil, dünya şehvetleri ile meşgul bir kalple andıklarından, bu onların kalplerinde bir tesir meydana getirmez.

Bunun çaresi, kulun gözünün önündeki ölümden başka, kalbindeki her şeyi çıkarıp atmasıdır. Bu aynen, tehlikeli bir çöl veya deniz yolculuğuna çıkacak kişinin düşüncelerini sadece bu yolculuk üzerine yoğunlaştırmasına benzer. Ölümün zikri kulun kalbine yerleştiği zaman, çok sürmez, ona hemen tesir etmeye başlar. Bunun sonucunda o kişinin dünyaya karşı keyfi azalır, kalbi onun şehvetlerine meyletmez.

Ölümü hatırlamanın kalbe fayda sağlamasının en tesirli yolu, senden önce göçen akranlarını ve emsallerini çokça anman, onların

ölümlerini ve yıkılıp toprak altına girdikleri durumlarını hatırlaman, makam ve mevkilerindeki güzel şekillerini gözünün önüne getirmenle olur. Sonra, toprağın onların güzel suretlerini nasıl çürüttüğünü düşünmen, kabirlerinde azalarının nasıl birbirinden ayrıldığını hayaline getirmen, kadınlarını dul; çocuklarını nasıl yetim bıraktıklarını, mallarını terk ettiklerini görmek; onların mescitlerde ve meclislerdeki boş kalan yerlerine ibretle bakmanla olur.

Bir insan, ölen birinin bütün hayat safhalarını ve hallerini düşündüğünde, kalbinden onun nasıl öldüğünü düşünür; onun şeklini hayaline getirir; nasıl neşelendiğini, koşuşturmacılarını, hayat ve yaşam ümitlerini, ölümü hiç hatırına getirmediğini, dünyalık şeylere aldanişını, kuvvetine ve gençliğine güvenişini, gülüşmeye, oyun ve eğlenceye meyledişini, önünde duran ve çabucak kendisine yetişen ölümden ve felâketten nasıl habersiz olduğunu, hayatta iken hareket halinde olduğunu fakat şimdi ayaklarının ve mafsallarının çürüyüp yok olduğunu, konuşan dilinin kurtlar ve böcekler tarafından nasıl yenildiğini, gülen dişlerinin arasının nasıl topraklarla dolduğunu, belki ölümüne bir ay dahi kalmadığı halde, ihtiyacı olmamasına rağmen on yılın sonrasının derdine düşüp tedbirlerini aldığını, hiç ummadığı gafil bir anında ölümün pençesine yakalandığını, ölüm meleğinin kendisine gözüküp cennetlik mi, cehennemlik mi olduğunu haber verdiğini hatırına getirir.

İşte bu düşüncelere dalan kimse nefesine bir bakar ve kendisinin de onun gibi olduğunu düşünür. Gafletinin onun gafleti, akıbetinin de onun akıbeti gibi olacağını anlar (ona göre çalışır ve maksadına ulaşır).

Ebü'd-Derdâ(r.a) Hazretleri şöyle demiştir: **"Ölüleri andığında kendini de onlardan biri olarak say."**İbn Mesud(r.a) Hazretleri, **"Bahtiyar kişi başkasından ibret alandır"** demiştir.

Ömer bin Abdülaziz(r.a) Hazretleri der ki: "Her gün, sabah akşam birini hazırlayıp Allah'a yolcu ettiğinizi, sonra da onu toprağın içine bıraktığınızı görmez misiniz? Böylece o, toprağı kendisine yastık ediniyor, dostlarından ayrılıp bütün her şeyden ilişkisini kesmiş bulunuyor." Bu ve buna benzer düşünceleri devam ettirmek, kabirlere gitmek ve hastaları ziyaret etmek kalpte ölüm düşüncesini taze tutar; hatta bu düşünce onda öyle bir hal alır ki ölüm gözünün önünden ayrılmaz. İşte o zaman ölüme hazırlık başlamış ve dünyadan uzaklaşmış olur. Yoksa sadece ölümü kalbin dışıyla anmanın, onun

hakkında tatlı tatlı konuşmanın, ikaz ve uyarı hususunda faydası gerçekten çok azdır.

İnsan, dünya nimetlerinden bir şey hoşuna gittiğinde, hemen o anda bir gün ondan ayrılacağını aklına getirmelidir.

Bir gün İbn Mutî' evine baktı; onun güzelliğine hayran kaldı. Sonra, "Allah'a yemin olsun ki, eğer ölüm olmasa seninle sevinir, varacağımız dar bir mezar olmasaydı dünya ile gözlerimiz aydın olurdu" dedi ve yüksek sesle ağlamaya başladı. (*Gazali Ölüm Kabir Kıyamet*)

DUA VE ÖNEMİ

Sözlükte, çağırmak, seslenmek, davet etmek, istemek ve yardım talep etmek anlamlarına gelen dua, din istilahında ise: Allah'ın yüceliği karşısında insanın acziyetini itiraf etmesi, sevgi ve saygı ile O'nun lütuf, nimet ve yardımını, dünya ve ahirette iyilikler ve ihsan etmesini, üzerindeki sıkıntı, dert ve belayı gidermesini, günah, hata ve kusurlarını bağışlamasını dilemesi, yalvarıp yakarması, Ona halini arz edip niyazde bulunması demektir. Dua kulun Allah ile arasındaki köprüdür.

Peygamber Efendimiz (s.a.v): **“Allah’a dua’dan daha değerli bir şey yoktur.”** (Tirmizi, Deavat, 1; A.b.Hanbel 2/362; İbni Mace 1)

Dua, insanda doğuştan var olan bir duygudur. Bütün dinlerde dua mevcuttur. Dua yaptıktan sonra insan, gönlünde bir ferahlık ve rahatlık hisseder, isteğinin yerine getirileceği hususunda ümitvar olur. Onun için dua, ruhi bunalımlara karşı koruyucu sağlık tedbiridir. Dua konusunda Kur'an-ı Kerim'de ve hadisi şeriflerde, dua edenler övülmüş ve teşvik edilmiştir.

Cenâb-ı Hak **Furkan suresi 77. ayetinde:**

“**فَلْ مَا يَعْزُبُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ..**” **“Ey Peygamberim! Deki, duanız, ibadetiniz, imanınız olmazsa Rabbin size ne diye değer versin.”**

Efendimiz (s.a.v) de: “Dua etmekte aciz olmayın, çünkü dua eden hiçbir insan helak olmaz.” (İbn Hıbban, Ed'tye, No. 871; Hâkim, dua 1/494)

Yine birçok ayeti kerimede cenabı Hak: **“Rabbimize yalvararak ve gizlice dua edin.”** (A'raf suresi, 58)

“Korkarak ve umarak O'na dua edin.” (A'raf suresi, 56) buyuruyor.

Dua eden, Allah ve Resulünün emrine uymuş, ibadet etmiş ve Allah sevgisini kazanmış olur.

Efendimiz (s.a.v): “**Dua ibadetin özüdür.**”(Tirmizi, Deavat, 2)

“Allah’a dua etmeyen kimseye Allah gazap eder.” buyurur. (İbn Hibban, Zikir ve Dua, No: 890)

DUA NEZAMAN YAPILMALIDIR?

Bazı dönemler varki dudaklardan dökülen dualar kabul edilir, günahlar affedilir. İşte dua için makbul zamanlar;

İslamiyette Dua, her zaman ve her yerde yapılabilir. **Eğer dua etmek istiyorsanız şerefli vakitleri ve şerefli halleri kaçırmamalı, bunları fırsat bilmelisiniz.**Ezan okunurken ve ezan ile kamet arasında yapılan dua.Kur’an okunurken, Kur'an-ı kerim hatmedilince, Kâbe-i şerifi görünce, yağmur yağarken, düşmanla karşılaşınca, zulme uğrayınca, cemaat halinde iken, farz namazlardan sonra,kalbinde incelik hissettiği an, Esmâ-i hüsnâ ile, ism-i a'zam ile dua edince, seher vakti, yalvararak dua etmek, bid'atlerden sakınmak, gafil olmamak, uyanık olmak, helal yemek, haramlardan kaçmak, Cuma günü ve gecesi, Recebin ilk, Şabanın 15. gecesi, Bayramın birinci geceleri, Arefe günü, Ramazan gün ve geceleri, iftar zamanı edilen dualar makbuldür.

İşte duanın makbul olduğu zamanlar:

1-Seher vakti.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki:(Allahü teâlâ, seher vakti, “İstiğfar eden yok mu, onu mağfiret edeyim. İsteyen yok mu, istediğini vereyim, duasını kabul edeyim” buyurur.) [Müslim]

Allah’ü Teâlâ iyileri överken, (Onlar seher vaktinde istiğfar eder) buyuruyor. (Zariyat Suresi,18)

Seher vakti, gecenin son altıda biridir. Gecenin ikinci yarısından sonra da dualar kabul olur. [Gece, akşam ile imsak vaktinin arasıdır.](Allah’a yakararak edilen dua makbuldür.)(Ebu Ya’la)

2- Mübarek gün ve geceler.

Cuma günü öğle ile ikinci arası.Recebin ilk gecesi,Şabanın 15. gecesi,Bayram geceleri,Arefe günü,Ramazan gün ve geceleri,İftar zamanı,Her günün zeval vakti.Bu vakitleri ganimet bilmelidir. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:(Şu beş gecede yapılan dua red edilmez: Regaib gecesi, Şabanın 15. Berat gecesi, Cuma gecesi, Ramazan ve Kurban bayramı gecesi.) [İ.Asakir]

(Cuma günlerinde bir an vardır ki, o anda edilen dua red olmaz.)(*Buhari, Müslim, Tirmizi*)

“Ramazanda Allah günahları affeder ve duaları kabul eder.”(*Taberani*)

“En efdal dua, Arefe günü yapılandır.”(*Beyheki*)

3- Ezan okunurken ve ezan ile kamet arasında.

Hadis-i şerifte, (Ezan okunurken dua red olmaz) ve (Ezanla kamet arasında dua kabul edilir) buyuruldu.(*Tirmizi*)

4- Namaz kılarken, secde iken ve namazlardan sonra.

Hadis-i şerifte, (Kulun Rabbine en yakın hali, namazda secde ikenidir. Secde çok dua edin. Bu dua kabul olur) ve (Beş vakit namazlardan sonra yapılan dua kabul olur) buyuruldu.(*Buhari*)

Nafile namazlarda, secde iken dua edilir, farz namazlarda secde dua edilmez.

5- Kur’an-ı kerim hatmedilince.

Hadis-i şerifte, (Kur’anı hatmedenin duası kabul olur) buyuruldu.(*Beyheki*)

6- Kalbinde incelik hissettiği an.

Hadis-i şerifte, (Rikkat [incelik] halinde duayı ganimet bilin. Bu hal Rahmet kapısının açık olduğunu gösterir)buyuruldu.(*Deylemi*)

7- Kâbe-i şerifi görünce.

Hadis-i şerifte, (Hac yapanların, duaları kabul olur. Kâbe’de Mültezim denilen yerde, dua eden mutlaka uğradığı musibetten kurtulur) buyuruldu.

Kâbe’yi görünce dua

1-Ya Rabbi, bundan sonra, rızana uygun yapacağım her duamı kabul eyle! (Her duamız kabul olunca, imkân dâhilindeki her nimete kavuşmuş oluruz.)

2- Hakiki imana kavuşmamı nasip eyle! (Hakiki imana kavuşulunca, insan bir daha küfre düşmez. Onun için bu dua, birincisi kadar; hatta ondan da önemlidir.)

3- Şehit olarak ölmemi nasip eyle! (Bu duamız da kabul olursa mesele kalmamış olur.)

Kâbe’ye olduğu gibi, müminin yüzüne bakınca da, edilen dualar kabul olur. Kâbe’yi herkesin görmesi zor ise de, salih bir mümini bulmak kolaydır. Bu nimeti elden kaçırmamalıdır.

8- Hacılar, mücahidler.

Hadis-i şerifte, (Şu dört dua red olmaz: Din kardeşine arkasından yapılan dua. İyileşinceye kadar hastaların, dönünceye kadar hacca ve savaşa gidenlerin duası)(**Hac yapanların, duaları kabul olur.**)buyuruldu.(*Taberani*)

9- Oruçlu iken.

Hadis-i şerifte, (Oruçlunun duası red edilmez) buyuruldu. [*Tirmizi*]

10- Yağmur yağarken, Kur'an okunurken, düşmanla karşılaşınca.

Hadis-i şerifte, (Şu durumda rahmet kapıları açılır ve dualar kabul edilir: Kur'an okunurken, düşman ordusu ile karşılaşılınca, yağmur yağarken) buyuruldu.

11- Cemaat halinde,

Hadis-i şerifte, (Bir cemaat toplanır, bir kısmı dua eder, ötekiler de âmin derse o duay1, Allah kabul eder) buyuruldu.(*Hâkim*)

“Beş vakit namazlardan sonra yapılan dua kabul olur.”(*Buhari*)

“İsm-i a'zamla edilen dua makbuldür.”(*İbni Mace*)

12- Gıyaben yapılan dua.

Hadis-i şerifte, (Din kardeşine gıyabında [arkasından] yaptığı dua kabul olur) buyuruldu. [*İbni Ebi Şeybe*]

13- Ana babanın, yolcunun duası ve mazlumun zalime ettiği dua.

Hadis-i şerifte, (Ana babanın evladına duası, yolcunun, misafirin ve mazlumun duası makbuldür) buyuruldu. (*Tirmizi*)

14- Kur'an-ı kerimi hıfzedener.

Hadis-i şerifte, (Kur'an-ı kerimi hıfzeden, her hatmi sırasında, kabul olunmuş bir dua hakkına sahip olur) buyuruldu.(**Kur'an ve ezan okunurken, düşman ordusuyla karşılaşınca, yağmur yağarken, zulme uğrayınca dualar kabul olur.**) (*Taberani*)

15-Hasta iken, sıkıntılı iken.

Hadis-i şerifte, (Dertli müminin duasını ganimet bilin!) buyuruldu. (*Ebuşşeyh*)

16- Müslümanlıkta saçlarını ağartanların, âlimlerin ve adil idarecilerin duaları da makbuldür.

Hadis-i şerifte, (Şu üç kişinin hakkını ancak münafık olan küçümser: İslam yolunda saçını ağartmış olan, ilim sahibi ve âdil idareci) buyuruldu.

“Bid'at ehlinin duası kabul olmaz.”(İbni Mace)

“Gafletle yapılan dua kabul olmaz.”(Tirmizi)

“Bir lokma haram yiyenin, kırk gün duası kabul olmaz.”(Taberani)

Namaz kılmayanın, haram işleyenin ve kalbi gafil olanın duası kabul olmaz. Ehl-i sünnet itikadında olmayanın okuması fayda vermez. Hak teâlâ, her şeyi bir sebeple yaratmaktadır. Bir şeye kavuşmak isteyen, o şeyin sebebine yapışmalıdır. Rabbimiz, insana sıhhat, şifa vermek için, dua etmeyi, sadaka vermeyi ve ilaç kullanmayı sebep yapmıştır

DUANIN KABUL OLMASININ SIRLARI

1- Rabbimiz buyuruyor: **“Kullarım Sana, Beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar”(Bakara: 186).**

Bil ki Allah’u Zülcelal senin nefsinden Sana daha yakındır. Dua ettiğin zaman seni duyar, duanda samimi olman şartıyla yapacağın duayı Kabul eder. Zira duada samimiyet ve ihlas duanın kabulü için en önemli şarttır. Öyle ise duanda samimi olduğunu nasıl bilirsin? Kendine şu soruyu sor: Ben bu dua ile ne istiyorum; Eğer cevabın: Allah’ın rızası ise, o zaman Allah duanı Kabul edecektir. Yok Eger hedefin insanlara zarar vermek veya tamahkarlık veya dünya sevgisi ise, bu durumda Allah belki duanı Kabul edecektir, fakat ahirette bu duadan bir nasibin olmayacaktır. Gerçek şu ki; Eger duanda samimi olursan Allah’ın izniyle kabulunu da çabuk bulursun.

2-Her peygamberin Kur’anda kendine has bir duası vardır. Eğer duaların en iyisini (kabule şayan olanını) istiyorsan, o zaman peygamberlerin yaptığı dua ile dua etmen gerekir. Örneğin: Eğer sen darlık, üzüntü ve kederden şikayetçi isen, o zaman Yunus peygamber (a.s.)’ın duası ile dua etmen gerekir. O da şudur: **“Senden başka hiç bir ilah yoktur.Seni tenzih ederim. Gerçekten ben zalimlerden oldum” (Enbiya: 87).**Bu duayı yaptığın zaman Allah’ın izniyle kabulü de çabuk gelecektir. Çünkü Cenab-I Hak peygamberin bu duasına

şöyle icabet etmiştir: **“Bunun üzerine onun duasını kabul ettik ve onu kederden kurtardık. İşte biz müminleri böyle kurtarıyoruz”** (Enbiya: 88). Ve Cenab-I Hakk’ın şu ayetine dikkat et: **“İşte biz müminleri böyle kurtarıyoruz”**. (Enbiya: 88). Bu ayette de belirtildiği gibi, Eger sen gerçekten mümin isen Allah duana icabet edip Kabul edecektir.

3- Bir çok kimsenin farkında olmadığı en önemli dualardan biri de, özellikle çocuğu olmayan kimseler için Zekeriya (a.s.)’in yaptığı duadır. O şöyle dua etti: **“Rabbim! Beni yalnız bırakma! Sen, varislerin en hayırlısı, (her şey sonunda senindir)”** (Enbiya: 89).

Eğer bu duayı inanarak samimiyetle tekrarlayarak dua edersen, bil ki Allah (c.c) senin istediğini sana verecektir. Çünkü Yüce Allah Zekariya peygambere (a.s.) bu dua ile istediğini vermiş ve şöyle buyurmuştur: **“Biz onun da duasını kabul ettik ve ona Yahya’yı verdik; eşini de kendisi için (çocuk doğurmaya) elverişli kıldık”** (Enbiya: 90).

O halde Cenab-ı Hak, peygamberleri için böyle acil bir şekilde dualarını Kabul etmesinin sırrı nedir? Biz ise bazen Allah’a dua ediyoruz, ama dualarımız Kabul olmuyor. Bu sorunun cevabı Allah’ın şu ayet-ı kerimesindedir: **“Onlar (bütün bu peygamberler) , hayır işlerinde koşuşurlar, umarak ve korkarak bize yalvarırlardı; onlar, bize karşı derin saygı içindeydiler”**(Enbiya: 90).

Allah ne büyük hikmet sahibidir. Duanın Kabul olmasının en önemli şartı hayra koşmak ve duada samimi olmaktır. O halde ey mümin kardeşim! Sen de bunu hayatında uygulamalısın.

4- Kronik hastalıklardan kurtulmak için okunacak duanın ne olduğunu biliyor musun? Bu dua Eyyup peygamber (a.s.)’in duasıdır. Kim bu dua ile dua eder ve çokça tekrar ederse Allah (c.c.) Ona şifa verir. Söz konusu Eyyup (a.s.)’in duası şudur: **“Başıma bu dert geldi. Sen, merhametlilerin en merhametlisin”** (Enbiya: 83).

Çünkü Allah’u Zülcelal uzun hastalıktan sonra Eyyup (a.s.)’in duasına icabet etti. şöyle buyurdu: **“Bunun üzerine biz, tarafımızdan bir rahmet ve kulluk edenler için bir hatıra olmak üzere onun duasını kabul ettik; kendisinde dert ve sıkıntı olarak ne varsa giderdik ve ona aile efradını, ayrıca bunlarla birlikte bir mislini daha verdik”** (Enbiya: 84).

Şüphesiz ki bugün bizler bu duayı yapmaya her zamankinden daha çok muhtacız. Zira bizleri hastalıkların şerrinden koruyacak ancak Allah'ı Azimüşşan'dır. O her şeye kadirdir.

5- Allah'ı Zülcelale nasıl dua etmeliyiz? Allah (c.c.) peygamberleri hakkında şöyle buyuruyor: **“Onlar umarak ve korkarak bize yalvarırlardı” (Enbiya: 90)**. Ayette geçen “er-Rağab” ifadesi: Allah katındaki nimetleri istemek anlamındadır. “er-Rahab” ise: Allahın azabından korkma ve ürkmendir. O halde bizim Allah'a olan duamız şiddetli bir istek ve şiddetli bir korku ile Allah'a yönelik olmalıdır.

Şimdi ey mümin kardeşim, sana soruyorum: Allah'a dua ettiğin vakit; kalbinin Yüce Allah'a yöneldiğini, sonucun ne olursa olsun, sadece Allah'ın rızasını istediğini gerçekten görebiliyor musun? Yoksa kalbin sadece ihtiyaç duyduğun ve istediğin şeye mi yöneliktir? İşte bu nokta duanın Kabul olmasının sırlarından bir sırdır. Allaha dua edip ondan bir şey istediğimiz vakit, Allahın dualarımızı Kabul etmeye kadir olduğunu, yerde ve gökte hiç bir şeyin onu aciz edemeyeceğini hatırlıyor muyuz?

Bunun da ötesinde, Allah'tan bir şey istediğimizde, Allah'ın bu istemiş olduğumuz şeyden daha büyük olduğunu düşünüyor muyuz? Yoksa, bütün dikkatlerimizi Allah'tan dildiğimiz ve ondan istediğimiz şeye mi odaklıyoruz? Bil ki, duanın Kabul olmasının en önemli sırrı, her an yüce Allah'ı hatırlamandır.

6- Duanın Kabul olmasının en önemli şartı, Cenab-ı Hakk'ın huzurunda zelil bir şekilde boyun eğmen ve duan esnasında ona tam bir teslimiyet göstermendir. Teslimiyet ise Allah'tan korkmak demektir. Allah peygamberleri hakkında şöyle buyurdu: **“Onlar, bize karşı derin saygı içindeydiler” (Enbiya:90)**.

Bu da duanın kabul olmasının önemli sırlarından bir sırdır. Allah'a karşı huşu içinde göstereceğin teslimiyet oranında duan Kabul ve icabet görür. Huşu sadece duaya has bir şey değildir. Her zaman kendine şu soruyu sorman gerekir: Namazlarını gerçekten huşu içinde kılıyor musun? Rızkını ararken Allah'tan korkup haramdan sakınıyor musun? Peygamber (s.a.v.), duanın Kabul olması için, mümin kişinin yemesinin, içmesinin niçin helal ve güzel olmasını vurguladığını acaba idrak ediyor muyuz?

Hiç birgün, Sana kötülük yapmış olan bir insanı affetmeyi düşündün mü? Allah rızasını umarak, Sana eziyet etmiş bir kimsenin

eziyetine sabretmeyi hiç düşündün mü? Hiç bir gün kendi nefesine: Acaba Allah'ın sevdiği şeyler nelerdir, taki ben o fiilleri işleyeyim ve bu sayede Allah'a yaklaşan salih kullarından olayım diye sordun mu? Elbette bu soruları kendimize sorup üzerinde düşünmemiz gerekir. Böylece bu soruların gereğince amel edip Cenab-I Hakk'a yakın olmamız, bütün iş ve davranışlarımız, hatta düşünce ve hislerimizin tamamı Allah'ı Zülcelalin rızası doğrultusunda olmalıdır. Dünyadan bir şey isterken yine Allah rızası için olmalıdır. Bu dünyada Allah'ın seni sevip, senden razı olmasından daha güzel bir şey var mıdır?

Dualar niçin kabul olmaz?

Şartlarına uygunsa dua kabul olur. Hadis-i şerifte: **“Rabbiniz kerimdir, kendine açılan eli boş çevirmekten hayâ eder, edilen duayı kabul eder.”** buyuruldu. (Tirmizi)

Duanın kabul olması için bazı hususlara dikkat etmek gerekir. Sebeplere yapışmadan istemek kuru bir temennidir. Hadis-i şeriflerde::

“Çalışmadan dua eden, silahsız harbe giden gibidir.” (Deylemi)

Yapılacak işlerden bazıları şöyledir:

Önce günahlara tevbe etmeli, istiğfar okumalı, sadaka vermeli, imanını düzeltmeli, duanın kabul olacağına inanmalı, iki diz üzerine kibleye karşı oturup, duaya başlarken, Sübhane Rabbiyel aliyyil a'lel vehhab demeli, euzü besmele çekip hamd ve salevat okumalı, duayı üçten fazla söylemeli! Kabul olmadı diyerek ümit kesmemeli, kabul olana kadar uzun zaman tekrar etmelidir! (Feraid)

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Siz, kabul edileceğine yakînen inanarak, Allah'a dua ediniz. Allahü teâlâyı unutarak, gafletle edilen dua kabul olmaz.” (Tirmizi)

“Emr-i marufu bırakırsanız dualarınız kabul olmaz.” (Bezzar)

“Bid'at ehlinin duası ve ibadetleri kabul olmaz.” (Deylemi)

“Kızını fâsıkla evlendirenin duası kabul olmaz.” (Şir'a)

Farzları yapmayanın, mesela namaz kılmayanın duası kabul olmaz. Haramlardan sakınmayanın duası kabul olmaz. Ebülleys-i Semerkandi hazretleri, (Haram yiyenin, gıybet edenin ve haset edenin duası kabul olmaz) buyuruyor.

Hadis-i şerifte de, “Duanın kabul olması için, yenilen ve giyilen helal olmalıdır.” buyuruluyor. (Tergib-üs-salât)

İhlâslı ve salih olmaya çalışmalı. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: **“İhlâslı olarak dua edin!”**(Mümin. 14, 65)

“Allahü teâlâ, ancak takva sahiplerinin (salihlerin amellerini, dualarını) kabul eder.” (Maide. 27)

Evliyaı vesile ederek, dua etmeli. Buhari'deki hadis-i şerifte, duanın kabul olması için, Peygamberleri ve salihleri vesile etmek gerektiği bildirilmektedir. (Hısn-ül-hasin)

Mesela silsile-i aliyyenin isimleri okunup onların hürmetine dua edilmeli. Din kardeşine gıyabında dua etmeli. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **“Müminin din kardeşi için, arkasından yaptığı hayır dua kabul olur. Bir melek, Allah bu iyiliği sana da versin der.Meleğin duası reddedilmez.”**(İbni Ebi Şeybe)

Beş vakit namazı doğru ve severek kılmalı ve sonra dua etmeli. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **“Beş vakit namazlardan sonra yapılan dua kabul olur.”** (Buhari)

“Allahü teâlâ buyuruyor ki: büyüklenmeyen, gününü Allah'ı anmakla geçiren,(Allah'ın razı olduğu işleri yapan)günahta ısrar etmeyip istiğfar eden, aç doyuran, garibi koruyan, küçüğe merhamet, büyüğe saygı gösterenlerin namazlarını kabul ederim. Böyle bir kimselerin istediklerini veririm, dua ederlerse, dualarını kabul ederim.” (Darekutni)

“Gizli-açık çok sadaka verin ki rızkınız bollaşsın, yardıma mazhar olasınız ve duanız kabul edilsin.” (İbni Mace)

Allahü teâlâ, duanızı kabul eder. Dua ettim, hâlâ duam kabul olmadı diye acele etmeyiniz! Allah'tan çok isteyiniz! Çünkü kerem sahibinden istiyorsunuz.) [Buhari]

“Kim, Yunus aleyhisselamın balığın karnında iken ettiği duayı okursa, duası kabul olur.” (Tirmizi)

“Birinize dert ve bela gelince, Yunus Peygamberin duasını okusun! Allahü teâlâ onu muhakkak kurtarır. Dua şudur: “La ilahe illa ente sübhaneke inni küntü minezzalimin” (Tirmizi)

“Duasının kabul olmasını isteyen, darda kalanı ferahlandırsın!” (İbni Ebiddünya)

“İstiğfara devam eden, her türlü sıkıntıdan ve geçim darlığından kurtulur, ferahlığa çıkar, ummadığı yerden rızka kavuşur.” (Nesai)

“Sıkıntılı iken duasının kabul edilmesini isteyen kimse, refahta iken çok dua etsin!” (Tirmizi)

“Sıkıntılı veya borçlu bir kimse, bin kere "La havle ve la kuvvete illa billahil aliyyil azim" derse, Allahü teâlâ işini kolaylaştırır.” (Şir’a)

Her dua kabul olur mu? Kabul edilmeyen dua olur mu?

Günah olmayan ve şartlarına uygun yapılan her dua kabul olur. Allah’ü Teâlâ kendisine açılan eli boş çevirmekten hayâ eder. Cenab-ı Hak:”Bana dua edin, kabul edeyim” buyuruyor. (Mümin. 60)

Allah’ü Teâlâ, kabul etmese böyle buyurur mu? Ben dua ediyorum; ama kabul olmuyor demek yanlıştır. Onunki de kabul olmuştur. Mesela o kimse bir araba ister de, Allahü teâlâ ona bir ev ihsan edebilir. O, arabayı alamadığı için duam kabul olmadı zanneder. Duası sayesinde başına gelecek büyük bir bela önlenmiş olabilir. Yahut dua sayesinde günahları affedilmiş olur veya ahirette çok büyük ihsanlara kavuşur.

Bu kabul edilme hususu, bir hadis-i şerifte şöyle açıklanıyor: (Meşru olarak dua eden mümin, şunlardan birine muhakkak kavuşur: Kabul olur veya kabul edilmiş bir ibadet sevabı alır ve âhirette büyük nimetlere kavuşur. Günahları affedilir veya iyilikleri artar yahut önlenmesini istediği o kötülüğün bir benzerinden onu kurtarır. O halde dua etmeye devam edin! Allah’ın ihsanı boldur. Dünyada duası kabul olanlar, duası dünyada kabul olmayanlara, ahirette verilen nimetleri görünce, “keşke, bizim de dünyada dualarımız hiç kabul olmasaydı” diyeceklerdir.” (Deylemi, Hâkim)

Cenab-ı Hakk’ın Kuran’da bildirdiği dualardan bir kısmı şöyledir: **“Eyüp de; hani o Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Şüphesiz bu dert (ve hastalık) beni sarıverdi. Sen merhametlilerin en merhametli olanısın." Böylece onun duasına icabet ettik. Kendisinden o derdi giderdik; ona Katımız'dan bir rahmet ve ibadet edenler için bir zikir olmak üzere ailesini ve onlarla birlikte bir katını daha verdik.”**(Enbiya Suresi, 83-84)

“Balık sahibi (Yunus’u da); hani o, kızmış vaziyette gitmişti ki; bundan dolayı kendisini sıkıntıya düşürmeyeceğimizi sanmıştı. (Balığın karnındaki) Karanlıkta içinde: "Senden başka İlah yoktur, Sen Yücesin, gerçekten ben zulmedenlerden oldum" diye çağrıda

bulunmuştu. Bunun üzerine duasına icabet ettik ve onu üzüntüden kurtardık. İşte Biz, iman edenleri böyle kurtarıyoruz.”(Enbiya Suresi, 87-88)

Zekeriya da; hani Rabbine çağrıda bulunmuştu: "Rabbim, beni yalnız başıma bırakma, sen mirasçıların en hayırlısısın." Onun duasına icabet ettik, kendisine Yahya'yı armağan ettik, eşini de doğurmaya elverişli kıldık. Gerçekten onlar hayırlarda yarışarlardı, umarak ve korkarak Bize dua ederlerdi. Bize derin saygı gösterirlerdi.”(Enbiya Suresi, 89-90)

“Andolsun, Nuh Bize (dua edip) seslenmişti de, ne güzel icabet etmiştik.” (Saffat Suresi, 75)

Daha evvel de belirttiğimiz gibi dua sadece hastalıktan ya da dünyevi sıkıntılardan, zorluklardan kurtulmak için olmamalıdır. Samimi iman eden bir kişi, her zaman Allah'a dua etmeli ve Allah'tan gelecek her karşılığa razı olmalıdır. Kuran'da pek çok ayetle bildirilen dua ibadetinin, günümüzde bilimsel olarak da faydalarının ispatlanması Kuran'ın mucizevî özelliklerinden biridir. Başka bir ayette duayla ilgili olarak Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakıным. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar.”(Bakara Suresi, 186)

SÖZLÜ DUA VE FİİLİ DUA

Allah'ı Zülcelâl yeryüzünde meydana gelen tüm olayları belli sebeplere bağlamıştır. Dünyadaki ve evrendeki herşey Allah'ın koyduğu kanun ve kurallara göre işler. Allah, sözlü duanın yanında insanların çabalarıyla dualarının gerçekleşmesini ne kadar arzuladıklarını göstermelerini beklemektedir. Bu da "fiili dua"dır.

Fiili dua, kişinin herhangi bir arzusuna ulaşmak için elinden gelen herşeyi tamamen yapmasını ifade eder. Bir insanın üniversite imtihanına girmek için form doldurması, dershaneye gitmesi, ders çalışması bir duadır. Bununla birlikte tüm bu işleri yaparken Allah'ın kendisine başarı vermesi için istekte bulunması da bir duadır. Fiili dua, sözlü dua ile birlikte yapılması gereken temel bir ibadettir.

Fiili ve sözlü duayı açıklayan bir başka örnek, tevbedir. İnsanın işlediği bir günaha karşılık tevbe etmesi ve bağışlanma dilemesi sözlü bir duadır. Ancak insanın sorumluluğu bununla bitmemektedir. Kendisini kötülükten koruması için Allah'a dua eden

insanın, bu konuda bir çaba göstermesi, tercih yapması gereken durumlarda iradesine hakim olarak doğru olan yolu tercih etmesi gerekmektedir. Yani tevbe edip vazgeçtiği kötü davranışına bir daha geri dönmemelidir. Bunlar ise onun fiili duasıdır.

Bir işin gerçekleşmesi için dua edip oturan insanın yapmış olduğu hareket ne kadar yanlış ise, tüm çalışmaları ve tedbirleri aldıktan, yani fiili duasını tamamladıktan sonra "bu işi ben tamamladım" diyerek sözlü dua etmeyenin yapmış olduğu davranışta o derece yanlıştır.

Fiili dua bir insanın sözlü dua ederek istediği şeyi, elinden gelen tüm gayreti gösterip, o işin gerçekleşmesi için gereken herşeyi yerine getirerek istemeye devam etmesidir. Örneğin bir insan su ister, ama suyun önüne gelmesini beklemes, gider suyu bardağına koyar ve sonra suyu içer. Yani Allah'tan istediği şeyin gerçekleşmesi için Allah'ın kendisine öğrettiği sebepleri ve kanunları elinden geldiği kadar yerine getirip sonucunu Allah'tan bekler.

İnsanların bir kısmı, dua hakkında yanlış bir inanca sahiptirler. Bu kişilere göre Allah'a dua edildikten sonra bir köşeye çekilmek ve duanın sonucunu beklemek gerekir. Oysa bu samimi bir tavır değildir. Çünkü bir şeyi gerçekten isteyen kişi onun için hem sözlü, hem de fiili duayı yerine getirmelidir. Ancak her türlü fiili çabayı yerine getirip "ben herşeyi yaptım" diyen ve Allah'a sözlü olarak dua etmeyi unutan bir insanın da hatasına düşmemek gerekir. Her iki duanın da birarada yapılması gerekir.

DUANIN USUL VE ADABI

Dua basit bir iş değil, yüce Allah'a ibadet etme, O'nu anma ve O'na iman etmenin gereğidir. Bu sebeple duanın makbul olabilmesi için, bir kısım usul, âdâp ve kurallara riayet edilmesi gerekir. Bu usul, adap ve kuralları şöyle sıralayabiliriz:

1-Duaya, Euzü besmele, Allah'a hamd ve Peygambere salat ile başlamalıdır.

2-Duadan önce tevbe ve istiğfar edilmelidir.

3-Esma-i Hüsnâ, Allah'ın güzel isimleriyle dua etmelidir.

4-Mübârek ay, gün ve geceler tercih edilmelidir.

5-Dua, ihlâs ile ve bilinçli olarak yapılmalıdır.

6-Eller semaya açılmalı ve dua sonunda eller yüze sürülmelidir.

7-Kabul olunacağına inanılarak dua yapılmalıdır.

8-Kısıklı bir sesle ve yalvarakak dua edilmelidir.

9-Dua tekrar edilmeli, vaz geçmemelidir.

10-Ümit ve korku içinde dua edilmelidir.

11-Meşru şeyler istenmeli, ölçülü olunmalı, aşırı gidilmemelidir.

12-Sadece sıkıntılı zamanlarda değil, her zaman dua edilmelidir.

13-Sadece Allah'a dua edilmeli, başka aracı koymamalıdır.

14-Haddi aşmadan Allah'tan istemek. Haram olan günah olan şeylerde Allah'tan yardım istemek haddi aşmaktır. Allah haddi aşanları sevmez.

1. Duaya Eûzü Besmele, Allah'a Hamd ve Peygambere Salât İle Başlanmalı

Dua öncesinde Müslüman, rûhen ve beden en duaya hazır hâle gelmeli, mümkünse abdest alıp kibleye dönülmelidir. (*İbn Mâce, Dua, 13*)

Her hayırlı işte olduğu gibi duaya da eûzü ve besmele çekerek iki rekat namaz kıldıktan sonra başlanmalıdır. Ayet ve hadislerde hayvanın Allah'ın adı anılarak kesilmesi (*En'âm, 18*), besmele ile yenilip içilmesi (*Ebû Davud, Et'ime, 15*), Allah'ın adı ile (*Alâk, 1*) ve eûzü çekerek Kur'ân okunması (*Nahl, 198*) emredilmektedir.

Dua da bir ibadet olduğuna göre, duaya da eûzü ve besmele çekerek başlanmalı, sonra Allah'a hamd ve Peygamberimize salât ve selâm getirilmelidir. Peygamberimiz (s.a.v) duaya, سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ “Yücelerin yücesi ve bağışlayıcı olan Rabbimi, bütün noksanlıklardan tenzih ederim” diyerek başlamış (*Ahmed, IV, 54; Hâkim, Dua, I, 498*) ve “Biriniz dua ettiği zaman, Allah'a hamd ve övgü ile başlasın, sonra Peygambere salât etsin, sonra dilediği duayı yapsın” buyurmuştur. (*Tirmizî, De'avât, 66; Ebû Davud, Salât, 358*)

Sahabeden Hz. Ömer(r.a): “Peygambere salât getirilinceye kadar dua, yer ile gök arasında durur, hiçbir dua O'na yükselmez/kabul olmaz” demiştir. (*Tirmizî, Salât, 347*)

Peygamberimiz (s.a.v); sahabeden Enes bin Malik (r.a)'e, herhangi bir yeri ağrıdığı zaman, şikayet ettiği yerin üzerine elini koyup besmele ile şöyle dua etmesini tavsiye etmiştir: “*Bismillah, şu*

çektığım acının şerrinden Allah'ın gücü ve kudretine sığınırım. Sonra elini kaldır, sonra bu duayı üç beş defa tekrar et.”(Ebû Ya'lâ, Zikir ve Dua, No: 1126)

2. Duadan Önce Tövbe ve İstiğfar Edilmeli

Günah işleyen, haramlardan uzak durmayan bir kulun duası kabul edilmeye lâyık değildir. Peygamberimizin şu hadisi çok dikkat çekicidir. **“Allah yolunda seferler yapmış, üstü başı tozlanmış bir adam, ellerini semaya kaldırarak, ‘Ya Rabbi’ ‘Ya Rabbi’ diye yalvarıyor. Oysa yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, gıdası haramdır. Böyle birisinin duası nasıl kabul olur?”** (Müslim, Zekât, 19)

Bu itibarla mü'min duaya başlamadan önce günahlarını itiraf edip ihlâs ile Allah'a tövbe etmeli ve affını dilemeli, sonra dua yapmalıdır.

3. Eller Semaya Açılmalı ve Dua Sonunda Yüze Sürülmeli

Peygamber Efendimiz (s.a.v), dua ettiği zaman koltuk altları görünecek kadar ellerini semaya kaldırmıştır. Sahabeden Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a), “Hz. Peygamber, dua etti ve ellerini kaldırdı. Ben koltuk altlarının beyazlığını gördüm” demiştir. (Buhârî, De'avât, 22) Yine sahabeden Enes (r.a.); **“Efendimiz (s.a.v) duada ellerini (semaya) koltuk altlarının beyazı görününceye kadar kaldırırdı” demiştir. (İbn Hıbbân, Ed'ıye, No: 877)**

Sahabeden Abdullah ibn Abbâs (r.a): Peygamberimizin şöyle buyurduğunu bildirmiştir: **“Allah'tan bir şey istediğiniz zaman avuçlarınızın içi ile isteyin, ellerinizin tersi ile istemeyin ve ellerinizi (dua sonunda) yüzünüze sürün.”**(Hâkim, De'avât, I, 536)

Sahabeden Sehl b. Sa'd (r.a); Hz. Peygamber (s.a.v), parmaklarını omuz hizasına kadar kaldırır ve öyle dua ederdi” demiştir. (Hâkim, De'avât, I, 536)

Hz. Ömer (r.a); “Hz. Peygamber, duada ellerini semaya kaldırdığı zaman yüzlerine sürmeden indirmezdi” demiştir. (Tirmizî, De'avât, 11)

“Dua ederken mümkünse kibleye dönülür.” (Buhârî, De'avât, 24), ellerin içi, avuç açılır, parmaklar omuz hizasına kadar, başı geçmeyecek (İbn Hıbbân, Ed'ıye, No: 878) ve koltuk altları görünecek şekilde kaldırılır, dua sonunda eller yüze sürülür. Dua esnasında gözler semaya dikilmez. Peygamberimiz (s.a.v): “Birtakım kimseler namaz kılarken ve dua ederken gözlerini semaya kaldırmalarından ya vazgeçerler ya da gözleri kör olur” (Müslim, Salât, 118) buyurmuştur.

4. Esmâ-i Hüsnâ İle Dua Edilmeli

Rabbimiz Kur'ân'da; *“En güzel isimler Allâh'ındır. O hâlde O'na o güzel isimler ile dua edin” (A'râf, 180)* anlamındaki ayeti ile kendisine, esmâ-i hüsnâ ile dua edilmesini emretmekte ve; *“De ki: İster Allah diye dua edin, ister Rahmân diye dua edin, hangisiyle dua ederseniz (edin) en güzel isimler O'nundur” (İsrâ, 110)* anlamındaki ayet ile “Allah” ismi veya “Rahmân” ismi ya da diğer isimlerinden biri ile dua edilebileceğini bildirmektedir. Hem Kur'ân'da hem de hadislerdeki dua örneklerinde bunu görmekteyiz.

5. Mübarek Gün ve Geceler Tercih Edilmeli

Dua, her zaman ve her yerde yapılabilir. Bununla birlikte Arefe günü ve geceleri, Ramazan ayları, Cuma ve bayram gün ve geceleri, seher vakitleri, gecenin üçte ikisi, sabah ve akşam vakitleri, ezan ile kamet arasında, secde ve namaz akabinde yapılan duaların kabul edileceği ile ilgili hadisler vardır. Meselâ Kur'ân'da akşam ve sabah dua edilmesine işaret edilmektedir:

“Rab'lerinin rızasını isteyerek sabah akşam ona dua edenleri yanından kovma. Onların hesabından sana bir şey yok, senin hesabından da onlara bir şey yok ki onları kovasın. Eğer kovarsan zalimlerden olursun!” (En'âm, 52; Kehf, 28)

Muttakiler, Kur'ân'da, “Seher vakitlerinde Allah'tan bağışlanma dilerlerdi” (*Zâriyât, 18*) diye övülmektedir.

6. İhlâs İle ve Bilinçli Olarak Yapılmalı

Dil ile dua cümlelerini söylerken, zihin başka düşüncelere dalmamalı; insan, bütün varlığı ile Allah'a yönelmeli, bilerek ve isteyerek, ihlâs ve samimiyetle dua etmelidir. “O diridir. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde dini sadece Allah'a özgü kılarak ihlâsla O'na dua edin / ibadet edin. Her türlü övgü, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.” (*Mü'min, 65; A'râf, 29; Mü'min, 14*)

“Kâfirlerin hoşuna gitmese de siz, dini yalnız Allah'a hâlis kılarak O'na dua edin” (*Mü'min, 14*) anlamındaki ayetler ile (*Yunus, 22; Ankebût, 65; Lokman, 32*)

“Biliniz ki, Allah gafil bir kalpten gelen duayı kabul etmez” (*Tirmizî, De'avât, 66*) anlamındaki hadis, duanın ihlâslı ve şuurlu yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

7. Kabul Olacağına İnanılarak Dua Edilmeli

Yüce Allah'ın güzel isimlerinden biri "semî'u'd-dua (duaları işiten, kabul eden)"dir. (Âl-i İmrân, 38) Bu itibarla mü'min dualarını Allah'ın kabul edeceğine inanarak yapmalıdır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v); "Kabul edileceğine kesin bir şekilde inanarak Allah'a dua edin" (Tirmizî, De'avât, 66; bk. Hâkim, De'avât, I, 493) tavsiyesinde bulunmuş ve; "Dua ettiğiniz zaman, isteğinizi kesin olarak isteyin. 'Allah'ım! Dilersen bana ver' demeyiniz. Çünkü Allah'ı zorlayacak herhangi bir güç yoktur." (Buhârî, De'avât, 21; Müslim, Zikir, 7; İbn Hıbbân, Ed'ye, No: 977)

"Biriniz, 'Allah'ım! Dilersen beni bağışla', 'Allah'ım! Dilersen bana merhamet et' diye dua etmesin. İsteğini kesin olarak istesin. Çünkü O'na engel olacak hiç kimse yoktur." buyurmuştur. (Ebû Davud, Salât, 358) Bu hadisler, duanın kabul olacağına inanarak yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

8. Kısık Bir Sesle ve Yalvararak Dua Edilmeli

Bağırıp çağırarak, yüksek ses ve riya ile değil yalvararak ve kısık bir sesle dua edilmesi, Allah ve peygamberin emridir: لَا يُحِبُّ أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ الْمُعْتَبِرِينَ "Rabbimize yalvararak ve içten dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez." (A'râf, 55)

"Rabbini, içinden, yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam an, gâfillerden olma." (A'râf, 205)

"Duanda pek bağırma, pek de sesini gizleme, bu ikisinin arasında bir yol tut." (İsrâ, 110) Hz. Âişe (r.anha) validemiz, bu ayetin, dua hakkında indiğini söylemiştir. (Buhârî, De'avât, 16) Sahabeden Ebû Musa el-Eş'arî (r.a) der ki: Allah Resûlü ile birlikte bulunduğumuz bir seferde, tepelere çıktıkça, derelere indikçe yüksek sesle tekbir ve tehlîl getiriyorduk. Bunun üzerine Hz. Peygamber; "Ey İnsanlar! Kendinizi yormayınız. Çünkü sizler sağır ve uzaktaki birine değil, her an sizinle olan, her şeyi duyan Allah'a dua ediyorsunuz" buyurarak bizi uyardı. (Buhârî, Cihâd, 131; Müslim, Zikir, 44, Dua, 44)

Hasan el-Basrî (r.a): "İçten gizlice yapılan dua açıktan yapılan 70 duaya denktir" demiştir. (Abdürrezzak, Dua, No: 19645)

Yüksek sesle bağırarak dua etmek adaba da uygun değildir. Çünkü, وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ "Nerede olursanız olun Allah sizinle beraberdir" (Hâdîd, 4; Mücâdele, 7; Şu'arâ, 62) anlamındaki ayet ile; "Beni zikrettiği ve dudaklarını benim için hareket ettirdiği zaman ben kulumla beraberim." (Hâkim, De'avât, I, 496) وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي "Bana dua ettiği zaman ben onunla beraberim" (Müslim, Zikir, 19) anlamındaki kutsî

hadislerde beyan edildiği gibi biz nerede olursak olalım Allah bizimle beraberdir.

Allah, bizim kısık sesle bile olsa yaptığımız duaları duyar, hatta; **وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ** “**Biz insana şah damarından daha yakınız**” (Kâf, 16) anlamındaki ayette bildirildiği gibi O, bize bizden, şah damarımızdan da yakındır. Yüce Allah, Zekeriya peygamberin, “**Hani o, Rabbine gizli bir sesle yalvarmıştı**” (Meryem, 3) şeklinde dua ettiğini bildirerek bize nasıl dua edeceğimizi haber vermektedir. Bu itibarla, duada bağırıp çağırmak, süslü olsun ve beğenilsin diye yapmacık hareketlerde bulunmak doğru değildir.

Duayı sessizce ve yalvararak yapmak, ihlasın gereğidir. Yüksek sesle yapılan duaya, riya karışabilir. Bu sebeple Hanefi bilginler, namazda Fatiha sonunda “âmin” kelimesini sessiz söylemenin daha faziletli olduğu içtihadında bulunmuşlardır.

Dualar, ibadet şuuruyla, dinî vakar ve ölçülere uygun olarak yapılmalıdır. Gösterişe düşkün, dinî şuardan mahrum birtakım kişileri memnun etmek için, mana yavanlığı taşıyan, tumturaklı ifadelerle hüner göstermeye girişmek, duanın amacına ve ruhuna aykırıdır. Kur’ân ve Sünnet’te yer alan dualar, kapsamlı ve veciz sözler tercih edilmeli, tekellüf, kafiye ve seci yapmaktan kaçınılmalıdır: “Allah’ın Resûlü (s.a.v), dualarda veciz ve kapsamlı sözler ile dua etmeyi tercih eder, bunların dışındakileri terk ederdi.” (Ebû Davud, Salât, 358)

Hz. Âişe(r.anha) validemiz; “Secili , kafiyele sözlerle dua etmekten sakın” demiş, ashap ve peygamberin bunu kerih gördüğünü bildirmiştir. (İbn Hıbbân, Ed’ıye, No: 979; bk. Buhârî, Dua, 19)

9. İsrarla Dua Edilmeli

Mü’min, yüce Allah’tan isteğinde ısrarlı olmalı, isteğim yerine gelmedi diye duadan vazgeçmemelidir. Sahabeden Abdullah ibn Mes’ûd (r.a), Peygamberimiz (s.a.v)’in; “**Dua ettiği zaman üç sefer tekrar eder ve bir şey istediği zaman yine üç sefer tekrar ederdi.**” demiştir. (Müslim, Cihâd, 107)

Peygamberimiz, “Şüphesiz ki Allah, ısrarla dua edenleri sever” (Beyhakî, Şu’abü’l-îmân, er-Ricâ Minallah, No: 1108) anlamındaki sözleri ile ısrarla dua edeni Allah’ın sevdiğini bildirmiştir. Peygamberimiz (s.a.v); “Rabbime dua ettim de kabul edilmedi, diyerek acele etmediğiniz sürece Allah dualarınızı kabul eder.” (Buhârî, De’avât, 22; Müslim, Zikir, 92) anlamındaki hadisi ile ısrarla dua edilmesini tavsiye

etmiş ve ***“Koltuk altları gözükecek kadar ellerini kaldırıp dua eden hiçbir kul yoktur ki acele etmediği sürece Allah ona istediğini vermiş olmasın”*** buyurmuş, ashabın, ***“Ey Allah’ın elçisi! Duanın acelesi nasıl olur?”*** şeklindeki sorusuna, ***“İstedim, istedim de Allah hiçbir şey vermedi demektir”*** diye cevap vermiştir. (Tirmizî, De’avât, 133)

Sahabeden Ebû’d-Derdâ(r.a); ***“Kim çok dua ederse, onun duası daha çok kabul olur”*** (Abdürrezzak, Dua, No: 19644) demiştir. Dua ettikten sonra sonucu Allah’a havale etmek gerekir. Allah, kulunun istediğini hemen verebileceği gibi, daha sonra da verebilir veya kulun isteği, kendisi için hayırlı değildir, ona daha hayırlı olanı verir veya mükâfatını ahirete bırakır. (Tirmizî, De’avât, 133)

10. Ümit ve Korku İçinde Dua Edilmesi

İnsan, dua ederken, Allah’a karşı saygı ve azabından korku içinde bulunmalı, aynı zamanda istekli ve ümitli olmalıdır. Yüce Allah; ***“Korkarak ve umarak O’na dua edin. Muhakkak ki Allâh’ın rahmeti, sözünü ve işini en iyi bir şekilde yapan mü’minlere yakındır”*** (A’râf, 56) buyurmakta, ümit ve korku içinde dua edenleri övmektedir: ***“Onlar (mü’minler); yanları yataklardan uzaklaşırlar (gece kalkarlar), korkarak ve umarak Rablerine dua ederler ve kendilerine verdiğimiz rızıktan hayır için harcarlar.”***(Secde, 16)

Bu ayette, kendilerine Allah’ın ayetleri hatırlatıldığı zaman derhal boyun eğen, secdeye kapanan, Allah’a hamd eden, O’nu noksan sıfatlarından tenzih eden ve asla kibirlenmeyen mü’minlerin, gece kalkıp korku ve ümit ile dua ettikleri (Secde, 15) bildirilerek övülmektedir.

“Onlar (Zekeriya ve Yahya peygamberler); gerçekten hayır işlerinde yarışır, (rahmetimizi) umarak ve (azabımızdan) korkarak bize dua ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi.”(Enbiyâ,90)

Bu ayette iki seçkin peygamberin, Allah’ın rahmetini umarak ve azabından da korkarak dua etmeleri övülmektedir. Mü’minlerin bu şekilde dua etmelerine de işaret edilmektedir.

Zikrettiğimiz üç ayette dua ederken insanın içinde bulunması gereken tavrı ifade eden dört kavram dikkati çekmektedir: ***“Havf”***, ***“tama”***, ***“rağab”*** ve ***“raheb”***.

“Havf”:***“Bilinen veya hissedilen bir işareten dolayı irkilmek, bir tehlike karşısında ne olacağı endişesi içinde olmak”***

(*Râğûb*, s.161), “gelecekte hoşlanmadığı bir şeyle karşılaşma düşüncesiyle kalbin yanıp üzülməsi” demektir. (*Gazâlî*, IV, 286)

Dua ederken korkmaktan maksat ise; günahından dolayı istediği şeyi hak etmeme düşüncesiyle duanın kabul edilmemesi endişesini taşımaktır. (*Beydâvî*, II, 569)

“**Tama**”:Allah’ın lütfu, ihsanı ve merhametinin çokluğu sebebiyle duanın kabul edileceğini ummak, istediğinin verileceğinden ümitvâr olmaktır. (*Beydâvî*, II, 569)

“**Rağab**”:Yaptığı duanın kabul edileceğini, isteğinin verileceğini kuvvetle ümit etmek ve Allah’a yönelmek demektir. (*Beydâvî*, IV, 277)

“**Raheb**”:Günahları sebebiyle ilâhî azaptan ve duasının reddedilmesinden korkmak demektir. (*Beydâvî*, IV, 277) Rağab ve raheb ile havf ve tama’ aynı anlamı ifade eder. (*Nesefî*, IV, 277) Bu dört kavram; her iş ve görevde olduğu gibi dua ederken de mü’minin korku ile ümit arasında bulunması (*beyne’l-havfi ve’re câ*) gerektiğini ifade etmektedir.

Ayrıca birinci ayette dua eden kimsenin “**muhsin**”, ikinci ayette Allah’ın verdiği rızıktan **infak eden**, üçüncü ayette ise Allah’a **saygı gösteren ve boyun eğen (hâşi’)** olması gerektiğine de vurgu yapılmaktadır. Mü’min, ilâhî azaptan korku içinde bulunmakla birlikte yaptığı duayı Allah’ın kabul edeceği inancı ve düşüncesini taşımalıdır. Çünkü yüce Allah, Kur’ân’da, رَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ “**Rahmetim her şeyi kaplamıştır**” (*A’râf*,156), bir kutsî hadiste ise, سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي “**Rahmetim gazabımı geçmiştir**” buyurmuştur. (*Beyhakî*, *Şu’abü’l-îmân*, *er-Ricâ Minallah*, No: 1037)

Peygamberimiz (s.a.v), mü’minlerin Allah hakkında iyi zanda bulunmalarını tavsiye etmiştir: يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَحْسِنُوا الظَّنَّ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ فَإِنَّ الرَّبَّ عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِهِ “**Ey insanlar! Âlemlerin Rabbi hakkında iyi zanda bulunun, çünkü Rab, kulunun zannı üzeredir.**” (*Beyhakî*, *Şu’abü’l-îmân*, *er-Ricâ Minallah*, No: 1012) Bir kutsî hadiste yüce Allah; اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي “**Ben, kulumun bana olan zannı üzereyim ve beni andığı zaman ben onunla beraberim**” (*Müslim*, *Zikir*, 19) buyurmaktadır. Çünkü Peygamberimizin beyanı ile; الظَّنُّ مِنْ حُسْنٍ حُسْنٌ “**İyi zanda bulunmak, ibadetin güzelliğindendir.**” (*Beyhakî*, *Şu’abü’l-îmân*, *er-Ricâ Minallah*, No: 1018) Bu itibarla mü’min dua ettiği

zaman, Allah'ın duasını kabul edeceğini ve isteğini yerine getireceğini düşünmeli ve inanmalıdır.

11. Meşru Şeyler İstenmeli, Ölçülü Olunmalı, Aşırı Gidilmemeli

İşlenmesi ve istenmesi dinimizce günah sayılan konularda dua edilmemelidir. Çünkü bu tür dualar kabule şayan olmaz. Peygamberimiz (s.a.v), şöyle buyurmuştur: لِّعَبْدٍ مَّالَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ لَا يَزَالُ يُسْتَجَابُ لَهُ أَوْ قَطِيعَةً رَحْمٍ **“Kul, günah talep etmedikçe veya sıla-i rahmin kopmasını istemedikçe duası icâbet görmeye (kabul edilmeye) devam eder.”** (Müslim, Zikir, 25; İbn Hıbbân, Ed'ıye, No:881, 976)

Dinin haram kıldığı ve yapılması günah olan şeylerin elde edilmesini istemek, Allah'a saygısızlıktır. Allah'ın bizden yapılmamasını istediği şeyi Allah'tan istemek edep dışına çıkmak, haddi aşmaktır. Allah, aşırı gidenleri ve haddi aşanları sevmez (Bakara, 190).

Resûlullah (s.a.v), buyurmuştur ki: **“Bazı toplumlar duada aşırı gidecekler, sınırı aşacaklardır, siz onlardan olmaktan sakının.”** (Ebû Davud, Salât, 358)

Duada haddi aşmak; duanın usul ve adabına uymamak, istenmeyecek şeyleri istemek, dinen haram ve yasak olan şeyleri istemek, haram konusunda meselâ oynayacağı kumarda, yapacağı hırsızlıkta, işleyeceği cinayette veya herhangi bir kötülükte Allah'ın yardım etmesini istemek, yüksek sesle, bağıra bağıra dua etmek veya tekellüfte bulunmak şeklinde sözde olur veya insanlara zarar vermeyi ve kıtlık olmasını istemek gibi meşru olmayan şeyler için dua etmek veya sebeplere yapışmadan zafer kazanmayı veya çalışmadan zengin olmayı istemek veya günah işlemeye ısrarla devam ettiği hâlde Allah'tan isteklerde bulunmak gibi duanın içeriğinde olur. Hem söz hem de içerikte haddi aşmak dua adabına uygun değildir, duanın kabul edilmemesinin sebebidir.

12. Sadece Sıkıntılı Zamanlarda Değil, Her Zaman Dua Edilmeli

Her insan bir derde, bir sıkıntıya, bir belaya uğradığı zaman Allah'a sığınır, O'na dua eder. Böyle sıkıntılı zamanlarda gönüller bütünüyle Allah'a açılır, samimiyetle ve candan dua edilir. Allah da bu duaları kabul eder. Nitekim bir hadiste Peygamberimiz (s.a.v); **“İki dua reddedilmez veya reddedilmesi çok nadir olur: (Bunlar) ezan**

okunduğu esnada ve sıkıntı zamanlarında yapılan duadır” (Ebû Davûd, Edeb, 41) buyurmuştur.

Ancak sadece darlıkta, sıkıntıda veya bir korku, kaza ve felâketle karşı karşıya gelindiği zaman değil varlıklı ve sağlıklı zamanlarda, huzur ve rahatlığın hüküm sürdüğü anlarda da dua edilmelidir. Kişi sıkıntıya, darlığa ve zorluğa karşı sabır ve dua ile ayakta kalmaya çalıştığı gibi, nimetlere kavuşması durumunda da şükredip dua etmelidir. Peygamberimiz (s.a.v); ***“Sıkıntılı ve musibete uğradığı zamanlarda Allah’ın duasını kabul etmesini isteyen kimse, rahat zamanlarında çok dua etsin.” (Tirmizî, De’avât, 9)***

“Rahatlık zamanlarında Allah’a yönel, O’nu tanı ve O’na dua et ki sıkıntılı zamanlarda da Allah sana yönelsin, seni tanısin ve sana yardım etsin” buyurmuştur. (Beyhakî, Şuabü’l-İmân, er-Ricâ Minallah, No:1139)

Sadece sıkıntılı zamanlarda dua etmek doğru olmadığı gibi dua edip sıkıntı geçtiğinde ettiği duayı ve sıkıntılarını unutmak, iman ve ibadetten yüz çevirmek de doğru değildir. Bu hususu yüce Allah, Kur’ân’da şöyle ifade etmektedir: ***“İnsana bir zarar dokundu mu, hemen içtenlikle Rabbine yönelerek O’na dua eder. Sonra (Rabbi) ona kendisinden bir nimet verdi mi; önceden O’na yaptığı duayı unuttur da, O’nun yolundan saptırmak için Allah’a eşler koşmaya başlar...” (Zümer, 8)***

“İnsana bir zarar dokunduğu zaman bize dua eder. Sonra, kendisine tarafımızdan bir nimet verdiğimiz vakit; ‘Bu, (benim) bilgim sayesinde bana verildi, der. Hayır, o bir imtihandır, fakat çokları bilmiyorlar.” (Zümer, 49)

“İnsana bir zarar dokunduğu zaman, yanı üzere yatarken yahut otururken ya da ayakta iken bize dua eder; ama biz onun darlığını açıp kaldırıncı sanki kendisine dokunan bir darlıktan ötürü bize hiç dua etmemiş gibi hareket eder. İşte aşırı gidenlere, yaptıkları iş böyle süslü gösterilmiştir.” (Yûnus, 12)

“Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız Allah’a hâlis kılarak O’na dua ederler. Fakat (Allâh) onları salimen karaya çıkarınca hemen (O’na) ortak koşarlar.” (Ankebût, 65)

“İnsanlara bir zarar dokundu mu, Rablerine yönelerek O’na yalvarırlar. Sonra (Rableri), onlara kendinden bir rahmet tattırıncı, hemen onlardan bir grup, Rablerine ortak koşarlar.” (Rûm, 33)

“(Denizde) onları, gölgeler gibi dalgalar sardığı zaman, dini yalnız kendisine has kılarak Allah’a dua ederler. Fakat O, onları kurtarıp karaya çıkarınca içlerinden bir kısmı iktisâd eder (Allah’a yönelmeyi kısar, gevşetir); zaten bizim ayetlerimizi (öyle) nankör gaddarlardan başkası inkâr etmez.” (Lokmân, 32)

“İnsan hayır istemekten usanmaz (dâima malının artmasını diler). Ama kendisine bir şer dokundu mu hemen üzüldü, ümitsiz olur.” (Fussilet, 49)

“İnsana bir nimet verdik mi yüz çevirir; yan çizer. Ona bir şer dokundu mu yalvarıp durur.” (Fussilet, 51)

“Denizde size bir sıkıntı (boğulma korkusu) dokunduğu zaman O’ndan başka bütün yalvardıklarınız kaybolur (artık o zaman, Allah’tan başka kimseden yardım istemezsiniz. Çünkü O’ndan başka sizi kurtaracak kimse yoktur.) Fakat (O) sizi kurtarıp karaya çıkarınca yine (Allâh’ı bir tanımaktan) yüz çevirirsiniz. Gerçekten insan nankördür.” (İsrâ,67)

Bu ayetler, insanların genel psikolojisini ve insanın fıtratında olan din duygusunu, Allah inancını, duaya olan ihtiyacını, hayır dua etmekten usanmadığını, darlık zamanlarında herkesin dua ettiğini, duanın ayakta, otururken ve yatarken yapılabileceğini, nimete kavuşunca bir kısım insanın nankörlük ettiğini, bir musibete uğrayınca dua edip durduğunu ve ümitsizliğe kapıldığını, nimete kavuşunca yüz çevirdiğini, ilâhî iradeye uygun olmayan davranışlar sergilediğini, hatta bir kısmının Allah’a ortaklar koştüğünü, küfre saplandığını ifade etmektedir. Bu tür insanlar; kınanmakta, darlıkta ve bollukta, rahatlık ve sıkıntılı her zaman Allah’a dua edilmesi, dua kabul edilip maksada erdikten sonra duanın terk edilmemesi gerektiğine işaret edilmektedir.

13. Sadece Allah’a Dua Edilmeli

Dua, sadece Allah’a yapılmalı, araya başka araçlar sokulmamalıdır. Her namazda okuduğumuz Fatiha sûresinde, **إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ** “Sadece Sana ibadet eder, sadece Senden yardım dileriz” diyerek bunu dile getiriyoruz. Yüce Allah, bize şah damarımızdan daha yakındır. (Kâf, 16)

. Bakara sûresinin 186. ayetinde yüce Allah, şöyle buyurmaktadır: **“Kullarım sana beni sorarlarsa, gerçekten Ben onlara yakınım. Bana dua edenin duasını kabul ederim.”**Kur’ân’da duanın sadece Allah’a yapılması önemle vurgulanmıştır.

Allah'tan başkasına, putlara veya kendilerine mutlak nitelikler izafe edilen başka yaratıklara dua ve ibadet edilmesi Kur'ân'da kesinlikle yasaklanmıştır.

“Gerçek dua ancak O'nadır. O'ndan başka yalvardıkları ise onların isteklerine ancak, ağzına ulaşmayacağı hâlde, ulaşsın diye avuçlarını suya uzatan kimsenin isteğine suyun cevap verdiği kadar cevap verirler.” (Ra'd, 14)

“Öyle ise sakın Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarma, sonra azaba uğrayanlardan olursun.” (Şu'arâ, 213)

İnsan her isteğini sadece Allah'tan istemelidir. Peygamberimiz (s.a.v); “Bir şey istediğin zaman Allah'tan iste, bir yardım talebinde bulunduğun zaman Allah'tan yardım talep et” buyurmuştur. (*Beyhakî, Şuabü'l-Îmân, er-Ricâ Minallah, No: 1075*)

“Allah, kuluna kâfi değil mi?” (Zümer, 36)

Allah'ı bırakıp da zararı ve faydası dokunmayan, hatta zararı faydasından çok olan varlıklara dua edenler (putlardan, türbelerden, ölülerden yardım isteyenler, medet umanlar) şu ayetlerde kınanmaktadır: ***“Allah'ı bırakıp da kendine ne zarar, ne menfaat veremeyecek şeylere yalvarır. İşte derin sapıklık budur.” (Hac, 12)***

“Zararı, faydasından daha yakın olana yalvarır. (O), ne kötü bir yardımcı ve ne kötü bir arkadaştır!” (*Hac, 13*)

“Allah'ı bırakıp da kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere yalvarandan daha sapık kim olabilir? Oysa onlar, bunların yalvardıklarından habersizdirler.” (Ahkâf, 5) Bu ayetler; hem sadece Allah'a dua edilmesi gerektiğini, hem de Allah'tan başkasına yapılacak duaların günah olduğunu ve boşa gideceğini ifade etmektedir.

Allah'ı Azimüşşana duada tevessülle yalvarmak, merâmını Cenâb-ı Hakk'ın sevdikleri hürmetine O'na arz ederek duâya mabûliyet kazandırmak caizdir. Yoksa Hak Teâlâ'nın sâlih kullarına kudsiyyet atfetmek değildir.

İmâm Mâlik (r.a): "Dileklerinizde Rasûlullâh (s.a.v)i vesîle edininiz!." buyurur.

İmâm Cezerî (k.s) da: "Duâlarınızın kabulü için peygamberler ve sâlih kişileri vesîle ittihâz ediniz!.." buyurmaktadır.

Sahâbe-i kirâmdan Osman bin Huneyf (r.a)'ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf şöyledir:

Bir âmâ Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz'e gelerek: "**Yâ Râsûlallâh! Allâh'a yalvar da gözümdeki hastalığı gidersin! Gözümün kör olması bana çok zor geliyor!..**" dedi.

Efendimiz(s.a.v): "**Dilersen sabret, bu senin için daha hayırlıdır.**" buyurdu.

Âmâ ise: "**Yâ Rasûlallâh! Beni elimden tutup götürcek kimsem yok. Bu hâl bana çok meşakkat veriyor. Lütfen gözlerimin açılması için duâ ediniz!**" deyince Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurdu:

" Git abdest al! Sonra iki rek'at namaz kıl! Ardından da şöyle duâ et: "Allâh'ım! Rahmet peygamberi olan Nebin Muhammed'le (O'nun hürmetine) Sen'in zâtından diliyor ve Sana yöneliyorum... Yâ Muhammed! İhtiyâcımın verilmesi için seninle Rabbime yöneliyorum!.. Allâh'ım! O'nu bana, şefaatchı kıl!.."(Tirmizî, Deavât, 118; Ahmed b.Hanbel, Müsned, IV. 138)

Hâkim'in rivâyetinde, ayrıca âmânın gözü görür bir hâlde ayağa kalktığı ziyâdesi de bulunmaktadır. (Hâkim, Müstedrek, I, 707-708)

Öte yandan Rasûlullâh (s.a.v)'in de kendi duâlarında çoğu zaman: "Peygamberinin ve benden evvelki peygamberler hakkı için (dileğimi kabul eyle!)" cümlesini zikrettiği rivâyet edilmiştir. (Heysemî, Mecmau'z-Zevâid, IX, 257)

Diğer bir hadîs-i şerîflerinde Habîb-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: "**Âdem (a.s) cennetten çıkarılmasına sebep olan zelleği işlediğinde, hatâsını anlayıp: " Yâ Rabbî! Muhammed hakkı için Sen'den beni bağışlamamı istiyorum."** dedi. Allâh'ı Teâlâ: "**Ey Âdem! Henüz yaratmadığım hâlde Muhammed'i sen nereden bildin?**" buyurdu.

Âdem (a.s): "Yâ Rabbî! Sen beni yaratıp bana rûhundan üfllediğinde başımı kaldırdım, arşın sütunları üzerinde "Lâ ilâhe illâllâh, Muhammedü'r-Rasûlullâh" cümlesinin yazılı olduğunu gördüm. Bildim ki Sen, zâtının ismine ancak yaratılmışların en sevimlisini izâfe edersin!" dedi.

Bunun üzerine Allâh Teâlâ: " Doğru söyledin ey Âdem! Hakîkten o, bana göre mahlûkâtın en sevimlisidir. Onun hakkı için bana duâ et. (Mâdem ki duâ ettin), Ben de seni bağışladım. Şâyet Muhammed olmasaydı seni yaratmazdım!" buyurdu." (Hâkim, Müstedrek, II, 672)

Diğer taraftan İslâmî an'anede duâ, hamdele ve salveyle başlayıp yine onlarla nihâyete erdirilir. Salve, Peygamber (s.a.v) hakkında Cenâb-ı Hakk'a bir duâ ve niyâzdır. Peygamberimiz için yapılan duânın (salavâtın) reddedilmeyip kabul edileceği yolunda bir inanış ve kanaat mevcuttur. Duâlarımızın başını ve sonunu salât ü selâm ile süslemek de bu gerçekten kaynaklanmaktadır. Böylece iki makbûl ve kabulü muhakkak olan duânın arasına kendi duâlarımızı sıkıştırmak, onların da kabulünü sağlamak düşüncesiyledir.

14. Esmâ-i Hüsnâ, Salih Amel ve Hayırlı İşler Vesile Edilmeli

Mü'min, duanın kabul olması için Allah'ın güzel isimlerini, işlediği sâlih ve hayırlı amelleri vesile etmelidir. Bunun örnekleri hadislerde vardır. Meselâ Peygamberimiz (s.a.v), kızı Fatıma'ya akşam ve sabah şu duayı yapmasını tavsiye etmiştir: *بَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ* “*Ey yaşayan, diri, canlı, ölümsüz, ezeli, ebedî ve zatı ile kaim olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı, uykusu ve uyuklaması olmayan, varlıkları yöneten, koruyan ve ihtiyaçlarını üstlenen Allah'ım! Rahmetin sebebiyle senden yardım istiyorum. İşlerimin hepsini ıslah eyle, göz açıp kapayıncaya kadar beni nefsimle bırakma.*” (Ebû Ya'lâ, Zikir ve Dua, No: 914)

Bu hadiste, Cenab-ı Hakk'a iki güzel ismi ile hitaptan sonra “rahmeti” vesile edilmiştir.

Geçmiş ümmetlerden üç kişi yaya olarak yolculuğa çıkarlar. Yolda şiddetli bir yağmura yakalanırlar. Yağmurdan korunmak için dağdaki bir mağaraya sığınır. Dağdan bir taş yuvarlanır ve gelip mağaranın girişini tamamen kapatır. Birbirlerine; çıkışımızı taş kapattı, izimiz kayboldu, burada olduğumuzu Allah'tan başka hiç kimse bilmiyor, kurtuluşumuz ancak dua ile olur, bu sebeple en güvendiğiniz sâlih bir amelinizi vesile ederek dua edin, belki Allah bir kurtuluş yolu var eder, derler.

Biri şöyle dua eder: “Allah'ım! Bildiğin gibi benim yaşlı bir annem-babam vardı. Bir de eşim ve küçük çocuklarım. Her gün çocuklarımdan önce anne-babama süt içirirdim. Bir gün biraz geç kaldım, süt içirmek için anne-babamın yanına geldiğimde, onlar uyuyorlardı. Onları uyarmaya kıyamadım, uyanmalarını bekledim. Bu arada çocuklarım ayaklarıma dolanıyor, karınlarının acıktığını söylüyorlardı. Ben önce âdetim üzere sütü anne-babama içirmek

istiyordum. Sabaha kadar başlarında bekledim, nihayet uyandılar ve onlara sütlerini içirdim. Allah'ım! Bildiğin gibi bunu ben sırf Senin rahmetini ve rızanı elde etmek için ve azabından korktuğum için yaptım, bizi sıkıntıdan kurtar.” Bu dua üzerine mağaranın girişindeki kaya bulunduğu yerden biraz hareket eder, ışık görünür ve gökyüzünü görürler.

İkinci kişi şöyle dua eder: “Allah'ım! Bildiğin gibi amcamın bir kızı vardı, ben onu çok seviyordum, ona âşık olmuştum. Onunla birlikte olmak, ondan murat almak istedim, kabul etmedi. Muradıma erebilmek için yüz dinar para verdim. Bu parayı elde etmek için çok çalışmış, çok yorulmuştum. Tam ilişkide bulunacağım bir anda bana, ‘Ey Allah'ın kulu! Allah'tan kork, nikâhsız Allah'ın mührünü açma (kızlığını bozma)’ dedi. Ben de vazgeçtim. Allah'ım! Biliyorsun ki bunu ben sırf Senin rahmetin ve rızanı elde etmek için ve azabından korktuğum için yaptım, bizi sıkıntıdan kurtar, bize semayı göster.” Bu dua üzerine mağaranın girişindeki kaya biraz daha bulunduğu yerden hareket eder, ışık iyice görünür.

Üçüncü kişi de şöyle dua eder: “Allah'ım! Ben bir ölçek pirinç karşılığında bir işçi çalıştırmıştım, iş bitince ücretini vermek istemiştım ancak ücretini almamıştı. Ben de bu pirinci ektim, ürününü biriktirdim, nihayet ürünleri satıp parası ile sığır ve koyun aldım. Bir zaman sonra işçi geldi ve bana ‘ey Allah'ın kulu! Allah'tan kork, bana zulmetme, ücretimi ver’ dedi. Ben de, ‘Bu sığırları ve davarları çobanlarıyla birlikte al, bunlar senin ücretin’ dedim. Bana, ‘Allah'tan kork ve benimle alay etme’ dedi. Ben de ‘Alay etmiyorum, bütün bu mallar senin’ dedim. İsteseydim, sadece bir ölçek pirincini verirdim. Allah'ım! Sen de biliyorsun ki ben bunu rahmetini elde etmek için ve azabından korktuğum için yaptım. Şu mağaranın kapısını bütünıyla bize açiver.” Bu duanın üzerine taş mağaranın ağzından tamamen uzaklaşır ve mağaradan kurtulurlar. (*İbn Hibbân, Ed'ıye, No; 897, 971; Müslim, Zikir ve Dua, 100; Buhârî, Muzâraa, 11*)

Üç kişinin başına gelen bu olay, günümüzde olsa, bu kişilerin yanlarında cep telefonu bulunsa ve çekse, bulundukları yeri de bilseler, yakınlarına telefon edip kendilerini kurtarmalarını isteyebilirler. Olayın kahramanları için o gün böyle bir imkân yoktur. Şiddetli yağmur yağdığı için iz sürmek suretiyle kendilerine ulaşma imkânı da kalmamıştır. Bedensel güçleri ile kurtulmaları da mümkün değildir.

Allah'ın yardımından başka çareleri kalmamıştır. Allah'a dua etmeye karar verirler. Dualarının kabul olması için Allah rızası için yaptıkları bir ameli, işi veya sırf Allah korkusu ile terk ettikleri bir fiili vesile ederek dua ederler. Her üç fiil de kul hakkı ile ilgilidir. Birinci, annesine hizmet her şeyin üstünde tutmakta, bunu herhangi bir dünyevî çıkar için değil Allah rızası için yapmaktır. İkincisi çok arzu ettiği bir isteğine kavuşur, son anda Allah'a olan saygı ve korkusu ağır basar, bir haramı bu yüzden terk eder. Üçüncüsü çalıştırdığı bir işçinin emeğini zayı etmez, değerlendirir, çoğaltır ve hak sahibine verir. Her üç davranış da takdire değer niteliktedir, Allah'a iman ve ahlâk ön plana çıkartılmış, nefse yenik düşülmemiştir. Bu asil davranışlar vesile edilerek dua edilmiş, Allah da kabul etmiştir.

Biz bu hadisten, kabul olmasını istediğimiz bir duada sırf Allah için yaptığımız amelleri vesile ederek dua edebileceğimizi öğreniyoruz. Allah'ın güzel isimleri ve böyle sâlih ameller vesile edilebilir; ancak türbelere, çalılara bez bağlamak, mum yakmak, adakta bulunmak ve benzeri davranışlar dînen doğru olmadığı gibi bir faydası da olmaz, hatta bu tür davranışlar, inanca bile zarar verebilir.

15. Dua Sonunda “Âmin”, “Duamı Kabul Et”

Peygamber (s.a.v) Efendimize Salât ü Selâm Getirilmeli ve Fâtiha Sûresi Okunmalı Dua bitiminde “âmin” ve “Ya Rabbi! Duamı kabul et” (*İbrâhim, 40*) denilmeli,

“Biriniz ‘âmin’ dediği zaman gökteki bir melek de ‘âmin’ der. İkisinden biri diğesinin ‘âmin’ demesine denk gelirse geçmiş günahları bağışlanır” (*Hemmâm b. Münebbih, Sahîfetü Hemmâm, No: 10*) anlamındaki hadis, dua sonunda “âmin” demenin önemini ortaya koymaktadır.

Fâtiha sûresinin ilk ayetlerinde yüce Allah'ın nitelikleri bildirildikten sonra dua ayetleri gelmektedir: “Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla” “Hamd (her türlü övgü), âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.” “O, rahmândır ve rahîmdir.” مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ “Din (ceza ve mükâfât) gününün sâhibidir.” إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ “(Ya Rabbi!) Ancak sana kulluk eder, ancak Senden yardım isteriz!” اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ “Bizi doğru yola ilet.” ضُوبٍ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ “Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Kendilerine gazap edilmiş olanların ve sapmışların yoluna değil.” Fâtiha sûresi, sevap bakımından en büyük sûredir. (*Buhârî, Tefsîru'l-Kur'ân, 1, V, 146*)

Fâtiha'yı okuyan kimsenin duası kabul olur. Bir kutsî hadiste yüce Allah, şöyle buyurmuştur: “Fâtiha'yı kendim ile kulum arasında ikiye böldüm: Yarısı benim, yarısı da kulumundur. Kulumun istediği hakkıdır, kendisine verilecektir.” Hadisin devamında Peygamberimiz şöyle demiştir: “Bir kul, ‘Elhamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn’ dediği zaman yüce Allah; ‘Kulum bana hamdetti’ der. Kul; “er-Rahmânî'r-Rahîm” dediğinde yüce Allah, ‘Kulum beni övdü’ der. Kul, ‘Mâliki yevmi'd-dîn’ dediğinde, Allah, ‘Kulum beni yüceltti, bana saygı gösterdi’ der. Kul, “İyyâke na'büdü ve iyyâke neste'in” dediği zaman Allah, ‘Bu benim ile kulum arasındadır (ibadet eden kuluma, yardım etmek bana aittir). Kulumun istediği verilecektir’ der. Kul, “İhdina's-Sırâta'l-müstekîm, sırâta'l-lezîne en 'amte aleyhim ğayrı'l-meğdûbi aleyhim ve la'd-dâllîn” dediği zaman Allah, ‘Bu dilek kula aittir, istediği verilecektir’ buyurur.” (Müslim, Salât, 38)

Dua her zaman ve mekânda; her hâl ve şartta söz gelimi; yürürken, otururken ve yatarken yapılabilir. (Yânus, 12).

Nitekim bir ayette şöyle buyurulmuştur: **“Onlar ayaktaiken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. ‘Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, Seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru’ derler.”**(Ât-i İmrân, 191)

Sonuç olarak; dua yaparken mübarek vakit ve yerler tercih edilmeli, abdest alıp kıbleye dönülmeli, eller semaya kaldırılmalı, eûzü ve besmele çekilmeli, Allah'a hamd ve Peygambere salât ü selâm getirilmeli ve günahlara tövbe ederek duaya başlanmalıdır. Dua eden kişi, konumuna uygun bir edep içinde olmalıdır. Sadece Allah'a dua edilmeli, duada meşru sınırlar aşılmamalı, meşru isteklerde bulunulmalı, kabûlü için acele edilmemeli, duanın kabul edileceği inancı taşınmalı, ihlâs ile ve yürekten, kısık bir sesle ve yalvararak dua edilmelidir. Duada anlamlı ve veciz sözler seçilmeli, yapmacık sözlerden kaçınılmalıdır. Dua sonunda Hz. Peygambere salât ve selâm getirilmeli ve eller yüzlere sürülmelidir. (İbn Mâce, Dua, 13)

Usul ve adabına uygun bir dua; sadece dil ve dudaklarla yapılmaktan ibaret olmamalı, kalp ve ruh da duaya katılmalıdır. Eller, dil ve gönül hep birlikte Allah'a yönelmelidir. Dua esnasında korku ve ümit birlikte bulunmalı, candan ve yalvararak, ihlâs ve samimiyetle istenmelidir. Dua gönülden, gizlice ve alçak sesle, günahlara pişmanlık

duyularak, kibleye yönelerek ve Allah'ın adıyla başlanarak yapılmalı, dua esnasında dinî şuur yoğunlaştırılmalı, kabulü için acele edilmemelidir. Duanın kabul edileceğine inanılarak ısrarla duaya devam edilmelidir. Ayrıca isteğini Allah'a arz etmeden önce Allah'a hamd-ü senâ, Peygamberimize de salât-ü selâm getirmelidir. Abdest alınmalı (*Tirmizî, De'avât, 125*), mümkünse kibleye dönülmeli, dua cümleleri üç defa tekrar edilmelidir.

MÜBAREK GÜN VE GECELER

1-Mevlid Kandili: Rebi'ul evvel ayının 12. gecesı. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)'nın doğum günü. Miladi, 571 yılı. Türkiyemizde her yıl Kutlu doğum haftası olarak kutlanmaktadır.

2-Regaib Kandili: Recep ayının ilk Cuma gecesı.

3-Miraç Kandili: Recep ayının 27. gecesı Peygamber Efendimizin en büyük mucizelerinden birisi olan Miraca çıktığı gece.

4-BeratKandili: Şaban ayının 15.gecesı.Kur'an-ı Kerim dünya semasına indiğı, her türlü işin karara bağlandığı, af ve mağfiretin bol olduğı gece.

5-Kadir Gecesi: Ramazanın 27. gecesı. Peygamber Efendimize Kur'an-ı Kerimin Cenâbı Hak tarafından Cibril (a.s.) vasıtasıyla nazil olmağa başladığı ve kendisinin bütün yaratılmışlara peygamber olarak görevlendirildiğı gece.

6-Cuma Günü ve Gecesi: Cuma namazının farz olduğı, yapılan tevbe ve duanın red olunmadığı, Müslümanların haftalık bayram günü.

7-Ramazan Bayramı Geceleri: Allah için Oruç tutan, sadaka, zekat veren, hayır ve hasenatta bulunan, 5 vakit namaz ve teravih namazı kılan, Mukabele ve vaazu nasihat dinleyen müminlerin sevinç neşe günü.

8-Kurban Bayramı Geceleri: Nisab ölçüsüne malik müslamanların Allah için kurban keserek, Hac da bulunan din kardeşleriyle birlikte, Teşrik tekbirleriyle beraber Allah'a dua ve niyazda bulunduğı, fakir ve yoksulları sevindirdiğı, birlik ve beraberliğı pekiştirdiğı sevinç ve neşe günü.

9-Aşure Günü: Hicri yılın onuncu günü. Peygamber Efendimizin (s.a.v) Kâfir ve müşriklerin zulmünden ashabıyla beraber ayrı ayrı hicret ederek kurtuluşu, islamın zafere ulaşması, Devlet

olması, insanlık tarihinde çok önemli olayların cereyan etmesi, yapılan dua ve niyazların reddedilmesi.

Mevlid kandiline kudsiyet kazandıran Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in doğum yıldönümü olmasıdır.

Regaib kandiline kudsiyet kazandıran, annesi Âmine hatunun Resulullah’a hamile olmasıdır.

Mirac kandiline kudsiyet kazandıran sır ise, Peygamber Efendimizin hiçbir melek ve peygambere nasip olmayan çok kısa bir zamanda göğe yükseltilerek isra ve miraç mucizesinin meydana gelmesi Cenab-ı Hakkın huzuruna kabul edilip konuşmasıdır. Cenneti, cehennemi, melekleri görmesidir.

Kadir gecesine kudsiyet kazandıran şey de, Kur’an’ın bu gecede inmeye başlaması, Efendimize Peygamberlik görevi verilmesidir.

Berat gecesinin kutsiyetine gelince, Duhan suresinde de belirtildiği gibi: **“O mübarek gecede her hikmetli iş katımızdan bir emirle ayırd edilir.”** (Duhan suresi, 4)

Her türlü hikmetli iş Berat gecesinde başlar, kadir gecesinde tamamlanır. Bu gecede Allahın mümin kullarının cehennemden kurtuluş beratı da yazılır.

Bir yıl içinde meydana gelecek hadiselerin hepsi ayrı melekler tarafından Levhi mahfuzdaki ana defterden alınır ve yazılır. Rızıklar, eceller, zengin olacak, fakir düşecek kullar, doğacak çocuklar, hastalıklar, depremler, o yıl hacca gidecekler, herkesin ve her şeyin mukadderatı bu gece takdir olunur. Rızıkla ilgili dosya Mikail (a.s.)’a, savaşlar, depremler, felaketlerle ilgili dosya Cebrail (a.s.)’a, ölüm ve musibetlerle ilgili dosya da Azrail (a.s.)’a teslim edilir. (**Hülasatül Beyan, 13/5251**)

İbni Mesud (r.a.) rivayetinde: “Cenab-ı Hak günlerden dördünü, aylardan dördünü, kadınlardan dördünü seçkin kıldı. Dört kimse Cennete ilk önce girer ve dört kimseyi de cennet hasreti ile bekler. Mümtaz dört günün **ilki** Cuma günüdür. Onun öyle bir anı var ki, ona rastlayıp da dünya ve ahiret ile ilgili bir şey isteyen müslümanın dileği kesinlikle kabul edilir. **İkincisi** arefe günüdür. Arefe günü gelince Cenab-ı Hak meleklerine karşı övünerek: “Ey Melekler kullarımı görün, mallarını harcayarak ve bedenlerini yorarak toz toprak içinde huzuruma geldiler. Şahid olun ki onların günahlarını affettim.”

Üçüncüsü, Kurban bayramı günüdür. Kurban bayramı kul, kurbanını kesince yere akan ilkdamlı kan işlemiş olduğu bütün günahlara kefarettir olur. **Dördüncüsü**, Ramazan bayramıdır. Müminler Ramazanda oruçlarını tutup bayram gününe ulaşınca, Cenab-ı Hak meleklerine: “Her çalışan ücretini ister, kullarım da Ramazanda oruçlarını tutmuşlar ve bayrama çıkmışlar, şimdi mükâfatlarını istiyorlar. Şahit olunuz ki, onların günahlarını affettim. Bu ara şöyle seslenir: “Ey Muhammed ümmeti şimdi evlerinize dönünüz. Kötülükleriniz iyiliklere döndürülmüştür.”

“Seçkin aylar Recep, Zilkade, Zilhicce ve Muharrem aylarıdır. Seçkin kadınlara gelince bunlarda İmran kızı Hz. Meryem (r.anha), ilk Müslüman olan Resulullah (s.a.v)’in eşi Hüveylid kızı Hz. Hatice (r.anha), Firavunun eşi Müzahim kızı Hz. Asiye (r.anha) ve Cennetlik kadınların efendisi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’in kızı Hz. Fatıma (r.anha)’dır.”

Cennete ilk önce girecek olan dört kişi ise her kavmin ilk Müslümanlarıdır. Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Arapların ilk müslümanı, Selman (r.a.) Acemlerin ilk müslümanı, Süheyb (r.a.) Rumların ilk müslümanı ve Bilal (r.a.) de Habeşilerin ilk müslümanıdır.

Cennetin hasretle beklediği dört kişi ise, Ali bin Ebi Talip (r.a.), Selmanı Farisi (r.a.), Ammar bin Yasir (r.a.) ve Mikdad bin Esved (r.a.)’dir. (*Mukasefetül Kulüb, İ. Gazali*)

Efendimiz (s.a.v) başka bir hadislerinde de: “Kim, haram aylardan (Zilkade, Zilhicce, Muharrem, Recep) üç gün oruç tutarsa onun için dokuzyüz senelik oruç sevabı yazılır.” Bu hadisi şerifi rivayet eden Hz. Enes (r.a.) ben bu hadisi Efendimiz (s.a.v)’den işitmedimse kulaklarım sağır olsun buyurur. (*Mükasefetül Kulüb, İ. Gazali*)

Allah’ın veli kulları der ki: “Recep cennette, suyu süttten beyaz, baldan tatlı ve kardan soğuk bir nehrin ismidir. Ondan ancak Recep ayında oruç tutup kötü huy ve duygulardan temizlenenler içebilir.” Recep üç harften ibaret bir kelimedir. Re harfi, Allah’ın rahmetini, Cim harfi, kulun cürmünü, hatasını, be harfi de, Allah’u zülcelalin birri ihsanı, iyiliğidir. Sanki Cenab-ı Hak: “Kulumun cürmünü, rahmetimle Birrim arasına alırım.” buyuruyor.

Aynı zamanda Recep ve Şaban ayları mübarek Ramazan ayının da habercisi ve müjdecisidir. Bu mübarek aylar Cenâb-ı Hakk’ın

rahmet ve mağfiretinin de sağnak sağnak yağdığı, tevbelerin kabul edildiği, günahların bağışlandığı, dua ve dileklerin kabul edildiği, Allah rızası için yapılan her türlü ibadet ve taatin, hayır ve hasenatin ecrinin kat kat verildiği mübarek kandil geceleriyle bezenmiş günlerdir. İçinde bulunduğumuz bu aylara ibadet mevsimi de denir.

Efendimiz (s.a.v) yine bir hadislerinde: “Recep ayının sair aylar üzerine fazileti, Kur’an’ın öteki kitaplar üzerine fazileti gibidir. Şaban’ın öteki aylar üzerindeki fazileti benim diğer peygamberler üzerine faziletim gibidir. Ramazanın diğer aylar üzerine fazileti, Allah’u zülcelalin yarattıkları üzerine fazileti gibidir.” buyurur.

Abdulkadir Geylani (k.s.) Hazretleri de: “Recep, cefayı terk içindir. Şaban amel ve vefa içindir. Ramazan zevk ve sefa içindir. Recep tevbe ve inayet ayı. Şaban muhabbet, Ramazan ise karabet, yakınlık ayıdır. Recep, hürmet, Şaban hizmet, Ramazan, nimet ayıdır. Recep ibadet, Şaban zahitlik, Ramazan ise, artırma ayıdır. Recep öyle bir aydır ki, Allah’u Teâlâ onda kat kat sevap verir. Şaban öyle bir aydır ki, onda günahlar mağfiret olunur. Ramazan da öyle bir aydır ki, onda keramet beklenir.”

ALLAH DOSTLARININ DİLİNDEN DUALAR

Dünyevi ve Uhrevi Herhangi bir işe Başlarken:

“Ya Kavi, Ya Aziz, Ya Âlim, Ya Kadir, Ya Semi, Ya Basir,(c.c)De.

“Allah’ım bize Sen Kâfisın. Senden başkasına ihtiyacımız yok.O bizim her istediğimizi mutlaka kendi fazilet ve cömertliğinden ve Habibini vasıta kılarak verir.Bizim isteğimiz yalnız Ondandır.Sığınmalarımızda Ona dır.”

Nefsin Sultasından Kurtulmak için:

“Ya Allah, Ya Kadir, Ya Mürid, Ya Aziz, Ya Hâkim, Ya Hamid, Ya Rab, Ya Melik, Ya Mevcud, Ya Hadi, Ya Mün’im.(c.c)Ledün ilminden bana da rahmet ve mağfiretini ikram eyle. Muhakkakki Sen lütfu ençok olansın. Allah’ım kullarına yüce İslam Dininin nimetini ikram eyle. Onları sırat-ı müstakime hidayet buyur.”

Her Zikre Başlayışta:

“Ya Gani, Ya Kayyum, Ya Kadir, Ya Aziz(c.c)Dua ve yalvarışla başla. “Bismillahi vebillahi veminallahi ve alellahi felyetevekkelil mütevekkilin.”Duasını oku.

Feyzin artması, gönül darlığından kurtulmak, huzurun artması için:

“Bana Allah’ım yeter. Ben Ona iman ettim. Ondan gelen herşeye razıyım. Ona güveniyorum. Zira gerçek kuvvet Onun kuvvetidir. Onun kuvveti ve kudreti herşeye galiptir.”

Doğru Sözlü Olmak için:

“Kadir Suresini” okumaya devam et.

Amelinde daima İhlash Olmak için:

“İhlas Suresi”ni devamlı oku.

Geçim Sıkıntısı Çekmemek için:

“Nas Suresi”ni okumaya devam et.

Bir Kimse birşeyden Korkuyorsa:

Korktuğu şey için Sabah namazından sonra 100 defa “Laialahe illallah Muhammedün Rasulullah.” Desin. (Camiul Usul. A. Gümüşhanevi)

**PEYGAMBER (s.a.v) EFENDİMİZİN
DİLİNDEN DUALAR
Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) dualarında:**

“Allahım! Rabbimiz! Bize dünyada iyilik güzellik ve nimet ver. Ahirette de iyilik güzellik ve nimet ver ve bizi ateş azabından cehennemden koru.” (Buhari, Deavat, 55)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّقَاقِ وَالنِّفَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ
“Allahım, ayrılıktan, iki yüzlülükten ve kötü ahlaktan sana sığınırım.” (Ebu Davut, Salât, 367)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْفِلَّةِ وَالذِّلَّةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ.
“Allahım, fakirlikten, yokluktan, zilletten sana sığınırım. Zulmetmekten ve zulme uğramaktan sana sığınırım.” (Ebu Davut, Salât 367)

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ
(٤١) “Rabbimiz! Hesabın görüleceği gün, beni, anamı, babamı ve müminleri bağışla.” (İbrahim suresi, 41; İsra suresi, 24)

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً

...“Rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle. Neslimizden de sana teslim olan bir ümmet çıkar.” (Bakara suresi, 128)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُحَافَاتِكَ مِنْ

عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِ ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَفْهَمْتُ. “Allahım, gazabından rızana, ukubetinden affına, senden yine sana sığınırım. Sana gerektiği gibi hamd ve senadan acizim. Şüphesiz sen, kendini sena ettiğin gibisin.”

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكُذْبِ وَبَصَرِي مِنَ الْحِيَاثَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ

“Allahım! Kalbimi nifaktan, amelimi ve ibadetlerimi gösteriş ve riyadan, dilimi yalandan, gözümü hıyanetten temizle. Şüphesiz sen gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediğini bilirsin.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Allah’a dua’dan daha değerli bir şey yoktur.”buyurur.(Tirmizi, Deavat, 1; A.b.Hanbel 2/362; İbni Mace 1)

Gelin hep beraber Efendimiz (s.a.v),ashab-ı kiram ve büyük Allah dostlarının dilinden düşürmediği duayı birlikte yapalım.

Euzübillahimineşşeytanirraciym.

Bismillahirrahmanirrahiym.

“Âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun. O Rahman ve Rahimdir. O din gününün sahibidir. Ey Rabbimiz! Ancak Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz. Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna eriştir. Gadaba uğramış ve sapmış olanların yoluna değil.”(Fatiha Suresi,1-7)(1)

“Allahım, gazabından rızana, ukubetinden affına, Senden yine Sana sığınırım. Sana gerektiği gibi hamd ve senadan acizim. Şüphesiz Sen, kendini Senâ ettiğin gibisin.”(et-Tergib ve terhib, 2/119-120)(Müslim)(2)

“Ey Allahım! Seni zikretmek, Sana şükretmek ve Sana güzel bir şekilde ibadet etmek için bana yardım eyle.”(Müslim)(3)

“Allahım kalbimi nifaktan, amelimi ve ibadetlerimi gösteriş ve riyadan, dilimi yalandan, gözümü hıyanetten temizle. Şüphesiz Sen

gözlerin hainliğini ve gönüllerin gizlediğini bilirsin.” “Allahım, bize dünya ve ahrette selamet ver. Dinimizi ve imanımızı koru. Bizi dünyadan imansız olarak ayırma. Senden korkmayan ve bize acımayan kimselere, üzerimizde hâkimiyet kurdurma. Bize dünya ve ahirette hayır ve saadet ver. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter.” (5)

“Allah bana yeter, Ondan başka ilah yoktur. Ona tevekkül ederim. O büyük arşın sahibidir.”(Tevbe Suresi,129)(6)

“Ey Rabbim! Bağışla, merhamet et. Sen merhamet edenlerin enhayırlısıdır.”(Müminun Suresi,118)(7)

“Ey Rabbimiz! Yaptığımız bu hayırlı işi bizden kabul buyur. Şüphesiz Sen işitensin, bilensin.

Ey Rabbimiz! Bizi Sana teslim olanlardan kıl. Neslimizdende Sana teslim olan bir ümmet yetiştir. Bize ibadet yerlerimizi göster. Tövbemizi kabul buyur. Tövbeleri kabul eden, çok merhametli olan ancak Sensin.”(Bakara Suresi,127-128)(8)

“Allahım! Senden başka ilah yoktur. Sen bütün noksan sıfatlardan münezzehsin. Gerçekten ben zalimlerden oldum.”(Enbiya Suresi,87)(9)

“Ey Rabbim! Beni yalnız bırakma. Sen varislerin en hayırlısıdır.”(Enbiya Suresi,89)

“Ey Rabbimiz! Senin indirdiğine inandık. Peygambere uyduk. Bizi şahit olanlarla beraber yaz.”(Âli İmran Suresi,53)

“Ey Rabbimiz! Katından bize rahmet ver ve işimizde doğruyu göster. Bizi başarılı kıl.”(Kehf Suresi,10) “Ey Rabbim! İlmimi artır.”(Taha Suresi,114)

“Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır ve Müslümanlar olarak canımızı al.”(A’raf Suresi,126)(10)

“Allahım, bize dünya ve ahrette selamet ver. Dinimizi ve imanımızı koru. Bizi dünyadan imansız olarak ayırma. Senden korkmayan ve bize acımayan kimselere, üzerimizde Hâkimiyet kurdurma. Bize dünya ve ahirette hayır ve saadet ver. Şüphesiz Senin her şeye gücün yeter.”

Bizi, anne-babamızı, zürriyetimizi, kardeşlerimizi, ailemizi, burada bulunan bulunmayan bütün Müslümanları, hepsini rahmetinle yarlığa, günahlarımızı bağışla.”

“Ey Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki şaşkınlığımızı bağışla. Sebatımızı artır. Ayaklarımızı kaydırma. Kâfirlere karşı bize yardım et.”(Âli İmran Suresi,147)(11)

“Ey Rabbimiz! Seni bütün noksan sıfatlardan tenzih eder, kemal sıfatları ile tavsif ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka hiçbir bilğimiz yoktur. Şüphesiz Âlim ve Hâkim olan ancak Sensin.”(Bakara Suresi,32)

“Ey Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve zürriyetimizden gözümüzün aydınlığı olacak insanlar lütfeyle ve bizi takva sahiplerine önder kıl.”(Furkan Suresi,74)(12)

“Ey Rabbimiz! Unutacak veya yanılacak olursak bizi hesaba çekme.

Ey Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yük yükleme.

Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme. Bizi affet. Bizi Bağışla! Bize acı. Sen bizim Mevlamıssın. Kâfirlere karşı bize yardım et.”(Bakara Suresi,286)(13)

“Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola, hidayet ettikten sonra kalplerimizi saptırıp döndürme. Bize kendi nezdinden bir rahmet ver. Şüphesiz ki, bağışı ençok olan Sensin.

Ey Rabbimiz! Geleceği şüphe götürmeyen bir günde, Sen insanları mutlaka toplayacaksın. Şüphesiz ki, Allah sözünden dönmez.”(Âli İmran Suresi,8-9)(14)

“Ey Rabbimiz! Bizi ve iman ile daha önce bizi geçmiş din kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde inananlara karşı hiçbir kin bırakma.

Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki, Sen çok şefkatli, çok merhametlisin.”(Haşr Suresi,10)(15)

“Ey Kalpleri çeviren! Kalbimi dinin üzerine sabit kıl.”(Tirmizi, Ümmü Seleme(r.anha)(16)

“Ey Allahım! Gözümü açık kapatıncaya kadar beni nefsiime bırakma ve bana verdiğin iyi şeyleri geri alma.”(Bezzer)(17)

“Ey Allahım! Beni bağışla. Bana acı. Bana hidayet et. Bana afiyet ver ve beni rızıklandır.”(Müslim)(18)

“Ey Allahım! Senden rahmetini mucip olacak amelleri, mağfiretine vesile olacak ibadet ve taatleri, her günahıtan selameti, her iyilikten çokca yapmayı, cennetine nail olmayı, ateşten necat bulmayı dilerim.”(Hâkim)(18-a)

“Ey Allahım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, düşkünlük derecesine varan ihtiyarlıktan, cimrilikten Sana sığınırım. Kabir azabından Sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden Sana sığınırım.”(Buhari)(19)

“Allahım! Bütün insanların, cinlerin, şeytanların ve zararlı şeylerin ve kem gözlerin şerrinden şifa veren kelimelere sığınırım.”(Buhari, Tec. Sarih,1384)(20)

“Ey Allahım! Peygamberin Muhammedin(s.a.v)Senden dilediği hayırlardan bende dilerim. Peygamberin Muhammedin(s.a.v) sığındığı şeylerden bende sığınırım.

Yardıma sığınılacak ancak Sensin ve ancak Senin yardımınla hayırlara ulaşılır. Güç ve kuvvet ancak Allah iledir.”(Tirmizi, Ebu Umame (r.a)(21))

“Ey Allahım! Senin sevgini, Seni sevenlerin sevgisini, beni Senin sevgine iletecek ameli Senden isterim.

Ey Allahım! Senin sevgini bana canımdan, ailemden, malımdan ve soğuk sudan daha sevimli kıl.”(Tirmizi)(22)

“Allah en büyüktür.Ona hamdimiz çoktur.Sabah akşam tesbihimiz Allah’a dır.”(Müslim)(23)

“Allahdan başka ilah yoktur. Tekdir. Ortağı yoktur. Mülk ve hamd Ona aittir. Hayatı O verir, ölümde O verir. Ezeli ve ebedi hayat ile bakidir. Ölümsüzdür. Bütün hayırlar Onun yed-i kudretindedir. O her şeye kadirdir.”(Tirmizi)(24)

“Rabbimiz bize dünyada iyilik, ahrette de iyilik ver ve bizi Cehennem azabından koru. Ey merhametlilerin en merhametlisi, Rahman veRahim olan Allahım!”(Bakara Suresi,201)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

1 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَ

2 أَعُوذُ بِكَ وَأُخِصُّ ثَنَاءَ عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ.

3 اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَيَّ ذِكْرَكَ وَ شُكْرَكَ وَ حَسَنَ عِبَادَتِكَ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَ

4 أَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أُخِصُّ ثَنَاءَ عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ.

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلْ مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكُذِّبِ

وَبَصْرِي مِنَ الْحِيَانَةِ فَلْيَاكُفِّرْ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورِ .

اللَّهُمَّ سَلِّمْ عَلَيْنَا وَسَلِّمْ دِينَنَا وَلَا تُسَلِّمْ وَفَتِ التَّنَزُّعِ إِيْمَانَنَا وَلَا تُسَلِّطْ

عَلَيْنَا مَنْ لَا يُخَافُكَ وَلَا يَرْحَمُنَا وَلِزُقْنَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنَّكَ

5 عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

6 حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ .

7 رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ .

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ . رَبَّنَا وَجَعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ

وَمِنْ دُرِّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ . رَبَّنَا وَبَعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ

- 8 وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ .
- 9 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ .
- رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ .
- رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ .
- رَبَّنَا إِنَّا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةٌ وَهِيَ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا نَسْخًا .
- رَبِّ ذُذْنِي عِلْمًا .
- 10 رَبَّنَا افْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوْفِقًا مُسْلِمِينَ .
- رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَالْآخِرَةُ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ .
- رَبَّنَا الْغُفُورَ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ إِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
- 11 الْكَافِرِينَ .
- سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ .
- 12 رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَنْزَلْتَنَا فُورَةً آغِيثْ وَاعْلَمْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا .
- رَبَّنَا لَا تَوَاضِعْنَا أَنْ نَسِيئًا أَوْ آخِطَانًا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى
- الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ
- 13 مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ .
- رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ رَبَّنَا
- 14 إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ .
- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ
- 15 آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ .
- يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ
- 16 اَللّهُمَّ لَا تَكِلْنِي اِلَيَّ نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ وَلَا تَنْذِغْ مِيَّي صَالِحٍ اَعْطَيْتَنِي .
- 17 اَللّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي .
- 18

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَرَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ
وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالْفُوزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاتَ مِنَ النَّارِ .

18

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ .

19

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْتَ
الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ .

21

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَالْعَمَلَ الَّذِي يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ
اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَمِنْ الْمَاءِ الْبَارِدِ .
اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا .

23

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ
لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

24